

JLGI

วารสารการบริหาร
การปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น

JOURNAL OF LOCAL GOVERNANCE AND INNOVATION

VOLUME 7 ISSUE 2

MAY - AUGUST 2023

ISSN (PRINT) 2673-0839

ISSN (ONLINE) 2673 – 0405

PROGRAM IN POLITICAL SCIENCE
FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES
SURIN RAJABHAT UNIVERSITY

กำหนดเผยแพร่ :

วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น | Journal of Local Governance and Innovation

ISSN (Print) : 2673-0839

ISSN (Online) : 2673-0405

มีกำหนดเผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน) / (January – April)

ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม) / (May – August)

ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม) / (September – December)

วัตถุประสงค์ :

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และผลงานวิจัยทางด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารการจัดการ สหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การศึกษาและบูรณาการศาสตร์เพื่อการพัฒนา

เงื่อนไขการตีพิมพ์ :

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความ (Peer Reviewer) จากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อยสามท่าน โดยบทความผู้เขียนนอกได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกคนหนึ่งท่าน หรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกอย่างน้อยสองท่าน ส่วนบทความผู้เขียนภายในได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องจากหลากหลายสถาบัน และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้เขียนบทความและผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review) และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร ทั้งนี้บทความต้นฉบับที่ส่งมาตีพิมพ์จะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างพิจารณาเสนอขอตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ หากมีการใช้ภาพหรือตารางของผู้เขียนอื่นที่ปรากฏในสิ่งตีพิมพ์อื่นมาแล้ว ผู้เขียนต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน พร้อมทั้งแสดงหนังสือที่ได้รับการยินยอมต่อกองบรรณาธิการก่อนที่บทความจะได้รับการตีพิมพ์ สำหรับทัศนะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารฉบับนี้ เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง สุขทอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครพร สุขทอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

บรรณาธิการ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย สุขตาม

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : อาจารย์ ดร.วิจิตรา โพธิสาร

กองบรรณาธิการ :

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ :

รองศาสตราจารย์ ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริพัฒน์ ลาภจิตร

อาจารย์ ดร.วิโรจน์ ทองปลิว

หน่วยงานภายนอก :

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.โชติ บดีรัฐ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบึงฉลวย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร วิชัยรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสกสรรค์ สมนว

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

อาจารย์ ดร.ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความ (Peer Reviewers)

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความภายใน : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

รองศาสตราจารย์ ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง สุขทอง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันทนา กุลรัตน์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภิญญา พิณศรี
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุไร จันทมัตตุการ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครพร สุขทอง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ แสงอัมพร
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย กากแก้ว
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนา จินดาศรี
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จงกิจ วงษ์พินิจ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย สุขตาม
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริพัฒน์ ลาภจิตร
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกื้อ กระแสโลม
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรวัส อินทวิ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพจุฑา สุภิมารส สิงคเสลิต
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณะชัย ปฐมสิริวงศ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประดับ เรียนประยูร
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรภรณ์ แก้วกุล
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณรัตน์ พิงคานนท์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อานวย วัฒนกรสิริ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริพัฒน์ ลาภจิตร
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ธิพันธ์ ผึ้งผาย
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ นิธิชัยอนันต์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัตรา วยะยะสุน
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายฝน ทดทะศรี
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขจรศักดิ์ สงวนสัตย์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สยาม ระโส
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย เจือจันทร์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุบลวรรณ สุวรรณกุลสิทธิ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร ศูนย์กลาง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริลักษณ์ หวังขอบ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาฤทธิ์ นวลนาง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขจรศักดิ์ สงวนสัตย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองอินทร์ ไหวดี
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประดิษฐ์ ชื่นบาน
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิวัตร ศรีสมบัติ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชัยชนะรินทร์ ทับมะเรียง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทรงศักดิ์ มีสิทธิ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทรงกลด พลพวง
 อาจารย์ ดร.จักรพงษ์ เจือจันทร์
 อาจารย์ ดร.วิโรจน์ ทองปลิว
 อาจารย์ ดร.ศิวาพร พยัคฆนันท์
 อาจารย์ ดร.วิจิตรา โพธิสาร
 อาจารย์ ดร.ชาติรี เกษโพหนอง
 อาจารย์ ดร.จิราวรรณ อยู่เกษม

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความภายนอก

ศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ ชีรัสดิล

รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวนารถ พันธุ์เพ็ง

รองศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ ใจอารีย์

รองศาสตราจารย์ ดร.ฐิติรัชฎาณ์ แก่นเพชร

รองศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ บุญวิเศษ

รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศรีนอก

รองศาสตราจารย์ ดร.สถาพร โภคา

รองศาสตราจารย์ ดร.สัมพันธ์ มูลสาร

รองศาสตราจารย์ ดร.จินณวัตร ปะโคทั้ง

รองศาสตราจารย์ ดร.สมมาตร ผลเกิด

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์

รองศาสตราจารย์ ดร.เอกพงษ์ วงศ์คำจันทร์

รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล

รองศาสตราจารย์ ดร.อัศวินนท์ เนื้อไม้หอม

รองศาสตราจารย์ ดร.โชติ บดีรัฐ

รองศาสตราจารย์ ดร.กตัญญู แก้วหานาม

รองศาสตราจารย์ ดร.วรกฤต เลื่อนช้าง

รองศาสตราจารย์ ดร.รัตน์ ปัญญาภา

รองศาสตราจารย์ ดร.กานต์ เนตรกลาง

รองศาสตราจารย์ ดร.เอมอร แสนภูวา

รองศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ ปัญญาแก้ว

รองศาสตราจารย์ ดร.พิบูล ภูมิโคกรักษ์

รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวนารถ พันธุ์เพ็ง

รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ ทองทิพย์

รองศาสตราจารย์ ดร.สารภี วรรณตรง

รองศาสตราจารย์ ธงชัย วงศ์เสนา

รองศาสตราจารย์ สมหมาย ชินนาค

รองศาสตราจารย์ บุญยัง หมั่นดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณินิตย์ ไสยโสภณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเศษ ชินวงษ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา รัตนธรรมเมธี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีป แพร่มย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัณย์พัชร ศรีเพ็ญ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นักวิชาการอิสระ

นักวิชาการอิสระ

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

นักวิชาการอิสระ

นักวิชาการอิสระ

นักวิชาการอิสระ

นักวิชาการอิสระ

นักวิชาการอิสระ

นักวิชาการอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรวัตร ภูระธีรานรัชต์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ หมั่นเทพ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรลีส สันธิจันทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิต ศรีประดิษฐ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุเทน วัชรศิโนรส

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดือนเพ็ญพร ชัยภักดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีณา คำพุกกะ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิงแก้ว ปะติตังโฮ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญวรัตน์ แจ่มใส

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมปอง สุวรรณภูมา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญยแสนอ ตริวิเศษ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทศิริสิริ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภูมิวิทย์ ไสยโสภณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริเพ็ญ อัดไพบูลย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระศักดิ์ วรฉัตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.อ. ดร.ศธาอุษ พลโคตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภิกษิตี กัลยาณมิตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพันธ์ ชัดขุมแสง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรารธนา แซ่ฮึง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ อนันทนารถ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อิลาว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไททัศน์ มาลา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยาภานต์ เรืองสุวรรณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีป พิษทองกลาง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กชกร เตชะคำภู

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครเดช พรหมกลัป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ลิขิต แก้วหานาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันต์ แสงโชติ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร วิชัยรัมย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพงษ์ แสงเรณู

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จารุกัญญา อุตตานนท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์

นักวิชาการอิสระ

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

มหาวิทยาลัยนครพนม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยนครพนม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาณี เผือกบัวขาว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรธิดา ประสาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนู ศรีทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดม ทิพรราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ ด้านประดิษฐ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระชัย ยศโสธร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธาดารี มหันตรัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสกสรรค์ สนวน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุมาวดี เดชธำรงค์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนู ศรีทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนาพัชร วรพงศ์พัชร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐชา นัจจนาวากุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำพล ชะโยมชัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรฉัตร วรวิกรม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษศิริ ทองเฉลิม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ เลิศสมพร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริยัส ชูชื่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนล สวนประดิษฐ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดนัย ลามคำ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บรรจง โสดาดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุทัศน์ กองทรัพย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัมพาพรรณ พงศ์ผลาดิสัย

อาจารย์ ดร.เบญจวรรณ วงษ์ชาติ

อาจารย์ ดร.ดำเกิง โถทอง

อาจารย์ ดร.ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี

อาจารย์ ดร.ปริญา บริทุม

อาจารย์ ดร.ภักดิ์ สุขเสน

อาจารย์ ดร.ธนรัชต์ อนุกุล

อาจารย์ ดร.วิยะดา วรานนท์วนิช

อาจารย์ ดร.อัครสิทธิ์ ไชยณรงค์

อาจารย์ ดร.นริศรา ลอยฟ้า

อาจารย์ ดร.ธนรัฐ สะอาดเอี่ยม

อาจารย์ ดร.อุมาพร ไชยสูง

อาจารย์ ดร.ธนาพัชร วรพงศ์พัชร

อาจารย์ ดร.วิภาสิทธิ์ หิรัญรัตน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยพะเยา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

วิทยาลัยพิษณุพนธ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นักวิชาการอิสระ

นักวิชาการอิสระ

นักวิชาการอิสระ

นักวิชาการอิสระ

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ขาวสะอาด

อาจารย์ ดร.ปณณวีร์ หนูประกอบ

อาจารย์ ดร.หัสพร ทองแดง

อาจารย์ ดร.ปิ่นณธร หอมบุญมา

ดร.วิชญ์ณัฐ ท่องแมน

นางสาวสุภาพร ลาภจิตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาสุรินทร์

ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ ศูนย์การศึกษานอกระบบ

และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสุรินทร์

กองเลขานุการวารสาร :

เลขานุการ : นางปิยนุช ผมพันธ์

ผู้ช่วยเลขานุการ : นางสาวภทพร ศรีโกตะเพชร

ศิลปกรรม : นายณัฐนันท์ แสงสว่าง / นายอนันต์ แสงวงมี

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ : นางนุตสรา มิ่งมงคล / นางสาวศศิธร จันครา /

นางสาวอุษณีย์ จะมัวดี / นางสาวรุจิราพร ศาลางาม

Fast-track Indexing System & DOI : อาจารย์วิเชียร พรหมแก้ว / นายอธิมาตร เพิ่มพูน

สำนักงาน :

กองบรรณาธิการวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น

สาขารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 38 ชั้น 6

186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000

โทรศัพท์/โทรสาร 044 513 369, 091 835 8558, 088 723 5944

<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jlgisrru>

E-mail : jlgisrru@sru.ac.th

ISSN (Print) : 2673-0839

ISSN (Online) : 2673-0405

บทบรรณาธิการ (Editorial)

วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น เป็นวารสารทางวิชาการด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์โดยมุ่งเผยแพร่ผลงานทางวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารการ จัดการ สหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การศึกษาและบูรณาการศาสตร์เพื่อการพัฒนา ซึ่ง กระบวนการดำเนินการของวารสารใช้เกณฑ์คุณภาพการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของวารสารตาม ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2564 และศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index : TCI) กำหนดทุกประการ โดยในฉบับนี้ทางกองบรรณาธิการระดับคุณภาพและ มาตรฐานวารสารอีกระดับ กล่าวคือ ในทุกบทความจะมีหมายเลขทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล หรือตัว ระบุดิจิทัล (ดีโอไอ) (Digital Object Identifier : DOI) กำกับ และมีการกำหนด Citation ทั้ง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นข้อมูลทางบรรณานุกรมที่เป็นไปตามหอสมุดแห่งชาติกำหนด สำหรับการ สืบค้นของทุกบทความที่เผยแพร่ในวารสาร ทั้งนี้ มีการบรรจุอยู่ในฐานข้อมูล Google Scholar ในทุก บทความที่เผยแพร่ในวารสารเพื่อสะดวกต่อการสืบค้น อ้างอิง และการนำไปใช้ประโยชน์สำหรับผู้สนใจ ศึกษา

โดยบทความในวารสารฉบับนี้มีผู้นิพนธ์มาจากหลากหลายหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก ซึ่ง ผลงานทางวิชาการดังกล่าวทางกองบรรณาธิการได้จัดส่งไปให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและ ตรวจสอบบทความ (Peer Reviewer) จำนวน 3 ท่าน พิจารณาแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อน การเผยแพร่ทางวิชาการที่มาจากหลากหลายหน่วยงานของแต่ละสาขาเป็นผู้พิจารณาเพื่อความสมบูรณ์ ของบทความ และมอบให้ผู้นิพนธ์นำบทความไปปรับปรุงแก้ไขเป็นการเรียบร้อยแล้วก่อนการตีพิมพ์ตาม กติกาและรูปแบบการตีพิมพ์เผยแพร่

ขอขอบคุณคณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปทุกท่านที่ให้ความสนใจร่วมส่งบทความเผยแพร่ ในวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น และขอขอบคุณกองบรรณาธิการ คณะกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและตรวจสอบบทความทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย สุขตาม

บรรณาธิการ

สารบัญ (Content)

	หน้า (Page)
กองบรรณาธิการ (Editorial Board)	I
คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความ (Peer Reviewers)	II
บทบรรณาธิการ (Editorial)	VII
บทความวิจัย (Research Articles)	
รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดชัยภูมิ	1
A Model to Promote and Develop the Operational Effectiveness of Local Administrative Organizations in Chaiyaphum Province ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี Chartnarongsak Suthamdee	
การขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน ชายแดนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอท่งชัย จังหวัดสุรินทร์	23
Community Movement with Circular Economy Concept for Value-Added of Communities Products at the Thai-Cambodia Border, Kab Choeng District, Surin Province นภาพรณ พัฒนัตถชัย, นวรัตน์ นิธิชัยอนันต์, ธราธร ภูพานเชือก, ณภัทชา ปานเจริญ, นฤมล วลีประทานพร, อรุณทัย อุ่นไธสง และณัฐวุฒิ ใจกล้า Napapan Phattanachatchai, Navarat Nithichaianan, Tharathorn Phuphanchueak, Napatcha Pancharoen, Narumon Waleprathanporn, Arunothai Ounthaisong and Natthawut Jaikla	
การศึกษาปัญหาและความต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบล ดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย	43
A Study of Problems and Health Needs of the Elderly in Doi Hang Subdistrict Municipality Area, Muang District, Chiang Rai Province ปริพัช เงินงาม, ผกามาศ คำเสือ, จิตติรัตน์ ชัยชนะ และศิวพงษ์ ต้นสุวรรณวงศ์ Paripach Ngoenngam, Phakamas Kamsua, Thitirat Chaichana and Siwapong Tansuwanwong	

สารบัญ (Content)

	หน้า (Page)
สิทธิและการเข้าถึงมาตรการเยียวยาประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 กรณีศึกษา บ้านนาสีนวน ตำบลนาสีนวน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม Rights and Access to Government Remedy Measures of People Affected by Covid-19 case study Ban Na Si Nuan Na Si Nuan Sub-District Kantharawichai District Maha Sarakham Province กิตติยา โลหะชิน และพิมพ์พร ภูครองเพชร Kittiya Lohachin and Pimporn Phukrongpet	57
การศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน Studying Guidelines for Educational Administration of Bachelor's Degree in Computer Science Major for Hearing Impairment Students วาฤทธิ์ นวลนาง, ฐิตาภรณ์ นิลวรรณ, ธงชัย เจือจันทร์, ศิริลักษณ์ หวังขอบ, กัญญาณี สมอ, วัจนรัตน์ ควรดี และประวิษฐา สร้อยจิตร Warit Nualnang, Thitaporn Ninlawan, Thongchai Chuachan, Siriluk Wungchob, Kanyanee Samoo, Watjanarat Kuandee and Pradidchaya Soijit	71
แนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการ บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชาเพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน Development Guidelines for OTOP Products of Entrepreneurs in the Area of Thai-Cambodian in Order to Request the Halal Certification for Export to the ASEAN Market นฤมล วลีประทานพร, นภาพรณ พัฒนฉัตรชัย, พิมพ์สร ชูตระกูล, ศรีัญญา นาเหนือ, ณภัทชา ปานเจริญ, ปรียา งามสอาด และไพรวะ งามสอาด Narumon Waleeprathanporn, Napapan Phattanachatchai, Pimpassorn Chotrakul, Saranya Nanua, Napatcha Pancharoen, Preeya Ngarmsa-ard and Private Ngarmsa-ard	89

สารบัญ (Content)

	หน้า (Page)
แนวทางใช้สื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโบราณสถาน กรณีศึกษา ปราสาทศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ Guidelines for Using a 360-Degree Interactive Media Approach to Promote Archaeology Tourism in Case Study of Sikhoraphum Castle at Surin Province จักรกฤษ ใจรัศมี และพงษ์พิพัฒน์ สายทอง Jugkrich Jairassamee and Pongpipat Saitong	111
ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ ครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร Skills in 21 st Century of School Administrator According to the Opinions of Rattanakosin Teacher Group under The Bangkok Primary Educational Service Area Office จรี แก้วบริบัติ และอุไร สุทธิรัมย์ Nucharee Kaewboribat and Urai Suthiyam	127
รูปแบบกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาหญิง มหาวิทยาลัยราช ภัฏนครราชสีมา The Model of Exercise Activity for Health of Female Students at Nakhon Ratchasima Rajabhat University วันเฉลิม เบ้ามี Wunchalerm Baomee	147
ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามการรับรู้ของครู สังกัด กรุงเทพมหานคร Learning Leadership of School Administrators in Digital Era by Perception of Teacher Under Bangkok Metropolitan Administration อนุนิดา ยนต์ศิริ และอุไร สุทธิรัมย์ Anunida Yonsiri and Urai Suthiyam	159

สารบัญ (Content)

	หน้า (Page)
ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอน ในกลุ่มศรี พุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 Innovative Leadership of School Administrators by Perception of Teachers Under Sripud Group in Samutprakan Primary Educational Service Area Office 1 อุดมลักษณ์ คงมัน และอุไร สุทธิรัมย์ Udomlak Kongman and Urai Suthiyam	173
วิถีชีวิตและการปรับตัวของนักศึกษาชนเผ่าในสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยครู ปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว The Lifestyle and Adjustment of Tribal Students in Foreign Language Department Paksé Teacher Training College, Champasak Province, Lao People's Democratic Republic คำแหวน สิทธิราช, รัตนะ ปัญญาภา และไพศาล พากเพียร Khamwen Sitthirath, Rattana Panyapa and Paisarn Phakphian	187
การศึกษาลักษณะของตัวละคร ฉาก และองค์ประกอบการเล่าเรื่องจากภาพผ่าน วรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจาก คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างปีพุทธศักราช 2560 – 2565 A Study of the Characters, Settings, and Storytelling Through Illustrations in Fiction Books for Children Winning an Award of Excellence from the Office of the Basic Education Commission from 2017 to 2022 ไพบูลย์วรรณ จิตพัฒนกุล และศิริพร งามขจิต Paiboonwan Jitpattanakun and Siripon Ngamkajit	205

สารบัญ (Content)

	หน้า (Page)
การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการและภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพในจังหวัดชลบุรี Integrated Marketing Communication and Brand Image that Affects Customer Decision-Making Process for Health Clinic Service in Chonburi Province ประกายกาญจน์ วีระราช, ธนภณ นิธิเชาวกุล และกัญจนวลัย นนทแก้ว แฟร์รี่ Prakaikan Wirarat, Tanaphon Nitichaowakul and Kanvalai Notakaew Ferry	225
แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น Guidelines on the Developing of Technology Leadership of Administrators under Vocational Education in Khonkaen Province ปานชนิน ตรีพรหม และชยาگانต์ เรืองสุวรรณ Panchanin Treeprom and Chayakan Ruangsuwan	241
โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม Innovative Leadership Development Program for School Administrators under The Secondary Educational Service Area Office Maha Sarakham ลภัสรดา ภาราสิริสกุล และชยาگانต์ เรืองสุวรรณ Lapasrada Parasirisakul and Chayakan Ruangsuwan	257
แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม The Development Guidelines of the Creative Leadership for the School Administrators Under The Secondary Educational Service Area Office Maha Sarakham ธนชัย จุ่นหัวโตน และชยาگانต์ เรืองสุวรรณ Tanachai Junhuaton and Chayakan Ruangsuwan	271

สารบัญ (Content)

	หน้า (Page)
แนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม Guidelines for Developing Leadership in Teamwork for School Administrators Under The Secondary Educational Service Area Office Maha Sarakham ปทุมกาญจน์ ทรงอาจ และชยาگانต์ เรืองสุวรรณ Patoomkan Songart and Chayakan Ruangsuwan	285
ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการตนเองกับปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง Relationship between Self-Management and Stress Factors of Pre-Service Teachers of Schools in Chonburi Province under the Secondary Education Service Area Office Chonburi Rayong สกุรัตน์ ประทุมสิทธิ์, สุดารัตน์ สารสว่าง และวรรณวิศา สืบบุญธรรม คล้ายจำแลง Sakulrat Prathumsit, Sudarat Sarnswang and Wanwisa Suebnusorn Klaijumlang	299
การรับรู้การสื่อสารการตลาด และพฤติกรรมการทำบุญของพุทธศาสนิกชนในเขตจังหวัดนครสวรรค์ Marketing Communication Perception and Merit Making Behavior of Buddhist in Nakhon Sawan Province ประกายใจ อรจันทร์ และจารุวรรณ กมลสินธุ์ Pakaychai Orachan and Charuwan Kamonsin	315
การรับรู้ภาพลักษณ์และส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ Image Perception and Marketing mix that affects The Purchasing Decisions of Herbal Products in Muang District Chiang Mai Province ธนกฤต นันตะ Tanakrit Nantah	331

สารบัญ (Content)

หน้า
(Page)

บทความวิชาการ (Academic Articles)

ข้อแะศรีเมือง : ทุนทางวัฒนธรรมกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่ 345

ชุมชน ตำบลข้อแะ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่

Cho Hae Sri Mueang : Cultural Capital and the Creative Economy Development
Guidelines in Cho Hae Sub-district Community, Mueang District, Phrae Province

ภาณุรังษี เดือนไธสง, ชยพล อินทรวงค์ และดวงพร ปัทมกิจกุล

Panurungsee Duanhong, Chayapol Indrawong and Doungporn Behattakijkool

The Historical Manifestation of the ‘Global Britain’ narrative in Siam 359
(1855-1925)

Arunrat Jinda

ภาคผนวก (Appendix)

ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น 377

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์เพื่อตีพิมพ์ 378

ในวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น

จริยธรรมของการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน 391

แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ 395

ลงวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น

ใบตอบรับการเป็นสมาชิกวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น 396

รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงาน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ

A Model to Promote and Develop the Operational
Effectiveness of Local Administrative Organizations in
Chaiyaphum Province

ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี^{1*}

Chartnarongsak Suthamdee^{1*}

Received : June 9, 2023; Revised : June 16, 2023; Accepted : June 16, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การบริหารจัดการองค์กรนั้นนับเป็นความท้าทายของภาครัฐและเอกชนที่จะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งความคาดหวังความต้องการจากลูกค้าและประชาชนผู้รับบริการ ดังนั้นการวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ 2) ศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ 3) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ และ 4) สร้างและยืนยันข้อเสนอรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 143 แห่ง ใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หน่วยวิเคราะห์ คือ องค์กร การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ ดังนั้น กลุ่มตัวอย่าง คือ องค์กรปกครอง

¹คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ; Faculty of Political Science, Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : Sutamdee_22@hotmail.com

Citation : Suthamdee, C. (2023). A Model to Promote and Develop the Operational Effectiveness of Local

Administrative Organizations in Chaiyaphum Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 1-22; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.21>

ส่วนท้องถิ่น จำนวน 106 แห่ง และทำการเลือกหน่วยตัวอย่างโดยวิธีเจาะจงบุคคลที่มีอายุระหว่าง 18-59 ปี แห่งละ 4 คนรวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 424 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์อิทธิพลเส้นทาง และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิที่เกี่ยวกับการสนับสนุนจากพรรคการเมืองระดับชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และประสิทธิผลที่เกี่ยวกับแรงกดดันจากการเมืองภาคประชาชนอยู่ในระดับมาก 2) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแปรพยากรณ์ด้วยกันทั้ง 7 ตัวแปร รวมทั้งหมด 21 ค่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .004 ถึง .449 3) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ได้ค่าสถิติที่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ $\chi^2 = 183.209$, $df = 1$, $p\text{-value} = 0.033$, $RMSEA = 0.042$, $RMR = 0.000$, $GFI = 0.997$, $AGFI = 0.904$ แสดงว่า ตัวแบบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรง ทางอ้อมและโดยรวม และ 4) การสร้างข้อเสนอรูปแบบการส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ คือ การสนับสนุนจากพรรคการเมืองระดับชาติ แรงกดดันจากการเมืองภาคประชาชน ประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมการทำงานในองค์กร และสมรรถนะบุคลากร โดยมีค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 4.28 - 4.13 และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ น้อยกว่า 1.5 โดยได้รับการตรวจสอบยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญสอดคล้องกันสามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมระดับมาก

คำสำคัญ (Keywords) : การส่งเสริมพัฒนา, ประสิทธิผลการดำเนินงาน, รูปแบบ, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

Organizational management is a challenge for the public and private sectors that must face changes. along with the expectations and demands from customers and people who use the service Therefore, this research aims to 1) study the level of effectiveness of local government organizations in Chaiphum Province 2) study the level of opinions on factors influencing the effectiveness of local government organizations in Chaiphum Province 3) study Causal factors influencing the operational effectiveness of local government organizations in Chaiphum Province; using a mixed research methodology The sample group consisted of 143 local administrative organizations consisting of provincial administrative organizations, municipalities, and sub-district administrative organizations in Chaiphum Province. The sample size was determined using the analytical unit, namely the organization. The sample size was calculated using the Taro Yamane formula. Therefore, the sample group was 106 local administrative organizations and selected the sample unit by selecting the sampling method, 4 people aged between 18-59 years, totaling 424 people in total. depict Pearson correlation and path influence analysis and analyze the content

The results of the research revealed that 1) the level of effectiveness of local administrative organizations in Chaiphum Province regarding the support of national political parties. The overall level is moderate. 2) The level of opinions about the factors influencing the effectiveness of local administrative organizations in Chaiphum Province found that the internal correlation coefficients between the independent variables were All 7 predictive variables, a total of 21 values, were statistically significant at the .01 level with a correlation coefficient between .004 and .449. 3) Analysis of factors influencing the operational effectiveness of local government organizations in Chaiphum Province, it was found that the statistical values met the specified criteria, i.e. = 183.209, df = 1, p-value = 0.033, RMSEA =

Citation : Suthamdee, C. (2023). A Model to Promote and Develop the Operational Effectiveness of Local

Administrative Organizations in Chaiphum Province. **Journal of Local Governance and Innovation**. 7(2) : 1-22; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.21>

0.042, RMR = 0.000, GFI = 0.997, AGFI = 0.904 indicating that the model was consistent. harmonized with empirical data with a direct influence coefficient indirectly and overall, and 4) creating a proposal model for promoting and developing the operational effectiveness of local government organizations in Chaiyaphum Province. is the support of national political parties People's political pressure human resource management efficiency change leadership work culture in the organization and personnel competency with a median between 4.28 - 4.13 and an interquartile range of less than 1.5, which has been verified by experts. Consistency can be used appropriately at a high level.

Keywords : Form, Promotion and Development, Operational Effectiveness, Local Government Organization

บทนำ (Introduction)

การบริหารจัดการองค์กรนั้นนับเป็นความท้าทายของภาครัฐและเอกชนที่จะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้พร้อมทั้งความคาดหวัง ความต้องการจากลูกค้าและประชาชนผู้รับบริการจากสถานการณ์ที่ผ่านมาการเกิดโรคไวรัสโคโรนาระบาดไปทั่วโลกและในประเทศไทยตั้งแต่ในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ.2563 ยิ่งทำให้องค์กรต่าง ๆ ต้องปรับตัว รวมทั้งด้านการบริหารจัดการองค์กรที่ต้องปรับเปลี่ยนปรับตัวพอสมควร ดังนั้นสิ่งที่องค์กรต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถให้กับคนในองค์กร และพัฒนาสมรรถนะการดำเนินงานขององค์กรเพื่อทำให้เกิดความมั่นใจในการรองรับการเปลี่ยนแปลงในระยะยาวเช่น ส่วนราชการแสดงความสามารถในการเตรียมความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงขององค์กร เช่น การบริหารความรู้ในองค์กร การจัดการสารสนเทศและการบริหารการเปลี่ยนแปลง เป็นต้น (Office of the Public Sector Development Commission, 2022)

ตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ใกล้ชิดประชาชน มีภารกิจสำคัญในการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนได้อย่างมีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการประเมินคุณภาพการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ เป็นประจำทุกปีประเด็นปัญหาที่น่าสนใจในการศึกษาครั้งนี้ คือ

Citation : ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี. (2566). รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในจังหวัดชัยภูมิ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 1-22;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgsirru.2023.21>

ประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นถูกสร้างขึ้นโดยเริ่มต้นมาจากการปรับปรุงพัฒนาของพนักงาน โดยผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในองค์กร เพื่อปรับปรุงการทำงาน และผลการปฏิบัติงานของพนักงานซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม การศึกษา การพัฒนาของพนักงาน การพัฒนาอาชีพ และการพัฒนาองค์กร จึงต้องให้ความสำคัญกับลำดับการเกิดของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน เพราะมีงบประมาณในการสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อยู่อย่างจำกัด ดังนั้นองค์กรจะต้องตระหนักถึงความเหมาะสมความสอดคล้องของแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการขององค์กร และจากการที่การบริหารทรัพยากรมนุษย์นั้นมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำโดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการพัฒนาวัฒนธรรมการทำงานในองค์กร และการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรซึ่งเป็นปัจจัยภายในองค์กร จากลักษณะดังกล่าวหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิมีการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงาน จะมีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากจะทำให้การดำเนินงานมุ่งไปสู่การบรรลุตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดชัยภูมิ พ.ศ.2566-2570 ที่กำหนดวิสัยทัศน์เอาไว้เพื่อมุ่งเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรม แหล่งผลิตอาหารและพลังงานทดแทน และเป็นสังคมที่มีคุณภาพ โดยมีพันธกิจที่สำคัญคือการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี มีประสิทธิภาพโดยมีเป้าประสงค์เพื่อให้ประชาชนจังหวัดชัยภูมิมีคุณภาพชีวิตที่ดี ครอบคลุมอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง (Development Strategic Plan of Local Administrative Organizations in Chaiyaphum Province, 2023-2027)

จากการทบทวนวรรณกรรมเพิ่มเติม ยังพบว่าสภาพปัญหาที่สำคัญเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานราชการนั้นมักจะมีปัญหาในลักษณะที่เกิดขึ้นคล้าย ๆ กันทั้งในองค์กรภาครัฐ และรัฐวิสาหกิจทั่วไป เช่น ปัญหาที่เกิดจากวัฒนธรรมองค์กร การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การขาดความเอาใจใส่และให้ความสำคัญจากผู้บริหารระดับสูงขององค์กรด้วย (Kitti Bunnag, 2006: 7) สาเหตุเนื่องจากประสิทธิภาพการดำเนินงานมีส่วนที่เกี่ยวข้อง มีความสัมพันธ์กับปัจจัยภายนอก และภายในองค์กร เช่น แรงกดดันทางการเมือง ภาคประชาชน การสนับสนุนจากพรรคการเมือง เทคโนโลยี วัฒนธรรม โครงสร้างขององค์กร พันธกิจ และ กลยุทธ์ (Swanson, 2001 : 34) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Delahaye (2005 : 65) ที่

Citation : Suthamdee, C. (2023). A Model to Promote and Develop the Operational Effectiveness of Local

Administrative Organizations in Chaiyaphum Province. *Journal of Local Governance and*

Innovation. 7(2) : 1-22; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.21>

กล่าวถึงปรัชญาการบริหาร กฎ และทฤษฎี กลุ่มพนักงาน บรรยายภาคในการเรียนรู้ และยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีกมากที่มีอิทธิพลต่อกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานด้วย ซึ่ง Bass (1990 : 23) และ Collins and Porras (1996 : 35) ได้สรุปว่า ภาวะของผู้หน้านั้นมีส่วนสำคัญในการกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร โดยเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำ แรงจูงใจ ที่มีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานเช่นเดียวกับการศึกษาของ Robbins (2005 : 52) ที่ได้ผลสรุปว่าผู้นำและวัฒนธรรมองค์กรเป็นสาเหตุที่มีอิทธิพลทำให้เกิดประสิทธิผลการปฏิบัติงาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องศึกษาให้มีความสำคัญและกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาผลการดำเนินงานตลอดเวลา

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาเรื่อง รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาคำตอบว่าระดับประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิว่าเป็นอย่างไร เพื่อทราบถึงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิว่าเป็นอย่างไร เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วยปัจจัยใดที่จะสามารถนำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนา และเพื่อให้ได้ข้อเสนอรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ โดยคาดหวังให้องค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปสร้างแนวทางเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ และหวังว่าการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นการศึกษารูปแบบการส่งเสริมพัฒนาที่จะนำไปสู่การขยายผลในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ
3. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ

Citation : ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี. (2566). รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในจังหวัดชัยภูมิ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 1-22;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisru.2023.21>

4. เพื่อสร้างและยืนยันรูปแบบข้อเสนอการส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ มีวิธีดำเนินการวิจัยโดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงาน และศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานมีรายละเอียดดังนี้

1) วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากร (Population) การวิจัยครั้งนี้มีหน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) เป็นองค์กร ประชากรจึง หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 143 แห่ง (Department of Local Administration, 2022)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 143 ใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) คือ องค์การ การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ดังนั้น กลุ่มตัวอย่าง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 106 แห่ง และทำการเลือกหน่วยตัวอย่างโดยวิธีเจาะจงบุคคลที่มีอายุระหว่าง 18-59 ปี แต่ละ 4 คนรวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 424 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยวิธีการของลิเคิร์ต (Likert, 1932 : 164; อ้างถึงใน Srisa-at, 2010: 52) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านนำข้อคำถามที่ได้ตามเกณฑ์มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ทั้งฉบับ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach' alpha Coefficient) (Cronbach, Lee Josphen, 1970 : 161) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละชุดทั้งฉบับควรมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป ในการวิจัยครั้งนี้ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .94

Citation : Suthamdee, C. (2023). A Model to Promote and Develop the Operational Effectiveness of Local

Administrative Organizations in Chaiyaphum Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 1-22; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.21>

การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และจากแบบสอบถามด้วยตนเองโดยวิธีการส่งทางไปรษณีย์ และลงพื้นที่เก็บด้วยตนเอง ได้ครบตามจำนวน 100 %

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Description Statistics Analysis) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics Analysis) และวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อทดสอบสมมติฐานที่กำหนดไว้

2) วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

แหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูลเอกสาร (Secondary Sources) ได้แก่ การวิเคราะห์เอกสารวิชาการและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ

กลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเกี่ยวข้องในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ตัวแทนนักการเมือง ตัวแทนนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นระดับจังหวัด ตัวแทนนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นระดับอำเภอ ตัวแทนภาคประชาชน ตัวแทนนายกเทศมนตรี ตัวแทนสมาชิกสภาท้องถิ่น ตัวแทนข้าราชการ/บุคลากร และตัวแทนจากประชาชน จำนวน 18 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะแบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) โดยกำหนดโครงสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ตามทฤษฎี และกรอบแนวคิดของการวิจัย โดยมีลักษณะเป็นข้อคำถามที่แสดงความความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของตัวชี้วัดประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ และองค์ประกอบของการสนับสนุนจากพรรคการเมืองระดับชาติ แรงกดดันจากการเมืองภาคประชาชน ประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมการทำงานเน้นการปรับตัว วัฒนธรรมการทำงานเน้นการมีส่วนร่วม วัฒนธรรมการทำงานเน้นพันธกิจ และสมรรถนะบุคลากร ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ และนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษา ความเหมาะสมของแบบสอบถามให้สมบูรณ์ที่สุด

Citation : ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี. (2566). รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในจังหวัดชัยภูมิ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 1-22;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisru.2023.21>

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) พรรณนารายละเอียดตีความหาความหมาย และอธิบายความ โดยใช้วิธีวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analysis Induction) และสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Method) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และทำการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากบทสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ นำมาสรุปสาระสำคัญ ประเด็นความเห็น และข้อความสำคัญขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบและยืนยันข้อเสนอการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ

แหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูลเอกสาร (Secondary Sources) ได้แก่ การวิเคราะห์เอกสารวิชาการและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ

กลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายเพื่อทำการยืนยันรูปแบบด้วยวิธีการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญ (Expertise Verified) ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 24 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ ที่ผู้วิจัยนำผลจากการวิจัยในระยะที่ 1 มาสร้างรูปแบบขึ้นเพื่อใช้เป็นแบบจำลองในการพิจารณาเพื่อสร้างข้อเสนอแนวทางเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการในการส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ และทำการรวบรวมแนวทางพัฒนาเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการรวมเรียกว่า “ข้อเสนอรูปแบบการส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ”

การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในระยะที่ 2 นี้ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในระยะที่ 1 มากำหนดเป็นแบบข้อเสนอการส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ หลังจากนั้นทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแก่กลุ่มเป้าหมายเพื่อทำการยืนยันรูปแบบ

ด้วยวิธีการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญ (Expertise Verified) 24 คน จำนวน 3 ครั้ง จากนั้นจึงตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำไปประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและสรุปผลการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบและยืนยันรูปแบบการส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ ด้วยวิธีการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญ (Expertise Verified)

การรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ รหัสเลขที่โครงการ HE 66-2-013 เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ สามารถนำเสนอผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ นำเสนอได้ดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ เกี่ยวกับการสนับสนุนจากพรรคการเมืองระดับชาติ

การสนับสนุนจากพรรคการเมืองระดับชาติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับประสิทธิภาพการดำเนินงาน
พรรคการเมืองเป็นผู้ประสานการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.52	0.50	มาก
พรรคการเมืองรับเอาข้อเรียกร้องต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แจ้งให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ	3.32	0.47	ปานกลาง
มีการตั้งกระทู้ถาม หรือการอภิปรายของสมาชิกพรรคในรัฐสภาต่อข้อสนับสนุน	3.24	0.43	ปานกลาง
พรรคการเมืองมีสาขาพรรค หรือตัวแทนพรรคทำหน้าที่ประสานการสนับสนุน	3.16	0.37	ปานกลาง
พรรคการเมืองเสนอตัวเป็นคนกลาง ในการเจรจาต่อรองระหว่างคู่กรณี เพื่อหาทางออก ในการแก้ปัญหาที่ทั้งสองฝ่ายยอมรับได้	3.25	0.43	ปานกลาง
รวม	3.29	0.44	ปานกลาง

Citation : ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี. (2566). รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในจังหวัดชัยภูมิ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 1-22;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgrisru.2023.21>

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิเกี่ยวกับการสนับสนุนจากพรรคการเมืองระดับชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ข้อ คือ พรรคการเมืองเป็นผู้ประสานการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.52$) และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ข้อ โดยเรียงลำดับความสำคัญค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ พรรคการเมืองรับเอาข้อเรียกร้องต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แจ้งให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ ($\bar{X} = 3.32$) พรรคการเมืองเสนอตัวเป็นคนกลาง ในการเจรจาต่อรองระหว่างคู่กรณี เพื่อหาทางออก ในการแก้ปัญหาที่ทั้งสองฝ่ายยอมรับได้ ($\bar{X} = 3.25$) มีการตั้งกระทู้ถาม หรือการอภิปรายของสมาชิกพรรคในรัฐสภาต่อข้อสนับสนุน ($\bar{X} = 3.24$) และพรรคการเมืองมีสาขาพรรค หรือตัวแทนพรรคทำหน้าที่ประสานการสนับสนุน ($\bar{X} = 3.16$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ เกี่ยวกับแรงกดดันจากการเมืองภาคประชาชน

แรงกดดันจากการเมืองภาคประชาชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับประสิทธิผลการดำเนินงาน
ประชาชนมีการเคลื่อนไหวร้องทุกข์เรียกร้องให้รัฐเข้ามาแก้ปัญหา	4.29	0.46	มากที่สุด
ประชาชนมีการเคลื่อนไหวบทบาทในการเรียกร้องการถ่ายโอนอำนาจที่รัฐเคยมีมาเป็นของประชาชน	4.11	0.31	มาก
ประชาชนมีการเคลื่อนไหวที่มุ่งตรวจสอบกระบวนการใช้อำนาจรัฐขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	4.19	0.39	มาก
ประชาชนมีบทบาทความร่วมมือเชิงวิพากษ์กับรัฐในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	4.13	0.34	มาก
ประชาชนมีการเคลื่อนไหวบทบาทในการประท้วงอำนาจรัฐ	3.33	0.47	ปานกลาง
รวม	4.01	0.39	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน จังหวัดชัยภูมิเกี่ยวกับแรงกดดันจากการเมืองภาคประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อ คือ ประชาชนมีการ เคลื่อนไหวร้องทุกข์เรียกร้องให้รัฐเข้ามาแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.29$) และอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ โดยเรียงลำดับความสำคัญค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประชาชนมีการเคลื่อนไหวที่มุ่ง ตรวจสอบกระบวนการใช้อำนาจรัฐขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.19$) ประชาชนมี บทบาทความร่วมมือเชิงวิพากษ์กับรัฐในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.13$) ประชาชนมีการ เคลื่อนไหวบทบาทในการเรียกร้องการถ่ายโอนอำนาจที่รัฐเคยมีมาเป็นของประชาชน ($\bar{X} = 4.11$) และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ คือ ประชาชนมีการเคลื่อนไหวบทบาทในการประท้วง อำนาจรัฐ ($\bar{X} = 3.33$) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการ ดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ สามารถแสดงรายละเอียดตามตาราง 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัย

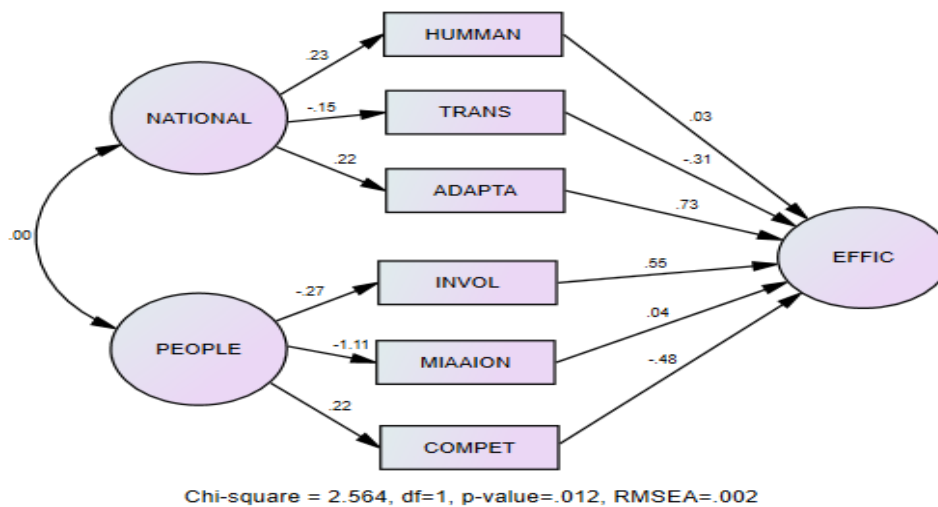
ตัวแปร	NATIONAL	PEOPLE	HUMAN	TRANS	ADAPTA	INVOL	MIAAION	COM PET
NATIONAL	1.000							
PEOPLE	.107**	1.000						
HUMMAN	.161**	.100**	1.000					
TRANS	.108**	.111**	.149**	1.000				
ADAPTA	.093**	.057**	.027**	.057**	1.000			
INVOL	.024**	.102**	.004**	.250**	.356**	1.000		
MIAAION	.449**	.193**	.326**	.017**	.329**	.239**	1.000	
COMPET	.192**	.110**	.021**	.214**	.063**	.159**	.076**	1.000

หมายเหตุ ** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแปรพยากรณ์ด้วยกันทั้ง 7 ตัวแปร รวมทั้งหมด 21 ค่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .004 ถึง .449 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันที่มีค่าต่ำสุด คือ การสนับสนุนจากพรรคการเมืองระดับชาติ (NATIONAL) กับวัฒนธรรมการทำงานในองค์กร (WORK) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันที่มีค่าต่ำสุด คือ ประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (HUMAN) กับ สมรรถนะบุคลากร (COMPET) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแปรพยากรณ์ด้วยกันทั้ง 7 ตัว กับตัวแปรตาม ซึ่งเป็นตัวแปรเกณฑ์ พบว่า มีค่าตั้งแต่ .024 ถึง .449 เรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

- 1) แรงกดดันจากการเมืองภาคประชาชน (PEOPLE) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .1072
- ประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (HUMAN) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .1613
- ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TRANS) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .108
- 4) วัฒนธรรมการทำงานเน้นการปรับตัว (ADAPTA) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .093
- 5) วัฒนธรรมการทำงานเน้นการมีส่วนร่วม (INVOL) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .024
- 6) วัฒนธรรมการทำงานเน้นพันธกิจ (MIAAION) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .449
- 7) สมรรถนะบุคลากร (COMPET) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .192

3. ผลการวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ ได้ค่าสถิติที่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ $\chi^2 = 183.209$, $df = 1$, $p\text{-value} = 0.033$, $RMSEA = 0.042$, $RMR = 0.000$, $GFI = 0.997$, $AGFI = 0.904$ แสดงว่า ตัวแบบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรง ทางอ้อมและโดยรวมดังปรากฏผลแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรในรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 4 ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของตัวแบบสมมติฐานตั้งต้นและตัวแบบสุดท้ายการวิจัย

ดัชนี	เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา	ค่าสถิติในตัวแบบตั้งต้น	ผลการพิจารณา	ค่าสถิติในตัวแบบสุดท้ายของการพิจารณา	ผลการพิจารณา
χ^2 Chi-Square	p-value =>.05	$\chi^2 = 183.209$, df=19 (p-value=0.00)	ไม่ผ่าน	$\chi^2 = 2.564$, df=1 (p-value=0.012)	ผ่านเกณฑ์
GFI	≥ 0.90	0.910	ผ่าน	0.997	ผ่านเกณฑ์
AGFI	≥ 0.90	0.828	ไม่ผ่าน	0.904	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	≤ 0.05	0.142	ไม่ผ่าน	0.042	ผ่านเกณฑ์
RMR	≤ 0.05	0.003	ผ่าน	0.000	ผ่านเกณฑ์

Citation : ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี. (2566). รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในจังหวัดชัยภูมิ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 1-22;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.21>

จากตารางที่ 4 เมื่อมีการพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนของตัวแบบจำลองรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ ผลการทดสอบพบว่าโมเดลการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์พิจารณาจากค่า Chi-Square (χ^2) มีค่าเท่ากับ 2.564 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 1 มีความน่าจะเป็น (p -value of χ^2) เท่ากับ 2.564 นั่นคือ ค่า Chi-Square ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับเกณฑ์ในการพิจารณากำหนดไว้ว่า Chi-Square (χ^2) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่ารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามสมมติฐานการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ไม่แตกต่างกัน หรือรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าดัชนีอัตราส่วน Chi Square/df มีค่าเท่ากับ 2.564/1 เท่ากับ 2.564 อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด คือ น้อยกว่า 3.00 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) และดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI) เท่ากับ 0.997 และ 0.904 ตามลำดับ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ มากกว่า 0.90 ดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.000 และค่าดัชนีความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.042 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ น้อยกว่า 0.05 แสดงถึงรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามสมมติฐานการวิจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4. การนำเสนอผลการสร้างรูปแบบและยืนยันข้อเสนอรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ คือปัจจัยที่ก่อให้เกิดการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ปัจจัยที่จะนำมาพัฒนา คือ ปัจจัยการสนับสนุนจากพรรคการเมืองระดับชาติ ปัจจัยแรงกดดันจากการเมืองภาคประชาชน ปัจจัยประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ปัจจัยภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง ปัจจัยวัฒนธรรมการทำงานในองค์กร และปัจจัยสมรรถนะบุคลากร โดยมีค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 4.28 - 4.13 และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ น้อยกว่า 1.5 โดยได้รับการตรวจสอบยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิสอดคล้องกัน กล่าวโดยสรุป รูปแบบการส่งเสริมพัฒนา

ประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากสรุปผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย การสนับสนุนจากพรรคการเมืองระดับชาติ แรงกดดันจากการเมืองภาคประชาชน ประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมการทำงานเน้นการปรับตัว วัฒนธรรมการทำงานเน้นการมีส่วนร่วม วัฒนธรรมการทำงานเน้นพันธกิจ และสมรรถนะบุคลากร มีอิทธิพลทางตรง ทางอ้อม และโดยรวมต่อประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ ได้ค่าสถิติที่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ $t = 183.209$, $df = 1$, $p\text{-value} = 0.033$, $RMSEA = 0.042$, $RMR = 0.000$, $GFI = 0.997$, $AGFI = 0.904$ แสดงว่า ตัวแบบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรง ทางอ้อมและโดยรวม จากผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิมีความมุ่งมั่นพัฒนาให้องค์การของตนเกิดทั้งประสิทธิภาพสูงและประสิทธิผลการดำเนินงานสูง โดยตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานโดยผลสำเร็จของการดำเนินงานที่องค์การได้ดำเนินงานใด ๆ โดยการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ จนเกิดผลสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายต่าง ๆ ที่องค์การตั้งไว้ โดยให้ความสำคัญกับหลักการประเมินที่ประกอบด้วย 4 มุมมอง ได้แก่ 1) มุมมองด้านประชาชน 2) มุมมองด้านกระบวนการภายใน 3) มุมมองด้านการเรียนรู้และการเติบโต และ 4) มุมมองด้านการเงิน นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการสนับสนุนจากพรรคการเมืองระดับชาติที่จะชี้ให้เห็นว่าพรรคการเมืองทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างสังคมกับรัฐ หรือกลุ่มคนในสังคมกับรัฐบาล และหน่วยงานของรัฐ และให้ความสำคัญกับปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานเช่น การเมืองภาคประชาชนต่อการเป็นคุณลักษณะการเคลื่อนไหวทางการเมืองภาคประชาชนไว้ ประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมการทำงานในองค์การ สมรรถนะบุคลากร เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Tothong (2008 : 93) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิผลการดำเนินงานของเทศบาลเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตาม

Citation : ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี. (2566). รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

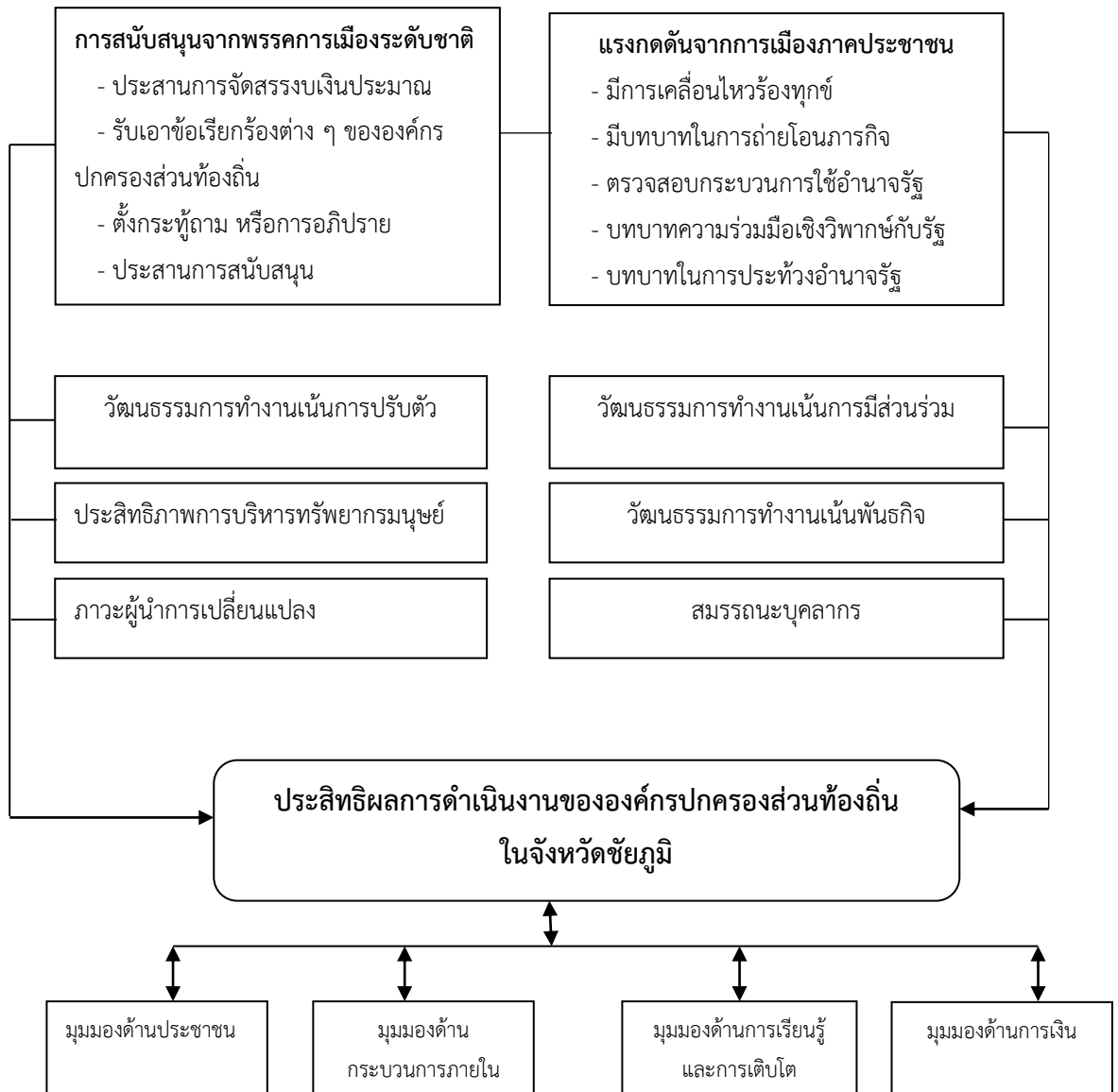
ในจังหวัดชัยภูมิ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 1-22;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.21>

มุมมองการประเมินแห่งดุลยภาพ ผลการวิจัยพบว่า มุมมองด้านการเงิน เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้าส่วนราชการเทศบาลเมืองหัวหินและเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ ด้านการทุจริต ประพฤติมิชอบ ในการบริหารการเงินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่แตกต่าง มุมมองด้านกระบวนการปฏิบัติงานภายในองค์กร มุมมองด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมในองค์กร พบว่า ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลเมืองหัวหินและเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนมุมมองส่วนผู้เกี่ยวข้องภายนอกองค์กร พบว่า ความคิดเห็นมุมมองผู้เกี่ยวข้องภายนอกองค์กรของประชาชนผู้มาติดต่อรับบริการกับเทศบาลเมืองหัวหินและเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรวดเร็ว ด้านความสะดวก ด้านความถูกต้อง และมนุษยสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่แตกต่าง และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Nantapreecha (2012 : 131 – 132) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการดำเนินงานโดยตัวชี้วัดตามแนวคิด Balanced Scorecard : กรณีศึกษาสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ผลการวิจัยพบว่า สถาบันฯ มีการจัดทำตัวชี้วัด 2 ลักษณะ คือ 1) ตัวชี้วัดที่สำนักงาน ก.พ.ร. กำหนดเพื่อวัดผลการดำเนินงานขององค์กร และ 2) ตัวชี้วัดที่สถาบันฯ จัดทำเพื่อวัดผลการดำเนินงานในระดับส่วนงานของสถาบันฯ ซึ่งขั้นตอนและกระบวนการจัดทำแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ 1) การจัดทำยุทธศาสตร์และแผนงานประจำปีขององค์กร 2) การจัดทำตัวชี้วัดของสำนักงาน ก.พ.ร. 3) การจัดทำตัวชี้วัดระดับส่วนงานซึ่งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการดำเนินงานที่สนับสนุนต่อประสิทธิผลการดำเนินงานโดยตัวชี้วัดตามแนวคิด Balanced Scorecard ประกอบด้วย 7 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้นำ นโยบายของผู้บริหารองค์กร ด้านการจัดการข้อมูล ความสัมพันธ์ภายในส่วนงาน การสื่อสารภายในส่วนงาน การติดตามประเมินผล การพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรในองค์กร และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อประสิทธิผลการดำเนินงานโดยตัวชี้วัดตามแนวคิด Balanced Scorecard ประกอบด้วย 7 ปัจจัย ได้แก่ ความไม่เข้าใจ และความวิตกกังวลของบุคลากร ความซับซ้อนของการจัดทำตัวชี้วัดระดับส่วนงาน การตั้งตัวชี้วัดส่วนงาน ระยะเวลาในการจัดทำ ความศรัทธาของบุคลากรต่อหัวหน้างาน การกำหนดตัวชี้วัดของสำนักงาน ก.พ.ร. และความรู้สึกของบุคลากร โดยปัจจัยต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องและเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลการดำเนินงานโดยตัวชี้วัดตามแนวคิด Balanced Scorecard

ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่ของการวิจัยเรื่อง รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ

Citation : ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี. (2566). รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในจังหวัดชัยภูมิ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 1-22;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.21>

จากภาพที่ 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากการวิจัยที่เป็นรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิปัจจัยที่ก่อให้เกิดการส่งเสริมพัฒนา ได้แก่ ปัจจัยการสนับสนุนจากพรรคการเมืองระดับชาติ ปัจจัยแรงกดดันจากการเมืองภาคประชาชน ปัจจัยประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ปัจจัยภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง ปัจจัยวัฒนธรรมการทำงานในองค์กร และปัจจัยสมรรถนะบุคลากร

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อลดค่าใช้จ่ายและเวลาในการทำงาน และใช้วัสดุอุปกรณ์เป็นไปอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์คุ้มค่า

1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรดำเนินงานให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ประจำปี และมีการวางยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ในการดำเนินงานไว้ชัดเจน

1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรพัฒนาการตอบสนองความคาดหวังหรือความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ด้วยความหลากหลาย และมีความแตกต่าง และพัฒนาการให้บริการของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความคล่องตัวและรวดเร็ว

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการพัฒนาตัวแบบการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการในการส่งเสริมการประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.3 ควรศึกษาวิจัยในการนำปัจจัยที่มีอิทธิพลประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไปทดลองใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท เพื่อสรุปภาพรวมของรูปแบบและความถูกต้องเหมาะสมของแต่ละองค์ประกอบ

เอกสารอ้างอิง (References)

Bass, B. M. and Avolio, B. J. (1994). **Improving Organizational Effectiveness through Transformational Leadership**. Thousand Oaks, C.A. : Sage.

Citation : Suthamdee, C. (2023). A Model to Promote and Develop the Operational Effectiveness of Local

Administrative Organizations in Chaiyaphum Province. **Journal of Local Governance and Innovation**. 7(2) : 1-22; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.21>

- Bunnag, L. (2006). **THAI HRM & THAI HRD**. Bangkok : National Institute of Development Administration. [In Thai]
- Collins, J. and Porras, J. (1996). **Built to Last: Successful Habits of Visionary Companies**. London: Random House.
- Cronbach, L. J. (1970). **Essentials of Psychological Testing**. New York: Harper and Row.
- Delahaye, B. L. (2005). **Human Resource Development: Adult Learning and Knowledge Management**. 2nded. Milton, Qld: John Wiley Press.
- Department of Local Administration. (2022). **Number of local government organizations in Chaiyaphum Province**. Online. [Online]. Available : <http://www.dla.go.th/work/abt/province.jsp>. Retrieved October 11, 2022. [In Thai]
- Local government organizations in Chaiyaphum Province. (2022). **Development Strategic Plan of Local Administrative Organizations in Chaiyaphum Province 2023-2027**. [online]. Available : <http://plan.chpao.org/qrcode/myfileupload/20210409124321.pdf>. Retrieved January 11, 2022. [In Thai]
- Nantapreecha, P. (2012). **Factors related to Operational Effectiveness by Indicators Based on the Balanced Scorecard Concept: A Case Study of Community Organization Development Institute**. (Public Organization). Thesis M.A. (Social Development Administration). Bangkok: National Institute of Development Administration. [In Thai]
- Office of the Public Sector Development Commission. (2022). **Certificate of official performance and evaluation of government performance**. [Online]. Available : <http://www.gotoknow.org/posts/612837>. Retrieved February 20, 2023. [In Thai]

Citation : ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี. (2566). รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในจังหวัดชัยภูมิ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 1-22;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgrisrru.2023.21>

- Robbins, S. P. (2005). **Organizational Behavior**. 11thed. Upper Saddle River, N.J.: Prentice Hall.
- Srisaard, B. (1990). **Preliminary research**. 8th edition. Bangkok: Suwiriyan. [In Thai]
- Swanson, R. A. (2001). **Assessing the Financial Benefits of Human Resource Development**. Cambridge, Mass. : Perseus.
- Swanson, R. A. and Holton, E. F. (2001). **Foundations of Human Resource Development**. San Francisco: Berrett-Koehler.
- Tohthong, U. (2008). **Operational effectiveness of municipality**. Prachuap Khiri Khan Province from the point of view of equilibrium assessment. Thesis M.P.A. (Urban and Rural Community Administration and Development). Phetchaburi : Phetchaburi Rajabhat University. [In Thai]

Citation : ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี. (2566). รูปแบบการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในจังหวัดชัยภูมิ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 1-22;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.21>

การขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน
เพื่อเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนชายแดนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา
อำเภอคาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

Community Movement with Circular Economy Concept for
Value-Added of Communities Products at the Thai-Cambodia
Boder, Kab Choeng District, Surin Province

นภาพรณ พัฒนฉัตรชัย¹ นวรัตน์ นิธิชัยอนันต์² ธราธร ภูพันเชื้อ³
ณภัททา ปานเจริญ^{4*} นฤมล วลีประทานพร⁵ อรุณทัย อุ่นไธสง⁶ และณัฐวุฒิ ใจกล้า⁷
Napapan Phattanachatchai¹, Navarat Nithichaianan²,
Tharathorn Phuphanchueak³, Napatcha Pancharoen⁴,
Narumon Waleeprathanporn⁵, Arunothai Ounthaisong⁶ and Natthawut Jaikla⁷

Received : May 28, 2023; Revised : May 31, 2023; Accepted : June 1, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษากระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนของชุมชนชายแดนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอคาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ 2) เพื่อศึกษาการเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนชายแดนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอคาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ 3) เพื่อศึกษารูปแบบพัฒนาต้นแบบการขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน งานวิจัยนี้ใช้เทคนิคการวิจัยแบบเชิงปฏิบัติการและมีส่วนร่วม โดยศึกษาชุมชนชายแดนใน

¹⁻⁷คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Management Sciences, Surindra Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : napatcha@srur.ac.th

Citation : Phattanachatchai, N., Nithichaianan, N., Phuphanchueak, T., Pancharoen, N., Waleeprathanporn, N.,

Ounthaisong, A. and Jaikla, N. (2023). Community Movement with Circular Economy Concept for Value-Added of Communities Products at the Thai-Cambodia Boder, Kab Choeng District, Surin

Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 23-42;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.22>

อำเภอท่ง จังหวัดสุรินทร์ โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือสมาชิกในชุมชนทั้งหมด จำนวน 50 คน และมีผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนเป็นผู้เข้าร่วมในการศึกษา โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและการอภิปรายกลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอข้อมูลด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ โดยวิเคราะห์ตีความภายใต้กรอบแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

ผลการวิจัย 1) กระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน พบว่ากระบวนการผลิตสินค้าชุมชนในอำเภอท่งเป็นกระบวนการที่ไม่ซับซ้อนและใช้วัตถุดิบที่หาได้ในชุมชน โดยมุ่งเน้นตอบสนองความต้องการของชุมชนในการอุปโภคและบริโภค 2) การเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน ได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ que เพิ่มคุณค่า โดยการผลิตจากเศษวัสดุในชุมชน อาหารสำหรับเลี้ยงไก่พื้นเมือง คุกกี้จากรำข้าว และผลิตภัณฑ์จากน้ำหมักชีวภาพ 3) ผลการศึกษารูปแบบการพัฒนาต้นแบบการขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน พบว่าควรเริ่มด้วยการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชน และมุ่งเน้นการให้ความรู้ การตระหนักถึงทรัพยากรชุมชน และการเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน และควรจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกันในชุมชนเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงาน และสร้างเครือข่ายการดำเนินงานภายในและภายนอกชุมชน เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการพึ่งพาอาศัยกันในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

คำสำคัญ (Keywords) : การขับเคลื่อนชุมชน, เศรษฐกิจหมุนเวียน, การเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the production process of community products of border communities at the Thai-Cambodian border, Kap Choeng District, Surin Province, 2) to study the value-adding of border community products at the Thai-Cambodian border. Kap Choeng District, Surin Province 3) to study a model development model for community drive with the circular economy concept to add value to community products. This research uses action and

Citation : นภาพรณ พัฒนฉัตรชัย, นวรัตน์ นิธิชัยอนันต์, ธราธร ภูพันเชื้อก, ณภัทษา ปานเจริญ, นฤมล วลีประทานพร, อรุณทัย

อุ่นไธสง และณัฐวุฒิ ใจกล้า. (2566). การขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์

ชุมชนชายแดนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอท่ง จังหวัดสุรินทร์. วารสารการบริหารการปกครองและ

นวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 23-42; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.22>

participatory research techniques to study Kap Choeng District, Surin Province border communities. The target group is 50 community members, and circular economy experts from government agencies and private sector community development is a participant in the study. The purposive selection method used in the research was in-depth interviews, workshops and focus group discussions. Data analysis uses content analysis techniques and presents data with descriptive analysis and interpretation under the framework of the circular economy concept.

The research findings are as follows: 1) The community product manufacturing process reveals that it is a simple process utilizing locally available raw materials, primarily catering to the consumption needs of the community. 2) The exploration of increasing the value of community products using the circular economy concept has resulted in the development of new products that add value, such as containers made from community waste materials, local chicken feed, cookies made from rice bran, and products from bio-based fermentation. 3) The study on the development model for community-driven economic circulation to enhance the value of community products suggests the importance of initiating community participation by community leaders and members, raising awareness of community resources, enhancing the value of community products, and developing collaborative action plans within the community. Furthermore, it emphasizes the establishment of internal and external networks within the community for learning, sharing knowledge, and interdependence in resource utilization for maximum benefits.

Keywords : Community Movement, Circular economy, Community Product Enrichment

Citation : Phattanachatchai, N., Nithichaianan, N., Phuphanchueak, T., Pancharoen, N., Waleeprathanporn, N.,

Ounthaisong, A. and Jaikla, N. (2023). Community Movement with Circular Economy Concept for Value-Added of Communities Products at the Thai-Cambodia Border, Kap Choeng District, Surin

Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 23-42;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.22>

บทนำ (Introduction)

การแข่งขันด้านเศรษฐกิจในสังคมโลกที่มีความเชื่อมโยงและมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น ทำให้หลาย ๆ หน่วยงานพยายามพัฒนาเทคโนโลยี กระบวนการทางเทคนิคและวิธีการเพื่อให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีมูลค่าสูงขึ้น โดยมีผลให้ใช้ทรัพยากรมากขึ้นเพื่อตอบสนองการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในลักษณะนี้มีโอกาส ที่จะส่งผลเสียต่อประเทศในด้านการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองกับการผลิต (พิริยะ ผลพิรุฬห์, 2556 : 3) นอกจากนี้ยังมีนโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับฐานรากที่ส่งเสริมการผลิตอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงขาดการส่งเสริมและให้ความรู้ด้านการวางแผนการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ทำให้เกิดการใช้สอยทรัพยากรของชุมชนอย่างฟุ่มเฟือยตามนโยบายกลิตารขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนของภาครัฐ มีการผลิตสินค้าผ่านกระบวนการผลิต การขาย การนำไปใช้งาน ซึ่งเมื่อผลิตภัณฑ์หมดประโยชน์แล้วก็ทิ้ง กลายเป็นขยะ (เศรษฐกิจหมุนเวียนโอกาสใหม่ของธุรกิจเพื่อความยั่งยืน, 2561) ซึ่งกระบวนการดังกล่าวก่อให้เกิดการขาดแคลนทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและส่งผลให้เกิดการสูญเสียในกระบวนการผลิตที่ไม่ได้คำนึงถึงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างเต็มประสิทธิภาพ จนเกิดของเสียระหว่างกระบวนการผลิต ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ขาดแคลนสภาพคล่องทางการเงิน เกิดการสูญเสียของผลิตภัณฑ์ชุมชนและชุมชนพึ่งพาตนเองได้น้อยลง

เศรษฐกิจหมุนเวียนจึงเป็นแนวคิดที่ถูกนำมาใช้เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เน้นให้เห็นคุณค่าของวัตถุดิบ การผลิตให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดของเสียน้อยที่สุดและนำทรัพยากรกลับมาใช้ซ้ำ แนวคิดดังกล่าวได้ถูกขับเคลื่อนในธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีข้อกฎหมายบังคับใช้การรักษาสิ่งแวดล้อม แต่ในระดับชุมชนซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มเศรษฐกิจในระดับฐานรากมีการใช้ทรัพยากรในชุมชนเป็นองค์ประกอบการผลิตหลักและการสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว ดังนั้นการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นฐานผลิตสินค้าและบริการรวมถึงพัฒนานวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ในการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนมาเป็นทิศทางในการขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน ส่งผลให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ลดภาระงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ในการผลักดันให้เกิดความร่วมมือของภาครัฐเอกชนและชุมชนในการสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนด้วยการพัฒนาชุมชนในเชิงรุกขับเคลื่อนความคิดสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมเพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม

Citation : นาพารณ พัฒนฉัตรชัย, นวรัตน์ นิธิชัยอนันต์, ธราธร ภูพันเชือก, ณภัทษา ปานเจริญ, นฤมล วลีประทานพร, อรุโณทัย

อุ่นไธสง และณัฐวุฒิ โฉกกล้า. (2566). การขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์

ชุมชนชายแดนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอท่งศรีภูมิ จังหวัดสุรินทร์. วารสารการบริหารการปกครองและ

นวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 23-42; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.22>

ทางเศรษฐกิจในด้านกระบวนการผลิตและรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพื่อต่อยอดถึง การพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนนั้น ๆ โดยคำนึงถึงความมั่นคงของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปด้วยกัน นอกจากนั้นแล้วในรายงานของสำนักงานที่ปรึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2557) ได้มีข้อเสนอแนะว่าระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนเป็นแนวทางที่จำเป็นในการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยความร่วมมือของประชาชนในการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายดังตัวอย่างเช่นการพลิกฟื้นชุมชนด้วยภูมิปัญญาของ ทาดาชิ อุซิดะ (2018) ได้อธิบายให้เห็นว่าการขับเคลื่อนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนของชุมชนในประเทศไทยมีความเป็นไปได้สูงเพราะแต่ละชุมชนในประเทศไทยมีรากฐานการผลิตมาจากภูมิปัญญาทำให้มีศักยภาพในการพัฒนาให้สูงขึ้นได้แต่ต้องเน้นการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างรู้คุณค่าและที่สำคัญต้องขับเคลื่อนด้วยความร่วมมือและ เห็นความสำคัญของคนในชุมชน

การค้าขายแดนจังหวัดสุรินทร์ที่มีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านกัมพูชาผ่านจุดผ่านแดนถาวรช่องจอม-โอล์เสม็ด อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ในปี 2560 มีมูลค่าการค้ารวม 3,31.75 ล้านบาทเพิ่มขึ้นจากปีพ.ศ 2559 ร้อยละ 18.88 มีแนวโน้มการอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคการเกษตรที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด และคาดการณ์ว่าจังหวัดสุรินทร์จะมีการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน ประกอบกับจังหวัดสุรินทร์ได้กำหนดวิสัยทัศน์ “เมืองเกษตรอินทรีย์ ศูนย์เศรษฐกิจชายแดน ท่องเที่ยววิถีชุมชน ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี” ที่จะผลักดันให้สินค้าชุมชนประเภทสินค้าเกษตร ผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์ใหม่ และเครื่องเงิน ที่บ่งบอกวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของชาวสุรินทร์ ให้สามารถเสริมสร้างรายได้ให้กับชุมชน และเสริมเป็นอย่างดี รวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนเพิ่มศักยภาพศักยภาพผู้ประกอบการให้มีความเข้มแข็ง เพื่อเปลี่ยนผ่านอุตสาหกรรมไทยสู่อุตสาหกรรม 4.0 โดยสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสุรินทร์, 2563) ดังนั้นหากกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนยังไม่ได้ได้รับการพัฒนาด้านการขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนย่อมส่งผลต่อโอกาสทางการตลาดและการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดที่จะก่อให้เกิดการสูญเสียในอนาคต อีกทั้งในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ได้รับบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติของสมเด็จพระ

Citation : Phattanachatchai, N., Nithichaianan, N., Phuphanchueak, T., Pancharoen, N., Waleeprathanporn, N.,

Ounthaisong, A. and Jaikla, N. (2023). Community Movement with Circular Economy Concept for Value-Added of Communities Products at the Thai-Cambodia Border, Kab Choeng District, Surin

Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 23-42;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.22>

พระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ให้ใช้ความได้เปรียบด้านพื้นที่จัดกระบวนการเรียนการสอน การวิจัย การสร้างความรู้และนวัตกรรมให้มีคุณภาพเพื่อการพัฒนาชุมชนและสมาชิกในชุมชนให้เข้มแข็งและยั่งยืนโดยเน้นการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ให้มีความเข้มแข็ง เป็นแบบอย่างในการถ่ายทอดนวัตกรรมและเทคโนโลยีไปสู่สังคมและชุมชนอื่น (ธีรวัตร ภูระธีรานรัชต์, ศักยภาพผู้ประกอบการชายแดน และบทบาทคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 3 พฤษภาคม 2561)

จากที่กล่าวมาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาวิจัยทางด้านเศรษฐกิจของชุมชนจึงต้องมุ่งเน้นกระบวนการการพัฒนาโดยอาศัยการขับเคลื่อนโดยชุมชนที่เป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศโดยการมุ่งเน้นให้ชุมชนสามารถประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในชุมชนของตนเองรวมถึง ความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมชุมชนเพื่อการผลิตและการดำรงชีพของสมาชิกในชุมชนรวมถึงสร้างพลังของสมาชิกในชุมชนให้สามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจในชุมชนด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาถึงกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนของชุมชนชายแดนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาการเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนชายแดนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อศึกษารูปแบบพัฒนาต้นแบบการขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัยการวิจัยนี้ใช้เทคนิคการวิจัยแบบเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) มีรายละเอียดดังนี้

Citation : นาพารณ พัฒนฉัตรชัย, นวรัตน์ นิธิชัยอนันต์, ธราธร ภูพันเชือก, ณภัทษา ปานเจริญ, นฤมล วลีประทานพร, อรุโณทัย

อุ่นไธสง และณัฐวุฒิ ใจกล้า. (2566). การขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์

ชุมชนชายแดนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์. วารสารการบริหารการปกครองและ

นวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 23-42; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.22>

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นสมาชิกในชุมชนชายแดนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ประกอบด้วย ต.คูตัน ต.กาบเชิง ต.ตะเคียน ต.โคกตะเคียน ต.ด่าน และ ต.นางมุด อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ นักวิชาการที่เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน

กลุ่มตัวอย่างคือชุมชนใน ต.คูตัน ต.กาบเชิง ต.ตะเคียน ต.โคกตะเคียน ต.ด่าน และ ต.นางมุด อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 50 คน นักวิชาการที่เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน หน่วยงานละ 2 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การเลือกชุมชนเพื่อการร่วมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน การเจาะจงเลือกชุมชนเป้าหมายเป็นชุมชนที่มีการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการผลิต มีความพร้อมในการพัฒนา ดังนั้นการกำหนดชุมชนเป้าหมายในการวิจัยจึงให้ความสำคัญกับชุมชนที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนแนวคิดแนวทางการขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งได้แก่ชุมชนบ้านโคกสะอาด ตำบลคูตัน ชุมชนบ้านโคกกลาง ต.กาบเชิง ชุมชนบ้านตะเคียน ต.ตะเคียน ชุมชนบ้านสว่างนิม ต.โคกตะเคียน และชุมชนบ้านด่าน ต.ด่าน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

ก. กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน จากเกณฑ์ตัวแทนชุมชน 5 ชุมชน ชุมชนละ 8-12 คน โดยอ้างอิงจาก Creswell (2007) ผู้เกี่ยวข้องหรือตัวแทนหน่วยงาน 10 คน

ข. ตัวเลขได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และเลือกแบบลูกโซ่ (Snowball sampling) ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนหรือแกนนำชุมชน สมาชิกในชุมชน ตัวแทนวิสาหกิจชุมชนทั้งเพศชายและหญิงอายุไม่เกิน 70 ปี โดยคำนึงถึงประสบการณ์ในการทำงาน ความพร้อมในการร่วมกิจกรรม และสมัครใจเป็นสำคัญ ส่วนนักวิชาการที่เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน หน่วยงานละ 1-2 คน พิจารณาจากความรู้ความสามารถด้านการพัฒนาชุมชนหรืองานมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน และมีความพร้อมในการร่วมงานวิจัยเป็นหลัก

Citation : Phattanachatchai, N., Nithichaianan, N., Phuphanchueak, T., Pancharoen, N., Waleeprathanporn, N.,

Ounthaisong, A. and Jaikla, N. (2023). Community Movement with Circular Economy Concept for Value-Added of Communities Products at the Thai-Cambodia Border, Kab Choeng District, Surin

Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 23-42;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.22>

ค. เกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าสู่โครงการ ใช้เกณฑ์ผู้ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ที่สามารถให้ข้อมูลได้เป็นอย่างดีตามเกณฑ์ของ Nastasi and Schensul, 2005 และตัดสินใจเข้าร่วมโครงการครั้งนี้ด้วยความสมัครใจ

ง. วิธีการที่จะเข้าถึงประชากรกลุ่มเป้าหมายเพื่อชักชวนให้เข้าร่วมโครงการ ผู้วิจัยดำเนินการไปพบผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์และเข้าถึงข้อมูล และอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประโยชน์ การเก็บรวบรวมข้อมูล วันเวลาและสถานที่ในการร่วมกิจกรรม แนวทางการสัมภาษณ์ เครื่องมือประกอบการสัมภาษณ์ และอุปกรณ์ในกิจกรรมฝึกปฏิบัติการ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายยินยอมหรือปฏิเสธ เปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายได้ซักถามก่อนการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ รวมถึงการตัดสินใจในออกจากโครงการ ก่อนการลงลายมือชื่อยินยอม และประกาศประชาสัมพันธ์โครงการ ณ ศาลาชุมชน โดยกลุ่มเป้าหมายนี้มีความสำคัญคือเป็นผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นผู้ขับเคลื่อนกิจกรรมกลุ่มที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ชนิดของเครื่องมือวิจัย แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

2) การสร้างเครื่องมือวิจัย การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research) โดยการทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนแนวคิดแนวทางการขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน

3) การหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย โดยใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ด้านข้อมูล ด้านวิธีรวบรวมข้อมูล และด้านผู้เชี่ยวชาญ เพื่อใช้ในการตรวจสอบเชิงเนื้อหาและคุณภาพของข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลจากเอกสาร จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการในการพัฒนาชุมชน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

Citation : นภาพรณ พัฒนฉัตรชัย, นวรัตน์ นิธิชัยอนันต์, ธราธร ภูพันเชือก, ณภัทษา ปานเจริญ, นฤมล วลีประทานพร, อรุณทัย

อุ่นไธสง และณัฐวุฒิ โฉกกล้า. (2566). การขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์

ชุมชนชายแดนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอท่งศรีนคร จังหวัดสุรินทร์. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 23-42; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.22>

2) ข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบริบทชุมชน วิสาหกิจชุมชน และกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) สัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ ผู้นำชุมชนหรือแกนนำชุมชน สมาชิกในชุมชน ตัวแทนวิสาหกิจชุมชน โดยใช้แนวสัมภาษณ์ (Interview guide) เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพ ปัญหา และการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน

3) การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participations Workshop) เพื่อการเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนโดยเริ่มตั้งแต่การร่วมวิเคราะห์ความรู้ด้านเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อการเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน ความเป็นไปได้ในการพัฒนา ความคุ้มค่าและเหมาะสม สามารถเพิ่มรายได้ ลดต้นทุน ลดความเสี่ยงจากการดำเนินงาน มีการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า การใช้ประโยชน์ร่วมกันของคนในชุมชน และการเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนบนฐานของทุนภูมิปัญญา ความคิดสร้างสรรค์/นวัตกรรมชุมชนเป็นสำคัญ

4) และการอภิปรายกลุ่ม (Focused Group Discussion) การระดมความคิดเห็นและอภิปราย โดยมีผู้เข้าร่วมได้แก่ ได้แก่ ผู้นำชุมชนหรือแกนนำชุมชน สมาชิกในชุมชน ตัวแทนวิสาหกิจชุมชน นักวิชาการที่เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน หน่วยงานละ 1-2 คน เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางพัฒนาต้นแบบการขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนในพื้นที่ อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์เชิงอุปนัย โดยการวิเคราะห์ ตีความ และสร้างข้อสรุป และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย (Research Results)

กระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนของชุมชนของชุมชนชายแดนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ พบว่าการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอกาบเชิง โดยส่วนใหญ่แล้วเป็นกิจกรรมที่ ชาวบ้านมีความชำนาญในการผลิตอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการผลิตของกินหรือของใช้ซึ่งการผลิตสินค้าแต่ละประเภทจะไม่ได้ผลิตด้วยกระบวนการซับซ้อนวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเป็น

Citation : Phattanachatchai, N., Nithichaianan, N., Phuphanchueak, T., Pancharoen, N., Waleeprathanporn, N.,

Ounthaisong, A. and Jaikla, N. (2023). Community Movement with Circular Economy Concept for Value-Added of Communities Products at the Thai-Cambodia Border, Kab Choeng District, Surin

Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 23-42;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.22>

วัตถุดิบที่หาได้ง่ายในชุมชนของตนเองหรือชุมชนใกล้เคียงโดยมุ่งมีการตอบสนองต่อ ความต้องการของชุมชนเป็นหลัก อีกทั้งการสนับสนุนในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจของหน่วยงานภาครัฐไม่ว่าจะเป็นกรมการพัฒนาชุมชนและสำนักงานเกษตรและสหกรณ์อำเภออาเภอกาบเชิงที่มาให้ความรู้และผลักดันให้เกิดการจัดตั้งกลุ่ม ตัวอย่างเช่นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โรงสีข้าวชุมชนที่มีการผลิต ข้าวสาร โดยรวบรวมวัตถุดิบจากภายในชุมชน มาแปรรูปเป็นข้าว โดยในแต่ละพื้นที่มีโรงสีขนาดเล็กของชุมชนซึ่งของเหลือจากการสีข้าวประกอบด้วยปลายข้าว รำอ่อน รำละเอียด แกลบ ซึ่งของเหลือเหล่านี้ชุมชนสามารถซื้อได้ในราคาถูกเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทางการเกษตรและการเลี้ยงสัตว์ ซึ่งถือเป็นรายได้เสริมของโรงสีชุมชน

ส่วนกลุ่มผลิตสินค้าเกษตร ได้แก่กลุ่ม ผู้ผลิต เกษตรอินทรีย์ จะมีกระบวนการในการผลิตสินค้า เพื่อตอบสนองต่อการบริโภคในครัวเรือน และมีส่วนหนึ่งสำหรับการขายในตลาดชุมชน อย่างไรก็ตามในกลุ่มนี้ จะมีเครือข่ายสำหรับการผลิตปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการปลูกผักอินทรีย์ของชุมชน ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งสำหรับการแบ่งปันทรัพยากรให้กลับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มอื่น ๆ

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอีกกลุ่มหนึ่งที่น่าสนใจคือกลุ่มผลิตผ้าไหม ซึ่งในอำเภออาเภอกาบเชิงมีความเชี่ยวชาญในเรื่องของการผลิตเส้นไหมตั้งแต่กระบวนการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม สาวไหม ย้อมไหม มัดไหมจนถึงกระบวนการทอผ้าไหม ซึ่งการขายของผู้ผลิตไหมจะมีทั้งของการขายเส้นไหม การรับจ้างมัดย้อม รวมถึงการทอผ้าไหมเป็นผืนผ้าและการตัดเย็บผ้าไหม ซึ่งกลุ่มตัดเย็บ มีทั้งตัดเย็บจากเศษเหลือซักรีดผ้าเหลือใช้ จากการตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งในกลุ่มนี้มีจำนวนไม่มากนัก

ในกระบวนการผลิตเส้นไหมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพบว่า มีของเหลือใช้ที่เป็นประโยชน์ที่สามารถนำไปต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์และเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ได้คือน้ำต้มรังไหมที่เกิดจากกระบวนการสาวไหม ที่ชาวบ้านผู้เลี้ยงไหมจะทิ้งน้ำที่เกิดจากกระบวนการสาวไหม ซึ่งในน้ำทิ้งมีโปรตีนจากรังไหมที่มีประโยชน์จำนวนมากและการทิ้งน้ำต้มจากรังไหมในจำนวนมากเมื่อสะสมเป็นเวลานานยังก่อให้เกิดกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์จากการย่อยสลายโปรตีน จากปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องแก้ไขปัญหานี้และต่อยอดเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้

ส่วนทรัพยากรจากธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชนสืบเนื่องจากชุมชนในอำเภออาเภอกาบเชิงมีพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์มีต้นไม้ใหญ่จำนวนมาก รวมถึงต้นไม้ที่เกิดตามธรรมชาติและต้นไม้ที่เกษตรกรเป็นผู้

Citation : นาพารณ พัฒนฉัตรชัย, นวรัตน์ นิธิชัยอนันต์, ธราธร ภูพันเชือก, ณภัทษา ปานเจริญ, นฤมล วลีประทานพร, อรุโณทัย

อุ่นไธสง และณัฐวุฒิ ใจกล้า. (2566). การขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์

ชุมชนชายแดนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภออาเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์. วารสารการบริหารการปกครองและ

นวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 23-42; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.22>

ปลูก จึงทำให้มีใบไม้ที่ร่วงหล่นทิ้งตามธรรมชาติ ที่สามารถนำมาผลิตสินค้าเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนโดยมุ่งหวังที่จะเอื้อประโยชน์ให้กับ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนั้น ทุนทรัพยากรในชุมชนไม่ว่าจะเป็นทุนทางธรรมชาติ ทุนทางปัญญาภูมิปัญญาความเชี่ยวชาญที่เกิดขึ้น ของการเรียนรู้สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ที่สามารถต่อยอดพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยอาศัยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน เป็นพื้นฐานของการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เกิดขึ้นจาก ปัจจัยการผลิตภายในชุมชนเองเป็นหลัก

การเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนของชุมชนนชายแดนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ พบว่าการเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยเริ่มตั้งแต่ การสร้างความตระหนัก การร่วมวิเคราะห์ความรู้ด้านเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อการเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน ความเป็นไปได้ในการพัฒนา ความคุ้มค่าและเหมาะสม สามารถเพิ่มรายได้ ลดต้นทุน ลดความเสี่ยงจากการดำเนินงาน มีการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า การใช้ประโยชน์ร่วมกันของคนในชุมชน และการเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนต้องคำนึงถึงทุนภูมิปัญญา ความคิดสร้างสรรค์/นวัตกรรมชุมชนเป็นสำคัญ จากนั้นจึงตัดสินใจร่วมกันในการพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากทรัพยากรชุมชนเป็นสำคัญ ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการเพิ่มคุณค่าประกอบด้วย ภาชนะจากเศษวัสดุภายในท้องถิ่น อาหารสำหรับเลี้ยงไก่พื้นเมืองจากวัสดุเหลือทิ้งในชุมชน คุกกี้จากรำข้าวโดยใช้รำข้าวจากโรงสีข้าวในชุมชน และผลิตภัณฑ์จากน้ำหมักชีวภาพจากเศษพืชและวัสดุท้องถิ่นร่วมกับน้ำต้มรังไหมจากกระบวนการผลิตเส้นไหม

ผลการศึกษารูปแบบการพัฒนาต้นแบบการขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน พบว่าในกระบวนการพัฒนาต้นแบบการขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนต้องศึกษาถึงกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ภายในชุมชนและชุมชนภายนอกเพื่อวิเคราะห์ถึงทุนทรัพยากร ทุนวัฒนธรรม ภูมิปัญญา นวัตกรรมชุมชนที่มีอยู่อันและเป็นฐานทุนที่สำคัญในการพัฒนาและต่อยอดผลิตภัณฑ์ในอนาคต เพื่อนำไปสู่การเพิ่มคุณค่าด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน โดยมีหลักการที่สำคัญคือการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าและการเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ควรส่งผลให้ผู้ผลิตมีรายได้เพิ่มขึ้น มีต้นทุนลดลงจากการดำเนินการ มีความคุ้มค่าต่อการดำเนินการทั้งในกลุ่มผู้ผลิต ชุมชน และผู้บริโภค และลดความเสี่ยง

Citation : Phattanachatchai, N., Nithichaianan, N., Phuphanchueak, T., Pancharoen, N., Waleeprathanporn, N.,

Ounthaisong, A. and Jaikla, N. (2023). Community Movement with Circular Economy Concept for Value-Added of Communities Products at the Thai-Cambodia Border, Kab Choeng District, Surin

Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 23-42;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.22>

จากการดำเนินงาน โดยมีชุมชนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนด้วยชุมชนผู้นำ สมาชิกในชุมชน สร้างความมั่นคงและต่อเนื่องด้วยแผนปฏิบัติการชุมชน และแบ่งปันอย่างยั่งยืนด้วย การสร้างเครือข่าย/การขยายผล ดังแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน

ที่มา : นภาพรณ พัฒนฉัตรชัย (2563)

แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเป็นกระบวนการที่ชุมชนและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจำเป็นต้องเรียนรู้และใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยการนำทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่ พัฒนาใหม่ และนวัตกรรมในการผลิตสินค้า เพื่อเพิ่มคุณค่าและรายได้ให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตต้องไม่ละทิ้งภูมิปัญญาท้องถิ่น และควรผสมผสานความรู้เดิมของชุมชนกับความรู้ใหม่ นอกจากนี้ยังต้องสนับสนุนการตลาดและการลดต้นทุนในการผลิตสินค้า เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ลดความเสี่ยงในการสูญเสียและลดการเกิดขยะมลพิษ นอกจากนี้ยังควรให้ความสำคัญกับการตรวจสอบความต้องการของชุมชนเพื่อผลิตสินค้าที่ตอบสนองต่อความต้องการด้วยการสอบถาม

Citation : นภาพรณ พัฒนฉัตรชัย, นวรัตน์ นิธิชัยอนันต์, ธราธร ภูพันเชือก, ณภัทษา ปานเจริญ, นฤมล วลีประทานพร, อรุโณทัย

อุ่นไธสง และณัฐวุฒิ ใจกล้า. (2566). การขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์

ชุมชนชายแดนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 23-42; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.22>

สมาชิกในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง ทั้งนี้เพื่อช่วยเหลือกันในชุมชนก่อนที่จะมีการขายหรือสร้างตลาดใหม่ และสร้างความมั่นคงในชุมชนก่อนส่งต่อไปยังชุมชนอื่น รวมถึงการขยายผลในขั้นตอนถัดไป

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน

หลักการในการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนหรือผลิตภัณฑ์ชุมชน ในกระบวนการดำเนินการดังกล่าวของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน อาจไม่ได้ตั้งเป้าหมายสำหรับการกำจัดขยะหรือของเสียจากกระบวนการผลิตโดยตรง แต่มุ่งเน้นกระบวนการในการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากกระบวนการผลิต เพื่อให้เกิดการนำมาใช้ซ้ำหรือการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อนำไปสู่การแบ่งปันผลิตภัณฑ์ให้กับกลุ่มอื่น ๆ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในกระบวนการผลิตของกลุ่มที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในกระบวนการดังกล่าวจะสามารถเพิ่มการใช้ประโยชน์ของที่เหลือใช้จากกระบวนการผลิตหลักของผลิตภัณฑ์หนึ่ง แต่อาจไปเป็นกระบวนการหลักของการผลิตในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ ก็ได้

ดังนั้นการศึกษาและสำรวจความต้องการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ และสำรวจทรัพยากรหรือทุนในชุมชนที่ใกล้เคียงเพื่อนำไปสู่กระบวนการของการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่สามารถเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าของกลุ่มนั้น ๆ และยังมีผลพลอยได้ในการช่วยเหลือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่น โดยมีการศึกษาถึงห่วงโซ่อุปทานทั้งระบบทั้งภายในและภายนอกชุมชน เพื่อให้เกิดรูปแบบของการแบ่งปัน และการฟื้นคืนคุณค่าของทุนทรัพยากรในชุมชน

แต่อย่างไรก็ตามแนวคิดนี้จะเกิดผลสำเร็จหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับ มาตรการเชิงนโยบายในการขับเคลื่อน เพื่อเกิดการสนับสนุนส่งเสริมและผลักดันให้ชุมชนได้ขับเคลื่อนชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน โดยการกำหนดให้เป็นแผนในการพัฒนาของตำบลหรือชุมชนนั้น ๆ ผลักดันให้เกิดการร่วมรับผิดชอบ การบริหารแบบมีส่วนร่วม สร้างการตระหนักรู้ของคนในชุมชนเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนโดยตรง อีกทั้งในหน่วยงานภาครัฐและเอกชนจำเป็นต้องให้ความร่วมมือ หนุนเสริม ไม่ว่าจะเป็นการหนุนเสริมด้านความรู้ ด้านเทคโนโลยี ด้านเงินทุน ด้านการกำหนดกฎระเบียบและนโยบาย เพื่อสนับสนุนให้เกิดความต่อเนื่องและความยั่งยืน สอดคล้องกับของ Yang., et al. (2013 : 55) และการศึกษาของ Chain, Tat, and

Citation : Phattanachatchai, N., Nithichaianan, N., Phuphanchueak, T., Pancharoen, N., Waleeprathanporn, N.,

Ounthaisong, A. and Jaikla, N. (2023). Community Movement with Circular Economy Concept for Value-Added of Communities Products at the Thai-Cambodia Border, Kab Choeng District, Surin

Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 23-42;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.22>

Sulaiman. (2015 : 695) ที่พบว่าความร่วมมือกันในการดำเนินการขององค์กรต่าง ๆ จะส่งผลให้การดำเนินงานทางด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ มีความยั่งยืนมากขึ้น สอดรับกับรายงานผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลนโยบาย มาตรการในสหภาพยุโรปประกอบข้อเสนอแนะนโยบายด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมของประเทศไทย (กันยายน, 2557) ที่ได้รายงานว่านโยบายของรัฐบาลได้พยายามขับเคลื่อนและรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการชุมชนด้วยเศรษฐกิจหมุนเวียน แก้ปัญหาขยะในชุมชน การนำมูลค่างานของขยะมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นอย่างดีโดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

ในการผลักดันแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนในชุมชน ซึ่งในกระบวนการสนับสนุนส่งเสริมนี้อาจใช้ทั้งกระบวนการหรือมาตรการการจูงใจที่เป็นทั้งตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินเข้ามาส่งเสริม เช่น การมอบรางวัลสำหรับชุมชนที่มีกระบวนการนำแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้ในการพัฒนา มีการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อความยั่งยืนของทุนทรัพยากรในชุมชน หรือการสนับสนุนงบประมาณเพื่อเป็นพื้นฐานของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อให้เกิดการนำไปสู่การต่อยอดงาน ด้านผลิตภัณฑ์ชุมชนเข้าสู่การแข่งขัน โดยการสร้างมาตรฐานของคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้สูงขึ้นและมีมาตรฐานของสินค้าสำหรับการแข่งขันในตลาดได้ นอกจากนั้นแล้วการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจหมุนเวียน เป็นกระบวนการของการขับเคลื่อนโดยองค์รวมของชุมชน จำเป็นต้องมีเครือข่ายสำหรับการดำเนินงานเพื่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้าง ดังนั้นการค้นหาผู้นำชุมชน อาจเป็นทั้งผู้นำที่เป็นทางการและผู้นำที่ไม่เป็นทางการ หรือผู้ที่มีความพร้อม ในการเสียสละเวลามาเป็นแกนนำในการสอดประสาน กระบวนการทำงานภายในชุมชนร่วมกับ การนำนโยบายจากภาครัฐมาดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นผู้เชื่อมต่อความต้องการของชุมชนกับหน่วยงานเอกชนที่พร้อมสำหรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมให้กับชุมชน ดังนั้นผู้นำจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญสำหรับการขับเคลื่อนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการสื่อสาร ให้สังคมได้รับรู้ถึงความสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริโภคหรือผู้ซื้อสินค้าชุมชน ที่เป็นบุคคลสำคัญของการตัดสินใจซื้อสินค้าชุมชน ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งโดยต้องมีการสื่อสารให้ผู้บริโภคได้เห็นถึงความสำคัญของการซื้อสินค้าที่ใช้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนมาเป็น องค์ประกอบสำหรับการผลิตสินค้าเพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดและการลดของเสียหรือการกำจัดของเสีย โดย สินค้าดังกล่าวอาจมีราคาเพิ่มขึ้นจากกระบวนการออกแบบ และกระบวนการผลิตแบบแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน เมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการกระบวนการผลิตแบบดั้งเดิม เพราะฉะนั้นการที่ผู้ซื้อหรือลูกค้ามีความเต็มใจที่จะจ่ายย่อมเป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่ทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือ

Citation : นาพารณ พัฒนฉัตรชัย, นวรัตน์ นิธิชัยอนันต์, ธราธร ภูพันเชือก, ณภัทษา ปานเจริญ, นฤมล วลีประทานพร, อรุโณทัย

อุณไรสง และณัฐฉัตร ใจกล้า. (2566). การขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์

ชุมชนชายแดนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอท่งศรีภูมิ จังหวัดสุรินทร์. วารสารการบริหารการปกครองและ

นวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 23-42; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.22>

ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนมีกำลังใจ มีแรงจูงใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อการเพิ่มมูลค่าและลดของเสียให้น้อยที่สุด ซึ่งการศึกษาของ Chan (2013 p. 442) ได้ศึกษาการจัดการที่มุ่งเน้นด้านการจัดการสีเขียวของโรงแรมในฮ่องกงพบว่าแนวคิดการจัดการที่เกี่ยวข้องกับการให้ความสำคัญของทรัพยากรสิ่งแวดล้อมเป็นโอกาสในการดึงดูดลูกค้า ซึ่งเป็นโอกาสที่สำคัญในการสร้างผลกำไรจากการดำเนินธุรกิจ

และที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การผลิตสินค้าและเพิ่มคุณค่าของสินค้าตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนการให้ชุมชนได้มีความรู้เรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เกิดการประยุกต์ใช้ในทุกมิติตั้งแต่กระบวนการของการออกแบบการพัฒนาให้สินค้ามีอายุยาวนานขึ้น มีการออกแบบให้สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำรวมถึงการเพิ่มมูลค่าของของเสียจากกระบวนการผลิตใหม่ หลีกเลี่ยงการผลิตที่เกิดของเสียหรือเกิดขยะให้มากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ Ghisellinia, Cialani, and Ulgiatic (15 February, 2016) ได้นำเสนอเพิ่มเติมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับปฏิบัติงานด้านเศรษฐกิจหมุนเวียนต้องมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดระบบการผลิตที่สะอาด สร้างแรงจูงใจที่เหมาะสมให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนให้เกิดการเชื่อมโยงและสร้างรูปแบบการทำงานร่วมกันและการแลกเปลี่ยนที่เหมาะสมกับแต่ละองค์กร แต่ละชุมชน อีกทั้งการสร้างการเปลี่ยนแปลงเพื่อการเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจหมุนเวียนต้องดำเนินการบูรณาการในรูปแบบสหวิชาเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ความรู้ของแต่ละศาสตร์ที่หลากหลายที่สามารถเสริมจุดเด่น ลดจุดด้อยขององค์กรหรือแต่ละชุมชน ซึ่งแนวคิดดังกล่าวอาจเป็นเรื่องที่ค่อนข้างใหม่สำหรับชุมชน ดังนั้นการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนย่อมผลักดันให้เกิดเป็นกระบวนการทำงานที่เชื่อมโยงกัน ของชุมชนและหน่วยงานภายนอก และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือในกระบวนการผลักดันดังกล่าว จำเป็นต้องศึกษาถึงห่วงโซ่อุปทานให้ครบวงจรซึ่งอาจไม่ใช่การศึกษาเฉพาะในชุมชนใด ชุมชนหนึ่งแต่จำเป็นต้องศึกษาชุมชนอื่นที่ใกล้เคียงเพื่อให้เกิดกระบวนการการนำทรัพยากรบนกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและความยั่งยืนตั้งแต่การผลิต ปัจจัยการผลิต กระบวนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ รวมถึงกระบวนการของการนำสินค้าและบริการออกจำหน่ายสู่ผู้บริโภค ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณฐกาศา เดชานุเบกษา และคนอื่น ๆ (2563) ได้ศึกษาถึงการดำเนินการจัดการสีเขียวที่มีต่อผลการดำเนินงานทางการตลาดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชาวอินทรีในจังหวัดมหาสารคาม พบว่าการจัดการที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมการตลาดสีเขียวในด้านการออกแบบ การผลิต การจัดซื้อ และการจัดการห่วงโซ่อุปทานมีผลเชิงบวกต่อการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างมีนัยยะสำคัญ

Citation : Phattanachatchai, N., Nithichaianan, N., Phuphanchueak, T., Pancharoen, N., Waleeprathanporn, N.,

Ounthaisong, A. and Jaikla, N. (2023). Community Movement with Circular Economy Concept for Value-Added of Communities Products at the Thai-Cambodia Border, Kab Choeng District, Surin

Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 23-42;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.22>

อย่างไรก็ตามผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการสนับสนุน หรือขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนให้กับชุมชนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการผลักดันระบบเทคโนโลยีการผลิต ที่มีข้อมูลจากชุมชนโดยตรง และผลักดันให้เกิดการปฏิบัติ เพื่อให้เห็นปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการปฏิบัติงาน อีกครั้ง ในแนวคิดนี้ยังเป็นเรื่องที่ใหม่สำหรับชุมชนและตัวผู้ปฏิบัติงานเองดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการสื่อสาร กระบวนการแนวคิดให้กับผู้ที่สนใจได้เรียนรู้แนวทางในการปฏิบัติ สอดคล้องกับการศึกษาของ Ghisellinia, Cialanib, Ulgiatidc, (December, 2017) ที่ได้ศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนในเชิงระบบที่ได้ค้นพบว่า การศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนควรมีการวิเคราะห์ในภาพรวมหลายมิติ เพื่อให้เกิดการสนับสนุนกระบวนการปฏิบัติงานด้านเศรษฐกิจหมุนเวียนที่หลากหลายมุมมอง เช่นมุมมองของผู้บริโภคที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเพื่อการต่อยอดด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน มิติมุมมองด้านสังคม มิติมุมมองด้านสิ่งแวดล้อมรวมถึงการสร้าง ความมั่นคงและมั่นคงทางเศรษฐกิจที่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงในสังคมได้อย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจ จึงควรมีข้อระวังเกี่ยวกับการผลิตเพื่อขายในปริมาณที่มากขึ้นอาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของการลดการใช้จำนวนทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดที่สวนทางกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดการสิ้นเปลืองทรัพยากรเช่นกัน

แต่อย่างไรก็ตามได้มีนักวิชาการหลายคนได้โต้แย้งว่าแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนสำหรับการพัฒนาถูกมองว่าเป็นแนวคิดที่คลุมเครือเกินกว่าที่จะนำไปใช้ได้จริงหรืออาจเรียกว่าเป็นความเพ้อฝันทางทฤษฎีแทนที่จะนำไปใช้ได้จริงเนื่องจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจเมื่อมีการแสวงหาผลกำไร ย่อมมีการสูญเสียทรัพยากรมากขึ้นในทิศทางเดียวกัน และก็มีนักวิชาการได้ให้ข้อโต้แย้งเช่นกันว่าแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อนำไปสู่กระบวนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้นและจำเป็นต้องสนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนต่อไป เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับธุรกิจ

เศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนให้สอดคล้องกับนวัตกรรมสีเขียวจำเป็นต้องเริ่มจากการสร้างคนให้ตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญของการสร้างความสมดุลของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทางเทคโนโลยี กับความยั่งยืนของทรัพยากรในการผลิต ดังนั้นการให้ความรู้ การให้การศึกษา การพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยให้กับคนในชุมชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนให้มีความรู้พื้นฐานเพื่อการต่อยอดด้านเศรษฐกิจหมุนเวียนจึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการในการขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

Citation : นาพารณ พัฒนฉัตรชัย, นวรัตน์ นิธิชัยอนันต์, ธราธร ภูพันเชื้อก, ณภัทษา ปานเจริญ, นฤมล วลีประทานพร, อรุโนทัย

อุ่นไธสง และณัฐภูมิ โฉกกล้า. (2566). การขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์

ชุมชนชายแดนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอท่งศรีภูมิ จังหวัดสุรินทร์. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 23-42; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.22>

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

การพัฒนารูปแบบสำหรับการขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดของเศรษฐกิจหมุนเวียนจะต้องสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนอย่างแข็งขันในการออกแบบและดำเนินการ และติดตามระบบที่ยั่งยืนสำหรับการใช้ทรัพยากร การผลิต และการจัดการของเสียที่สามารถสร้างมูลค่าได้ โดยมีเป้าหมายที่สำคัญคือการสร้างระบบวงจรปิดซึ่งลดของเสียให้เหลือน้อยที่สุดและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งนำไปสู่การลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของสมาชิกในชุมชน นอกจากนี้ แนวทางการพัฒนายังต้องคำนึงถึงการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับสมาชิกในชุมชนด้วยการสนับสนุนธุรกิจในพื้นที่สอดคล้องกับหลักการของเศรษฐกิจหมุนเวียน และโดยการสร้างความตระหนัก การให้ความรู้ การฝึกอบรมและการต่อยอดองค์ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน อีกทั้งการสร้างเครือข่ายการดำเนินงานทำงานร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนให้เกิดการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และสร้างปัจจัยหนุนเสริมให้เกิดความยั่งยืน โดยมีขั้นตอนที่เกี่ยวข้องหลายขั้นตอน ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาอาจเริ่มจาก

1. การศึกษาและการสร้างความตระหนัก
2. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วน
3. การวางแผนปฏิบัติการ
4. การนำไปใช้และการติดตาม
5. การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ทบทวนแผนปฏิบัติการอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยในขั้นตอนการเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์เป็นขั้นตอนที่ต้องใช้เวลาในการพัฒนาเพื่อให้ได้ซึ่งผลิตภัณฑ์และบริการจากองค์ความรู้ในชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรต่อยอดในการสร้างมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ให้มากขึ้น

2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนควรมีการต่อยอดให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง ให้เกิดกระบวนการคิดพื้นฐานสำหรับการพัฒนา

Citation : Phattanachatchai, N., Nithichaianan, N., Phuphanchueak, T., Pancharoen, N., Waleeprathanporn, N.,

Ounthaisong, A. and Jaikla, N. (2023). Community Movement with Circular Economy Concept for Value-Added of Communities Products at the Thai-Cambodia Border, Kab Choeng District, Surin

Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 23-42;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.22>

2.3 ควรมีการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการส่งเสริมกระบวนการพัฒนาชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

2.4 ควรมีการศึกษาด้านการตลาดสำหรับการผลิตภัณฑ์จากแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนทั้งในมุมมองของผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้ที่ได้รับผลกระทบ เพื่อนำมาใช้ประกอบเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาเพื่อเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์

เอกสารอ้างอิง (References)

พลิกฟื้นชนบทด้วยภูมิปัญญา ยึดหลักพอเพียงนำพารายได้ให้ชุมชน บทสัมภาษณ์ ทาดาชิ อุชิ

ตะ ประธานโครงการ OVOP (Mr. Tadashi Uchida, President of International OVOP Exchange Committee) อ้างถึงใน กรุงเทพธุรกิจ 24 สิงหาคม 2561. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.bangkokbiznews.com/business/811164>. สืบค้น 24 สิงหาคม 2562.

พิริยะ ผลพิรุฬห์. (2556). เศรษฐกิจสร้างสรรค์กับการพัฒนาประเทศไทย. วารสารเศรษฐศาสตร์ปริทรรศน์ สถาบันพัฒนาศาสตร์. 7(1) : 1-69.

รายงานผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลนโยบาย มาตรการในสหภาพยุโรปประกอบข้อเสนอแนะนโยบายด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมของประเทศไทย (กันยายน, 2557). "นโยบายระบบเศรษฐกิจแบบหมุนเวียน". สำนักงานที่ปรึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซล.

ณัฐภา เดชานุเบกษา, กุณทีรา อาษาศรี, วุฒิพล ฉัตรจรัสกุล, นาวา มาสวณจิก, และอมร โททำ. (2563). การจัดการสีเขียวที่มีต่อผลการดำเนินงานทางการตลาดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์ในจังหวัดมหาสารคาม. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 4(3) : 15-31.

ธีรวัตร ภูระธีรานรัชต์. (2561, พฤษภาคม 3). คณบดีคณะวิทยาการจัดการ. สัมภาษณ์.

สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2562). Circular Economy : เศรษฐกิจหมุนเวียนที่ทุกคนควรรู้. สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย : ประทุมธานี.

Citation : นาพารณ พัฒนฉัตรชัย, นวรัตน์ นิธิชัยอนันต์, ธราธร ภูพันเชื้อก, ณภัทษา ปานเจริญ, นฤมล วลีประทานพร, อรุโณทัย

อุ้นไธสง และณัฐวุฒิ ใจกล้า. (2566). การขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนชายแดนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอท่งสุรินทร์. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 23-42; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.22>

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสุรินทร์. (2563). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมจังหวัด
สุรินทร์ พ.ศ. 2560-2564, ฉบับทบทวน พ.ศ. 25563)

เศรษฐกิจหมุนเวียน โอกาสใหม่ของธุรกิจเพื่อความยั่งยืน. (2561). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<http://www.allaroundplastics.com/article/sustainability/1898>. สืบค้น 26
ธันวาคม 2561.

Chan, E. S.W. (2013). Managing green marketing: Hong Kong hotel managers
Perspective International. **Journal of Hospitality Management**. 34 : 442-
461.

Chin, T. A., Tat, H. H., and Sulaiman, Z. (2015). Green Supply Chain Management,
Environmental Collaboration and Sustainability Performance. **Procedia CIRP**.
26 : 695-699.

Creswell, J. W. (2007). **Qualitative inquiry and research design: Choosing among
five approaches**, 2nd ed. Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc.

Nastasi. B. K. and Schensul, S. L. (2005). Contributions of qualitative research to the
validity of intervention research. **Journal of School Psychology**. 43(3) : 177-
195.

Ghisellinia, P., Cialani, C., Ulgiatic, S. (February 15, 2016). A review on circular
economy: the expected transition to a balanced interplay of environmental
and economic systems. **Sciencedirect**. 114 : 11-32.

Ghisellinia, P., Cialani, C., Ulgiatic, S. (December 2017). Conceptualizing the circular
economy: An analysis of 114 definitions. **Resources, Conservation and
Recycling**. 127 : 221-232.

Citation : Phattanachatchai, N., Nithichaianan, N., Phuphanchueak, T., Pancharoen, N., Waleeprathanporn, N.,

Ounthaisong, A. and Jaikla, N. (2023). Community Movement with Circular Economy Concept for
Value-Added of Communities Products at the Thai-Cambodia Border, Kab Choeng District, Surin

Province. **Journal of Local Governance and Innovation**. 7(2) : 23-42;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.22>

Yang, Chung-Shan., Lu, Chin-Shan., Haider, Jane Jing., Marlow, Bernard, P. (2013).
The effect of green supply chain management on green performance and
firm competitiveness in the context of container shipping in
Taiwan," Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review,
Elsevier. 55(C) : 55-73.

Citation : นภาพรณ พัฒนฉัตรชัย, นวรัตน์ นิธิชัยอนันต์, ธราธร ภูพันเชือก, ณภัทษา ปานเจริญ, นฤมล วลีประทานพร, อรุณทัย
อุ้นไธสง และณัฐวุฒิ ใจกล้า. (2566). การขับเคลื่อนชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์
ชุมชนชายแดนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอท่งศรีนคร จังหวัดสุรินทร์. วารสารการบริหารการปกครองและ
นวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 23-42; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.22>

การศึกษาปัญหาและความต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุ
ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย**
A Study of Problems and Health Needs of the Elderly in Doi
Hang Subdistrict Municipality Area, Muang District, Chiang Rai
Province**

ปริพัช เงินงาม^{1*} ผกามาศ คำเสือ² ฐิติรัตน์ ชัยชนะ³ และศิwapong ตันสุวรรณวงศ์⁴
Paripach Ngoenngam^{1*}, Phakamas Kamsua², Thitirat Chaichana³
and Siwapong Tansuwanwong⁴

Received : December 6, 2022; Revised : December 26, 2022; Accepted : December 29, 2022

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาและความต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุ และ 2) เสนอรูปแบบการดูแลส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทบทวนเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความต้องการการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทย และใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อถอดประสบการณ์ด้านสุขภาพชุมชนจากผู้สูงอายุชาติพันธุ์ปกากะญอ อาข่า มูเซอ ลีซอ จีนฮ่อ และพื้นเมืองล้านนา จำนวน 120 คน ตลอดจนผู้บริหารเทศบาลตำบลดอยฮาง จำนวน 15 คน และแพทย์แผนไทยวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ จำนวน 15 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาทาง

¹⁻⁴วิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย; School of Traditional and Alternative Medicine, Chiang Rai Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : paripach@hotmail.com

**งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการทำวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Citation : Ngoenngam, P., Kamsua, P., Chaichana, T. and Tansuwanwong, S. (2023). A Study of Problems and Health Needs of the Elderly in Doi Hang Subdistrict Municipality Area, Muang District, Chiang Rai Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 43-56;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.23>

สุขภาพของผู้สูงอายุประกอบด้วย 3 กลุ่มได้แก่ กลุ่มปัญหาด้านโรคประจำตัว กลุ่มปัญหาด้านอาการเจ็บป่วย และกลุ่มปัญหาด้านสุขภาพจิต ในขณะที่ความต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ ความต้องการเข้าถึงบริการสุขภาพเชิงรุกในชุมชน และความต้องการเกี่ยวกับการพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีการเสนอรูปแบบการดูแลส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมการดูแลสุขภาพของพื้นที่ซึ่งมีความหลากหลายของชาติพันธุ์ในพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง ออกเป็น 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมออกหน่วยคลินิกการแพทย์แผนไทยเคลื่อนที่ในชุมชน และกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยในชุมชน

คำสำคัญ (Keywords) : ปัญหาและความต้องการทางสุขภาพ, ผู้สูงอายุ, เทศบาลตำบล, การแพทย์แผนไทย

Abstract

This article aims to study the health problems and needs of the elderly and proposes a model of care, promotion and development of the elderly's quality of life with Thai Traditional Medicine in the area of Doi Hang Subdistrict Municipality, Mueang District, Chiang Rai Province. This study was a qualitative research. The data were collected by reviewing textbook and documentary research related to elderly health problems and health care requirement by Thai traditional medicine and also using a focus group method to extract community health experiences from the elderly of Pga K'nyau, Akha, Muser, Lisaw, Chinese Haw and Lanna natives, numbering 120 people, as well as 15 Doi Hang Municipality administrators and 15 professional Thai traditional medicine doctors working in the area. The health problems of the elderly consisted of 3 groups: congenital disease problems illness problems and mental health problems while health needs of the elderly consisted of 2 groups: the need for access to proactive health services in the community; and the need for health self-reliance with local wisdom the model of care, promotion and development of the quality of life of the elderly was proposed following the health care culture of the area with diverse ethnicities in the Doi Hang Sub-District

Citation : ปริพัช เงินงาม, ผกามาศ คำเสือ, วิจิรัตน์ ชัยชนะ และศิวพงษ์ ต้นสุวรรณวงศ์. (2566). การศึกษาปัญหาและความ

ต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 43-56; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.23>

Municipality area, divided into 2 activities as follow: (1) community mobile clinic activity, (2) activities to promote health and improve the quality of life of the elderly with Thai traditional medicine in the community

Keywords : Health Problems and Needs, Elderly, Sub-District Municipalities, Thai traditional medicine

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรในลักษณะที่ประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ.2564 มีจำนวนผู้สูงอายุถึง 990 ล้านคนคิดเป็นร้อยละ 13 ของประชากรโลกซึ่งมีประชากรถึงจำนวน 7,633 ล้านคน (นิสาชล นาคกุล และปานดวงใจ เสนชู, 2564) โดยประเทศไทยมีประชากรทั้งหมด 66 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นผู้สูงอายุ 12 ล้านคนหรือคิดเป็นร้อยละ 18 ของประชากรทั้งหมด ในขณะที่ประชากรเด็ก และประชากรวัยทำงานมีแนวโน้มลดลง เมื่อโครงสร้างประชากรของประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2565) ซึ่งผู้สูงอายุไทยร้อยละ 50 ป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ 41.0 และโรคเบาหวาน ร้อยละ 18.0 ซึ่งโรคเรื้อรังเป็นสาเหตุหลักที่นำมาสู่ข้อจำกัดหรือการสูญเสียความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุทำให้เกิดความต้องการการดูแลระยะยาว (นวิรัตน์ ไชยมธุ และคณะ, 2564) ในขณะที่โครงสร้างครอบครัวของสังคมไทยเปลี่ยนจากครอบครัวขยายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ผู้ดูแลในครอบครัวมีอยู่อย่างจำกัด บุตรที่ทำหน้าที่ดูแลบิดามารดามีจำนวนน้อยลงโดยพบว่าผู้ดูแลผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีปัญหาสภาพความไม่พร้อมทางด้านร่างกาย โดย 2 ใน 3 อยู่ในวัยสูงอายุ และมีภาวะเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังรวมทั้งส่วนใหญ่ต้องรับภาระดูแลเพียงลำพัง จึงส่งผลกระทบต่อผู้ดูแลและครอบครัว ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม อารมณ์ และสุขภาพ ทำให้ผู้ดูแลเสียโอกาสในด้านการประกอบอาชีพ มากกว่า 1 ใน 4 พบว่า 1 ใน 4 ของผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงระยะยาวมีปัญหาการดูแลด้านการแพทย์ที่เกินศักยภาพของผู้ดูแลในครอบครัว (ศิริณี ศรีหาคาศ และคณะ, 2564)

ในขณะที่พื้นที่ตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีเนื้อที่ขนาด 91 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่ร้อยละ 80 เป็นภูเขาสูงจากระดับน้ำทะเล 500 - 1,200 เมตร สลับกับพื้นที่

Citation : Ngoenngam, P., Kamsua, P., Chaichana, T. and Tansuwanwong, S. (2023). A Study of Problems and Health Needs of the Elderly in Doi Hang Subdistrict Municipality Area, Muang District, Chiang Rai Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 43-56;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.23>

ราบลุ่มตามแนวเชิงเขาติดลำน้ำกร้อยละ 20 การประกอบอาชีพของประชากรส่วนใหญ่ทำการเกษตรเชิงเดี่ยว ปลูกพืชพาณิชย์ ได้แก่ ทำสวนสับปะรด สวนลำไย และสวนยางพารา (ณัฐทิยา วัฒนศิริศาสตร์ และกรชนก สนิทวงศ์, 2565) ในขณะที่ทรัพยากรทางธรรมชาติยังมีความอุดมสมบูรณ์ครอบคลุมถึงวนอุทยานน้ำตกห้วยแก้วที่มีขนาดพื้นที่ป่าไม้จำนวน 4,700 ไร่ และพุทธอุทยานดอยอินทรีที่มีขนาดพื้นที่ป่าไม้จำนวน 300 ไร่ นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น น้ำตกห้วยตาด บ่อน้ำพุร้อนผาเสริฐ แหล่งต้นจันทน์ยักษ์ วัดพระธาตุดอยกองข้าว และวัดพระธาตุแม่แอ็บ จึงทำให้ตำบลดอยฮางเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดเชียงราย ทั้งนี้การกระจายของประชากรอาศัยอยู่ใน 8 หมู่บ้านที่มีความหลากหลายของชาติพันธุ์ ได้แก่ ชาวปกากะญอ ชาวอาข่า ชาวมูเซอ ชาวลีซอ ชาวจีนฮ่อ และชาวพื้นเมืองล้านนา โดยมีประชากรจำนวน 4,459 คน ในจำนวนนี้มีประชากรผู้สูงอายุถึง 617 คน คิดเป็นร้อยละ 13.84 (เทศบาลตำบลดอยฮาง, 2565) แสดงให้เห็นถึงลักษณะความเฉพาะด้านทำเลที่ตั้งซึ่งสะท้อนถึงความสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อมรวมถึงวิถีชีวิตของประชากรในพื้นที่ตำบลดอยฮางที่กลายเป็นสังคมผู้สูงอายุ ในขณะที่ตำบลดอยฮางมีระบบบริการสุขภาพของรัฐที่ให้บริการอยู่ คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอยฮาง ซึ่งเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิที่มีความเฉพาะด้านการบริการทางการแพทย์แผนปัจจุบันเพียงระบบเดียว ประกอบกับสภาพของบริบทพื้นที่กับปัญหาด้านการเดินทางที่ถนนมีความสลับซับซ้อนและระยะทางค่อนข้างไกล ตลอดจนการดูแลสุขภาพที่มีความจำเพาะที่หลากหลายทางมิติวัฒนธรรมในพื้นที่จึงส่งผลกระทบต่อการเข้าถึงบริการของรัฐในพื้นที่ จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาปัญหาและความต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง เพื่อเสนอรูปแบบการดูแลส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสามารถดูแลสุขภาพตนเองเบื้องต้นด้วยภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ตลอดจนช่วยลดค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพชุมชน ทั้งนี้เพื่อเพิ่มศักยภาพของการทำบทบาทหน้าที่ของแพทย์แผนไทยให้มีโอกาสเป็นทางเลือกในการดูแลสุขภาพแก่ประชาชนและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อเสนอรูปแบบการดูแลส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการทบทวนเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทย รวมถึงข้อมูลการดูแลส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานนำไปสู่การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต่อปัญหาและความต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย บุคลากรสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 4,459 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ผู้บริหารเทศบาลตำบลดอยฮาง และแพทย์แผนไทยวิชาชีพจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ใน 8 หมู่บ้านโดยมีความหลากหลายของชาติพันธุ์ ได้แก่ ชาวปกากะญอ ชาวอาข่า ชาวมูเซอ ชาวลีซอ ชาวจีนฮ่อ และชาวพื้นเมืองล้านนา จำนวน 120 คน ตลอดจนผู้บริหารเทศบาลตำบลดอยฮางที่รับผิดชอบงานพัฒนาชุมชนและสุขภาพ จำนวน 15 คน รวมถึงแพทย์แผนไทยวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบลดอยฮาง จำนวน 15 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants)

Citation : Ngoenngam, P., Kamsua, P., Chaichana, T. and Tansuwanwong, S. (2023). A Study of Problems and

Health Needs of the Elderly in Doi Hang Subdistrict Municipality Area, Muang District, Chiang Rai

Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 43-56;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.23>

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่มในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ อาจารย์แพทย์แผนไทยวิชาชีพ อาจารย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ และอาจารย์ด้านสังคมศาสตร์การแพทย์เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค (Index of Item Object Congruence: IOC) ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงเป็นไปตามเกณฑ์เท่ากับ 0.8

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้วางแผนกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group) จากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีจัดระบบข้อมูลออกเป็น 2 ประเด็น คือ (1) ปัญหาและความต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุ (2) การเสนอรูปแบบการดูแลส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ซึ่งข้อมูลส่วนใหญ่ที่นำมาวิเคราะห์นั้นเป็นข้อความบรรยายที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์และการจดบันทึกข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบหลากหลายมุมมอง (Triangulation) และการจัดกลุ่มข้อมูล (Categories) นำมาสู่การหาข้อสรุปปัญหาและความต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุ ทั้งนี้ยังเสนอรูปแบบการดูแลส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ในรูปแบบพรรณนาความ

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาและความต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย และการเสนอรูปแบบการดูแลส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นไปตามหลักการการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยของโรงพยาบาลสาธิตการแพทย์แผนไทย วิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและ

Citation : บริพัช เงินงาม, ผกามาศ คำเสื่อ, วิจิตรรัตน์ ชัยชนะ และศิวพงษ์ ต้นสุวรรณวงศ์. (2566). การศึกษาปัญหาและความ

ต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 43-56; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgrisru.2023.23>

การแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (วรรณพร สุริยะคุปต์ และคณะ, 2565ก) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ปัญหาและความต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

จากปัญหาและความต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ (1) กลุ่มปัญหาด้านโรคประจำตัว โดยมีปัญหาจากโรคประจำตัวจำนวน 9 โรค คือ โรคความดันโลหิตสูง โรคไขมันในเลือดสูง โรคเบาหวาน โรคเกาต์ โรคหมอนรองกระดูกทับเส้นประสาท โรคไตเรื้อรัง โรคหลอดเลือดสมอง โรคหัวใจโต และโรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง (2) กลุ่มปัญหาด้านอาการเจ็บป่วย จำนวน 5 กลุ่มโรค คือ กลุ่มโรคลมและเลือดลม ได้แก่ อาการหน้ามืดวิงเวียนใจ หัวใจสั่น เลือดลมแปรปรวนในผู้สูงอายุ กลุ่มโรคกล้ามเนื้อ กระดูก ข้อและเส้นเอ็น ได้แก่ โรคเข่าเสื่อมระยะเริ่มต้น โรคไหล่ติด โรคนิ้วล็อก กลุ่มโรคทางเดินอาหาร ได้แก่ โรคกระเพาะอาหารเรื้อรัง โรคกรดไหลย้อน ทวารหนัก อาการท้องผูก อาการจุกเสียด กลุ่มโรคทางเดินหายใจ ได้แก่ อาการหวัด ไอ เจ็บคอ โรคหืดหอบ โรคภูมิแพ้ทางอากาศ และกลุ่มโรคผิวหนัง ได้แก่ อาการผิวหนังแห้งคัน โรคเริม-งูสวัด โรคสะเก็ดเงิน โรคกลาก อาการลมพิษ อาการคันในร่มผ้า (3) กลุ่มปัญหาด้านสุขภาพจิต จำนวน 3 ภาวะ คือ ภาวะเหงา ภาวะซึมเศร้า ภาวะเครียด ในขณะที่ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีความต้องการทางสุขภาพ 2 กลุ่ม คือ ความต้องการเข้าถึงบริการสุขภาพเชิงรุกในชุมชน เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการสุขภาพในพื้นที่ และความต้องการเกี่ยวกับการพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมการดูแลสุขภาพซึ่งมีความหลากหลายในพื้นที่

2. การเสนอรูปแบบการดูแลสุขภาพส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

จากข้อมูลปัญหาและความต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง นำมาสู่การเสนอรูปแบบการดูแลสุขภาพส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่มีความหลากหลายของชาติพันธุ์ด้วยการแพทย์แผนไทยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย สามารถเสนอรูปแบบออกเป็น 2 กิจกรรม ได้แก่ (1) กิจกรรมออกหน่วยคลินิกการแพทย์แผนไทย

Citation : Ngoengnam, P., Kamsua, P., Chaichana, T. and Tansuwanwong, S. (2023). A Study of Problems and

Health Needs of the Elderly in Doi Hang Subdistrict Municipality Area, Muang District, Chiang Rai

Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 43-56;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.23>

เคลื่อนที่ในชุมชน เนื่องจากส่วนใหญ่อาการเจ็บป่วยที่พบเป็นโรคที่แพทย์แผนไทยสามารถรักษาได้ จึงมีการให้บริการการตรวจโรค การวินิจฉัยโรค การบำบัดโรค การรักษาโรค การป้องกันโรค การส่งเสริมและการฟื้นฟูสุขภาพ โดยอาศัยองค์ความรู้ด้านเวชกรรมไทย ซึ่งเน้นให้บริการรักษาโรคแก่ผู้ป่วยในชุมชน 5 กลุ่มโรค คือ กลุ่มโครงสร้างกล้ามเนื้อ กระดูก ข้อและเส้นเอ็น เช่น โรคอัมพฤกษ์ โรคอัมพาต โรคนิ้วล็อก โรคไหล่ติด เข้าเสื่อม เป็นต้น กลุ่มโรคทางเดินอาหาร เช่น อาการจุกเสียด อาหารไม่ย่อย เบื่ออาหาร ภาวะอาหาร ริดสีดวงทวารหนัก เป็นต้น กลุ่มโรคทางเดินหายใจ เช่น อาการไอ หวัด เจ็บคอ ภูมิแพ้ทางอากาศ หืดหอบ เป็นต้น กลุ่มโรคผิวหนัง เช่น เริม งูสวัด กลากเกลื้อน สะเก็ดเงิน เป็นต้น กลุ่มโรคลมและเลือดลม เช่น อาการหน้ามืดวิงเวียน ใจหวิวใจสั่น วิงวอน เลือดลมแปรปรวนในผู้สูงอายุ เป็นต้น จากการเสนอกิจกรรมออกหน่วยคลินิกการแพทย์แผนไทยเคลื่อนที่ในชุมชนเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยยังต้องมีการส่งเสริมการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุด้วยตนเอง คือ (2) กิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยในชุมชน ซึ่งเน้นจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุในชุมชน 2 เรื่อง ได้แก่ การทำท่ากายบริหารด้วยการเรียนรู้ในหัวข้อเรื่องขยับกายคลายเส้นด้วยการรำ 5 พญา ได้แก่ ท่าเสือมีประโยชน์ต่ออวัยวะรวมถึงเส้นเอ็นและกล้ามเนื้อ ท่ากวางมีประโยชน์ต่ออวัยวะของไต ท่าลิงมีประโยชน์ต่ออวัยวะหัวใจและระบบไหลเวียนเลือด ท่าหมีซึ่งมีประโยชน์ต่ออวัยวะกระเพาะอาหารและม้าม ท่านกกระเรียนมีประโยชน์ต่ออวัยวะปอด และการเรียนรู้เรื่องสมุนไพรใกล้มือเพื่อส่งเสริมการพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย โดยมีตัวอย่างสมุนไพร 11 ชนิดที่สามารถนำมาใช้เองได้ง่ายและมีความเหมาะสมสามารถส่งเสริมการปลูกได้ในชุมชน ได้แก่ ขอบชะนางแดง มีสรรพคุณบรรเทาโรคริดสีดวงทวารหนัก, หนุมานประสานกาย มีสรรพคุณบรรเทาอาการหืดหอบ, กระเบา มีสรรพคุณรักษาแผลสะเก็ดเงิน, พลูควาว มีสรรพคุณแก้ไข ขับปัสสาวะ, ไพล มีสรรพคุณแก้ปวดบวม ฟกช้ำ, เสลดพังพอนตัวเมีย มีสรรพคุณบรรเทาอาการเริม งูสวัด แมลงสัตว์กัดต่อย, ฟ้าทะลายโจร มีสรรพคุณแก้ไข ไอ เจ็บคอ, กระจ่างขาว มีสรรพคุณบรรเทาอาการจุกแน่นท้อง ขับลมในลำไส้, สะค้านขาว มีสรรพคุณเจริญอาหาร ขับลมในลำไส้, เตยหอม มีสรรพคุณบำรุงหัวใจ บำรุงร่างกาย และทองพันชั่ง มีสรรพคุณแก้กลาก เกลื้อน เป็นต้น

Citation : บริพัช เงินงาม, ผกามาต คำเสื่อ, วุฒิรัตน์ ชัยชนะ และศิวพงษ์ ต้นสุวรรณวงศ์. (2566). การศึกษาปัญหาและความ

ต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 43-56; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisru.2023.23>

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาปัญหาและความต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย สามารถอภิปรายผลออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ (1) กลุ่มปัญหาด้านโรคประจำตัว โดยมีปัญหาจากโรคประจำตัวจำนวน 9 โรค คือ โรคความดันโลหิตสูง โรคไขมันในเลือดสูง โรคเบาหวาน โรคเกาต์ โรคหมอนรองกระดูกทับเส้นประสาท โรคไตเรื้อรัง โรคหลอดเลือดสมอง โรคหัวใจโต และโรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง ปัจจุบันโรคดังกล่าวยังไม่สามารถรักษาให้หายขาดใช้วิธีการรักษาแบบประคับประคองอาการซึ่งต้องรับประทานยาและเดินทางไปพบแพทย์แผนปัจจุบันไปตลอดชีวิต โดยความรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานตำบลจัดการสุขภาพต้นแบบโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนของปราณี พระโรจน์ (2563) โดยอธิบายถึงปัญหาทางสุขภาพเกี่ยวกับโรคประจำตัวของผู้สูงอายุที่ประกอบด้วย โรคความดันโลหิตสูง โรคไขมันในเลือดสูง โรคเบาหวาน โรคเกาต์ และโรคไตเรื้อรัง จึงนำไปสู่การจัดการสุขภาพของผู้สูงอายุในชุมชน (2) กลุ่มปัญหาด้านอาการเจ็บป่วย จำนวน 5 กลุ่มโรค คือ กลุ่มโรคลมและเลือดลม กลุ่มโรคกล้ามเนื้อ กระดูก ข้อและเส้นเอ็น กลุ่มโรคทางเดินอาหาร กลุ่มโรคผิวหนัง โดยความรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาพัฒนาการของรูปแบบโรงพยาบาลสาธิตการแพทย์แผนไทย ของวรรณพร สุริยะคุปต์ และคณะ (2565) โดยอธิบายถึงอาการเจ็บป่วยของผู้สูงอายุที่ให้การรักษาในโรงพยาบาลสาธิตการแพทย์แผนไทยซึ่งกลุ่มโรคที่ให้บริการในชุมชนมีความสอดคล้องกัน (3) กลุ่มปัญหาด้านสุขภาพจิต จำนวน 3 ภาวะ คือ ภาวะเหงา ภาวะซึมเศร้า ภาวะเครียด โดยมีสาเหตุมาจากปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านที่อยู่อาศัย และการไม่ได้รับการดูแลจากครอบครัว โดยความรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับการวิเคราะห์ศักยภาพการดูแลสุขภาพทางจิตใจของผู้สูงอายุตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ของณิศรา ชัยวงศ์ และคณะ (2565) โดยอธิบายถึงสถานการณ์ของผู้สูงอายุที่มีภาวะเหงา ภาวะซึมเศร้า ภาวะเครียด ส่วนใหญ่มีปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม จากปัญหาเกี่ยวกับโรคประจำตัวตลอดจนอาการเจ็บป่วยต่างๆ อันเนื่องมาจากความเสื่อมของร่างกายตามอายุไขประกอบกับปัญหาด้านจิตใจจึงทำให้ผู้สูงอายุมีความต้องการทางสุขภาพ 2 กลุ่ม คือ ความต้องการเข้าถึงบริการสุขภาพเชิงรุกในชุมชน และความต้องการเกี่ยวกับการพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น จากข้อมูลปัญหาและความต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุสามารถวิเคราะห์และเสนอรูปแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการ

Citation : Ngoenngam, P., Kamsua, P., Chaichana, T. and Tansuwanwong, S. (2023). A Study of Problems and

Health Needs of the Elderly in Doi Hang Subdistrict Municipality Area, Muang District, Chiang Rai

Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 43-56;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.23>

เหล่านั้น ซึ่งสามารถอธิบายผลการเสนอรูปแบบออกเป็น 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมออกหน่วยคลินิกการแพทย์แผนไทยเคลื่อนที่ในชุมชน ซึ่งเน้นให้บริการรักษาโรคแก่ผู้ป่วยในชุมชน โดยความรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษารูปแบบการให้บริการสุขภาพเคลื่อนที่สำหรับผู้สูงอายุและผู้ป่วยโรคเรื้อรังของเสาวรส มีกุล และคณะ (2561) โดยอธิบายถึงรูปแบบการออกหน่วยบริการรักษาโรคให้กับผู้สูงอายุนอกสถานที่ และกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยในชุมชน ซึ่งเน้นจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุในชุมชน 2 เรื่อง ได้แก่ การทำท่ากายบริหารด้วยการเรียนรู้ในหัวข้อเรื่องขยับกายคลายเส้นด้วยการรำ 5 พญา และการเรียนรู้เรื่องสมุนไพรใกล้มือเพื่อส่งเสริมการพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย โดยมีตัวอย่างสมุนไพร 11 ชนิดที่สามารถส่งเสริมการปลูกได้ในชุมชน โดยความรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับการพัฒนานวัตกรรมการพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพ ด้วยสมุนไพรใกล้มือสำหรับผู้สูงอายุของนครจันทระวงศ์ และคณะ (2564) โดยอธิบายถึงกระบวนการส่งเสริมการพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพด้วยสมุนไพรใกล้มือในพื้นที่ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยมีเป้าหมายเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพที่จะเกิดขึ้นด้วยการนำภูมิปัญญาเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรมาดูแลรักษาสุขภาพได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและยั่งยืน

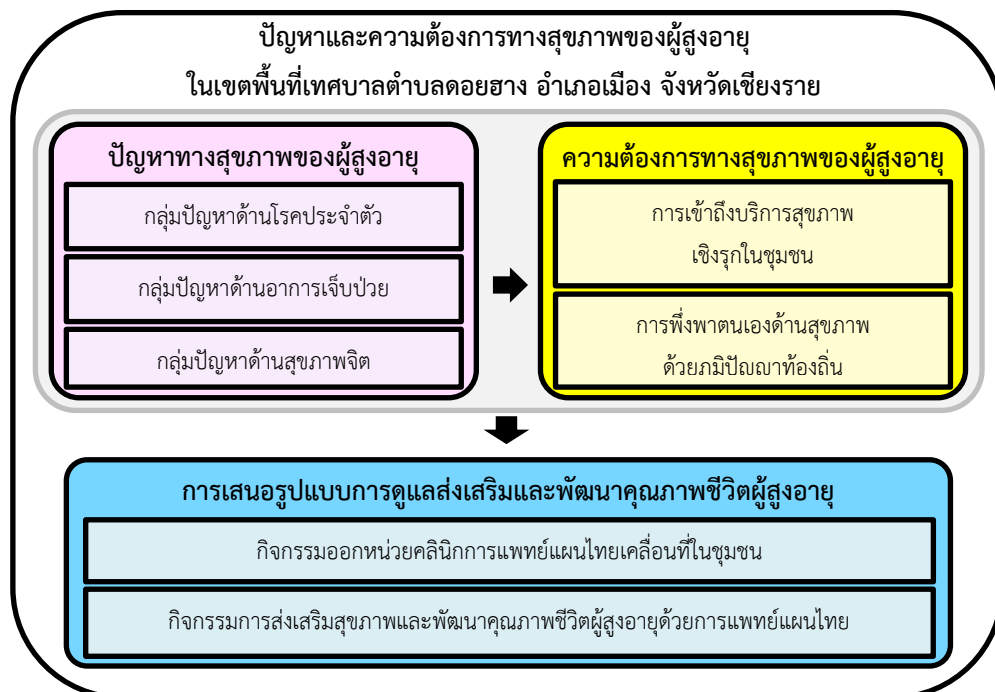
ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

จากผลการศึกษาปัญหาและความต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุที่มีความหลากหลายของชาติพันธุ์จำนวน 6 กลุ่ม ได้แก่ ชาวปกากะญอ ชาวอาข่า ชาวมูเซอ ชาวลีซอ ชาวจีนฮ่อ และชาวพื้นเมืองล้านนา ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง สามารถวิเคราะห์ผลปัญหาทางสุขภาพออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ (1) กลุ่มปัญหาด้านโรคประจำตัว (2) กลุ่มปัญหาด้านอาการเจ็บป่วย (3) กลุ่มปัญหาด้านสุขภาพจิต ในขณะที่ผู้สูงอายุมีความต้องการทางสุขภาพ 2 กลุ่ม คือ ความต้องการเข้าถึงบริการสุขภาพเชิงรุกในชุมชน และความต้องการเกี่ยวกับการพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น นำมาสู่การเสนอรูปแบบการดูแลส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุออกเป็น 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมออกหน่วยคลินิกการแพทย์แผนไทยเคลื่อนที่ในชุมชน กิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยในชุมชน โดยกิจกรรมดังกล่าวมีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมการดูแลสุขภาพของพื้นที่ซึ่งมีความหลากหลายของชาติพันธุ์ในพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง ดังแสดงใน ภาพที่ 1

Citation : บริพัช เงินงาม, ผกามาศ คำเสื่อ, วิจิรัตน์ ชัยชนะ และศิวพงษ์ ต้นสุวรรณวงศ์. (2566). การศึกษาปัญหาและความ

ต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 43-56; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.23>

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ด้านปัญหาและความต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุ

ที่มา : ปริพัช เงินงาม และคณะ (2565)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาปัญหาและความต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีความหลากหลายของชาติพันธุ์ 6 กลุ่ม ได้แก่ ชาวปกาเกอะญอ ชาวอาข่า ชาวมูเซอ ชาวลีซอ ชาวจีนฮ่อ และชาวพื้นเมืองล้านนา ดังนั้นหากผู้ที่สนใจที่จะนำความรู้ไปใช้ในบริบทอื่นควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้ข้อมูลเข้ากับสถานการณ์และบริบทของพื้นที่นั้น ๆ

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

จากการเสนอรูปแบบการดูแลส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ยังไม่ถึงขั้นปฏิบัติการในชุมชนจึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมด้านประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ในการบริหารจัดการระบบการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลดอยฮางต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2565). **ข้อมูลผู้สูงอายุในมิติต่าง ๆ**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.dop.go.th/th/know/side/1/1/1592>. สืบค้น 4 ธันวาคม 2565.
- ณัฐธิยา วัฒนศิริศาสตร์ และกรชนก สนิทวงศ์. (2565). การบริหารจัดการที่ดินของเกษตรกรเพื่อแก้ไขปัญหาการเผาทำลายและ ปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกินในพื้นที่ตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. **วารสารพัฒนศาสตร์**. 5(1) : 50-85.
- ณิสาชล นาคกุล และปานดวงใจ เสนชู. (2564). การพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุติดเตียงโดยผู้ดูแลหลัก เขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี. **วารสารวิจัยและนวัตกรรมทางสุขภาพ**. 4(2) : 27-39.
- ณิศรา ชัยวงศ์, ยิ่งยง เทาประเสริฐ, กันยานุช เทาประเสริฐ และศิวพงษ์ ต้นสุวรรณวงศ์. (2565). การวิเคราะห์ศักยภาพการดูแลสุขภาพทางจิตใจของผู้สูงอายุตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. **วารสารมหจุฬานาครทรรศน์**. 9(8) : 264-275.
- เทศบาลตำบลดอยฮาง. (2565). **ข้อมูลพื้นฐานเทศบาลตำบลดอยฮาง**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://doihang.go.th/index.php/menu/title>. สืบค้น 5 กันยายน 2565.
- นคร จันตะวงศ์, รุสนี มามะ, โชคชัย แซ่หว่าง, ศิวพงศ์ ต้นสุวรรณวงศ์ และชยันนรินทร์ เรือนเจริญ. (2564). การพัฒนานวัตกรรมการพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพ ด้วยสมุนไพรใกล้มือสำหรับผู้สูงอายุ. **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**. 10(1) : 245-256.
- นวรรตน์ ไชวมภู, รัตติภรณ์ บุญทัศน์, มุสสุรา ยะโกะ และเดียร์นา แม็ง. (2564). ผลของการบริหารร่างกายส่วนบนด้วยท่ามณีเวชต่ออาการปวดกล้ามเนื้อร่างกายส่วนบนในผู้สูงอายุตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา. **วารสารวิจัยและนวัตกรรมทางสุขภาพ**. 4(2) : 92-100.

- ปราณี พระโรจน์. (2563). การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานตำบลจัดการสุขภาพต้นแบบโดยมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลนาบัว อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดอุดรธานี. **วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ**. 13(2) : 99-105.
- วรรณพร สุริยะคุปต์, ยิ่งยง เทาประเสริฐ, กันยานุช เทาประเสริฐ และศิวพงษ์ ต้นสุวรรณวงศ์. (2565). การศึกษาพัฒนาการของรูปแบบโรงพยาบาลสาธิตการแพทย์แผนไทย วิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. **วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 5(1) : 63-78.
- ศิริณี ศรีหาภาค, วชิร อมรโรจน์วรวุฒิ, ณรงค์ คำอ่อน, พัฒน์ ศรีโอษฐ์, พลอยลดา ศรีหาณุ และทิพวรรณ ทับซ้าย. (2564). สถานการณ์ ปัญหา และความต้องการการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชน ภายใต้กองทุนระบบการดูแลระยะยาว จังหวัดขอนแก่น. **วารสารศูนย์อนามัยที่ 9**. 15(36) : 44-62.
- เสาวรส มีกุล และคณะ. (2561). การศึกษารูปแบบการให้บริการสุขภาพเคลื่อนที่สำหรับผู้สูงอายุและผู้ป่วยโรคเรื้อรัง. **วารสารพยาบาลทหารบก**. 19(1) : 62-69.

Citation : ปรีพัช เงินงาม, ผกามาศ คำเสือ, ฐิติรัตน์ ชัยชนะ และศิวพงษ์ ต้นสุวรรณวงศ์. (2566). การศึกษาปัญหาและความ

ต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. วารสารการบริหาร
การปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 43-56; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.23>

สิทธิและการเข้าถึงมาตรการเยียวยาประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจาก
COVID-19 กรณีศึกษา บ้านนาสีนวน ตำบลนาสีนวน อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม

Rights and Access to Government Remedy Measures of People
Affected by Covid-19 case study Ban Na Si Nuan Na Si Nuan
Sub-District Kantharawichai District Maha Sarakham Province

กิตติยา โลหะชิน¹ และพิมพ์พร ภูครองเพชร^{2*}
Kittiya Lohachin¹ and Pimporn Phukrongpet^{2*}

Received : January 27, 2023; Revised : March 21, 2023; Accepted : March 26, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้ศึกษาเกี่ยวกับสิทธิและการเข้าถึงมาตรการเยียวยาประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 กรณีศึกษานาสีนวน ตำบลนาสีนวน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสิทธิ และมาตรการเยียวยาประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้นำชุมชนทั้ง 4 หมู่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านทั้ง 4 หมู่ ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบทั้ง 4 หมู่ รวมจำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตการณ์ และการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยดำเนินการจัดกระทำการตรวจสอบข้อมูลตลอดเวลาที่ทำการวิจัย รวมทั้งตรวจสอบข้อมูลหลังเสร็จสิ้นการเก็บรวบรวมข้อมูล

¹⁻²คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; Faculty of Humanities and Social Sciences, Mahasarakham University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : phukrongpet789@gmail.com

Citation : Lohachin, K. and Phukrongpet, P. (2023). Rights and Access to Government Remedy Measures of People Affected by Covid-19 case study Ban Na Si Nuan Na Si Nuan Sub-District Kantharawichai District Maha Sarakham Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 57-70;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.24>

ภาคสนาม จะนำข้อมูลที่ได้มาจัดประเภทของข้อมูล เขียนสรุปรายละเอียดและแยกแต่ละประเด็นตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนได้รับผลกระทบจาก COVID-19 ได้รับสิทธิอย่างเท่าเทียมตามมาตรการต่าง ๆ ของชุมชนและของภาครัฐ เช่น สิทธิในการรับวัคซีน สิทธิในการรักษา การตรวจโควิด-19 การรักษาพยาบาล และเครื่องใช้ส่วนตัว ให้กับประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 ส่วนมาตรการเยียวยาของภาครัฐประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 เข้าถึงมาตรการเยียวยา โดยการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านโทรทัศน์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ทำให้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมาตรการของรัฐได้อย่างรวดเร็ว และประชาชนในชุมชนที่รู้เกี่ยวกับข่าวสารก็จะบอกต่อ ๆ กัน หรือเล่าสู่กันฟัง เพื่อเตรียมการเมื่อภาครัฐบาลออกมาตรการเยียวยาช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบโควิด-19 ได้อย่างทันสถานการณ์

คำสำคัญ (Keywords) : สิทธิ, การเข้าถึง, มาตรการเยียวยา, โควิด-19

Abstract

This article explores the rights and access to remedial measures for people affected by COVID-19. A case study of Ban Na Si Nuan, Na Si Nuan Subdistrict, Kantharawichai District. Maha Sarakham Province Its objective is to study the rights of and remedial measures for people affected by COVID-19. This research was a qualitative research the main informants were the 4 community leaders, the 4 village health volunteers, and the affected people in the 4 groups, totaling 30 people. The research tools consisted of an interview form, an observation form. and group discussions data analysis the researcher uses content analysis by conducting a data review throughout the research period. Including checking the data after completing the field data collection. The information obtained will be classified by type of information. Write a detailed summary and separate each issue according to the research objectives.

Citation : กิตติยา โลหะชิน และพิมพ์พร ภูครองเพชร. (2566). สิทธิและการเข้าถึงมาตรการเยียวยาประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ

จาก COVID-19 กรณีศึกษา บ้านนาสีนวน ตำบลนาสีนวน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 57-70; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.24>

The results showed that People affected by COVID-19 are entitled to equal rights according to various community and government measures such as right to get vaccinated right to cure COVID-19 testing medical treatment and personal appliances for people affected by COVID-19 As for government remedial measures, people affected by COVID-19 have access to remedial measures. by recognizing information through television via social media and from village health volunteers Makes it possible to quickly get information about government measures and people in the community who know about the news will tell each other or tell each other. to prepare when the government sector issues remedial measures to help people affected by COVID-19 in a timely manner

Keywords : Rights, Access, Remedial Measures, COVID 19

บทนำ (Introduction)

สิทธิของมนุษย์ขั้นพื้นฐาน คือสิ่งที่จำเป็นต่อการอยู่รอดและพัฒนาตัวเอง ได้แก่ การมีปัจจัย 4 ใช้ชีวิตอย่างเสรีและมั่นคงปลอดภัย มีส่วนร่วมทางการเมือง มีเสรีภาพในการพูดแสดงความคิดเห็น หรือชุมนุมโดยสันติ มีเสรีภาพในการนับถือศาสนา การประกอบอาชีพ มีเวลาพักผ่อนอย่างเพียงพอ ไม่ถูกทรมานหรือทำร้ายร่างกาย ไม่ถูกจับกุมคุมขังโดยพลการ ไม่ถูกเลือกปฏิบัติ หรือดูหมิ่นเหยียดหยาม ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเสมอภาค ได้เรียนหนังสือและรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ เข้าถึงบริการสาธารณะ และได้รับสวัสดิการสังคมรวมถึงมาตรการต่าง ๆ ของภาครัฐด้วย (Office of the National Human Rights Commission of Thailand, 2016) มาตรการสวัสดิการแห่งรัฐนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาความยากจน การแก้ไขปัญหาความจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคม เป็นหนึ่งในนโยบายยุทธศาสตร์ชาติที่รัฐบาลให้ความสำคัญและได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมาตรการสวัสดิการแห่งรัฐ ถือเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาความยากจน จึงมีทั้งการมอบบัตรสวัสดิการแห่งรัฐให้กับประชาชนผู้มีรายได้น้อยจำนวน 11.4 ล้านคน (Office of the National Economic and Social Development Council, 2021) ที่ได้มีการขึ้นทะเบียนกับทางกระทรวงการคลัง เพื่อจะกำหนดมาตรการที่เหมาะสม ในการพัฒนาให้ประชาชนมี

Citation : Lohachin, K. and Phukrongpet, P. (2023). Rights and Access to Government Remedy Measures of

People Affected by Covid-19 case study Ban Na Si Nuan Na Si Nuan Sub-District Kantharawichai District Maha Sarakham Province. **Journal of Local Governance and Innovation**. 7(2) : 57-70;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.24>

คุณภาพชีวิตที่ยั่งยืนในอนาคต และในปัจจุบันท่ามกลางวิกฤติการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ทางภาครัฐได้ออกมาตรการเยียวยาประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 ประกอบด้วย โครงการเราชนะ โครงการเราเที่ยวด้วยกัน โครงการคนละครึ่ง โครงการเยียวยา 5,000 บาท และอีกหลายโครงการ เพื่อช่วยเหลือประชาชน แต่เป็นโครงการที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และไม่สามารถแก้ไขปัญหาคนได้ เนื่องจากคนจน ผู้สูงอายุ ผู้เปราะบาง ไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยี ได้ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิการเยียวยา รวมถึงสิทธิที่คนจะได้รับการเยียวยาได้อย่างจำกัด

การจัดการโรคระบาดของรัฐบาลไทยในสภาวะการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ส่งผลต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วประเทศ วิกฤติด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคมทวีความรุนแรง ด้วยสาเหตุความเหลื่อมล้ำและการจัดสรรบริการทางการแพทย์ที่ไม่ทั่วถึง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนหลายด้าน ทั้งสิทธิในการมีชีวิต สิทธิในสุขภาพ สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และสิทธิในการเข้าถึงมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอ จากภาวะการแพร่ระบาดที่ยาวนานต่อเนื่องมากกว่า 2 ปี ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตจากโรค COVID-19 แล้วกว่า 3,000 คน สิทธิในการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ ทั้งการตรวจหาเชื้อและการเข้าถึงการรักษาอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและการเข้าถึงวัคซีนอย่างเป็นธรรม ยังไม่ได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมจากรัฐบาลตามปฏิญาณสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน ในการเข้ารับสิทธิขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิที่จะได้รับการดูแลจากภาครัฐซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในสถานการณ์โรค COVID-19 นอกจากการส่งเสริมงานด้านสาธารณสุขอย่างเต็มความสามารถ เพื่อคุ้มครองทั้งบุคลากรทางการแพทย์และบุคคลทั่วไปแล้ว หลักประกันทางสังคมอื่น เช่น การช่วยเหลือผู้ประกอบการ การเยียวยาแรงงาน การจัดสรรให้เด็กเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึงมีประสิทธิภาพ และการไม่ปิดกั้นสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร จึงเป็นสิ่งที่รัฐบาลต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน รวมถึงรัฐบาลต้องสร้างความเชื่อมั่นให้แก่บุคคล

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ในจังหวัดมหาสารคาม นายเกียรติศักดิ์ ตรงศิริ ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม กล่าวว่า เพื่อดูแลประชาชนเดินทางข้ามจังหวัด และเฝ้าระวังโรคหรือสังเกตอาการผู้เดินทางและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดโรคตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป จังหวัดมหาสารคามจึงตั้งจุดตรวจคัดกรองทั้งหมด 5 จุด บนถนนทางเชื่อมระหว่างจังหวัด โดยบุคคลที่เดินทางเข้ามายังจังหวัดมหาสารคาม จะต้องลงทะเบียนเข้า ด้วยการสแกนแอปพลิเคชันไทยชนะ จากนั้น วัดอุณหภูมิร่างกาย หากไม่เกิน 37.5 องศา ก็ลงทะเบียนออกด้วยการสแกนแอปพลิเคชันไทยชนะ และล้างมือด้วยเจล หรืออีก 1 วิธี คือ ลงทะเบียนเข้าพื้นที่ด้วยการเขียนชื่อนาม-

สฤก และหมายเลขโทรศัพทในแบบฟอร์มที่ด้านคัศกรองเตรียมไว้ ทั้งนี้ จุคคัศกรองประกอบด้วย กาลังพลจากทหาร ตำรวจ ฝายปกครอง สาธารณสุข และชนสง ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันทำหน้าทึ ตลอด 24 ชั่วโมง (Maha Sarakham Provincial Public Health Office, 2021) จากการแพร่ ระบาดโรค COVID-19 ชุมชนบ้านนาสีนวนได้รับผลกระทบทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้าน สุขภาพ จากผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเห็นได้ว่าประชาชนเข้าถึงสิทธิและการเข้าถึงมาตรการเยียวยา หรือไม สิทธิขั้นพื้นฐานที่ควรได้รับ และการเข้าถึงมาตรการเยียวยาไมะไรบ้าง

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสิทธิ และมาตรการเยียวยาของภาครัฐ ในพื้นที่บ้านนาสีนวน ตำบลนาสีนวน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาการเข้าถึงมาตรการเยียวยาของภาครัฐ ในพื้นที่บ้านนาสีนวน ตำบลนาสีนวน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มผู้ให้ ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนทั้ง 4 หมู่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ทั้ง 4 หมู่ ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบทั้ง 4 หมู่ รวมจำนวน 30 คน ในพื้นที่บ้านนาสีนวน ตำบลนาสีนวน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบ สังเกตการณ์ และการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยดำเนินการจัดกระทำการตรวจสอบข้อมูลตลอดเวลาที่ทำการวิจัย รวมทั้งตรวจสอบ ข้อมูลหลังเสร็จสิ้นการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม จะนำข้อมูลที่ได้มาจัดประเภทของข้อมูล เขียน สรุปรายละเอียดและแยกแต่ละประเด็นตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลด้วยการ สัมภาษณ์เชิงลึก (In depth interview) โดยใช้คำถามลักษณะการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participant observation) และการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) เก็บรวบรวมข้อมูลโดย 1) สัมภาษณ์และเก็บข้อมูลจากผู้นำชุมชน สัมภาษณ์ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และสัมภาษณ์ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ 2) ลงพื้นที่

Citation : Lohachin, K. and Phukrongpet, P. (2023). Rights and Access to Government Remedy Measures of

People Affected by Covid-19 case study Ban Na Si Nuan Na Si Nuan Sub-District Kantharawichai District Maha Sarakham Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 57-70;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.24>

เพื่อสังเกตการณ์และสนทนากลุ่มกับประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ จำนวน 2 ครั้ง ประมาณ 10 คน การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นหลัก (content analysis) โดยดำเนินการจัดทำการตรวจสอบข้อมูลตลอดเวลาที่ทำการวิจัย รวมทั้งตรวจสอบข้อมูลหลังเสร็จสิ้นการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามแล้ว จะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม มาจัดประเภทของข้อมูล การเขียนสรุปรายละเอียดจากการสัมภาษณ์ เพื่อที่จะง่ายต่อการวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยจะจัดแยกแต่ละประเด็นเพื่อหาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้

ผลการวิจัย (Research Results)

สิทธิ และมาตรการเยียวยาของภาครัฐ ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด-19 ที่ทางภาครัฐจัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือเยียวยาประชาชนที่ได้รับผลกระทบ

ในชุมชนบ้านนาสีนวนจะมีการจัดตั้งกลุ่ม เพื่อเป็นการสร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคงของคนในชุมชน และสามารถช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ผู้นำแต่ละหมู่ในบ้านนาสีนวนจะมีการตั้งกลุ่ม เช่น กองทุนเงินล้าน กลุ่มออมวันละบาท โครงการประชารัฐกองทุนหมู่บ้านละชุมชนเมือง กองทุนสัจจะ เป็นต้น จะช่วยส่งเสริมให้กองทุนมีเงินเข้ากลุ่มเพิ่มมากขึ้น เก็บไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน ช่วยเหลือสำหรับสมาชิกในกลุ่ม หรือไว้ใช้ซ่อมแซมเมื่อเครื่องซักผ้าที่ชำรุด หรืออุปกรณ์ครัวที่ได้รับ ความเสียหาย เป็นต้น และจะมีการแบ่งปันผลให้กับสมาชิกภายในกลุ่มในช่วงสิ้นปี จะได้คนละ 400-500 บาท

ภาพที่ 1-2 โครงการประชารัฐกองทุนหมู่บ้านและชุมชน

Citation : กิตติยา โลหะชิน และพิมพ์พร ภูครองเพชร. (2566). สิทธิและการเข้าถึงมาตรการเยียวยาประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ

จาก COVID-19 กรณีศึกษา บ้านนาสีนวน ตำบลนาสีนวน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. วารสารการบริหาร การปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 57-70; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.24>

สวัสดิการสังคมช่วยเหลือประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ทั้งในยามปกติและในยามที่ประสบปัญหา การให้ความช่วยเหลือมีหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นเงิน สิ่งของ การดูแลและการให้บริการ โดยมีองค์ประกอบของกิจกรรมด้านการศึกษา การสาธารณสุข ที่อยู่อาศัย การประกันรายได้ การจ้างงาน และบริการสังคม เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้พิการ เป็นต้น

ตารางที่ 1 จำนวนผู้สูงอายุในพื้นที่บ้านนาสีนวน ตำบลนาสีนวน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ช่วงอายุ	รวม
อายุ 60-69 ปี ชาย = 95 คน หญิง = 105 คน	200 คน
อายุ 70-79 ปี ชาย = 27คน หญิง = 38 คน	65 คน
อายุ 80-89 ปี ชาย = 18 คน หญิง = 9 คน	27 คน
อายุ 90-100 ปีชาย= 1 คน หญิง = 0 คน	1 คน
รวม	293 คน

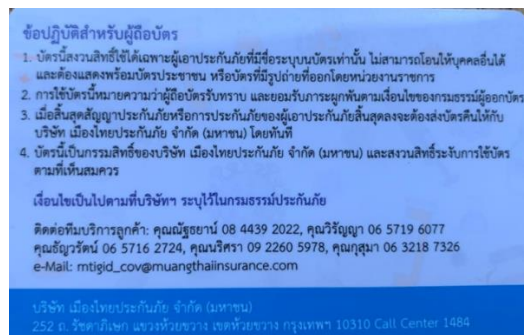
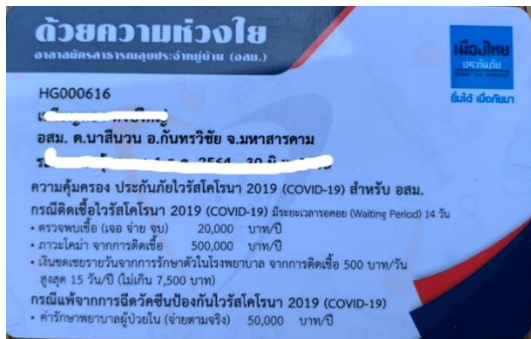
สิทธิประโยชน์การเป็นสมาชิกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน สิทธิสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ดร.คมคาย อุดรพิมพ์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม อสม.เขตพื้นจังหวัดสาคม จะได้รับสิทธิในการทำประกันภัยในช่วงสถานการณ์โควิด-19 เพื่อความคุ้มครองให้กับกลุ่ม อสม. ที่ทำหน้าที่ในด้านแรก คอยคัดกรองกลุ่มเสี่ยงที่มาจากต่างจังหวัด หรือผู้ดูแลคนในหมู่บ้าน สมาชิกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในบ้านนาสีนวน ได้รับทำประกันภัยทุกคน คนที่เป็น อสม. โดยจะให้ประธานรวบรวมรายชื่อสมาชิกทุกคนและส่งชื่อไปกรมธรรม์ เพื่อได้รับทำประกันความคุ้มครอง ประกันภัยไวรัสโคโรนา 2019 มีอายุใช้งานนาน 1 ปี และมอบบัตรประกันให้กับสมาชิกอสม.

Citation : Lohachin, K. and Phukrongpet, P. (2023). Rights and Access to Government Remedy Measures of

People Affected by Covid-19 case study Ban Na Si Nuan Na Si Nuan Sub-District Kantharawichai District Maha Sarakham Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 57-70;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.24>

ภาพที่ 3-4 บัตรประกันภัยที่มีความคุ้มครอง 1 ปี

มาตรการเยียวยาของภาครัฐ จากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ยาวนานมากกว่า 1 ปี จนถึงระลอกที่ 3-4 ส่งผลกระทบรุนแรงขึ้น ต่อประชาชนและภาคธุรกิจอย่างทวีคูณ ทางภาครัฐจึงได้ยกระดับการควบคุมโควิด-19 ออกมาตรการในการช่วยเหลือ ทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านเงินเยียวยา ลดภาระค่าใช้จ่ายและหนี้ รวมถึง สวัสดิการการรักษาต่าง ๆ ซึ่งรวบรวมมาตรการต่างๆ ไว้ดังนี้

ตารางที่ 2 ข้อดี-ข้อเสีย ของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

ข้อดี	ข้อเสีย
1. ลดค่าใช้จ่าย ประหยัดค่าใช้จ่ายขึ้น 2. ช่วยแบ่งเบาภาระคนที่ด้อยโอกาสยากจนขาดแคลน ชาวบ้านเกษตรกร หลายครอบครัวทำมาหากินได้ไม่ถึงปีละ 5 หมื่นก็เยอะ ลูกก็เอาหลานมาให้เลี้ยงแล้วส่งมาบ้างไม่ส่งบ้าง ที่เห็นคือส่งมาเดือนละ 1-2 พัน แล้วไม่พอใช้ บางคนมีภาระคนแก่อีกเบี้ยยังชีพคนชราเดือนละ 600-800 บาทครอบครัวอาจซื้อของกินได้ประมาณอาทิตย์นี้ 3. ปัจจุบันรัฐสามารถดึงข้อมูลการเงินของคนที่ยากจนเข้ามาในระบบ ทำให้ตรวจสอบง่ายขึ้น	1. การคัดกรองคนที่ได้สิทธิ์ไม่ได้เลย มีคนจำนวนมากไม่ควรถูกบัตรนี้ เช่น คนหนึ่งเป็นแม่ค้า ไม่มีรายได้ในระบบ แต่ค้าขายได้กำไรวันละหลายพันบาท แต่ได้บัตร อีกคนบ้านหลังใหญ่มาก มีฐานะเลยละ ที่ดินก็มีไม่น้อย มีรถ 2 คัน แต่ก็ได้บัตรเช่นกัน 2. คนที่ได้มาง่ายก็ใช้จ่ายไม่คอยสนใจสิทธิของตัวเอง ได้รับจริงบ้าง บางคนเงินในบัตรมีเท่าไรยังไม่รู้เลย 3. ใช้แลกของได้แต่พวกข้าวสาร อาหารแห้ง ของใช้ในครัว ของใช้ในบ้าน แต่ไม่สามารถซื้อของอย่างอื่นได้ อาหารสด ผัก เพราะร้านค้าไม่ได้เข้าร่วม

Citation : กิตติยา โลหะชิน และพิมพ์พร ภูครองเพชร. (2566). สิทธิและการเข้าถึงมาตรการเยียวยาประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ

จาก COVID-19 กรณีศึกษา บ้านนาสินวน ตำบลนาสินวน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 57-70; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.24>

ตารางที่ 3 ข้อดี-ข้อเสียโครงการคนละครึ่ง

ข้อดี	ข้อเสีย
1. กระตุ้นการบริโภคภายในประเทศและเพิ่มกำลังซื้อให้ผู้มีรายได้น้อยจากภาครัฐ	1. ใช้ได้กับร้านค้าที่ร่วมโครงการเท่านั้น SME ขนาดเล็ก/ย่อย ที่เป็นนิติบุคคลไม่มีสิทธิ์เข้าร่วม
2. ลดค่าใช้จ่าย ประหยัดค่าใช้จ่ายขึ้น ใช้สะดวกง่าย ลดภาระได้จริง เพิ่มรายได้ให้กับร้านค้ารายย่อย คนรู้จักการใช้โซเชียลมากขึ้น ทำให้สามารถรองรับระบบไร้เงินสดในอนาคตได้ครอบคลุมเป็นสุขกับการใช้จ่ายที่ได้ของมากขึ้น แต่จ่ายน้อยลง	2. วงเงินน้อยไปเกินไป ยิ่งให้เยอะ ยิ่งเป็นหนี้เยอะ สร้างความเคยชินเรื่องส่วนลด การใช้งานขึ้นกับระบบ วันไหนล่มอดใช้ การตัดสินใจซื้อง่ายขึ้น ทำให้เงินหมดไปไว
3. ใช้จ่ายด้วยการจ่ายผ่านมือถือ สะดวกสบายรวดเร็วทันใจใช้ในมือถือสมาร์ตโฟน	3. คนที่ไม่มีมือถือต่อเน็ตไม่สามารถใช้ได้
	4. ผู้สูงอายุหรือคนรุ่นเก่าที่ไม่มีมือถือที่ไม่ได้รับสวัสดิการบัตรคนจนสวัสดิการอื่นๆ เขาจะไม่สามารถเข้าถึงโครงการนี้ได้
	5. โครงการนี้ไม่สามารถใช้เติมน้ำมันเติมแก๊สหรือชำระค่าไฟฟ้าค่าน้ำประปาไม่ได้
	6. โครงการนี้ใช้กับส่วนรถ ค่าโดยสาร ระหว่างจังหวัด รถไฟ รถ บขส. รถตู้ไม่ได้

การเข้าถึงมาตรการเยียวยาของภาครัฐ ที่ทางภาครัฐจัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือเยียวยาประชาชนที่ได้รับผลกระทบ ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 ในพื้นที่บ้านนาสีนวน ตำบลนาสีนวน อำเภอนาสีนวน จังหวัดมหาสารคาม

มาตรการที่ภาครัฐจัดขึ้น จากสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 รุนแรงไปทั่วโลก ทำให้รัฐบาลต้องประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทั่วประเทศไทยในช่วงต้นปี 2563 ตามมาด้วยคำสั่งปิดชั่วคราวของสถานประกอบการหลายประเภทที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่กระจายของโควิด-19 เช่น สถานบันเทิง สนามกีฬา มวย รวมถึงแคมป์คนงานก่อสร้าง เพื่อสกัดกั้นการแพร่ระบาด แต่ส่งผลกระทบครั้งใหญ่ต่อภาพรวมเศรษฐกิจและสังคม มีผู้ใช้แรงงานรวมทั้งลูกจ้างจำนวนมากถูกลดเงินเดือน มีคนตกงานต้องเดินทางกลับภูมิลำเนาเดิม รัฐบาลจึงจัดสรรงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคม โครงการของภาครัฐที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชยประชาชนทุกสาขาอาชีพ ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโควิด-19 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการ

Citation : Lohachin, K. and Phukrongpet, P. (2023). Rights and Access to Government Remedy Measures of

People Affected by Covid-19 case study Ban Na Si Nuan Na Si Nuan Sub-District Kantharawichai District Maha Sarakham Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 57-70;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.24>

บรรเทาภาระค่าใช้จ่ายของประชาชน และช่วยเหลือผู้ประกอบการอาชีพหรือผู้ประกอบการทุกสาขาอาชีพ ให้สามารถประกอบอาชีพหรือดำเนินธุรกิจได้ อันเป็นเหตุการณ์สำคัญทำให้ประเด็นมาตรการเยียวยาได้รับความสนใจสูง มาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบโควิด-19 โดยเฉพาะโครงการคนละครึ่ง เฟส 3 รองลงมาคือ โครงการยิ่งใช้ยิ่งได้, การช่วยเหลือผู้ประกอบการขนาด 40 ลดส่งเงินสมทบประกันสังคม รวมถึงการเพิ่มเงินบำตรสวัสดิการแห่งรัฐ (ผู้มีบัตรคนจน) จำนวน 200 บาทต่อคนต่อเดือน ระยะเวลา 6 เดือน จนถึงระลอกที่ 3-4 ส่งผลกระทบรุนแรงขึ้น ต่อประชาชนและภาคธุรกิจอย่างทวีคูณ ทางภาครัฐจึงได้ยกระดับการควบคุมโควิด-19 ออกมาตรการในการช่วยเหลือ ทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้าน เงินเยียวยา ลดภาระค่าใช้จ่ายและหนี้ รวมถึงสวัสดิการการรักษาต่าง ๆ ซึ่งรวบรวมมาตรการต่าง ๆ ไว้ดังนี้

การเข้าถึงมาตรการเยียวยาของภาครัฐ คนในชุมชนบ้านนาสีนวน ในการเข้าถึงมาตรการเยียวยาของภาครัฐ ได้คนในชุมชนส่วนมากจะเข้าถึงได้โดยการรับรู้ข่าวสารผ่านโทรทัศน์ ผ่านโซเชียล สำหรับคนที่ไม่มีโทรศัพท์มือถือหรือเล่นประจำจะรับรู้ข่าวสารได้รวดเร็ว เพราะคนในโซเชียลเขาจะแชร์ข้อมูลข่าวสารต่อ ๆ กันมา ทำให้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมาตรการของรัฐได้อย่างรวดเร็ว และคนในชุมชนที่รู้เกี่ยวกับข่าวสารอะไรก็จะคอยบอกต่อ ๆ กัน หรือคอยเล่าให้กันฟัง เพื่อเตรียมตัว ที่รัฐบาลออกมาตรการเยียวยาช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบโควิด-19 เพื่อจะช่วยเหลือแก้ปัญหา บรรเทาความทุกข์ของประชาชนในช่วงสถานการณ์โควิด-19 โดยมีการลงทะเบียนโครงการคนละครึ่ง เราชนะ เราเที่ยวด้วยกัน บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เป็นต้น ที่คนในชุมชนบ้านนาสีนวนส่วนมากนั้นได้สิทธิ์นี้ และมีมาตรการใหม่ขึ้นมาเรื่อย ๆ ตามสถานการณ์โควิด-19

ตารางที่ 4 สิทธิ และมาตรการเยียวยาของภาครัฐ

สิทธิ	มาตรการเยียวยาของภาครัฐ
สิทธิที่ทุกคนควรได้รับอย่างเท่าเทียม ทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าถึงสิทธิ ที่โครงการรัฐจัดขึ้น มาตรการต่าง ๆ ที่ไม่ต้องลงทะเบียน แต่ควรสามารถรับได้เลย	1. มาตรการที่ภาครัฐจัดขึ้น 1.1 มาตรการด้านสาธารณสุข 1.2 มาตรการด้านการป้องกัน 1.3 มาตรการช่วยเหลือเยียวยาประชาชน
1. สิทธิในการรับวัคซีน ทุกคนมีสิทธิที่จะเลือกรับวัคซีนที่ดี เพื่อความปลอดภัยตัวเอง	2. การเข้าถึงมาตรการเยียวยาของภาครัฐ 2.1 เข้าถึงมาตรการเยียวยาของภาครัฐ รับรู้ข้อมูล
2. สิทธิในการรักษา การตรวจโควิด-19 ฟรี	

Citation : กิตติยา โลหะชิน และพิมพ์พร ภูครองเพชร. (2566). สิทธิและการเข้าถึงมาตรการเยียวยาประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ

จาก COVID-19 กรณีศึกษา บ้านนาสีนวน ตำบลนาสีนวน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 57-70; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.24>

ตารางที่ 4 (ต่อ)

สิทธิ	มาตรการเยียวยาของภาครัฐ
เพราะในช่วงแรกที่มีการเริ่มแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในการตรวจโควิด-19 ต้องเสียเงิน ค่ารักษาพยาบาล 1000-3000 บาท เพราะยังไม่มีมาตรการในการช่วยเหลือประชาชน ในปัจจุบันก็จะเห็นได้ชัด ในด้านการรักษาสำหรับคนที่ติดเชื้อจะมีโรงพยาบาลสนาม เพื่อเป็นที่รักษากับผู้ที่เชื่อโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย มียา เครื่องใช้ส่วนตัว ผ้าห่ม ให้กับคนที่ติดเชื้อโควิด-19	ข่าวสารด้วยตนเอง โดยการอ่านข่าวสารศึกษาผ่านทางสื่อออนไลน์ 3. มาตรการที่ชุมชนจัดขึ้น 3.1 ด้านการป้องกัน ได้แก่ คัดกรองกลุ่มเสี่ยง การเว้นระยะห่าง การรวมกลุ่ม งดการจัดงานสังสรรค์ งดจัดกิจกรรมที่เคยจัดภายในชุมชน และมีการสวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลาไปข้างนอก 4. ตอบโจทย์ความต้องการประชาชนหรือแก้ไขปัญหาของประชาชนในช่วงโควิด-19

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ศึกษาสิทธิ และมาตรการเยียวยาของภาครัฐ ในพื้นที่บ้านนาสีนวน ตำบลนาสีนวน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ยาวนานมากกว่า 1 ปี จนถึงระลอกที่ 3-4 ส่งผลกระทบรุนแรงขึ้น ต่อประชาชนและภาคธุรกิจอย่างทวีคูณ ทางภาครัฐจึงได้ยกระดับการควบคุมโควิด-19 ออกมาตรการในการช่วยเหลือ ทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้าน เงินเยียวยา ลดภาระค่าใช้จ่ายและหนี้ รวมถึง สวัสดิการการรักษาต่าง ๆ ซึ่งรวบรวมมาตรการต่าง ๆ ไว้ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ มาตรการช่วยเหลือเกษตรกร โครงการคนละครึ่ง ในบ้านนาสีนวน พบว่า คนที่ลงทะเบียนในรอบแรกหรือระยะแรก ที่รัฐบาลจัดโครงการคนละครึ่งเพื่อช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจส่วนมากจะเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่สามารถลงทะเบียนได้เพราะมีโทรศัพท์ หรือกลุ่มประชาชนที่มีโทรศัพท์มือถือและรับรู้ข่าวสารผ่านโซเชียลเซียล และต่อมาก็ได้เปิดลงทะเบียน ระยะ 2 คนเริ่มให้ความสนใจกันมากขึ้น เริ่มมีการลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการกันมาก และ เริ่มมี ระยะ 3 ระยะ 4 ขึ้นมาเรื่อย ๆ และคนในครอบครัวลงทะเบียนให้กันและกันเพื่อจะได้สิทธิ์ด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับของ Wijitwatcharak et al., (2020) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการภาครัฐในวิกฤตการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดแก่สังคม ซึ่งจะทำให้สิทธิของประชาชนที่จะได้รับประโยชน์จากรัฐเกิดขึ้นอย่างแท้จริง การบริหาร

Citation : Lohachin, K. and Phukrongpet, P. (2023). Rights and Access to Government Remedy Measures of

People Affected by Covid-19 case study Ban Na Si Nuan Na Si Nuan Sub-District Kantharawichai District Maha Sarakham Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 57-70;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.24>

จัดการของภาครัฐนั้นว่าเป็นส่วนสำคัญของการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่สมาชิกในสังคม และในช่วงสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ถือเป็นส่วนสำคัญอย่างมากในการบริหารจัดการประเทศ รวมถึงการขับเคลื่อนประเทศในเวลาเดียวกัน

การเข้าถึงมาตรการเยียวยาของภาครัฐ ในพื้นที่บ้านนาสินวน ตำบลนาสินวน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จากการศึกษาพบว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 รุนแรงไปทั่วโลก ทำให้รัฐบาลต้องประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทั่วประเทศไทยในช่วงต้นปี 2563 ตามมาด้วยคำสั่งปิดชั่วคราวของสถานประกอบการหลายประเภทที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่กระจายของโควิด-19 เพื่อสกัดกั้นการแพร่ระบาด แต่ส่งผลกระทบครั้งใหญ่ต่อภาพรวมเศรษฐกิจและสังคม มีผู้ไร้แรงงานรวมทั้งลูกจ้างจำนวนมากถูกลดเงินเดือน มีคนตกงานต้องเดินทางกลับภูมิลำเนาเดิม รัฐบาลจึงจัดสรรงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ประเด็นมาตรการเยียวยาได้รับความสนใจสูง มาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบโควิด-19 โดยเฉพาะโครงการคนละครึ่ง โครงการยิ่งใช้ยิ่งได้, การช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อย มาตรการ 40 ลดส่งเงินสมทบประกันสังคม รวมถึงการเพิ่มเงินบำตรสวัสดิการแห่งรัฐ (ผู้มีบัตรคนจน) จนถึงระลอกที่ 3-4 ส่งผลกระทบรุนแรงขึ้น ต่อประชาชนและภาคธุรกิจอย่างทวีคูณ ทางภาครัฐจึงได้ยกระดับการควบคุมโควิด-19 ออกมาตรการในการช่วยเหลือทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้าน เงินเยียวยา ลดภาระค่าใช้จ่ายและหนี้ รวมถึง สวัสดิการการรักษาต่าง ๆ ในการเข้าถึงมาตรการเยียวยาของภาครัฐ ได้คนในชุมชนส่วนมากจะเข้าถึงได้โดยการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านโทรทัศน์ ผ่านโซเชียล สำหรับคนที่มีโทรศัพท์มือถือหรือเล่นประจำจะรับรู้ข่าวสารได้รวดเร็ว เพราะคนในโซเชียลเขาจะแชร์ข้อมูลข่าวสารต่อ ๆ กันมา ทำให้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมาตรการของรัฐได้อย่างรวดเร็ว และคนในชุมชนที่รู้เกี่ยวกับข่าวสารอะไรก็จะคอยบอกต่อ ๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับของ Bordeerat et al., (2021) ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพของมาตรการเยียวยาเราไม่ทิ้งกัน ตามความคิดเห็นของประชาชนบ้านปากคลองใต้ หมู่ที่ 3 ตำบลนครชุม อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยปัญหาการเข้าถึงมาตรการเยียวยาเราไม่ทิ้งกันของประชาชน บ้านปากคลองใต้ หมู่ที่ 3 ตำบลนครชุม อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่าประชาชนบางส่วนไม่รู้ข่าวสารเกี่ยวกับวิธีการในการลงทะเบียน ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ ทำให้ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการเยียวยาเราไม่ทิ้งกัน ไม่มีบุคลากรหรือบุคคลที่รู้จักที่สามารถช่วยเหลือในการลงทะเบียน และไม่มีไม่มียานพาหนะ โทรศัพท์มือถือหรือเครื่องมื่ออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการติดต่อลงทะเบียน เนื่องจากปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลให้

Citation : กิตติยา โลหะชิน และพิมพ์พร ภูครองเพชร. (2566). สิทธิและการเข้าถึงมาตรการเยียวยาประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ

จาก COVID-19 กรณีศึกษา บ้านนาสินวน ตำบลนาสินวน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 57-70; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.24>

ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงมาตรการเยียวยาเราไม่ทิ้งกันหรือไม่สามารถรับสิทธิได้ทั้งนี้จากแนวคิด
ความพร้อมของประชาชน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษาสิทธิและการเข้าถึง มาตรการเยียวยาของภาครัฐของประชาชนผู้
ได้รับผลกระทบ COVID-19 ในพื้นที่บ้านนาสีนวน ตำบลนาสีนวน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัด
มหาสารคาม จากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ผู้นำชุมชนควรมีมาตรการดูแลในช่วง
สถานการณ์โควิด-19 ให้กับคนในชุมชน และมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้แก่ประชาชนได้ทราบ
ข้อมูล

1.2 จากการศึกษาสิทธิและการเข้าถึง มาตรการเยียวยาของภาครัฐของประชาชนผู้
ได้รับผลกระทบ COVID-19 ในพื้นที่บ้านนาสีนวน ตำบลนาสีนวน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัด
มหาสารคาม รัฐควรแก้ไขนโยบายใหม่ หรือปรับเปลี่ยนให้ดียิ่งขึ้น เพราะมาตรการที่ออกมาไม่ได้
แก้ปัญหาที่แท้จริง ปรับเปลี่ยนมาตรการให้ดียิ่งขึ้น ให้ครอบคลุมทุกคน รวดเร็ว สามารถเข้าถึงได้
ง่าย ทุกคนสมควรได้รับสิทธิ

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษา สิทธิและการเข้าถึง มาตรการเยียวยาของภาครัฐของ
ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ COVID-19 ในพื้นที่บ้านนาสีนวน ตำบลนาสีนวน อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นการวิจัยในครั้งต่อไป ๑ ไปควรมีการวิจัยที่เป็นทั้ง
เชิงคุณภาพและเชิงประมาณ เพื่ออธิบายให้เห็นข้อมูลและเชิงสถิติที่ชัดเจน

Citation : Lohachin, K. and Phukrongpet, P. (2023). Rights and Access to Government Remedy Measures of

People Affected by Covid-19 case study Ban Na Si Nuan Na Si Nuan Sub-District Kantharawichai
District Maha Sarakham Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 57-70;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.24>

เอกสารอ้างอิง (References)

- Bordeerat, W, Promphasit, P, and Sukkasem, T. (2021). **Effectiveness of measures. Heals, we don't leave each other. According to the opinions of the people of Ban Pak Klong Tai, Village No. 3, Tambon Nakhon Chum, Mueang District, Kamphaeng Phet Province.** Report from the academic conference National level for students, Kamphaeng Phet Rajabhat University. [In Thai]
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2017). **Analysis of the situation of poverty and inequality in Thailand in 2016.** Bangkok.
- Office of the National Human Rights Commission. (2016). **Office of the Human Rights Commission. National.** [Online]. Available : [Http://www.nhrc.or.th](http://www.nhrc.or.th). Retrieved June, 2022.
- Wichitwatcharak, K, Sutthiwachano, S, and Santirungroj, S. (2020). Administration Managing the public sector in the coronavirus disease crisis 2019. **Journal of Social Sciences and Buddhist Anthropology.** 5(11) : 2-3. [In Thai]

Citation : กิตติยา โลหะชิน และพิมพ์พร ภูครองเพชร. (2566). สิทธิและการเข้าถึงมาตรการเยียวยาประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ

จาก COVID-19 กรณีศึกษา บ้านนาสีนวน ตำบลนาสีนวน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 57-70; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.24>

การศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาการ
คอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
Studying Guidelines for Educational Administration of
Bachelor's Degree in Computer Science Major for Hearing
Impairment Students

วาฤทธิ์ นวลนาง^{1*} ฐิตาภรณ์ นิลวรรณ² ธงชัย เจือจันทร์³ ศิริลักษณ์ หวังชอบ⁴
กัญญาณี สมอ⁵ วัจนารัตน์ ควรรดี⁶ และประวิษฐา สร้อยจิตร⁷
Warit Nualnang^{1*}, Thitaporn Ninlawan², Thongchai Chuachan³,
Siriluk Wungchob⁴, Kanyanee Samoo⁵, Watjanarat Kuandee⁶
and Pradidchaya Soijit⁷

Received : June 5, 2023; Revised : June 14, 2023; Accepted : June 15, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

สถาบันอุดมศึกษามีความจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาสำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน รวมไปถึงการสร้างระบบและกลไกที่มีประสิทธิผลให้นักศึกษาได้ประสบความสำเร็จในการศึกษาระดับอุดมศึกษา ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนตลอดระยะเวลา 4 ปี (ปีการศึกษา 2561 – 2564) และ 2) ศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวนทั้งสิ้น 22 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารและคณาจารย์มหาวิทยาลัย

¹⁻⁷คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Science and Technology, Surindra Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : w.nualnang@srur.ac.th

Citation : Nualnang, W., Ninlawan, T., Chuachan, T., Wungchob, S., Samoo, K., Kuandee, W. and Soijit, P. (2023).

Studying Guidelines for Educational Administration of Bachelor's Degree in Computer Science Major for Hearing Impairment Students. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 71-88;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.25>

ราชภัฏสุรินทร์ จำนวน 7 คน ผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 5 คน และนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จำนวน 10 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต การวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า ผลการจัดการเรียนการสอนตลอดระยะเวลา 4 ปี (ปีการศึกษา 2561 – 2564) ผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาได้ โดยปีการศึกษา 2564 มีผู้สำเร็จการศึกษา 6 คน ปีการศึกษา 2565 มีผู้สำเร็จการศึกษา 3 คน และออกกลางคัน 1 คน และผลการศึกษาศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน พบว่า มหาวิทยาลัยควรวิเคราะห์บริบท สร้างเครือข่ายความร่วมมือ จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน จัดหาครูผู้สอนด้านล่ามภาษามือ ติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ ส่งเสริมกำลังใจ ให้ทุนการศึกษา และวางแผนปรับปรุงคุณภาพการศึกษอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามแผนการบริหารการศึกษาของหลักสูตรได้

คำสำคัญ (Keywords) : การบริหารการศึกษา, ระดับปริญญาตรี, สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์, ความบกพร่องทางการได้ยิน

Abstract

Higher education institutions need to prepare education management for hearing impairments students including creating effective systems and mechanisms for students to succeed in higher education. So that, the research objectives were aimed to 1) study the results of teaching and learning which was conducted for 4 academic years between 2018 – 2021 and 2) study guidelines for educational administration of bachelor's degree in Computer Science major for hearing impairment students. This research was participatory action research. The target group were 22 people who were obtained by purposive sampling and included seven people from both administrators and staffs of Surindra Rajabhat University, five people from Surin School for the Deaf, and ten hearing impairment students.

Citation : วาฤทธิ์ นวลนาง, ฐิตาภรณ์ นิลวรรณ, ธงชัย เจือจันทร์, ศิริลักษณ์ หวังขอบ, กัญญาณี สมอ, วัจนารัตน์ ควรดี และ

ประวิษฐา สร้อยจิตร. (2566). การศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น.

7(2) : 71-88; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.25>

The research tools were interview and observation forms. The data analysis method used analyzed the qualitative data with content analysis. The results of teaching and learning for 4 academic years between 2018 – 2021 found that six students in 2021 and three students in 2022 have successfully finished their bachelor's degrees while dropout one student. The results of studying guidelines for educational administration of bachelor's degree in Computer Science major for hearing impairment students suggested that the university should provide study environments and other institution cooperation for managing sign language interpreters, study evaluation, student motivation, scholarship, and course improvements. Furthermore, related institutions and universities should be focused on cooperation to achieve course management and carry out the good achievement of deaf students in computer education.

Keywords : Educational Administration, Bachelor's Degree, Computer Science Major, Hearing Impairment

บทนำ (Introduction)

การจัดการศึกษาสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ตามมาตรา 32/1 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) โดยกำหนดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ การวิจัยและการสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อให้การพัฒนาประเทศเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็น อำนาจหน้าที่ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม หรือส่วนราชการที่สังกัด กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ราชกิจจานุเบกษา, 2562 : 50) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ซึ่งสังกัดส่วนราชการกระทรวง อว. มีการจัดการศึกษาในระดับปริญญา ตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก นอกจากนี้ยังมีระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครู โดย การจัดการศึกษามีหลักการอยู่ 3 ประการ คือ การศึกษาตลอดชีวิต การมีส่วนร่วมและการพัฒนา การเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย, 2557 : 76)

Citation : Nualnang, W., Ninlawan, T., Chuachan, T., Wungchob, S., Samoo, K., Kuandee, W. and Soijit, P. (2023).

Studying Guidelines for Educational Administration of Bachelor's Degree in Computer Science Major for Hearing Impairment Students. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 71-88;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.25>

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ได้เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีการจัดตั้งคณะสำหรับดูแลการจัดการเรียนการสอนในแต่ละหลักสูตร 6 คณะ (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2566) คือ 1. คณะครุศาสตร์ มีสาขาที่เปิดสอน ได้แก่ เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา การศึกษาปฐมวัย การประถมศึกษา พลศึกษา วิทยาศาสตร์การกีฬา การบริหารการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษา และวิชาชีพครู 2. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีสาขาที่เปิดสอน ได้แก่ คณิตศาสตร์ เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ คอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์ทั่วไป คหกรรมศาสตร์ การแพทย์แผนไทย สาธารณสุขศาสตร์ การส่งเสริมสุขภาพเด็กและผู้สูงอายุ วิทยาการคอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม ธุรกิจการแปรรูปอาหาร และคณิตศาสตร์ 3. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีสาขาที่เปิดสอน ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ดนตรีศึกษา นาฏศิลป์ สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ทัศนศิลป์และการออกแบบ การพัฒนาสังคม สังคมศึกษา รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ และรัฐศาสตร์ 4. คณะวิทยาการจัดการ มีสาขาที่เปิดสอน ได้แก่ นิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการสื่อสาร บริหารธุรกิจ การท่องเที่ยวและการโรงแรม การบัญชี การตลาดสมัยใหม่ การจัดการโลจิสติกส์ เศรษฐศาสตร์การพัฒนาชุมชน และนวัตกรรมการคอมพิวเตอร์เพื่อการสื่อสารทางธุรกิจ 5. คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มีสาขาที่เปิดสอน ได้แก่ อุตสาหกรรมศิลป์ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีวิศวกรรมโยธาและสถาปัตยกรรม เทคโนโลยีไฟฟ้า วิศวกรรมการจัดการ เทคโนโลยีการผลิต เทคโนโลยีเครื่องกล เทคโนโลยีอุตสาหกรรม 6. คณะเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร มีสาขาที่เปิดสอน ได้แก่ เกษตรศาสตร์ และสัตวศาสตร์

นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (Hearing Impairment Students) ได้แก่ คนหูหนวก หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถเข้าใจการพูดผ่านการได้ยินไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟัง และคนหูตึง หมายถึง บุคคลที่มีการได้ยินเหลืออยู่เพียงพอที่จะได้ยินการพูดผ่านการได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2561 : 3) ดังนั้นสถาบันการศึกษาทุกประเภทที่รับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาที่จัดเฉพาะความพิการ หรือความศึกษาที่จัดการเรียนรวม จะต้องจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการอื่นใดที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 (ราชกิจจานุเบกษา, 2551 :

Citation : วาฤทธิ์ นวลนาง, ฐิตาภรณ์ นิลวรรณ, ธงชัย เจือจันทร์, ศิริลักษณ์ หวังขอบ, กัญญาณี สมอ, วัจนารัตน์ ควรดี และ

ประวิษฐา สร้อยจิตร. (2566). การศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น.

7(2) : 71-88; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.25>

2 - 3) นอกจากจะเน้นนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จะสามารถได้รับบริการสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และเรียนฟรี จนถึงระดับอุดมศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553 อีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2553 : 1 - 2) อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ได้เปิดการเรียนการสอนที่มีรูปแบบการบริหารการศึกษาสำหรับนักศึกษาปกติ แต่สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอย่างเป็นทางการ ยังไม่มีรูปแบบการบริหารการศึกษาอย่างเป็นทางการ จึงทำให้หลักสูตรต้องเตรียมความพร้อมอย่างมากในการดูแลนักศึกษาดังกล่าว และการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินควรมุ่งเตรียมเด็กให้มีความพร้อมเพื่อการเรียนร่วม หรือเด็กที่เรียนร่วมอยู่แล้วก็ควรได้รับการช่วยเหลือในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้รับประโยชน์สูงสุด ดังนั้นหลักสูตรจึงควรเน้นการฝึกฟัง การแก้ไข การพูด การอ่านคำพูด การฝึกภาษาสำหรับในชั้นพิเศษนั้น ควรเน้นทักษะ ในการสื่อความหมาย ควบคู่ไปกับด้านวิชาการ โดยการศึกษาของ ผดุง อารยะวิญญู (2542) พบว่า ปัญหาการสื่อสารกับผู้อื่นถือเป็นปัญหาหลักของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สำหรับการฝึกอาชีพ ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพมีการสอนการประกอบอาชีพเบื้องต้น ทั้งนี้อาจจะขึ้นอยู่กับนโยบายและความพร้อมของผู้เรียน

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น งานวิจัยนี้จึงได้ศึกษาการจัดการศึกษาสำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน กระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยความร่วมมือของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์และโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ผลการจัดการเรียนการสอนตลอดระยะเวลา 4 ปี แนวทางและปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยมุ่งหวังให้สถาบันอุดมศึกษาได้มีความพร้อมในการจัดการศึกษาสำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้ประสบความสำเร็จในการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในศตวรรษที่ 21

Citation : Nualnang, W., Ninlawan, T., Chuachan, T., Wungchob, S., Samoo, K., Kuandee, W. and Soijit, P. (2023).

Studying Guidelines for Educational Administration of Bachelor's Degree in Computer Science Major for Hearing Impairment Students. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 71-88;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.25>

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนตลอดระยะเวลา 4 ปี (ปีการศึกษา 2561 – 2564)
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพเป็นลักษณะงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คู่มือล่ามภาษามือ มคอ.2 หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต โดยเครื่องมือวิจัยที่ 2 แบบสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดระยะเวลา 4 ปี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2561 2562 2563 2564 และ 2565 ข้อคำถาม ดังนี้ 1. การวิเคราะห์บริบท 2. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ 3. การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน 4. การจัดหาครูผู้สอนด้านล่ามภาษามือ 5. การติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ 6. การส่งเสริมกำลังใจ 7. การให้ทุนการศึกษา และ 8. การวางแผนปรับปรุงคุณภาพการศึกษอย่างต่อเนื่อง หากคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน วิเคราะห์หาค่า IOC มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปทุกข้อ

3. กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหาร จำนวน 2 คน และคณาจารย์ จำนวน 5 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ผู้บริหาร จำนวน 1 คน และคณะครูโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 4 คน และนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จำนวน 10 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 22 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

4. ดำเนินการจัดการเรียนการสอนและรายงานผลการดำเนินการตามเกณฑ์การประกันคุณภาพ ระดับหลักสูตร ตลอดระยะเวลา 4 ปี (ปีการศึกษา 2561 - 2564) จากนั้นสรุปผลการ

Citation : วาฤทธิ์ นวลนาง, ฐิตาภรณ์ นิลวรรณ, ธงชัย เจือจันทร์, ศิริลักษณ์ หวังขอบ, กัญญาณี สมอ, วัจนารัตน์ ควรดี และ

ประวิษฐา สร้อยจิตร. (2566). การศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น.

7(2) : 71-88; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.25>

ดำเนินงานตามวงจรรอบ ระยะ 5 ปี เพื่อทำการวิเคราะห์ผลต่อไป หลักสูตรมีการวางแผนปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (PDCA) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายดำเนินการเก็บข้อมูลไม่พร้อมกัน ในส่วนของนักศึกษาจะสัมภาษณ์ และสังเกตเพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยผู้บริหารและคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสุรินทร์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลเอกสาร ผลการเรียนรู้ และข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเพื่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนปรับปรุงคุณภาพการศึกษาเป็นวงจรของแต่ละปีการศึกษา

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการจัดการเรียนการสอนตลอดระยะเวลา 4 ปี (ปีการศึกษา 2561 – 2564)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์โดยการดำเนินงานของสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สังกัดคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ได้เปิดการเรียนการสอนและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย โดยปัจจุบันใช้หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560 มีวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังนี้ 1) เพื่อผลิตบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการสร้างนวัตกรรมทางวิทยาการคอมพิวเตอร์ การพัฒนาซอฟต์แวร์ การพัฒนาแอปพลิเคชันบนอุปกรณ์ต่าง ๆ การบริหารจัดการระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และระบบฐานข้อมูล2) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ประดิษฐ์พัฒนางานทางด้านคอมพิวเตอร์ เป็นนักวิชาการคอมพิวเตอร์ระดับพื้นฐานและระดับกลางที่มีประสิทธิภาพ มีพื้นฐานความรู้สามารถนำไปใช้ในการศึกษาต่อระดับสูง ในสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง 3) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีกระบวนการคิดที่เป็นระบบ หมั่นแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีทักษะการจัดการ มีบุคลิกภาพที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของวิชาชีพ และ 4) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถ สอดคล้องกับความก้าวหน้าของวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ (สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์, 2565 : 8) อย่างไรก็ตามหลักสูตรได้เห็นความสำคัญ

Citation : Nualnang, W., Ninlawan, T., Chuachan, T., Wungchob, S., Samoo, K., Kuandee, W. and Soijit, P. (2023).

Studying Guidelines for Educational Administration of Bachelor's Degree in Computer Science Major for Hearing Impairment Students. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 71-88;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.25>

ของการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของคนในสังคม ซึ่งอาจเกิดจากความเหลื่อมล้ำในด้านความสามารถ ด้านโอกาส และด้านโครงสร้างตลาด และภาครัฐจะต้องให้ความสำคัญกับการให้โอกาสทางการศึกษาให้กับเยาวชน (กรีธา สิมะวรา, 2557 : 57) ดังนั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จึงได้จัดทำหนังสือบันทึกข้อตกลงระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้อง (MOU) กับโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสุรินทร์ เพื่อรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมาเรียนที่มหาวิทยาลัย โดยมหาวิทยาลัยได้จัดเตรียมงบประมาณในการจ้างครูที่โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสุรินทร์มาช่วยสอนตามตารางที่นักศึกษามาลงทะเบียนเรียน อีกทั้งทางหลักสูตรได้ประสานอาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัยมาสอนนักศึกษา โดยมีการประชุมเตรียมความพร้อมผู้สอนก่อนเปิดเรียนในภาคการศึกษา ในด้านสวัสดิการมหาวิทยาลัยได้เตรียมหอพักให้กับนักศึกษา และมีการประชุมมอบหมายเจ้าหน้าที่ประจำสาขาร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาในการติดตาม ดูแลนักศึกษาตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ราชภัฏสุรินทร์ จากการทำ MOU ทำให้ในปีการศึกษา 2561 มีนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจากโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสุรินทร์ มาสมัครเรียนที่หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ จำนวน 10 คน

โดยทั่วไปการจัดการศึกษาให้กับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สามารถจัดได้ทั้งในรูปแบบของการเรียนรวมและจัดเป็นสถานศึกษาเฉพาะความพิการ ในระดับอุดมศึกษาก็เช่นเดียวกัน ปัจจุบันนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้รับโอกาสในการเรียนมากขึ้นและการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ได้จัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยมีวิธีการ คือ การใช้ภาษามือโดยครูผู้สอนด้านล่ามภาษามือในการให้ความรู้ การสื่อสาร โดยให้ความสำคัญ ในรูปแบบการเรียนแบบ 2 ภาษา (Bilingual Education Approach) มีการใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีการติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ ส่งเสริมกำลังใจ ให้ทุนการศึกษา และจัดการเรียนการสอนในบางรายวิชาร่วมกับนักศึกษาทั่วไป เพื่อให้นักศึกษาได้มีสัมพันธ์อันดีกับอาจารย์กับนักศึกษาในรั้วมหาวิทยาลัย ผลการดำเนินงานสามารถสรุปผลดังนี้

Citation : วาฤทธิ์ นวลนาง, ฐิตาภรณ์ นิลวรรณ, ธงชัย เจือจันทร์, ศิริลักษณ์ หวังขอบ, กัญญาณี สมอ, วัจนารัตน์ ควรดี และ

ประวิษฐา สร้อยจิตร. (2566). การศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น.

1. ปีการศึกษา 2561 มีนักศึกษาแรกเข้าที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จำนวน 10 คน โดยในปีที่ 1 จะมีการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนในการอบรมปรับพื้นฐานทางคอมพิวเตอร์ โดยจะมีครูผู้สอนด้านภาษาอังกฤษมาร่วมกิจกรรมตั้งแต่เริ่มเปิดภาคการศึกษา ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กิจกรรมเตรียมความพร้อม ชั้นปีที่ 1 นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
ที่มา : สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ (2561)

2. ตัวอย่างรายวิชาที่เปิดสอน ตัวอย่างรายวิชาที่เปิดสอน ระหว่างปีการศึกษา 2561 - 2564 ได้แก่ การเขียนโปรแกรมเกมคอมพิวเตอร์ การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ขั้นสูง การเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ การเขียนโปรแกรมบนเว็บ การเขียนโปรแกรมประยุกต์อินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง การเขียนโปรแกรมภาษาจาวาสคริป การเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิทยาการคอมพิวเตอร์ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับคอมพิวเตอร์ การประมวลผลแบบกลุ่มเมฆ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพวิทยาการคอมพิวเตอร์ การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ การวิเคราะห์และออกแบบระบบ การวิเคราะห์และออกแบบอัลกอริธึม การวิจัยและการดำเนินงาน การศึกษาวางจรและซ่อมบำรุงอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ คลังข้อมูลและเหมืองข้อมูล ความมั่นคงปลอดภัยทางด้านสารสนเทศ ความรู้พื้นฐานวิทยาการคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์กราฟิก เครือข่ายคอมพิวเตอร์และการสื่อสารข้อมูล โครงการด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ 1 โครงการด้าน

Citation : Nualnang, W., Ninlawan, T., Chuachan, T., Wungchob, S., Samoo, K., Kuandee, W. and Soijit, P. (2023).

Studying Guidelines for Educational Administration of Bachelor's Degree in Computer Science Major for Hearing Impairment Students. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 71-88;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.25>

วิทยาการคอมพิวเตอร์ 2 โครงสร้างข้อมูล ดิจิตอลเบื้องต้น เตรียมสหกิจศึกษา ทฤษฎีการคำนวณ เทคนิควิจัยทางวิทยาการคอมพิวเตอร์ ปัญญาประดิษฐ์ ระบบคอมพิวเตอร์และสถาปัตยกรรม ระบบฐานข้อมูลระบบปฏิบัติการ วิศวกรรมซอฟต์แวร์ และสหกิจศึกษา (สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์, 2565 : 69 - 77)

ภาพที่ 2 กิจกรรมสอบโครงงานคอมพิวเตอร์ ชั้นปีที่ 4 นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ที่มา : สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ (2564)

3. ปัญหาอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนตลอดระยะเวลา 5 ปี ที่ผ่านมา พบว่า ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้หลักสูตรต้องจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ อย่างไรก็ตามนักศึกษาบางคนไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ จึงทำให้ไม่สามารถส่งงานและการสอนล่าช้าไม่ตรงเวลาที่กำหนด การแก้ปัญหา คือ ในวิชาที่สอนไม่ทันให้ผู้สอนจัดสอนเพิ่มเติมในรูปแบบออนไลน์ ให้นักศึกษาทำการศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติมจากยูทูบ (YouTube) (สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์, 2565 : 78)

4. มีนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่สำเร็จการศึกษา ในปีการศึกษา 2564 จำนวน 6 คน (สำเร็จการศึกษา วันที่ 12 เมษายน 2565) ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 คน (สำเร็จการศึกษา วันที่ 15 มีนาคม 2566) และออกกลางคัน 1 คน

Citation : วาฤทธิ์ นวลนาง, ฐิตาภรณ์ นิลวรรณ, ธงชัย เจือจันทร์, ศิริลักษณ์ หวังขอบ, กัญญาณี สมอ, วัจนารัตน์ ควรดี และ

ประวิษฐา สร้อยจิตร. (2566). การศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น.

7(2) : 71-88; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.25>

5. เกณฑ์เฉลี่ยสะสมของนักศึกษา อยู่ระหว่าง 2.56 – 3.05 เมื่อวิเคราะห์เหตุผลของความสำเร็จโดยอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีความขยันรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานตรงเวลา ทำให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละรายวิชาได้

ตัวอย่างผลจากการสัมภาษณ์นักศึกษาเพื่อนำจุดเด่นและปัญหาเข้าสู่กระบวนการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ดังนี้

“อาจารย์สอนเร็วเกินไป ส่งผลให้ครูผู้สอนด้านล่ามภาษามือแปลไม่ทัน และล่ามในบางครั้งก็ยังไม่เข้าใจศัพท์เฉพาะทางด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์”

“เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอนที่มหาวิทยาลัยมีเพียงพอ แต่หากจำเป็นต้องทำงานนอกเวลา ก็ยังขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำงาน เช่น ไอแพด โน้ตบุ๊ก เป็นต้น”

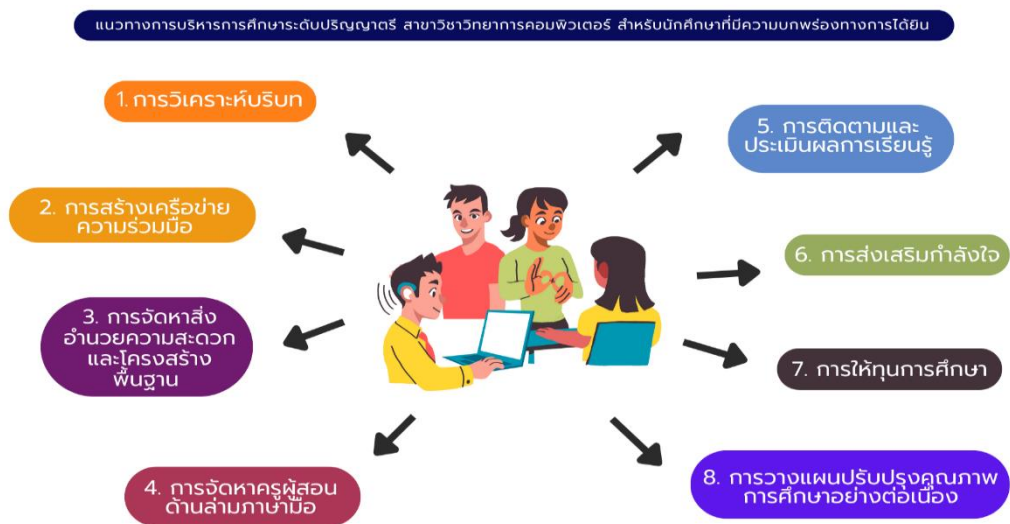
“บางครั้งก็รู้สึกไม่สบายใจ ตอนที่จำเป็นต้องเข้าเรียนร่วมกับนักศึกษาภาคปกติ เพราะรู้สึกว่าตนเองด้อยกว่า ไม่ปกติ น้อยใจ และบางครั้งก็ไม่อยากมาเรียน”

“การรายงานที่ต้องเขียนบรรยายมีความยากเพราะใช้คำบางคำหรือเรียงประโยคไม่ได้”

“อาจารย์ผู้สอนมีความเชี่ยวชาญทางคอมพิวเตอร์และมีความหลากหลายทั้งด้านกราฟฟิก ระบบเครือข่าย และการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น”

ผลการศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

แนวทางการบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แนวทางการบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

จากภาพที่ 3 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสังเกต นำเสนอเป็นแนวทางการบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สามารถเขียนความเชื่อมโยงและรายละเอียดได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์บริบท (Contexts Analysis) หลักสูตรวิเคราะห์ความพร้อมในการเปิดสอน ทั้งบุคลากรผู้สอนด้านคอมพิวเตอร์และภาษามือ วิเคราะห์ทรัพยากรเรียนรู้ วิเคราะห์ผู้เรียน ทั้งด้านการเรียนรู้ การเงิน ครอบครัว เมื่อได้ผลการวิเคราะห์แล้วให้นำมาวางแผนการบริหารการศึกษา ทั้งระยะสั้นและระยะยาว

2. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (Cooperation Network) มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือและจัดทำหนังสือบันทึกข้อตกลงระหว่างหน่วยการสนับสนุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาพิการ (Disability Support : DSS) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์กับโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสุรินทร์ให้เป็นทางการเพื่อให้การดำเนินงานมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

Citation : วาฤทธิ นวลนาง, ฐิตาภรณ์ นิลวรรณ, ธงชัย เจือจันทร์, ศิริลักษณ์ หวังขอบ, กัญญาณี สมอ, วัจนารัตน์ ควรดี และ

ประวิษฐา สร้อยจิตร. (2566). การศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น.

7(2) : 71-88; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.25>

3. การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน (Facility and Infrastructure) มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอน เช่น ห้องเรียน อุปกรณ์ในห้องเรียนที่เพียงพอ มีฐานข้อมูลออนไลน์ ห้องสมุดที่เพียงพอและทันสมัย มีห้องปฏิบัติการและคอมพิวเตอร์ที่เพียงพอ และทันสมัย มีสิ่งแวดล้อมเชิงสุนทรีย์ หอพัก สะอาด และมีมาตรฐานความปลอดภัย

4. การจัดหาครูผู้สอนด้านล่ามภาษามือ (Teachers) ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ทางคอมพิวเตอร์ และศัพท์ภาษามือไทยทางด้านคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถูกต้อง และผู้สอนในแต่ละรายวิชาควรเป็นคนคนเดียวกันเพื่อให้ภาษามือที่สื่อสารไปยังผู้เรียนเป็นรูปแบบเดียวกัน

5. การติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ (Monitoring and Evaluation) เนื่องจากนักศึกษามีระดับความบกพร่องทางการได้ยินแตกต่างกัน ทำให้หลักสูตรมีความจำเป็นจะต้องติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ หากพบปัญหาจะต้องเร่งแก้ไข เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้

6. การส่งเสริมกำลังใจ (Encouragement) ควรส่งเสริม พุดคุยและเปลี่ยนวิธีการสอน มีการให้กำลังใจระหว่างผู้สอนด้วยกัน และระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เนื่องจากการเรียนการสอนนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะต้องใช้เวลาให้ผู้เรียนทำความเข้าใจ โดยเฉพาะการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่จะต้องใช้เวลาที่หลากหลายในการเขียนโปรแกรม นอกจากนี้ นักศึกษาด้วยกันจำเป็นต้องให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ทั้งนักศึกษาปกติและนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

7. การให้ทุนการศึกษา (Scholarship) เนื่องจากผู้เรียนเป็นผู้ที่อยู่ในข่ายความเหลื่อมล้ำในด้านความสามารถ ดังนั้นภาครัฐจำเป็นต้องให้ความสำคัญและให้โอกาสทางการศึกษา โดยการให้ทุนการศึกษากับนักศึกษาที่มีบกพร่องทางการได้ยิน

8. การวางแผนปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Improvement Plan) ควรพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง มีการเทียบเคียงผลการดำเนินงาน (Benchmarking) จากหน่วยงานอื่นที่มีการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา

Citation : Nualnang, W., Ninlawan, T., Chuachan, T., Wungchob, S., Samoo, K., Kuandee, W. and Soijit, P. (2023).

Studying Guidelines for Educational Administration of Bachelor's Degree in Computer Science Major for Hearing Impairment Students. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 71-88;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.25>

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย พบว่า ผลการจัดการเรียนการสอนตลอดระยะเวลา 4 ปี มีผู้สำเร็จการศึกษา 9 คน ถึงแม้จะออกกลางคัน 1 คน แต่ร้อยละความสำเร็จมีถึงร้อยละ 90 และผลการศึกษาศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทำให้ชัดเจนว่า มหาวิทยาลัยได้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบมีการวิเคราะห์บริบท สร้างเครือข่ายความร่วมมือ จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน จัดหาครูผู้สอนด้านล่ามภาษามือ ติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ ส่งเสริมกำลังใจ ให้ทุนการศึกษา และวางแผนปรับปรุงคุณภาพการศึกษอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามแผนการบริหารการศึกษาของหลักสูตรได้ จากแนวทางดังกล่าวข้างต้นพบว่าความสำเร็จในการบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีความจำเป็นต้อง **มีเครือข่ายความร่วมมือ** ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เนื่องจากการมีเครือข่ายจะช่วยกันรับผิดชอบในส่วนที่แต่ละหน่วยงานต้องดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความราบรื่น โดยเครือข่ายความร่วมมือนี้จะช่วยประสานแนวทางทั้ง 8 ข้อดังกล่าวข้างต้นและทำให้การบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินประสบความสำเร็จได้ด้วยดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชณี สรรเสริญ และคณะ (2555 : 20) ที่กล่าวว่า การทำงานแบบเครือข่ายจะเป็นการและเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ของกันและกัน เป็นความสมัครใจในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการระดมความคิดเห็นและทำงานร่วมกัน โดยการเรียนรู้ร่วมกันจะมีพลังมากกว่าการเรียนรู้แบบรายบุคคล โดยเฉพาะการดูแลคนพิการ ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องมีความร่วมมือจากหลายภาคส่วนเพื่อให้เกิดการดูแลครอบคลุมครบทุกมิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันทนา สวนเศรษฐ และสุวัชร ช่างพินิจ (2559 : 46 - 47) ที่ได้ศึกษาสภาพและหาแนวทางในการพัฒนาการให้บริการนักศึกษาพิการของศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการในระดับอุดมศึกษา โดยพบว่า การประสานงานกับคณะที่มีนักศึกษาเรียนร่วมมีความจำเป็นที่จะทำความเข้าใจกับอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาพิการโดยศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการจะเป็นผู้ประสานงานหลักให้กับหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยและหน่วยงานเครือข่ายภายนอก สอดคล้อง

Citation : วาฤทธิ นวลนาง, ฐิตาภรณ์ นิลวรรณ, ธงชัย เจือจันทร์, ศิริลักษณ์ หวังขอบ, กัญญาณัฐ สมอ, วัจนารัตน์ ควรดี และ

ประวิษฐา สร้อยจิตร. (2566). การศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น.

7(2) : 71-88; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.25>

กับงานวิจัยของ ยุติโกะ คาวาอิ (2560 : 53 - 54) พบว่าแนวทางการบริการสนับสนุนนักศึกษาพิการทางการเห็นที่เรียนวิชาเอกสาขาวิชาญี่ปุ่นในสถาบันอุดมศึกษา มีรูปแบบ คือ การทำความเข้าใจ ความร่วมมือและแยกบทบาทหน้าที่ และสร้างเครือข่ายที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ซึ่งในรูปแบบดังกล่าวนี้จะทำให้ผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ นอกจากนี้ยังพบองค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างเครือข่ายความเข้มแข็ง นอกจากนี้ยังพบปัจจัยที่สำคัญในการสร้างเครือข่ายความเข้มแข็งสำหรับการดูแลผู้พิการ ได้แก่ การมีจิตอาสา การพัฒนาและสร้างกำลังใจ การห่วงใยเกื้อกูล และการส่งเสริมสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น (อาภากร ปัญญา และคณะ, 2564 : 286; สิริพัชรียา ตะวังทัน และคณะ, 2563 : 24)

ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

จากผลงานวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในการบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ดังนี้

ภาพที่ 4 เครือข่ายความร่วมมือสู่การบริหารการศึกษาอย่างยั่งยืน

จากภาพที่ 4 จะเห็นว่า **เครือข่ายความร่วมมือ** มีส่วนสำคัญในการบริหารการศึกษาสำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยประเด็นหนึ่งที่สำคัญคือการวิเคราะห์ผู้ที่มีส่วน

Citation : Nualnang, W., Ninlawan, T., Chuachan, T., Wungchob, S., Samoo, K., Kuandee, W. and Soijit, P. (2023).

Studying Guidelines for Educational Administration of Bachelor's Degree in Computer Science Major for Hearing Impairment Students. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 71-88;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.25>

เกี่ยวข้อง หรือการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Analysis) และเมื่อได้รับความชัดเจนแล้ว ก็จะสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือได้ครอบคลุมทุกองค์ประกอบทั้งการวิเคราะห์บริบท การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน การจัดหาครูผู้สอนด้านล่ามภาษามือ การติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ การส่งเสริมกำลังใจ การให้ทุนการศึกษา และการวางแผนปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หลักสูตรอื่น ๆ ในระดับอุดมศึกษาสามารถประยุกต์แนวทางการบริหารการศึกษาให้ครอบคลุมกับการดำเนินงานขององค์กรได้ โดยมุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยรวมถึงการกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานให้ชัดเจน

1.2 หลักสูตรและโรงเรียนสามารถพัฒนาครูผู้สอนภาษามือ และอาจารย์ผู้สอนเพื่อมุ่งเน้นการสอนในระดับอุดมศึกษา มีการนำมาตรฐานการเรียนรู้รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษามาเป็นแนวทางในการออกแบบหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน ซึ่งอาจจะทำเป็นหลักสูตรระยะสั้นระหว่างหน่วยงานได้

1.3 ควรสนับสนุนและให้ทุนการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่ปกติ ให้เข้าร่วมเป็นอาสาสมัครในการช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งนอกจากจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาการจัดตั้งศูนย์การให้บริการนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน รวมถึงนักศึกษาที่พิการในส่วนอื่น ๆ ควรมีศึกษาการจัดทำคู่มือการให้บริการ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเกิดเป้าหมายเดียวกันในการบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรีให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

Citation : วาฤทธิ์ นวลนาง, ฐิตาภรณ์ นิลวรรณ, ธงชัย เจือจันทร์, ศิริลักษณ์ หวังขอบ, กัญญาณี สมอ, วัจนารัตน์ ควรดี และ

ประวิษฐา สร้อยจิตร. (2566). การศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น.

7(2) : 71-88; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.25>

เอกสารอ้างอิง (References)

- กริธา สิมะวรา. (2557). โอกาสทางการศึกษากับความเป็นธรรมในสังคม. *วารสารสารสนเทศ*. 13(2) : 54 – 61.
- ธีรศักดิ์ อุปไมยอติชัย. (2557). *พื้นฐานการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2542). การเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ : ร่ำไทยเพลส.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2561). *คู่มือการสนับสนุนนักศึกษาพิการ มหาวิทยาลัยมหิดล*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://op.mahidol.ac.th/sa/wp-content/uploads/2018/documents/other/dss.pdf>. สืบค้น 10 มกราคม 2566.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. (2566). *คณะ*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.srru.ac.th/faculty>. สืบค้น 29 เมษายน 2566.
- ยุติกโกะ คาวาอิ. (2560). แนวทางการบริการสนับสนุนนักศึกษาพิการทางการเห็นที่เรียนวิชาเอกสาขาวิชาญี่ปุ่นในสถาบันอุดมศึกษา. *วารสารพัฒนศาสตร์*. 13(1) : 43 - 57.
- รัชนี สรรเสริญ, จิรพรรณ โพธิ์ทอง, สมพร รักความสุข, วรณรัตน์ ลาวัจ และเบญจวรรณ ทิมสุวรรณ. (2555). การพัฒนารูปแบบภาคีเครือข่ายการดูแลคนพิการในชุมชนแบบเป็นหุ้นส่วน : กระบวนการ WE CAN DO by TIM. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*. 5(3) : 17 – 36.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2551). *พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551*. เล่มที่ 125 ตอนที่ 28 ก. 5 กุมภาพันธ์ 2551.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562*. เล่มที่ 136 ตอนที่ 57 ก. 50. 1 พฤษภาคม 2562.
- วันทนา สอนเศรษฐ และ สุวัชร ช่างพินิจ. (2559). การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการให้บริการนักศึกษาพิการของ ศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการ ในระดับอุดมศึกษา. *วารสารครุฑพูล*. 3(1) : 34 - 48.

Citation : Nualnang, W., Ninlawan, T., Chuachan, T., Wungchob, S., Samoo, K., Kuandee, W. and Soijit, P. (2023).

Studying Guidelines for Educational Administration of Bachelor's Degree in Computer Science Major for Hearing Impairment Students. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 71-88;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.25>

สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. (2561). **กิจกรรมปรับพื้นฐานคอมพิวเตอร์ 2561**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.facebook.com/media/set/?set=a.2203717656516414&type=3>. สืบค้น 29 เมษายน 2566.

สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. (2564). **สอบจบโครงงานด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.facebook.com/computerscience.srru/posts/pfbid02kUH3UF6sDxKqGfmJAbN9PWBK96LfNj3u27kEhXKbG4m5Ppgr1RA5p418d7ptz8E1l>. สืบค้น 29 เมษายน 2566.

สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์. (2565). **แบบรายงานผลการดำเนินงานของหลักสูตร (มคอ.7) และรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร (IQA ระดับหลักสูตร) ระดับปริญญาตรี**. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553). **แนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.vru.ac.th/acad/SAPA10_2560/10.58/ประกาศ.pdf. สืบค้น 29 เมษายน 2566.

สิริพัชรญา ตะวันทัน, วรณรัตน์ ลาวัณ, สมสมัย รัตนกริธากุล. (2563). ผลของโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังในผลลัพธ์การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการทางการเคลื่อนไหวของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน. **วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี**. 31(2) : 12 - 27.

อาภากร ปัญโญ, ญาตาวิมินทร์ พิษทองกลาง และประทีป พิษทองกลาง. (2564). การพัฒนาศักยภาพการดูแลผู้สูงอายุที่มีความพิการร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบพหุภาคี จังหวัดลำพูน. **วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น**. 5(1) : 285 - 298.

Citation : วาฤทธิ นวลนาง, ฐิตาภรณ์ นิลวรรณ, ธงชัย เจือจันทร์, ศิริลักษณ์ หวังขอบ, กัญญาณี สมอ, วัจนารัตน์ ควรดี และ

ประวิษฐา สร้อยจิตร. (2566). การศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. **วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น**.

7(2) : 71-88; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.25>

แนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการ
บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชาเพื่อการขอรับรองฮาลาล
สู่การส่งออกตลาดอาเซียน

Development Guidelines for OTOP Products of Entrepreneurs
in the Area of Thai-Cambodian in Order to Request the Halal
Certification for Export to the ASEAN Market

นฤมล วลีประทานพร^{1*} นภาพรณ พัฒนฉัตรชัย² พิมภัสสร ชูตระกูล³ ศรีัญญา นาเหนือ⁴
ณัทชา ปานเจริญ⁵ ปรียา งามสอาด⁶ และไพรเวช งามสอาด⁷
Narumon Waleeprathanporn¹, Napapan Phattanachatchai²,
Pimpassorn Chotrakul³, Saranya Nanua⁴, Napatcha Pancharoen⁵,
Preeya Ngarmsa-ard⁶ and Private Ngarmsa-ard⁷

Received : May 25, 2023; Revised : May 31, 2023; Accepted : May 31, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามและแบบประเมินผลิตภัณฑ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก

¹⁻⁵คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Management, Surindra Rajabhat University, Thailand.

⁶⁻⁷คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Science and Technology, Surindra Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : narumon@srur.ac.th

Citation : Waleeprathanporn, N., Phattanachatchai, N., Chotrakul, P., Nanua, S., Pancharoen, N., Ngarmsa-ard, P.

and Ngarmsa-ard, P. (2023). Development Guidelines for OTOP Products of Entrepreneurs in the Area of Thai-Cambodian in Order to Request the Halal Certification for Export to the ASEAN Market.

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 89-110;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.26>

ผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตสินค้าประเภทอาหาร อำเภอเกาะช้าง จังหวัด สุรินทร์ จำนวน 13 ผลิตภัณฑ์ จากผู้ประกอบการ 13 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ และร้อยละ การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยวิธีการสนทนากลุ่มร่วมกับผู้ประกอบการสินค้าหนึ่ง ตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานพัฒนาชุมชน ผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงาน คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย และคณาจารย์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราช ภัฏสุรินทร์ จำนวน 48 คน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จัดทำเป็น ข้อเสนอเชิงนโยบายแนวทางการพัฒนาหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของผู้ประกอบการบริเวณ ชายแดนไทย – กัมพูชา เพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน

ผลการวิจัยพบว่าผลการประเมินสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ตามข้อกำหนดจาก ระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยว่าด้วยการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ.2558 ใน หมวดที่ 2 ว่าด้วยเรื่องการตรวจสอบเพื่อการรับรองฮาลาล ได้แก่ ด้านสถานประกอบการ ด้าน วัตถุดิบ ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ และการเก็บรักษา ด้านกระบวนการผลิต ด้านผู้ประกอบการ และพนักงาน ด้านการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์และการขนส่ง และด้านการจัดจำหน่าย โดยเรียงลำดับ ผลิตภัณฑ์ที่มีข้อที่ผ่านจากมากไปหาน้อยดังนี้ ปลาต้ม รongลงมาได้แก่ ข้าวสารอินทรีย์ ท้องม้วน ชา บัว กล้วยฉาบบ้านโคกสะอาด และพริกแกง ตามลำดับ ส่วนข้อที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ได้นำมาสนทนา กลุ่มเพื่อหาแนวทางการพัฒนาเพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออก ตลาดอาเซียน ได้แก่ 1) พัฒนาสถานประกอบการ ต้องแยกเป็นสัดส่วนเพื่อไม่ให้ปนเปื้อนและ ควบคุมความสะอาด ดังนั้นควรจัดพื้นที่เพื่อจัดทำสถานที่ผลิตบ้านสมาชิกคนใดคนหนึ่ง และระดม ทุนในกลุ่มเพื่อจัดทำโรงเรือนใช้เป็นสถานประกอบการการผลิตเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานฮาลาล 2) อุปกรณ์ ต้องไม่ใช้ร่วมกับการผลิตอาหารอื่น ๆ และสิ่งที่ต้องห้ามตามหลักการศาสนาอิสลาม ดังนั้นผู้ประกอบการการระดมทุนเพื่อจัดหาอุปกรณ์สำหรับการผลิตสินค้าของกลุ่ม และ ผู้ประกอบการรายเดียว ต้องมีการบริหารจัดการเงินในกิจการเพื่อให้มีทุนในการซื้ออุปกรณ์ไว้ และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การส่งเสริมและสนับสนุนอุปกรณ์สำหรับผู้ประกอบการ และ 3) ความรู้เรื่องมาตรฐานฮาลาล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและสนับสนุนจัดหาวิทยากรให้ ความรู้มาตรฐานฮาลาลผ่านกระบวนการอบรมให้สมาชิกในกลุ่มผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่ง

Citation : นฤมล วลีประทานพร, นภาพรณ พัฒนฉัตรชัย, พิมพ์สสร ชูตระกูล, ศรีญญา นาเหนือ, ณภัทษา ปานเจริญ, ปรียา งาม สอาด และไพรวะช งามสะอาด. (2566). แนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการ บริเวณ

ชายแดนไทย-กัมพูชาเพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน. วารสารการบริหารการปกครองและ

นวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 89-110; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.26>

ผลิตภัณฑ์ และผู้ผลิตที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำไปประกอบธุรกิจในการจัดการและควบคุมกระบวนการผลิตให้ถูกต้องตามมาตรฐานฮาลาล

คำสำคัญ (Keywords) : แนวทางการพัฒนา, สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์, ผู้ประกอบการ, ฮาลาล, ตลาดอาเซียน

Abstract

The objectives of this mixed-method research were to assess OTOP products of entrepreneurs along the Thai-Cambodian border and to provide a guideline for the development of OTOP products for Halal certification to export to the ASEAN market. The quantitative data was collected from 13 OTOP entrepreneurs who produce 13 food products in Kap Choeng district, Surin province through a questionnaire and an assessment form. Statistics used for data analysis were frequency and percentage. According to a qualitative study, a focused-group discussion of 48 participants comprise of OTOP entrepreneurs, experts from Community Development Office, experts from the Central Islamic Council of Thailand, and lecturers of Surindra Rajabhat University to provide development guidelines for OTOP products. The results of focused-group discussion were prepared as a proposed policy to develop OTOP products for Halal certification to export to the ASEAN market of entrepreneurs along the Thai-Cambodian border.

The assessment results of OTOP products according to the regulations of the Central Islamic Council of Thailand regarding the management of Halal business B.E. 2558 (2015), in Section 2, regarding auditing for Halal certification, in terms of business establishment, raw materials, product components and storage, production process, entrepreneurs and employees, product storage and transportation, and distribution the study showed that products that have passed the inspection standards for Halal certification can be sorted in descending order as follows; pickled fish, organic rice, Thong Muan (a kind of sweetmeats), lotus tea,

Citation : Waleeprathanporn, N., Phattanachatchai, N., Chotrakul, P., Nanua, S., Pancharoen, N., Ngarmsa-ard, P.

and Ngarmsa-ard, P. (2023). Development Guidelines for OTOP Products of Entrepreneurs in the Area of Thai-Cambodian in Order to Request the Halal Certification for Export to the ASEAN Market.

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 89-110;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgrisrru.2023.26>

crispy banana of Ban Koke Sa-ard, and curry paste. Sections that did not pass the criteria were brought to the focused-group discussion to find ways to develop in order to prepare a proposed policy for Halal certification for exporting to the ASEAN market. 1) Establishment development – the establishments must be separated to avoid contamination and to control cleanliness. Therefore, the area should be allocated for a production at the house of any member. In addition, funds must be raised within the group to build a house to be used as a production place to meet the Halal standards. 2) Equipment – the equipment must not be used in conjunction with other food production and things that are prohibited according to Islamic principles. Therefore, entrepreneurs need to raise funds to procure equipment for the production of group products. There should be only one entrepreneur. In addition, there must be money management in order to have the capital to purchase equipment. Moreover, relevant agencies must promote and support equipment for entrepreneurs. 3) Knowledge of Halal standards – Relevant agencies should promote and support the recruitment of trainers to educate Halal standards through the training process for members of the OTOP entrepreneurs and manufacturers involved in order to managing and controlling the production process to be in accordance with Halal standards.

Keywords : Development Guideline, OTOP Product, Entrepreneur, Halal, ASEAN Market

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันรัฐบาลไทยได้สนับสนุนให้ก่อตั้งศูนย์บริหารกิจการศาสนาอิสลามแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ หรือสำนักจุฬาราชมนตรี เป็นศูนย์กลางการบริหารกิจการศาสนาอิสลามโดยมีหน้าที่ประสานงาน ให้ความรู้ และเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนข่าวสารและส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศมุสลิม โดยมีคณะกรรมการกลางแห่งประเทศไทย คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดต่าง ๆ และคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดทั่วประเทศเป็นผู้ดูแล ในการสนับสนุนนโยบายจากภาครัฐด้านธุรกิจและสินค้าฮาลาล ตามยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพธุรกิจสินค้าและบริการ

Citation : นฤมล วลีประทานพร, นภาพรณ พัฒนฉัตรชัย, พิมภัสสร ชูตระกูล, ศรีญญา นาเหนือ, ณภัทษา ปานเจริญ, ปรียา งาม

สอาด และไพเราะ งามสอาด. (2566). แนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการ บริเวณ

ชายแดนไทย-กัมพูชาเพื่อการขอรรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน. วารสารการบริหารการปกครองและ

นวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 89-110; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.26>

บริเวณแนวชายแดนไทย-กัมพูชาฮาลาล พ.ศ.2559 -2563 โดยสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยได้ให้ข้อมูลว่า มีสถานประกอบการได้รับรองมาตรฐานอาหารฮาลาลประมาณ 5,000 แห่ง ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้าอาหารไปยังประเทศมุสลิมอันดับที่ 10 ของโลกมูลค่าส่งออกประมาณ 6,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีสัดส่วนร้อยละ 3.7 ของมูลค่าการค้าอาหารในกลุ่มประเทศมุสลิมโดยรวมและมีอัตราขยายตัวร้อยละ 8 ต่อปี (Information Center for Thai Businesses in China in Xi'an, Consulate General in Xi'an, 2017) อาหารฮาลาลจึงถือว่าเป็นตลาดที่ใหญ่ และเติบโตขึ้นไปเรื่อย ๆ จึงควรเจาะตลาดอาหารฮาลาลเพื่อเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดให้มากขึ้น รัฐบาลจึงมีนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลเพื่อการส่งออกและได้แปลงนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง ทั้งในด้านการพัฒนาวัตถุดิบ การส่งเสริมผู้ประกอบการ การแสวงหาตลาดและการพัฒนากลไกการรับรองมาตรฐาน ฮาลาลให้เป็นที่น่าเชื่อถือ โดยอำนาจหน้าที่ในการตรวจรับรองฮาลาลเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรศาสนาอิสลามเท่านั้น คือ คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย (Ruangkanlapawong and Ruangkanlapawong, 2015 : 17) ทั้งนี้ในประเทศไทยยังพบปัญหาของผู้ประกอบการส่วนมากที่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตอาหารฮาลาล ที่ถูกต้องตามหลักของศาสนาอิสลาม ตั้งแต่กระบวนการผลิต สถานที่ ภาชนะที่ใช้ในการประกอบอาหาร และรวมถึงขั้นตอนการขนส่งและเก็บรักษาสินค้า (Wonginka and others, 2015 : 1)

สำหรับสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นโครงการตามนโยบายรัฐบาล ซึ่งมีหน่วยงานทั้งหมด 4 กระทรวงเป็นผู้ผลักดัน ได้แก่ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และกระทรวงการคลัง มีนโยบายที่สำคัญ คือ การขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระยะยาว (Gaysornbua, 2013) เนื่องจากเป็นการผลิตสินค้าจากทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตโดยผู้ประกอบการในชุมชน ซึ่งเป็นการพึ่งตนเอง โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ บนฐานภูมิปัญญา โดยกระทรวงอุตสาหกรรมจำแนกผลิตภัณฑ์ออกเป็น 6 ประเภท คือ อาหาร สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้และเครื่องประดับ ตกแต่ง ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร และยา เครื่องดื่ม และของที่ระลึกและศิลปะประดิษฐ์ โดยสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารในประเทศไทย ผลิตขึ้นจากทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นที่หลากหลายที่เป็นทั้งกับข้าวและขนมต่าง ๆ เช่น น้ำพริก ปลาต้ม ก๋วยเตี๋ยวต้มยำ ข้าวเกรียบ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากผลิตภัณฑ์ที่จำหน่าย (Piyaphrai, 2014)

Citation : Waleeprathanporn, N., Phattanachatchai, N., Chotrakul, P., Nanua, S., Pancharoen, N., Ngarmsa-ard, P.

and Ngarmsa-ard, P. (2023). Development Guidelines for OTOP Products of Entrepreneurs in the Area of Thai-Cambodian in Order to Request the Halal Certification for Export to the ASEAN Market.

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 89-110;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgrisru.2023.26>

อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ เป็นอำเภอที่มีอาณาเขตติดกับแนวชายแดนไทย – กัมพูชา มีผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทกลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา หรือกลุ่ม Quadrant D และกลุ่มนวัตกรรมวิถี ซึ่งมีสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์หลายประเภท เช่น ผ้าไหม สมุนไพร ของใช้ และอาหาร ผลิตจากภูมิปัญญาและทรัพยากรในท้องถิ่น นำมาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นกลายเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าสอดคล้องกับวัฒนธรรมของท้องถิ่น และเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภคมุสลิมทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ การขอเครื่องหมายรับรองฮาลาลจากคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ถือเป็นกลยุทธ์ที่มีความจำเป็นสำหรับผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหาร (Chiarakul, 2014 : 185) ดังนั้น การพัฒนาโดยหาแนวทางพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา เพื่อการขอรับรองฮาลาล สู่การส่งออกตลาดอาเซียนนั้นจะช่วยแก้ไข ปัญหาความยากจนให้กับประชาชน และแก้ปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจ ซึ่งถือว่าเป็นโอกาสทางการตลาดกลุ่มมุสลิมที่มีความน่าสนใจเพราะเป็นตลาดขนาดใหญ่และมีอำนาจซื้อ แต่สินค้าจะต้องมีเครื่องหมายฮาลาล สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จะส่งออกไปสู่ตลาดอาเซียนในกลุ่มเป้าหมายนี้ ต้องพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เพื่อให้ได้การรับรองฮาลาลเพื่อส่งออกไปยังกลุ่มตลาดเป้าหมายในอาเซียน อันจะสามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน ผู้ผลิต ผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์บริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา ได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อประเมินสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา เพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน

Citation : นฤมล วลีประทานพร, นภาพรณ พัฒนฉัตรชัย, พิมภัสสร ชูตระกูล, ศรีญญา นาเหนือ, ณภัทษา ปานเจริญ, ปรียา งามสะอาด และไพโรเวช งามสะอาด. (2566). แนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการ บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชาเพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน. วารสารการบริหารการปกครองและ

นวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 89-110; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.26>

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ในการวิจัยแนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการบริเวณแนวชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อประเมินสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน

การประเมินสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากร แบบเฉพาะเจาะจง ได้แก่ ผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตค้าประเภทอาหาร กลุ่มปรับตัวเพื่อการพัฒนา หรือ กลุ่ม Quadrant D อำเภอคาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ มีจำนวนผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหาร มี 13 ผลิตภัณฑ์ โดยคัดเลือกจากผู้ประกอบการที่ปัจจุบันยังคงดำเนินการประกอบธุรกิจ ที่เป็นหัวหน้ากลุ่มสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหาร จำนวน 13 คน

ตารางที่ 1 กลุ่มเป้าหมายผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหาร
อำเภอคาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

ลำดับ	ตำบล	ประชากร	กลุ่มเป้าหมาย	ผลิตภัณฑ์
1.	ตำบลคูตัน	7	3	กล้วยฉาบ บ้านโคกสะอาด พริกแกง บ้านโคกสะอาด น้ำสมุนไพร บ้านโสรถาวร
2.	ตำบลตะเคียน	3	3	ขนมไทย บ้านตะเคียน กล้วยฉาบ บ้านตะเคียน ข้าวอินทรีย์ บ้านตะเคียน
3.	ตำบลกาบเชิง	12	3	ทองม้วน บ้านเขื่อนแก้ว ปลาแดดเดียว บ้านโคกกลางสามัคคี ชาบัว บ้านโคกกลางสามัคคี
4.	ตำบลโคกตะเคียน	1	1	กะหรี่ปั๊บ บ้านไพรงาม
5.	ตำบลดำน	7	2	ไข่เค็ม บ้านด่านพัฒนา ปลาต้ม บ้านเกษตรถาวร
6.	ตำบลแวงมุด	2	1	น้ำพริกยาละเอียด บ้านโคกพุง

Citation : Waleeprathanporn, N., Phattanachatchai, N., Chotrakul, P., Nanua, S., Pancharoen, N., Ngarmsa-ard, P.

and Ngarmsa-ard, P. (2023). Development Guidelines for OTOP Products of Entrepreneurs in the Area of Thai-Cambodian in Order to Request the Halal Certification for Export to the ASEAN Market.

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 89-110;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.26>

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีวิธีการสร้างโดยทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและข้อมูลจากระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยว่าด้วยการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ.2558 ในหมวดที่ 2 ว่าด้วยเรื่องการตรวจสอบเพื่อการรับรองฮาลาล นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย จากนั้นนำไปผู้เชี่ยวชาญและหัวหน้างานฝ่ายกิจการฮาลาล สำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ตรวจสอบแบบสอบถามในข้อคำถาม จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขปรับปรุงเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลประชากรศาสตร์ของผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตอนที่ 2 ข้อมูลสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ได้แก่ วัตถุดิบ ส่วนประกอบ

ตอนที่ 3 การประเมินสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อการขอรับรองฮาลาล สู่การส่งออกตลาดอาเซียน ได้แก่ ด้านสถานประกอบการ ด้านวัตถุดิบ ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ และการเก็บรักษา ด้านกระบวนการผลิต ด้านผู้ประกอบการและพนักงาน ด้านการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์และการขนส่ง และด้านการจัดจำหน่าย

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ออกแบบไว้ตามโครงสร้างของแบบสอบถามนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เป็นการตรวจสอบว่าแบบสัมภาษณ์สามารถวัดได้ตรงตามเนื้อหาและครอบคลุมวัตถุประสงค์ เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยรวมทั้งเอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยเก็บรวบรวมข้อมูลให้ครอบคลุมตามกรอบและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การสังเกต (Observation) โดยมีส่วนร่วม ในลักษณะของการเข้าไปมีส่วนร่วมและและสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วมการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จากแนวคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์คำถามการวิจัยและกรอบแนวคิดการวิจัย ด้านสถานประกอบการ ด้านวัตถุดิบ ส่วนประกอบของ

Citation : นฤมล วลีประทานพร, นภาพรณ พัฒนฉัตรชัย, พิมภัสสร ชูตระกูล, ศรัณญา นาเหนือ, ณภัทษา ปานเจริญ, ปรียา งามสะอาด และไพโรเวช งามสะอาด. (2566). แนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการ บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชาเพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน. วารสารการบริหารการปกครองและ

นวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 89-110; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.26>

ผลิตภัณฑ์ และการเก็บรักษา ด้านกระบวนการผลิต ด้านผู้ประกอบการและพนักงาน ด้านการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์และการขนส่ง และด้านการจัดจำหน่าย

2. การจดบันทึกและการบันทึกข้อมูลซึ่งสามารถทำการบันทึกข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษร การบันทึกด้วยเครื่องบันทึกเสียง การบันทึกภาพนิ่งด้วยกล้องถ่ายภาพ เพื่อยืนยันข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถาม ผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ นำมาเรียบเรียงบรรยาย และวิเคราะห์ค่าสถิติความถี่และร้อยละ และนำผลสรุปจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน การหาแนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน โดยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สัมพัทธ์และการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ในขั้นตอนที่ 1 นำมาการสนทนากลุ่ม โดยคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มและสมาชิกผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ที่ผลิตสินค้าประเภทอาหาร ผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ และคณาจารย์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ รวม จำนวน 48 คน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เชิงปริมาณนำมาสนทนากลุ่มและจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายแนวทางการพัฒนาหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา เพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินแนวทางพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของผู้ประกอบการบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน นำผลจาก

Citation : Waleeprathanporn, N., Phattanachatchai, N., Chotrakul, P., Nanua, S., Pancharoen, N., Ngarmsa-ard, P.

and Ngarmsa-ard, P. (2023). Development Guidelines for OTOP Products of Entrepreneurs in the Area of Thai-Cambodian in Order to Request the Halal Certification for Export to the ASEAN Market.

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 89-110;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.26>

การสนทนากลุ่ม สรุประเบิรต้นแนวทงพัฒนาลินค้ำหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภันท์ ของผู้ประกอบการบริเวณแนวชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่การขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินผล โดยสรุปผลจากการวิจัย ให้ผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน ประเมินแนวทงพัฒนาลินค้ำหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภันท์ ของผู้ประกอบการบริเวณแนวชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่การขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการศึกษาข้อมูลประชากรศาสตร์ของผู้ประกอบการลินค้ำหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภันท์อำเภอทาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 51- 60 ปี การศึกษาระดับมัธยมต้น/มัธยมปลายหรือเทียบเท่า ประกอบอาชีพหลัก เกษตรกร มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,000-10,000 บาท เป็นผู้ประกอบการประเภทกลุ่ม จำแนกตามผลิตภันท์ ได้แก่ กล้วยฉาบบ้านโคกสะอาด กล้วยฉาบบ้านตะเคียน กะหรี่ปั๊บ ขนมไทย ข้าวสารปลอดสารพิษ ไข่เค็มชาบัว ทองม้วน น้ำพริกยาละเอียด น้ำสมุนไพโร ปลาแดดเดียว ปลาส้ม และพริกแกง

ผลการประเมินลินค้ำหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภันท์ของผู้ประกอบการบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่การขอรับรองฮาลาล สู่การส่งออกตลาดอาเซียน ได้แก่ ด้านสถานประกอบการ ด้านวัตถุดิบ ส่วนประกอบของผลิตภันท์ และการเก็บรักษา ด้านกระบวนการผลิต ด้านผู้ประกอบการและพนักงาน ด้านการเก็บรักษาผลิตภันท์และการขนส่ง และด้านการจัดจำหน่าย ดังตารางที่ 2

Citation : นฤมล วลีประทานพร, นภาพรณ พัฒนฉัตรชัย, พิมภัสสร ชุตระกุล, ศรีญญา นาเหนือ, ณภัททา ปานเจริญ, ปรียา งามสะอาด และไพโรเวช งามสะอาด. (2566). แนวทงการพัฒนาลินค้ำหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภันท์ของผู้ประกอบการ บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชาเพื่การขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน. วารสารการบริหารการปกครองและ

นวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 89-110; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.26>

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละจำนวนและร้อยละการประเมินสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อการขอรับรองฮาลาล สำหรับการส่งออกตลาดอาเซียน ในภาพรวม

ลำดับ	ประเมินการผลิตอาหารเพื่อขอรับรองฮาลาล	ประเภทผลิตภัณฑ์													รวมผ่าน	ร้อยละ	รวมไม่ผ่าน	ร้อยละ
		กล้วยฉาบโศกสะอาด	กล้วยฉาบตะเคียน	กะหรี่ปั๊ปป	ขนมไทย	ข้าวสารอินทรีย์	ไข่เค็ม	ข้าวบัว	ทองม้วน	น้ำพริกยาละเอียด	น้ำสมุนไพร	ปลาแดดเดียว	ปลาส้ม	พริกแกง				
สถานประกอบการ																		
1	สถานประกอบ การ ต้องสะอาดตามมาตรฐานอุตสาหกรรม และมาตรฐานอื่น ๆ ที่ควบคุมสถานประกอบการ	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	✓	×	1	7.7	12	92.3
2	สถานที่ใช้ในการผลิตอาหารต้องไม่ปะปนกับการผลิตที่ไม่ฮาลาล และให้แยกออกจากการผลิตสิ่งที่ไม่ฮาลาลโดยชัดเจน เช่น มีกำแพงกัน หรือ แยกโรงงาน เป็นต้น	×	×	×	×	✓	×	×	×	×	×	×	✓	×	2	15.4	11	84.6
3	สถานที่ผลิตอาหารฮาลาลต้องไม่มีสัตว์เลี้ยงเข้าไปเกี่ยวข้องในบริเวณการผลิต	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	✓	×	1	7.7	12	92.3
4	สถานที่ผลิตต้องไม่นำอาหารหรือเครื่องมือที่ไม่ฮาลาลเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยอย่างเด็ดขาด	×	×	×	×	✓	×	✓	✓	×	×	×	✓	×	4	30.8	9	69.2
5.	ผู้ประกอบการมีมาตรการในการควบคุมและป้องกันปัจจัยที่เสี่ยงที่ส่งผลต่อการเกิดสิ่งที่ไม่สะอาดตามระเบียบข้อกำหนดระบบมาตรฐานฮาลาล เช่น สัตว์พาหะ หรือ สิ่งแวดล้อมรอบสถานที่ผลิต	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	✓	×	1	7.7	12	92.3

Citation : Waleeprathanporn, N., Phattanachatchai, N., Chotrakul, P., Nanua, S., Pancharoen, N., Ngarmsa-ard, P.

and Ngarmsa-ard, P. (2023). Development Guidelines for OTOP Products of Entrepreneurs in the Area of Thai-Cambodian in Order to Request the Halal Certification for Export to the ASEAN Market.

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 89-110;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgrisru.2023.26>

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	ประเมินการผลิตอาหารเพื่อขอรับรองฮาลาล	ประเภทผลิตภัณฑ์													รวมผ่าน	ร้อยละ	รวมไม่ผ่าน	ร้อยละ
		กล้วยฉาบโคกสะอาด	กล้วยฉาบตะเคียน	กะหรี่ปั๊	ขนมไทย	ข้าวสารอินทรีย์	ไข่เค็ม	ข้าวบัว	ทองม้วน	น้ำพริกยาละเอียด	น้ำสมุนไพร	ปลาแดดเดียว	ปลาส้ม	พริกแกง				
วัตถุดิบ/ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ และการเก็บรักษา																		
6	วัตถุดิบและส่วนประกอบที่ใช้ในการผลิตต้องเป็นสิ่งที่ศาสนาอิสลามอนุญาตให้ผู้บริโภค โดยแสดงหนังสือรับรองฮาลาลหรือคุณสมบัติยืนยัน	✓	✗	✗	✓	✓	✗	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	9	69.2	4	30.8
7	วัตถุดิบที่เตรียมไว้ใช้ในการผลิตต้องเก็บรักษาไว้ในสถานที่ที่สะอาดไม่มีสัตว์เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย เช่น สุนัข แมว และอื่นๆ	✗	✗	✗	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✗	2	15.4	11	84.6
8	วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตอาหารฮาลาลต้องเก็บรักษาแยกจากสิ่งที่ไม่ฮาลาลโดยเด็ดขาด	✗	✗	✗	✗	✓	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✓	✗	3	23.1	10	76.9
9	วัตถุดิบมีมาตรการที่ดีในการจัดซื้อ เช่น การประเมินผู้ขาย ผู้ส่งมอบ การขึ้นทะเบียนผู้ขาย และการจัดทำทะเบียนวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ ฮาลาล	✓	✗	✗	✓	✓	✗	✓	✓	✗	✓	✗	✓	✓	8	61.5	5	38.5
กระบวนการผลิต																		
10	การล้างวัตถุดิบและส่วน ประกอบที่ใช้ในการผลิตเมื่อล้างน้ำโดยการจุ่ม หรือน้ำซังในภาชนะ และต้องล้างน้ำสะอาดที่ไหลผ่านวัตถุดิบ หรือส่วน ประกอบที่ใช้โดยทั่วถึง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓	12	92.3	1	7.7
11	ในการล้างครั้งสุดท้าย น้ำที่ใช้ล้างไหลผ่านกระบวนการนี้แล้วจะนำมาใช้ล้างวัตถุดิบหรือสิ่งอื่นที่จะใช้ในการผลิตอีกไม่ได้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	13	100	0	0

Citation : นฤมล วลีประทานพร, นภาพรณ พัฒนฉัตรชัย, พิมภัสสร ชูตระกูล, ศรีญญา นาเหนือ, ณภัทษา ปานเจริญ, ปรียา งามสอาด และไพเราะ งามสอาด. (2566). แนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการ บริเวณ

ชายแดนไทย-กัมพูชาเพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน. วารสารการบริหารการปกครองและ

นวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 89-110; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisru.2023.26>

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	ประเมินการผลิตอาหารเพื่อขอรับรองฮาลาล	ประเภทผลิตภัณฑ์												รวมผ่าน	ร้อยละ	รวมไม่ผ่าน	ร้อยละ	
		กล้วยฉาบโคกสะอาด	กล้วยฉาบตะเคียน	กะหรี่ปั๊บน	ขนมไทย	ข้าวสารอินทรีย์	ไข่เค็ม	ข้าวบัว	ทองม้วน	น้ำพริกขี้หนูเสียด	น้ำสมุนไพร	ปลาแดดเดียว	ปลาส้ม					พริกแกง
12	อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ทุกชนิดถ้าใช้ในการผลิตที่ไม่ ฮาลาลมาก่อน ต้องได้รับการล้างทำความสะอาดตามหลักการศาสนาอิสลามก่อน จึงจะใช้ผลิตผลิตภัณฑ์ฮาลาลได้	✓	✗	✗	✓	✓	✗	✓	✓	✗	✓	✗	✓	✗	7	53.8	6	46.2
13	อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ฮาลาลจะใช้ และเก็บรักษาปะปนกับอุปกรณ์ในการผลิตสิ่งที่ไม่ฮาลาลไม่ได้โดยเด็ดขาด	✗	✓	✗	✗	✓	✓	✗	✓	✗	✓	✗	✓	✗	6	46.2	7	53.8
14	มาตรการในการควบคุมเรื่องน้ำใช้ในสถานประกอบการ และวิธีการสำรองจัดเก็บเพื่อการใช้มีประสิทธิภาพสามารถป้องกันสิ่งสกปรกตามระบบมาตรฐานฮาลาล	✗	✗	✗	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	1	7.7	12	92.3
ผู้ประกอบการ/พนักงาน																		
15	ขณะผลิตและหยุดพักผ่อนระหว่างผลิตผู้ประกอบการพนักงานที่ผลิต ต้องไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่ฮาลาลโดยเด็ดขาด เช่น เนื้อสุกร และแอลกอฮอล์ หรือสัมผัสกับสุนัข	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✗	✓	✗	✓	✗	3	23.1	10	76.9
16	ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตแล้ว ต้องเก็บรักษาออกจากผลิตภัณฑ์ที่ไม่ฮาลาลโดยเด็ดขาด ถึงแม้ว่าจะแยกอยู่ในกล่องบรรจุภัณฑ์แล้วก็ตาม	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	11	84.6	2	15.4
17	การขนส่งผลิตภัณฑ์ฮาลาล ต้องแยกออกจากผลิตภัณฑ์ที่ไม่ฮาลาลโดยเด็ดขาด	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	11	84.6	2	15.4
การจัดจำหน่าย																		
18	ผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาล ต้องแยกจำหน่าย ออกจากผลิตภัณฑ์ที่ไม่ฮาลาลโดยเด็ดขาด ต้องไม่ปะปนกันแม้ว่าจะจัดจำหน่ายอยู่ในบรรจุภัณฑ์ก็ตาม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	13	100	0	0

Citation : Waleeprathanporn, N., Phattanachatchai, N., Chotrakul, P., Nanua, S., Pancharoen, N., Ngarmsa-ard, P.

and Ngarmsa-ard, P. (2023). Development Guidelines for OTOP Products of Entrepreneurs in the Area of Thai-Cambodian in Order to Request the Halal Certification for Export to the ASEAN Market.

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 89-110;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.26>

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	ประเมินการผลิตอาหารเพื่อขอรับรองฮาลาล	ประเภทผลิตภัณฑ์											รวมผ่าน	ร้อยละ	รวมไม่ผ่าน	ร้อยละ
		กล้วยฉาบโคกสะอาด	กล้วยฉาบตะเคียน	กะหรี่ปั๊บน	ขนมไทย	ข้าวสารอินทรีย์	ไข่เค็ม	ชาบัว	ทองม้วน	น้ำพริกยาละเอียด	น้ำสมุนไพร	ปลาแดดเดียว	ปลาต้ม	พริกแกง		
19	การจัดจำหน่ายโดยไม่มีบรรจุภัณฑ์หรือแกะถุงบรรจุออกจำหน่าย ต้องจัดไม่ปะปนกับสิ่งที่ไม่ฮาลาล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	×	✓	✓	✓	12	92.3
20	อุปกรณ์ เครื่องใช้ในการจัดจำหน่ายทุกชนิด จะต้องไม่ใช่ปะปนกับสิ่งไม่ฮาลาล ถ้าเกิดการปะปนขึ้น จะต้องทำการล้างให้สะอาดตามหลักการศาสนาอิสลาม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	13	100
รวมผ่าน		9	8	5	8	16	8	12	13	7	10	8	19	9		
คิดเป็นร้อยละ		45	40	25	40	80	40	60	65	35	50	40	90	45		
รวมไม่ผ่าน		11	12	15	12	4	12	8	7	13	10	12	1	11		
คิดเป็นร้อยละ		54	60	75	60	20	60	40	35	65	50	60	10	54		

จากตาราง พบว่า การประเมินสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน เมื่อเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายผลิตภัณฑ์ ในภาพรวม โดยเรียงลำดับผลิตภัณฑ์ที่มีข้อที่ผ่านจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับแรก ดังนี้ปลาต้ม (ร้อยละ 90) รองลงมาได้แก่ ข้าวสารอินทรีย์ (ร้อยละ 80) ทองม้วน (ร้อยละ 65) ชาบัว (ร้อยละ 60) กล้วยฉาบบ้านโคกสะอาด (ร้อยละ 45) และพริกแกง (ร้อยละ 45) ตามลำดับ ส่วนผลิตภัณฑ์ที่มีจำนวนข้อที่ผ่านน้อยที่สุด คือ กะหรี่ปั๊บน (ร้อยละ 25)

แนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการบริเวณแนวชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน

Citation : นฤมล วลีประทานพร, นภาพรณ พัฒนฉัตรชัย, พิมภัสสร ชูตระกูล, ศรีญญา นาเหนือ, ณภัทษา ปานเจริญ, ปรียา งามสอาด และไพโรเวช งามสอาด. (2566). แนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการ บริเวณ

ชายแดนไทย-กัมพูชาเพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน. วารสารการบริหารการปกครองและ

นวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 89-110; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.26>

ภาพที่ 1 กิจกรรมการสนทนากลุ่ม

แนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการบริเวณแนวชายแดน ไทย-กัมพูชา เพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน โดยการจัดสนทนากลุ่ม ณ ห้องประชุม สำนักงานอำเภอคาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ในวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ.2562 มีผู้เข้าร่วม จำนวน 48 คน ประกอบด้วย พัฒนาการอำเภอคาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ และนักวิชาการพัฒนา ชุมชนชำนาญการ อำเภอคาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ประธานชมรมผู้นำอาชีพอำเภอคาบเชิง จังหวัด สุรินทร์ หัวหน้างานวิชาการและส่งเสริมการพัฒนาระบบฮาลาล สำนักงานคณะกรรมการกลาง อิสลามแห่งประเทศไทย เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ฝ่ายกิจการฮาลาล สำนักงานคณะกรรมการกลาง อิสลามแห่งประเทศไทย คณาจารย์คณะวิทยาการจัดการ และผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่ง ผลิตภัณฑ์อำเภอคาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มได้แสดงความคิดเห็นไปในทิศทาง เดียวกัน คือ 1. พัฒนาสถานประกอบการ โดยการผลิตอาหารตามหลักมาตรฐานฮาลาล เน้นเรื่อง ความสะอาด ในด้านสถานที่ผลิต คือ ความสะอาดของสถานประกอบการคือในพื้นที่การผลิต การ ควบคุมพื้นที่การผลิตให้ชัดเจน โดยพื้นที่ในการผลิตจะต้องไม่มีการปนเปื้อนกับสิ่งอื่น ๆ และ มีการ ควบคุมสัตว์พาหะ การป้องกันการปนเปื้อนด้านกายภาพ การควบคุมด้านสุขาภิบาลที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นผู้ประกอบการต้องมีกระบวนการในการควบคุมสัตว์พาหะอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุม เพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรคและความสกปรก ดังนั้นควรแยกสถานประกอบการผลิตเป็น สัดส่วนเพื่อไม่ให้ปนเปื้อนและควบคุมความสะอาด โดยจัดพื้นที่เพื่อจัดทำสถานที่ผลิตบ้านสมาชิก คนใดคนหนึ่ง และระดมทุนในกลุ่มเพื่อจัดทำโรงเรือนใช้เป็นสถานประกอบการเพื่อการผลิตเพื่อให้ เป็นไปตามมาตรฐานฮาลาล 2. จัดหาอุปกรณ์สำหรับที่ใช้เฉพาะในการผลิตสินค้าเท่านั้น คือ

Citation : Waleeprathanporn, N., Phattanachatchai, N., Chotrakul, P., Nanua, S., Pancharoen, N., Ngarmsa-ard, P.

and Ngarmsa-ard, P. (2023). Development Guidelines for OTOP Products of Entrepreneurs in the Area of Thai-Cambodian in Order to Request the Halal Certification for Export to the ASEAN Market.

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 89-110;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.26>

อุปกรณ์ต้องไม่ใช้ร่วมกับการผลิตอาหารอื่น ๆ และสิ่งที่ต้องห้ามตามหลักการศาสนาอิสลาม โดยจัดหาอุปกรณ์ด้วยการระดมทุนเพื่อจัดหาอุปกรณ์สำหรับการผลิตสินค้าของกลุ่ม และผู้ประกอบการรายเดียว ต้องมีการบริหารจัดการเงินในกิจการเพื่อให้มีทุนในการซื้ออุปกรณ์ไว้สำหรับผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนอุปกรณ์

3. ความรู้เรื่องมาตรฐานฮาลาลสำหรับผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหาร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมสนับสนุนให้ความรู้มาตรฐานฮาลาล โดยกระบวนการอบรมให้กับสมาชิกในกลุ่มผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์และผู้ผลิตที่มีเกี่ยวข้อง ตั้งแต่กระบวนการ เตรียมสถานที่ในการผลิต วัตถุดิบ การเก็บรักษา ขั้นตอนวิธีการกระบวนการผลิต การเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ การขนส่งและการจัดหน่าย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา เพื่อรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัย

การประเมินสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน พบว่า เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายผลิตภัณฑ์ในภาพรวม โดยเรียงลำดับผลิตภัณฑ์ที่มีข้อที่ผ่านจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับแรก ดังนี้ปลาสมรลงมาได้แก่ ข้าวสารอินทรีย์ ท้องมัน ชาบัว กล้วยฉาบบ้านโคกสะอาด และพริกแกงตามลำดับ ส่วนผลิตภัณฑ์ที่มีจำนวนข้อที่ผ่านน้อยที่สุด คือ กะหรี่ปั๊บ ทั้งนี้ยังพบว่าสถานประกอบการ ยังขาดมาตรการในการควบคุมและป้องกันปัจจัยที่เสี่ยงที่ส่งผลต่อการเกิดสิ่งที่ไม่สะอาด เช่น สัตว์พาหะ หรือ สิ่งแวดล้อมรอบสถานที่ผลิต โดยตามระเบียบข้อกำหนดระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยว่าด้วยการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. 2558 ในหมวดที่ 2 ว่าด้วยเรื่องการตรวจสอบเพื่อการรับรองฮาลาล มาตรการใน การควบคุมเรื่องน้ำใช้ในสถานประกอบการ และวิธีการสำรองจัดเก็บเพื่อการใช้มีประสิทธิภาพสามารถป้องกันสิ่งสกปรกตามระบบมาตรฐานฮาลาล สถานที่ใช้ในการผลิตอาหารต้องไม่ปะปนกับการผลิตที่ไม่ฮาลาล และให้แยกออกจากการผลิตสิ่งที่ไม่ฮาลาลโดยชัดเจน เช่น มีกั้นกำแพงกั้น หรือ แยกโรงงาน วัตถุดิบที่เตรียมไว้ใช้ใน

Citation : นฤมล วลีประทานพร, นภาพรณ พัฒนฉัตรชัย, พิมภัสสร ชูตระกูล, ศรัญญา นาเหนือ, ณภัทษา ปานเจริญ, ปรียา งาม

สอาด และไพรวะช งามสอาด. (2566). แนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการ บริเวณ

ชายแดนไทย-กัมพูชาเพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน. วารสารการบริหารการปกครองและ

นวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 89-110; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.26>

การผลิตต้องเก็บรักษาไว้ในสถานที่ที่สะอาดไม่มีสัตว์เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย เช่น สุนัข แมว และอื่น ๆ วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการผลิตอาหารฮาลาล ต้องเก็บรักษาแยกจากสิ่งที่ไม่ฮาลาลโดยเด็ดขาด ขณะผลิตและหยุดพักผ่อนระหว่างผลิต ผู้ประกอบการและพนักงานที่ผลิต ต้องไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่ฮาลาล โดยเด็ดขาด เช่น เนื้อสุกร และแอลกอฮอล์ หรือสัมผัสกับสุนัข อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ฮาลาลจะใช้ และเก็บรักษาปะปนกับอุปกรณ์ในการผลิตสิ่งที่ไม่ฮาลาลไม่ได้โดยเด็ดขาด อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ทุกชนิดถ้าใช้ในการผลิตที่ไม่ฮาลาลมาก่อน ต้องได้รับการล้างทำความสะอาดตามหลักการศาสนาอิสลามก่อน

ทั้งนี้จากผลการประเมินดังกล่าว นำมาสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการบริเวณแนวชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน ได้ 3 แนวทาง คือ 1) การพัฒนาสถานประกอบการ คือ สถานที่ผลิต การควบคุมพื้นที่การผลิตให้ชัดเจน การแบ่งพื้นที่การผลิต พื้นที่ต้องไม่มีการปนเปื้อนกับสิ่งอื่น ๆ มีการควบคุมสัตว์พาหะ การป้องกันการปนเปื้อนด้านกายภาพ การควบคุมด้านสุขาภิบาลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสถานประกอบการเพื่อใช้ในการผลิตควรจัดพื้นที่เพื่อจัดทำสถานที่ผลิตบ้านสมาชิกคนใดคนหนึ่ง หรือ ระดมทุนในกลุ่มเพื่อจัดทำโรงเรือนใช้เป็นสถานประกอบการเพื่อการผลิตเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานฮาลาล สอดคล้องกับงานวิจัยของ Songsangchai (2016) ศึกษาการจัดการด้านการรับรองมาตรฐานฮาลาลที่ส่งผลต่อการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของผู้ประกอบการอาหารไทย พบว่า กระบวนการผลิตในเรื่องสถานที่ต้องมีความสะอาดปลอดภัยจากสิ่งปนเปื้อนและแยกออกจากการผลิตที่ไม่ฮาลาล 2) จัดหาอุปกรณ์สำหรับที่ใช้เฉพาะในการผลิตสินค้านั้น โดยอุปกรณ์ในการผลิตสินค้าจะต้องสะอาดและต้องไม่ใช้ร่วมกับสิ่งที่จะต้องห้ามตามหลักการศาสนาอิสลาม อีกทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การส่งเสริมและสนับสนุน สอดคล้องกับ The Central Islamic Council of Thailand (2019) ที่ได้ประกาศใช้ ระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามว่าด้วยการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. 2558 เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ.2558 ตามหมวดที่ 2 การตรวจสอบเพื่อการรับรองฮาลาล และการขอใช้เครื่องหมายรับรองฮาลาลให้ดำเนินการเกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ทุกชนิด ถ้าเคยใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ไม่ฮาลาลมาก่อนต้องได้รับการล้างทำความสะอาดตามบทบัญญัติแห่งศาสนาอิสลามก่อน จึงจะนำมาใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ฮาลาลได้ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ฮาลาลอาจจะใช้หรือเก็บรักษาปะปนกับ

Citation : Waleeprathanporn, N., Phattanachatchai, N., Chotrakul, P., Nanua, S., Pancharoen, N., Ngarmsa-ard, P.

and Ngarmsa-ard, P. (2023). Development Guidelines for OTOP Products of Entrepreneurs in the Area of Thai-Cambodian in Order to Request the Halal Certification for Export to the ASEAN Market.

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 89-110;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.26>

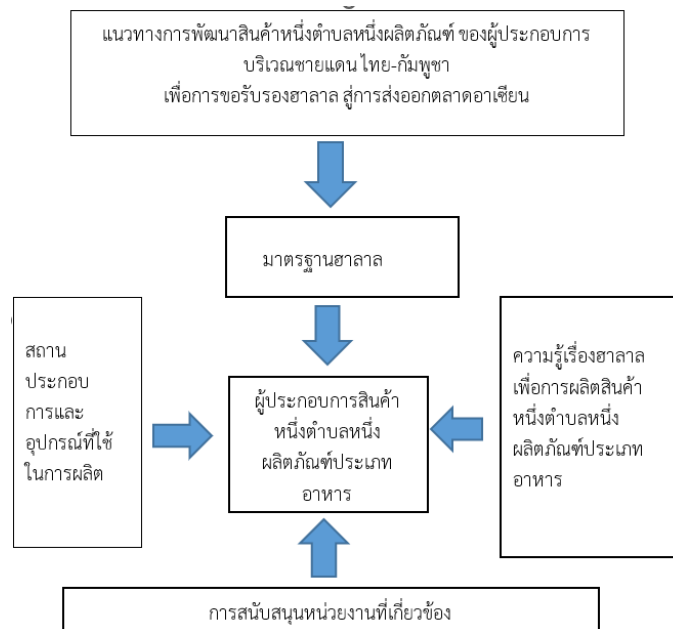
อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ไม่ฮาลาลไม่ได้ และ 3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดอบรมให้สมาชิกในกลุ่มหรือผู้ผลิตที่เกี่ยวข้องมีความรู้เรื่องฮาลาลเพื่อนำไปใช้ในการผลิต ทำให้ผลิตได้อย่างต่อเนื่อง ถูกต้องตามมาตรฐานฮาลาล สอดคล้องกับการวิจัยของ Suwanwat (2017) ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจในการประกอบธุรกิจอาหารฮาลาลของชุมชนบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผลการศึกษาพบว่า สถานประกอบการหรือร้านค้าจัดจำหน่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานประกอบการ หรือร้านค้าจัดจำหน่ายนั้น และต้องมีความสะอาดตามสุขอนามัย ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมาให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการประกอบธุรกิจอาหารฮาลาลให้ได้การรับรองตามหลักมาตรฐานฮาลาลแห่งประเทศไทย ซึ่งจะสามารถช่วยให้ผู้บริโภคมีความมั่นใจมากยิ่งขึ้น

ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

แนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการบริเวณชายแดน ไทย-กัมพูชา เพื่อการขอรับรองฮาลาล สู่การส่งออกตลาดอาเซียน โดยมีแนวทางการพัฒนาในด้านสถานประกอบการคือสถานที่ผลิต อุปกรณ์ในการผลิตและความรู้เรื่องมาตรฐานฮาลาลสำหรับผู้ประกอบการ แนวทางการพัฒนาดังกล่าวต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตและการส่งออกสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหาร อีกทั้งการสร้างแรงจูงใจในการผลิตและการส่งออก และการให้ข้อมูลการค้าและกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายสินค้าฮาลาลที่ถูกต้อง ซึ่งเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ ดังภาพที่ 2

Citation : นฤมล วลีประทานพร, นภาพรณ พัฒนฉัตรชัย, พิมภัสสร ชูตระกูล, ศรัญญา นาเหนือ, ณภัทษา ปานเจริญ, ปรียา งามสะอาด และไพโรเวช งามสะอาด. (2566). แนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการ บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชาเพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน. วารสารการบริหารการปกครองและ

ภาพที่ 2 แนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 แนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา เป็นแนวทางให้นำไปปรับใช้การพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และกระบวนการผลิต ตลอดจนสถานประกอบการ สถานที่ผลิต อุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการผลิต ซึ่งผู้ประกอบการต้องมีความพร้อมและความรู้ในเรื่องของมาตรฐานฮาลาล เพื่อนำไปสู่มาตรฐานสากล คือ มาตรฐานฮาลาล

1.2 เพื่อให้เกิดการพัฒนาโดยรวมของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการบริเวณชายแดนไทย –กัมพูชา ต้องได้รับความร่วมมือภายในกลุ่มผู้ประกอบการและหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ นำแนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เพื่อการขอรับรองฮาลาล ใช้เป็น

Citation : Waleeprathanporn, N., Phattanachatchai, N., Chotrakul, P., Nanua, S., Pancharoen, N., Ngarmsa-ard, P.

and Ngarmsa-ard, P. (2023). Development Guidelines for OTOP Products of Entrepreneurs in the Area of Thai-Cambodian in Order to Request the Halal Certification for Export to the ASEAN Market.

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 89-110;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.26>

แนวทางในการกำหนดกลยุทธ์และทิศทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ตลอดจนการเขียนแผนเพื่อพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ให้เกิดความเข้มแข็ง และมีการบริหารจัดการกลุ่มผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานสากลเพื่อการส่งออกสู่ตลาดอาเซียน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเรื่อง การจัดการมาตรฐาน ฮาลาลในธุรกิจอื่น ๆ นอกจากผลิตภัณฑ์ด้านอาหาร เช่น วิจัยธุรกิจบริการ ธุรกิจท่องเที่ยว ธุรกิจสินค้าอุปโภค เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการต่อยอดธุรกิจต่อไป และเป็นประโยชน์ในการขยายกลุ่มตลาดเป้าหมาย

2.2 ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารจังหวัดสุรินทร์เพื่อขอรับรองฮาลาล ให้ครอบคลุมทุกผลิตภัณฑ์ทั้งจังหวัดเพื่อให้ทราบถึงศักยภาพในการผลิตและการส่งออกได้มากขึ้นเพียงใดและนำไปสู่การสร้างเครือข่ายในการผลิตที่เชื่อมโยงของชุมชนซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาและสร้างรายได้ในครัวเรือน และในระดับชุมชน

เอกสารอ้างอิง (References)

- จรัสศรี ปิยไพร. (2557). **ประเภทสินค้า OTOP**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://jarassari2524.wordpress.com/2014/04/29/ประเภทสินค้า-otop/>. สืบค้น 10 มิถุนายน 2564.
- ชนัญรักษ์ สุวรรณวัฒน์. (2560). การศึกษาความรู้ความเข้าใจในการประกอบธุรกิจอาหารฮาลาลของชุมชนบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. **วารสารสารสนเทศ**. 16 : 99-112.
- ฐิตีมา วงศ์อินคาและคณะ. (2558). การวิเคราะห์ใช้คุณค่าอาหารฮาลาล. **วารสารการขนส่งและโลจิสติกส์**. 8 (8) : 1-11.
- ทิชากร เกสรบัว. (2556). แนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เพื่อการส่งออกในตลาดอาเซียน. **วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์**. 30(2) : 155-174.

Citation : นฤมล วลีประทานพร, นภาพรณ พัฒนฉัตรชัย, พิมภัสสร ชูตระกูล, ศรัญญา นาเหนือ, ณภัทษา ปานเจริญ, ปรียา งามสอาด และไพโรเวช งามสอาด. (2566). แนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการ บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชาเพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน. **วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น**. 7(2) : 89-110; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.26>

- ธัญมัย เจียรกุล. (2557). ปัญหาและแนวทางการปรับตัวของ OTOP. **วารสารนักบริหาร Executive Journal**. 34(1) : 177-191.
- ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน ณ นครซีอานสถานกงสุลใหญ่ ณ นครซีอาน. (2560). **ฮาลาลไทย**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://thaibizchina.com/wp-content/uploads/2018/11/book-halal-th.pdf>. สืบค้น 10 มิถุนายน 2564.
- สำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย. (2562). **ระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยว่าด้วยการบริการกิจการฮาลาล พ.ศ.2558**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย.
- สรารวรรณ เรืองกัลปวงศ์ และอรณพ เรืองกัลปวงศ์. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารพร้อมปรุงพร้อมทานแช่แข็งภายใต้เครื่องหมายรับรองฮาลาลของผู้บริโภคมุสลิมในกรุงเทพมหานคร. **วารสารปัญญาภิวัฒน์**. 7(2) : 71-83.
- อริยา ส่งแสงชัย. (2559). **การจัดการด้านการรับรองมาตรฐานอาหารฮาลาลที่ส่งผลต่อการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของผู้ประกอบการอาหารไทย**. รายงานการค้นคว้าอิสระหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- Chiarakul, T. (2014). Problems and guidelines for adaptation of OTOP. **Executive Journal Executive Journal**. 34(1) : 177-191. [In Thai]
- Gaysornbua, T. (2013). One Tambon One Product Development Guidelines for export in the ASEAN market. **Journal of Humanities and Social Sciences**. 30(2) : 155-174. [In Thai]
- Information Center for Thai Businesses in China in Xi'an, Consulate General in Xi'an. (2017). **Halal Thai**. [Online]. Available : <https://thaibizchina.com/wp-content/uploads/2018/11/book-halal-en.pdf>. Retrieved June 10, 2021. [In Thai]
- Piyaphrai, J. (2014). **Type of OTOP products**. [Online]. Available : <https://jarassari2524.wordpress.com/2014/04/29/product-type-otop/>. Retrieved June 10, 2021. [In Thai]

Citation : Waleeprathanporn, N., Phattanachatchai, N., Chotrakul, P., Nanua, S., Pancharoen, N., Ngarmsa-ard, P. and Ngarmsa-ard, P. (2023). Development Guidelines for OTOP Products of Entrepreneurs in the Area of Thai-Cambodian in Order to Request the Halal Certification for Export to the ASEAN Market.

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 89-110;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgrisru.2023.26>

- Ruangkanlapawong, S. and Ruangkanlapawong, A. (2015). Factors influencing intention to purchase frozen ready-to-cook and ready-to-eat food products under the Halal certification mark. of Muslim consumers in Bangkok. **Panyapiwat Journal**. 7(2): 71-83. [In Thai]
- Songsangchai, A. (2016). **Management of Halal Food Standard Certification that Affects Competitive Advantage of Thai Food Entrepreneurs**. independent research report Master of Business Administration Program graduate school Bangkok University. [In Thai]
- Suwanwat, C. (2017). A Study of Knowledge and Understanding in Halal Food Business of Communities Surrounding Bansomdejchaopraya Rajabhat University to Support the ASEAN Community. **Information journal**. 16 : 99-112. [In Thai]
- The Central Islamic Council of Thailand. (2019). **Regulations of the Central Islamic Council of Thailand on Halal Affairs Services 2015**. Bangkok: Office of the Central Islamic Council of Thailand. [In Thai]
- Wonginka, T. et al. (2015). Value Chain Analysis of Halal Food. **Journal of Transportation and Logistics**. 8(8) : 1-11. [In Thai]

Citation : นฤมล วลีประทานพร, นภาพรพรณ พัฒนฉัตรชัย, พิมภัสสร ชูตระกูล, ศรัญญา นาเหนือ, ณภัทษา ปานเจริญ, ปรียา งาม
สอาด และไพโรเวช งามสอาด. (2566). แนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการ บริเวณ
ชายแดนไทย-กัมพูชาเพื่อการขอรับรองฮาลาลสู่การส่งออกตลาดอาเซียน. **วารสารการบริหารการปกครองและ**

นวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 89-110; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.26>

แนวทางใช้สื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว
โบราณสถาน กรณีศึกษา ปราสาทศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์
Guidelines for Using a 360-Degree Interactive Media Approach
to Promote Archaeology Tourism in Case Study of
Sikhoraphum Castle at Surin Province

จักรกรฤษ ใจรัศมี^{1*} และพงษ์พิพัฒน์ สายทอง²
Jugkrich Jairassamee^{1*} and Pongpipat Saitong²

Received : April 2, 2023; Revised : April 10, 2023; Accepted : April 10, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทการท่องเที่ยวโบราณสถาน กรณีศึกษา ปราสาทศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ และเพื่อศึกษาแนวทางใช้สื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโบราณสถาน กรณีศึกษา ปราสาทศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปราสาทศีขรภูมิ สํารวจ และสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานดูแลโบราณสถานปราสาทศีขรภูมิ ผู้ประกอบการชุมชนบริเวณปราสาทศีขรภูมิ ผู้นำชุมชน นักท่องเที่ยว จำนวน 30 คน เครื่องมือการวิจัย คือ สื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา แบบ สํารวจ และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาบริบทการท่องเที่ยวโบราณสถานปราสาทศีขรภูมิมีตำแหน่งที่ตั้งที่เหมาะสม มีเส้นทาง

¹นิสิตปริญญาเอก ภาควิชาสื่อและนิเทศ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; Ph.D Student in Department of Creative Media, Faculty of Informatics, Mahasarakham University, Thailand.

²คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; Faculty of Informatics, Mahasarakham University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : aeea1979@gmail.com

Citation : Jairassamee, J. and Saitong, P. (2023). Guidelines for Using a 360-Degree Interactive Media Approach to Promote Archaeology Tourism in Case Study of Sikhoraphum Castle at Surin Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 111-126; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.27>

คมนาคมสะดวก มีชุมชนโบราณ มีความเชื่อและศรัทธาในศาสนาฮินดู ลัทธิไศวนิกาย งานประติมากรรมจึงเกี่ยวข้องกับรูปเทพเจ้า งานศิลปกรรมเป็นแบบเขมรโบราณ ปราสาทศิขรภูมิได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานในราชกิจจานุเบกษา และยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว สำหรับผลการศึกษาแนวทางใช้สื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโบราณสถาน กรณีศึกษา ปราสาทศิขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์บริบทที่สำคัญ ในสื่อที่มีรูปแบบหลากหลาย ทั้งแบบออนไลน์และออนไซต์ ควรมีถ่ายทอดให้กับเยาวชน ควรพัฒนาสื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา อย่างต่อเนื่อง ควรเชื่อมโยงเครือข่ายโบราณสถานเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และควรส่งเสริมให้ชุมชนรับรู้ ร่วมมือสืบสาน รวมไปถึงการยอมรับสื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโบราณสถานปราสาทศิขรภูมิอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ (Keywords) : สื่อปฏิสัมพันธ์, 360 องศา, การท่องเที่ยว, โบราณสถาน, ปราสาทศิขรภูมิ

Abstract

The research aimed to study the context of archaeology tourism in the case study of Sikhoraphum castle at Surin province and to study guidelines for using a 360-degree interactive media approach to promote archaeology tourism in the case study of Sikhoraphum castle at Surin province. The research was a qualitative study with documents and research that related to Sikhoraphum castle, surveys and interviews. The sample group included 30 people who were employees from Sikhoraphum castle, community entrepreneurs located surrounding Sikhoraphum castle, community leaders, and tourists. Research tools were 360-degree interactive media, surveys form, and interviews form. The data analysis used content analysis method. The results were as follows; the context of archaeology tourism of Sikhoraphum castle presented there were suitable locations, convenient transportation routes, ancient communities, beliefs and faith in Hinduism and Shaivism, sculpture related to the image of the Gods, and artwork was an ancient Khmer style. Sikhoraphum castle also had been registered as a historical site in the Royal Thai Government Gazette, and the historical attraction is popular with tourists. The results of study guidelines for using a 360-degree interactive media

Citation : จักรกฤษ ใจรัศมี และพงษ์พิพัฒน์ สายทอง. (2566). แนวทางใช้สื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา เพื่อส่งเสริมการ

ท่องเที่ยวโบราณสถาน กรณีศึกษา ปราสาทศิขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรม
ท้องถิ่น. 7(2) : 111-126; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.27>

approach to promote archaeology tourism in the case study of Sikhoraphum castle at Surin province found that the publicity should present the important context in a variety of media both online and on-site, should be transmitted knowledge to young people, 360-degree interactive media should be developed continuously, ancient site networks should be linked to promoting sustainable tourism and should encourage the community to recognize, cooperate, inherit, and accept 360-degree interactive media to continuously promote the tourism of Sikhoraphum castle.

Keywords : Interactive Media, 360-Degree, Tourism, Archaeology, Sikhoraphum Castle

บทนำ (Introduction)

จังหวัดสุรินทร์เป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตภาคอีสานตอนล่าง โดยในเขตจังหวัดสุรินทร์มีโบราณสถานอยู่มากมาย ซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยขอมโบราณ ทำให้จังหวัดสุรินทร์จึงมีแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน ตั้งอยู่หลายแห่งทั่วจังหวัดสุรินทร์ (พระครูใบฎีกาเวียง กิตติวณฺโณ, 2565 : 40 - 43) โบราณสถานปราสาทศีขรภูมิ ที่ตั้งอยู่ในบริเวณอำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทั้งเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ลักษณะของโบราณสถานเป็นแบบสถาปัตยกรรมขอม 5 หลัง และเนื่องจากการดูแลรักษาให้คงสภาพจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเป็นอย่างดี จึงทำให้โบราณสถานเหล่านี้มีความปลอดภัย มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีบรรยากาศที่ร่มรื่น เป็นสถานที่ที่น่าท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

การสร้างภาพเคลื่อนไหว 360 องศา คือ การบันทึกภาพเคลื่อนไหวด้วยระบบกล้องรอบทิศทางหรือหลายตัวที่จับภาพทุกทิศทางในเวลาเดียวกัน ภาพเคลื่อนไหวดังกล่าวจะถูกประมวลผลด้วยซอฟต์แวร์ที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างภาพเคลื่อนไหว 360 องศา ที่สมบูรณ์ ในส่วนของการปฏิสัมพันธ์ในระหว่างชมภาพเคลื่อนไหว 360 องศา ผู้เข้าชมสามารถโต้ตอบกับภาพเคลื่อนไหวผ่านการคลิกเมาส์หรือการแพนกล้องและเอียงอุปกรณ์มือถือเพื่อมองไปในทิศทางใดก็ได้ (Snelson and Hsu, 2020 : 404) สำหรับการพัฒนาภาพเคลื่อนไหว 360 องศา และสื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมีหลากหลายรูปแบบ ดังงานวิจัยของ วราลักษณ์ มาประสม และคณะ (2564 : 165 - 166) ได้จัดทำให้เป็นส่วนหนึ่งของสื่อดิจิทัลเทคโนโลยีความจริงเสริมเพื่อนำเสนอแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวแหล่งอารยธรรมขอมในเขตสี่จังหวัดอีสานใต้ ได้แก่ นครราชสีมา บุรีรัมย์

Citation : Jairassamee, J. and Saitong, P. (2023). Guidelines for Using a 360-Degree Interactive Media Approach

to Promote Archaeology Tourism in Case Study of Sikhoraphum Castle at Surin Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 111-126; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.27>

สุรินทร์ และศรีสะเกษ และในงานวิจัยของ อัญญา คำภาล้า และวัลลภ ศรีสำราญ (2562 : 76 – 77) ที่พัฒนาเว็บไซต์ที่มีมุมมองภาพพาโนรามา 360 องศา สามารถแสดงผลผ่านทางเว็บไซต์ และผู้ชมสามารถเข้าชมผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

อย่างไรก็ตามเมื่อมีการพัฒนาสื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา นอกจากจะทดสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสื่อที่พัฒนาขึ้นแล้ว ยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาแนวทางในการประยุกต์ใช้งานให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโบราณสถานปราสาทศีขรภูมิ ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนาน อีกทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดสุรินทร์

ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงได้ศึกษาแนวทางใช้สื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโบราณสถาน กรณศึกษา ปราสาทศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ โดยมุ่งหวังให้เกิดการกระตุ้นการใช้งานสื่อที่ทันสมัยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโบราณสถาน และนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในระดับชาติและนานาชาติให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาบริบทการท่องเที่ยวโบราณสถาน กรณศึกษา ปราสาทศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาแนวทางใช้สื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโบราณสถาน กรณศึกษา ปราสาทศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาในระยะที่ 2 คือ การศึกษาแนวทางใช้สื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโบราณสถาน กรณศึกษา ปราสาทศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ โดยศึกษาต่อจากระยะที่ 1 คือ การพัฒนาสื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโบราณสถานปราสาทศีขรภูมิ ซึ่งในระยะที่ 2 นี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสำรวจ สัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปราสาทศีขรภูมิ มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปราสาทศิขรภูมิ ประกอบด้วย บริบทเชิงพื้นที่ ตำแหน่งที่ตั้ง ลักษณะความเชื่อและศาสนา งานประติมากรรม สถาปัตยกรรม ศิลปกรรม สถานภาพปัจจุบัน การส่งเสริมการท่องเที่ยว และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาการติดตั้งระบบและการใช้งานสื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา ปราสาทศิขรภูมิ
3. เครื่องมือในการวิจัย เป็นสื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา แบบสำรวจ และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยแบบสำรวจ ประกอบด้วยข้อคำถาม ดังนี้ 1. ข้อมูลประวัติศาสตร์ 2. งานประติมากรรม 3. งานสถาปัตยกรรม 4. งานศิลปกรรม และ 5. บรรยากาศการท่องเที่ยวในปัจจุบัน ส่วนแบบสัมภาษณ์ข้อคำถามในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1. แนวทางการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวปราสาทศิขรภูมิ 2. แนวทางการใช้สื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และ 3. แนวทางการเชื่อมโยงเส้นทางเครือข่ายโบราณสถานกับสื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา หากคุณภาพของแบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงและความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ปรับแก้ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยต่อไป
4. การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับโบราณสถานปราสาทศิขรภูมิ ได้แก่ พนักงานดูแลโบราณสถานปราสาทศิขรภูมิ ผู้ประกอบการชุมชนบริเวณปราสาทศิขรภูมิ ผู้นำชุมชนนักท่องเที่ยว รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบอ้างอิงด้วยบุคคลและผู้เชี่ยวชาญ (Snowball Sampling)
5. ดำเนินการสำรวจบริบทเชิงพื้นที่ และสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยมีระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1 เดือน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในรูปแบบเอกสารจากแบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์ ทั้งภาพ เสียง และภาพเคลื่อนไหว
6. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) (เอื้อมพร หลินเจริญ, 2555 : 26 - 28) ซึ่งใช้ทั้งการวิเคราะห์จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการสำรวจ และผลการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการศึกษาบริบทการท่องเที่ยวโบราณสถาน กรณีศึกษา ปราสาทศิขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสำรวจ สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปราสาทศิขรภูมิ เพื่อศึกษาบริบทการท่องเที่ยวโบราณสถาน กรณีศึกษา ปราสาทศิขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ จากการลงพื้นที่สำรวจปราสาทศิขรภูมิและศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับบริบทการท่องเที่ยวโบราณสถาน ปราสาทศิขรภูมิ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 บริบทการท่องเที่ยวโบราณสถาน ปราสาทศิขรภูมิ

ที่มา : จักรกฤษ ใจรัมย์ (2565 : ภาพถ่าย)

จากภาพที่ 1 พบว่า นักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมตัวปราสาทศิขรภูมิ สามารถถ่ายรูปและหาความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของปราสาทศิขรภูมิผ่านป้ายที่ตั้งอยู่ในบริเวณปราสาท จากการศึกษาสัมภาษณ์พนักงานดูแลโบราณสถาน ปราสาทศิขรภูมิ เกี่ยวกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวปราสาทศิขรภูมิ พบว่า มีจำนวน 1,000 - 1,200 คน ต่อ เดือน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางผ่านอำเภอศีขรภูมิ ตามเส้นทางหลวงหมายเลข 226 สุรินทร์ – ศรีสะเกษ และนักท่องเที่ยวรู้จักว่าในอำเภอศีขรภูมิมีโบราณสถานปราสาทศิขรภูมิตั้งอยู่ (เฉลิมศักดิ์ เพชรเมืองฟ้า, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2565)

Citation : จักรกฤษ ใจรัมย์ และพงษ์พิพัฒน์ สายทอง. (2566). แนวทางใช้สื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา เพื่อส่งเสริมการ

ท่องเที่ยวโบราณสถาน กรณีศึกษา ปราสาทศิขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรม

ท้องถิ่น. 7(2) : 111-126; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.27>

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปราสาทศิขรภูมิ พบบริบทที่สำคัญที่ส่งผลในการดึงดูดนักท่องเที่ยวในมาเที่ยวโบราณสถาน (สำนักศิลปากรที่ 12 นครราชสีมา, 2561 : ออนไลน์; คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ, 2544 : 52; พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สุรินทร์, มปป. : ออนไลน์; ตรีคม พรหมมาบุญ และคณะ, 2562 : 103; กลุ่มเผยแพร่และประชาสัมพันธ์, มปป. : ออนไลน์) สามารถสรุปดังนี้

1. ตำแหน่งที่ตั้งเหมาะสม ปราสาทศิขรภูมิ ตั้งอยู่ในบ้านปราสาท ตำบลระแงง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ สำหรับเส้นทางคมนาคม เดินทางสะดวกเนื่องจากเป็นถนนลาดยางจากถนนหลวงหมายเลข 226 มายังปราสาทศิขรภูมิตลอดเส้นทาง
2. ชุมชนโบราณ มีการก่อสร้างปราสาทให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน มีการสร้างบาราย ซึ่งเป็นอ่างเก็บน้ำโบราณที่มีขนาดใหญ่
3. ความเชื่อ และศาสนา โดยลักษณะของปราสาทแสดงให้เห็นถึงความเชื่อและศรัทธาในศาสนาฮินดู ลัทธิไศวนิกาย หรือการนับถือ พระศิวะ เป็นเทพเจ้าสูงสุด ดังนั้น ปราสาทศิขรภูมิ จึงเป็นสถานประกอบพิธีกรรมของชุมชน
4. ประติมากรรม ที่พบเห็นจะเกี่ยวข้องกับรูปเทพประจำทิศ รูปฤาษี รูปเทวดา
5. ศิลปกรรมเป็นแบบเขมรโบราณ ซึ่งตรงกับศิลปะสมัยบาปวน ต่อเนื่องถึงสมัยนครวัด ช่วงประมาณพุทธศตวรรษที่ 16 – 17
6. ลักษณะของตัวปราสาท ประกอบด้วย ปราสาทอิฐ จำนวน 5 หลัง ตั้งบนฐานศิลาแลงเดียวกัน ปราสาทประธานตั้งอยู่กลาง ล้อมรอบด้วยปราสาทขนาดเล็ก 4 มุม ประตูทางเข้าอยู่ทางทิศตะวันออกทุกหลัง ไม่มีมุขด้านหน้า ทับหลังและกรอบประดับทำด้วยหินทราย
7. การขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานปราสาทศิขรภูมิ ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อปี พ.ศ. 2534 ทั้งนี้เพื่อให้ภาครัฐได้เข้ามาคุ้มครอง ควบคุม และดูแลรักษาโบราณสถานได้อย่างเต็มที่
8. แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นจุดเด่นที่จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวที่หลงใหลประวัติศาสตร์ และความงามของมรดกทางวัฒนธรรม โดยมีอัตราค่าเข้าชม ชาวไทย 10 บาท และชาวต่างชาติ 50 บาท สามารถเข้าชมได้ทุกวัน ตั้งแต่เวลา 07.00 - 18.00 น. นอกจากนี้ ชุมชนได้เข้ามาส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ส่งผลให้เกิดการส่งเสริมการท่องเที่ยวโบราณสถานอย่างต่อเนื่อง

ผลการศึกษาแนวทางใช้สื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว โบราณสถาน กรณีศึกษา ปราสาทศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์

ผลการศึกษาแนวทางใช้สื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโบราณสถาน กรณีศึกษา ปราสาทศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์นี้ เป็นผลการศึกษาในระยะที่ 2 ต่อจากระยะที่ 1 คือ การพัฒนาสื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโบราณสถาน ปราสาทศีขรภูมิ วินัย สิมลี และคณะ (2565 : 46 - 50) ซึ่งผลการพัฒนาสื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา ดังภาพที่ 2

Citation : จักรกฤษ ใจรัศมี และพงษ์พิพัฒน์ สายทอง. (2566). แนวทางใช้สื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา เพื่อส่งเสริมการ

ท่องเที่ยวโบราณสถาน กรณีศึกษา ปราสาทศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรม

ท้องถิ่น. 7(2) : 111-126; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.27>

ภาพที่ 2 สื่อปฏิสัมพันธ์ E-Book 360 องศาและการเปิดใช้งาน

ที่มา : วินัย สิมลี และคณะ (2565 : 46 - 50)

Citation : Jairassamee, J. and Saitong, P. (2023). Guidelines for Using a 360-Degree Interactive Media Approach

to Promote Archaeology Tourism in Case Study of Sikhoraphum Castle at Surin Province. **Journal of Local Governance and Innovation**. 7(2) : 111-126; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.27>

จากภาพที่ 2 และ 3 ลักษณะสื่อปฏิสัมพันธ์อยู่ในรูปแบบของ E-Book ที่มีลักษณะเป็นภาพ 360 องศา โดยลักษณะของสื่อปฏิสัมพันธ์ที่ผู้เข้าชมสามารถหมุนชมภาพได้ 360 องศาของปราสาทศิขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ นอกจากนี้ยังมีภาพเคลื่อนไหวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับปราสาทศิขรภูมิ จะเห็นว่าสื่อปฏิสัมพันธ์มีความน่าสนใจ มีรูปแบบที่ทันสมัยและสามารถเข้าถึงได้ง่าย ผู้เข้าชมสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลาผ่านอุปกรณ์พกพา และรูปแบบการนำเสนอเป็นลักษณะของการแสดงภาพ 360 องศาแบบทัวร์เสมือนจริง ที่ทำให้ผู้เข้าชมเกิดความรู้สึกเหมือนได้เข้าชม

อย่างไรก็ตาม ในระยะที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางใช้สื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโบราณสถาน กรณีศึกษา ปราสาทศิขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ จากการสัมภาษณ์ โดยกลุ่มตัวอย่าง สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ประชาสัมพันธ์ ซึ่งสามารถเผยแพร่ในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งแบบออนไลน์และออนไลน์ โดยบริบทที่สำคัญ (ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อ 1) ที่จะทำเป็นเนื้อหาสำหรับการประชาสัมพันธ์ให้กับนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย (1) ตำแหน่งที่ตั้งปราสาทศิขรภูมิ โดยสามารถประชาสัมพันธ์เส้นทางคมนาคมที่สะดวกและรวดเร็ว (2) การนำเสนอชุมชนโบราณ ทำให้นักท่องเที่ยวสัมผัสวัฒนธรรมของชุมชนในเขตปราสาทศิขรภูมิ (3) ความเชื่อ และศาสนา โดยสามารถประชาสัมพันธ์ผ่านกิจกรรม ประเพณีที่จัดขึ้นในทุกปี เช่น กิจกรรมทำบุญตักบาตรหน้าองค์ปราสาท กิจกรรมการแสดงแสง สี เสียงสืบตำนานพันปีปราสาทศิขรภูมิ เป็นต้น (4) ประติมากรรม สามารถนำเสนอรายละเอียดประติมากรรม หรือจัดทำเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ได้ (5) ศิลปกรรมเป็นแบบเขมรโบราณ และ (6) ลักษณะของตัวปราสาท โดยสามารถนำเสนอเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเยาวชน หรือจัดทำหลักสูตรระยะสั้น เพื่อถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมได้ (7) การเผยแพร่และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานปราสาทศิขรภูมิ ให้กับชุมชน ผู้เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน จะทำให้เกิดการอนุรักษ์และมีส่วนร่วมในการดูแลปราสาทศิขรภูมิร่วมกันของทุกฝ่าย และการประชาสัมพันธ์ให้ปราสาทศิขรภูมิเป็น (8) แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จะช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชมปราสาทศิขรภูมิและเป็นการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของชุมชนผ่านทุนทางวัฒนธรรม

2. ถ่ายทอดให้กับเยาวชน ผ่านเทคโนโลยีที่ทันสมัย เข้าถึงง่าย ทุกที่ ทุกเวลา ซึ่งสื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา จะต้องสามารถชมผ่านโทรศัพท์สมาร์ทโฟน หรืออุปกรณ์พกพาได้

3. พัฒนาสื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา อย่างต่อเนื่อง ต้องมีนักพัฒนาสื่ออย่างต่อเนื่อง เนื่องจากความทันสมัยของเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

4. เชื่อมโยงเครือข่ายโบราณสถาน การสร้างเครือข่ายจะส่งผลให้เกิดการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

5. ชุมชนรับรู้ ร่วมมือ สืบสาน ชุมชนยอมรับสื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโบราณสถานปราสาทศีขรภูมิ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบริบทการท่องเที่ยวโบราณสถาน กรณีศึกษา ปราสาทศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ และเพื่อศึกษาแนวทางใช้สื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโบราณสถาน กรณีศึกษา ปราสาทศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์

จากผลงานวิจัยการศึกษาบริบทการท่องเที่ยวโบราณสถาน กรณีศึกษา ปราสาทศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า การท่องเที่ยวโบราณสถาน ณ ปราสาทศีขรภูมิ มีผู้เข้าชมต่อเนื่องตลอดทั้งปี และมีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเข้าไปมีส่วนในการพัฒนาให้ปราสาทศีขรภูมิ เป็นแหล่งท่องเที่ยวและรายได้ให้กับชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากปราสาทศีขรภูมิ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ สืบสานไปยังลูกหลาน ทั้งนี้จากผลการศึกษาแนวทางการใช้สื่อแนวทางใช้สื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโบราณสถาน กรณีศึกษา ปราสาทศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า จะต้องให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ให้เกิดการรับรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเยาวชน เนื่องจากเยาวชน มีทั้งพลังงาน คือการเข้าร่วมกิจกรรม ออกแรงในการทำงาน และพลังความคิด คือการออกความคิด ร่วมวางแผน เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลวรรณ วรรณนัง (2562 : 40 - 41) ได้กล่าวถึง การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในการอนุรักษ์ สืบสานมรดกทางวัฒนธรรม สามารถทำได้ 3 ลักษณะ ได้แก่ การสร้างความคิด การสนับสนุน และการเสริมแรง

นอกจากนี้การพัฒนาสื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา ควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเทคโนโลยีถ่ายภาพและภาพเคลื่อนไหว 360 องศา มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างการรับรู้ผ่านสายตา (Visual Perception) ให้กับผู้ชมที่ชมผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ โดยผู้ชมที่ถนัดในการรับรู้ผ่านสายตาตามจะมีความไวต่อภาพ สี สัน แสง ภาพเคลื่อนไหว หรือเนื้อหาที่ถ่ายทอดเป็นเรื่องราวได้ดี (ทัศน จารุศักดิ์ศรี, ม.ป.ป) จะเห็นได้จากมี

Citation : Jairassamee, J. and Saitong, P. (2023). Guidelines for Using a 360-Degree Interactive Media Approach

to Promote Archaeology Tourism in Case Study of Sikhoraphum Castle at Surin Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 111-126; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.27>

การนำเสนอผ่านทางเว็บไซต์ ดังเช่น 360schools (n.d.) ที่สามารถดูโบราณสถาน อียิปต์โบราณ: อารยธรรมอันทรงพลัง ซึ่งนำเสนอเรื่องราวชาวอียิปต์โบราณที่สร้างอารยธรรมตามแนวแม่น้ำไนล์ มากกว่า 3,500 ปี ผ่านสื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา โดยสามารถรับชมผ่านทางเว็บไซต์และอุปกรณ์เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (Virtual Reality : VR) ซึ่งเทคโนโลยีถ่ายภาพและภาพเคลื่อนไหว 360 องศา ดังกล่าวนี้นี้จะส่งเสริมให้ผู้ชมเกิดการรับรู้เรื่องราวชาวอียิปต์โบราณได้รวดเร็วยิ่งขึ้น และควรมีการเชื่อมโยงเครือข่ายโบราณสถาน จะส่งผลให้เกิดการวางแผนให้กับนักท่องเที่ยวในการเดินทางไปยังโบราณสถานได้ตามที่ต้องการ เป็นการช่วยเหลือให้นักท่องเที่ยวออกแบบโปรแกรมการท่องเที่ยวของตนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูใบฎีกาเวียง กิตติวัฒน์ และคณะ (2565 : 44) ที่เสนอให้เมื่อเดินทางออกจากปราสาทศิขรภูมิแล้วสามารถเดินทางต่อไปยังปราสาทสระกำแพงใหญ่ จังหวัดศรีสะเกษ หรือจะไปอีกเส้นทางในจังหวัดสุรินทร์ คือ ไปปราสาทภูมิโปน อำเภอสังขะ และต่อไปปราสาทเขาพระวิหารจังหวัดศรีสะเกษได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราลักษณ์ มาประสม และคณะ (2564 : 169) ได้ออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยวโบราณสถานอารยธรรมขอม ซึ่งเชื่อมโยงเครือข่ายโบราณสถาน 4 แห่งใน 4 จังหวัด ได้แก่ ปราสาทหินพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ปราสาทพนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์ ปราสาทศิขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ และปราสาทสระกำแพงใหญ่ จังหวัดศรีสะเกษ นอกจากนี้การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยจำเป็นต้องนำมาใช้ในการออกแบบสื่อปฏิสัมพันธ์ ซึ่งเทคนิคและวิธีการขึ้นอยู่กับผลลัพธ์ (Outcome) ที่ต้องการ ซึ่งในงานวิจัยของ วราลักษณ์ มาประสม และคณะ (2564 : 165 - 166) ได้จัดทำแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยว แหล่งอารยธรรมขอมในจังหวัดอีสานใต้ : นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ โดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์แผ่นพับที่มีภาพกราฟิกสวยงาม สื่อวีดิทัศน์ ภาพเคลื่อนไหว 360 องศา แผนที่เส้นทางด้วยระบบ GPS การใช้เทคโนโลยีความจริงเสริม (Augmented Reality)

ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อหาแนวทางการใช้สื่อแนวทางใช้สื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโบราณสถาน กรณีศึกษา ปราสาทศิขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ พบองค์ความรู้ใหม่ในการใช้งานสื่อปฏิสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1) การประชาสัมพันธ์บริบทที่สำคัญที่ส่งผลในการดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเที่ยวโบราณสถาน 2) การถ่ายทอดให้กับเยาวชน

Citation : จักรกฤษ ใจรัศมี และพงษ์พิพัฒน์ สายทอง. (2566). แนวทางใช้สื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา เพื่อส่งเสริมการ

ท่องเที่ยวโบราณสถาน กรณีศึกษา ปราสาทศิขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 111-126; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.27>

ผ่านเทคโนโลยีที่ทันสมัย เข้าถึงง่าย ทุกที่ ทุกเวลา 3) พัฒนาสื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา อย่างต่อเนื่อง ต้องมีนักพัฒนาสื่ออย่างต่อเนื่อง เนื่องจากความทันสมัยของเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว 4) เชื่อมโยงเครือข่ายโบราณสถาน การสร้างเครือข่ายจะส่งผลให้เกิดการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และ 5) ชุมชนรับรู้ ร่วมมือ สืบสาน ชุมชนยอมรับสื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโบราณสถานปราสาทศิขรภูมิ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แนวทางการใช้สื่อแนวทางใช้สื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโบราณสถาน ภูมิศึกษา ปราสาทศิขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ปัจจุบันมีการประยุกต์ใช้สื่อแนวทางใช้สื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโบราณสถานเกิดขึ้นมากมาย ทั้งโบราณสถานภายในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยก็นำสื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศาไปใช้งานเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจำเป็นต้องศึกษาบริบทของพื้นที่ให้ครบถ้วนและสามารถขยายเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงไปยังโบราณสถานอื่น ๆ ในจังหวัดสุรินทร์ หรือจังหวัดใกล้เคียงได้ ดังนั้นในงานวิจัยครั้งต่อไปจึงควรมีการศึกษาบริบทโบราณสถานตามเส้นทางการท่องเที่ยวทั้งหมดในจังหวัดสุรินทร์ หรือจังหวัดใกล้เคียง และจัดทำเป็นสื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา ที่สามารถนำเสนอผ่านเว็บไซต์เพื่อให้ผู้เข้าชมสามารถเข้าถึงได้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

Citation : Jairassamee, J. and Saitong, P. (2023). Guidelines for Using a 360-Degree Interactive Media Approach

to Promote Archaeology Tourism in Case Study of Sikhoraphum Castle at Surin Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 111-126; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.27>

เอกสารอ้างอิง (References)

- กมลวรรณ วรรณธำ. (2562). การเสริมสร้างพลังอำนาจของเยาวชนต่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา. **วารสารวิจัยรำไพพรรณี**. 13(3) : 34-42.
- กลุ่มเผยแพร่และประชาสัมพันธ์. (มปป.). 100 เรื่องกรมศิลปากร : การขึ้นทะเบียนโบราณสถาน มีหลักเกณฑ์อย่างไร? ต้องการสืบค้นข้อมูลโบราณสถานที่ยื่นทะเบียนแล้วได้ที่ไหน? [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.finearts.go.th/promotion/view/7451-100-เรื่องกรมศิลปากร---การขึ้นทะเบียนโบราณสถานมีหลักเกณฑ์อย่างไร--ต้องการสืบค้นข้อมูลโบราณสถานที่ยื่นทะเบียนแล้วได้ที่ไหน>. สืบค้น 25 สิงหาคม 2565.
- คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ. (2544). **วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดสุรินทร์**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จักรกฤษ ใจรัศมี. (2565, กันยายน 21). **บรรยากาศการเข้าชมโบราณสถานปราสาทศีขรภูมิของนักท่องเที่ยว** [ภาพถ่าย]. สุรินทร์ : โบราณสถานปราสาทศีขรภูมิ.
- เฉลิมศักดิ์ เพชรเมืองฟ้า. (2565, กันยายน 21). **พนักงานดูแลโบราณสถานปราสาทศีขรภูมิ**. สัมภาษณ์.
- ตรีคม พรหมบุญ, ศิริพร เกตุสรน้อย และสิริลักษณ์ วนพร. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศักยภาพและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จังหวัดสุรินทร์. **วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 19(2) : 94-109.
- ทัศน์ จารุศักดิ์ศรี. (ม.ป.ป). **รูปแบบการเรียนรู้**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://discu.net/blog_detail.php?id=6. สืบค้น 10 เมษายน 2566.
- พระครูใบฎีกาเวียง กิตติวัฒน์, พระปลัดวัชร วชิรญาโณ และพระครูศรีปริชากร. (2565). การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวของชุมชนปราสาทขอม ในจังหวัดสุรินทร์. **วารสารนัมมวงแหรพุทธศาสตร์ปริทรรศน์**. 9(1) : 33-50.

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สุรินทร์. (มปป.). **พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สุรินทร์ นำเที่ยวปราสาทศีขรภูมิ**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.finearts.go.th/surinmuseum/view/11318-พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ-สุรินทร์-นำเที่ยวปราสาทศีขรภูมิ>. สืบค้น 25 สิงหาคม 2565.

วรลักษณ์ มาประสม, นวัณกร โพธิสาร, จักรกฤษ ใจรัมย์, วิจิตรา โพธิสาร, อนุชาติ ไชยทองศรี, ปฎิวัติ ยะสะกะ, วีรยา มีสวัสดิกุล, จันทรรดา สุขสาม และสมพงษ์ ะทันติ. (2564). ผลการใช้สื่อดิจิทัลเทคโนโลยีความจริงเสริมสร้างแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยว แหล่งอารยธรรมขอมในสี่จังหวัดอีสานใต้ : นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา**. 16(2) : 161-170.

วินัย สิมลี, ภาคภูมิ ธานีพูน, จักรกฤษ ใจรัมย์ และปฎิวัติ ยะสะกะ. (2565). **สื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโบราณสถานปราสาทศีขรภูมิ**. โครงการงานปริญญาโทนิพนธ์ หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดีย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์.

สำนักศิลปากรที่ 12 นครราชสีมา. (2561). **ปราสาทศีขรภูมิ**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.virtualmuseum.finearts.go.th/surin/images/ebook/icon_brochure3.pdf. สืบค้น 25 สิงหาคม 2565.

อัญญา คำภาหล้า และวัลลภ ศรีสำราญ. (2562). การพัฒนาเว็บไซต์สภาพแวดล้อม 360 องศา ส่งเสริมการท่องเที่ยววัดในเขตเมืองเก่านครราชสีมา. **วารสารวิทยาการและเทคโนโลยีสารสนเทศ**. 9(1) : 71 - 80.

เอี่ยมพร หลินเจริญ. (2555). เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ. **วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. 17(1) : 17 - 29.

360schools. (n.d.). **Ancient Egypt: A Powerful Civilization**. [Online]. Available : https://schools.360cities.net/guided-tour/_FuMZLkbkrLtzkZEzYcpTA/ancient-egypt-a-powerful-civilization. Retrieve March 28th, 2023.

Snelson, C., and Hsu, Y.-C. (2020). Educational 360-Degree Videos in Virtual Reality: a Scoping Review of the Emerging Research. **TechTrends: Linking Research & Practice to Improve Learning**. 64(3) : 404-412.

Citation : จักรกฤษ ใจรัศมี และพงษ์พิพัฒน์ สายทอง. (2566). แนวทางใช้สื่อปฏิสัมพันธ์แบบ 360 องศา เพื่อส่งเสริมการ

ท่องเที่ยวโบราณสถาน กรณีศึกษา ปราสาทศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรม

ท้องถิ่น. 7(2) : 111-126; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.27>

ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา
ตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
Skills in 21st Century of School Administrator According to the
Opinions of Rattanakosin Teacher Group under The Bangkok
Primary Educational Service Area Office

นุจรี แก้วบริบัติ^{1*} และอุไร สุทธิรัมย์²
Nucharee Kaewboribat^{1*} and Urai Suthiyam²

Received : March 15, 2023; Revised : March 27, 2023; Accepted : March 27, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 210 คน โดยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ cohen และวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการทำงานในศตวรรษที่ 21

¹⁻²สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง; Education Administration, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : 6414470044@rumail.ru.ac.th

Citation : Kaewboribat, N. and Suthiyam, U. (2023). Skills in 21st Century of School Administrator According to the Opinions of Rattanakosin Teacher Group under The Bangkok Primary Educational Service Area Office. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 127-146;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.28>

ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 34 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.976 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffé (Scheffé's post hoc coefficient) ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูมีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords) : ทักษะ, ผู้บริหารสถานศึกษา, ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

Abstract

The objectives of this research was 1) to study administrative skills in the 21st century of school administrators according to the opinions of teachers in Rattanakosin School Group Under the Office of Bangkok Primary Educational Service Area. 2) To compare the teachers' opinions on the management skills in the 21st century of school administrators. Rattanakosin School Group Under the Bangkok Primary Educational Service Area Office Classified by educational Qualification work experience and school size of the school. The samples used in this research were school teachers of the Rattanakosin School Group The research subjects were 210 people under the Bangkok Primary Educational Service Area Office using Cohen's comparison table and simple random sampling method. The tools used for data collection were a questionnaire on 21st century work skills of school administrators and 34 items with a reliability of 0.976. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation, and test value Scheffé (Scheffé's

Citation : นุจิ แก้วบริบัติ และอุไร สุทธิแย้ม. (2566). ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความ

คิดเห็นของกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วารสาร
การบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 127-146; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.28>

post hoc coefficient) The results found : 1) Teachers opinions on the management skills of the school administrators of Rattanakosin School Group in the 21st century under the Bangkok Primary School Education Service Area Office are meeting standards. 2) The comparison of teachers' opinions towards the management skills in the 21st century of school administrators. Rattanakosin School Group Under the Office of Bangkok Primary Educational Service Area Classified by educational qualifications, it was found that interpersonal skills The difference was statistically significant at the .05 level. Classified by school size, it was found that communication skills interpersonal skills, critical thinking skills and creativity are significantly different at the level of 0.05.

Keywords : Skills, School Administrators, 21st Century School Administrator Skills

บทนำ (Introduction)

ศตวรรษที่ 21 มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและดิจิทัลเป็นอย่างมาก ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็วในหลายๆ ด้าน อาทิเช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการสื่อสาร และด้านการคมนาคม จึงทำให้มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และรวมไปถึงระบบการศึกษาที่เป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาและมีความเป็นผู้นำของการบริหารสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จตามภารกิจในการพัฒนาประชากรให้มีการดำรงชีวิตในยุคที่ไร้พรมแดนได้

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นตัวแปรสำคัญอย่างยิ่งด้านการจัดการศึกษาให้สถานศึกษามีคุณภาพ จำเป็นต้องมีทักษะความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการบริหารการศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีความทันสมัย ผู้บริหารที่มีทักษะและศักยภาพนั้นจะสามารถขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่การพัฒนาได้อย่างมีคุณภาพและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและมีการแข่งขันกันสูง จึงทำให้มีการพัฒนาสถานศึกษาและสามารถจัดการเรียนการสอน เพื่อปรับตัวให้เท่าทันกับการ

Citation : Kaewboribattm, N. and Suthiyam, U. (2023). Skills in 21st Century of School Administrator According to the Opinions of Rattanakosin Teacher Group under The Bangkok Primary Educational Service Area Office. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 127-146;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.28>

เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้ เข้าใจ และมีทักษะเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้นั้น ทุกฝ่ายจะต้องมีความเกี่ยวข้องกันต้องมีทักษะความรู้และความเข้าใจ การบริหารสถานศึกษาเป็น อย่างดี เพื่อสามารถดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล นอกจากนี้ยังนักวิชาการได้กล่าวถึง ทักษะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 คือ แนวคิด ของ แคทซ์ (Katz, 2005 : 44) กล่าวถึง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถ ของผู้บริหารที่ใช้ในการบริหารงานเพื่อความสำเร็จ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วย ทักษะ 3 ด้าน คือ 1) ทักษะด้านเทคนิควิธี 2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 3) ทักษะด้านความคิดรวบ ยอด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุณิสา แพทย์พิพัฒน์ (2564) ศึกษาทักษะของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ประกอบด้วย 3 ทักษะ คือ 1) ทักษะด้านเทคนิควิธี 2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และ 3) ทักษะด้านความคิดรวบยอด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 ต้องมีทักษะในการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน คือ ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ ดิจิทัล ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการ คิดสร้างสรรค์ ซึ่งทักษะดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นถึงผลการจัดการศึกษาและการบริหารสถานศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง กระบวนการทำงานโดยใช้ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 และเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ของผู้บริหารให้มีทิศทางการทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความ คิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

Citation : นุจรี แก้วบริบัติ และอุไร สุทธิรัมย์. (2566). ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความ

คิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วารสาร การบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 127-146; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.28>

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้ปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 455 คน จากจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 13 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้ปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 210 คน ใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Cohen (Cohen et.al, 2018 : 206) และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างครูของแต่ละขนาดสถานศึกษา ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของครูในกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ จำแนกเป็นวุฒิการศึกษา ประกอบด้วย 1) ระดับปริญญาตรี 2) สูงกว่าระดับปริญญาตรี ประสบการณ์ในการทำงาน ประกอบด้วย 1) น้อยกว่า 5 ปี 2) ระหว่าง 5-10 ปี 3) มากกว่า 10 ปีขึ้นไป ขนาดสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ขนาดกลาง 2) ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ

ตัวแปรตาม คือ ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 4 ด้าน 1) ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล 2) ทักษะด้านการสื่อสาร 3) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 4) ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

Citation : Kaewboribattm, N. and Suthiyam, U. (2023). Skills in 21st Century of School Administrator According to

the Opinions of Rattanakosin Teacher Group under The Bangkok Primary Educational Service Area Office. Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 127-146;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.28>

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของครูผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 4 ด้าน ดังนี้ ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ จำนวน 34 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของลิเคิร์ท (Likert Scale)

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อขอความอนุเคราะห์จากจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มอบให้โรงเรียนในกลุ่มรัตนโกสินทร์ ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามไปยังครูในกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูในกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามจำนวน 210 คนโดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลจาก Google Form ได้ข้อมูลกลับมา จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 100

3. ผู้วิจัยนำข้อมูลจากครูผู้ตอบแบบสอบถามจาก Google Form มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติต่อไป

4. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบ

ความแตกต่างจึงทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffé (Scheffé's post hoc coefficient) และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปสรุปผลและอภิปรายผลต่อไป

การสร้างเครื่องมือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของครูผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา นำมาแจกแจงความถี่เป็นรายข้อ ใช้การคำนวณหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลค่าคะแนนเฉลี่ย 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert method) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

- 4.50-5.00 หมายถึง ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50-4.49 หมายถึง ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก
- 2.50-3.49 หมายถึง ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50-2.49 หมายถึง ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อย
- 1.00-1.49 หมายถึง ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย (Research Results)

ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ได้ผลการวิเคราะห์ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา และขนาดสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการทดสอบค่า t (t-test) Independent จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ F-test แบบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ได้ผลดังนี้

Citation : Kaewboribattm, N. and Suthiyam, U. (2023). Skills in 21st Century of School Administrator According to

the Opinions of Rattanakosin Teacher Group under The Bangkok Primary Educational Service Area Office. Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 127-146;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.28>

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้าน

ด้าน	ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	SD	ระดับ
1	ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล	4.36	.40	มาก
2	ทักษะด้านการสื่อสาร	4.32	.45	มาก
3	ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	4.28	.42	มาก
4	ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์	4.30	.40	มาก
รวม		4.31	.30	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.36$) รองลงมาคือ ทักษะด้านการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.32$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.28$)

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน	ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา	วุฒิการศึกษา					
		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1	ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล	4.33	.43	4.41	.33	1.594	.113
2	ทักษะด้านการสื่อสาร	4.32	.48	4.33	.40	180	.858
3	ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	4.22	.40	4.39	.45	2.841	.005*
4	ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์	4.31	.39	4.27	.40	607	.454
รวม		4.29	.18	4.35	.27	1.397	.164

* p < .05

จากตาราง 2 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานสูงกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี ส่วนภาพรวมและด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ทักษะการบริหารงานใน ด้าน ศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร สถานศึกษา		ประสบการณ์ในการทำงาน						F	p
		น้อยกว่า 5 ปี		ระหว่าง 5 – 10 ปี		มากกว่า 10 ปีขึ้นไป			
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1	ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ ดิจิทัล	4.40	.36	4.31	.47	4.38	.35	.944	.391
2	ทักษะด้านการสื่อสาร	4.39	.37	4.27	.51	4.32	.45	.1.335	.265
3	ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	4.22	.40	4.25	.44	4.38	.42	2.776	.065
4	ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และ การคิดสร้างสรรค์	4.37	.34	4.23	.42	4.29	.42	2.221	.111
รวม		4.35	.27	4.26	.32	4.34	.29	1.714	.183

* $p < .05$

จากตาราง 3 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่พบความแตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน

ด้าน	ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา				t	p
		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่ และใหญ่ พิเศษ			
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1	ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล	4.39	.42	4.31	.37	1.490	.138
2	ทักษะด้านการสื่อสาร	4.39	.48	4.22	.39	2.592	.010*
	ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	4.33	.37	4.20	.48	2.159	.032*
3	ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิด สร้างสรรค์	4.38	.34	4.16	.43	4.045	.000*
4							
	รวม	4.37	.27	4.22	.32	3.583	.000*

* $p < .05$

จากตาราง 4 พบว่า ครูสังกัดขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่สังกัดสถานศึกษาขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานสูงกว่าครูที่สังกัดสถานศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษทุกด้าน ส่วนทักษะด้านเทคโนโลยี และการใช้ดิจิทัล ไม่พบความแตกต่าง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการศึกษาทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครให้ความสำคัญกับส่งเสริม สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัลให้กับบุคลากรในโรงเรียน เพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน และเข้าถึงอินเทอร์เน็ตด้วยช่องทางต่าง ๆ ได้ เช่น Website Line Facebook เป็นต้น เพื่อเป็นการติดต่อสื่อสาร ประสานงาน และประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้บริหารจัดให้มีการพบปะสังสรรค์เพื่อสร้างสัมพันธ์ไมตรีอันดีระหว่างบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษา ทั้งนี้ยังเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา และวิเคราะห์นโยบายจุดมุ่งหมาย ขอบข่ายของงานได้อย่างชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญในการพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนามุ่งสู่ Thailand 4.0 และเน้นการทำงานแบบบูรณาการมีเครือข่าย การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา กระจายอำนาจและความรับผิดชอบสู่สถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร, 2565 : 20) แนวคิดของ แคทซ์ (Katz, 2005 : 44) กล่าวว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นความสามารถของผู้บริหารที่ใช้ในการบริหารงานเพื่อความสำเร็จมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วยทักษะ 3 ด้าน คือ 1) ทักษะด้านเทคนิควิธี 2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 3) ทักษะด้านความคิดรวบยอด สอดคล้องกับ นิภาพร รอดไพบูลย์ (2566) ศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ สัตตบุษย์ โพธิ์รุท (2564) ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

Citation : นุจิ แก้วบริบัติ และอุไร สุทธิแย้ม. (2566). ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความ

ความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วารสาร
การบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 127-146; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.28>

ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ ญฐกร วรณวัฒน์ (2564) ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน เครือข่ายที่ 71 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูมีการรับรู้ต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมภาพและรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล พบว่า ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัลเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 ที่ปรากฏอยู่ในตัวของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือ สื่อ อุปกรณ์ ในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตด้วยช่องทางต่าง ๆ และแนวคิดของอักริมา บุญอยู่ (2566 : 29) กล่าวว่า Digital literacy หรือ การรู้ดิจิทัล คือ ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แท็บเล็ต โปรแกรมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการสื่อสาร การปฏิบัติงานและการทำงานร่วมกันหรือใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานหรือระบบงานในองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยทักษะต่าง ๆ นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการใช้ชีวิตในสังคมยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่นับวันจะมีความยุ่งยาก และซับซ้อนมากยิ่งขึ้น แต่ถ้าเราเข้าใจและใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ใช้ความรู้ด้านไอทีให้ได้มากกว่าแค่ความบันเทิงก็จะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ทั้งนี้เพื่อเตรียมความพร้อมก้าวสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 สอดคล้องกับ บุญส่ง กรุงชาติ (2561) ศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 พบว่า ทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ เมธาพร ชิวขยาภรณ์ (2562) ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอเชียงแสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ทักษะด้านเทคโนโลยี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

Citation : Kaewboribattm, N. and Suthiyam, U. (2023). Skills in 21st Century of School Administrator According to

the Opinions of Rattanakosin Teacher Group under The Bangkok Primary Educational Service Area Office. Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 127-146;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.28>

1.2 ทักษะด้านการสื่อสาร พบว่า ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารรับรู้ข้อมูลข่าวสารโดยใช้วารณญาณ ไตร่ตรองถึงความถูกต้อง น่าเชื่อถือ และมีวิธีการสื่อสารที่ทำให้บุคลากรเกิดการรับรู้ร่วมกัน และมีปฏิริยาตอบสนองต่อกันทำให้เกิดความร่วมมือในองค์กร ทั้งนี้ผู้บริหารมีความสามารถในการเจรจาต่อรองโน้มน้าวเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน และแนวคิดของ มณฑาทิพย์ นามนุ (2561 : 8) กล่าวว่า ทักษะการสื่อสาร (communication skill) เป็นกระบวนการถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูลความรู้ประสบการณ์ความรู้สึก ความคิดเห็น ซึ่งอาจจะใช้วิธีการที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของสถานการณ์โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดการรับรู้ร่วมกัน และมีปฏิริยาตอบสนองต่อกันทำให้เกิดความร่วมมือ มีความชัดเจนในคำสั่งมอบหมายงาน และสามารถเจรจาต่อรองโน้มน้าวและสร้างความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน รวมไปถึงการให้คำแนะนำหรือชี้แนะให้บุคลากรปฏิบัติตามได้อย่างโดดเด่น เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา สอดคล้องกับ วัฒนา อภิวัน (2563) ศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามทรรศนะของครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย พบว่า ทักษะด้านการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ มณฑาทิพย์ นามนุ (2561) ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ทักษะด้านการสื่อสาร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน

1.3 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความจริงใจในการให้คำปรึกษา รับฟังและพยายามช่วยเหลือในการแก้ปัญหาของบุคลากรทุกคนด้วยความเต็มใจ สามารถพูดจูงใจหรือโน้มน้าวให้ผู้อื่นเห็นคล้อยตามได้ และมีความเป็นกันเองกับบุคลากรในสถานศึกษา รวมทั้งการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังสร้างความร่วมมือกับสังคมโดยรอบ และสร้างเครือข่ายภายนอกองค์กร และแนวคิดของปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548 : 171-181) กล่าวว่า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นความสามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือ

Citation : นุจิ แก้วบริบัติ และอุไร สุทธิแย้ม. (2566). ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความ

คิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วารสาร
การบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 127-146; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.28>

ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม รวมทั้งการมีอิทธิพลสร้างแรงจูงใจผู้อื่นพัฒนางานกลุ่มและการยอมรับความเปลี่ยนแปลง เช่น ความเห็นอกเห็นใจ การให้ความสำคัญกับทุกคน มีความจริงใจต่อผู้อื่น ชมเชยให้เกียรติในผลงานของผู้อื่น มีอารมณ์ขันมองโลกในแง่ดี เป็นต้น สอดคล้องกับ ไกรสร เจียมทอง (2561) ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 พบว่า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสามารถสอดคล้องกับ นิภาพร รอดไพบูลย์ (2565) ศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว พบว่า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

1.4 ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ พบว่า ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา สามารถวิเคราะห์นโยบายจุดมุ่งหมาย และขอบข่ายของงานได้อย่างชัดเจน และแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งมีความคิดที่ไม่ยึดติดกับหลักการหรือข้อจำกัดเดิม สอดคล้องกับ นิภาพร รอดไพบูลย์ (2565) ศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว พบว่า ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสามารถสอดคล้องกับ มณฑาทิพย์ นามนุ (2561) ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

2.1 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีมีความคิดเห็นสูงกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนภาพรวมและด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูที่มีวุฒิ

Citation : Kaewboribatm, N. and Suthiyam, U. (2023). Skills in 21st Century of School Administrator According to

the Opinions of Rattanakosin Teacher Group under The Bangkok Primary Educational Service Area Office. Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 127-146;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.28>

การศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีจะมีแนวความคิดที่สูงกว่า เพราะมีความรู้ ความคิด และมุมมองที่กว้างออกไป ทำให้มองรูปแบบและวิธีการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารที่ใช้ทักษะในการบริหารงานสถานศึกษาได้ชัดเจนกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี สอดคล้องกับ พรพิมล แก้วอุทัย (2564) ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทัศนะของครู พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่พบแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน อาจมองไปในทิศทางเดียวกันว่า ในปัจจุบันที่เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษารวมถึงผู้บริหารหน่วยงานต่าง ๆ ไม่สามารถหยุดพัฒนาตนเองได้ เพื่อสร้างความพร้อมให้กับตนเองและองค์กรที่จะรับมือกับความเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบต่าง ๆ ที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ในอนาคต เนื่องจากสังคมมีความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและรวดเร็วทั้งยังมีกระแสไหลเวียนของข้อมูลข่าวสาร อิทธิพลของเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง การเรียกร้องสิทธิและการบริการที่แตกต่างจากในอดีต มีทั้งนวัตกรรมใหม่และความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล รวมถึงกระแสวัฒนธรรมที่หลากหลายที่ล้นแล้วแต่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหน่วยงานทั้งสิ้น ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องมีทักษะที่หลากหลายเพื่อพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ดังนั้น ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ต่างก็มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ มณฑาทิพย์ นามนุ (2561) ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สุกรรยา อังคุระชี (2565) ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 2 พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกันเช่นกัน

2.3 ครูที่สังกัดสถานศึกษาต่างกันโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่สังกัดสถานศึกษาขนาดกลางมีความคิดเห็นสูงกว่าครูที่สังกัด

สถานศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ ส่วนทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ มีโครงสร้างการบริหารงานและการแบ่งสายงานออกเป็นแต่ละกลุ่มสาระวิชาที่ชัดเจน การมอบหมายเป็นไปตามลำดับชั้นของสายการบังคับบัญชา ทำให้ครูผู้สอนไม่ค่อยได้มีโอกาสพบปะพูดคุยกับบริหารสถานศึกษามากนัก ซึ่งในขณะที่สถานศึกษากลางมีครูและบุคลากรทางการศึกษาน้อย ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถควบคุมดูแลได้โดยตรงไม่จำเป็นต้องมีการมอบหมายตามลำดับชั้นสายงาน ส่งผลให้การเข้าถึงผู้บริหารสถานศึกษาเป็นไปได้โดยง่าย เพราะผู้บริหารได้ใกล้ชิดกับครูและบุคลากรและมีการพบปะพูดคุยสื่อสารกันและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังนั้น ครูสังกัดสถานศึกษากลางจึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างไปจากครูที่สังกัดสถานศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ สอดคล้องกับ บุญส่ง กรุงเทพฯ (2562) ศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับทักษะการบริหารจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ อติกาญจน์ ศรีสังข์ (2564) ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานโดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ผู้บริหารควรมีการพัฒนาตนเองโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือ และต้องมีความรู้ ความสามารถพื้นฐานในการใช้เครื่องมือ สื่อ อุปกรณ์ และใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

1.2 ทักษะด้านการสื่อสาร ผู้บริหารควรมีความสามารถในด้านภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี และต้องมีความสามารถในการเจรจาต่อรอง โน้มน้าว เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานและรับรู้ข้อมูลข่าวสารโดยใช้วิจารณญาณ ไตร่ตรองถึงความถูกต้อง น่าเชื่อถือ และให้ข่าวสารที่ถูกต้อง

Citation : Kaewboribattm, N. and Suthiyam, U. (2023). Skills in 21st Century of School Administrator According to

the Opinions of Rattanakosin Teacher Group under The Bangkok Primary Educational Service Area Office. Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 127-146;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.28>

1.3 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารต้องสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และมีวิธีการต่าง ๆ ในการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ

1.4 ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด และต้องศึกษาค้นคว้าความรู้อยู่เสมอและนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนอื่น ๆ หรือทั้งสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษารุ่นใหม่

2.3 ควรศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- ณัฐกร วรรณวัฒน์. (2564). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน เครือข่ายที่ 71 กรุงเทพมหานคร. *Journal of RoiKaensarn Academi*. 6(2) : 126-138.
- นิภาพร รอดไพบูลย์. (2565). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว. *วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญส่ง กรุงขาลี. (2561). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*.
- ปรียาพร วงศ์อนันตรโรจน์. (2548). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

Citation : นุจรี แก้วบริบัติ และอุไร สุทธิแย้ม. (2566). ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความ

คิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*. 7(2) : 127-146; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.28>

- มณฑาทิพย์ นามน. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ยุพากร ยุหานาท. (2560). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของครูผู้สอนโรงเรียนประถม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สัตตบุษย์ โพธิ์รุท. (2564). ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. (2562). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2562 – 2566. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://drive.google.com/file/d/1eGgmw9p7obMzc14fA9COdHIduvdH2gaP/view>. สืบค้น 15 มกราคม 2566.
- สุกรรยา อังกระษี. (2565). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 2. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สุณิสา แพทย์พิพัฒน์. (2564). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- อดิภาณูจน์ ศรีสังข์. (2564). ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

อัศริมา บุญอยู่. (2561). Digital Literacy คืออะไร. วารสารกรมวิทยาศาสตร์บริการ. 66(207) : 29.

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2018). **Research Methods in Education (8th ed)**. London: Routledge.

Katz, R. L. (2005). Skillsof an effective administrators. **Harvard Business Review**. 30(1) : 44-61.

Citation : นุจรี แก้วบริบัติ และอุไร สุทธิแย้ม. (2566). ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความ

คิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วารสาร
การบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 127-146; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.28>

รูปแบบกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาหญิง
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา**

The Model of Exercise Activity for Health of Female Students
at Nakhon Ratchasima Rajabhat University**

วันเฉลิม เบ้ามี^{1*}

Wunchalerm Baomee^{1*}

Received : March 17, 2023; Revised : April 19, 2023; Accepted : April 19, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงทดลองแบบกึ่งทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาหญิง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และ 2) เพื่อประเมินผลรูปแบบการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพด้วยโยคะและแอโรบิกสำหรับนักศึกษาหญิง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 64 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 32 คน และกลุ่มควบคุม 32 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.74 และแบบบันทึกผลการวัดค่าดัชนีมวลกายของสำนักวิทยาศาสตร์การกีฬา กรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยจัดกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพในรูปแบบโยคะ และการเดินแอโรบิกกับกลุ่มทดลอง เป็นเวลา 8 สัปดาห์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาหา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์หาค่าดัชนีมวลกาย

¹กองพัฒนานักศึกษา สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา; Student Development Division, Office of the President, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : art_carter19@hotmail.com

**งานวิจัยนี้ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

Citation : Baomee, W. (2023). The Model of Exercise Activity for Health of Female Students at Nakhon

Ratchasima Rajabhat University. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 147-158;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgrisru.2023.29>

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาหญิงส่วนใหญ่มีรูปแบบกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพมากที่สุดคือ โยคะ โดยมีความคิดเห็นและความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.13$, S.D.=0.33) และ 2) ผลการประเมินรูปแบบการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพด้วยโยคะและแอโรบิกพบว่า อยู่ในเกณฑ์สมส่วน โดยมีผลต่างค่าดัชนีมวลกาย (BMI) ของกลุ่มทดลอง เฉลี่ย 0.65 กิโลกรัม/ตารางเมตร และกลุ่มควบคุม เฉลี่ย 0.72 กิโลกรัม/ตารางเมตร

คำสำคัญ (Keywords) : รูปแบบกิจกรรม, การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ, น้ำหนักเกินเกณฑ์มาตรฐาน, ดัชนีมวลกายของนักศึกษาหญิง

Abstract

This research was a quantitative and quasi-experimental research. The purposes were: 1) to study the model of exercise activity for health, and 2) to evaluate the model of exercise activity for health with Yoga and Aerobic dance of female student at Nakhon Ratchasima Rajabhat University. The Sample used the Purposive Sampling method of 64 samplings, divided into 32 experimental groups and 32 control groups. Research instruments were questionnaire with 0.74 reliability and the record of BMI measurement results of Sport Science Bureau, Department of Physical Education, Ministry of Tourism and Sports. The data was collected by organizing exercise activity for health with Yoga and Aerobic dance with the experimental group for eight weeks. The data was analyzed with descriptive statistics, percentage, Mean, Standard Deviation (S.D.) and BMI analysis.

Results showed that; 1) Most of the female students had the most form of exercise for health which was yoga, for the opinions and expectations were middle ($\bar{X}=3.13$, S.D.=0.33). And 2) the results of evaluating the model of exercise activity for health with Yoga and Aerobic Dance, it was found that was at the suitable proportion. There was a mean difference in body mass index (BMI) of the experimental group of 0.65 kg/square meter and the control group averaged 0.72 kg/square meter.

Keywords : The Activity Model, The Exercise for Health, Overweight, BMI of Female

Citation : วันเฉลิม เหมมี. (2566). รูปแบบกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาหญิง มหาวิทยาลัยราชภัฏ

นครราชสีมา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 147-158;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgsrru.2023.29>

บทนำ (Introduction)

เมื่อปี 1997 องค์การอนามัยโลก (WHO) ประกาศว่าโรคอ้วน เป็นโรคระบาด และล่าสุดเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2020 WHO แถลงว่า “ปัจจุบันมีประชากรผู้ใหญ่ที่น้ำหนักเกิน (Overweight) อยู่ 1,900 ล้านคน และในจำนวนดังกล่าวมีคนเป็นโรคอ้วน (Obesity) มากถึง 650 ล้านคน” แต่ไม่มีใครทราบเรื่องนี้มากนักเพราะตรงกับปีที่เผชิญกับวิกฤติต้มยำกุ้ง ต่อจากนั้นโรคระบาดนี้ก็มิแต่เพิ่มขึ้นจนกระทั่งข้อมูลล่าสุด (2015-2016) มีคนเป็นโรคอ้วนในสหรัฐมากถึงร้อยละ 39.8 ซึ่งสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมากจาก COVID-19 ในสหรัฐอเมริกา ก็เพราะหลายคนเป็นโรคอ้วน ทำให้มีการอักเสบเรื้อรัง (Chronic Inflammation) ทำให้ร่างกายแก่เกินวัยและเกิดโรคแทรกซ้อนอื่น ๆ เช่น โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจและโรคมะเร็ง ที่ทำให้ร่างกายไม่สามารถต่อสู้กับ COVID-19 ได้ ซึ่งในประเทศไทยมีความเป็นไปได้สูงว่าคนที่น้ำหนักเกิน (อ้วนและเป็นโรคอ้วน) น่าจะมีสัดส่วนใกล้เคียงร้อยละ 40 ของประชากรทั้งหมดแล้ว ในขณะที่สหรัฐอเมริกานั้นสัดส่วนนี้จะเท่ากับร้อยละ 68 (Saicheua, 2020 : ออนไลน์) โดยประชากรไทยที่เป็นผู้หญิงร้อยละ 41.8 มีความชุกของภาวะอ้วน ($BMI \geq 25$ กิโลกรัม/ตารางเมตร) และมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างชัดเจน (Ministry of Public Health, 2016: 27) จากผลการสำรวจข้อมูลสถานการณ์สูงตีสมส่วนและพฤติกรรมสุขภาพของวัยรุ่นอายุ 15-21 ปี พบว่า ปัจจุบันวัยรุ่นหญิงอายุ 19 ปี มีส่วนสูงเฉลี่ย 158.1 เซนติเมตร (เป้าหมายส่วนสูงของวัยรุ่นชาย ปี พ.ศ. 2564 คือ 162 เซนติเมตร) โดยเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภค การออกกำลังกาย การนอนหลับ ส่วนดัชนีมวลกายพบว่ามีระดับปกติเท่ากับร้อยละ 51.8 (Department of Health, 2018 : 23)

ผลการตรวจสุขภาพนักศึกษาที่มีน้ำหนักเกินมาตรฐานชั้นปีที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2563 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พบว่า นักศึกษาหญิง 223 คน (ร้อยละ 62.9) มีน้ำหนักตัวเฉลี่ย 80.56 กิโลกรัมต่อคน และส่วนสูง 160.58 เซนติเมตรต่อคน (Nakhon Ratchasima Rajabhat University, 2020) จะเห็นได้ว่า นักศึกษาหญิงมีภาวะน้ำหนักเกินในอัตราสูง ดังนั้น การส่งเสริมสุขภาพที่มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหว การออกกำลังกายเป็นเครื่องมือในการพัฒนาโดยรวมทั้งสมรรถภาพเพื่อสุขภาพและกีฬา (Ministry of Education, 2008 : 146) โดยวิธีการดูแลและควบคุมน้ำหนักตนเองให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานด้วยการออกกำลังกาย เป็นวิธีช่วยให้ร่างกายได้เผาผลาญพลังงานที่ได้รับจากอาหารออกไปจากร่างกายให้เหมาะสมกับวัยและเพศที่ดีที่สุด คือ การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพที่ดี ด้วยการเลือกประเภท รูปแบบ และกิจกรรมการออกกำลังกายให้

Citation : Baomee, W. (2023). The Model of Exercise Activity for Health of Female Students at Nakhon

Ratchasima Rajabhat University. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 147-158;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.29>

สอดคล้องกับสุขภาพในแต่ละด้านที่ตนเองต้องการ และทักษะที่ได้ปฏิบัติในแต่ละรูปแบบของการเคลื่อนไหวที่นำมาใช้อย่างถูกต้อง เป็นขั้นตอน และเป็นระบบ ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการช่วยส่งเสริมพัฒนา บำบัดรักษา ฟิ้นฟู และเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสมองและสุขภาพ ช่วยแก้ไขบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลให้มีความสง่างาม ได้รูปทรง และสมบูรณ์แข็งแรงตามวัย รวมทั้งสามารถควบคุมการเคลื่อนไหวให้เป็นไปตามที่ต้องการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว แม่นยำ สัมพันธ์และเป็นระบบ (Krabuanrat, 2010: 5-6)

ทั้งนี้ รูปแบบการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพด้วยการเดินแอโรบิกและโยคะ เป็นการบริหารร่างกายอย่างหนึ่งที่ช่วยบริหารกล้ามเนื้อให้แข็งแรง ไปพร้อมกับฝึกการสร้างสมดุลและการรวมของร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณเป็นหนึ่งเดียว (Natto-san & Sriwattanapitikul, 2011 : 16) ทำให้กล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ เกิดความกระชับไม่หย่อนยานตามแรงโน้มถ่วงของโลกและก่อนวัยอันสมควร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจตรวจสอบค่าดัชนีมวลกายของนักศึกษาหญิง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โดยการทดลองใช้ด้วยการจัดกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพแบบโยคะและแอโรบิก เพื่อนำไปใช้ในการสร้างเสริมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ โดยเน้นการลดน้ำหนักตัวตามเกณฑ์มาตรฐานของวัยรุ่นเพศหญิงที่มีการเปลี่ยนแปลงน้ำหนักตัว และสามารถนำไปใช้เป็นกิจกรรมสำหรับการออกกำลังกายสำหรับผู้สนใจและผู้ที่ต้องการดูแลสุขภาพสมดุลของร่างกายและจิตใจให้มีสุขภาพที่ดี ปราศจากปัญหาสุขภาพที่เกิดจากโรคภาวะน้ำหนักตัวเกินได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาหญิงมหาวิทยาลัย ราชภัฏนครราชสีมา
2. เพื่อประเมินผลรูปแบบการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพด้วยโยคะและแอโรบิก สำหรับนักศึกษาหญิง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

ประชากรในการวิจัย เป็นนักศึกษาเพศหญิง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2563 จำนวน 223 คน (Office of Academic Promotion

Citation : วันเฉลิม เบ้ามี. (2566). รูปแบบกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาหญิง มหาวิทยาลัยราชภัฏ

นครราชสีมา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 147-158;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.29>

and Registration, 2020) ทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยพิจารณาจากลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัย ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) จำนวน 64 คน แบ่งเป็น กลุ่มทดลอง 32 คน และกลุ่มควบคุม 32 คน กำหนดเกณฑ์คัดเลือกเข้ากลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศหญิง สังกัดคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา อายุระหว่าง 18-19 ปี และส่วนสูงที่ได้รับการวัดและตรวจค่าดัชนีมวลร่างกายตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยการวัดซ้ำในช่วงระยะเวลาสิ้นสุดการดำเนินกิจกรรม และยินยอมให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรมจนสิ้นสุดกระบวนการทั้ง 2 กลุ่ม สำหรับเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างออกจากการวิจัยคือ กลุ่มทดลองขาดการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเกิน 2 ครั้ง และกลุ่มควบคุมไม่สามารถให้ข้อมูลในเครื่องมือการวิจัยได้

วิธีการศึกษา

ดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design)

เครื่องมือที่ใช้และวิธีการเก็บข้อมูลในการวิจัยมีความเหมาะสมและคุณภาพ

1. แบบสอบถาม (Questionnaire Form) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประวัติสุขภาพ และรูปแบบกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติในการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ และส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังในการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าตามวิธีการของ Likert กำหนดค่าคะแนนทัศนคติและความคาดหวัง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 5 หมายถึง มากที่สุด 4 หมายถึง มาก 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง น้อย และ 1 น้อยที่สุด (Siljaru, 2010 : 67) ทำการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผลการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) กำหนดให้ค่าที่เหมาะสมมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป พบว่า ได้ค่า IOC เป็นรายข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และทั้งฉบับ เท่ากับ 0.92 ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการทดลองใช้กับนักศึกษาหญิง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) (Wanichbuncha, 2016 : 35) กำหนดให้มีค่ามากกว่า 0.70 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 พบว่า ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.74 และรายข้ออยู่ระหว่าง

Citation : Baomee, W. (2023). The Model of Exercise Activity for Health of Female Students at Nakhon

Ratchasima Rajabhat University. Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 147-158;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisru.2023.29>

0.72-0.74 สรุปว่า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่สร้างขึ้นมีความเชื่อมั่นค่อนข้างสูงและข้อคำถามมีความเที่ยงตรง (Pongwichai, 2008 : 121) แสดงว่าสามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้จริง

2. ใบบันทึกผลการวัดค่าดัชนีมวลกาย (ก่อนและหลัง ทำกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ) ของสำนักวิทยาศาสตร์การกีฬา กรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (Sport Science Bureau, Department of Physical Education, Ministry of Tourism and Sports, 2019 : 20) มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended) โดยเลือกแบบการกรอกรายการ 3 ข้อ ได้แก่ 1) น้ำหนัก (กิโลกรัม) 2) ส่วนสูง (เซนติเมตร) และ 3) ค่าดัชนีมวลกาย (Body Mass Index : BMI) (กิโลกรัม/เมตร²)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนและหลังการทดลอง โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง (Experimental Group) จะได้รับกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพในรูปแบบโยคะและแอโรบิก เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 45-60 นาที ในช่วงเวลา 17.00-18.00 นาฬิกา และกลุ่มควบคุม (Control Group) ซึ่งไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพในรูปแบบโยคะและแอโรบิกให้ดำเนินชีวิตตามปกติ

สถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviations : S.D.) กำหนดเกณฑ์การแสดงผลทัศนคติและความคาดหวังด้วยค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของ Best (1981 : 196) ได้แก่ 4.51-5.00 หมายถึง มากที่สุด 3.51-4.50 หมายถึง มาก 2.51-3.50 หมายถึง ปานกลาง 1.51-2.50 หมายถึง น้อย และ 1.00-1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

2. วิเคราะห์ค่าดัชนีมวลกาย (BMI) ก่อนและหลังของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตามสูตรการคำนวณของกองออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (Division of Physical Activity for Health, Department of Health, 2020 : ออนไลน์) กำหนดเกณฑ์มาตรฐานสมรรถภาพทางกาย เพศหญิง อายุ 18-19 ปี โดยผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์สรุปช่วงรายการดัชนีมวลกาย (กิโลกรัม/ตารางเมตร) ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพศหญิง อายุ 18-19 ปี ได้จำนวน 4 ระยะ และกำหนดเกณฑ์การแปลผลอ้างอิงเกณฑ์มาตรฐานสมรรถภาพทางกาย เพศหญิง อายุ 18 ปี และอายุ 19 ปี ของสำนักวิทยาศาสตร์การกีฬา กรมพล

ศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (Sport Science Bureau, Department of Physical Educaiton, Ministry of Tourism and Sports, 2019 : 24) ดังนี้

กิโลกรัม/ตารางเมตร	เกณฑ์แปลผล	กิโลกรัม/ตารางเมตร	เกณฑ์แปลผล
13.59-14.18	พอมมาก	14.19-19.15	พอม
19.16-23.89	สมส่วน	23.90-24.63	ท้วม
24.63 ขึ้นไป	เกินเกณฑ์ที่กำหนดไว้		

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษารูปแบบกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาหญิง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พบว่า นักศึกษาหญิงส่วนใหญ่มีรูปแบบกิจกรรมออกกำลังกายเพื่อสุขภาพมากที่สุดคือ โยคะ โดยมีความคิดเห็นและความคาดหวัง แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติและความคาดหวังในการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

ด้าน	ทัศนคติและความคาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ทัศนคติในการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ	3.95	0.77	มาก
2. ความคาดหวังในการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ	2.31	0.36	น้อย
รวมเฉลี่ย	3.13	0.33	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาหญิงมีทัศนคติและความคาดหวังในการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.13$, S.D.=0.33) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทัศนคติในการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$, S.D.=0.77) ส่วนความคาดหวังในการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.31$, S.D.=0.36)

2. ผลการประเมินผลรูปแบบการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพด้วยโยคะและแอโรบิก สำหรับนักศึกษาหญิง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยดัชนีมวลกาย (BMI) ก่อนและหลังการทำกิจกรรมการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพในรูปแบบโยคะและแอโรบิก

การทำกิจกรรม (โยคะและแอโรบิก)	ค่าดัชนีมวลกาย (BMI) (กิโลกรัม/ตารางเมตร)			
	กลุ่มทดลอง	แปลผล	กลุ่มควบคุม	แปลผล
- ก่อน	20.86	สมส่วน	21.79	สมส่วน
- หลัง	20.21	สมส่วน	21.07	สมส่วน
รวมเฉลี่ย	20.53	สมส่วน	21.43	สมส่วน
ผลต่าง	0.65	-	0.72	-

จากตารางที่ 3 พบว่า อยู่ในเกณฑ์สมส่วน โดยมีผลต่างค่าดัชนีมวลกาย (BMI) ของกลุ่มทดลอง เฉลี่ย 0.65 กิโลกรัม/ตารางเมตร และกลุ่มควบคุม เฉลี่ย 0.72 กิโลกรัม/ตารางเมตร

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

รูปแบบการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพมากที่สุด คือ โยคะ โดยธรรมชาติแล้วจะเห็นได้ว่านักศึกษาหญิงกลุ่มนี้ยังอยู่ในวัยรุ่น ซึ่งมีช่วงอายุรอยต่อระหว่างวัยรุ่นตอนปลายกับวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่มีฮอร์โมนเพศเป็นตัวกระตุ้นให้มีความรู้สึกนึกคิดใส่ใจต่อสรีระร่างกายของตนเอง ดังนั้นการให้ความสำคัญเลือกรูปแบบการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพด้วยโยคะเป็นการจัดปรับความสมดุลทั้งทางร่างกายและจิตใจ เนื่องจากโยคะให้ความสำคัญยิ่งยิ่งกับหลักแห่งความสมดุล โยคะคือวินัยต่อร่างกายและจิตใจมุ่งไปที่การประสานกลมกลืนกันของระบบต่าง ๆ ของชีวิตโดยอาศัยเทคนิคการฝึกท่าทางกาย การหายใจ สมาธิ และสภาวะการรวมกาย-จิต เข้าด้วยกันอย่างมีสติรู้อยู่กับกายตลอดเวลา (Division of Complementary and Alternative Medicine, 2008 : 4) ซึ่งในคู่มือแนวทางการจัดการปัญหาอ้วนลงพุงและภาวะแทรกซ้อน (Krutakul et al., 2020 : 20) ได้แนะนำการออกกำลังกายเพื่อลดปริมาณไขมันในร่างกายและเสริมสร้างระบบไหลเวียนเลือด ด้วยรูปแบบการออกกำลังกายด้วยการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลามากกว่า 30 นาทีขึ้นไปและอย่างน้อย 4-5 ครั้งต่อสัปดาห์ ได้แก่ การเดิน การว่ายน้ำ ปั่นจักรยาน พายหรือถีบเรือ การวิ่ง (สำหรับคนที่มีระดับน้ำหนักในเกณฑ์ปกติ) ไร่ไถเก็ก ชิกง และการเต้นแอโรบิก ซึ่งการออกกำลังกายรูปแบบนี้เป็นการออกกำลังกายที่เรียกว่า การออกกำลังกายแบบแอโรบิก (Aerobic Exercise)

Citation : วันเฉลิม เบ้ามี. (2566). รูปแบบกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาหญิง มหาวิทยาลัยราชภัฏ

นครราชสีมา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 147-158;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgsrru.2023.29>

นักศึกษาหญิงมีทัศนคติในการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพระดับมาก โดยมีอันดับแรก คือ การออกกำลังกายอย่างเป็นประจำช่วยลดไขมันได้ ซึ่งลักษณะคล้าย มหาโชติ (Mahachote, 2014 : 23-28) ได้อธิบายถึงการลดน้ำหนักที่จะช่วยให้มีอายุยืนและช่วยในการรักษาโรคต่าง ๆ เป็นอย่างดี ดังนั้น วิธีลดน้ำหนักที่ถูกต้องและไม่เป็นอันตรายแก่ร่างกายก็คือการลดไขมันที่สะสมอยู่มากกว่าปกติในร่างกายด้วยการแก้ไขด้านอาหารหรือลดปริมาณอาหารที่ทานอย่างถูกหลักโภชนาการ และควรออกกำลังกายควบคู่ไปกับการจำกัดอาหาร ซึ่งนักวิทยาศาสตร์ได้แสดงให้เห็นว่าการออกกำลังกายเพียงวันละครึ่งชั่วโมงทุกวันจะให้ประโยชน์แก่ร่างกายได้มาก ส่วนความคาดหวังในการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพระดับน้อย โดยข้อรายการที่มีระดับปานกลางอันดับแรก คือ ความคาดหวังในการออกกำลังกายเพื่อรักษา ป้องกัน และลดการเกิดโรคภัยให้กับตัวเอง ซึ่งงานวิจัยของนพรัตน์ มีจินดา และคณะ (Meejinda et al., 2020 : 83) พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เพศหญิงมีความรู้และทัศนคติอยู่ในระดับดี และพฤติกรรมการป้องกันภาวะน้ำหนักเกินอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันภาวะน้ำหนักเกิน ได้แก่ การรับรู้เกี่ยวกับรูปร่างของตนเอง มีความสัมพันธ์กัน ส่วนความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับภาวะน้ำหนักเกินมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันภาวะน้ำหนักเกิน มีข้อเสนอแนะให้ส่งเสริมและสนับสนุนช่องทางสื่อที่สามารถเข้าถึงนักศึกษามากที่สุด และส่งเสริมให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

นักศึกษาหญิงกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีค่าดัชนีมวลกาย (BMI) อยู่ในเกณฑ์สมส่วน โดยมีค่าดัชนีมวลกาย (BMI) ก่อนและหลังอยู่ในเกณฑ์สมส่วนเช่นกัน ซึ่งหลังกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพในรูปแบบโยคะและแอโรบิก มีค่าดัชนีมวลกาย (BMI) ลดลงทุกคน ซึ่งคล้ายคลึงกับงานวิจัยของวัชรินทร์ เสมามอญ (Senamon, 2019 : 65-66) พบว่า หลังการทดลองมีดัชนีมวลกายลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ในงานวิจัยของปรีดี ศรีสมัย (Sridamai, 2021 : 74) ได้เสนอแนะให้มีการจัดกิจกรรมในการกำกับตนให้กับนักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกิน โดยเฉพาะในช่วงวัยรุ่นตอนต้น และควรส่งเสริมการออกกำลังกายที่มีรูปแบบและแบบแผนชัดเจนต่อเนื่องในโรงเรียน เพื่อเพิ่มกิจกรรมทางกายให้นักเรียนได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยยังพบว่าในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีนักศึกษาหญิงที่อยู่ในเกณฑ์เกินกำหนดไว้ ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ควรจัดให้มีกิจกรรมสร้างเสริมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาที่มีน้ำหนักเกินเกณฑ์มาตรฐานตามช่วงอายุ ควบคู่ไปกับการจัดตารางการกำกับและควบคุมการบริโภคอาหารประจำวันร่วมกันไปด้วย เพื่อให้นักศึกษาได้นำไปปฏิบัติสำหรับลดน้ำหนักตัวให้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน ส่งผลดีต่อสุขภาพและร่างกายที่ได้สัดส่วนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรสร้างโปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพด้วยการออกกำลังกายเป็นหลักสูตรที่มีน้ำหนักเกินเกณฑ์มาตรฐาน โดยใช้นักศึกษาและบุคลากรในมหาวิทยาลัยเป็นฐานสำหรับการจัดกิจกรรมและฝึกทักษะการสร้างเสริมสร้างบุคลิกภาพกายใจที่ดีได้อย่างเหมาะสมกับช่วงวัย

เอกสารอ้างอิง (References)

- Best, J. W. (1981). **Research in Education**. New Jersey: Prentice – Hall.
- Department of Health. (2018). **Annual Report of the Department of Health 2017**. Bangkok : Department of Health, Ministry of Public Health. [In Thai]
- Division of Complementary and Alternative Medicine. (2008). **Basic of Yoga for Health**. Bangkok : Sukhumvit Media Marketing. [In Thai]
- Division of Physical Activity for Health, Department of Health. (2020). **Body Mass Index : BMI**. [Online]. Available : https://hd.co.th/my/users/sign_up. Retrieved 2 September 2020. [In Thai]
- Krabuanrat, C. (2010). **Exercise for health: Knowledge that still needs to be understood**. Bangkok : Faculty of Education, Kasetsart University. [In Thai]
- Krutakul, K., Inthiraj, A., Supapich, N., Suwannaphol, W., Rungtraku., L. and Maneesri, T. (2020). **Guidelines for the management of abdominal obesity and its complications**. Bangkok : Public Library. [In Thai]

Citation : วันเฉลิม เบ้ามี. (2566). รูปแบบกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาหญิง มหาวิทยาลัยราชภัฏ

นครราชสีมา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 147-158;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgsrru.2023.29>

- Mahachote, L. (2014). **Factors Influencing Body Weight Control Behaviors of Aerobics Club Member in Mueang District, Nakhon Pathom Province.** Master of Education Program in Development Education, Silpakorn University. [In Thai]
- Meejinda, N., Siriprohmpathara, C. and Taearak, K. (2020). Factors associated with Body Mass Index among Students in Sirindhorn College of Public Health, Khon Kaen. **Thai Health Science Journal and community public health.** 3(1) : 83-94. [In Thai]
- Ministry of Education. (2008). **Basic Education Core Curriculum B.E. 2551.** Bangkok : Council Printing House. [In Thai]
- Ministry of Public Health. (2016). **The 12th National Health Development Plan (2017-2021).** Bangkok : Ministry of Public Health. [In Thai]
- Nakhon Ratchasima Rajabhat University. (2020). **Annual health checkup results 2020 for first year students, Nakhon Ratchasima Rajabhat University.** (Unpublished manuscript). [In Thai]
- Natto-san and Sriwattanapitikul, S. (2011). **Yoga girl.** Bankoko : Wongklom. [In Thai]
- Office of Academic Promotion and Registration. (2020). **Annual Report 2020.** Nakhon Ratchasima : Nakhon Ratchasima Rajabhat University. [In Thai]
- Pongwichai, S. (2008). **Statistical data analysis by computer.** 19th edition. Bangkok : Chulalongkorn University Press. [In Thai]
- Saicheua, S. (2020). **Obesity. In Bangkok business.** [Online]. Available : <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/650315> . Retrieved 2 September 2020. [In Thai]
- Senamon, W. (2019). The Effect of Weight Reduction Program for Among Overweight Students. **Journal of MCU Humanities Review.** 5(2) : 65-74. [In Thai]
- Siljaru, T. (2010). **Research and analysis of statistical data with SPSS.** 11th edition. Bangkok : V. Inter Print. [In Thai]

Citation : Baomee, W. (2023). The Model of Exercise Activity for Health of Female Students at Nakhon

Ratchasima Rajabhat University. **Journal of Local Governance and Innovation.** 7(2) : 147-158;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.29>

- Sport Science Bureau, Department of Physical Education, Ministry of Tourism and Sports. (2019). **Tests and benchmarks for physical fitness of people aged 19-59 years old**. Bangkok : Sport Science Bureau, Department of Physical Education, Ministry of Tourism and Sports. [In Thai]
- Sport Science Bureau, Department of Physical Education, Ministry of Tourism and Sports. (2019). **Tests and benchmarks for physical fitness of people aged 13-18 years old**. Bangkok : Sport Science Bureau, Department of Physical Education, Ministry of Tourism and Sports. [In Thai]
- Sridamai, P. (2021). Self-Regulation of Adolescents aged 13–18 years to Decrease their Body Mass Index in the Akat Amnuai District, Sakon Nakhon Province. **Journal of Sakon Nakhon Hospital**. 24(2) : 74-86. [In Thai]
- Wanichbuncha, K. (2016). **Advanced Statistical Analysis with SPSS for Windows**. Bangkok : Department of Statistics, Faculty of Commerce and Accountancy. Chulalongkorn University. [In Thai]

Citation : วันเฉลิม เบ้ามี. (2566). รูปแบบกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษาหญิง มหาวิทยาลัยราชภัฏ

นครราชสีมา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 147-158;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.29>

ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
ตามการรับรู้ของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร
Learning Leadership of School Administrators in Digital Era by
Perception of Teacher Under Bangkok Metropolitan
Administration

อนุนิดา ยนต์ศิริ^{1*} และอุไร สุทธิรัมย์²
Anunida Yonsiri^{1*} and Urai Suthiyam²

Received : March 23, 2023; Revised : April 17, 2023; Accepted : April 19, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามการรับรู้ของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร และ 2) เปรียบเทียบทัศนคติของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และกลุ่มเขต กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 308 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของโคเฮน และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.957 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามการรับรู้ของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และ 2) ครูที่มีวุฒิการศึกษา และตำแหน่งต่างกัน มีการรับรู้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันส่วนครูที่

¹⁻²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง; Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : anu.yonsiri@gmail.com

Citation : Yonsiri, A. and Suthiyam, U. (2023). Learning Leadership of School Administrators in Digital Era by Perception of Teacher Under Bangkok Metropolitan Administration. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 159-172; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.30>

ปฏิบัติงานในกลุ่มเขตต่างกัน มีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการทำงานเป็นทีมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่ปฏิบัติงานในกลุ่มกรุงเทพมหานครกลาง กรุงเทพมหานครเหนือ และกรุงเทพใต้ และครูที่ปฏิบัติงานในกลุ่มกรุงเทพมหานครเหนือ และกรุงเทพมหานครใต้มีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่ปฏิบัติงานในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก โดยภาพรวม และคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ (Keywords) : ภาวะผู้นำการเรียนรู้, ผู้บริหารสถานศึกษา, ยุคดิจิทัล

Abstract

This Article aimed (1) to study Learning Leadership of School Administrators in Digital Era by Perception of Teachers under Bangkok Metropolitan Administration (2) to compare Learning Leadership of School Administrators in Digital Era by Perception of Teachers under Bangkok Metropolitan Administration classified by educational qualifications, positions, and district groups the sample was 308 teachers of academic year 2022. The sample size was determined by using Cohen's ready-made table and stratified sampling method. The tool used in collecting the data was a questionnaire with the reliability of 0.957. Statistics used in the analysis were mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance (one-way ANOVA), and Scheffe's method of multiple comparison. The research results were found as follows; 1. Learning Leadership of School Administrators in Digital Era by Perception of Teachers under Bangkok Metropolitan Administration was in the highest level for both overall and each aspect, 2. Teachers with different educational background and position were found to be the same in acknowledging the school administrators Learning Leadership of School Administrators in both overall and each aspect. As for teachers working in different district groups, there is a perception of the learning leadership of school administrators in team learning was significantly different at the .05 level that teachers working in the Central Bangkok, Northern Bangkok, and Southern Bangkok groups and Northern Krungthong and Southern Krungthong groups had a perception of the learning leadership of

Citation : อนุธิดา ยนต์ศิริ และอุไร สุทธิแย้ม. (2566). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามการรับรู้ของ

ครู สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 159-172;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.30>

school administrators higher than teachers working in the Eastern Bangkok group overall and the other pairs aspect.

Keywords : Learning Leadership, School Administrators, Digital Era

บทนำ (Introduction)

การบริหารงานสถานศึกษาต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการทำงาน มีวิสัยทัศน์ และที่สำคัญเป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำสูง และสามารถใช้ภาวะผู้นำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการบริหารงานให้สำเร็จตามเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งองค์กรที่ประสบผลสำเร็จในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องมีผู้นำที่มีความสามารถ เพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมาย และสามารถแข่งขันกับองค์กรอื่นได้ ภายใต้โลกข่าวสารที่ไร้พรมแดน ผู้นำจึงจำเป็นต้องมีความพร้อมในการการเรียนรู้ และมีความรู้ในด้านความคิดสร้างสรรค์ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และนวัตกรรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยใช้ความสามารถในด้านการสื่อสารความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายหรือบุคคลในการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีม สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงาน (กนกอร สมปราชญ์, 2560 : 53) ผู้นำต้องมีความรอบรู้ และพัฒนาตนเองให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านเทคโนโลยี การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และอนาคต เพื่อนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมาย ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญขององค์กรแห่งการเรียนรู้

ภาวะผู้นำการเรียนรู้เป็นภาวะผู้นำที่จำเป็น และเหมาะสมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งในยุคดิจิทัล โดยภาวะผู้นำการเรียนรู้ ประกอบด้วยองค์ประกอบหลักหลายองค์ประกอบ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การทำงานเป็นทีม มีการบริหารจัดการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะกับบริบทสภาพแวดล้อม รวมทั้งต้องมีการสะท้อนผลและสะท้อนคิดตลอดเวลา มีความเป็นพลวัตร เพื่อตอบสนองสังคมที่ปรับเปลี่ยนตลอดเวลา สิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบหลัก ๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการพัฒนาศักยภาพ และสมรรถนะของบุคคลที่ส่งผลให้สถานศึกษาเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการจัดการศึกษาสูงขึ้น (ศรสวรรค์ พานซ้าย, 2564 : 92) ดังนั้น ภาวะผู้นำการเรียนรู้จึงนับว่ามีความสำคัญในยุคดิจิทัล โดยจำเป็นต้องพัฒนาผู้บริหารให้มีภาวะผู้นำการเรียนรู้ โดยมุ่งพัฒนาสถานศึกษาไปสู่สถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล มีการปรับปรุง

Citation : Yonsiri, A. and Suthiyam, U. (2023). Learning Leadership of School Administrators in Digital Era by

Perception of Teacher Under Bangkok Metropolitan Administration. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 159-172; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.30>

เปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้นำให้เป็นผู้อำนวยความสะดวก และให้การสนับสนุน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่ทันสมัยมาพัฒนางานอยู่เสมอเป็นผู้นำแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมศักยภาพภาวะผู้นำให้เข้มแข็ง พัฒนาการเรียนรู้อย่างมืออาชีพ ส่งผลให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน (นฤมล จิตรเอื้อ, 2560 : 1738)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ปรับปรุง พัฒนารูปแบบ และกระบวนการทำงานโดยใช้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รวมทั้งสามารถกำหนดเป็นนโยบาย แนวทางในการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เท้าทันการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามการรับรู้ของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และกลุ่มเขต

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 437 โรงเรียน จำนวนครูทั้งสิ้น 13,902 คน (รายงานสถิติการศึกษาปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร, 2565)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 370 คน ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด 308 ฉบับ โดยคิดเป็นจำนวนร้อยละ 83.24 ซึ่งใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ

Citation : อนุธิดา ยนต์ศิริ และอุไร สุทธิแย้ม. (2566). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามการรับรู้ของ

ครู สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 159-172;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgsrru.2023.30>

Cohen (Cohen, et.al. 2018 : 206) และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling)

3. การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

วิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนในการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยเพื่อให้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ การเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร กำหนดขอบเขตของเนื้อหา สร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหากรอบแนวคิดของการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

3.2 วิเคราะห์ข้อคำถาม เพื่อสร้างแบบตรวจสอบรายการ และแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า

3.3 นำแบบสอบถามฉบับร่าง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของเนื้อหาให้ข้อเสนอแนะ แก้ไข ปรับปรุง ตลอดจนพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ

3.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และกำหนดค่าคะแนน ความสอดคล้องตามเกณฑ์ของผู้เชี่ยวชาญมีดังนี้

+1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจในคำถามว่ามีความสอดคล้องกับเนื้อหา

0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจในคำถามว่ามีความสอดคล้องกับเนื้อหา

-1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจในคำถามว่าไม่มีความสอดคล้องกับเนื้อหา

พิจารณาค่าความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60 –1.00 ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง และจัดทำเป็นแบบสอบถามต่อไป

3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามที่คุณผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับครูซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 30 คน

3.6 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .957

3.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการ (try out) แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ.

3.8 ปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์

3.9 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1. ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ขอความอนุเคราะห์จากโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตจัดเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ โดยใช้ Google Form ไปยังกลุ่มตัวอย่างการวิจัย จำนวน 370 คน

4.2. ผู้วิจัยดำเนินการขอความอนุเคราะห์จากครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ตอบแบบสอบถาม มีการแจกและรวบรวมแบบสอบถามซึ่งนับวันเก็บแบบสอบถาม ระหว่างวันที่ 23 มกราคม ถึง วันที่ 31 มกราคม 2566

4.3. รวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด 308 ฉบับ โดยคิดเป็นจำนวนร้อยละ 83.24 แล้วนำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง

4.4. นำข้อมูลที่ได้ไปประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์แบบสำเร็จรูป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามการรับรู้ของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยดำเนินการ ดังต่อไปนี้

5.1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจำนวน 308 ฉบับ คิดเป็นจำนวนร้อยละ 83.24 ทำการตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์จำนวน 308 ฉบับ

5.2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และกลุ่มเขต โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) พร้อมทั้งนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตาราง

5.3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามการรับรู้ของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) เป็นรายข้อแล้วนำเสนอรูปแบบตาราง

5.4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามการรับรู้ของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร ของครูในสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน ใช้การทดสอบโดยใช้ค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Samples)

5.5. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามการรับรู้ของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร ของครู ที่มีตำแหน่ง และปฏิบัติงานในกลุ่มเขตที่แตกต่างกัน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ F-test แบบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's multiple comparison method)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามการรับรู้ของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร

ด้าน	ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล ตามการรับรู้ของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร	ระดับการรับรู้ของครู		
		$\bar{X}$	SD	ระดับ
1	การทำงานเป็นทีม (Team Learning)	4.66	.35	มากที่สุด
2	ความคิดสร้างสรรค์ (Creative)	4.66	.31	มากที่สุด
3	สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Learning Environment)	4.68	.33	มากที่สุด
4	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Technology)	4.67	.35	มากที่สุด
รวม		4.67	.32	มากที่สุด

Citation : Yonsiri, A. and Suthiyam, U. (2023). Learning Leadership of School Administrators in Digital Era by

Perception of Teacher Under Bangkok Metropolitan Administration. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 159-172; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.30>

จากตาราง พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามการรับรู้ของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Learning Environment) ($\bar{X} = 4.68$) รองลงมา คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Technology) ($\bar{X} = 4.67$) และด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creative) ($\bar{X} = 4.66$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม (Team Learning) ($\bar{X} = 4.66$)

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามการรับรู้ของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง และกลุ่มเขตผลปรากฏดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามการรับรู้ของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามการรับรู้ของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่าครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามการรับรู้ของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามกลุ่มเขต ในภาพรวมและรายด้านครูที่ปฏิบัติงานในกลุ่มเขตต่างกัน มีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการทำงานเป็นทีม (Team Learning) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่ปฏิบัติงานในกลุ่มกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร และกรุงเทพใต้ และครูที่ปฏิบัติงานในกลุ่มกรุงเทพมหานคร และกรุงเทพใต้ มีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่ปฏิบัติงานในกลุ่มกรุงเทพมหานครตะวันออก โดยภาพรวมและคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามการรับรู้ของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามการรับรู้สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Learning Environment) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Technology) ความคิดสร้างสรรค์ (Creative) และการทำงานเป็นทีม (Team Learning) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลมุ่งเน้นการเรียนรู้ทั้งระบบ ตั้งแต่การออกแบบที่เหมาะสม การปฏิบัติให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยการจัดสรร จัดเตรียม สิ่งแวดล้อมที่มีพลังต่อการเรียนรู้และขยายศักยภาพการเรียนรู้ โดยผ่านกิจกรรมของกลุ่มสังคมของทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ จึงทำให้ผู้บริหารให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ และปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารมากที่สุด คือ การสร้างสภาพแวดล้อม โดยสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลากรในสถานศึกษารู้สึกอยากแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเป็นส่วนช่วยในการเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยจะต้องส่งเสริมให้ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถในทุก ๆ ด้าน ดังนั้น ภาวะผู้นำการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องเข้าไปอยู่ในทุกระบบ และทุกระดับที่จะส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ กนกอร สมปราชญ์ (2560) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญ และเป็นงานหลักของผู้บริหารการศึกษาที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ด้วยเหตุผลดังกล่าวส่งผลให้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภูเบศร์ บาลชน (2563) พบว่า ระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม จะเห็นว่าภาวะผู้นำการเรียนรู้ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เช่นกัน

จากการเปรียบเทียบการรับรู้ของครูต่อภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และกลุ่มเขต โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษา และตำแหน่งต่างกัน มีการรับรู้ของครูต่อภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในยุคปัจจุบันการเข้าถึง

แหล่งข้อมูลของครูในการปฏิบัติงานในสถานศึกษานั้นมีหลากหลายช่องทางในการเรียนรู้ และสามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างรวดเร็วผ่านสื่อออนไลน์ รวมทั้งสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานครได้ให้การสนับสนุนจัดการอบรมให้ความรู้แก่ครูทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงวุฒิการศึกษา และตำแหน่ง จึงทำให้ครูที่มีวุฒิการศึกษา และตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำ การเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สินีนาฏ จิระพรพาณิชย์ (2562) พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในยุคดิจิทัล ตามความคิดเห็นของครู ในเขต อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา และตำแหน่ง โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่ปฏิบัติงานในกลุ่มเขตต่างกัน มีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำ การเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยด้านการทำงานเป็นทีม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่ปฏิบัติงานในกลุ่มเขตต่างกัน ได้แก่ กลุ่มกรุงเทพกลาง กรุงเทพเหนือ และกรุงเทพใต้ กลุ่มกรุงเทพตะวันออก และกลุ่มกรุงเทพเหนือ และกรุงเทพใต้ มีบริบทของสถานศึกษาแตกต่างกัน มีโครงสร้างของการบริหารงานแตกต่างกัน ดังนั้นอาจทำให้ความใกล้ชิด คั่นเคย และพบปะเพื่อร่วมมือในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษากับผู้บริหารสถานศึกษามีความแตกต่างกัน จากภาพรวม และด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร ได้มีการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ และพันธกิจของสำนักกรุงเทพมหานคร เพื่อให้คุณภาพและมาตรฐานไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีคุณภาพ และต่อเนื่อง โดยกระจายอยู่ในพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร จำนวน 50 สำนักงานเขต โดยการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและเยาวชนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และประเทศชาติ เป็นบุคคลที่มีความรู้ คุณธรรม และมีทักษะในการดำรงชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2562) สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานครให้ไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม โดยมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานครให้มีคุณภาพทั้งการส่งเสริมวิชาชีพครู การบริหารจัดการ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

Citation : อนุธิดา ยนต์ศิริ และอุไร สุทธิรัมย์. (2566). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามการรับรู้ของ

ครู สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 159-172;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.30>

ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่สำคัญ คือ 1. การทำงานเป็นทีม 2. ความคิดสร้างสรรค์ 3. สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และ 4. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ช่วยในการพัฒนารูปแบบ และกระบวนการทำงานโดยใช้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รวมทั้งสามารถกำหนดเป็นนโยบาย แนวทางในการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพ้าทันการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีม โดยการใช้กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) หรือความร่วมมืออื่น ๆ เพื่อพัฒนาให้มีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในทีมงาน และระหว่างทีมงาน ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในทีมงาน มีกระบวนการติดต่อสื่อสารที่เป็นระบบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของทีมงาน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักและให้ความสำคัญกับการดำเนินการจัดหรือปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยการวางแผนโครงการกิจกรรม ที่ช่วยส่งเสริมให้ครู และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลเกิดขึ้นมีความคิดที่ทันสมัย กล้าตัดสินใจ และมีความรอบคอบ เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษามีประสิทธิภาพ

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นส่วนที่ช่วยให้การบริหารจัดการความเปลี่ยนแปลง

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เพื่อสร้างกลยุทธ์ และยุทธศาสตร์ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารสถานศึกษา รวมถึงการส่งเสริมให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีจนเป็นกิจวัตรประจำวัน เพื่อให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล เช่น ประสิทธิภาพการทำงาน โครงสร้าง หรือระบบการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลกับพฤติกรรมการทำงานของครูในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

- กนกอร สมปราชญ์. (2560). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: การศึกษาทฤษฎีฐานราก. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 12(34) : 51-65.
- นฤมล จิตรเอื้อ. (2560). บทบาทภาวะผู้นำในการพัฒนาองค์การสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้. วารสารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 10(2) : 1738-1754.
- ภูเบศร์ บาลชน. (2563). โมเดลภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น: โมเดลแข่งขันภาวะผู้นำการเรียนรู้ และภาวะผู้นำแบบร่วมพลัง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น.

Citation : อนุธิดา ยนต์ศิริ และอุไร สุทธิรัมย์. (2566). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามการรับรู้ของ

ครู สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 159-172;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgrisru.2023.30>

- ศรสวรรค์ พานซ้าย. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. **ศึกษาศาสตร์สาร
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. 5(1) : 90-103.
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2562). **คู่มือปฏิบัติงานหรือมาตรฐาน**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้
จาก : <https://webportal.bangkok.go.th/bangkokeducation>. สืบค้น 1 กุมภาพันธ์
2566.
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2565). **รายงานสถิติการศึกษาปีการศึกษา 2565 โรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : [https://webportal.bangkok.go.th/
bangkokeducation](https://webportal.bangkok.go.th/bangkokeducation). สืบค้น 3 มกราคม 2566.
- สินีนาว จิระพรพาณิชย์. (2562). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในยุค
ดิจิทัล ตามความคิดเห็นของครูในเขตอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. **วารสารการบริหาร
การศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**. 9(33) : 256-262.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2018). **Research Methods in Education**
(8th ed). London: Routledge.

Citation : อนุนิดา ยนต์ศิริ และอุไร สุทธิแย้ม. (2566). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามการรับรู้ของ

ครู สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 159-172;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.30>

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอน
ในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สมุทรปราการ เขต 1

Innovative Leadership of School Administrators by Perception
of Teachers Under Sriput Group in Samutprakan Primary
Educational Service Area Office 1

อุดมลักษณ์ คงมัน^{1*} และอุไร สุทธิรัมย์²

Udomlak Kongman^{1*} and Urai Suthiyam²

Received : March 25, 2023; Revised : April 18, 2023; Accepted : April 19, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของครูผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษารูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แนวคิดภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นกรอบการวิจัย พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนในกลุ่มศรีพุทธ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธ ปีการศึกษา 2565 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 234 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่

¹⁻²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง; Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : udomluk096@gmail.com

Citation : Kongman, U. and Suthiyam, U. (2023). Innovative Leadership of School Administrators by Perception of Teachers Under Sriput Group in Samutprakan Primary Educational Service Area Office 1. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 173-186; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.31>

การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ครูที่ปฏิบัติงานในสังกัดสถานศึกษาขนาดสถานศึกษาต่างกัมีทัศนต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords) : ภาวะผู้นำ, นวัตกรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This article has the objectives of 1) to Study the Innovative Leadership of School Administrators By Perception of Teachers Under Sriput Group In Samutprakan Primary Educational Service Area Office 1 and 2) to compare the perceptions of teachers in the Sriput group towards the Innovative Leadership of School Administrators By Perception of Teachers Under Sriput Group In Samutprakan Primary Educational Service Area Office 1. Classified by educational qualification, position and size of educational institutes. The research model was a quantitative research. Use the concept of innovative leadership as a research framework. The research area were schools in the Sriput group. The sample used in the research were teachers in the Sriput group. Academic year 2022, the sample group was 234 people using the Stratified random sampling was selected. The research tools were questionnaires, data were analyzed by means. standard deviation T- test one-way analysis of variance and comparing the differences of scores by pairs by Ceffe's method. The results of the research were as follows: 1) Teachers' perceptions toward innovative leadership of school administrators according to teachers' perceptions of the Sriput group under the Office of Samutprakan Primary Educational Service Area 1 as a whole and each case. 2) Teachers working in different educational institutes with different size of institutes. There was a view towards innovative leadership of school administrators as a whole and each aspect differed at a statistical significance level of .05

Citation : อุดมลักษณ์ คงมัน และอุไร สุทธิแย้ม. (2566). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของ

ครูผู้สอน ในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 173-186; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.31>

Keywords : Leadership, Innovation, School Administrators

บทนำ (Introduction)

การบริหารสถานศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์และยุคของการปฏิรูปการศึกษาการศึกษา โดยมี การกระจายอำนาจทางการศึกษาจากส่วนกลางไปสู่ระดับสถานศึกษา ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องใช้ความสามารถและอำนาจในการตัดสินใจ ต้องอาศัยการมีภาวะผู้นำและความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และมีเครื่องมือในการบริหารสถานศึกษา นวัตกรรม ถือว่าเป็นเครื่องมือประเภทหนึ่งที่มีประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาไปสู่เป้าหมาย การนำนวัตกรรมมาเป็นส่วนหนึ่งจึงเกิดการบริหารสถานศึกษาแนวใหม่ (จุฑาทิพย์ ชนะเคน, 2560 : 3)

นวัตกรรม คือ สิ่งใหม่ที่เกิดจากการใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ ที่มีประโยชน์ต่อ เศรษฐกิจและสังคม หมายความว่า สิ่งที่เกิดขึ้นจากความสามารถในการใช้ความรู้ความคิดสร้างสรรค์ทักษะ และประสบการณ์ทางเทคโนโลยีหรือการจัดการ มาพัฒนาให้เกิดผลิตภัณฑ์หรือ กระบวนการผลิต หรือบริการใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด ตลอดจนการปรับปรุง เทคโนโลยี การแพร่กระจายเทคโนโลยี การออกแบบผลิตภัณฑ์ และการฝึกอบรมที่นำมาใช้ เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและก่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะในรูปแบบของการเกิดธุรกิจ การลงทุน ของผู้ประกอบการ หรือตลาดใหม่ หรือรายได้แหล่งใหม่ รวมทั้งการจ้างงานใหม่ (สำนักงาน นวัตกรรมแห่งชาติ, 2552) นวัตกรรม คือ สิ่งใหม่ ๆ คิดใหม่ ทำใหม่ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนา จึงมีความจำเป็นและมีความท้าทายสำหรับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมถือได้ว่าเป็นการ แสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาถึงคุณลักษณะที่มีสมรรถนะ บุคลิกภาพ บทบาท ความสามารถในการเข้าถึงปัญหาหรือโอกาสที่สลับซับซ้อน สามารถค้นพบแนวทางในการดำเนินการใหม่ ๆ รวมทั้งใช้กระบวนการของการสร้างสรรค์บริบททางนวัตกรรม เพื่อการขับเคลื่อนให้บุคลากร สามารถสร้างนวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตและการให้บริการอย่างสร้างสรรค์ซึ่งมีความสำคัญทั้งต่อการบริหารงานของบุคลากรในองค์กร และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กร (กุลชลี จงชลี, 2560 : 2)

ทั้งนี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เป็นผู้นำที่แสดงออกถึงความสามารถในการประยุกต์ใช้นวัตกรรม โดยมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย มีความคิดสร้างสรรค์ในการนำเทคโนโลยีทักษะความรู้

Citation : Kongman, U. and Suthiyam, U. (2023). Innovative Leadership of School Administrators by Perception

of Teachers Under Sriput Group in Samutprakan Primary Educational Service Area Office 1. Journal
of Local Governance and Innovation. 7(2) : 173-186; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.31>

กระบวนการ วิธีการต่าง ๆ มาแก้ไขปัญหาและพัฒนาในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และมีการทำงานเป็นทีมระหว่างบุคลากรกับผู้บริหาร ให้เกิดแนวทางการดำเนินงานใหม่สู่การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม (จิราภา ประพันธ์พัฒน์, 2563 : 65)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 และเปรียบเทียบการรับรู้ของครูผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา เนื่องจาก การศึกษามีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา หากผู้บริหารสถานศึกษามีการนำวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม จะทำให้เกิดกระบวนการพัฒนาและวิธีการการบริหารสถานศึกษาแนวใหม่ และเกิดการสนับสนุน กันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับบุคลากรในการปฏิบัติงาน สร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ ร่วมกัน มีความเอื้อเฟื้อต่อกัน สามารถลดปัญหาและความขัดแย้งลงได้ เป็นการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ยังส่งผลให้บรรยากาศขององค์กรน่าอยู่และประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาองค์กร ด้วยวิธีการบริหารบริหารจัดการแบบใหม่ ๆ ที่ทันยุคการเปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับบริบทของ สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพการทำงานที่ดี ด้วยเหตุดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยศึกษาภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลต่อ องค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนใน กลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของครูผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา

Citation : อุดมลักษณ์ คงมัน และอุไร สุทธิรัมย์. (2566). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของ

ครูผู้สอน ในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. วารสารการบริหาร การปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 173-186; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.31>

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่ผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 514 คน ทั้งหมด 9 โรงเรียน ประกอบด้วย 1) โรงเรียนคลองกระทุ่มราษฎร์อุทิศ จำนวน 27 คน 2) โรงเรียนคลองบางปิ้ง จำนวน 32 คน 3) โรงเรียนคลองสำโรง จำนวน 38 คน 4) โรงเรียนมหาภาพระจาดทองอุปถัมภ์ จำนวน 42 คน 5) โรงเรียนอินทรมพรรยอนุสรณ์ จำนวน 44 คน 6) โรงเรียนคลอง-ใหม่ จำนวน 55 คน 7) โรงเรียนวัดแพรกษา จำนวน 81 คน 8) โรงเรียนวัดด่านสำโรง จำนวน 83 คน และโรงเรียนนาคติอนุสรณ์ จำนวน 110 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูที่ผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 234 คน ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด 234 ฉบับ โดยคิดเป็นจำนวนร้อยละ 100 ซึ่งใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Cohen (Cohen et.al., 2018 : 206) และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling)

2. การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

วิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนในการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยเพื่อให้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร กำหนดขอบเขตของเนื้อหาสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหากรอบแนวคิดของการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

2.2 วิเคราะห์ข้อคำถาม เพื่อสร้างแบบตรวจสอบรายการ และแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า

2.3 นำแบบสอบถามฉบับร่าง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของเนื้อหาให้ข้อเสนอแนะ แก้ไข ปรับปรุง ตลอดจนพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ

2.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และกำหนดค่าคะแนน ความสอดคล้องตามเกณฑ์ของผู้เชี่ยวชาญมีดังนี้

+1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญสนใจในคำถามว่ามีความสอดคล้องกับเนื้อหา

0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญไม่สนใจในคำถามว่ามีความสอดคล้องกับเนื้อหา

-1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญไม่สนใจในคำถามว่าไม่มีความสอดคล้องกับเนื้อหา

พิจารณาค่าความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60 –1.00 ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงและจัดทำเป็นแบบสอบถามต่อไป

2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับครูซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 30 คน

2.6 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .995

2.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการ (try out) แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ

2.8 ปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์

2.9 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1. ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ขอความอนุเคราะห์จากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มอบให้โรงเรียนกลุ่มศรีพุทธในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 9 โรงเรียน เพื่อขออนุญาตจัดเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ โดยใช้ Google Form ไปยังกลุ่มตัวอย่างการวิจัย จำนวน 234 คน

3.2. ผู้วิจัยดำเนินการขอความอนุเคราะห์จากครูผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตอบแบบสอบถามจาก Google Form

3.3. รวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด 234 ฉบับ โดยคิดเป็นจำนวนร้อยละ 100 แล้วนำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง

Citation : อุดมลักษณ์ คงมัน และอุไร สุทธิแย้ม. (2566). การนำเสนอเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของ

ครูผู้สอน ในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 173-186; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.31>

3.4. นำข้อมูลที่ได้ไปประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์แบบสำเร็จรูป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผู้วิจัยดำเนินการ ดังต่อไปนี้

4.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจำนวน 234 ฉบับ คิดเป็นจำนวนร้อยละ 100 ทำการตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์จำนวน 234 ฉบับ

4.2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) พร้อมทั้งนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตาราง

4.3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) เป็นรายข้อแล้วนำเสนอรูปแบบตาราง

4.4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ของครูในสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน ใช้การทดสอบโดยใช้ค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Samples)

4.5. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ของครู ที่มีตำแหน่งและปฏิบัติงานในขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกัน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ F-test แบบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's multiple comparison method)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา ผลปรากฏดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านครูที่ปฏิบัติงานในขนาดสถานศึกษา ต่างกัน มีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยครูที่ปฏิบัติงานในกลุ่มขนาดสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่ปฏิบัติงานในขนาดสถานศึกษาขนาดใหญ่

Citation : อุดมลักษณ์ คงมัน และอุไร สุทธิแย้ม. (2566). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของ

ครูผู้สอน ในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 173-186; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.31>

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์โดยการนำความรู้และทักษะใหม่ ๆ มาวางแผนและพัฒนาการปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดสร้างสรรค์สามารถใช้การคิดที่กว้างไกล แลกเปลี่ยนและสร้างนวัตกรรมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ มีการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างทีมงานด้วยวิธีการแนวใหม่ เพื่อสร้างนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา นอกจากนี้มีการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมผู้บริหารสถานศึกษามีสร้างบรรยากาศรูปแบบปฏิบัติงานที่หลากหลาย สอดคล้องกับ กุลชลี จงเจริญ (2560) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นการแสดงออกถึงความสามารถในการเข้าถึงปัญหาหรือโอกาสที่สลับซับซ้อน สามารถค้นพบแนวทางในการดำเนินการใหม่ๆ เพื่อการขับเคลื่อนให้บุคลากรสามารถสร้างนวัตกรรม รวมทั้งฐิตินันท์ นันทะศรี (2565) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งใจให้ ครูและบุคลากรทางการศึกษา นำความรู้ทักษะ กระบวนการหรือวิธีการต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารและการจัดการศึกษาสอดคล้องกับจิราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน รวมทั้งนุชิตา สุวแพทย์ (2560) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหาสารคามพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน

จากการเปรียบเทียบการรับรู้ของครูต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ทั้งนี้ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีการประเมินผลเพื่อการพัฒนาตนเอง มีความสามารถที่จะสร้างความเชื่อมั่นและให้การสนับสนุนบุคคลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาสามารถสร้างบรรยากาศในการทำงาน จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับครูและบุคลากรเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถแสดงออกถึงรูปแบบหรือทางเลือกใหม่ ๆ เพื่อส่งเสริมการทำงานของครู มีศาสตร์และศิลป์ในการ บริหารจัดการนวัตกรรมรวมถึงสามารถปฏิบัติงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล สอดคล้องกับสุพรรณษา แก้วสีหมอก (2565) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขต นวลจันทร์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน รวมทั้งปิยะวรรณ บริหารพานิช (2565) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีทัศนคติต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ทั้งนี้ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมและการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมาย พันธกิจที่ชัดเจนจึงทำให้บุคลากรทางการศึกษามีความคิดตรงกันสอดคล้องกับสุพรรณษา แก้วสีหมอก (2565) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขต นวลจันทร์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า ครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน รวมทั้งปิยะวรรณ บริหารพานิช (2565) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า ครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ครูที่สังกัดขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

Citation : อุดมลักษณ์ คงมัน และอุไร สุทธิแย้ม. (2566). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของ

ครูผู้สอน ในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 173-186; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.31>

ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน มีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเพราะสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน เมื่อได้รับนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัดที่เป็นแนวทางเดียวกัน ขนาดสถานศึกษาจึงเป็นเพียงการกำหนดขอบเขต การบริหารงานในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จเท่านั้น ซึ่งในการบริหารงานย่อมมีความแตกต่างกันตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละขนาด ดังนั้นขนาดสถานศึกษาจึงสามารถส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาได้สอดคล้องกับ จีราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า ครูที่มีสังกัดขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน รวมทั้งสอดคล้องกับสุพรรณษา แก้วสีหมอก (2565) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า ครูที่มีสังกัดขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

Citation : Kongman, U. and Suthiyam, U. (2023). Innovative Leadership of School Administrators by Perception

of Teachers Under Sriput Group in Samutprakan Primary Educational Service Area Office 1. **Journal of Local Governance and Innovation**. 7(2) : 173-186; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.31>

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่สำคัญ คือ 1. การมีวิสัยทัศน์ 2. การมีความคิดสร้างสรรค์ 3. การทำงานเป็นทีม และ 4. การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ทันสมัยมาวางแผนและพัฒนากิจการปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ โดยเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้กับบริบทของสถานศึกษา และพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ มีการร่วมมือจากบุคลากรในการทำงานเป็นทีม การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมรูปแบบปฏิบัติงานที่หลากหลาย เพื่อการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลและพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรร่วมสร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาในการทำงาน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแสดงออกทางพฤติกรรมและความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ในสร้างนวัตกรรม เพื่อเป็นการพัฒนาสถานศึกษา

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการสร้างทีมงานโดยนำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา พร้อมทั้งจะให้มีการประสานความร่วมมือของบุคลากรร่วมกันทำงานด้วยวิธีการใหม่ ๆ

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนมีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น สภาพแวดล้อม โครงสร้าง หรือระบบการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กับพฤติกรรมการทำงานของครูในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

- กนกพิชญ์ สรรพศรี. (2564). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กุลชลี จงชลี. (2562). หน่วยที่ 12 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม. เอกสารประกอบการเรียนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จุฑาทิพย์ ชนะเคน. (2560). การศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จิราภา ประพันธ์พัฒน์. (2563). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็น ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- นุชิตา สுவแพทย์. (2560). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปวีณา กันถิ่น. (2560). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประชารัฐเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 10(3) : 1833-1837.
- ปิยะวรรณ บริหารพานิช. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 1. วารสารนวัตกรรมการบริหารการศึกษา. (1)2 : 44-55.

สุพรรณษา แก้วสีหมอก. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. *Journal of Roi Kaensar*. (7)8 : 419-433.

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2554). **สุดยอดนวัตกรรมไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ แห่งชาติกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

วิชุดา บุญเทียม. (2565). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความ คิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. **วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์**. (8)1 : 173-189.

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2018). **Research Methods in Education**. 8th ed. London: Routledge.

Citation : อุดมลักษณ์ คงมัน และอุไร สุทธิแย้ม. (2566). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของ

ครูผู้สอน ในกลุ่มศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. **วารสารการบริหาร การปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น**. 7(2) : 173-186; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.31>

วิถีชีวิตและการปรับตัวของนักศึกษาชนเผ่าในสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ
วิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
The Lifestyle and Adjustment of Tribal Students in Foreign
Language Department Paksé Teacher Training College,
Champasak Province, Lao People's Democratic Republic

คำแหวน สิทธิราช¹ รัตนะ ปัญญาภา^{2*} และไพศาล พากเพียร³
Khamwen Sitthirath¹, Rattana Panyapa^{2*} and Paisarn Phakphian³

Received : March 27, 2023; Revised : April 5, 2023; Accepted : April 5, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิถีชีวิตของนักศึกษาชนเผ่า ในสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 2) เพื่อศึกษาวิธีการปรับตัวในการเรียนรู้ของนักศึกษาชนเผ่า ในสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาชนเผ่า ในสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 86 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามซึ่งแบ่ง

¹นักศึกษาลัทธิศาสตร์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี; M.A. candidate in Social Sciences for Development, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand.

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี; Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand.

³คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, Faculty of Humanities and Social Sciences, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : rattana.p@ubru.ac.th

Citation : Sitthirath, K., Panyapa, R. and Phakphian, P. (2023). Innovative Leadership of School Administrators by Perception of Teachers Under Sriput Group in Samutprakan Primary Educational Service Area
Office 1. Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 187-204;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.32>

ออกเป็น 4 ตอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) วิถีชีวิตของนักศึกษาชนเผ่า ในสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ศึกษา โดยภาพรวม และในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) ด้านครอบครัว ($\bar{X} = 4.04$) ด้านสังคม ($\bar{X} = 4.02$) และ ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.96$) และ 2) วิธีการปรับตัวในการเรียนรู้ของนักศึกษาชนเผ่า ในสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) ด้านกลุ่มเพื่อน ($\bar{X} = 4.19$) ด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.06$) ด้านการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.04$) ด้านกิจกรรม ($\bar{X} = 4.01$) ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.96$)

คำสำคัญ (Keywords) : วิถีชีวิต, ชนเผ่า, การปรับตัว

Abstract

The purpose of this research was to study the way of life of tribal students and the ways of learning adaptation for tribal students. in the field of foreign languages Pakse Teachers College, Champasak Province, Lao People's Democratic Republic The sample used in the research consisted of 86 tribal students. in the field of foreign languages Pakse Teachers College, Champasak Province, Lao People's Democratic Republic The research tool is the questionnaire. The statistics used to analyze the data were mean, percentage, and standard deviation. The results of the research were as follows: 1) The way of life of tribal students in the foreign language department at Pakse Teachers College in Champasak Province, Lao People's Democratic Republic, was studied overall, and each aspect was at a high level ($\bar{X} = 4.01$): family ($\bar{X} = 4.04$), social ($\bar{X} = 4.02$), and cultural ($\bar{X} = 3.96$). The learning adaptation of tribal students in the foreign language department was at a high level ($\bar{X} = 4.04$), that is, peer groups ($\bar{X} = 4.19$) and teachers ($\bar{X} = 4.06$); learning ($\bar{X} = 4.04$); activities ($\bar{X} = 4.01$); and environment ($\bar{X} = 3.96$)

Keywords : Way of Life, Tribe, Adaptation

Citation : คำแหวน สิทธิราช, รัตนะ ปัญญาภา และไพศาล พากเพียร. (2566). วิถีชีวิตและการปรับตัวของนักศึกษาชนเผ่าใน

สาขาวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 187-204; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.32>

บทนำ (Introduction)

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวหรือเรียกโดยย่อว่า สปป.ลาว ตั้งอยู่ในดินแดนสุวรรณภูมิ เป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน และเป็นประเทศเดียวในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล ลาวแบ่งออกเป็น 3 ภูมิภาคอันได้แก่ ลาวเหนือ ลาวกลาง และลาวใต้ลาวเป็นประเทศที่มีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติ และทรัพยากรทางด้านสังคมวัฒนธรรม ชาวลาส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธนิกายเถรวาทซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติ ควบคู่ไปกับลัทธิผีบรรพบุรุษของชนชาติส่วนน้อยในแถบภูเขาสูง ลาวมีประชากรชนชาติต่าง ๆ หลากหลายเชื้อชาติซึ่งใน ภาษาลาวจะเรียกรวมกันว่า “ประชาชนบรรดาเผ่า” สามารถจำแนกได้เป็น 50 ชนเผ่าทั้งหมดในลาว ซึ่งจัดตาม 4 หมวด ภาษา คือ (สุวรรณณี จันทะดารา, 2554: 35) หมวดภาษาลาว - ไต มี 8 ชนเผ่า หมวดภาษามอญ - ขะแม มี 32 ชนเผ่า หมวดภาษาม้ง - อีวเมียน มี 3 ชนเผ่า หมวดภาษาจีน - ทิเบต มี 7 ชนเผ่า ชนเผ่าเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีความเสรีภาพทางด้านสิทธิทางด้านการศึกษา การประกอบ อาชีพ การดำเนินชีวิต การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

เมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็น การเปลี่ยนแปลงทางสังคม สภาพแวดล้อม วิธีการเรียน วิธีการสอน วิธีการใช้ชีวิตในด้านต่าง ๆ ทำให้นักศึกษาต้องมีการปรับตัว การจัดการเรียน การสอนที่เปลี่ยนแปลงจากระดับมัธยมศึกษา ที่เป็นปัญหาคือ ด้านการเรียน ด้านผู้สอน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกลุ่มเพื่อน ด้านกิจกรรม ด้านอื่น ๆ ในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะนักศึกษาปีที่ 1 ซึ่งส่วนมากจะไม่คุ้นเคยกับลักษณะวิธีการเรียน และด้านต่าง ๆ ที่กล่าวตอนต้น ในระดับอุดมศึกษานี้ จึงอาจเกิดความสับสน ท้อแท้ต่อการเรียน ดังนั้น นักศึกษาที่จะมาศึกษาต่อที่วิทยาลัยครูปากเซก็เช่นกัน

Williamson (1950 : 146; อ้างถึงใน พระมหามนตรี สามารถไทย (2548 : 31) ได้ระบุว่า หากมนุษย์จะพัฒนาอย่างเต็มที่นั้นจะต้องอาศัยความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น โดยเฉพาะจากสังคมที่แวดล้อมเขาอยู่ การที่มนุษย์มีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคมจะทำให้เขาเหล่านั้นมองเห็น และรู้จักตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ค่านิยม และทัศนคติ ความต้องการ และจุดมุ่งหมายที่เลือก เนื่องจากมนุษย์เรามนุษย์มีสติปัญญา และเหตุผล ตลอดจนมีแนวโน้ม ที่จะพัฒนาตนเองได้ ขณะเดียวกันก็ได้เรียนรู้จากผู้อื่นได้รับข้อมูล และประสบการณ์ทางสังคม ด้าน

Citation : Sitthirath, K., Panyapa, R. and Phakphian, P. (2023). Innovative Leadership of School Administrators

by Perception of Teachers Under Sriput Group in Samutprakan Primary Educational Service Area

Office 1. Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 187-204;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.32>

ค่านิยม มาตรฐาน และข้อจำกัด และปัญหาต่าง ๆ ในสังคม ตลอดจนวิธีการที่จะจัดการแก้ไข ทั้งทางตรง และทางอ้อม

วิทยาลัยครูปากเซเป็นสถานการศึกษาชั้นสูงแห่งหนึ่งใน 8 วิทยาลัยในประเทศลาว ตั้งอยู่บริเวณ หนองผือแคม ถนนเลขที่ 13 ใต้ ห่างจากเทศบาลเมืองปากเซ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ 3 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 16 เฮกตาร์ ทิศเหนือติดกับบ้านสร้างเที่ยง ทิศใต้ติดกับเส้นทางเลขที่ 13 ใต้ บ้านสนามชัย ทิศตะวันออกติดกับบ้านโขกอำนวย ทิศตะวันตกติดกับบ้านโนนตู วิทยาลัยครูปากเซขึ้นกับกรมสร้างครู กระทรวงศึกษาธิการ และกีฬาทางด้านวิชาการ และงบประมาณ ปัจจุบันสถาบันแห่งนี้ทำหน้าที่สร้างผลิตครูให้กับ 2 แขวงภาคใต้ของลาว และปฏิบัติ หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และกีฬา และแผนกนโยบายของกรมสร้างครู

ในขณะที่นักศึกษา กำลังศึกษาที่วิทยาลัยครูปากเซโดยเฉพาะนักศึกษาสาขาวิชาภาษาต่างประเทศที่เรียนภาษาอังกฤษ และภาษาฝรั่งเศสต้องได้เผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นระบบสังคม สภาพแวดล้อมการเป็นอยู่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษาเล่าเรียน ด้านวัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อตัวนักศึกษา การพบปะกับกลุ่มเพื่อนใหม่ และหลากหลายอย่างที่แปลกใหม่ นักศึกษาเหล่านั้นอาจเป็นเรื่อง ที่ยากมากเมื่อมาอยู่รวมกัน การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่รูปแบบการใช้ชีวิต และการศึกษา เนื่องจากความหลากหลายของพวกเขา ดังนั้นการปรับตัวของนักศึกษาในการอยู่ในสังคมใหม่ จึงเป็นเรื่องสำคัญ และการที่นักศึกษาจะอยู่ในสังคมใหม่ได้นั้น ต้องเรียนรู้ในการปรับสภาพทางจิตใจ ทางกาย และไม่ว่าจะอยู่ในสภาพไหนก็ตามจำเป็นต้องอย่างยั้งที่จะต้องมีการปรับตัว เพื่อส่งผลต่อความสำเร็จทางการศึกษาที่มุ่งหวัง ดังนั้น นักวิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา วิถีชีวิต และการปรับตัว ของนักศึกษาชนเผ่า ในสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อศึกษาด้านวิถีชีวิต และการปรับตัวของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการศึกษาไว้สองประเด็นคือ วิถีชีวิตของนักศึกษาชนเผ่า และ วิธีการปรับตัวในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของนักศึกษาชนเผ่าในสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของนักศึกษาชนเผ่า ในสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. เพื่อศึกษาวิธีการปรับตัวในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของนักศึกษาชนเผ่าในสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากร และตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาชนเผ่า ซึ่งประกอบด้วยหลายชนเผ่าได้แก่ชนเผ่าลาว ชนเผ่ากะตู่ ชนเผ่าเตอ้อย ชนเผ่าอาลัก ชนเผ่าเกรียง ชนเผ่าเตรียง และชนเผ่ายूर ผสมกันอยู่ในในสาขาวิชาภาษาต่างประเทศวิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวนทั้งหมด 110 คน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาชนเผ่า ในสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 86 คน โดยกำหนดขนาดตัวอย่าง ตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970: 115) และสุ่มตัวอย่างโดยบังเอิญ (Accidental Sampling) กล่าวคือ สอบถามนักศึกษาที่พร้อมให้สอบถามในขณะที่เก็บข้อมูลจนครบตามจำนวน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับวิถีชีวิต และวิธีการปรับตัวของนักศึกษาชนเผ่า ในสาขาภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว ดังนี้

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

1. ดำเนินการศึกษาข้อมูลจากตำราเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการทำการศึกษา และเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. กำหนดกรอบแนวคิดจากข้อมูลที่ได้ทำการศึกษาโดยวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการศึกษา และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา
3. กำหนดร่างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ และขอบเขตการศึกษา

การสร้างแบบสอบถาม

การสร้างแบบสอบถามได้ดำเนินการสร้างตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา และแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย การสอบถามเพศ ภูมิสำเนา โดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับวิถีชีวิตของนักศึกษาชนเผ่า ประกอบด้วย 35 ข้อความ ที่เน้น 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านสังคม และด้านวัฒนธรรม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การกำหนดเกณฑ์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อแปลความหมายค่าเฉลี่ยไว้ 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2545: 103)

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีแรงจูงใจมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีแรงจูงใจมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีแรงจูงใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีแรงจูงใจน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีแรงจูงใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการปรับตัวของนักศึกษาชนเผ่า ประกอบด้วย 52 ข้อความมุ่งศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียน ด้านครูสอน ด้านกลุ่มเพื่อน ด้านสภาพแวดล้อม และด้านกิจกรรม แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ เช่นเดียวกับตอนที่ 2

ตอนที่ 4 ข้อเสนออื่น ๆ

4. นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบแก้ไขจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

Citation : คำแหวน สิทธิราช, รัตนะ ปัญญาภา และไพศาล พากเพียร. (2566). วิถีชีวิตและการปรับตัวของนักศึกษาชนเผ่าใน

สาขาวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 187-204; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.32>

5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาเพื่อปรับปรุงให้มีความชัดเจนก่อนนำไปทดลองใช้ นำแบบสอบถามมาประเมิน เพื่อหาค่าความสอดคล้องภายในของเครื่องมือในการวิจัย (Content Validity) โดยการประเมินข้อคำถามว่า สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการจะวัดเพียงใด ซึ่งใช้เกณฑ์การประเมินความสอดคล้องกำหนด ค่าตัวเลขดังนี้

ค่า +1 หมายถึง แน่ใจว่า สอดคล้อง

ค่า 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่า สอดคล้อง

ค่า -1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่ สอดคล้อง

6. นำเครื่องมือในการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญคืนแล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มนักศึกษาชั้นเฝ้าในสาขาวิทยาศาสตร์ สังคม ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตัวอย่างจำนวน 30 ชุด

7. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับตามวิธีการของ Cronbach โดยหาค่าอำนาจจำแนกสัมประสิทธิ์แอลฟา Alpha (a-Coefficient)

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบ และทดลองใช้แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง จากนั้นจัดทำเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยกับตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อขอความร่วมมือจากหัวหน้าภาควิชา และสาขาที่เป็นตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการกรอกแบบสอบถาม

3. อธิบายพร้อมสาธิตการกรอกแบบสอบถามให้กับผู้เข้ารับการทดสอบจนเป็นที่เข้าใจให้กับนักศึกษาชั้นเฝ้า

4. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

Citation : Sitthirath, K., Panyapa, R. and Phakphian, P. (2023). Innovative Leadership of School Administrators

by Perception of Teachers Under Sriput Group in Samutprakan Primary Educational Service Area

Office 1. Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 187-204;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.32>

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 ฉบับ แล้วแก้ไขปรับปรุงและนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปเก็บข้อมูลตามลำดับ

ผลการวิจัย (Research Results)

1. วิถีชีวิตของนักศึกษาชนเผ่าในสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่ศึกษา โดยรวม และในแต่ละด้านใน ระดับมาก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) โดยวิถีชีวิตด้านครอบครัวมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ($\bar{X} = 4.04$) รองลงมาคือวิถีชีวิตด้านสังคม ($\bar{X} = 4.02$) และวิถีชีวิตด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.96$) ตามลำดับ
2. วิธีการปรับตัวในการเรียนรู้ของนักศึกษาชนเผ่าในสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) โดยวิธีการปรับตัวในการเรียนรู้ของนักศึกษาชนเผ่าด้านกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมาคือ ด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.06$) ด้านการเรียน ($\bar{X} = 4.04$) ด้านกิจกรรม ($\bar{X} = 4.01$) และ ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.96$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เพื่อนมีส่วนเป็นอย่างสูงในการปรับตัวของนักศึกษา รองลงมาคือครู นั้นแสดงให้เห็นว่า สิ่งแวดล้อมด้านบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญในการปรับตัวเพื่อศึกษาต่อของนักศึกษาชนเผ่าอย่างแท้จริง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่อง วิถีชีวิตและการปรับตัวของนักศึกษาชนเผ่าในสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยมีประเด็นที่ค้นพบนำมาอภิปราย ดังนี้

1. วิถีชีวิตของนักศึกษาชนเผ่าในสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่ศึกษาทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านครอบครัว ด้าน

Citation : คำแหวน สิทธิราช, รัตนะ ปัญญาภา และไพศาล พากเพียร. (2566). วิถีชีวิตและการปรับตัวของนักศึกษาชนเผ่าใน

สาขาวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 187-204; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.32>

สังคม และด้านวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาได้รับ การสนับสนุนจากครอบครัวให้สมาชิกในครอบครัวมีการศึกษาสูงขึ้น การได้รับความยุติธรรม จากครอบครัวในการให้ได้รับการศึกษา โดยครอบครัวมีการสอนให้นักศึกษารู้จักการใช้เหตุผล มีการเคารพการตัดสินใจซึ่งกันและกันภายในครอบครัว การเคารพการตัดสินใจของผู้อื่นในสังคม และการมีความเสมอภาคกันในชุมชน การมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนบ้าน และครอบครัวได้รับ การยอมรับจากชุมชนในการส่งลูกหลานให้ได้รับการเรียนหนังสือ ทางด้านวัฒนธรรมได้เกิดความเชื่อ เรื่องหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ยึดถือ มีความพึงพอใจกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบันมากขึ้น ในการดำเนินชีวิตของชนเผ่าอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัย วัฒนธรรมภายนอกเข้ามา ในท้องถิ่น จึงเกิดมีการเรียนรู้ และการปรับตัวให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมใหม่ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของนันทพร ศรีสุทธะ (2544 : 98) ได้กล่าวไว้ว่า การแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เป็นประจำวัน อย่างสม่ำเสมอ เป็นนิสัย ซึ่งจะสะท้อนทัศนคติ และวัฒนธรรมของบุคคล เป็นเอกลักษณ์ของ แต่ละบุคคลในเรื่องที่อยู่อาศัยลักษณะครอบครัว ขนบธรรมเนียมประเพณี จะได้รับอิทธิพลมาจาก ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสิ่งแวดล้อมทางสังคม และวัฒนธรรม และสอดคล้องกับศิริรัตน์ แอดสกุล (2556 : 96) กล่าวว่า ภาษา และวัฒนธรรมเป็นส่วนสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะ ใน การใช้ภาษาของกลุ่มคนที่อยู่ในวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไปจากวัฒนธรรมของตนเอง ซึ่งต้องมี การปรับตัวในด้านต่าง ๆ ทั้งทางวัฒนธรรม และการสื่อสาร ทั้งนี้ในการที่ผู้คนย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ ในสังคม วัฒนธรรม ย่อมเกิดการปรับเปลี่ยนทางสังคมคือ การปรับตัวเพื่อให้ตนเองสามารถ อยู่ในภาวะที่ เหมาะสมกับสภาพสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ แนวคิดที่อธิบายกระบวนการปรับตัวดังกล่าว ได้แก่ แนวคิด การปรับตัวทางวัฒนธรรมนั้น Kalvero Oberg (1960 : 248-249) อธิบายลักษณะ การปรับตัวทาง วัฒนธรรมของบุคคลไว้ 4 ระยะคือ ขึ้นต้นตาตื่นใจ (Honeymoon stage) เป็นช่วงที่พบเจอ วัฒนธรรมใหม่ ตื่นเต้นกับสังคมสิ่งแวดล้อมใหม่ ต่อมาคือขั้นวิกฤติหรือต่อต้าน (Crisis stage) เป็น การเผชิญกับด้านลบหรือสิ่งที่ไม่ได้คาดคิดกับวัฒนธรรมที่ไปอาศัยอยู่ก่อให้เกิดอาการกังวล ผิดหวัง และต่อต้าน จากนั้นจะพัฒนาสู่ขั้นฟื้นตัว (Recovery stage) คือการเริ่มยอมรับ ปรับใจไปกับ วัฒนธรรมใหม่ได้ และสุดท้ายคือขั้นการปรับตัว (Adjustment stage) เป็นขั้นของการยอมรับ วัฒนธรรมใหม่ ไม่เกิดภาวะตกใจหรือแปลกใจกับวัฒนธรรมใหม่ (Culture shock) อีกต่อไป

Citation : Sitthirath, K., Panyapa, R. and Phakphian, P. (2023). Innovative Leadership of School Administrators

by Perception of Teachers Under Sriput Group in Samutprakan Primary Educational Service Area

Office 1. Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 187-204;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.32>

พรวิภา เหาตะวานิช และคณะ (2556 : 14-27) กล่าวว่า หากพิจารณาตามแนวคิดทฤษฎีด้านการปรับตัวแสดงให้เห็นว่าการปรับตัวเป็นกระบวนการหนึ่งของพฤติกรรมของมนุษย์เพื่อ อยุ่รอดในความแตกต่างของความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป การปรับตัวขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ดังนั้นการปรับตัวจึงถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ และสอดคล้องกับRoy and Andrews (1999: 60) กล่าวว่า บางคนสามารถปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการรับประทานอาหาร การสื่อสาร วัฒนธรรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลไปถึงสุขภาพจิต ของคนที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม คนบางส่วนที่สามารถปรับตัวเข้ากับบริบท สิ่งแวดล้อม ที่เปลี่ยนไป สามารถเรียนรู้จนเกิดการยอมรับวัฒนธรรมใหม่ได้ แต่ในขณะเดียวกันวัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีติดตัวมาก็ยังคงอยู่สามารถแสดงออกมาได้ในเวลาที่เหมาะสม ถือเป็นการผสมผสาน ทางวัฒนธรรม ซึ่ง กมลทิพย์ รักเกียรติยศ (2560 : 60-72) ศึกษาการปรับตัวทางวัฒนธรรม การเรียนรู้ และการสื่อสารของนักศึกษาจีน ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เมื่อพิจารณาจากคะแนนการปรับตัวของนักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ปีการศึกษา 2558 จะเห็นได้ชัดเจนว่า ส่วนใหญ่มีการปรับตัวได้เป็นอย่างดีทั้งในด้านวัฒนธรรม และการเรียนรู้ มีการปรับตัวผสมผสาน (Integration) โดยนำ ข้อดีวัฒนธรรมไทยมาใช้ในชีวิตประจำวัน วัน มีความสามารถก้าวข้ามความต่างทางวัฒนธรรมได้ มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Multi-cultural) สามารถปรับตัวได้ดีอยู่ใน ทั้งสองวัฒนธรรมได้อย่างดีทั้งการอยู่กับชาวไทย และเพื่อนชาวจีน ปรับตัวให้สามารถเข้าไ้ได้ง่ายกับวัฒนธรรมไทย ทำให้รู้สึกมีความสุขสบายเหมือนอยู่ในวัฒนธรรมเดิม

2. วิธีการปรับตัวในการเรียนรู้ของนักศึกษาชนเผ่าในสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านครูผู้สอน ด้านการเรียน ด้านกิจกรรม ด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัย ขอเสนอการอภิปราย ดังนี้

ด้านการเรียน จากการศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาชนเผ่าสามารถตั้งใจฟังอาจารย์สอน ขณะเรียนได้ในระดับมาก นอกจากนี้การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียนก็มากขึ้น เมื่อเข้ามาศึกษาแล้วมีความตั้งใจพยายามในการเรียน เพื่อให้ได้คะแนนที่ดีมากขึ้น เพื่อจะได้ประสบความสำเร็จในด้านการเรียน และนักศึกษาชนเผ่าก็ทำงานตามที่อาจารย์มอบหมายเสร็จทันเวลาจึงมีความจำเป็นต้องปรับตัวในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับดวงแข วิทยาสุนทรวงศ์ (2541 : 6) ได้กล่าวว่า นักศึกษาต่างก็มีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในด้านการเรียน และสิ่งที่

ต้องการ ก็มีใช้จะได้มาง่าย ๆ ต้องอาศัยความเพียรพยายาม และต้องประสบปัญหาต่าง ๆ มากมาย วิธีการ ที่นักศึกษาแก้ไขปัญหาด้านการเรียน และการกระทำตนให้สอดคล้องกับความต้องการ และสภาพแวดล้อมในการศึกษา คือ 1. การปรับตัวด้านการเรียนในห้องเรียน ได้แก่ ความตั้งใจ มีสมาธิในการเรียน การฟัง และสรุปใจความสำคัญ การซักถามบทเรียนในเรื่องที่เรียนไม่เข้าใจ การตอบคำถามของผู้สอนในเรื่องที่เกี่ยวกับบทเรียนความกล้าในการแสดงความคิดเห็น และความมั่นใจในการแสดงออกหน้าชั้นเรียน 2. การปรับตัวด้านการเรียนนอกห้องเรียน ได้แก่ การวางแผนในการเรียน การรู้จักแบ่งเวลาในการเรียน การอ่าน และสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน การจดบันทึกย่อ ขณะทบทวนบทเรียนความตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย และส่งงานตรงตามกำหนด และ ความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย และสอดคล้องกับการศึกษาของสำรวย ประไพศรีศรี (2544 : 61) ที่ได้ศึกษาเรื่องตัวแปรที่เกี่ยวกับการปรับตัวด้านการเรียนในระบบไตรภาคของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา พบว่า นักศึกษาที่มีนิสัยในการเรียนที่ดี มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนในทางที่ดีจะช่วยให้ นักศึกษาสามารถปรับตัวด้านการเรียนได้ดี และสอดคล้องกับการศึกษาของ สุภาณี เจริญศักดิ์ (2543 : 87) ทำการศึกษาพฤติกรรม การปรับตัว ในการศึกษาของนิสิตวิชาเอกพลศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ด้านการเรียนอยู่ในระดับมาก และนั่นทนพ เข้มเพชร (2561 : 188-199) ศึกษาเรื่องความสามารถ ในการปรับตัวของนิสิต ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า ความสามารถในการปรับตัวด้านการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง แต่แตกต่างจาก กรรณิการ์ แสนสุภา และคณะ (2563 : 83-97) ศึกษาการปรับตัวของนักศึกษารามคำแหงในสถานการณ์โควิด-19 พบว่า นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีการปรับตัว ด้านการเรียนอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ นักศึกษามีการอ่านเนื้อหาบทเรียนก่อนการเข้าเรียนเสมอ

ด้านครูผู้สอน จากการศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาชนเผ่า นักศึกษามีการปรับตัว เคารพ และทักทายเมื่อพบอาจารย์ ครูผู้สอนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักศึกษาชนเผ่า ที่เริ่มเข้าเรียนปีที่ 1 เมื่อเข้ามาศึกษาครูผู้สอนก็จะคอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำในการเรียน ให้การดูแลเอาใจใส่มากกว่านักศึกษาที่ไม่ใช่ชนเผ่า และให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน มีการมอบหมายงานตามความเหมาะสม เมื่อมีข้อสงสัยก็สามารถซักถามได้ทันที ซึ่งสอดคล้องกับศุภวัฒน์ เอ็มโอ

Citation : Sitthirath, K., Panyapa, R. and Phakphian, P. (2023). Innovative Leadership of School Administrators

by Perception of Teachers Under Sriput Group in Samutprakan Primary Educational Service Area

Office 1. Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 187-204;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.32>

(2539 : 52) การที่นักศึกษาจะประสบความสำเร็จในการเรียนได้นั้นบางส่วนอาจมีผลมาจากอาจารย์ผู้สอนซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ และศิษย์นั้นเป็นเรื่องที่สำคัญ และจะต้องทำ ความเข้าใจ สามารถสื่อสารกันได้ดีเป็นที่น่าเคารพนับถือ และวางตัวเป็นกลาง มีคุณธรรมประจําใจ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาจัดเป็นพื้นฐานสำคัญของการศึกษาที่จะเอื้ออำนวยต่อการถ่ายทอดการเรียนการสอน และเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนให้ดีขึ้นได้ซึ่งถ้าหากความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนิสิตนักศึกษาไม่ดีเท่าที่ควรก็ย่อมส่งผลต่อการเรียนทำให้มีประสิทธิภาพน้อยลง เช่นกันการจัดการ ไม่สอดคล้องกับสุริยัน อ้นทองทิม และคณะ (2560 : 18-25) ได้ศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาภายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พบว่า ด้านครูผู้สอนได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามเมื่อสอนเสร็จแต่นักศึกษาไม่กล้าซักถามอาจเนื่องจากห้องเรียน รวมมีนักศึกษาเยอะเมื่อไม่เข้าใจจะถามเพื่อนเป็นส่วนใหญ่อาจเนื่องมาจากเป็น ปี 1 จึงยังไม่มีความสัมพันธ์กับอาจารย์ เท่าที่ควรในขณะที่เข้าเรียนนักศึกษาไม่กล้าซักถาม อาจารย์ที่ใจดีนิสิตก็กล้าซักถามเมื่อมีข้อสงสัยแต่วิชาที่อาจารย์ดุสิตจะไม่กล้าซักถามอาจารย์ผู้สอน ใช้ Power Point ในการสอนเป็นส่วนใหญ่ และในบางวิชาอาจารย์ผู้สอนจะสอนแบบท่องในหนังสือเรียนทำให้รู้สึกไม่กระตือรือร้น

ด้านกลุ่มเพื่อน การปรับตัวของนักศึกษาชนเผ่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาชนเผ่าเมื่อมาอยู่ร่วมกันจะต้องพยายามเข้ากับคนในกลุ่มให้ได้จะต้องเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกัน มีความรู้สึกดีเมื่อได้อยู่กับเพื่อน มีการปลอบใจเพื่อนเมื่อเพื่อนมีความทุกข์ และการคอยให้กำลังใจเพื่อนเมื่อเพื่อนมีปัญหาที่คอยช่วยเหลือกัน อีกทั้งนักศึกษาชนเผ่าต้องอยู่ห่างไกลจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง จึงต้องพึ่งพาอาศัยเพื่อน และเพื่อนยังช่วยให้ตัดสินใจได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับ Feldman and New Comb (1973 : 78) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของกลุ่มเพื่อน ที่มีต่อนิสิตไว้ว่า เพื่อนสามารถให้กำลังใจในเรื่องทั่วไป ซึ่งไม่สามารถหาได้จากอาจารย์ และชั้นเรียนเพื่อนร่วมกลุ่มสามารถช่วยเหลือเกื้อหนุนในด้านกำหนดวัตถุประสงค์ ในการเรียนและวิชาการได้ กลุ่มเพื่อนสามารถช่วยทำให้ตัดสินใจมีความมั่นใจ และพอใจในตนเองยิ่งขึ้น และเพื่อนยังช่วยทำหน้าที่ ในการเข้าสังคมแก่นิสิตและช่วยในการสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัว ซึ่งจะส่งผลในการช่วยเหลือกัน ในระหว่างการทำงานได้ในลักษณะของการปรับตัว สอดคล้องกับสุริยันต์ อ้นทองทิม และคณะ (2560 : 18-25) ได้ศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาภายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ด้านกลุ่มเพื่อนจากการศึกษาพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีภูมิลำเนา อยู่ในจังหวัดอื่น

Citation : คำแหวน สิทธิราช, รัตนะ ปัญญาภา และไพศาล พากเพียร. (2566). วิถีชีวิตและการปรับตัวของนักศึกษาชนเผ่าใน

สาขาวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 187-204; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.32>

จึงพักในหอพักเมื่อมาอยู่ร่วมกันนักศึกษาจะต้องพยายามเข้ากับคนในกลุ่มให้ได้ นักศึกษาจะต้องเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกัน และนักศึกษาที่เข้ามาศึกษามีวัยที่ใกล้เคียงกันเป็นเพื่อนกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันทั้งนี้อินเตอร์เน็ต เช่น โปรแกรมไลน์หรือเฟสบุ๊ก มีส่วนให้นักศึกษาสามารถพูดคุยทำความรู้จักเพื่อนใหม่ได้เร็วขึ้น นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องอยู่ห่างไกลจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองจึงต้องพึ่งพาอาศัยเพื่อน และเพื่อนจะช่วยให้ นักศึกษาปรับตัวในมหาวิทยาลัยได้ดีขึ้น ดังที่ นิรมล สุวรรณโคตร (2553 : บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า นักศึกษาที่เข้ามาศึกษา และมาอยู่ร่วมกัน นักศึกษาจะต้องพยายามเข้ากับคนในกลุ่มให้ได้ ต้องเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันต้อง พึ่งพาอาศัยเพื่อน และเพื่อนยังช่วยให้นักศึกษาปรับตัวในมหาวิทยาลัยได้

ด้านสภาพแวดล้อม จากการศึกษาพบว่า การปรับตัวของนักศึกษาชนเผ่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เนื่องจากว่านักศึกษาชนเผ่าความกระตือรือร้นในการเรียนด้วยการสร้างบรรยากาศสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้น่าเรียน และมีสมาธิในการเรียนแม้ในห้องเรียนที่มีอุณหภูมิร้อนมาก ซึ่งนักศึกษาชนเผ่าส่วนใหญ่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน และไม่ว่าจะเป็นสภาพอากาศ สภาพแวดล้อม หรือวัฒนธรรมต่าง ๆ เช่น อาหาร การดำรงชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับอมรรัตน์ หอมชื่น (2548 : 61) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โรงเรียนบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ เขตบางเขนกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาที่อยู่ลักษณะทางกายภาพที่ดีจะสามารถปรับตัวได้ดี ทั้งนี้เพราะการที่ห้องเรียนมีความเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา โต๊ะ เก้าอี้เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาทำให้นักศึกษามีความพร้อมที่จะเรียน สอดคล้องกับสุรียนต์ อันทองทิม และคณะ (2560 : 18-25) ด้านสภาพแวดล้อมจากการศึกษาพบว่านักศึกษา ที่เข้ามาศึกษาส่วนใหญ่มาจากจังหวัดที่ใกล้เคียงซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน และไม่ว่าจะเป็นสภาพอากาศสภาพแวดล้อมหรือวัฒนธรรมต่าง ๆ เช่น อาหารการกินการดำรงชีวิตก็ไม่แตกต่างกันมากนัก และนักศึกษาอาจมีความคุ้นเคยกับมหาวิทยาลัย และสถานที่ต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยก่อนเข้ามาศึกษามหาวิทยาลัยบางแห่งมีพื้นที่กว้างขวางร่มรื่น มีบรรยากาศที่ดีมีสถานที่พักผ่อนตามจุดต่าง ๆ ไว้บริการสำหรับนักศึกษาเพียงพอบริเวณอาคารมีความสะอาด สวยงามอาคารบริเวณโดยรอบทัศนียภาพ การจัดอาคารสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเกื้อกูลต่อการเรียนรวมทั้งเป็นแรงจูงใจให้นักศึกษา มีเกิดความภาคภูมิใจในสถานศึกษาทำให้นักศึกษาสามารถปรับตัวได้ดี

Citation : Sitthirath, K., Panyapa, R. and Phakphian, P. (2023). Innovative Leadership of School Administrators

by Perception of Teachers Under Sriput Group in Samutprakan Primary Educational Service Area

Office 1. Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 187-204;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.32>

ด้านกิจกรรม พบว่าการปรับตัวของนักศึกษาชนเผ่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของวิทยาลัย และการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม อย่างเต็มที่ นักศึกษาชนเผ่า การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของวิทยาลัย จัดขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิทยาลัยได้มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายที่จะเลือกกิจกรรมตามความสนใจ หรือกิจกรรมที่ตนมีความถนัด และเมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมแล้วทำให้รู้สึกเห็นความสำคัญมองเห็น ประโยชน์ของกิจกรรม ซึ่งเป็นส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนรวมทั้งฝึกความสามัคคี ได้ดี และกิจกรรมยังเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ นอก ห้องเรียนที่สำคัญ ดังที่วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2537 : 60) กล่าวว่า กิจกรรมช่วยส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักตนเอง มากขึ้น ซึ่งการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เป็นผลให้แต่ละคนสามารถพัฒนาการเรียนวิชาการ สังคม อารมณ์ ร่างกาย จิตใจ บุคลิกภาพ วุฒิภาวะสู่ความเป็น ผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สารวย ประไพศรี (2544 : 99) ทำการศึกษาเรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการ ปรับตัวด้านการเรียนในระบบไตรภาคของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัด นครราชสีมา ด้านกิจกรรมพบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ การปรับตัว ด้านการเรียนในระบบไตรภาคของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี กล่าวคือ นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมย่อมมีการปรับตัวด้านการเรียนที่ดีเพราะการเข้าร่วมกิจกรรมจะทำให้ นักศึกษาเกิดความคุ้นเคยกัน มีพัฒนาทางด้านอารมณ์เป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งกิจกรรมของนักศึกษา มีความหลากหลาย ทำให้นักศึกษาได้เลือกเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทนพ เข้มเพชร (2561 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ความสามารถในการปรับตัวของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า การปรับตัวของนิสิตปริญญาตรีการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับมาก นั้นเป็นเพราะมหาวิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมหลากหลายให้นักศึกษาได้เลือกตามความสนใจ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากข้อค้นพบของการวิจัย วิถีชีวิตของนักศึกษาชนเผ่า ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านสังคม และด้านวัฒนธรรม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แต่พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านครอบครัว รองลงมา ได้แก่ ด้านสังคม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าทุก

Citation : คำแหวน สิทธิราช, รัตนะ ปัญญาภา และไพศาล พากเพียร. (2566). วิถีชีวิตและการปรับตัวของนักศึกษาชนเผ่าใน

สาขาวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 187-204; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.32>

ด้าน ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม วิธีการปรับตัวในการเรียนรู้ของนักศึกษาชนเผ่า ทั้ง 5 ด้าน ด้านครูผู้สอน ด้านการเรียน ด้านกิจกรรม ด้านสภาพแวดล้อม โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านกลุ่มเพื่อน รองลงมา ได้แก่ ด้านครูผู้สอน และด้านที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำกว่าทุกด้านมีระดับมาก ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับผลการวิจัยดังนี้

1.1 สถาบันควรมีแผนการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น

1.2 ผู้บริหาร ครูอาจารย์ ควรสืบวิถีชีวิตของนักศึกษาชนเผ่าที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกัน

1.3 ผู้บริหาร ครูอาจารย์ และพนักงานควรเป็นผู้ให้คำปรึกษา และให้คำแนะนำ ในต่อเมื่อนักศึกษามีปัญหาหรือไม่มีความเข้าใจในการดำรงชีวิต การเคลื่อนไหว การเรียน การปรับตัวในการเรียนรู้ของนักศึกษาชนเผ่า

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิถีชีวิตของนักศึกษาชนเผ่าในสาขาอื่น ๆ ในวิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.2 ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่มีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาชนเผ่าในด้านอื่น ๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น

2.3 ควรศึกษาควรศึกษาเปรียบเทียบวิถีชีวิตของนักศึกษาชนเผ่าในสาขาอื่น ๆ ในวิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

เอกสารอ้างอิง (References)

กมลทิพย์ รักเกียรติยศ, จูตินันท์ ผิวนิล, ธนัชร นามวัฒน์ และสุนทรรัตน์ เชื้อนควบ. (2560). การปรับตัวทางวัฒนธรรม การเรียนรู้ และการสื่อสารของนักศึกษา จีนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 36(2) : 60-72.

- กรณีการ แสนสุภา, เอื้อทิพย์ คงกระพันธ์, อุมารณ์ สุขารมณ และผกาพรรณ นันทะเสน. (2563). การปรับตัวของนักศึกษาในสถานการณ์โควิด-19. วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์. 6(2) : 83-97.
- ดวงแข วิทยาสุนทรวงศ์. (2541). ผลของกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการปรับตัวด้านการเรียนของ นักศึกษา พยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนคร จังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นันทนพ เข้มเพชร. (2561). ความสามารถในการปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสารการเมืองการปกครอง. 8(2) : 188-199.
- นันทพร ศรีสุทธะ. (2544). วิถีชีวิตชุมชนกับการเกิดโรคเบาหวาน กรณีศึกษาชุมชนบ้านจัว ตำบลสมัย อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิรมล สุวรรณโคตร. (2533). การปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัย นเรศวร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พรวิภา เทตะวานิช, อริยญา ตัญค์มกีร์ และสุภาพรรณ โคตรจรัส. (2556). การปรับตัวทาง วัฒนธรรมของผู้ใช้แรงงานไทยย้ายถิ่น : การวิจัยเชิงคุณภาพ. วารสารวิจัย มข. 1(1) : 14-27.
- พระมหามานตรี สามารถไทย. (2548). การปรับตัวของพระนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในส่วนกลาง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2537). รายงานการวิจัยเรื่องนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริรัตน์ แอดสกุล. (2556). ความรู้เบื้องต้นทางสังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Citation : คำแหวน สิทธิราช, รัตนะ ปัญญาภา และไพศาล พากเพียร. (2566). วิถีชีวิตและการปรับตัวของนักศึกษาชนเผ่าใน

สาขาวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วารสารการ บริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 187-204; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.32>

- ศุภวัฒน์ เอ็มโอช. (2539). **หลักการสอน**. จันทบุรี : สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี.
- สำรวย ประพจน์ศรี. (2544). **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนในระบบไตรภาคของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- สุภาณี เจริญศักดิ์. (2543). **พฤติกรรมการปรับตัวในการศึกษาของนิสิตวิชาเอกพลศึกษา ระดับ
ปริญญาตรี คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- สุริยัน อันทองทิม, ภูกิจ เล้าจิรัญกุล, ศศิวิมล พจน์พานิชพงศ์ และชลิตตาภรณ์ ดวงดีบ. (2560).
การปรับตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาภายในเขตอำเภอ
เมือง จังหวัดเชียงราย. **วารสารสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย**. 23(1)
: 18-25.
- สุวรรณณี จันทะดารา. (2554). **การพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ มอญ-เขมร
กรณีศึกษาที่ราบอละเวน ลาวตอนใต้ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.
วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**
- อมรรัตน์ หอมชื่น (2548). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตร
วิชาชีพชั้นสูง โรงเรียนบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ.**
- Feldman K. A. and Newcomb T. M. (1973). **The Impact of College on Students.**
San Francisco: Jossey. Inc..
- Kalvero Oberg. (1960). **Cultural Shock: Adjustment to New Cultural Environments.**
Journal indexing and metrics. 7(4) : 248-249.
- Krejcie, R.V., and Morgan, D.W. (1970). **Determining Sample Size for Research
Activities. Educational and Psychological Measurement**. 30(3) : 607-610.
- Roy and Andrew. (1999). **The Roy's Adaptation Model**. Stamford : Appleton &
Lange.

Citation : Sitthirath, K., Panyapa, R. and Phakphian, P. (2023). Innovative Leadership of School Administrators
by Perception of Teachers Under Sriput Group in Samutprakan Primary Educational Service Area

Office 1. **Journal of Local Governance and Innovation**. 7(2) : 187-204;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.32>

Williamson, E.G. (1950). **Counseling Adolescents**. New York: McGraw-Hill Co.

Citation : คำแหวน สิทธิราช, รัตนะ ปัญญาภา และไพศาล พากเพียร. (2566). วิธีชีวิตและการปรับตัวของนักศึกษาชนเผ่าใน

สาขาวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยครูปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. **วารสารการ**
บริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 187-204; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.32>

การศึกษาลักษณะของตัวละคร ฉาก และองค์ประกอบการเล่าเรื่องจากภาพ
ผ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจาก
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างปีพุทธศักราช 2560 – 2565
A Study of the Characters, Settings, and Storytelling Through
Illustrations in Fiction Books for Children Winning an Award of
Excellence from the Office of the Basic Education Commission
from 2017 to 2022

ไพบูลย์วรรณ จิตพัฒนกุล¹ และศิริพร งามขจิต^{2*}

Paiboonwan Jitpattanakun¹ and Siripon Ngamkajit^{2*}

Received : March 29, 2023; Revised : April 8, 2023; Accepted : April 9, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาลักษณะการสร้างตัวละครที่ปรากฏในวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดี ที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบฉากที่ปรากฏในวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดี ที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) เพื่อศึกษาองค์ประกอบการเล่าเรื่องจากภาพที่ปรากฏในวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดี ที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า 1) การสร้างตัวละคร ได้มีการศึกษาการสร้างตัวละคร 5 ประเภท แต่พบเพียง 3 ประเภท โดยเรียงลำดับพบมากที่สุด ลำดับที่1 ตัวละครแบบ

¹⁻²คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง; Faculty of Humanities and Social Muban Chom Bueng Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : siripon14463@gmail.com

Citation : Jitpattanakun, P. and Ngamkajit, S. (2023). A Study of the Characters, Settings, and Storytelling

Through Illustrations in Fiction Books for Children Winning an Award of Excellence from the Office of the Basic Education Commission from 2017 to 2022. *Journal of Local Governance and Innovation.*

7(2) : 205-224; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.33>

สมจริง ลำดับที่2 ละครแบบบุคลาธิษฐาน และลำดับที่3 ตัวละครแบบเหนือจริง 2) องค์ประกอบฉาก จากการศึกษาพบว่าองค์ประกอบฉาก 3 ประเภท พบมากที่สุดลำดับที่1 ฉากมีความสมจริง ลำดับที่ 2 ฉากที่ช่วยการดำเนินเรื่อง และลำดับที่ 3 ฉากที่ช่วยให้ผู้อ่านมองเห็นลักษณะตัวละครชัดเจน 3) องค์ประกอบการเล่นเรื่องจากภาพ การศึกษาพบว่าองค์ประกอบการเล่นเรื่องจากภาพ มี 4 ประเภท พบมากที่สุดลำดับที่ 1 ภาพประกอบทำหน้าที่ควบคู่ไปกับเรื่อง ลำดับที่2 ภาพประกอบทำหน้าที่มากกว่าเรื่อง ลำดับที่3 ภาพประกอบเรื่องแบบตรงไปตรงมา และลำดับที่ 4 ภาพเล่าเรื่องเอง

สรุปผลการศึกษาลักษณะของการสร้างตัวละคร ฉาก และองค์ประกอบการเล่นเรื่องจากภาพผ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างปีพุทธศักราช 2560 – 2565 จะเห็นได้ว่าผู้เขียนต้องการสื่อสารให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่าย จึงมีการใช้ลักษณะตัวละครและฉากแบบสมจริง ที่ผู้อ่านพบเจอในชีวิตจริง อีกทั้งยังใช้ภาพประกอบทำหน้าที่ควบคู่ไปกับเรื่อง ยิ่งเป็นตัวช่วยเสริมความสนใจ สร้างความเข้าใจ นำไปสู่จินตนาการ ช่วยพัฒนาความคิดของเด็กให้มองโลกทัศน์กว้างมากขึ้น

คำสำคัญ (Keywords) : ลักษณะของตัวละคร, ฉาก, องค์ประกอบการเล่นเรื่องจากภาพ, วรรณกรรมสำหรับเด็ก, รางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

This research study employs a qualitative research method to explore: 1) the development of the characters, 2) the scenes, and 3) the styles of storytelling through illustrations in the fiction books for children winning an award of excellence from the Office of the Basic Education from 2017 to 2022. The research findings are as follows. In terms of developing the characters, this research study finds three types of characters. The most frequently found characters are realistic, personified, and surrealistic characters. In terms of setting the scene, this research study finds three types of scenes. The most frequently found settings are the settings that are realistic, narrative, and descriptive of the characters. In terms of telling stories through illustrations, this research study finds four styles of storytelling through illustrations. This research study finds that the illustrations narrate the story; feature the story; accompany the story side by side, and function

Citation : ไพบูลย์วรรณ จิตพัฒนกุล และศิริพร งามขจิต. (2566). การศึกษาลักษณะของตัวละคร ฉาก และองค์ประกอบการเล่นเรื่องจากภาพผ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างปีพุทธศักราช 2560 – 2565. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 205-

more than telling the story. In summary, the research findings show that the authors of the books aim to simplify the stories by developing realistic characters and scenes, which readers could experience in real life. Furthermore, the research findings show that the authors illustrate the books to generate attraction and comprehension and help children to fancy and develop their broad visions.

Keywords : Character, Setting, Storytelling, Children's Literature, Books Winning an Award of Excellence from the Office of the Basic Education Commission

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาเด็กด้วยการใช้หนังสือถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยส่งเสริมด้านสติปัญญา อารมณ์ จิตนาการ เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ และเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน เมื่อเด็กมีนิสัยรักการอ่านแล้วก็จะส่งผลต่อยอดความคิดในการส่งเสริมความรู้ คุณธรรมจริยธรรม และพัฒนาด้านต่างๆ ดังที่ สติปัญญา อุภาววัฒน์ นามศิริ (2564) ได้กล่าวไว้ว่าหนังสืออ่านสำหรับเด็กและเยาวชนควรเป็นหนังสือที่เหมาะสมกับวัย มีคุณค่าเสริมสร้างความคิดและจินตนาการ งานวรรณกรรมซึ่งจัดอยู่ในประเภทของหนังสือบันเทิงคดีจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะสร้างเยาวชนให้โตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

ทั้งนี้ในการเลือกหนังสือที่มีการแฝงแนวคิดส่งเสริมความรู้ คุณธรรมจริยธรรม และพัฒนาสติปัญญาแล้วนั้น ควรเลือกหนังสือที่สามารถดึงดูดความสนใจของเด็กให้เปิดใจอมรับการอ่านหนังสือและเข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่าย ซึ่งองค์ประกอบของตัวละคร การสร้างฉาก และการสร้างองค์ประกอบภาพถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยในการส่งเสริมเนื้อหาให้เด็กความเข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่ายมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวความคิดของ วิลเลียมสัน ฆานตรี (2560 : 6) ได้กล่าวไว้ว่า การสร้างตัวละครที่ผู้ประพันธ์จะต้องวางแผนกำหนดไว้ล่วงหน้าว่าจะเลือกบุคลิกลักษณะนิสัยอย่างไรเป็นตัวละครในเรื่อง และผู้ประพันธ์จะสร้างให้ตัวละครมีลักษณะความคิด พฤติกรรมของตัวละครที่มีอิทธิพลต่อผู้อ่าน สามารถทำให้อ่านรู้สึก และยังมี นิติยา วรณกิตร์ (2562 : 115) กล่าวว่า ฉากเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งที่ช่วยให้ผู้อ่านเห็นภาพความคิดของผู้เขียนชัดเจนขึ้น ฉากมีความสำคัญอย่างยิ่งทำให้งานเขียนหนังสือบันเทิงคดี เพราะนอกจากจะเป็นสถานที่สำหรับให้ตัวละครได้บทบาทแล้ว ฉากยังมีส่วนเสริมและสนับสนุนความสมบูรณ์ของเรื่องที่เขียนขึ้น

Citation : Jitpattanakun, P. and Ngamkajit, S. (2023). A Study of the Characters, Settings, and Storytelling

Through Illustrations in Fiction Books for Children Winning an Award of Excellence from the Office of the Basic Education Commission from 2017 to 2022. *Journal of Local Governance and Innovation*.

7(2) : 205-224; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.33>

อีกทั้ง LI NINGMIN.(2560 : 2) ภาพประกอบที่ชัดเจนเพื่อให้เด็กสามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาได้ง่ายขึ้น และช่วยกระตุ้นๆ ให้ได้เด็กพัฒนาความคิด

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงศึกษาลักษณะของตัวละคร ฉาก และองค์ประกอบการเล่นเรื่องจากภาพผ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างปีพุทธศักราช 2560 – 2565 แสดงให้เห็นถึงการสร้างตัวละคร ฉาก และองค์ประกอบการเล่นเรื่องจากภาพงานวรรณกรรมสำหรับเด็ก เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาและจัดทำวรรณกรรมสำหรับเด็กสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาลักษณะการสร้างตัวละครที่ปรากฏในวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดี ที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบฉากที่ปรากฏในวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดี ที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการเล่นเรื่องจากภาพที่ปรากฏในวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษาลักษณะสร้างตัวละคร ฉาก และองค์ประกอบการเล่นเรื่องจากภาพผ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดี สำหรับเด็กช่วงอายุ 6-11 ที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานระหว่างปีพุทธศักราช 2560 - 2565 จำนวน 6 เล่ม ดังนี้

Citation : ไพบุลย์วรรณ จิตพัฒนกุล และศิริพร งามขจิต. (2566). การศึกษาลักษณะของตัวละคร ฉาก และองค์ประกอบการเล่นเรื่องจากภาพผ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างปีพุทธศักราช 2560 – 2565. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 205-

ลำดับ ที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้แต่ง	ปีที่ได้รับรางวัล (พ.ศ.)
1	อยู่วังสระปทุม	สุมาลี บำรุงสุข	2560
2	โลกของมดแดงกับแดงกวา (เอย ด้วย!)	งามพรรณ เวชชาชีวะ	2561
3	สืสหายกับต้นไม้ 100 ต้น	กฤษณะ กาญจนา และวชิราวรรณ ทับเสือ	2562
4	ก ไก่ไดโนเสาร์	ชีวัน วิสาสะ	2563
5	แม่วัด	ยูโตะ ฟุคุยะ	2564
6	อยากให้ทุกสิ่งในโลกนี้มีชีวิต	ติณณา ตรียานนท์	2565

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การศึกษาลักษณะการสร้างตัวละคร ฉาก และองค์ประกอบการเล่าเรื่องจากภาพผ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดี ที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างปีพุทธศักราช 2560-2565 และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีทั้งหมด 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล

1.1 ศึกษาวรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2560-2565

1.2 รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 วิเคราะห์ลักษณะการสร้างตัวละครที่ปรากฏในวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดี ที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 วิเคราะห์องค์ประกอบฉากที่ปรากฏในวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดี ที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 วิเคราะห์องค์ประกอบการเล่าเรื่องจากภาพที่ปรากฏในวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Citation : Jitpattanakun, P. and Ngamkajit, S. (2023). A Study of the Characters, Settings, and Storytelling

Through Illustrations in Fiction Books for Children Winning an Award of Excellence from the Office of the Basic Education Commission from 2017 to 2022. *Journal of Local Governance and Innovation*.

7(2) : 205-224; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.33>

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการศึกษาลักษณะการสร้างตัวละคร ฉาก และองค์ประกอบการเล่นเรื่องจากภาพผ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดี ที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างปีพุทธศักราช 2560-2565 สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ตัวละคร การสร้างตัวละครได้มีการแบ่ง 5 ประเภท ได้แก่ 1) การสร้างให้สมจริง 2) การสร้างตามอุดมคติ 3) การสร้างแบบเหนือจริง 4) การสร้างตัวละครแบบฉบับ 5) การสร้างตัวละครแบบบุคลิกพื้นฐาน

ผลการศึกษาพบว่าการสร้างตัวละคร 3 ประเภท ได้แก่ 1.1 ตัวละครแบบสมจริง 1.2 ตัวละครแบบเหนือจริง 1.3 ตัวละครแบบบุคลิกพื้นฐาน ดังนี้

1.1. ตัวละครแบบสมจริง มีลักษณะที่เป็นไปตามธรรมชาติ การสร้างให้สมจริงคือการสร้างตัวละครให้มีลักษณะที่เป็นไปได้ตามธรรมชาติ ฉะนั้นผู้ประพันธ์จึงจำเป็นต้องรู้ว่าของจริงนั้นมีลักษณะและธรรมชาติเป็นอย่างไร เช่นถ้าตัวละครเป็นมนุษย์ก็ควรจะแสดงธรรมชาติของบุคลให้ชัดเจน หรือหากตัวละครเป็นสัตว์ ผู้ประพันธ์ก็จำเป็นต้องรู้จักวิทยาและธรรมชาติของสัตว์เช่นเดียวกัน พบการสร้างตัวละครให้สมจริง ดังจะอธิบายทีละเรื่อง ตามลำดับ ดังนี้

(1) เรื่องโลกของมดแดงกับแตงกวา (เอยด้วย!) (2562) พบการสร้างตัวละครที่มีการประกอบอาชีพและการที่คนส่วนใหญ่ตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพจึงมีอาชีพที่ผลิตผลิตภัณฑ์ออร์แกนิก ดังความว่า

“พ่อเป็นสัตวแพทย์ ทำวิจัยและสอนหนังสืออยู่ที่กำแพงแสน เสาร์อาทิตย์กับช่วงปิดเทอมจะกลับบ้าน”

(โลกของมดแดงกับแตงกวา (เอยด้วย!), 2562 : 29)

“ฟาร์มโคนม เลี้ยงวัวนมออร์แกนิก น้ำอ้วนเลี้ยงวัวนมออร์แกนิก”

(โลกของมดแดงกับแตงกวา (เอยด้วย!), 2562 : 45)

“สวนผักของแม่เป็นแบบออร์แกนิก อธิบายง่ายๆคือไม่ใช้สารเคมีในการปลูก ปลูกในดินที่ปลอดสารเคมีด้วยการไม่เคยใช้ยาฆ่าแมลงและปุ๋ยเคมีมาอย่างน้อยสองปี”

(โลกของมดแดงกับแตงกวา (เอยด้วย!), 2562 : 45)

(2) ส่วนในเรื่อง ก ไก่โดโนเสาร์ (2563) มีตัวละครที่เป็นครู และตัวละครที่เป็นนักเรียนในสมัยยุคหินดึกดำบรรพ์ และได้แสดงให้เห็นว่านักเรียนแต่ละคนก็มีจินตนาการ มีความถนัด มี

Citation : ไพบูลย์วรรณ จิตพัฒนกุล และศิริพร งามขจิต. (2566). การศึกษาลักษณะของตัวละคร ฉาก และองค์ประกอบการเล่นเรื่องจากภาพผ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างปีพุทธศักราช 2560 – 2565. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 205-

อุปนิสัยแตกต่างกัน และมีการนำเสนอให้เห็นว่า เมื่อเกิดปัญหาหรือมีคนต้องการความช่วยเหลือ เพื่อน ๆ นักเรียนคนอื่นก็จะยื่นมือเข้าไปช่วยกันเพื่อแก้ปัญหาให้หมดไปได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นแนวคิดเรื่องการอยู่ร่วมกันในสังคมย่อมประกอบด้วยผู้คนที่แตกต่างหลากหลาย และการอยู่ร่วมกันจะเกิดสันติสุขได้ต้องอาศัยการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

(ก ไก่โดนเสาร์, 2563 : 24)

(3) เรื่องอยากให้ทุกสิ่งในโลกนี้มีชีวิต (2564) ผู้แต่งได้มีการสร้างตัวละครที่เป็นเด็ก ผ่านการมองธรรมชาติในการสร้างจินตนาการได้อย่างสมจริงเหมาะสมวัย ดังความว่า

“ฉันเงยหน้าขึ้นไปมอง ก็เห็นก้อนเมฆกระจายตัวกระจาย เพื่อนบอกอีกว่า “เหมือนท้องทะเลเลย” ฉันเห็นด้วย แต่ฉันคิดว่า เหมือนเด็กที่วิ่งไปตามความสุข วิ่งไปไม่หยุด”

(อยากให้ทุกสิ่งในโลกนี้มีชีวิต, 2564 : 175)

“ฉันเห็นพระจันทร์แอบอยู่หลังก้อนเมฆ เหมือนกำลังเล่นซ่อนหากับดาว ฉันอยากบอกพระจันทร์ว่า “ขอเล่นด้วยคนนะ” แต่ฉันไม่บอก เพราะดวงดาวกำลังมองหาอยู่”

(อยากให้ทุกสิ่งในโลกนี้มีชีวิต, 2564 : 259)

“ฉันมีความสุขเพราะธรรมชาติ เวลาลมพัดมา ทำให้ฉันรู้สึกสบาย เวลาฉันดมดอกไม้ทำให้รู้สึกหอม ฉันอยู่ได้ด้วยต้นไม้ ชอบใจนะธรรมชาติ”

(อยากให้ทุกสิ่งในโลกนี้มีชีวิต, 2564 : 131)

นอกจากนี้เด็กยังมีความเชื่อฟังและรำลึกถึงพระคุณของครู ดังความในตอนที่กำลังถึงเรื่องที่แม่เล่าให้ฟังถึงประโยชน์ของแสงอาทิตย์ จากนั้นเด็กจินตนาการ ต่อไปว่าดวงอาทิตย์ให้ความรู้แก่หลอดไฟ ส่วนตัวเด็กผู้เขียนนั้นรำลึกถึงพระคุณของครู ดังความว่า

“แม่เล่าให้ฟังว่า แสงของดวงอาทิตย์มีประโยชน์มาก ช่วยส่องแสงลงมายังแผ่นโซลาร์เซลล์ แล้วจึงมีไฟฟ้าให้แสงอีกที ฉันจึงคิดว่า ดวงอาทิตย์ให้ความรู้แก่หลอดไฟ เพื่อให้หลอดไฟนำความรู้ไปใช้ แต่พอฉันเขียนตัวหนังสือ ฉันก็นึกถึงคุณครูเสมอ ทุกที”

(อยากให้ทุกสิ่งในโลกนี้มีชีวิต, 2564 : 255)

1.2 ตัวละครแบบเหนือจริง คือการสร้างตัวละครให้มีพฤติกรรมและรูปร่างเกินกว่าธรรมชาติวิสัย จากการศึกษาปรากฏตัวละครประเภทเหนือจริงเป็นสัตว์ประหลาด มีรูปร่างหน้าตาต่างจากมนุษย์ทั่วไป มีดวงตา 3 ดวง มี 4 มือ มีนิสัยชอบตัดต้นไม้ ตัวอย่างดังนี้

(1) เรื่องสี่สหายกับต้นไม้๑๐๐ (2564) ต้นไม้สัตว์ประหลาดที่ถือขวานเตรียมตัด

Citation : Jitpattanakun, P. and Ngamkajit, S. (2023). A Study of the Characters, Settings, and Storytelling

Through Illustrations in Fiction Books for Children Winning an Award of Excellence from the Office of the Basic Education Commission from 2017 to 2022. Journal of Local Governance and Innovation.

7(2) : 205-224; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.33>

ต้นไม้ คุณลุงผู้เป็นตำรวจพยายามตามจับสัตว์ประหลาด ดังความว่า

“คุณลุงตำรวจก็กำลังตามจับเจ้าสัตว์ประหลาดที่แอบอยู่ใต้ต้นไม้ เด็กๆเห็นเจ้าสัตว์ประหลาดไหม...”

(สืสหายกับต้นไม้๑๐๐ ต้น, 2564 : 4)

“นั่น ! เจ้าสัตว์ประหลาดถือขวานเตรียมตัดต้นไม้”

(สืสหายกับต้นไม้๑๐๐ ต้น, 2564 : 8)

“ขณะที่สืสหายแจกต้นไม้ เจ้าสัตว์ประหลาดก็แอบตัดต้นไม้ไปซะแล้ว.....สืสหายเดินทางมาถึงสถานีอวกาศ เจ้าสัตว์ประหลาดก็แอบมาตัดต้นไม้ขวางทางจนได้”

(สืสหายกับต้นไม้๑๐๐ ต้น, 2564 : 12-13)

1.3 ตัวละครแบบบุคลาธิษฐาน คือ การสร้างตัวละครที่ไม่มีชีวิต ไม่มีวิญญาณ ไม่มี ความคิด เสมือนเป็นสิ่งมีชีวิต มีวิญญาณ มีความรู้สึกนึกคิด เช่น ฟาร์ร้องไห้ ไปไม่เรียงระบำ การสร้าง ตัวละครประเภทนี้จะทำให้สิ่งที่กล่าวถึงมีชีวิตชีวา ผู้อ่านมองเห็นภาพสิ่งนั้นได้ ดังตัวอย่างที่เห็นได้จากหนังสือนิทานสัตว์ที่ตัวละครเป็นสัตว์พูดได้ สามารถแสดงบทบาทได้เหมือนมนุษย์หรือกวี สารพัดนึกที่สามารถบันดาลสิ่งต่างๆ ตามที่เจ้าของสั่งได้ ตัวอย่างดังนี้

(1) เรื่อง อยู่วังสระปทุม (2565) มีตัวละครแมวทรงเลียง ที่พยายามเล่า บรรยายเหตุการณ์ต่างๆในสระปทุม ทั้งที่ความเป็นจริงแมวไม่สามารถพูดได้ ดังความว่า

“อ่าวบัวเหล่านี้ก็เลยกลายเป็นแหล่งน้ำของพวกผมแมวในวังด้วย แต่ต้องแบ่งเวลาสับหลักกับพวกสุนัขทรงเลียงนะครับ”

(อยู่วังสระปทุม, 2565 : 30)

“พวกแมวๆอย่างผมที่ชอบอ่าวบัวนี้ ไม่ใช่เพราะน้ำใสเย็นชื่นใจแต่เพราะจะได้เมียงๆมองๆดูปลาสด”

(อยู่วังสระปทุม, 2565 : 32-33)

“อันที่จริงผมอยากจะเล่าแต่เรื่องแมวๆพวกพ้องของผม แต่ผมต้องยอมรับว่าพวกพี่ๆสุนัขทรงเลียงนั้นมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันกว้างขวางมากกว่าพวกผม

(อยู่วังสระปทุม, 2565 : 34)

นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมการสนทนาระหว่างแมวกับแมว ดังความที่ว่า พี่ใบตองกลับมา ก็คุยฟุ้งว่าได้รับเรื่องเจ้านายของเราดีขึ้นมาก (อยู่วังสระปทุม, 2565 : 55) จากในเรื่องแมววัด ปรากฏ

Citation : ไพบุลย์วรรณ จิตพัฒนกุล และศิริพร งามขจิต. (2566). การศึกษาลักษณะของตัวละคร ฉาก และองค์ประกอบการเล่า

เรื่องจากภาพผ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้น

พื้นฐาน ระหว่างปีพุทธศักราช 2560 – 2565. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 205-

224; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.33>

ตัวละครที่เป็นแมวพูดได้และแสดงกิริยาอาการเหมือนมนุษย์ ดังความว่า

“ฉันจะเล่าเรื่องครอบครัวฉันให้ฟังนะ แต่ฉันอยากให้ทุกคนได้รู้ว่า ‘จานิน’ ไม่ใช่พี่น้องแท้ๆ ของฉัน”

(แมววัด, 2563 : 24)

“แมวชื่อนินจาเพศเมีย ฉันชอบบอแงตอนเขาปลูก ฉันเป็นแมวที่ขี้เซามากนะ แต่ฉันก็ต้องตื่น”

(แมววัด, 2563 : 25)

(2) เรื่องสี่สหายกับต้นไม้ ๑๐๐ ต้น ปรากฏตัวละครเป็นสัตว์ หมู เสือ หมา หนีเดินทางมาพบพี่หมีและแมวอยู่ในหมู่บ้านร่มรื่นเพราะมีต้นไม้มาก หมีมีต้นไม้จำนวนมาก หมู เสือ หมา หมีจึงอาสาไปแจกเพื่อนสัตว์ตัวอื่นๆ เช่น หนู สิงโต ไodonเสาร์ จากเรื่องดังกล่าวมีการบรรยายให้เห็นถึงตัวละครสัตว์ชนิดต่างๆ ที่แสดงกิริยาอาการเหมือนมนุษย์ ดังความว่า

“เช้าวันหนึ่ง ลูกหมู เสือน้อย ลูกหมาและลูกหมี ชวนกันออกมาเดินเล่น ทั้งหมดเดินฝ่าอากาศร้อนมาเรื่อยๆ จนกระทั่งเจอพี่หมีและพี่แมวกำลังปลูกต้นไม้อยู่ พี่หมีและพี่แมวเห็นสี่สหายร้อนจึงชวนสี่สหายแวะที่หมู่บ้าน”

(สี่สหายกับต้นไม้ 100 ต้น, 2564 : 1-3)

“สี่สหายขึ้นมาถึงบ้านต้นไม้ของพี่หมี พี่หมีมีต้นไม้มากมายไว้สำหรับแจกให้เพื่อนๆ สี่สหายจึงอาสาช่วยเอาต้นไม้ ๑๐๐ ต้น ไปแจก “ต้นไม้จะ ลูกหมู” พี่แมวยืนดูใส่ต้นไม้ให้ลูกหมู”

(สี่สหายกับต้นไม้ 100 ต้น, 2564 : 1-3)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้แต่งสร้างตัวละครในแบบบุคลาธิษฐาน ตัวละครถูกกำหนดให้เป็นสัตว์ชนิดต่างๆ ที่มีพฤติกรรมคล้ายคน คือมีความคิด ความรู้สึกและพูดสื่อสารถ่ายทอดกันเหมือนดังพฤติกรรมของมนุษย์

2. ฉาก สถานที่สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศต่างๆ และเวลาที่เรื่องนั้นเกิดขึ้น ในบางกรณีฉากมีบทบาทเสมือนเป็นตัวละครตัวหนึ่งด้วย นิตยา วรรณกิตร์ (2562) ,ปริดา ปัญญาจันทร์และสุไพฑ เมืองไทย (2557) และปราณี เชียงทอง (2526) สามารถแบ่งประเภทได้ดังต่อไปนี้

2.1 ฉากมีความสมจริง ผู้เขียนได้บรรยายฉากเหมือนเหตุการณ์นั้นๆ เกิดขึ้นจากการศึกษาพบตัวอย่างดังนี้

(1) ในเรื่องอยู่วังสระปทุม (2560) ได้มีการเล่าผ่านตัวละครแมวใบตองถึง

Citation : Jitpattanakun, P. and Ngamkajit, S. (2023). A Study of the Characters, Settings, and Storytelling

Through Illustrations in Fiction Books for Children Winning an Award of Excellence from the Office of the Basic Education Commission from 2017 to 2022. *Journal of Local Governance and Innovation*.

7(2) : 205-224; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.33>

เหตุการณ์ที่ติดรถยนต์ของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้าฯ ไปเที่ยวในพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต ได้มีการบรรยายเหตุการณ์ที่ให้ภาพตามอย่างสมจริงถึงภายในพระตำหนัก นอกจากนี้เป็นพระตำหนักประทับแล้ว ยังเป็นสถานที่ตั้งโรงเรียนจิตรลดา และโรงงานที่ใช้ในการทดลองโครงการพระราชดำริต่างๆ อีกมากมาย ดังความว่า

“ นอกจากเป็นที่ตั้งของพระตำหนักที่ประทับแล้วยังเป็นที่ตั้งของโรงเรียนจิตรลดา ซึ่งทรงตั้งเพื่อการศึกษาแก่พระราชโอรสธิดาและบุตรหลานของข้าราชการสำนัก ข้าราชการบริพารต่างๆ

นอกจากนั้น ในพระราชวังแห่งนี้ ยังใช้เป็นที่พักทดลองโครงการในพระราชดำริอีกหลายโครงการ เป็นที่ตั้งของโรงสีข้าว โรงโคนม โรงผลิตนมผง นมอัดเม็ด โรงผลิตน้ำผลไม้ โรงบดและอัดแกลบโรงปุ๋ยอินทรีย์ และโรงฝึกหัดงานช่างฝีมือศิลปาชีพ เป็นต้น”

(อยู่วังสระปทุม, 2560 : 46-47)

(2) เรื่องแฉ่ววัด (2563) มีการเล่าเรื่องผ่านแฉ่วนินจา ถึงเหตุการณ์ที่ได้เจอภูม่านสาย พระอาทิตย์ที่เลี้ยวผ่านกุฏิ เป็นงูไม่มีพิษ ไม่ทำร้ายมนุษย์ ซึ่งมีการบรรยายลักษณะของงูพระอาทิตย์ ดังความว่า

“พอเดินต่อไป ฉันเดินผ่านกุฏิหลังหนึ่ง ฉันเจอตัวอะไรบางอย่างเลี้ยวผ่าน ฉันกำลังจะตะปบ แต่ไม่ทัน สามเณรไปเรียกพระที่อยู่กุฏินั้นมาดู หลวงพี่รูปนั้นจึงบอกว่า “มันคืองู ม่านสาย พระอาทิตย์ ไม่ทำร้ายมนุษย์ กินหนูและจิ้งจกเป็นอาหาร เป็นไม่มีพิษ” แล้วมันก็เลี้ยวหายเข้าไปในพงหญ้า สามเณรก็พากันเดินกลับกุฏิ”

(เด็กวัด, 2563 : 57)

2.2 ฉากที่ช่วยการดำเนินการเรื่อง การบรรยายฉากเพื่อบอกสภาพของสถานที่ เวลาที่เกิดเหตุการณ์นั้นๆ หรือแนะนำตัวละครเข้าสู่เนื้อเรื่องฉากจะช่วยดำเนินการเรื่อง จากการศึกษาพบตัวอย่างดังนี้

(1) เรื่องอยู่วังสระปทุม (2560) ได้มีการเล่าเรื่องผ่านตัวละครแมวใบตอง บรรยายให้บรรยากาศภายในวังสระปทุมได้อย่างชัดเจน มีการกล่าวถึงสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้าฯ ผู้ทรงเป็นเจ้าของวังสระปทุมผ่านการแนะนำตัวละครเพื่อเข้าสู่เนื้อเรื่องได้เป็นอย่างดี ดังความว่า

“วังสระปทุมบ้านของเรานี้กว้างขวาง รมรื่น ถึงอยู่กลางเมือง ก็มีต้นไม้มากมาย เดิมเป็นที่ประทับของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีพระอัยยิกาของสมเด็จพระเทพรัตนฯ เมื่อพระองค์สวรรคตแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้า ภาณุพงศ์ มาประทับ ณ วังแห่งนี้ เพื่อให้ทรงบูรณะวังเก่าแก่”

Citation : ไพบูลย์วรรณ จิตพัฒนกุล และศิริพร งามขจิต. (2566). การศึกษาลักษณะของตัวละคร ฉาก และองค์ประกอบฉาก

เรื่องจากภาพผ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้น

พื้นฐาน ระหว่างปีพุทธศักราช 2560 – 2565. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 205-

224; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisru.2023.33>

(อยู่วังสระปทุม, 2559 : 24)

(2) เรื่องโลกของมดแดงกับแตงกวา (2564) มีการบรรยายฉากการเปิดเรื่องให้เห็นภาพสถานที่ นำไปสู่การดำเนินเรื่อง กล่าวถึงบ้านของมดแดงกับแตงกวา ใช้รั้วบ้านและทางเข้าออกเดียวกันกับบ้านของเอย ที่แสดงให้เห็นถึงความสนิมสนมของตัวละคร ผ่านการเล่าเรื่องผ่านฉากได้อย่างชัดเจน ดังความว่า

“ ในรอบรั้วนี้มีบ้านสองหลัง เจ้าของเป็นเพื่อนกัน ตกลงเข้าออกทางเดียวกัน มีเพียงรั้วเตี้ยๆ ทาสีขาวแบ่งเขตบ้านระหว่างกันไว้เท่านั้น รั้วนี้มีประตูบานเล็กที่ส่งเสียงลั่นเอี๊ยดทุกครั้งที่มีคนเปิด และเสียงนี้ก็ดังบอยเหลือเกินเพราะสมาชิกสองบ้านไปๆ มาๆ หากันตลอดทั้งวันและทุกวัน ”

(โลกของมดแดงกับแตงกวา (เอยด้วย!), 2562 : 1)

2.3 ฉากที่ช่วยให้ผู้อ่านมองเห็นลักษณะตัวละครชัดเจน หมายถึง ฉากลักษณะนี้เมื่อผู้อ่านแล้วจะเข้าใจ และทราบรายละเอียดของตัวละครมากขึ้น จากการศึกษาพบตัวอย่างดังนี้

(1) เรื่องอยู่วังสระปทุม (2559) ได้นำเสนอเรื่องความเมตตาผ่านตัวละครผู้เล่าเรื่องทีกล่าวถึงสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า ฯ ผู้ทรงเป็นเจ้าของวังสระปทุม ว่าทรงมีพระราชหฤทัยเมตตาทั้งต่อผู้คนต่างๆ ซึ่งนำเสนอด้วยการกล่าวถึงพระจริยวัตรบำรงสุขของราษฎรจำนวนมาก ตลอดจนเมตตาต่อสัตว์น้อยใหญ่ ทั้งในวังและนอกวัง ดังความว่า

“สมเด็จพระเทพรัตนฯ ทรงเมตตาแก่พวกสัตว์ทั้งหลาย โปรดให้อยู่กันตามสบาย ไม่ขับไล่ทั้งแมว นก หนู หาก กระรอก แม้จะทรงบ่นอยู่บ้างว่ากระรอกนั้นชอบแทะกินผลไม้บนต้น “บุพเพต์” คือ กินทิ้งกินขว้างถึงกระนั้นก็ทรงอดทนยอมให้กระรอกอยู่ในวัง น้ำพระราชหฤทัยเมตตาของเจ้านายของเราต่อสัตว์ฯ ทั้งหลายนี้ พวกผมแมวในสระปทุมมีโอกาสรับรู้เห็น เพราะบางครั้ง มหาดเล็กขาที่ตั้งโต๊ะเสวยได้ต้นไม้ ริมน้ำ บางครั้งมดไต่ขึ้นโต๊ะเสวย มหาดเล็กก็จับไปปล่อย แมลงวันก็แค่ไล่ พระสหายคนหนึ่งเคยทูลถามว่าทรงตบยุงบ้างไหม รับสั่งว่าไม่เคย”

(อยู่วังสระปทุม, 2559 : 94-95)

(2) เรื่องแม่วัด (2563) ได้มีการเล่าเรื่องตัวละครแมวนินจา ถึงเหตุการณ์ที่ไก่อินผ่านตอนเขาหลับ แต่เขาสามารถขมใจไม่ให้ตนเองโกรธ ซึ่งทำให้เห็นถึงนิสัยในการยึดหลักธรรมคำสอนที่ซึมซับและนำมาปฏิบัติ ความว่า

“วันหนึ่ง อากาศเย็นสบาย ฉันทหลับสบายมาก แต่พอไก่อินผ่านหน้าฉัน ฉันก็ตื่นและโกรธมาก ฉันไม่พอใจและขูไก่อี้ออกไป แล้วฉันก็นอนต่อด้วยความโมโห แต่เมื่อฉันไม่สนใจ ความโกรธ

Citation : Jitpattanakun, P. and Ngamkajit, S. (2023). A Study of the Characters, Settings, and Storytelling

Through Illustrations in Fiction Books for Children Winning an Award of Excellence from the Office of the Basic Education Commission from 2017 to 2022. *Journal of Local Governance and Innovation*.

7(2) : 205-224; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.33>

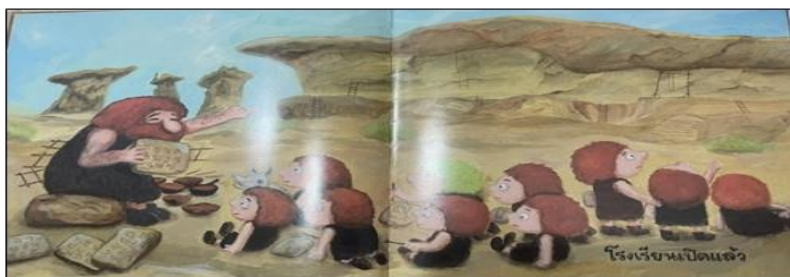
ก็หายไป ฉันทื่นขึ้นอีกครั้งอย่างสดชื่น”

(แมววัด, 2563 : 37)

3. องค์ประกอบภาพและมุมมองภาพ คือ การวางองค์ประกอบภาพเป็นการพูดด้วยภาษาภาพของผู้วาดภาพประกอบ เพื่อสื่อสารสิ่งที่เรื่องต้องการแสดงออก ขณะเดียวกันผู้วาดภาพจะต้องคำนึงถึงการวางตัวหนังสือไว้ด้วย (ปรีดา ปัญญาจันทร์ และสุตไผท เมืองไทย, 2557 : 44) ซึ่งจากศึกษาพบการสร้างองค์ประกอบภาพและมุมมองภาพ 3 ประเภทดังนี้

3.1 ภาพเล่าเรื่องเอง คือ ภาพที่ไม่มีคำบรรยายภาพสามารถแสดงความหมายในอย่างสมบูรณ์ จากการศึกษาคพบตัวอย่างดังนี้

(1) ซึ่งในเรื่อง ก ไก่โตโนเสาร์ (2562) มีการเปิดเรื่องภาพตัวละครที่เป็นโรงเรียนในสมัยยุคหินดึกดำบรรพ์ เพื่อสื่อถึงการเปิดโรงเรียนหรือการเข้าสู่เนื้อเรื่อง โดยใช้ภาพเล่าเรื่องเอง การเรียนรู้ตัวหนังสือจากครู และจากสิ่งแวดล้อมตามจินตนาการของเด็กนักเรียน ดังตัวอย่างภาพ

ภาพที่ 1 : นักเรียนในโรงเรียนสมัยยุคหินดึกดำบรรพ์

ที่มา : ก ไก่โตโนเสาร์ (2562 : 1)

3.2 ภาพประกอบเรื่องแบบตรงไปตรงมา คือ ภาพประกอบในลักษณะนี้มักใช้ในการอธิบายคำ เพื่อให้เด็กเข้าใจคำความหมายของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จากการศึกษาคพบตัวอย่างดังนี้

(1) เรื่องโลกของมดแดงกับแตงกวา (2562) ได้มีการเปิดเรื่องด้วยแผนที่อยู่บ้านของตัวละครสำคัญในเรื่อง เพื่ออธิบายให้ผู้อ่านเข้าใจความสัมพันธ์ของตัวละครในแต่ละตัว อีกทั้งยังมีการใช้ภาพสื่อถึงการประกอบอาชีพของแต่ละครอบครัวให้ผู้อ่านเข้าใจมากยิ่งขึ้น ดังตัวอย่างภาพ

Citation : ไพบุลย์วรรณ จิตพัฒนกุล และศิริพร งามขจิต. (2566). การศึกษาลักษณะของตัวละคร ฉาก และองค์ประกอบภาพเล่า

เรื่องจากภาพผ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้น

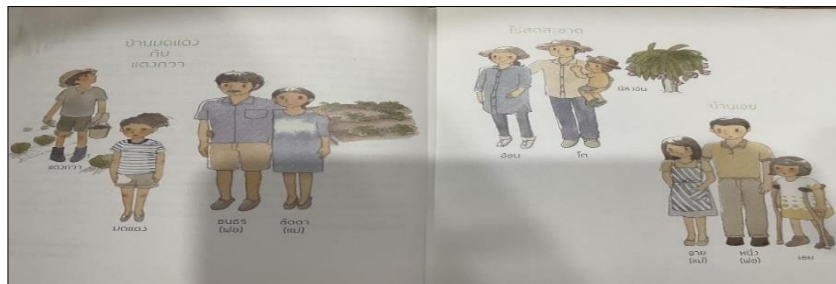
พื้นฐาน ระหว่างปีพุทธศักราช 2560 – 2565. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 205-

224; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.33>

ภาพที่ 2 : ภาพอธิบายแผนที่บ้านของตัวละครสำคัญในเรื่อง

ที่มา : เรื่องโลกของมดแดงกับแตงกวา(เอยด้วย!) (2562 : 1-2)

ภาพที่ 3 : ภาพแนะนำตัวละครในเรื่อง

ที่มา : เรื่องโลกของมดแดงกับแตงกวา (เอยด้วย!) (2562 : 1-2)

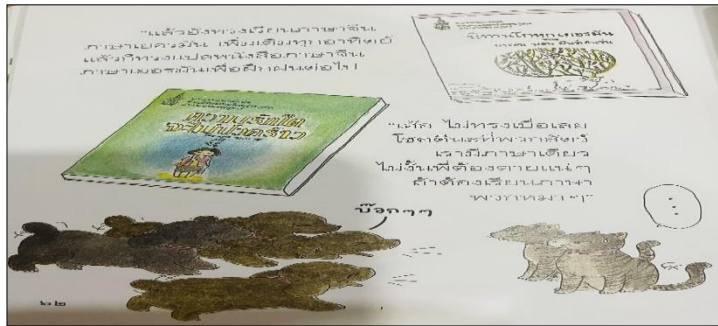
(2) เรื่อง อยู่ในวังสระปทุม (2559) เนื้อเรื่องได้มีการเล่าเรื่องผ่านตัวละครแมวใบทองถึงสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสนพระทัยศึกษาและฝึกฝนเรียนรู้ทักษะภาษาและวิชาการต่างๆ อยู่มิได้ขาด เช่น ภาษาเยอรมัน ภาษาจีน ในเนื้อเรื่องจึงได้นำภาพหน้าปกหนังสือผลงานพระราชนิพนธ์ในพระองค์ 2 เรื่อง คือ นิทานโกหกเยอรมัน และความรักใคร่จะไม่ปวดร้าว ซึ่งเป็นการใช้ภาพแบบตรงไปตรงมาเสมือนจริง เพื่อให้เห็นภาพของหนังสือ ดังตัวอย่างภาพ

Citation : Jitpattanakun, P. and Ngamkajit, S. (2023). A Study of the Characters, Settings, and Storytelling

Through Illustrations in Fiction Books for Children Winning an Award of Excellence from the Office of the Basic Education Commission from 2017 to 2022. *Journal of Local Governance and Innovation*.

7(2) : 205-224; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisru.2023.33>

ภาพที่ 4 : ภาพหน้าปกหนังสือผลงานพระราชนิพนธ์ในพระองค์

ทีมา : อยู่ในวังสระปทุม (2560 : 62)

3.3 ภาพประกอบทำหน้าที่ควบคู่ไปกับเรื่อง คือ คำพูดหรือภาษาที่นามธรรมที่ สอดแทรกอยู่ในเรื่อง จากการศึกษาพบตัวอย่างดังนี้

(1) เรื่องสี่สหายกับต้นไม้ 100 ต้น (2564) ในเรื่องสี่สหายเดินทางแจกต้นไม้ 100 ต้น ให้เพื่อนๆ แต่มีสัตว์ประหลาดที่ชอบแอบตัดต้นไม้ คุณลุงตำรวจกำลังตามจับสัตว์ประหลาดอยู่ โดยผู้เขียนใช้ภาพประกอบทำหน้าที่ควบคู่กับเนื้อเรื่อง และใช้กลวิธีให้ผู้อ่านมีส่วนร่วมในเนื้อหาโดยใช้การตั้งคำถามให้ผู้อ่านตามหาลูกเจี๊ยบทั้ง 5 ตัว และตามหาสัตว์ประหลาดที่ซ่อนอยู่

ภาพที่ 5 สี่สหายเดินทางแจกต้นไม้ 100 ต้น ให้เพื่อน ๆ

ที่มา: สี่สหายกับต้นไม้ 100 ต้น (2564 : 3-4)

Citation : ไพบูลย์วรรณ จิตพัฒนกุล และศิริพร งามขจิต. (2566). การศึกษาลักษณะของตัวละคร ฉาก และองค์ประกอบการเล่า เรื่องจากภาพผ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้น

พื้นฐาน ระหว่างปีพุทธศักราช 2560 – 2565. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 205-224; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.33>

(2) เรื่องอยากให้ทุกสิ่งในโลกนี้มีชีวิต (2564) ในเรื่องอยากให้ทุกสิ่งในโลกนี้มีชีวิต ทุกตอนจะมีการใช้ภาพประกอบทำหน้าที่ควบคู่ไปกับเรื่องตลอดทั้งเรื่อง ซึ่งยกตัวอย่างใน ตอน สมุดบันทึก มีการเปรียบเพื่อนที่เหมือนสมุดบันทึกหลากหลายสี เช่น เวลามีความสุขเปรียบหนังสือเล่มสีชมพู ถ้ามีเพื่อนซนเปรียบหนังสือเป็นสีเหลือง ถ้าเพื่อนโกรธเปรียบหนังสือเป็นสีแดง แต่เขาเห็นเพื่อนเป็นสีขาว ดังความว่า

ภาพที่ 6 : เปรียบเพื่อนที่เหมือนสมุดหลากหลายสี

ที่มา : อยากให้ทุกสิ่งในโลกนี้มีชีวิต (2564 : 3-4)

3.4 ภาพประกอบทำหน้าที่มากกว่าเรื่อง

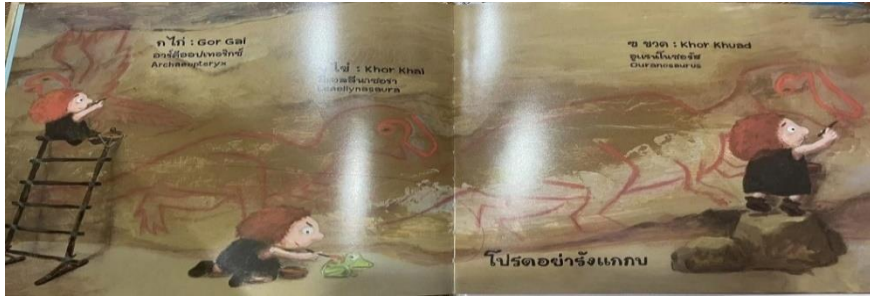
(1) เรื่อง ก ไก่โดโนเสาร์ (2562) ในเรื่องมีการนำเสนอเนื้อหาด้วยภาพประกอบมากกว่าเรื่อง ได้สร้างตัวละครที่แบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ ตัวละครที่เป็นครู และตัวละครนักเรียนในสมัยยุคหินดึกดำบรรพ์ การดำเนินเรื่องเน้นภาพวาดพญายุชนะไทย โดยสร้างจินตนาการผ่านโดโนเสาร์พันธุ์ต่างๆ เช่น ก เป็นส่วนหนึ่งของภาพโดโนเสาร์พันธุ์อาร์คิออปเทอริกซ์ ข เป็นส่วนหนึ่งของภาพโดโนเสาร์พันธุ์อีแอลลีนาซอรา

Citation : Jitpattanakun, P. and Ngamkajit, S. (2023). A Study of the Characters, Settings, and Storytelling

Through Illustrations in Fiction Books for Children Winning an Award of Excellence from the Office of the Basic Education Commission from 2017 to 2022. *Journal of Local Governance and Innovation*.

7(2) : 205-224; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.33>

ภาพที่ 8 ภาพนักเรียนภาพวาดพญานาคไทย โดยสร้างจินตนาการผ่านไดโนเสาร์พันธุ์ต่าง ๆ
ที่มา : ก ไก่ไดโนเสาร์ (2562 : 1-2)

(2) เรื่องสี่สหายกับต้นไม้ 100 ต้น (2564) ได้มีการใช้ภาพประกอบทำหน้าที่มากกว่าเรื่อง ยกตัวอย่างในตอนที่คุณวาททำให้เกิดคลื่นยักษ์ เพื่อช่วยคุณลิงตำรวจจับสัตว์ประหลาด มีการใช้บทสนทนาระหว่างตัวละครถามถึงเหตุการณ์ว่าเกิดอะไรขึ้น ทำไมถึงมีคลื่นลูกโต ทำไมคุณแมวว่ายน้ำถึงตกน้ำ มีการใช้ภาพเพื่อสื่อคำตอบ มากกว่าใช้การเขียนอธิบายคำตอบให้ผู้อ่านเข้าใจ ดังตัวอย่างภาพ

ภาพที่ 7 ภาพคุณวาททำให้เกิดคลื่นยักษ์ เพื่อช่วยคุณลิงตำรวจจับสัตว์ประหลาด
ที่มา : สี่สหายกับต้นไม้ 100 ต้น (2564 : 20-21)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาลักษณะการสร้างตัวละคร ฉาก และองค์ประกอบการเล่าเรื่องจากภาพผ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดี ที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างปีพุทธศักราช 2560-2565 ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

การสร้างตัวละครได้มีการแบ่ง 5 ประเภท ได้แก่ 1) การสร้างให้สมจริง 2) การสร้างตาม

Citation : ไพบุลย์วรรณ จิตพัฒนกุล และศิริพร งามขจิต. (2566). การศึกษาลักษณะของตัวละคร ฉาก และองค์ประกอบการเล่าเรื่องจากภาพผ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างปีพุทธศักราช 2560 – 2565. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 205-

อุดมคติ 3) การสร้างแบบเนื้อจริง 4) การสร้างตัวละครแบบฉบับ 5) การสร้างตัวละครแบบบุคลาธิษฐาน

ผลการศึกษาพบว่าการสร้างตัวละคร 3 ประเภท ได้แก่ ตัวละครแบบสมจริง ตัวละครแบบเนื้อจริง และตัวละครแบบบุคลาธิษฐาน โดยเรียงลำดับที่พบมากที่สุด ลำดับที่1 ตัวละครแบบสมจริง ลำดับที่2 ละครแบบบุคลาธิษฐาน ลำดับที่ 3 ตัวละครแบบเนื้อจริง ซึ่งลำดับที่1 การสร้างตัวละครแบบสมจริง ทำให้เห็นว่าผู้เขียนต้องการสื่อสารผ่านตัวละครให้ผู้อ่านเข้าใจ สัมผัสตัวละครได้ง่ายมากขึ้น ส่งผลทำให้เข้าใจเนื้อสาระสำคัญของเรื่องได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของกุนทิกา ขาพิมล,มาโนช ดินลานสกุล และนิดา มีสุข (2559 : 147) ได้มีการศึกษาองค์ประกอบของวรรณกรรมเยาวชน ประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลชนะเลิศรางวัลหนังสือดีเด่นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รางวัลแว่นแก้ว และรางวัลนายอินทร์เอเวอร์ระหว่างปีพุทธศักราช 2546-2555 พบว่าการสร้างตัวละครแบบสมจริง มากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าผู้เขียนโดยส่วนใหญ่สร้างตัวละครแบบสมจริงเพื่อให้ผู้อ่าน สามารถสัมผัสตัวละครได้ง่าย สามารถเข้าถึงจิตใจและความคิดของตัวละครได้

การสร้างฉาก การวิจัยได้แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้ 1) ฉากมีความสมจริง 2) ฉากที่ช่วยการดำเนินเรื่อง 3) ฉากที่ช่วยให้ผู้อ่านมองเห็นลักษณะตัวละครชัดเจน ผลการศึกษาพบว่าการสร้างฉากทั้ง 3 ประเภท เรียงลำดับที่พบมากที่สุดลำดับที่1 ฉากมีความสมจริง ลำดับที่ 2 ฉากที่ช่วยการดำเนินเรื่อง และลำดับที่3 ฉากที่ช่วยให้ผู้อ่านมองเห็นลักษณะตัวละครชัดเจน

ซึ่งเรียงลำดับที่พบมากที่สุดลำดับที่1 ฉากมีความสมจริง ซึ่งอาจเพราะฉากที่มีความสมจริงมีความใกล้เคียงกับบริบทที่เคยผู้อ่านพบเจอในชีวิตประจำวัน ผู้เขียนจึงสร้างฉากที่สมจริงเพื่อช่วยให้ผู้อ่านเห็นภาพความคิดของผู้เขียนชัดเจนขึ้น เห็นส่วนประกอบของเรื่องได้อย่างสมบูรณ์ จะเห็นได้ว่าผลการศึกษาเรื่องฉากมีความเชื่อมโยงไปสู่การตัวละครที่มีความสมจริงไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิด วิจิตราร รุ่งแสง และสารภี ขาวดี (2563 : 96) ได้มีการศึกษาคคุณค่าในวรรณกรรมเยาวชนของสุมาลี บำรุงสุข ซึ่งผู้เขียนได้มีการวิเคราะห์การสร้างฉาก ผลการวิเคราะห์พบว่า มีการฉากและบรรยายฉากไว้อย่างสมจริงทุกเรื่อง เน้นฉากที่เด็กและเยาวชนคุ้นเคยโดยเฉพาะอย่างยิ่งบ้านและโรงเรียนซึ่งการที่ผู้เขียนสร้างฉากและบรรยายฉาก สถานที่ และเวลาที่เกิดเหตุขึ้น ๆ อย่างสมจริงในวรรณกรรมนอกจากจะช่วยทำให้เด็กเกิดจินตนาการ เข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร

Citation : Jitpattanakun, P. and Ngamkajit, S. (2023). A Study of the Characters, Settings, and Storytelling

Through Illustrations in Fiction Books for Children Winning an Award of Excellence from the Office of the Basic Education Commission from 2017 to 2022. *Journal of Local Governance and Innovation*.

7(2) : 205-224; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.33>

อย่างดีแล้ว ฉากยังช่วยให้เนื้อเรื่องสมจริงรวมทั้งช่วยให้ผู้อ่านสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์จริงของตนไปกับเหตุการณ์ในเรื่องด้วย

องค์ประกอบการเล่าเรื่องจากภาพ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ประเภทดังนี้ 1) ภาพเล่าเรื่องเอง 2) ภาพประกอบเรื่องแบบตรงไปตรงมา 3) ภาพประกอบทำหน้าที่ควบคู่ไปกับเรื่อง 4) ภาพประกอบทำหน้าที่มากกว่าเรื่อง ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบการเล่าเรื่องจากภาพ ทั้ง 4 ประเภท เรียงลำดับที่พบมากที่สุด ลำดับที่ 1 ภาพประกอบทำหน้าที่ควบคู่ไปกับเรื่อง ลำดับที่ 2 ภาพประกอบทำหน้าที่มากกว่าเรื่อง และลำดับที่ 3 ภาพประกอบเรื่องแบบตรงไปตรงมา ลำดับที่ 4 ภาพเล่าเรื่องเอง ซึ่งลำดับที่ 1 ภาพประกอบทำหน้าที่ควบคู่ไปกับเรื่อง สะท้อนให้เห็นว่าผู้เขียนวรรณกรรมสำหรับเด็กต้องการใช้ภาพประกอบสร้างความสนใจผู้อ่านควบคู่กับภาษา เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ง่าย สามารถจินตนาการตามได้ ซึ่งสอดคล้องกับ อามารี จะปะกียา และสุรัสวดี นราพงศ์เกษม ได้มีศึกษาการวิเคราะห์เนื้อหา การใช้ภาษา และภาพประกอบในหนังสือภาพสำหรับเด็กที่เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ happyreading มีการสรุปด้านมุมมองภาพ ซึ่งประเภทภาพประกอบควบคู่มีการใช้มากที่สุด ได้กล่าวไว้ว่า โดยการใช้ภาพประกอบควบคู่ไปกับเรื่อง ผู้เขียนสำหรับเด็กมักจะใช้ภาษาวรรณกรรมในการเขียนเรื่องมีความประณีตถ้อยคำในหนังสือสำหรับเด็กจนสามารถทำให้ผู้อ่านสามารถจินตนาการตามเรื่องที่อ่านได้

กล่าวสรุปได้ว่าลักษณะของตัวละคร ฉาก และองค์ประกอบการเล่าเรื่องจากภาพผ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างปีพุทธศักราช 2560 – 2565 มีการใช้ลักษณะของตัวละคร ฉาก และองค์ประกอบการเล่าเรื่องจากภาพ เป็นตัวช่วยเสริมความสนใจ สร้างความเข้าใจ นำไปสู่จินตนาการ ช่วยพัฒนาความคิดของเด็กให้มองโลกทัศน์กว้างมากขึ้น เพราะเรื่องราวจากหนังสือเสมือนภาพจำลองชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดเรื่องงานเขียนประเภทบันเทิงคดี ของนิธยาวรรณกิติร์ (2562 : 16) ความว่า ผู้เขียนอาจสมมุติตัวละคร ฉาก เหตุการณ์สะท้อนภาพเกี่ยวกับชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคม ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้ความเข้าใจและความคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในแง่มุมต่าง ๆ

Citation : ไพบูลย์วรรณ จิตพัฒนกุล และศิริพร งามขจิต. (2566). การศึกษาลักษณะของตัวละคร ฉาก และองค์ประกอบการเล่า

เรื่องจากภาพผ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างปีพุทธศักราช 2560 – 2565. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 205-

224; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.33>

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สามารถเป็นแนวทางเลือกหนังสือวรรณกรรมสำหรับเด็กเพื่อเป็นสื่อการสอนให้กับเด็กในช่วงวัย 6-11 ปี

1.2 สามารถนำองค์ความรู้จากการศึกษาเป็นแนวทางในการสร้างลักษณะตัวละคร ฉาก และองค์ประกอบการเล่าเรื่องจากภาพให้เหมาะสมกับช่วงวัย 6-11 ปี

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาลักษณะของตัวละคร ฉาก และองค์ประกอบการเล่าเรื่องจากภาพผ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เปรียบเทียบกับวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กฤษณะ กาญจนา และวชิรารวรรณ ทับเสือ. (2561). สีสหายกับต้นไม้ 100 ต้น. กรุงเทพฯ : แพรวเพื่อนเด็ก.
- กฤษณิกา ขาพิมล, มาโนช ดินลานสกุล และนิดา มีสุข. (2559). องค์ประกอบของวรรณกรรมเยาวชนประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลชนะเลิศรางวัลหนังสือ ดีเด่นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รางวัลแว่นแก้ว และรางวัลนายอินทร์ อะวอร์ด ระหว่างปี พุทธศักราช 2546-2555. วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ. 10(2) : 127-150.
- งามพรรณ เวชชาชีวะ. (2562). โลกของมดแดงกับแดงกวาง (เอ๋ยด้วย!). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : นามมีบุ๊คส์.
- จรรยาวรรณ เทพศรีเมือง. (2560). การทำหนังสือสำหรับเด็ก. อุดรธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ชีวัน วิสาสะ. (2562). ก ไก่ไดโนเสาร์. กรุงเทพฯ : แพรวเพื่อนเด็ก.
- ติณณา ตรียานนท์. (2564). อยากให้ทุกสิ่งในโลกนี้มีชีวิต. กรุงเทพฯ : ฝันสื่อ.
- นิตยา วรรณกิตร์. (2562). วรรณกรรมสำหรับเด็ก. นนทบุรี : อินทนิล.

Citation : Jitpattanakun, P. and Ngamkajit, S. (2023). A Study of the Characters, Settings, and Storytelling

Through Illustrations in Fiction Books for Children Winning an Award of Excellence from the Office of the Basic Education Commission from 2017 to 2022. Journal of Local Governance and Innovation.

7(2) : 205-224; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.33>

ปาริฉัตร วงศ์ดียิ่ง. (2560). **วรรณกรรมเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว ประเภทนวนิยาย ปี พ.ศ.2553-2556**. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิจิตรา รุ่งแสง และสารภี ขาวดี. (2563). คุณค่าในวรรณกรรมเยาวชนของสุมาลี บำรุงสุข. **วารสารวิจิตรวรรณสาร**. 4(3) : 87-117.

วิภา กงกะนันท์. (2533). **วรรณคดีศึกษา**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

วีไลรัตน์ งามนตรี. (2565). **สถานภาพและบทบาทของตัวละครหญิงในนวนิยายของจุฬามณี**. หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ยูโตะ พุคุยะ. (2564). **แม่วัด**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ผีเสื้อ.

สุมาลี บำรุงสุข. (2565). **อยู่ในสระประทุม**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : นามมีบุ๊คส์.

อามารี จะปะเกีย และสุรัสวดี นราพงศ์เกษม. **การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์เนื้อหา การใช้ภาษาและภาพประกอบในหนังสือภาพสำหรับเด็กที่เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ happyreading**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://human.yru.ac.th/thai>. สืบค้น 11 มกราคม 2565.

LI NINGMIN. (2560). **การวิเคราะห์หนังสือบันเทิงคดีสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลระหว่างปี พ.ศ. 2552 ถึง ปี พ.ศ.2558**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการและภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลต่อ
กระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพในจังหวัดชลบุรี
Integrated Marketing Communication and Brand Image that
Affects Customer Decision-Making Process for Health Clinic
Service in Chonburi Province

ประกายกาญจน์ วรรณราช^{1*} ธนภณ นิธิชาวกุล² และกัญจนวลัย นนทแก้ว แฟร์รี่³
Prakaikan Wirarat^{1*}, Tanaphon Nitichaowakul² and Kanvalai Notakaew Ferry³

Received : March 29, 2023; Revised : April 4, 2023; Accepted : April 5, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการและภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพในจังหวัดชลบุรี ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจและนำเสนอในลักษณะการวิจัยเชิงพรรณนา ศึกษาในกลุ่มผู้บริโภคที่มาใช้บริการคลินิกสุขภาพในจังหวัดชลบุรี จำนวน 329 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง โดยใช้แบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นเป็นเครื่องมือวิจัย สถิติที่ใช้ในการศึกษาอิทธิพลระหว่างตัวแปร (Path analysis) ได้แก่ โมเดลสมการโครงสร้างเชิงสาเหตุ (Structural Equation Model)

ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการส่งผลต่อภาพลักษณ์ตราสินค้าคลินิกสุขภาพ และการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนภาพลักษณ์ตราสินค้าส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้ การสื่อสาร

¹⁻³หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา; Master of Business Administration Program, Faculty of Business Administration, Burapha University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : 62920149@go.buu.ac.th

Citation : Jitpattanakun, P. and Ngamkajit, S. (2023). Integrated Marketing Communication and Brand Image that Affects Customer Decision-Making Process for Health Clinic Service in Chonburi Province.

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 225-240;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.34>

การตลาดแบบบูรณาการส่งผลทั้งทางตรงต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพและส่งผลทางอ้อมผ่านภาพลักษณ์ตราสินค้าของคลินิกสุขภาพไปยังกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นการเสริมแรงช่วยให้ผู้บริโภคที่ต้องการใช้บริการสามารถตัดสินใจได้ง่ายขึ้นจากประสบการณ์จากการใช้บริการจริงและจากคำบอกเล่าจากผู้ใช้บริการคลินิกสุขภาพ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยสร้างภาพลักษณ์ตราสินค้าและกระตุ้นการตัดสินใจซื้อ จึงถือได้ว่าการทำการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการและนำเสนอภาพลักษณ์ตราสินค้าให้มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของคลินิกสุขภาพเป็นข้อได้เปรียบในการแข่งขันที่สำคัญ

คำสำคัญ (Keywords) : การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ, ภาพลักษณ์ตราสินค้า, กระบวนการตัดสินใจใช้บริการ

Abstract

The aim of this study is to understand the influence of integrated marketing communication and brand image that affects decision-making for selecting Health Clinic services in Chonburi province. health clinic services in Chonburi province. By implementing of survey research methodology and presenting a descriptive research approach. The samples were 329 consumers who used health clinic services in Chonburi province through purposive sampling. The questionnaire was developed as a research tool and statistical studies were used to study the influence of path analysis including the structural equation model for data analysis.

The research found that integrated marketing communication affects healthcare clinic brand image and consumer decision-making process for healthcare clinic services at a statistical significance level of 0.05. As for the brand image, it also affects the decision-making process for using a healthcare clinic service at a statistical significance level of 0.01. In addition, integrated marketing communication directly affects the decision-making process for using a healthcare clinic service and indirectly affects the brand image of the healthcare clinic service to the decision-making process for using a health clinic as well at the statistical significance level of 0.01. Especially considered as an additional factor to help consumers to make an easier decision from the past experience of using the service and from the

Citation : ประกายกาญจน์ วีระราช, ธนภณ นิธิเชาวกุล และกัญจนวลัย นนทแก้ว แฟร์รี่. (2566). การสื่อสารการตลาดแบบ

บูรณาการและภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพในจังหวัดชลบุรี. วารสาร
การบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 225-240; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.34>

testimony of the users of the healthcare clinic which is an important factor that helps build the brand image and encourage purchasing decisions, therefore, it can be considered that integrated marketing communications and presenting a unique brand image of a healthcare clinic are significantly increasing more competitive advantage.

Keywords : Integrated Marketing Communication, Brand Image, Customer Decision-Making Process

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยต้องการพัฒนาสู่การเป็นศูนย์กลางบริการสุขภาพ (Medical Service Hub) และศูนย์กลางบริการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ (Wellness Hub) โดยต้องยกระดับคุณภาพบริการสาธารณสุขภายในประเทศและให้ความสำคัญกับมิติสุขภาพในทุกนโยบายสาธารณะ (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, 2560) ประกอบกับโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) ใน 3 จังหวัด ภาคตะวันออก ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรีและระยอง ส่งผลให้มีแนวโน้มการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการย้ายถิ่นของประชากรเข้ามาในพื้นที่ทั้ง 3 จังหวัด โดยคาดการณ์ว่าประชากรในพื้นที่ EEC จะเพิ่มขึ้นจาก 2.8 ล้านคน เป็น 13 ล้านคน ในอีก 10 ปีข้างหน้า สิ่งที่มาจากการจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นจะส่งผลต่อความต้องการใช้บริการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคและรักษาพยาบาลเพิ่มขึ้น รวมถึงปัญหามลภาวะ อุบัติเหตุจากการจราจรและจากการทำงานก็ล้วนต้องการใช้บริการสุขภาพจากสถานพยาบาลเพิ่มขึ้นด้วย โดยกระทรวงสาธารณสุขของไทยมีนโยบายสนับสนุนธุรกิจด้านสุขภาพเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นแล้ว (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขกองยุทธศาสตร์และแผน, 2563)

ปัจจุบัน ธุรกิจสุขภาพของเอกชนเข้ามามีบทบาทเพิ่มขึ้นทั้งโรงพยาบาลเอกชนและคลินิกสุขภาพ โดยในพื้นที่ EEC มีโรงพยาบาลเอกชนจำนวน 25 แห่ง และมีคลินิกสุขภาพจำนวน 1,787 แห่ง ในจำนวนนี้อยู่ในจังหวัดชลบุรีสูงสุด กล่าวคือ มีโรงพยาบาลเอกชน 17 แห่ง และคลินิกสุขภาพมากถึง 1,104 แห่ง (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เขตสุขภาพที่ 6, 2563) และโดยปกติแล้วผู้ประกอบการธุรกิจสุขภาพต่างหากกลยุทธ์ทางการตลาดมาใช้เพื่อแย่งส่วนแบ่งทางการตลาดที่มีอยู่ เช่น เรื่องคุณภาพมาตรฐานการให้บริการ ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางของแพทย์ที่ทำให้เกิดความ

Citation : Jitpattanakun, P. and Ngamkajit, S. (2023). Integrated Marketing Communication and Brand Image that Affects Customer Decision-Making Process for Health Clinic Service in Chonburi Province.

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 225-240;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.34>

เชื่อมั่นและไว้วางใจจากผู้บริโภค (น้ำทิพย์ กลีบเมฆ และคณะ, 2562) รวมถึงราคามีความเหมาะสมไม่แพงเกินไป ทั้งนี้ พบว่าการสื่อสารการตลาดเพียงอย่างเดียวนั้น อาจยังไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้บริโภคเข้าถึงข้อมูลด้านสุขภาพได้ทั่วถึง จึงมีแนวคิดการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการขึ้น โดยการผสมผสานเครื่องมือการสื่อสารการตลาดที่หลากหลายเข้าด้วยกัน เพื่อส่งต่อข้อมูลที่เป็นภาพลักษณ์ของคลินิกสุขภาพในแต่ละแห่งไปยังผู้บริโภคให้ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และจะนำไปสู่กระบวนการตัดสินใจเลือกใช้บริการคลินิกสุขภาพ และยังพบว่าความพึงพอใจหรือไม่พอใจกับสินค้าหรือบริการก็ส่งผลให้เกิดการใช้บริการซ้ำและการบอกต่อไปยังบุคคลรอบข้างอีกด้วย (Kotler and Keller, 2009)

สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจสุขภาพในพื้นที่ EEC โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดชลบุรีที่นับได้ว่าเป็นศูนย์กลางของ EEC การแข่งขันส่วนแบ่งทางการตลาดจากผู้บริโภคให้มาใช้บริการด้านของธุรกิจสุขภาพจึงเป็นที่น่าสนใจอย่างมาก ผู้วิจัยจึงมีความต้องการทำการศึกษาเรื่องการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการและภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพในจังหวัดชลบุรี ซึ่งข้อมูลที่ได้จากผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์และสามารถนำไปประยุกต์หรือใช้เป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย และการวางแผนดำเนินงานต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับคลินิกสุขภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ตราสินค้าคลินิกสุขภาพในจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของภาพลักษณ์ตราสินค้าส่งผลกระทบต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพในจังหวัดชลบุรี
3. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการส่งผลกระทบต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพในจังหวัดชลบุรี
4. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ตราสินค้า ผ่านไปยังกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพในจังหวัดชลบุรี

Citation : ประกายกาญจน์ วีระราช, ธนภณ นิธิขาวกุล และกัญจนวลัย นนทแก้ว แฟร์รี่. (2566). การสื่อสารการตลาดแบบ

บูรณาการและภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพในจังหวัดชลบุรี. วารสาร
การบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 225-240; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.34>

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) และนำเสนอในลักษณะการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่อศึกษาอิทธิพลของการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการและภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพในจังหวัดชลบุรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริโภคที่มาใช้บริการคลินิกสุขภาพในจังหวัดชลบุรี ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน และเนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์สถิติประเภทพหุตัวแปรมีข้อเสนอว่าควรกำหนดกลุ่มตัวอย่างประมาณ 20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล ซึ่งงานวิจัยนี้มีตัวแปรสังเกตได้จำนวน 15 ตัว คูณด้วย 20 รวมขนาดตัวอย่าง จำนวน 300 ตัวอย่าง (สุภมาส อังศุโชติและคณะ, 2554)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกผู้บริโภคที่มาใช้บริการคลินิกสุขภาพในจังหวัดชลบุรีโดยมีคำถามแบบเฉพาะเจาะจง (Screening Question)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย โดยนำแบบสอบถามเกี่ยวกับการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ภาพลักษณ์ตราสินค้า และกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพ ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อพิจารณาโครงสร้างแบบสอบถาม เนื้อหา ภาษาที่ใช้ และค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruency: IOC) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 5 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 0.80 -1.00 (วุฒิชัย สุนทรสมัย, 2552) และได้ให้คำแนะนำเพื่อทำการแก้ไขและปรับปรุงข้อคำถามในแบบสอบถามให้สมบูรณ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่จะศึกษาจำนวน 30 ตัวอย่างและคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นจำแนกตามตัวแปรแฝง 15 ตัวแปร อยู่ในช่วง

0.856 – 0.966 ซึ่งค่าค่าความเชื่อมั่นยิ่งเข้าใกล้ 1.00 แสดงว่า แบบสอบถามนั้นมีความเชื่อมั่นสูง (Aaker, 2007; David, 2009)

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม(Questionnaire) ผู้วิจัยได้ทำการตรวจความสมบูรณ์ได้แบบสอบถามทั้งสิ้น 329 ชุด ตัวอย่างข้อคำถาม 67 ข้อ ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ตอนที่ 3 ภาพลักษณ์ตราสินค้า ตอนที่ 4 กระบวนการตัดสินใจใช้บริการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติที่ใช้ในการศึกษาอิทธิพลระหว่างตัวแปร (Path analysis) ได้แก่ โมเดลสมการโครงสร้างเชิงสาเหตุ (Structural Equation Model : SEM) (สุภมาศ อังคุโชติ และคณะ, 2554; กัลยา วานิชย์บัญชา, 2562 และอภิญญา อิงอาจ, 2560)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน(Confirmatory Factor Analysis :CFA) องค์ประกอบการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ มีตัวแปรสังเกตได้จำนวน 7 ตัว สามารถใช้อธิบายลักษณะของการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 เมื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นของความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Reliability) พบว่าค่าความเชื่อมั่นเชิงองค์ประกอบ (Composite Reliability: CR) มีค่าเท่ากับ 0.983 และความตรงเชิงลู่เข้า (Convergent Validity) พบว่า ค่าความแปรปรวนเฉลี่ยที่สกัดได้ (Average Variance Extracted: AVE) มีค่าเท่ากับ 0.890

องค์ประกอบภาพลักษณ์ตราสินค้าของคลินิกสุขภาพ มีตัวแปรสังเกตได้จำนวน 3 ตัว สามารถใช้อธิบายลักษณะของภาพลักษณ์ตราสินค้าของคลินิกสุขภาพได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 เมื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นของความสอดคล้องภายใน พบว่าค่าความเชื่อมั่นเชิงองค์ประกอบมีค่าเท่ากับ 0.966 และความตรงเชิงลู่เข้า พบว่าค่าความแปรปรวนเฉลี่ยที่สกัดได้ มีค่าเท่ากับ 0.904

Citation : ประกายกาญจน์ วีระราช, ธนภณ นิธิขาวกุล และกัญจนวลัย นนทแก้ว แฟร์รี่. (2566). การสื่อสารการตลาดแบบ

บูรณาการและภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพในจังหวัดชลบุรี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 225-240; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.34>

องค์ประกอบกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพ มีตัวแปรสังเกตได้จำนวน 5 ตัว สามารถใช้อธิบายลักษณะของการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 เมื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นของความสอดคล้องภายใน พบว่าค่าความเชื่อมั่นเชิงองค์ประกอบมีค่าเท่ากับ 0.973 และความตรงเชิงลู่เข้า พบว่าค่าความแปรปรวนเฉลี่ยที่สกัดได้ มีค่าเท่ากับ 0.876

2. ผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณขององค์ประกอบโมเดลเชิงสาเหตุของการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการและภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพในจังหวัดชลบุรีพบว่าค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณขององค์ประกอบสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ โดยการจัดแสดงสินค้า การสื่อสาร ณ จุดซื้อ การประชาสัมพันธ์ การตลาดทางตรง การขายโดยพนักงานขาย การส่งเสริมการขาย และการโฆษณา สามารถพยากรณ์องค์ประกอบสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการได้ร้อยละ 96.6; ($R^2 = 0.966$), 96.63; ($R^2 = 0.963$), 94.9; ($R^2 = 0.949$), 94.4; ($R^2 = 0.944$), 94.4; ($R^2 = 0.944$), 92.9; ($R^2 = 0.929$) และ 91.0; ($R^2 = 0.910$) ตามลำดับ

ค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณขององค์ประกอบภาพลักษณ์ตราสินค้าของคลินิกสุขภาพ โดยความแข็งแกร่งของตราสินค้า ความชื่นชอบในตราสินค้า และเอกลักษณ์ของตราสินค้า สามารถพยากรณ์องค์ประกอบภาพลักษณ์ตราสินค้าของคลินิกสุขภาพได้ร้อยละ 95.7; ($R^2 = 0.957$), 95.5; ($R^2 = 0.955$) และ 93.9; ($R^2 = 0.939$) ตามลำดับ

ค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณขององค์ประกอบกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพ โดยการรับรู้ถึงความต้องการ การตัดสินใจใช้บริการ พฤติกรรมภายหลังการให้บริการ การประเมินทางเลือก และการค้นหาข้อมูล สามารถพยากรณ์องค์ประกอบกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพได้ร้อยละ 96.3; ($R^2 = 0.963$), 94.5; ($R^2 = 0.945$), 93.5; ($R^2 = 0.935$), 92.1; ($R^2 = 0.921$) และ 91.5; ($R^2 = 0.915$) ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ค่าอิทธิพลทางตรง (DE) ค่าอิทธิพลทางอ้อม (IE) และค่าอิทธิพลรวม (TE) ของปัจจัยในโมเดล

ตัวแปรสาเหตุ	ตัวแปรวัดผล					
	ภาพลักษณ์ตราสินค้าของคลินิกสุขภาพ			กระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพ		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE
การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ	0.964*	-	0.964	0.551*	0.434**	0.985
ภาพลักษณ์ตราสินค้าของคลินิกสุขภาพ				0.458**	-	0.458
R ²			0.895			0.991
Chi-Square/df = 2.607, GFI = 0.945, CFI=0.991, RMSEA= 0.070, RMR=0.016, NFI=0.985						
TE = Total Effect, DE = Direct Effect, IE = Indirect Effect ** p-value < 0.01, * p-value < 0.05						

ผลการทดสอบสมมติฐานโมเดลเชิงสาเหตุของการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการและภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพในจังหวัดชลบุรี พบว่าการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการส่งผลต่อภาพลักษณ์ตราสินค้าคลินิกสุขภาพ นอกจากนี้การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และภาพลักษณ์ตราสินค้าส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ส่วนการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการส่งผ่านแบบสมบูรณ์ (Complete mediation) ไปภาพลักษณ์ตราสินค้าส่งไปยังกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพ กล่าวคือ การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการส่งทั้งทางตรงต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพและส่งผลทางอ้อมผ่านภาพลักษณ์ตราสินค้าของคลินิกสุขภาพไปยังกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

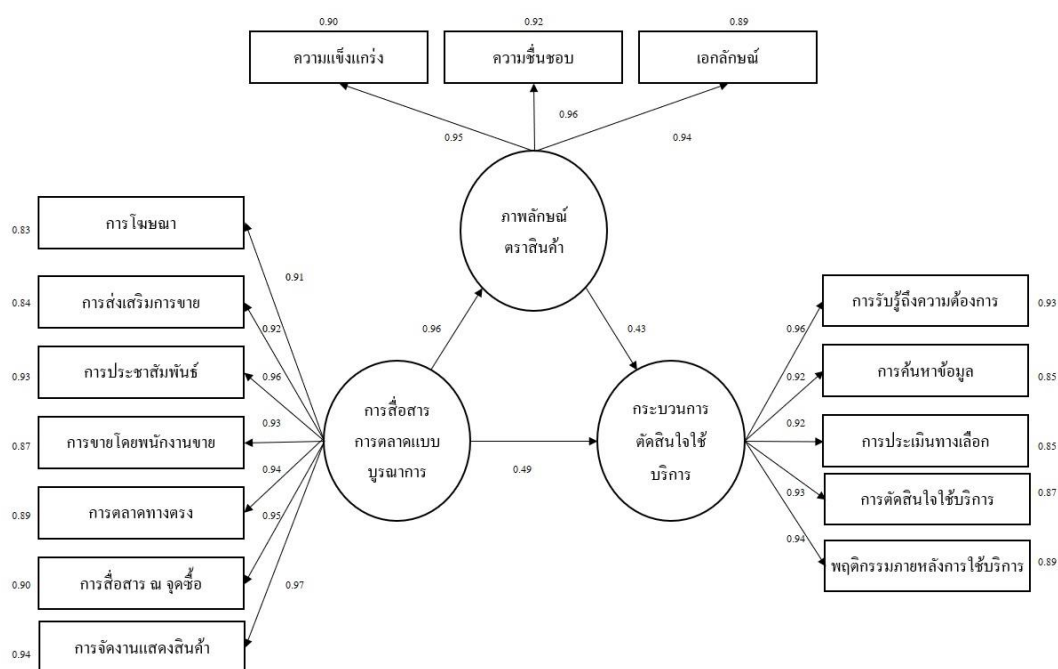
เมื่อทำการทดสอบโมเดลตามกรอบแนวคิดของการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้โมเดลสมการโครงสร้าง พบว่าโมเดลของการวิจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าดัชนี Chi-squares เท่ากับ 2.607 ค่าดัชนี GFI เท่ากับ 0.945 ค่าดัชนีของ CFI เท่ากับ 0.991 ค่าดัชนี NFI เท่ากับ 0.985 ค่าดัชนี RMSEA เท่ากับ 0.070 และค่าดัชนี RMR เท่ากับ 0.016 ซึ่งค่าดัชนีทางสถิติที่ใช้ในการทดสอบโมเดลทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถยอมรับได้ทุกค่า ดังนั้นโมเดลนี้จึงมีความ

Citation : ประกายกาญจน์ วีระราช, ธนภณ นิธิขาวกุล และกัญจนวลัย นนทแก้ว แฟร์รี่. (2566). การสื่อสารการตลาดแบบ

บูรณาการและภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพในจังหวัดชลบุรี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 225-240; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.34>

สอดคล้องกับข้อมูล แสดงว่า การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการและภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพในจังหวัดชลบุรีจึงมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพที่ 1 จึงสรุปได้ว่าโมเดลของการวิจัยมีความเหมาะสม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

ภาพที่ 1 โมเดลแสดงการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการและภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพในจังหวัดชลบุรี

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้พบว่าผู้บริโภคให้ความสำคัญต่อการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการใน 7 ด้าน ได้แก่ การขายโดยพนักงานขาย การส่งเสริมการขาย การสื่อสาร ณ จุดซื้อ การประชาสัมพันธ์ การจัดแสดงสินค้า การตลาดทางตรงและการโฆษณา และการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการทั้ง 7 ด้านนี้ ส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ของตราสินค้าของคลินิกสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สิ่งที่พบนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Lucka & Moffatt (2009) ที่ว่าการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการมีบทบาทสำคัญในกระบวนการสร้างตราสินค้า พัฒนา รักษาเอกลักษณ์ และคุณค่าของตราสินค้า เนื่องจากการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการสามารถช่วยส่งเสริมที่

Citation : Jitpattanakun, P. and Ngamkajit, S. (2023). Integrated Marketing Communication and Brand Image that Affects Customer Decision-Making Process for Health Clinic Service in Chonburi Province.

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 225-240;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.34>

เกี่ยวกับตราสินค้าให้กับกลุ่มเป้าหมายเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนุตพร ศิริผล (2560) บัณฑิต รัตนไตรและเยาวภา ปฐมศิริกุล (2560) และณัฐวรรณ อารีรักษ์ ไพฑูรย์ อินตะขันและธนกร น้อยทองเหล็ก (2558) ที่สรุปไว้ว่าการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ด้านการโฆษณา การส่งเสริมการขาย และการขายโดยพนักงาน ส่งผลต่อภาพลักษณ์ตราสินค้า ส่วน ประเด็นที่ว่าการประชาสัมพันธ์ส่งผลต่อภาพลักษณ์ตราสินค้า มีความสอดคล้องกับจิราภรณ์ ถึงสุข และวสุธิดา นุริตมนต์ (2562) และส่วนประเด็นที่ว่าการตลาดทางตรง การจัดงานแสดงสินค้า การ สื่อสาร ณ จุดซื้อ มีผลต่อภาพลักษณ์ตราสินค้า นั้นสอดคล้องกับบัณฑิต รัตนไตรและ เยาวภา ปฐมศิริกุล (2560) และการวิจัยของ อมন্ত্রา ดนุจโรจน์และวสุธิดา นุริตมนต์ (2562) การพิสูจน์สมมติฐานว่าการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการจะส่งผลต่อภาพลักษณ์ตราสินค้าของ คลินิกสุขภาพในจังหวัดชลบุรีนี้ จึงเป็นข้อสรุปครั้งแรกของประเด็นนี้ในบริบทของธุรกิจสุขภาพ

นอกจากที่พบว่า การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการทั้ง 7 ด้าน ส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ ของตราสินค้าของคลินิกสุขภาพแล้ว ยังพบอีกว่าจะส่งผลต่อไปยังกระบวนการตัดสินใจใช้บริการ คลินิกสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้วย ซึ่งก็สอดคล้องกับงานวิจัยของสาวิศา สิริกุล (2559) ศิโรรัตน์ จันทสิทธิ์ราช กาญจนางา สงวนวงศ์วานและ บุษยา วงษ์ขวลิตกุล (2562) และ นิชา ปะณะรักษ์ (2562) ที่สรุปไว้ว่าการโฆษณา การขายโดยพนักงานขาย การส่งเสริมการขาย การประชาสัมพันธ์ การตลาดทางตรงและ การสื่อสาร ณ จุดซื้อ มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจของ ผู้บริโภค ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ข้อสรุปใหม่ในครั้งเพิ่มเติม คือพบว่าการจัดแสดงสินค้าก็มีส่วนส่งเสริมต่อ กระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพด้วยเช่นกัน

ผู้วิจัยยังพบว่า กระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพของผู้บริโภค ส่วนหนึ่งมา จากภาพลักษณ์ของตราสินค้าด้วย ได้แก่ เอกลักษณ์ของตราสินค้า ความชื่นชอบในตราสินค้า และ ความแข็งแกร่งของตราสินค้า สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรสิทธิ์ อุดมธนวศ์ (2562) อมন্ত্রา ดนุจ โรจน์และวสุธิดา นุริตมนต์ (2562) หทัยกาญจน์ สิทธิศักดิ์ (2559) ณัฐวรรณ อารีรักษ์ ไพฑูรย์ อินตะขันและธนกร น้อยทองเหล็ก (2558) ที่เคยพบว่าภาพลักษณ์ตราสินค้ามีผลต่อกระบวนการ ตัดสินใจของผู้บริโภค

ทั้งนี้เกิดข้อสรุปว่า การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการจะส่งผลต่อภาพลักษณ์ตราสินค้า และส่งผลต่อไปยังกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพอย่างสมบูรณ์ ตรงตามข้อสรุป งานวิจัยของอมন্ত্রา ดนุจโรจน์ (2562) และ ณัฐวรรณ อารีรักษ์ไพฑูรย์ อินตะขันและธนกร น้อย

ทองเหล็ก (2558) และยังใกล้เคียงกับการศึกษาของ Camelia Mihart (2012) ที่พบว่าการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการมีอิทธิพลต่อกระบวนการพฤติกรรมผู้บริโภคไม่ว่าเป็นการโฆษณา การขาย การส่งเสริมการขาย การตลาดทางตรง การประชาสัมพันธ์ การสื่อสารออนไลน์ สะท้อนให้เห็นถึงเป้าหมายที่จะเกิดขึ้นและสามารถวางแผนจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม ตอบสนองการรับรู้ความต้องการของลูกค้าเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือตราสินค้า นำไปสู่พฤติกรรมของผู้บริโภค ทั้งยังมีทิศทางเดียวกับการศึกษาของ Katherine Culliver (2016) ที่สรุปไว้ว่าการสื่อสารแบบปากต่อปากที่ได้รับอิทธิพลมาจากครอบครัวหรือเพื่อนมีส่วนในการตัดสินใจ รวมไปถึงการได้รับอิทธิพลจากการโฆษณาที่เช่นกันที่มีผลต่อการตัดสินใจ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษาในครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนและพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดแบบบูรณาการสำหรับธุรกิจสุขภาพได้ ดังนี้

ด้านการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ

1) ผู้ประกอบการควรมีการขายโดยพนักงานขาย โดยการแจ้งสิทธิการรักษาของผู้มารับบริการ ตอบคำถามเกี่ยวกับการให้บริการด้วยความเต็มใจ และพนักงานควรมีความเชี่ยวชาญในการแนะนำผลิตภัณฑ์และบริการของคลินิกได้อย่างดี เพื่อให้ผู้รับบริการมีความมั่นใจและไว้วางใจว่าจะได้รับการบริการที่ดีและมาตรฐานทุกครั้ง

2) ผู้ประกอบการควรมีการส่งเสริมการขาย เช่น การลดราคาโปรแกรมตรวจสุขภาพหรือวัคซีนในช่วงเทศกาลสำคัญ การแจกของสมนาคุณเมื่อตรวจโปรแกรมสุขภาพตามราคาที่กำหนด การให้ส่วนลดสำหรับลูกค้าที่เป็นสมาชิกของคลินิกสุขภาพ และการให้สิทธิพิเศษหรือส่วนลดพิเศษต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความประทับใจและกลับมาใช้บริการซ้ำ รวมถึงการบอกต่อให้กับคนใกล้เคียงให้มาใช้บริการคลินิกสุขภาพ

3) ผู้ประกอบการควรมีการสื่อสาร ณ จุดซื้อ-ขาย เกี่ยวกับการแจ้งค่าบริการโดยประมาณก่อนการให้บริการ การแสดงป้ายราคาค่าบริการต่างๆ ให้เห็นอย่างชัดเจน การแนะนำรายละเอียดผลิตภัณฑ์และบริการในคลินิก เพื่อให้เป็นมาตรฐานและทำให้ง่ายต่อการตัดสินใจ

Citation : Jitpattanakun, P. and Ngamkajit, S. (2023). Integrated Marketing Communication and Brand Image that Affects Customer Decision-Making Process for Health Clinic Service in Chonburi Province.

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 225-240;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.34>

4) ผู้ประกอบการควรมีการประชาสัมพันธ์ รวมถึงการโฆษณาข่าวสารและกิจกรรมของคลินิกตามสถานที่ต่างๆ รวมถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่หลากหลาย โดยสื่อต้องมีความน่าสนใจและดึงดูด เพื่อยุติการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับคลินิกสุขภาพให้กว้างขวางมากขึ้น

5) ผู้ประกอบการควรมีจัดแสดงสินค้านอกสถานที่ การตั้งบูธ การแนะนำผลิตภัณฑ์และบริการต่าง ๆ ของคลินิก เพื่อให้ผู้บริโภคกลุ่มใหม่ๆ รับรู้ถึงข้อมูลสินค้าและบริการของคลินิกสุขภาพ

6) ผู้ประกอบการควรมีการทำการตลาดทางตรง มีการโฆษณาในสื่อออนไลน์ และการรับรองค่าบริการของคลินิกผ่านทางโทรศัพท์ เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก ก่อนการใช้บริการจะช่วยให้ผู้รับบริการเกิดความเข้าใจในผลิตภัณฑ์และการบริการของคลินิกสุขภาพชัดเจนขึ้น

ด้านภาพลักษณ์ตราสินค้า

1) ต้องมีเอกลักษณ์เฉพาะของตราสินค้า ได้แก่ การจัดสิ่งแวดล้อมภายในคลินิกให้สะอาดสวยงามแพทย์และบุคลากรมีความรู้และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการส่งเสริม การป้องกัน การรักษา การฟื้นฟูโรคเป็นอย่างดี มีผลิตภัณฑ์และบริการที่หลากหลาย และมีการทำกิจกรรมเพื่อสังคมร่วมกับภาครัฐและท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดภาพจำ ความน่าเชื่อถือ รวมถึงความภาคภูมิใจในตราสินค้า

2) ความชื่นชอบในตราสินค้าของผู้บริโภคที่มีความสำคัญอย่างมาก ได้แก่ การบริการของพนักงานต้องให้บริการด้วยจิตบริการและสุภาพอ่อนโยนจะช่วยให้ผู้บริโภคเกิดความประทับใจ การให้การรักษามีคุณภาพและมีมาตรฐานตามวิชาชีพจะช่วยสร้างความมั่นใจในการให้บริการ รวมไปถึงการให้บริการอย่างรวดเร็ว จะช่วยลดความเบื่อหน่ายและสร้างความประทับใจกับผู้บริโภคได้เช่นกัน

3) ต้องสร้างความแข็งแกร่งของตราสินค้า โดยคลินิกต้องมีความพร้อมในทุกด้าน ได้แก่ มีแพทย์อยู่ประจำคลินิกตลอดเวลาเปิดให้บริการ บุคลากร เครื่องมือและเวชภัณฑ์เพียงพอต่อการให้บริการ มีมาตรฐานด้านต่าง ๆ พร้อมสรรพ รวมถึงระบบจัดการความสะอาดและปลอดภัย ทั้งยังต้องมีเครือข่ายส่งต่อที่มีศักยภาพสูงพร้อมรองรับผู้ป่วยที่เกินกว่าศักยภาพของคลินิก

ปัจจัยในกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพ

1) ผู้ประกอบการควรรับรู้ถึงความต้องการของผู้บริโภคที่ตัดสินใจเข้ามาใช้บริการคลินิกสุขภาพ เพื่อนำมาวางแผนในการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ของคลินิก

- 2) ผู้ประกอบการควรให้ผู้บริโภคสามารถค้นหาข้อมูลของคลินิกได้โดยง่าย ได้แก่ การค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต การสอบถามจากเพื่อน ครอบครัว หรือบุคคลที่เคยมาใช้บริการ
- 3) ผู้ประกอบการควรประเมินและให้ทางเลือกที่ดีที่สุดแก่ผู้รับบริการ เรื่องการให้บริการที่มีคุณภาพ และมาตรฐานตามวิชาชีพ ราคามีความเหมาะสม การเดินทางที่จอดรถที่สะดวกสบาย การส่งเสริมการขายที่น่าสนใจ
- 4) ผู้ประกอบการควรมีนโยบายที่ทำให้ง่ายต่อการตัดสินใจใช้บริการ ได้แก่ สร้างความเชื่อมั่นในตัวแพทย์และบุคลากรในคลินิก มีผลิตภัณฑ์และบริการที่หลากหลายตามความต้องการ มีการสื่อสารการตลาดที่ดีและทั่วถึง หรืออาจมีระบบสมาชิกที่ให้ส่วนลดค่าใช้จ่ายเมื่อเข้ามาใช้บริการ
- 5) ผู้ประกอบการควรมีการติดตามผู้ป่วยหลังเข้ารับบริการ เพื่อประเมินและพัฒนาความพึงพอใจ การมีช่องทางติดต่อกลับเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับให้บริการ การรักษาและการใช้จ่าย

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ระบบประกันสุขภาพของไทยมีแนวโน้มเพิ่มความครอบคลุมในทุกกลุ่มประชากรทั้งคนไทย คนต่างชาติ หรือแม้แต่คนไร้สัญชาติ พฤติกรรมการเลือกใช้บริการของสถานพยาบาลในแต่ละกลุ่มคนก็อาจมีความแตกต่างกันได้ จึงควรทำการศึกษาแยกส่วนตามกลุ่มประชากรเพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกเข้ารับบริการสถานบริการคลินิกสุขภาพ

2.2 การประกอบธุรกิจของคลินิกสุขภาพหลังการระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 อาจมีการเปลี่ยนไปจากเดิม ภายใต้อิทธิพลวิถีใหม่ (New Normal) ของประชาชน จึงน่าสนใจที่จะนำรูปแบบชีวิตของผู้คนแบบใหม่ๆ ที่เปลี่ยนไปมาศึกษา เช่น พฤติกรรมการซื้อของหรือบริการออนไลน์ การใช้บริการรับส่งของแบบ Delivery ความนิยมใช้แอปพลิเคชันผ่านโทรศัพท์มือถือ

2.3 ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าการทำให้ผู้บริโภครู้จักและจดจำตราสินค้า (Branding หรือ Brand building) มีส่วนสำคัญกับการสร้างรายได้และผลกำไรทางธุรกิจอย่างมาก และเป็นองค์ประกอบหนึ่งของความภักดีในสินค้าและบริการ (Brand royalty) ตราสินค้าจึงจำเป็นต้องมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและแตกต่างชัดเจนจากตราสินค้าอื่นๆ เพื่อง่ายในการแยกแยะและจดจำตราสินค้าได้ (Brand Identity) การศึกษาถึงองค์ประกอบที่เหมาะสมของตราสินค้าที่พึงประสงค์ของคลินิกสุขภาพจึงมีความน่าสนใจ เช่น ตราคลินิก สี สัน สโลแกน ยูนิฟอร์ม วิธีการให้บริการ บริการหลังการขาย ปริเซนเตอร์ เป็นต้น

Citation : Jitpattanakun, P. and Ngamkajit, S. (2023). Integrated Marketing Communication and Brand Image that Affects Customer Decision-Making Process for Health Clinic Service in Chonburi Province.

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 225-240;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.34>

เอกสารอ้างอิง (References)

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2562). **การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) ด้วย AMOS**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา.
- จิราภรณ์ ถึงสุข และวสุธิดา นุริตมนต์. (2562). การรับรู้การสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการและการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ออร์แกนิกของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์**. 21(2) : 113-124.
- ชนุตพร ศิริผล. (2560). **การสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการที่ส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าของคลินิกเสริมความงามระดับชาติในจังหวัดนครราชสีมา**. การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- ณัฐวรรณ อาริรักษ์ ไพฑูรย์ อินตะชนและ ธนกร น้อยทองเหล็ก. (2558). กลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดและภาพลักษณ์ตราสินค้าที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกใช้เครือข่าย 3G ของจังหวัดลำปาง ลำพูน และเชียงใหม่. **วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**. 10(2) : 14-23.
- ณิชา ปะณะรักษ์. (2562). ปัจจัยด้านการสื่อสารทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการของผู้ใช้บริการโรงพยาบาลเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์**. 5(2) : 137-147.
- น้ำทิพย์ กลีบเมฆ, ฉัตรสมัน พงษ์นิญโญ, นิทัศน์ ศิริโชติรัตน์ และวัลลัรัตน์ พบศิริ. (2562). อิทธิพลสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการซัขนักท่องเที่ยวต่างชาติในโรงพยาบาลเอกชนชั้นนำในกรุงเทพมหานคร. **วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ**. 10(1) : 17-29.
- บัณฑิต รัตนไตร และเยาวภา ปฐมศิริกุล. (2560). กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อสร้างคุณค่าแบรนด์มหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**. 7(1) : 186-201.
- วุฒิชชาติ สุนทรสมัย. (2552). **การวิจัยการตลาดและระบบสารสนเทศทางการตลาด**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ส.ส.ท. สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

Citation : ประกายกาญจน์ วีระราช, ธนภณ นิธิขาวกุล และกัญจนวลัย นนทแก้ว แฟร์รี่. (2566). การสื่อสารการตลาดแบบ

บูรณาการและภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพในจังหวัดชลบุรี. **วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น**. 7(2) : 225-240; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.34>

ศิริรัตน์ จันทสิทธิ์ ภาณุจนา สงวนวงศ์วานและ บุษยา วงษ์ขลิทกุล. (2562). การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการที่ส่งผลต่อการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตและนักศึกษามหาวิทยาลัยในจังหวัดนครราชสีมา. **วารสารรามคำแหง ฉบับบัณฑิตวิทยาลัย**. 2(1) : 25-38.

ศิริลักษณ์ ชูจิตร. (2559). ปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของบริษัท คาร์มาร์ท จำกัด (มหาชน) ในร้านบิวเทรียม สาขาสยามสแควร์. สารนิพนธ์การศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการจัดการการตลาด มหาวิทยาลัยสยาม.

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. (2560). **แผนยุทธศาสตร์ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข พ.ศ. 2560-2564**. นนทบุรี : บริษัท ดีเอ็มเบอรี่ จำกัด.

สาธิตา ลีระกุล. (2559). การตลาดเชิงบูรณาการที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการห้องพักเอกชนของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการธุรกิจสำหรับผู้บริหาร วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขกองยุทธศาสตร์และแผน. (2563). **แผนปฏิบัติการสาธารณสุขเขตสุขภาพพิเศษแห่งชาติ ระยะที่ 1 (พ.ศ.2562-2565)**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://bps.moph.go.th/new_bps/sites/default/files/2EEC.pdf. สืบค้น 20 มิถุนายน 2563.

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในเขตสุขภาพที่ 6. (2563). **ข้อมูลทรัพยากรด้านสาธารณสุข: จำนวนสถานพยาบาลเอกชน เขตสุขภาพที่ 6**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://region6.cbo.moph.go.th/r6/all_data.php. สืบค้น 25 มิถุนายน 2563.

สุภาส อังศุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชนีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2554). **สถิติวิเคราะห์สำหรับวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL**. กรุงเทพฯ : เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.

สุรสิทธิ์ อุดมธนะวงศ์. (2562). ภาพลักษณ์ตราสินค้าและการยอมรับเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการจองโรงแรมผ่านแอปพลิเคชัน. **วารสารเกษมบัณฑิต**. 20(2) : 56-67.

- หทัยกาญจน์ สิทธิศักดิ์. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาเอกหลักสูตรบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิตของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. ในการประชุมวิชาการระดับชาติด้านบริหารธุรกิจราชมงคลพระนครและการนำเสนอผลงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ การจัดการธุรกิจและเทคโนโลยีดิจิทัล. หน้า 293-307. คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กรุงเทพมหานคร.
- อมนตรา ดนุจโรจน์ และวสุธิดา นุริตมนต์. (2562). อิทธิพลของการสื่อสารการตลาดเชิงสร้างสรรค์ที่มีต่อภาพลักษณ์มหาวิทยาลัยและการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยรัฐของนักศึกษาใหม่ในเขตพื้นที่ภาคกลางตอนบน. *Journal of Modern Management Science*. 12(2) : 21-36.
- Aaker, D.A., Kumar,V. & Day, George S. (2007). *Marketing research*. 9th.ed. New Jersey: John Wiley & Sons.
- Camelia Mihart. (2 0 1 2). M o d e l i n g the influence of integrated marketingcommunication on consumer behavior: an approach based on hierarchy of effects concept. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. 62 (2012) : 975–980.
- David, E. Gray. (2009). *Doing research in the real world*. 2nd . ed. Los Angeles: SAGE.
- Katherine Culliver. (2 0 1 6). *Integrated Marketing and Nontraditional Student Enrollment Decision Making*. Degree Doctor of Education, University of La Verne California.
- Kotler, P., & Keller, K.L. (2009). *Marketing management*. (13th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
- Lucka, E., & Moffatt, J. (2009). IMC: Has anything really changed? A new perspective on an old definition. *Journal of Marketing Communications*. 15(5) : 311-325

Citation : ประกายกาญจน์ วีระราช, ธนภณ นิธิขาวกุล และกัญญนวลัย นนทแก้ว แฟร์รี่. (2566). การสื่อสารการตลาดแบบ

บูรณาการและภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการคลินิกสุขภาพในจังหวัดชลบุรี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 225-240; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.34>

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น
Guidelines on the Developing of Technology Leadership of
Administrators under Vocational Education in Khonkaen
Province

ปณชนิน ตรีพรหม^{1*} และชยาکانต์ เรืองสุวรรณ²
Panchanin Treeprom^{1*} and Chayakan Ruangsuwan²

Received : April 2, 2023; Revised : April 10, 2023; Accepted : April 11, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) สร้างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ระยะดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 320 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปเครซีและมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8 – 1.00 สภาพปัจจุบันมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.51 – 0.97 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 และสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.45–0.96 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 ระยะที่ 2 สร้างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนา จำนวน 7 คน และผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินแนวทางการพัฒนา จำนวน 7 คน

¹⁻²หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม; Master of Education students, Educational Management, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : 648210200306@rmu.ac.th

Citation : Treeprom, P. and Ruangsuwan, C. (2023). Guidelines on the Developing of Technology Leadership of Administrators under Vocational Education in Khonkaen Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 241-256; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisru.2023.35>

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1.สภาพปัจจุบันโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ด้านการเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล และด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีตามลำดับ 2.แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งหมด 12 แนวทาง ประกอบด้วย (1) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน 3 แนวทาง (2) ด้านการเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ 3 แนวทาง (3) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล 3 แนวทาง (4) ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี 3 แนวทาง ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords) : เทคโนโลยี, แนวทางการพัฒนา, ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี, อาชีวศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) Study the current conditions. desirable condition and Needs assessment for Technology Leadership of School Administrators and 2)Creating a Guidelines for the Development of Technology Leadership of School Administrators, divided into 2 phases as follows: Phase 1: Study the current conditions. desirable conditions and Needs assessment of Technology Leadership. The sample group was 320 school administrators and teachers. The sampling size was determined by using Krejcie and Morgan table. The research tool was a questionnaire. An Index of Item Objective Congruence between 0.8 - 1.00. The discrimination power of the current conditions from 0.51 - 0.97, the reliability was 0.97 and the discrimination power of the desirable conditions 0.45 - 0.96 , the reliability was 0.94. Phase 2 Create guidelines for technology leadership development. The target group is experts to study development guidelines 7 people and experts to assessment the development approach 7 people. The research tools were interview forms and assessment forms. The statistics used in the research were percentage, arithmetic mean and standard deviation

Citation : ปาณชนิน ตีรพรหม และชยาภานต์ เรืองสุวรรณ. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหาร

สถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 241-256; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.35>

The research results found that: 1. The overall current condition and each aspect were at a high level. The overall and individual desirable conditions were at the highest level and needs assessment are sorted from high to low. as follows: 1) the use of technology in teaching and learning 2) visionary leadership 3) The use of technology for measurement and evaluation 4) The ethical use of technology respectively. 2. Guidelines for the development of Technology leadership of school administrators in total of 12 approaches. Consists of (1) The use of technology in teaching and learning, 3 approaches (2) visionary leadership 3 approaches (3) The use of technology for measurement and evaluation 3 approaches (4) The ethical use of technology respectively 3 approaches. Evaluation results of technology-based leadership development approaches There is a high level of suitability and the highest level of possibility.

Keywords : Technology, Development Guidelines, Technology Leadership, Leadership, Vocational Education

บทนำ (Introduction)

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการศึกษารวดเร็ว อีกทั้งนโยบายทางการศึกษาได้พัฒนาให้สอดคล้องกับความเจริญทางด้านเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมนั้น สถานศึกษาจึงมีแนวทางจัดการศึกษาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างมีคุณภาพ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 และฉบับที่ 4 พ.ศ.2562 หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562 : 37) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษานั้น นับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งเพราะการบริหารสถานศึกษายุคใหม่นั้นต้องควบคู่ไปกับการบริหารจัดการเทคโนโลยี

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและ

Citation : Treeprom, P. and Ruangsuan, C. (2023). Guidelines on the Developing of Technology Leadership of

Administrators under Vocational Education in Khonkaen Province. **Journal of Local Governance and Innovation.** 7(2) : 241-256; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.35>

ระดับเทคโนโลยี รวมทั้งการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และฝึกทักษะอาชีพระยะสั้นและระยะยาวในทุกสาขาวิชาให้มีคุณภาพมาตรฐานตามความต้องการของสถานประกอบการ ชุมชน สังคม ตลอดแรงงาน รวมทั้งประกอบอาชีพอิสระ เพื่อให้การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเป็นไปตามนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2560 : 2) ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีสำคัญต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา และมีบทบาทอย่างสูงในการกระตุ้นและนำเทคโนโลยีมาสู่การปฏิบัติงานในสถานศึกษา มากขึ้น ผู้บริหารจะต้องรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเองนำยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการใหม่ ๆ ส่งเสริมและพัฒนาาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาผู้เรียน สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภทการศึกษาเข้าถึงทรัพยากรและระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพมีองค์ความรู้เทคโนโลยีเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาที่จะสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และมีศูนย์กลางในการจัดเก็บรวบรวมสื่อการเรียนรู้แบบดิจิทัลที่ทันสมัย รวมไปถึงการมีระบบฐานข้อมูลกลางทางการศึกษาของประเทศที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในวงกว้าง ซึ่งทำให้ทุกคนต้องปรับเปลี่ยนชีวิตในเข้ากับวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) จึงมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการศึกษาให้มีความปลอดภัยทั้งต่อผู้เรียน ช่างราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นไปได้ด้วยความเรียบร้อย อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย สถานศึกษาของรัฐที่จัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำนวน 11 สถานศึกษา ดังนี้ 1) วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น 2) วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น 3) วิทยาลัยเทคนิคนครขอนแก่น 4) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น 5) วิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น 6) วิทยาลัยการอาชีบบ้านไผ่ 7) วิทยาลัยการอาชีพพล 8) วิทยาลัยการอาชีพหนองสองห้อง 9) วิทยาลัยเทคนิคชุมแพ 10) วิทยาลัยเทคนิคน้ำพอง 11) วิทยาลัยการอาชีพกระนวน เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าว ทำให้ผู้เรียนต้องหยุดเรียน ครูต้องจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ การออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักเรียน นักศึกษาเป็นไปอย่างล่าช้า เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล

และการจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหารสถานศึกษาที่จะนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ดังนั้นภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษาสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2564 : 1-3) โดยให้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ การฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ การฝึกอาชีพ การประเมินผลการเรียนรายวิชาและกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้เหมาะสมกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ให้ปรับรูปแบบการจัดการศึกษาและประเมินผลหลักสูตร โดยใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์และต้องบริหารจัดการการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาเกิดการพัฒนาด้านเองในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ ในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมสอดคล้องตามความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล ใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์กร การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและวางแผนเพื่อการดำเนินงานส่งเสริมประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาให้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางและใช้ข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาปรับปรุงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น อันส่งผลต่อกระบวนการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

Citation : Treeprom, P. and Ruangsuan, C. (2023). Guidelines on the Developing of Technology Leadership of

Administrators under Vocational Education in Khonkaen Province. **Journal of Local Governance and Innovation**. 7(2) : 241-256; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.35>

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการ พัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ปี การศึกษา 2565 จำนวน 910 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 55 คน และครู จำนวน 855 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ปี การศึกษา 2565 จำนวน 320 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 55 คน และครู จำนวน 265 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และ มอร์แกน และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) ตาม สถานศึกษา และตำแหน่ง โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีใช้ตารางเลขสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิง เทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำนวน 29 ข้อ จากการ สังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ได้ 4 องค์ประกอบ คือ 1) การเป็นผู้นำด้าน วิสัยทัศน์ จำนวน 7 ข้อ 2) การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน 3) การใช้เทคโนโลยีในการ วัดผลและประเมินผล จำนวน 7 ข้อ 4) การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี จำนวน 8 ข้อ เป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อย ที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์โดยการส่งแบบสอบถามจำนวน 320 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 46 ฉบับ ครูจำนวน 256 ฉบับ รวมจำนวน 302 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.38

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดการแปลค่าเฉลี่ยมี 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 121) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลแล้วจัดลำดับค่าดัชนีความต้องการจำเป็น(PNI_{modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2558 : 279) ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา โดยนำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้จากแบบสอบถามมาเรียงลำดับจากค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากสูงสุดไปหาต่ำสุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

- 1) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC)
- 2) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)

3) ค่าอำนาจจำแนก (Discriminate Power : r_{xi}) ของแบบสอบถาม

5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

- 1) ร้อยละ (Percentage)
- 2) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean : $\bar{X}$)
- 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 4) ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority needs index :PNI) โดยใช้วิธี Modified Priority needs index (PNI_{modified})

ระยะที่ 2 สร้างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

1.กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 7 คนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติดังนี้ เป็นผู้อำนวยการวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาสู่ความเป็นเลิศ มีวุฒิการศึกษาด้านการบริหารการศึกษา มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน 2) อาจารย์มหาวิทยาลัย กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติดังนี้ มีประสบการณ์ในการสอนสาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ (Interview Form) ที่มีประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 คน มาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปตามประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหาร
สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

1.กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำนวน 7 คนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติดังนี้ เป็นผู้อำนวยการวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาสู่ความเป็นเลิศ มีวุฒิการศึกษาด้านการ

Citation : ปาณชนิน ตีรพรหม และชยาภานต์ เรืองสุวรรณ. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหาร

สถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 241-256; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.35>

บริหารการศึกษา และมีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษามากไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน

2) ผู้บริหารการศึกษา กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติดังนี้ มีวุฒิการศึกษาด้านการบริหาร การศึกษา มีประสบการณ์ในด้านการบริหารสถานศึกษา เป็นผู้บริหารที่มีความรู้และประสบการณ์ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิง เทคโนโลยี เป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปาน กลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนำแบบประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะ ผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น และประเมินโดย ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิง เทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

3.2 ตรวจสอบความถูกต้องของแบบประเมินทั้งฉบับ ตรวจสอบให้คะแนนข้อ คำถามตามน้ำหนักของตัวเลือกที่เป็นคำถามในแต่ละข้อ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น มาวิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไป เปรียบเทียบเกณฑ์เพื่อหาระดับคุณภาพความเหมาะสมและเป็นไปได้

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

- 1) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean : $\bar{X}$)
- 2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.	แปลผล		
1.การเป็นผู้นำด้าน วิสัยทัศน์	3.59	0.64	มาก	4.81	0.39	มากที่สุด	0.34	2
2.การใช้เทคโนโลยีในการ จัดการสอน	3.55	0.65	มาก	4.80	0.40	มากที่สุด	0.35	1
3.การใช้เทคโนโลยีใน	3.63	0.67	มาก	4.78	0.42	มากที่สุด	0.32	4
4.การมีจริยธรรมใน การใช้เทคโนโลยี	3.54	0.62	มาก	4.71	0.46	มากที่สุด	0.33	3
โดยรวม	3.58	0.65	มาก	4.77	0.42	มากที่สุด	0.33	

จากตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมพบว่า

สภาพปัจจุบัน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) โดยพิจารณารายด้านมีค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุด ดังนี้ 1) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล 2) ด้านการเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ 3) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี

สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.47) โดยพิจารณา
รายด้านมีค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาลด ดังนี้ 1)ด้านการเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ 2)ด้านการใช้เทคโนโลยีใน
การจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล 4) ด้านการมี
จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี

ความต้องการจำเป็น โดยรวมมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) เท่ากับ 0.33
ทั้งนี้เมื่อเรียงลำดับค่าดัชนีความต้องการจำเป็นจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด ดังนี้ 1) ด้านการใช้เทคโนโลยี
ในการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ 3) ด้านการมีจริยธรรมในการใช้
เทคโนโลยี 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล

ระยะที่ 2 ผลการสร้างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น สรุปได้ว่า

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด
อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ได้แนวทางการพัฒนาทั้งสิ้น 12 แนวทาง ดังนี้ 1) ด้านการใช้เทคโนโลยี
ในการจัดการเรียนการสอน 3 แนวทาง 2) ด้านการเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ 3 แนวทาง 3) ด้านการมี
จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี 3 แนวทาง 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล 3
แนวทาง

ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด
อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้อยู่ใน
ระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น การวิจัยในครั้งนี้มีประเด็นที่ต้องอภิปรายดังนี้

1. สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา
จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านสรุปได้ว่า
ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ($\bar{X}$ = 3.54, $S.$ = 0.62)
เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีด้วยความระมัดระวัง
รอบคอบ และมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีมีความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม และอีกทั้งยัง
ส่งเสริมความตระหนักและความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีสู่บุคลากรในสถานศึกษาเพื่อให้ทุกภาค
ส่วนเกิดความตระหนักในการใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพัชร ไม้วุฒิ
พันธ์ ปพนสรณ์ โพธิพิทักษ์ และทีปพิพัฒน์ สันตะวัน (2565 : 247) ที่ศึกษาภาวะผู้นำด้านการใช้

Citation : Treeprom, P. and Ruangsuan, C. (2023). Guidelines on the Developing of Technology Leadership of

Administrators under Vocational Education in Khonkaen Province. *Journal of Local Governance
and Innovation*. 7(2) : 241-256; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.35>

เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม ผู้บริหารต้องมีความรู้เท่าทัน รู้จัก ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลง รู้จักการถ่ายทอดความรู้ พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณด้านเทคโนโลยีโดยกำหนดให้มีการใช้เทคโนโลยีเป็นประจำ พร้อมทั้งให้การสนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรื่องของการวัดผลและประเมินผลสนับสนุน การใช้เทคโนโลยีด้านการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมและบังคับใช้มาตรการเกี่ยวกับความปลอดภัยด้วยความรับผิดชอบมีจริยธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรมนั้นเป็นเบื้องต้นของการเป็น ผู้บริหารยุคใหม่หรือการเป็นผู้บริหารแนวใหม่ที่อยู่ในสังคมแห่งความรู้และล้วนต้องการผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถอย่างมาก อันนำไปสู่ผลงานทางวิชาการด้านการพัฒนางานหรือผลงานในการนำสถานศึกษาสู่เป้าหมายอย่างสำเร็จได้จริง

2. สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นคาดหวังว่าภาวะผู้นำและมีวิสัยทัศน์ในการทำงาน โดยจะมีการวางแผนการพัฒนาที่ชัดเจน แสดงวิสัยทัศน์ ในการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการทำงานอำนวยความสะดวก ส่งเสริมบุคลากร คิดค้นพัฒนาเข้ามาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานการเรียนการสอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้โปรแกรมประยุกต์ในการติดต่อสื่อสาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูพงศ์ อยู่ภักดี และเกษกนก ดวงชาทม (2564 : 36-37) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของผู้บริหารสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.07, S. = 0.56) และสภาพที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.73, S. = 0.32) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น(PNI_{modified}) เท่ากับ 0.16

3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นต้องสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน ควรสนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ ควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะและกระบวนการที่เข้าถึงเทคโนโลยีของครูในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ มัธนา กานะจิณฉัตร ปะโคทั้ง และภาณุพงศ์ บุญรัมย์ (2565 : 537) ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านความรู้ในการบริหารจัดการเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน

4. ผลการสร้างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น สรุปได้แนวทางการพัฒนา 12 แนวทางจาก 4 ด้าน ดังนี้

ด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน มีแนวทางการพัฒนาดังนี้

1) ผู้บริหารควรสนับสนุนในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยตรงกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นทักษะและกระบวนการที่เข้าถึงเทคโนโลยีของครูในสถานศึกษา

ความเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้บูรณาการการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการนำวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติที่เป็นจริงในสถานศึกษา

ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายเพื่อสร้างความตระหนักถึงความสัมพันธ์ของเทคโนโลยีกับประเด็นสังคม กฎหมายและจรรยาบรรณให้กับครู บุคลากรในสถานศึกษา และนักเรียน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรแบบอย่างที่ดีในการใช้งานเทคโนโลยีอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงความเสมอภาคของการเข้าถึงการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษา

ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการใช้ระบบเทคโนโลยีเป็นฐานในการประเมินการสอนและประสิทธิภาพในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนของครู 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการประเมินสมรรถนะของครูด้านการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีเป็นฐานในการรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวัดผลและประเมินผลของนักเรียน นักศึกษา

ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีด้วยความระมัดระวัง รอบคอบ และมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีมีความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม โดยคำนึงถึงความถูกต้อง กฎหมาย จริยธรรม จรรยาบรรณและความปลอดภัย ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งโดยผู้บริหารเป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม ควรจัดอบรม สัมมนา เกี่ยวกับจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี และปลูกฝังให้บุคลากรในสถานศึกษามีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีเพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาต่อไป

1.2 จากผลการวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมในเรื่อง การนำเทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล รวมถึงมีการกำกับติดตาม ประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาต่อไป

1.3 จากผลการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษามีความเหมาะสมและเป็นไปได้ ควรนำไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้

2.2 ควรศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการประจำปีงบประมาณ 2564–2566. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.moe.go.th/360policy-and-focus-moe-2023/>. สืบค้น 12 ตุลาคม 2565.

Citation : ปาณชนิน ตีรพรหม และชยาภานต์ เรืองสุวรรณ. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหาร

สถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 241-256; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.35>

- จิราพัชร ไผ่วุฒิพันธ์, ปพนสรณ์ โพธิพิทักษ์ และทีปพิพัฒน์ สันตะวัน (2565). การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์. **วารสารรัชตภาคย์**. 16(44) : 247.
- ชูพงศ์ อยู่กักดี, และกฤษณก ดวงชาทม. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1. **วารสารบัณฑิตวิจัย**. 12(1) : 36-37.
- มัธนา กานะ, จิณณวัตร ปะโคทั้ง และภาณุพงศ์ บุญรมย์. (2565). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร. **วารสาร มจร. อุบลปริทรรศน์**. 7(1) : 537
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2560). **แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ.2560-2579**. เข้าถึงได้จาก : <https://www.vec.go.th>. สืบค้น 12 ตุลาคม 2565.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2564). **ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19)**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://bsq2.vec.go.th/document/covid/learning%20covidv2.pdf>. สืบค้น 12 ตุลาคม 2565.

Citation : ปาณชนิน ตีรพรหม และชยาภานต์ เรืองสุวรรณ. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหาร

สถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 241-256; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.35>

โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม
Innovative Leadership Development Program for School
Administrators under The Secondary Educational Service Area
Office Maha Sarakham

ลภัสรดา ภาราสิริสกุล^{1*} และชยาگانต์ เรืองสุวรรณ²
Lapasrada Parasirisakul^{1*} and Chayakan Ruangsuwan²

Received : April 12, 2023; Revised : May 2, 2023; Accepted : May 3, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) สร้างโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 317 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกนและการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือ คือแบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.80-1.00 ค่าอำนาจจำแนกสภาพปัจจุบัน 0.42-0.82 สภาพที่พึงประสงค์ 0.40-0.90 และค่าความเชื่อมั่น 0.96 ระยะที่ 2 สร้างโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 สร้างโปรแกรม โดยการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ขั้นตอนที่ 2 ประเมินโปรแกรม

¹⁻²หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม; Master of Education students, Educational Management, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : 648210200308@rmu.ac.th

Citation : Parasirisakul, L. and Ruangsuwan, C. (2023). Innovative Leadership Development Program for School Administrators under The Secondary Educational Service Area Office Maha Sarakham. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 257-270; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.36>

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เครื่องมือ คือ แบบประเมิน สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม รองลงมา ได้แก่ การสร้างบรรยากาศในองค์กรเชิงนวัตกรรม วิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม และการทำงานเป็นทีมตามลำดับ 2) โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มี 12 แนวทาง ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 2.1) หลักการและเหตุผล 2.2) วัตถุประสงค์ 2.3) เนื้อหาสาระ มี 4 หน่วย ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม 3 แนวทาง การสร้างบรรยากาศเชิงนวัตกรรม 3 แนวทาง วิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม 2 แนวทาง และการทำงานเป็นทีม 3 แนวทาง 2.4) กิจกรรมการพัฒนา มี 3 วิธี ได้แก่ การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน และการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง 2.5) การวัดและประเมินผล และผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords) : ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, โปรแกรมการพัฒนา, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The research objectives were 1) to study the current conditions, desirable conditions, and priority needs index of Innovative Leadership for school administrators and 2) to create innovative leadership development program for school administrators. The research is divided into 2 phases: Phase 1 to Study of current conditions, desirable conditions and priority needs index. The sample group consisted of 317 school administrators and teachers selected through the proportional stratified random sampling. The research tool was a questionnaire. The Index of item objective congruence from 0.80-1.00, the discrimination power of the current conditions from 0.42–0.82, desirable conditions 0.40–0.90, and the reliability was 0.96. Phase 2 to create innovative leadership development program for school administrators. First step create program by interviewing the target group was 9 experts. The research tool was interview forms, data analysis by descriptive analysis, second step valuate the program the target group was 7 assessors, the research

Citation : ลภัสรา ภาราสิริสกุล และชยาภานต์ เรืองสุวรรณ. (2566). โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 257-270; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.36>

tool was assessment form, the statistics are arithmetic mean and standard deviation.

The findings were as follows: 1) The current condition was overall at the high level. The desirable condition was overall at the highest level. The priority needs index of Innovative Leadership of school administrators which ordered of the Innovative creativity, Creating an innovative organization, Innovative perspectives, and teamwork. 2) Innovative leadership development program has 12 approaches, consisting of 5 components: 2.1) principles and reasons, 2.2) objectives, 2.3) content consists of 4 unit including Innovative creativity 4 guidelines, creating an innovative organization 3 guidelines, Innovative perspectives 3 guidelines and Teamwork 2 guidelines, 2.4) development activities consists of 3 activities including training, site visit and learn by experience, and 2.5) measurement and evaluation. The results of the suitability and feasibility assessment by the experts was at the highest level.

Keywords : Leadership, Innovative Leadership, Development Program, School Administrator

บทนำ (Introduction)

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยเปลี่ยนการขับเคลื่อนประเทศไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้มุ่งเน้นให้มีการพัฒนานวัตกรรม เพื่อยกระดับศักยภาพของประเทศ โดยการกำหนดวาระการวิจัยแห่งชาติให้มีจุดเน้นที่ชัดเจน และสอดคล้องกับสาขาเป้าหมายการพัฒนาประเทศ และใช้กลยุทธ์ด้านนวัตกรรมบูรณาการวิจัยและพัฒนาไปกับการนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนานวัตกรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) รัฐบาลได้กำหนดวิสัยทัศน์เชิงนโยบายประเทศไทย 4.0 ซึ่งเป็นโมเดลการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมเพื่อพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นความมุ่งมั่นที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อันส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ดังนั้นการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปให้เป็น “การศึกษา 4.0 : ผู้เรียนสร้างนวัตกรรมได้” ก่อให้เกิดการขับเคลื่อนครอบคลุมในทุกบริบท นำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในสังคมอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการผลิตและพัฒนากำลังคน พัฒนาการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีด

Citation : Parasirisakul, L. and Ruangsuan, C. (2023). Innovative Leadership Development Program for School

Administrators under The Secondary Educational Service Area Office Maha Sarakham. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 257-270; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisru.2023.36>

ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) โดยเป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เพื่อสร้างนวัตกรรม ทั้งนวัตกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียน นวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครู และการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา

ยุคปฏิรูปการศึกษาจำเป็นต้องมีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำที่เหมาะสมและเป็นมืออาชีพ มีความสามารถในการโน้มน้าว จูงใจและกระตุ้นบุคลากรด้วยวิธีการที่หลากหลาย มุ่งให้บุคลากรเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เพื่อการขับเคลื่อนให้บุคลากรสร้างนวัตกรรมและการให้บริการอย่างสร้างสรรค์ (กุลชลี จงเจริญ, 2562) จึงจะนำสถานศึกษาบรรลุความสำเร็จตามภารกิจและเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ ซึ่งต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ภาวะผู้นำ ตลอดจนนำแนวทางและหลักการบริหารมาใช้รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อม ผู้บริหารในอนาคตจึงต้องมีคุณสมบัติที่เป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (กนกอร สมปราชญ์, 2560 : 51-66) การสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในองค์กรเป็นบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งของผู้บริหารยุคใหม่ และภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมก็มีความสำคัญอย่างยิ่ง

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความสำคัญต่อการบริหารงานขององค์กร Loader (2016) กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจะสามารถกำหนดทิศทางขององค์กรอย่างมีกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม เพื่อการได้เปรียบในเชิงของการแข่งขัน บุคลากรในองค์กรจะได้รับการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน สามารถมองเห็นเป้าหมายในเชิงสร้างสรรค์ สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการสร้างนวัตกรรมได้ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม การมีทักษะการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม การแสดงบทบาทหน้าที่ และการมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม (ฐิตินันท์ นันทะศร, 2563 : 11-20) ผู้บริหารในปัจจุบันจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำควบคู่ไปกับการบริหารงาน โดยเฉพาะการบริหารองค์กรภายใต้ภาวะสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยเฉพาะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม มีแนวนโยบายในด้านของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยมีจุดเน้นด้านคุณภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม, 2564) คือ 1. สถานศึกษาบริหารจัดการตามหลักศาสตร์พระราชาลัทธิธรรมาภิบาล สู่การเป็น 1 โรงเรียน 1 นวัตกรรม 1 อาชีพ โดยส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีนวัตกรรมทางการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพชีวิต 2. มีระบบการบริหารจัดการโดยใช้นวัตกรรม และ

Citation : ลภัสรา ภาราสิริสกุล และชยาภานต์ เรืองสุวรรณ. (2566). โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 257-270; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgrisru.2023.36>

เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน 3. มีนวัตกรรม
การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เป็นต้นแบบ 4. มีนวัตกรรมการบริหารจัดการที่หลากหลายรูปแบบ
จะเห็นได้ว่าจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคามให้ความสำคัญกับการ
นำนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารจัดการ และพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อยกระดับให้มีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น กล่าวได้ว่า ภาวะผู้นำเชิง
นวัตกรรมมีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาโปรแกรมการพัฒนา
ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
มหาสารคาม เพื่อนำผลจากการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาองค์กร
สามารถใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิง
นวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม
2. เพื่อสร้างโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคามโดยเป็นการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ระยะ

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของ
ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
มหาสารคาม

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,742 คน ได้แก่ ผู้บริหาร
สถานศึกษา จำนวน 69 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,673 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ปีการศึกษา 2565 จำนวน 317 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 13 คน และครูผู้สอน จำนวน 304 คน ซึ่งได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการแบ่งกลุ่ม แบบสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือ คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำ เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.80-1.00 ค่าอำนาจจำแนก 0.40-0.90 และค่าความเชื่อมั่น 0.96 โดยมีคำถามครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 4 องค์ประกอบ รวม 30 ข้อ ได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม 8 ข้อ 2) ด้านความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม 8 ข้อ 3) ด้านการทำงานเป็นทีม 7 ข้อ และ 4) ด้านการสร้างบรรยากาศในองค์กรเชิงนวัตกรรม 7 ข้อ

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น จากนั้นส่งแบบสอบถามถึง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 317 คน ได้รับกลับคืนมาจำนวน 303 คน คิดเป็นร้อยละ 95.58

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม โดย หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

1.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลแล้วจัดค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยวิธี Priority Needs Index (PNI_{modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2558 : 279)

ระยะที่ 2 สร้างโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นตอนที่ 1 สร้างโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา จากการศึกษาสถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการเป็นเลิศ (Best practice)

2.1.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ สถานศึกษาที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBEC AWARDS) โดยเลือกแบบเจาะจง ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน จาก 3 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนนาเชือกพิทยาสรรค์ 2) โรงเรียนเมืองกาฬสินธุ์ และ 3) โรงเรียนมัธยมยางสีสุราช โดยแต่ละโรงเรียนผู้วิจัยสัมภาษณ์โรงเรียนละ 3 คน รวม 9 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการ 1 คน และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ 1 คน

2.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ร่างประเด็นสัมภาษณ์โดยอ้างอิงข้อมูลจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 1

2.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และสรุปตามประเด็นการสัมภาษณ์ เพื่อดำเนินการยกร่างโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

2.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลบันทึกการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์หาโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

2.2 ขั้นตอนที่ 2 การประเมินโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

2.2.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยเลือกแบบเจาะจง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 3 คน 2) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน

2.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือ คือ แบบประเมินโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน รวบรวมข้อมูลจากแบบประเมิน และสรุปตามประเด็นการประเมิน เพื่อวิเคราะห์ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

2.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของโปรแกรมการพัฒนาภาวะ ผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มหาสารคาม โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

ตารางที่ 1 ตารางแจกแจงความถี่และค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ขนาดสถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง (คน)			ผู้ตอบแบบสอบถาม (คน)			
	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม	ร้อยละ
1. ขนาดเล็ก	5	68	73	5	66	71	22.40
2. ขนาดกลาง	2	32	34	2	29	31	9.78
3. ขนาดใหญ่	3	82	85	3	81	84	26.50
4. ขนาดใหญ่พิเศษ	3	122	125	3	114	117	36.90
รวม	13	304	317	13	290	303	95.58

จากตารางที่ 1 การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม พบว่า ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 317 คน และได้รับจาก แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 303 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.58

Citation : ลภัสรา ภาวสิริสกุล และชยาภรณ์ เรืองสุวรรณ. (2566). โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม. วารสารการบริหารการปกครองและ นวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 257-270; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.36>

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	อันดับ
	$\bar{X}$	S	แปลผล	$\bar{X}$	S	แปลผล		
1) ด้านวิสัยทัศน์ เชิงนวัตกรรม	3.52	0.47	มาก	4.80	0.16	มากที่สุด	0.36	3
2) ด้านความคิด สร้างสรรค์เชิง นวัตกรรม	3.47	0.45	ปานกลาง	4.82	0.15	มากที่สุด	0.39	1
3) ด้านการทำงาน เป็นทีม	3.55	0.48	มาก	4.79	0.19	มากที่สุด	0.35	4
4) ด้านการสร้าง บรรยากาศในองค์กร เชิงนวัตกรรม	3.48	0.46	ปานกลาง	4.77	0.18	มากที่สุด	0.37	2
เฉลี่ยโดยรวม	3.51	0.47	มาก	4.80	0.17	มากที่สุด	0.37	

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า

สภาพปัจจุบันโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$; $S = 0.47$) โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ 1) ด้านการทำงานเป็นทีม 2) ด้านวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม 3) ด้านการสร้างบรรยากาศในองค์กรเชิงนวัตกรรม และ 4) ด้านความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$; $S = 0.17$) โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ 1) ด้านความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม 2) ด้านวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม 3) ด้านการทำงานเป็นทีม และ 4) ด้านการสร้างบรรยากาศในองค์กรเชิงนวัตกรรม

ความต้องการจำเป็นโดยรวมมีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.37 เรียงลำดับจากสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ 1) ด้านความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม 2) ด้านการสร้างบรรยากาศในองค์กรเชิงนวัตกรรม 3) ด้านวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม และ 4) ด้านการทำงานเป็นทีม

ผลการวิจัย ระยะที่ 2 ผลการสร้างโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม โดยได้ 4 องค์ประกอบ รวม 12 แนวทาง ดังนี้

1) ด้านความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม 4 แนวทาง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควร 1.1) วิเคราะห์โดยใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ และนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อหาจุดเด่น จุดด้อยในการพัฒนา 1.2) จัดลำดับความสำคัญและตั้งเป้าหมายร่วมกันกับทีมงาน 1.3) มีรูปแบบการบริหารที่หลากหลาย 1.4) มีหน้าที่ในการขับเคลื่อนองค์กร อำนวยความสะดวก วิเคราะห์ความเสี่ยง และตัดสินใจอย่างเหมาะสม

2) ด้านการสร้างบรรยากาศในองค์กรเชิงนวัตกรรม 3 แนวทาง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควร 2.1) จัดเตรียมสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนโดยส่งเสริมให้ครูและนักเรียนมีนวัตกรรมย่อยของตนเอง 2.2) สร้างวัฒนธรรมองค์กรโดยจัดกิจกรรมชมเชยการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อขับเคลื่อนองค์กร 2.3) ประชุมทีมงานในองค์กรอย่างสม่ำเสมอ

3) ด้านวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม 3 แนวทาง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควร 3.1) กำหนดเป้าหมายขององค์กรให้ชัดเจนนำไปสู่การปฏิบัติได้ โดยมีหลักการ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพ ด้านคุณประโยชน์ และด้านความคิดสร้างสรรค์ 3.2) มีกระบวนการสร้าง ใช้และสะท้อนผลปัญหาอุปสรรคของการใช้นวัตกรรม 3.3) ยึดหลักการครองตน ครองคน ครองงาน

4) ด้านการทำงานเป็นทีม 2 แนวทาง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควร 4.1) บริหารโดยยึดหลักการบริหารเชิงมนุษยสัมพันธ์ 4.2) ส่งเสริมให้บุคลากรได้มีกิจกรรมร่วมกัน

โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาสาระ มี 4 หน่วย ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม การสร้างบรรยากาศเชิงนวัตกรรม วิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม และการทำงานเป็นทีม 4) กิจกรรมการพัฒนา มี 3 วิธี ได้แก่ การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน และการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง 5) การวัดและประเมินผล และผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม พบว่า

สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคามมีความเป็นผู้นำ สามารถวางแผน กำหนดทิศทางอนาคตขององค์กรได้เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ มีรูปแบบการทำงานที่ยืดหยุ่น สามารถเลือกบุคลากรได้เหมาะสมกับงาน ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของจิระศักดิ์ นามวงษ์ (2563 : 338-352) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเห็นความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม คาดหวังให้ผู้บริหารสถานศึกษา มีการกำหนดวิสัยทัศน์องค์กรเชิงนวัตกรรมที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสาคร น้อมระวี (2565 : 20-33) ได้ศึกษาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้านความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเห็นความสำคัญของการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในการนำนวัตกรรมมาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีรูปแบบการทำงานที่หลากหลาย มีความกล้าคิดกล้าทำเป็นผู้นำด้านการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ailin and Lindgren (2008) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำด้าน

นวัตกรรมที่สนับสนุนให้องค์กรมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมเป็นกลไกที่สำคัญที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ

โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จัดทำขึ้นตามหลักวิชาการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่รวบรวมเนื้อหาทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติตามแนวทางที่มุ่งบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายในแต่ละขั้นตอนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของกนกพิชญ์ สรรพศรี (2565 : 27-38) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินโปรแกรมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยครั้งนี้ด้านการงานเป็นทีมมีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการสร้างนวัตกรรมเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน

1.2 ผลการวิจัยครั้งนี้สภาพที่พึงประสงค์ด้านความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีรูปแบบการทำงานที่ยืดหยุ่นและหลากหลาย ไม่ยึดติดกับวิธีการทำงานรูปแบบเดิม

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านความคิดสร้างสรรค์

2.2 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม

เอกสารอ้างอิง (References)

กนกพิชญ์ สรรพศรี. (2565). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต

1. วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์. 6(1) : 27-38.

Citation : ลภัสรา ภาวสิริสกุล และชยาภรณ์ เรืองสุวรรณ. (2566). โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 257-270; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.36>

กนกอร สมปราชญ์. (2560). ภาวะผู้นำและภาวะผู้นำการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา.

วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์. 12(34) : 51-66.

กุลชลี จงเจริญ. (2562). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

จิระศักดิ์ นามวงษ์. (2563). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. 7(6) : 338-352.

ฐิตินันท์ นันทะศร. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 17(79) : 11-20.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน.

สาคร น้อมระวี. (2565). โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. 9(1) : 20-33.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม. (2564). นโยบายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ปี 2564. มหาสารคาม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี.

สุวัฒน์ ว่องวาณิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Ailin, M. and P. Lindgren. (2008). Innovation Leadership in Danish SMEs. In Management of Innovation and Technology, ICMIT 2008. 4th IEEE International Conference. 21-24, 98-103, September.

Loader, A. (2016). Why should you show innovative leadership?. [Online]. Available : <https://blog.castle.co/innovative-leadership>. 2 may 2022.

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม
The Development Guidelines of the Creative Leadership for
the School Administrators Under The Secondary Educational
Service Area Office Maha Sarakham

ธนชัย จันทวิโท^{1*} และชยาگانต์ เรืองสุวรรณ²
Tanachai Junhuaton^{1*} and Chayakan Ruangsuwan²

Received : April 12, 2023; Revised : May 3, 2023; Accepted : May 3, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) สร้างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน รวม 317 คน โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกนและการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.80 – 1.00 ค่าอำนาจจำแนก 0.41 - 0.85 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.94 สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ระยะที่ 2 สร้างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ขั้นตอนที่ 1 สร้างแนวทาง ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยทำการ

¹⁻²หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม; Master of Education students, Educational Management, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : 648210200312@rmu.ac.th

Citation : Junhuaton, T. and Ruangsuwan, C. (2023). The Development Guidelines of the Creative Leadership for the School Administrators Under The Secondary Educational Service Area Office Maha Sarakham. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 271-284;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgrisru.2023.37>

เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ โดยวิเคราะห์เชิงพรรณนา ขั้นตอนที่ 2 ประเมินแนวทาง ผู้ประเมินแนวทาง จำนวน 7 คน โดยทำการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมิน สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมีค่าตั้งแต่ 0.41 – 0.37 เรียงลำดับจากสูงที่สุดถึงต่ำสุด คือ ด้านจินตนาการ รองลงมา ได้แก่ ด้านความยืดหยุ่น ด้านวิสัยทัศน์ และด้านความคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 หน่วย 12 แนวทาง ได้แก่ หน่วยที่ 1 ด้านจินตนาการ 3 แนวทาง หน่วยที่ 2 ด้านความยืดหยุ่น 3 แนวทาง หน่วยที่ 3 ด้านวิสัยทัศน์ 3 แนวทาง และหน่วยที่ 4 ด้านความคิดสร้างสรรค์ 3 แนวทาง ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords) : ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, แนวทางการพัฒนา, ผู้บริหารสถานศึกษา, มัธยมศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study current conditions, desirable conditions and Priority Needs Index of creative leadership for the school administrators, and 2) to generate the development guidelines of creative leadership for the school administrators. The research is divided into 2 phases, Phase 1 : Study current conditions, desirable conditions and Priority Needs Index. The sample group consisted of 317 school administrators and teachers. The tool was a questionnaire. The Index of Item Objective Congruence is 0.8 - 1.00. The Discriminant index is 0.41 - 0.85, and the reliability is 0.94. The statistics used for the arithmetic mean, standard deviation and Priority Needs Index. The second phase generate the guidelines of creative leadership. In the first step is generate the guidelines, the target group was 7 experts by purposive sampling. The tool was interview forms, data analysis by descriptive analysis, and the second step is

Citation : ธนชัย จันทิวนิพนธ์ และชยาภรณ์ เรืองสุวรรณ. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 271-284; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.37>

assessment guidelines, then the target group was 7 assessors by purposive sampling, the device was assessment form, and the statistics were arithmetic mean and standard deviation. The research results found that

1. The overall current condition, and individually, is average overall at a moderate level. The overall desirable condition, as a whole and individually, was at the highest mean level. Priority Needs Index from 0.41 - 0.37. The requirement is Imagination, followed by Flexibility. Vision and Creativity.

2. Guidelines for developing creative leadership of school administrators consist of 4 units and 12 guidelines are Unit 1 Imagination 3 guidelines, Unit 2 Flexibility 3 guidelines, Unit 3 Vision 3 guidelines and Unit 4 Creativity 3 guidelines, Evaluation results of the development guidelines of the creative leadership There is a highest level of suitability and the highest level of possibility.

Keywords : Leadership, Development Guidelines, Creative Leadership, School Administrator, Secondary Education

บทนำ (Introduction)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาในการพัฒนาคนไทยให้เจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน โดยในมาตรา 54 ได้กำหนดไว้ว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต (คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560) การศึกษาจึงเป็นส่วนที่คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพและเป็นระบบช่วยเพิ่มศักยภาพการแข่งขันในเวทีโลก ช่วยให้รู้จักการปรับตัวและพัฒนาประสิทธิภาพการดำรงชีวิตไปในทางที่สังคมต้องการ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน สังคม และมีบทบาทต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งการศึกษาจะพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ การศึกษาไทยมีการจัดการศึกษาตามบริบทของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 (ฉบับที่ 4) ได้กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนา คนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และ

Citation : Junhuaton, T. and Ruangsuan, C. (2023). The Development Guidelines of the Creative Leadership

for the School Administrators Under The Secondary Educational Service Area Office Maha Sarakham.

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 271-284;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.37>

คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ในยุคดิจิทัลเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ในสภาพแวดล้อมที่โลกมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้นเรื่อย ๆ ผู้นำในยุคดิจิทัลต้องมีไหวพริบ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน โดยการคิดนอกกรอบด้วยวิธีการใหม่ ๆ เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ และผู้นำในด้านการศึกษาคควรเป็นบุคคลที่เฉลียวฉลาด มีความรอบรู้ในเหตุการณ์ต่าง ๆ มองภาพอนาคตอย่างชัดเจนเพื่อให้เกิดการค้นพบสิ่งใหม่หรือการสร้างสิ่งใหม่และนำไปสู่ผู้นำเชิงสร้างสรรค์

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เป็นความสามารถของผู้นำที่มีความรอบรู้ มีไหวพริบ การแก้ปัญหาของผู้นำต้องอาศัยความรู้ที่จะกำหนดแนวความคิด การมีเชี่ยวชาญจะช่วยให้มีความคิดสร้างสรรค์ มีความคล่องแคล่วและมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี ยึดถือความถูกต้อง มีพลังที่จะฟันฝ่าอุปสรรคและเป็นคนเปิดเผยตรงไปตรงมา (คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย, 2561) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ในการจูงใจและนำบุคคลอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ จินตนาการ และความยืดหยุ่น ด้วยวิธีการหรือแนวทางใหม่ ๆ ที่ท้าทายและสร้างสรรค์ (กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์, 2556) ดังนั้น ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ให้ความสำคัญกับบทบาทและหน้าที่ในการพัฒนางานในด้านต่าง ๆ เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทายเป็นผู้สร้างสภาพแวดล้อมเพื่อก่อให้เกิดการริเริ่มสิ่งใหม่สนับสนุนให้ผู้อื่นได้มีความสร้างสรรค์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ตระหนักถึงนโยบายด้านการศึกษา เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพให้บรรลุเป้าหมาย นโยบาย จุดเน้นกระทรวงศึกษาธิการ และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ตามตัวชี้วัดและแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สถานศึกษาหลายแห่งจะต้องพัฒนาเร่งด่วน ในกลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และกลยุทธ์ที่ 4 การสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม, 2564) ซึ่งสภาพดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม จะต้องได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ให้มีความสามารถในการผลักดัน

สถานศึกษาสู่เป้าหมายที่ประสบความสำเร็จ ให้ทันต่อสภาพปัจจุบันและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางสังคม กล่าวคือ การเป็นผู้นำที่มีจินตนาการ การเป็นผู้นำที่มีความยืดหยุ่น การเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ และการเป็นผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ จึงเป็นคุณลักษณะของการมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะ ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลและนำไปพัฒนาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา อีกทั้งเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาให้มากขึ้น อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและส่งเสริมการมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนนโยบายการจัดการศึกษาของชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม
2. เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ได้แบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

Citation : Junhuaton, T. and Ruangsuan, C. (2023). The Development Guidelines of the Creative Leadership

for the School Administrators Under The Secondary Educational Service Area Office Maha Sarakham.

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 271-284;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.37>

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,742 คน ได้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษา จำนวน 69 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,673 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ปีการศึกษา 2565 จำนวน 317 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 13 คน และครูผู้สอน จำนวน 304 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ เกรจซีและมอร์แกนและการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน โดยแบ่งเป็นขนาดสถานศึกษาและ สถานภาพ และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และ สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม โดยมีคำถามครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษาใน 4 องค์ประกอบ จำนวน 26 ข้อ คือ 1) ด้านจินตนาการ 5 ข้อ 2) ด้านความยืดหยุ่น 6 ข้อ 3) ด้านวิสัยทัศน์ 8 ข้อ และ 4) ด้านความคิดสร้างสรรค์ 7 ข้อ

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่ม ประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนก 0.41 - 0.85 และค่าความ เชื่อมั่น 0.94 จากนั้นส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 317 คน ได้รับกลับคืนมาจำนวน 296 คน คิดเป็นร้อยละ 93.38

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิง สร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 122-127)

1.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลแล้วจัดค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยใช้วิธี Priority Needs Index (PNI_{modified}) (สุวิมล ว่องวาณิช, 2558 : 279)

ระยะที่ 2 สร้างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

**2.1 ขั้นตอนที่ 1 สร้างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม**

2.1.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยทำการเลือกแบบเจาะจง
แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม 7 คน ได้แก่ 1) อาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน 2) ผู้บริหารการศึกษา
จำนวน 2 คน 3) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน

2.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนา
ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ร่างประเด็น
สัมภาษณ์โดยอ้างอิงข้อมูลจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 1

2.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน
7 คน และสรุปประเด็นตามการสัมภาษณ์ เพื่อดำเนินการร่างคู่มือแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ
เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

2.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลบันทึกการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ
เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

**2.2 ขั้นตอนที่ 2 การประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม**

2.2.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยทำการเลือกแบบเจาะจง
แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม 7 คน ได้แก่ 1) ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 3 คน 2) ผู้บริหารสถานศึกษา
จำนวน 4 คน

2.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินคู่มือการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน และสรุปประเด็นตามแบบประเมิน เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

2.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

ตารางที่ 1 ตารางแสดงการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ขนาดสถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง (คน)			ผู้ตอบแบบสอบถาม (คน)			
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม	ร้อยละ
1. ขนาดเล็ก	5	68	71	5	65	70	98.59
2. ขนาดกลาง	2	32	35	2	26	28	80.00
3. ขนาดใหญ่	3	82	84	3	76	79	94.05
4. ขนาดใหญ่พิเศษ	3	122	127	3	116	119	93.70
รวม	13	304	317	13	283	296	93.38

Citation : ธนชัย จันทิวัฒน์ และชยาภรณ์ เรืองสุวรรณ. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 271-284; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.37>

จากตารางที่ 1 การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 317 คน และได้รับจากแบบสอบถามกลับคืน รวมจำนวน 296 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.38

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำเชิง สร้างสรรค์	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	อันดับ
	$\bar{X}$	S	แปลผล	$\bar{X}$	S	แปลผล		
1) ด้านจินตนาการ	3.39	0.51	ปานกลาง	4.77	0.42	มากที่สุด	0.41	1
2) ด้านความยืดหยุ่น	3.38	0.50	ปานกลาง	4.72	0.44	มากที่สุด	0.40	2
3) ด้านวิสัยทัศน์	3.37	0.48	ปานกลาง	4.69	0.45	มากที่สุด	0.39	3
4) ด้านความคิด สร้างสรรค์	3.40	0.47	ปานกลาง	4.68	0.46	มากที่สุด	0.37	4
เฉลี่ยโดยรวม	3.39	0.49	ปานกลาง	4.72	0.44	มากที่สุด	0.39	-

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า

สภาพปัจจุบันโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$; $S = 0.49$) โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ 1) ด้านความคิดสร้างสรรค์ 2) ด้านจินตนาการ 3) ด้านความยืดหยุ่น และ 4) ด้านวิสัยทัศน์

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$; $S = 0.44$) โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ 1) ด้านจินตนาการ 2) ด้านความยืดหยุ่น 3) ด้านวิสัยทัศน์ และ 4) ด้านความคิดสร้างสรรค์

ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยรวมมีค่า PNI_{modified} เท่ากับ 0.39 เรียงลำดับค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ 1) ด้านจินตนาการ 2) ด้านความยืดหยุ่น 3) ด้านวิสัยทัศน์ และ 4) ด้านความคิดสร้างสรรค์

ผลการวิจัย ระยะที่ 2 ผลการสร้างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

นำผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ไปสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ประกอบด้วย 4 หน่วย 12 แนวทาง ดังนี้

หน่วยที่ 1 ด้านจินตนาการ 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีสติปัญญาที่เป็นเลิศ มีความรอบรู้ในเหตุการณ์ต่างๆ กล้าคิด กล้าทำในสิ่งใหม่ๆ 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีการแก้ไขปัญหาย่างหลากหลาย และสามารถหาคำตอบของปัญหาได้อย่างรอบคอบ 3) ผู้บริหารสถานศึกษามองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ขัน และไม่กดดันต่างสถานการณ์ต่างๆที่เผชิญ

หน่วยที่ 2 ด้านความยืดหยุ่น 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีเทคนิคและวิธีการใหม่ๆ ปรับตัวและเปิดใจรับสิ่งใหม่ๆ ในสถานการณ์ต่างๆที่จะเกิดขึ้น 2) ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างสภาพแวดล้อมให้ผ่อนคลายต่อการปฏิบัติงานในสถานการณ์ที่เคร่งเครียด 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีความตื่นตัวและรู้ทันกระแสสังคม สามารถเรียนรู้รูปแบบการบริหารที่แปลกใหม่และปรับตัวกับสถานการณ์ต่างๆได้อย่างเหมาะสม

หน่วยที่ 3 ด้านวิสัยทัศน์ 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ มีทักษะ มีเจตคติที่ดี มองภาพที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคตได้อย่างชัดเจน มีการกำหนดนโยบายและแผนงานที่ชัดเจน 2) ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการจัดทำการวิเคราะห์ SWOT 3) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีให้บุคลากรในโรงเรียนได้

หน่วยที่ 4 ด้านความคิดสร้างสรรค์ 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการเรียนรู้ พัฒนาสิ่งใหม่ ๆ กระบวนการใหม่ ๆ เปิดโอกาสให้ตัวเองได้ค้นพบสิ่งใหม่ๆที่อยู่รอบตัว 2) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆจนเกิดความชำนาญและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ของบุคลากรในสถานศึกษา 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีการคิดที่กว้างไกล คิดนอกกรอบ ในแง่มุมที่หลากหลาย โดยอาศัยการเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม

ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม พบว่า

สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารมีสติปัญญาเป็นเลิศ เฉลียวฉลาด มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าทำในสิ่งใหม่ ๆ สามารถแก้ปัญหาเพื่อค้นหาคำตอบให้กับปัญหาที่เกิดขึ้น มีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ปฏิบัติตนเป็นต้นแบบตัวอย่างที่ดีแก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา และมีความเข้าใจในการไตร่ตรอง แก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Qingling Zhang (2016) ได้ศึกษากลยุทธ์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของครูในมณฑลกว่างสี ประเทศจีน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญา โยธายุทธ (2564) โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง

สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารมีอารมณ์ขันในการทำงาน มีสติปัญญาเป็นเลิศ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดกว้างไกลและมองปัญหาหลายทิศทาง กล้าทำสิ่งใหม่ สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Qingling Zhang (2016) ได้ศึกษากลยุทธ์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของครูในมณฑลกว่างสี ประเทศจีน ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุดในการพัฒนา คือ ด้านจินตนาการ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีความเฉลียวฉลาด มีความรอบรู้ในเหตุการณ์ต่าง ๆ มีความกล้าคิด กล้าฝัน และกล้าแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานได้อย่างมั่นใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พุทธชาติ ภูจอมจิต (2562) ศึกษาวิจัยการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู

Citation : Junhuaton, T. and Ruangsuan, C. (2023). The Development Guidelines of the Creative Leadership

for the School Administrators Under The Secondary Educational Service Area Office Maha Sarakham.

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 271-284;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.37>

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านจินตนาการ รองลงมา คือ ด้านการมีความยืดหยุ่น ด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตามลำดับ

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม มีการจัดทำขึ้นตามแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหลักวิชาการ เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนา ให้สามารถดำเนินตามแนวทางที่มุ่งบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายในแต่ละขั้นตอนได้ ซึ่งองค์ประกอบของแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาสาระ มี 4 หน่วย 12 แนวทาง 4) วิธีการพัฒนา 3 วิธี ได้แก่ การอบรม การศึกษาดูงานและการเรียนรู้จากการปฏิบัติ และ 5) การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติกร ธรรมกิจวัฒน์ (2562) ศึกษาวิจัยการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า การประเมินมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลจากการวิจัยสภาพปัจจุบัน พบว่า ด้านวิสัยทัศน์เป็นด้านที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรกล้าจะปรับเปลี่ยนเรียนรู้และเปิดรับสิ่งใหม่ ๆ สามารถสร้างมโนทัศน์ในการมองสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและคาดการณ์ล่วงหน้าในการทำงานได้

1.2 ผลจากการวิจัยสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า ด้านความคิดสร้างสรรค์ เป็นด้านที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรต้องปรับปรุงความคิดสร้างสรรค์ มีการเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมในการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการได้

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำแนวทางการภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ไปใช้กับสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านวิสัยทัศน์

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความคิดสร้างสรรค์

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). **ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4)**. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.
- กิตติกร ธรรมกิจวัฒน์. (2562). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**. 11(2) : 1-16.
- กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์. (2556). **ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ : สิ่งที่ต้องค่าสำหรับทุกคนในอนาคต**. ขอนแก่น : คลังน่านวิทยา.
- คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย. (2561). **พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ฉบับราชบัณฑิตยสภา**. กรุงเทพฯ : สำนักราชบัณฑิตยสภา.
- คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พุทธชาติ ภูจอมจิต. (2562). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **วารสารวิชาการแพรวาภาสสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์**. 4(1) : 58-73.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม. (2564). **นโยบายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ปี 2564**. มหาสารคาม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Citation : Junhuaton, T. and Ruangsuan, C. (2023). The Development Guidelines of the Creative Leadership for the School Administrators Under The Secondary Educational Service Area Office Maha Sarakham. **Journal of Local Governance and Innovation**. 7(2) : 271-284;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisru.2023.37>

อภิญา โยธายุทธ. (2564). โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. **Journal of Modern Learning
Development**. 5(4) : 51-61.

Qingling Zhang. (2016). Creative leadership strategies for primary school principles to
promote teachers' creativity in guangxi China. **Kasetsart Journal of Social
Sciences**. 41(2) : 275-281.

Citation : ธนชัย จันทิมา และชยาภรณ์ เรืองสุวรรณ. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม. วารสารการบริหารการปกครองและ
นวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 271-284; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.37>

แนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม
Guidelines for Developing Leadership in Teamwork for School
Administrators Under The Secondary Educational Service Area
Office Maha Sarakham

ปทุมกาญจน์ ทรงอาจ^{1*} และชยาگانต์ เรืองสุวรรณ²
Patoomkan Songart^{1*} and Chayakan Ruangsuwan²

Received : April 12, 2023; Revised : May 10, 2023; Accepted : May 10, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) สร้างแนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน รวม 317 คน โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกนและการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนเครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.80 - 1.00 ค่าอำนาจจำแนก 0.45 - 0.51 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.94 สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ระยะที่ 2 สร้างแนวทางการทำงานเป็นทีม ขั้นตอนที่ 1 สร้างแนวทาง ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยทำการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ โดยวิเคราะห์เชิงพรรณนา ขั้นตอนที่ 2 ประเมินแนวทาง ผู้ประเมินแนวทาง จำนวน

¹⁻²หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม; Master of Education students, Educational Management, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : 648210200305@rmu.ac.th

Citation : Songart, P. and Ruangsuwan, C. (2023). Guidelines for Developing Leadership in Teamwork for School Administrators Under The Secondary Educational Service Area Office Maha Sarakham. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 285-298; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.38>

7 คน โดยทำการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมิน สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมีค่าตั้งแต่ 0.38 – 0.30 เรียงลำดับจากสูงที่สุดถึงต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วม รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีบทบาทที่สมดุล ด้านวัตถุประสงค์มีความชัดเจน และด้านการมีสัมพันธภาพที่ดีในทีม ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 หน่วย 12 แนวทาง ได้แก่ หน่วยที่ 1 ด้านการมีส่วนร่วม 3 แนวทาง หน่วยที่ 2 ด้านการมีบทบาทที่สมดุล 3 แนวทาง หน่วยที่ 3 ด้านวัตถุประสงค์มีความชัดเจน 3 แนวทาง และหน่วยที่ 4 ด้านการมีสัมพันธภาพที่ดีในทีม 3 แนวทาง ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords) : การทำงานเป็นทีม, แนวทางการพัฒนา, ผู้บริหารสถานศึกษา, มัธยมศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the current conditions. Desirable conditions and requirements of teamwork of school administrators, and 2) forming guidelines for developing a teamwork of school administrators. The research was divided into 2 phases: Phase 1 studied the current conditions. Desirable and Necessary Conditions The sample group consisted of 317 school administrators and teachers by random stratification proportionately. The tools used were questionnaires, The Index of Item Objective Congruence is 0.80 – 1.00, The Discriminant index is 0.45 – 0.51, and the reliability is 0.94 Statistics used were mean and standard deviation. And the priority index of necessary needs. Phase 2: Study the teamwork leadership approach. Step 1: Group of 7 experts. The tool used is an interview form by descriptive analysis. Step 2: Group of 7 assessors. The tools used were the assessment form, and the statistics used were the mean and the standard deviation

Citation : ปทุมกาญจน์ ทรงอาจ และชยาภรณ์ เรืองสุวรรณ. (2566). แนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหาร

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 285-298; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.38>

The research results found that

1. The overall and individual current conditions were moderate. The general and personal desirable conditions were at the highest level. The priority index of necessary needs ranged from 0.30 – 0.38, ranked from the highest to the lowest, namely participation, followed by balanced role. The objective is clear. and having good relationships in the team.

2. Guidelines for teamwork development of school administrators consisted of 4 units, 12 guidelines, namely: Unit 1: Participation 3 guidelines; Unit 2: Role-playing balance 3 guidelines; Unit 3: Clear objectives 3 guidelines. and the 4th unit, in terms of having good team relations in 3 ways, the results of the evaluation of teamwork development guidelines were appropriate at the highest level. and the possibility is at the highest level.

Keywords : Teamwork, Development Guidelines, School Administrator, Secondary Education

บทนำ (Introduction)

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันบุคคลอื่นในสังคมอย่างเป็นสุข ในการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 การศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความเปรียบเทียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคม ประเทศต่างๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจสังคมของประเทศ และของโลก ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม ประเทศสามารถก้าวข้ามไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว และรองรับการเปลี่ยนแปลง โลกในปัจจุบันและในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 1) ส่งผลทำให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการแบบมีส่วนร่วม โดยจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น คณะกรรมการ

Citation : Songart, P. and Ruangsawan, C. (2023). Guidelines for Developing Leadership in Teamwork for School

Administrators Under The Secondary Educational Service Area Office Maha Sarakham. **Journal of Local Governance and Innovation.** 7(2) : 285-298; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisru.2023.38>

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ

การทำงานเป็นทีม (Team Work) เป็นวัฒนธรรมองค์กรที่หลายองค์กรพยายามสร้างขึ้น โดยการลงทุนฝึกอบรมและจัดกิจกรรม และพยายามทุ่มเททั้งในด้านงบประมาณ เวลา และกำลังคน การทำงานเป็นทีมเป็นเทคนิคที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในองค์กร โดยองค์กรจะต้องทำให้เกิดความร่วมมือพึ่งพาซึ่งกันและกันของบุคลากรที่มาทำงานร่วมกัน ด้วยเหตุว่าความรู้ความสามารถของบุคลากรแต่ละบุคคลมีขีดจำกัด ประกอบด้วย ศักยภาพ และสมรรถนะการทำงานที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้การทำงานเป็นทีมจึงมีความสำคัญสำหรับทุกองค์กร และเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการบริหารงาน การทำงานเป็นทีมจึงมีบทบาทสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรเป็นอย่างดี และหากองค์กรใดที่บุคลากรร่วมกันทำงานและใช้ความรู้ ความสามารถที่มีอยู่เกี่ยวพันกันอย่างเต็มกำลังเต็มศักยภาพ ประสานสอดคล้องกัน องค์กรนั้นย่อมพร้อมและมั่นใจที่จะเผชิญกับการท้าทายของโลก และความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2559) โดยการทำงานเป็นทีมส่งผลให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ในการทำกิจกรรมของกลุ่มหรือทีมงาน มีการพบปะพูดคุยกัน มีการประสานความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน มีความสามัคคีกัน และให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี มีความร่วมมือกันทำงานเพื่อให้ได้มาซึ่งการบรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารองค์กรที่ประสบความสำเร็จจะมีความแตกต่างกันออกไป ถึงแม้บุคลากรในองค์กรจะมีความสามารถแต่ก็ต้องประสบความล้มเหลวในการบริหารงาน เพราะยังมีความคิดแบบเก่าๆ ทั้งนี้บุคลากรบางคนยังทำงานแบบคนไม่แบ่งงาน ไม่สั่งงาน ไม่มีการวางแผน ไม่ยอมเปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้ทำ ทำให้ผลงานไม่พัฒนาและก้าวหน้าไปเท่าที่ควร ความหลากหลายของงานในปัจจุบันทำให้ต้องรู้จักแบ่งงาน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ เพราะการทำงานในองค์กรนั้นไม่มีใครสามารถทำงานได้สำเร็จได้ด้วยคน ๆ เดียว การทำงานต้องมีความร่วมมือกับบุคคลอื่นในองค์กรไม่ว่าจะเป็นการร่วมมือกับผู้บริหาร ผู้นำกลุ่ม หรือบุคคลในกลุ่ม (จรีพร โชติพิบูลย์ทรัพย์, 2560 : 13) ซึ่งในหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาก็เช่นเดียวกันที่มีการกิจหลักในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 รวมทั้งจุดเน้น แนวนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ต้องดูแลนักเรียนในความรับผิดชอบ การประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าภารกิจของสถานศึกษาและครูจึงมีมาก ทั้งนี้บุคคลที่สำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนหรือการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาได้นั้นก็คือ “ครู” แต่อย่างไรก็ตามครูคนเดียวก็ไม่สามารถทำงานได้ครอบคลุมทั้งหมดได้ จึงต้องมีการประสานงานและทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม กล่าวคือต้องทำงานเป็นทีมจึงจะประสบความสำเร็จหรือเกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561 : 7 - 8) แสดงให้เห็นว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องมีสมรรถนะหลักด้านการทำงานร่วมกันเป็นทีม ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิผลหรือเป็นไปตามเกณฑ์ และส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ตระหนักถึงนโยบายด้านการศึกษาตามตัวชี้วัดและแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สถานศึกษาหลายแห่งจะต้องพัฒนาเร่งด่วน ในกลยุทธ์ที่ 3 ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม, 2564) ซึ่งสภาพดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การจัดการศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม จะต้องได้รับการพัฒนาการทำงานเป็นทีมให้มีความสามารถในการร่วมกันผลักดันสถานศึกษาสู่เป้าหมายที่ประสบความสำเร็จ กล่าวคือผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีลักษณะในการมีส่วนร่วม การมีบทบาทที่สมดุล มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และการมีสัมพันธภาพที่ดีในทีม จึงเป็นคุณลักษณะของการทำงานเป็นทีม

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการทำงานเป็นทีมของครูจะประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องนำความรู้ทักษะ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงาน โดยจะต้องใช้กลยุทธ์การเป็นผู้นำ การบริหารให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา จึงสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในกับการทำงานร่วมกันของผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม
2. เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ได้แบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,742 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 69 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,673 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ปีการศึกษา 2565 จำนวน 317 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 13 คน และครูผู้สอน จำนวน 304 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซ์และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) โดยแบ่งเป็นขนาดสถานศึกษาและสถานภาพ และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม โดยมีคำถามครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษาใน 4 องค์ประกอบ จำนวน 27 ข้อ คือ 1) ด้านวัตถุประสงค์มีความชัดเจน

8 ข้อ 2) ด้านการมีบทบาทที่สมดุล 7 ข้อ 3) ด้านการมีสัมพันธภาพที่ดีในทีม 8 ข้อ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วม 4 ข้อ ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ สถานภาพ(ตำแหน่ง) และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 0.80-1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 116)

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เสนอผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม เพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3.2 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยมีค่าอำนาจจำแนก 0.45 - 0.51 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.94

1.3.3 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 317 คน ได้รับกลับคืนมาจำนวน 297 คน คิดเป็นร้อยละ 93.69

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 122-127)

1.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลแล้วจัดค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยใช้วิธี Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) (สุวิมล ว่องวาณิช, 2558 : 279)

ระยะที่ 2 สร้างแนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นตอนที่ 1 สร้างแนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

2.1.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยทำการเลือกแบบเจาะจง แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) อาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน 2) ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 2 คน 3) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน

2.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ร่างประเด็นสัมภาษณ์โดยอ้างอิงข้อมูลจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 1

2.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน และสรุปตามประเด็นการสัมภาษณ์ เพื่อดำเนินการร่างคู่มือแนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

2.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลบันทึกการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

2.2 ขั้นตอนที่ 2 การประเมินแนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

2.2.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยทำการเลือกแบบเจาะจง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 3 คน 2) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน

2.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินคู่มือการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน และสรุปประเด็นตามแบบประเมิน เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

2.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

ตารางที่ 1 ตารางแสดงการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ขนาด สถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง (คน)			ผู้ตอบแบบสอบถาม (คน)			
	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม	ร้อยละ
1. ขนาดเล็ก	3	68	71	3	66	69	97.18
2. ขนาดกลาง	3	32	35	3	28	31	88.57
3. ขนาดใหญ่	2	82	84	2	75	78	92.85
4. ขนาดใหญ่ พิเศษ	5	122	127	5	114	119	93.70
รวม	13	304	317	13	283	297	93.69

Citation : Songart, P. and Ruangsuwan, C. (2023). Guidelines for Developing Leadership in Teamwork for School

Administrators Under The Secondary Educational Service Area Office Maha Sarakham. Journal of
Local Governance and Innovation. 7(2) : 285-298; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.38>

จากตารางที่ 1 การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 317 คน และได้รับจากแบบสอบถามกลับคืน รวมจำนวน 297 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.69

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา

การทำงานเป็นทีม ของผู้บริหาร สถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{Modified}	อันดับ
	$\bar{X}$	S	แปลผล	$\bar{X}$	S	แปลผล		
1) วัตถุประสงค์มีความชัดเจน	3.38	0.49	ปานกลาง	4.53	0.49	มากที่สุด	0.34	3
2) การมีบทบาทที่สมดุล	3.39	0.49	ปานกลาง	4.57	0.50	มากที่สุด	0.35	2
3) การมีสัมพันธภาพที่ดีในทีม	3.44	0.40	ปานกลาง	4.47	0.49	มาก	0.30	4
4) การมีส่วนร่วม	3.45	0.50	ปานกลาง	4.77	0.42	มากที่สุด	0.38	1
เฉลี่ยโดยรวม	3.42	0.47	ปานกลาง	4.59	0.48	มากที่สุด	0.34	-

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า

สภาพปัจจุบันโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42, S = .47$) โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วม 2) ด้านการมีสัมพันธภาพที่ดีในทีม 3) ด้านการมีบทบาทที่สมดุล และ 4) ด้านวัตถุประสงค์มีความชัดเจน

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59, S = .48$) โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วม 2) ด้านการมีบทบาทที่สมดุล 3) ด้านวัตถุประสงค์มีความชัดเจน และ 4) ด้านการมีสัมพันธภาพที่ดีในทีม

ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยรวมมีค่า ค่า PNI_{modified} เท่ากับ 0.34 เรียงลำดับค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ 1) ด้าน

การมีส่วนร่วม 2) ด้านการมีบทบาทที่สมดุล 3) ด้านวัตถุประสงค์มีความชัดเจน และ 4) ด้านการมีสัมพันธภาพที่ดีในทีม

ผลการวิจัย ระยะที่ 2 ผลการสร้างแนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

นำผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ไปสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ประกอบด้วย 4 หน่วย 12 แนวทาง ดังนี้

หน่วยที่ 1 ด้านการมีส่วนร่วม 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม 2) ผู้บริหารมีส่วนร่วมรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ 3) ผู้บริหารจัดกิจกรรมเสริมสร้างการมีส่วนร่วมสม่ำเสมอ

หน่วยที่ 2 ด้านการมีบทบาทที่สมดุล 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารเข้าใจความแตกต่างของความสามารถของบุคคล โดยใช้ความแตกต่างของบุคลิกภาพและวิธีการที่หลากหลายให้เหมาะสมกับสถานการณ์ 2) สมาชิกให้การยอมรับ 3) ผู้บริหารมอบหมายงานอย่างเป็นระบบ

หน่วยที่ 3 ด้านวัตถุประสงค์มีความชัดเจน 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการปฏิบัติงานของทีม 2) ผู้บริหารระบุเป้าหมายที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ 3) ผู้บริหารทำให้สมาชิกมีความรู้สึกในการเป็นเจ้าของงาน

หน่วยที่ 4 ด้านการมีสัมพันธภาพที่ดีในทีม 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ผู้บริหารนึกถึงความรู้สึกและความต้องการของอีกฝ่ายหนึ่ง 2) สมาชิกในทีมมีความร่วมมือกัน 3) ผู้บริหารติดต่อสื่อสารที่ดีภายในทีม

ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม พบว่า

สภาพปัจจุบันของการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม มีความเข้าใจในการทำงานเป็นทีม ให้ความยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน มีความอดทนในการทำงาน มีการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลาวัณย์ จันทรีไช่ และ ทิปปิพัฒน์ สันตะวัน (2558 : 1307-1316) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของโรงเรียนในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการพัฒนาการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับปานกลาง

สภาพที่พึงประสงค์ของการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน มีเพียงด้านการมีสัมพันธภาพที่ดีในทีมที่อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ควรเป็นผู้ที่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม มีความเข้าใจในการทำงานเป็นทีม ให้ทุกฝ่ายได้ร่วมกำหนดบทบาท ทำให้สมาชิกรู้สึกเป็นเจ้าของงาน จะนำไปสู่การทำงานเป็นทีมร่วมกันที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชนิวรรณ อาจศิริ (2560 : 1379-1390) ได้ศึกษาการศึกษาการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเมือง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับดีมาก ทั้งรายรวมและรายด้าน อีกทั้งเมื่อจำแนกการทำงานเป็นทีมตามสถานภาพของบุคลากรโดยรวมและ รายด้านอยู่ในระดับมาก

ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วม เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเห็นความสำคัญของการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้ตระหนักถึงการให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วม รวมถึงการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับ เห็นความสำคัญของการรับฟังปัญหาร่วมกัน จัดกิจกรรมที่เสริมสร้างการมีส่วนร่วมสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชนิวรรณ อาจศิริ (2560 : 1379-1390) ได้ศึกษาการศึกษาการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเมือง 1

Citation : ปทุมกาญจน์ ทรงอาจ และชยาภรณ์ เรืองสุวรรณ. (2566). แนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหาร

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 285-298; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.38>

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับดีมาก ทั้งรายรวมและรายด้าน อีกทั้งเมื่อจำแนกการทำงานเป็นทีมตามสถานสภาพของบุคลากรโดยรวม และ รายด้านอยู่ในระดับมาก

แนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็น เช่นนี้เนื่องจากแนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา มีการจัดทำขึ้นตามผล การสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ผู้ใช้สามารถดำเนินการตามแนวทางที่มุ่งบรรลุผลสำเร็จ ตามเป้าหมายในแต่ละขั้นตอนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ สิงห์กวาง (2560) ศึกษา แนวทางการพัฒนาการบริหารทีมงานของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การประเมินมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลจากการวิจัยสภาพปัจจุบัน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมเป็นด้านที่ทีมงานเป็น ทีมต่ำสุด ดังนั้นด้านการมีส่วนร่วมมีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนัก ถึงการมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างการมีส่วนร่วม

1.2 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาได้มีการนำ/พัฒนา นวัตกรรมที่หลากหลายเข้ามาใช้ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อการจัดการศึกษาได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วม

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วม

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่ง สินค้าและพัสดุภัณฑ์.

Citation : Songart, P. and Ruangsuwan, C. (2023). Guidelines for Developing Leadership in Teamwork for School

Administrators Under The Secondary Educational Service Area Office Maha Sarakham. Journal of

Local Governance and Innovation. 7(2) : 285-298; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.38>

จรีพร โชติพิบูลย์ทรัพย์. (2560). **มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงานเป็นทีมและการสร้างเครือข่าย.**

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น.** (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

รัชนิวรรณ อาจศิริ. (2560). **การทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเมือง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ. 26 กรกฎาคม 2560. 1379 – 1390.**
อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชธานี.

วรารณ สึงห์กวาง. (2560). **รูปแบบการบริหารทีมงานของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.**

วิลวัฒน์ จันทรไช และทีปพิพัฒน์ สันตะวัน. (2558). **แนวทางการพัฒนาทีมงาน ของโรงเรียนในจังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.**

สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม. (2564). **นโยบายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ปี 2564. มหาสารคาม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม.**

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2559). **การสร้างทีมที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.**

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). **คู่มือการประเมินสมรรถนะครู (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.**

ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการตนเองกับปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วย
ในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

Relationship between Self-Management and Stress Factors
of Pre-Service Teachers of Schools in Chonburi Province under
the Secondary Education Service Area Office Chonburi Rayong

สกุรัตน์ ประทุมสิทธิ์^{1*} สุดารัตน์ สารสว่าง² และวรรณวิศา สืบบุญสรณ์ คล้ายจำแลง³
Sakulrat Prathumsit^{1*}, Sudarat Sarnswang²
and Wanwisa Suebnusorn Klaijumlang³

Received : April 24, 2023; Revised : May 2, 2023; Accepted : May 2, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการจัดการตนเองของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง 2) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยความเครียดครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการตนเองกับปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้ช่วยโรงเรียนมัธยมในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดชลบุรี ระยอง จำนวน 147 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม

¹⁻³คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; Faculty of Education Kasetsart University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : sakulratprathumsit@gmail.com

Citation : Prathumsit, S., Sarnswang, S. and Suebnusorn Klaijumlang, W. (2023). Relationship between Self-Management and Stress Factors of Pre-Service Teachers of Schools in Chonburi Province under the Secondary Education Service Area Office Chonburi Rayong. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 299-314; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.39>

แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.957 สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย เลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) การจัดการตนเองของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีการจัดการตนเองด้านการกำกับตนเองมากที่สุด 2) ปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัจจัยความเครียดด้านลักษณะงานที่ทำมากที่สุด 3) การจัดการตนเองด้านการประเมินตนเอง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยความเครียดด้านความสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม และการจัดการตนเองด้านการเสริมแรงตนเองมีความสัมพันธ์เชิงลบกับปัจจัยความเครียดด้านความกดดันภายในตนเอง

คำสำคัญ (Keywords) : การจัดการตนเอง, ปัจจัยความเครียด, ครูผู้ช่วย

Abstract

The objectives of this research were to study 1) Study the Self-management level of Pre-Service Teachers of Schools in Chonburi Province under the Secondary Education Service Area Office Chonburi Rayong. 2) Study the stress factors level of Pre-Service Teachers of Schools in Chonburi Province under the Secondary Education Service Area Office Chonburi Rayong. And 3) Study the relationship between Self-management and stress factors of Pre-Service Teachers of Schools in Chonburi Province under the Secondary Education Service Area Office Chonburi Rayong. The sample consisted of 147 secondary school pre service teachers In Chonburi province in the Secondary Education Service Area Office Chonburi Rayong. The instruments used for data collection were 5point-rating scale questionnaires and analysis reliability is 0.957. Statistics used in the data analysis were mean, standard deviation and Pearson's correlation coefficient.

The findings were as follows: 1) Self-management level of Pre-Service Teachers of Schools in Chonburi Province under the Secondary Education Service Area Office Chonburi Rayong had a high level. Specifically, they rated Self-regulation

Citation : สกุลรัตน์ ประทุมสิทธิ์, สุภารัตน์ สารสว่าง และวรรณวิศา สืบบุญสรณ์ คล้ายจำแลง. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการตนเองกับปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 299-314;

at the highest. 2)The stress factors level of Pre-Service Teachers of Schools in Chonburi Province under the Secondary Education Service Area Office Chonburi Rayong had a moderate level. Specifically, they rated work at the highest. 3)Self-assessment was a positive correlation with relationship stress factor with surrounding people. Self-reinforcement was a negative correlation with relationship stress factor internal pressure.

Keywords : Self-management, Stress Factors, Pre service teachers

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันสื่อต่าง ๆ ได้นำเสนอข่าวเกี่ยวกับการลาออกของครูผู้ช่วยหลายครั้ง สาเหตุสำคัญมาจากความเครียด ความวิตกกังวล และความกดดันในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา การปฏิบัติงานท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ ครูผู้สอนเป็นอาชีพหนึ่งที่ต้องเผชิญกับความเครียดค่อนข้างมาก เพราะเป็นอาชีพที่ต้องทำงานร่วมกับผู้บริหาร นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับภาระงานของครูไม่ตรงกับสายงานสอน มีหลากหลายหน้าที่ ทั้งการปฏิบัติหน้าที่งานวิชาการ งานธุรการ งานดูแลช่วยเหลือนักเรียน การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ รวมถึงชุมชน และการปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่พิธีชัย วัชรสินธุและธีรศักดิ์ จิระตราฐ (2564) ได้กล่าวไว้ว่า ภาระงานด้านการสอนและด้านธุรการของครูผู้สอนในช่วงโควิดสูงขึ้น เพราะต้องปรับตัวเพื่อเรียนรู้ทักษะการสอนออนไลน์และการใช้งานเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อวางแผน ออกแบบการสอนในสภาวะการณ์เร่งด่วน และมีอุปสรรคในการจัดการจำนวนมาก ซึ่งภาระงานด้านการสอนและด้านงานเอกสาร ธุรการต่าง ๆ อาจส่งผลให้ครูผู้สอนนั้นมีความเครียดในการทำงานได้

ความเครียด (Stress) เป็นภาวะทางอารมณ์และความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ และแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อปัญหาเหล่านั้นในลักษณะของความกดดัน ความไม่สบายใจ ความวุ่นวายใจ ความกลัว ความวิตกกังวล และการถูกบีบคั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่คุกคามจิตใจ ย่อมส่งผลไปถึงประสิทธิภาพในการทำงาน สัมพันธภาพต่อครอบครัวและบุคคลแวดล้อม เมื่อประสิทธิภาพในงานตกต่ำ สัมพันธภาพเสื่อมทรมาลงจิตใจย่อมได้รับผลตึงเครียดมากขึ้นซ้ำซ้อน ความเครียดถือเป็นภัยร้ายแรงต่อชีวิต ซึ่งความเครียดของครูผู้สอนมีผลกระทบต่อนักเรียนในความ

Citation : Prathumsit, S., Sarnswang, S. and Suebnusorn Klaijumlang, W. (2023). Relationship between Self-

Management and Stress Factors of Pre-Service Teachers of Schools in Chonburi Province under the Secondary Education Service Area Office Chonburi Rayong. **Journal of Local Governance and**

Innovation. 7(2) : 299-314; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.39>

ดูแลเป็นอย่างมาก ส่งผลกระทบโดยตรงต่อพฤติกรรมของนักเรียน (นรรัชต์ ฝันเชียร, 2564) ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดความเครียด ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะงานที่ทำ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านผู้บังคับบัญชา ด้านครอบครัว และด้านความกดดันภายในตนเอง (สุดแสง หมั่นราม, 2554)

การจัดการตนเอง (Self-management) เป็นกระบวนการของบุคคลที่พัฒนานตนเอง มีการปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง สามารถจัดการและควบคุมการดำเนินชีวิตของตนเองได้อย่างมีระเบียบแบบแผน เพื่อบรรลุตามเป้าหมายและเป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นทักษะสำคัญสำหรับการทำงาน ซึ่งอัสตรา ประเสริฐสิน, วรัญญา รุมแสง และปัญญานุกรณ์ วีระพงษ์นันท์ (2561) ได้สรุปองค์ประกอบของการจัดการตนเองตามความคล้ายคลึงกันของความหมายประกอบด้วย การตั้งเป้าหมาย การบริหารเวลา การรับรู้ความสามารถของตน การประเมินตนเอง การกำกับตนเอง และการเสริมแรงตนเอง

การลาออกของครูผู้ช่วยโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดชลบุรี ระยะเวลา ปี 2561 ซึ่งเป็นก่อนสถานการณ์โควิด-19 มีครูผู้ช่วย ลาออกถึง 21 คน มากกว่าช่วยสถานการณ์โควิด-19 ซึ่งจะเห็นได้ว่าตั้งแต่ปี 2562 จำนวนครูผู้ช่วยที่ ลาออกเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเฉพาะในปี 2565 ซึ่งเป็นปีที่สถานการณ์โควิด-19 ได้คลี่คลายลงแล้ว ปรากฏว่ามีครูผู้ช่วยลาออก ถึง 44 คน นับเป็นการสูญเสียที่สำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก สมควรที่จะหาทางแก้ไขต่อไป ครูผู้ช่วยนอกจาก มีภาระงานสอนที่มากแล้ว ยังมีภาระงานอื่น ๆ ที่ นอกเหนือจากงานสอน เช่น ปฏิบัติงานฝ่าย งานเอกสาร และการประเมินแบบเข้มข้น ทำให้ครู ผู้ช่วยมีภาระงานมากและได้รับความกดดันมากกว่าครูวิทยฐานะอื่น จึงทำให้ครูผู้ช่วยเกิด ความเครียดและตัดสินใจลาออกจากราชการ ซึ่งส่งผลเสียต่อตัวครู นักเรียน สถานศึกษา และระบบ การศึกษา ทำให้ประสิทธิภาพด้านการสอนลดลง ถ้าครูผู้ช่วยมีทักษะการจัดการตนเอง สามารถ บริหารจัดการเวลาให้สมดุลกับภาระงานได้ ครูผู้ช่วยจะมีความเครียดเนื่องจากภาระงานลดลง ทำให้จำนวนครูผู้ช่วยที่ลาออกเนื่องจากสาเหตุเกิดภาวะความเครียดลดลง

ด้วยสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจการศึกษาการจัดการตนเองกับปัจจัย ความเครียดของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยะเวลา เพื่อเป็นแนวทางการบริหารให้ผู้บริหารสถานศึกษาช่วยเหลือและพัฒนาแนวทางการ

Citation : สกฤษณ์ ประทุมสิทธิ์, สุภารัตน์ สารสว่าง และวรรณวิศา สืบบุญสรณ์ คล้ายจำแลง. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างกา

จัดการตนเองกับปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาชลบุรี ระยะเวลา. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 299-314;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisru.2023.39>

สร้างขวัญกำลังใจให้ครูผู้ช่วย รวมทั้งป้องกันปัญหาการลาออก และขาดแคลนครูผู้สอนในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี ส่งผลให้ครูผู้ช่วยสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดการตนเองของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
2. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการตนเองกับปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการตนเองกับปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research)

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการตนเอง (Self-management) จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ การตั้งเป้าหมาย การบริหารเวลา การรับรู้ความสามารถของตนเอง การประเมินตนเอง การกำกับตนเอง และการเสริมแรงตนเอง (อัสตรา ประเสริฐสิน, วรัญญา รุมแสง และบุญญาภรณ์ วีระพงษ์นันท์, 2561) กับปัจจัยความเครียด (Stress) จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะงานที่ทำ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อมในงาน ด้านผู้บังคับบัญชา ด้านครอบครัว และด้านความกดดันภายในตนเอง (สุดแสง หมื่นราม, 2554) ของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

Citation : Prathumsit, S., Sarnswang, S. and Suebnusorn Klaijumlang, W. (2023). Relationship between Self-

Management and Stress Factors of Pre-Service Teachers of Schools in Chonburi Province under the Secondary Education Service Area Office Chonburi Rayong. **Journal of Local Governance and**

Innovation. 7(2) : 299-314; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.39>

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งปี พ.ศ. 2565 จำนวน 29 โรงเรียน จำนวน 179 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งปี พ.ศ. 2565 จำนวน 147 คนโดยเปรียบเทียบกับตารางกำหนดขนาดของ Krejcie and Morgan (1970) แล้วทำการแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการตนเอง และปัจจัยความเครียดครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง แบ่งข้อคำถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการตนเองของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง เป็นแบบสอบถามลักษณะ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง เป็นแบบสอบถามลักษณะ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ความเห็นชอบจากคณะกรรมการที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง ที่มีความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องการใช้ภาษาและครอบคลุมรายการตัวเลือกกับประเด็นคำถาม มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับประเด็นหลักของเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence : IOC)

Citation : สกฤตน์ ประทุมสิทธิ์, สุชาติรัตน์ สารสว่าง และวรรณวิศา สืบบุญสรณ์ คล้ายจำแลง. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่าง

จัดการตนเองกับปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 299-314;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgsrru.2023.39>

จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่เป็นกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 32 คน แล้วนำไปหาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามจากค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha coefficient) โดยใช้สูตรของ Cronbach (1974) พบว่าค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาทั้งฉบับเท่า 0.957

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านทางระบบเทคโนโลยีดิจิทัลโดยใช้ Google Form ในระหว่างวันที่ 5 – 31 มกราคม พ.ศ. 2566 ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 119 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.95

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตาราง ประกอบความเรียง

5.2 วิเคราะห์ระดับการจัดการตนเองของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เพื่อทราบว่าครูผู้ช่วยมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับใด แล้วนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาแปลความหมายเป็นรายด้านและรายข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

5.3 วิเคราะห์ระดับปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เพื่อทราบว่าครูผู้ช่วยมีระดับปัจจัยความเครียดอยู่ในระดับใด แล้วนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาแปลความหมายเป็นรายด้านและรายข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

5.4 วิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการตนเองกับปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) ของ Pearson แล้วนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์ โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2560)

Citation : Prathumsit, S., Sarnswang, S. and Suebnusorn Klaijumlang, W. (2023). Relationship between Self-

Management and Stress Factors of Pre-Service Teachers of Schools in Chonburi Province under the Secondary Education Service Area Office Chonburi Rayong. **Journal of Local Governance and**

Innovation. 7(2) : 299-314; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.39>

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการตนเองกับปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่าการจัดการตนเองและความเครียดของครูผู้ช่วยมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกและเชิงลบ ในระดับต่ำ

1. ระดับการจัดการตนเองของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการกำกับตนเอง รองลงมา คือ ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง ด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านการเสริมแรงตนเอง ด้านการประเมินตนเอง และ ด้านการบริหารเวลาตามลำดับ

2. ระดับปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = 1.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก คือ ปัจจัยด้านลักษณะงานที่ทำ นอกนั้นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ปัจจัยด้านความกดดันภายในตนเอง รองลงมา คือ ปัจจัยด้านผู้บังคับบัญชา ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อมในงาน และ ปัจจัยด้านครอบครัว ตามลำดับ

Citation : สกฤษณ์ ประทุมสิทธิ์, สุชาติรัตน์ สารสว่าง และวรรณวิศา สืบบุญธรรม คล้ายจำแลง. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการตนเองกับปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 299-314;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.39>

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการตนเองกับปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วยในสถานศึกษา
 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการตนเองและปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วยใน
 สถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

(n= 119)

การจัดการตนเอง	ปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วยในสถานศึกษา						Y _{tot}
	ด้านลักษณะงานที่ทำ	ด้านสภาพแวดล้อม	ด้านความสัมพันธ์กับบุคคล แวดล้อมในงาน	ด้านผู้บังคับบัญชา	ด้านครอบครัว	ด้านความกดดันภายในตนเอง	
ด้านการตั้งเป้าหมาย	.147	.154	.238**	.162	.130	.139	.196*
ด้านการบริหารเวลา	-.060	.068	.007	.058	-.060	-.057	-.009
ด้านการรับรู้ ความสามารถของ ตนเอง	-.061	.050	.003	.052	-.039	-.049	-.008
ด้านการประเมินตนเอง	.146	.136	.243**	.119	.091	.078	.162
ด้านการกำกับตนเอง	.000	-.027	.015	.057	-.058	-.078	-.020
ด้านการเสริมแรงตนเอง	-.171	.016	-.122	.105	-.106	-.207**	-.094
X _{tot}	-.013	.083	.069	.118	-.018	-.049	.039

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

Citation : Prathumsit, S., Sarnswang, S. and Suebnusorn Klaijumlang, W. (2023). Relationship between Self-

Management and Stress Factors of Pre-Service Teachers of Schools in Chonburi Province under the
 Secondary Education Service Area Office Chonburi Rayong. **Journal of Local Governance and
 Innovation**. 7(2) : 299-314; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.39>

การจัดการตนเองกับปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยรวม มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = 0.039 เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการจัดการตนเองและความเครียดอยู่ในระดับต่ำทุกด้าน โดยด้านการประเมินตนเองมีความสัมพันธ์กับด้านความสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อมในงานมากที่สุด และด้านการเสริมแรงตนเองมีความสัมพันธ์กับด้านความกดดันภายในตนเองน้อยที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. การจัดการตนเอง

การศึกษาการจัดการตนเองของครูผู้ช่วยโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า ครูผู้ช่วยมีการจัดการตนเองอยู่ในระดับมาก แสดงว่าครูผู้ช่วยส่วนใหญ่สามารถควบคุมการดำเนินชีวิตของตนเองได้อย่างมีระเบียบแบบแผน ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพเรื่องส่วนตัว และคุณภาพชีวิต เป็นที่น่าสังเกตว่าประเด็นการใช้จินตนาการตั้งเป้าหมายในชีวิตได้คะแนนน้อยที่สุดในตารางของด้านการตั้งเป้าหมาย แต่ก็ยังอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจจะเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจว่าเป็นวิธีที่ไม่น่าเชื่อถือและไม่สามารถทำให้เป็นจริงได้ แต่ในความเป็นจริงแล้วการจินตนาการเป็นวิธีหนึ่งที่ดีสำหรับเป็นจุดเริ่มต้นของการตั้งเป้าหมายชีวิตและความก้าวหน้าของการกระทำส่วนตัว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรรัตน์ พัฒนวรเศรษฐ์ (2565) พบว่า การตั้งเป้าหมายความสำเร็จของบุคคลเริ่มจากการจินตนาการ การกำหนดเป้าหมาย การมองอนาคต การริเริ่มวางแผน การลงมือกระทำและการฝ่าฟันอุปสรรคโดยยึดมั่นในเป้าหมาย ส่วนประเด็นการจัดสรรเวลาส่วนตัวและการดูแลสุขภาพร่างกายจิตใจได้เหมาะสมได้คะแนนน้อยที่สุดในตารางของด้านการบริหารเวลา แต่ก็ยังอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยมีหลากหลายด้าน ซึ่งครูผู้ช่วยสามารถปรับตัวเพื่อสร้างสมดุลให้กับชีวิตด้วยแนวคิด Work Life Balance แบ่งเวลาระหว่างชีวิตส่วนตัวและการทำงานให้เกิดความสมดุลให้มากที่สุด สอดคล้องกับแนวความคิดของ Robert Owen นักเศรษฐศาสตร์และนักปฏิรูปทางสังคมชาวอังกฤษ

Citation : สกุรัตน์ ประทุมสิทธิ์, สุภารัตน์ สารสว่าง และวรรณวิศา สิบนุสรณ์ คล้ายจำแลง. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการตนเองกับปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 299-314;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.39>

ที่กำหนดแนวทางในการดำเนินชีวิตที่มีคุณภาพไว้ว่า “ทำงาน 8 ชั่วโมง, สันทนาการ 8 ชั่วโมง, พักผ่อน 8 ชั่วโมง” (HREX Thailand, 2022)

ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเองพบว่า ประเด็นการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายที่ไม่สอดคล้องกับความสามารถของตนเองได้คะแนนน้อยสุดในตาราง แต่ก็ยังอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าครูผู้ช่วยมีการพัฒนาตนเองในด้านความรู้และทักษะต่าง ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นการเปิดโอกาสการเรียนรู้และประสบการณ์การทำงานให้กับตนเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรธิดา เทพประสิทธิ์ และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ (2561) พบว่า ความสามารถในการพัฒนาตนเองด้านทักษะ และด้านการกระทำสำเร็จมีอิทธิพลทางบวกกับ ประสิทธิภาพในการทำงาน อีกประเด็นหนึ่งคือ การประเมินระดับความสำเร็จของเป้าหมายหลังการปฏิบัติงานได้คะแนนน้อยสุดในตารางของการประเมินตนเอง แต่ก็ยังอยู่ในระดับมาก ซึ่งการประเมินระดับความสำเร็จเป็นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่งของการทำให้การทำงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2562) การพัฒนาระบบบริหารผลการปฏิบัติงาน (Performance Management) เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร เป็นการประเมินผลการปฏิบัติราชการเพื่อวัดความสำเร็จของงาน อย่างไรก็ตามในด้านการกำกับตนเองพบว่า ประเด็นความสามารถควบคุมอารมณ์ต่าง ๆ ให้เลือกแสดงออกอย่างสุภาพได้คะแนนน้อยสุดในตาราง แต่ก็ยังอยู่ในระดับมาก ซึ่งควรพัฒนาให้สูงขึ้น เพราะการควบคุมอารมณ์เป็นเรื่องสำคัญสำหรับครูผู้ช่วย มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จในชีวิตและหน้าที่การงาน ผู้มุ่งหวังจะบรรลุเป้าหมายที่ต้องการโดยมีทัศนคติที่ดีและพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ จำเป็นต้องพัฒนาความสามารถในการกำกับและควบคุมตนเอง (self-regulation) (ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆาร, 2564) นอกจากนี้พบว่า ประเด็นการสร้างกำลังใจให้ตนเองได้เมื่อเกิดปัญหาในการดำเนินชีวิตได้คะแนนน้อยสุดในตารางของการเสริมแรงตนเอง แต่ก็ยังอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจพัฒนาให้สูงขึ้นได้ เพราะการสร้างกำลังใจให้ตนเอง เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจให้กับบุคคลที่กำลังท้อแท้ หรือประสบปัญหาการดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเองแม้ในเวลาที่ไม่มียุคคลอื่นที่สามารถช่วยได้ เป็นการใช้แรงเสริมทางบวกทำให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีความสุข สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประเสริฐ อุไร (2559)

Citation : Prathumsit, S., Sarnswang, S. and Suebnusorn Klaijumlang, W. (2023). Relationship between Self-

Management and Stress Factors of Pre-Service Teachers of Schools in Chonburi Province under the Secondary Education Service Area Office Chonburi Rayong. *Journal of Local Governance and*

Innovation. 7(2) : 299-314; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.39>

พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความสุขในการทำงาน 2) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 3) ด้านความมีประสิทธิภาพ

2. ความเครียด

การศึกษาปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า ปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = 1.27) ซึ่งครูผู้ช่วยมีความเครียดเกิดจากปัจจัยด้านลักษณะของงานที่ทำมากที่สุด แสดงว่าภาระงานที่ครูผู้ช่วยรับผิดชอบมีหลากหลายด้านมากเกินไป งานที่ได้รับมอบหมายอาจจะไม่เป็นประโยชน์โดยตรงกับภาระหน้าที่ ต้องเร่งปฏิบัติงานที่รับผิดชอบในระยะเวลาที่กำหนด ประกอบกับขาดความรู้ ทักษะหรือความชำนาญในงานที่ได้รับมอบหมายจึงทำให้งานที่รับผิดชอบไม่บรรลุตามเป้าหมาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภานุมาศ พฤกษชาติ (2556) พบว่า ความเครียดของครูผู้ช่วยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรรถกฤษ ฝ่องคณะ (2560) พบว่า ความเครียดของครูมีสาเหตุจากปัจจัยด้านลักษณะงานมากที่สุด ครูผู้ช่วยเกิดความเครียดจากลักษณะของงานที่ปฏิบัติอาจเป็นเพราะครูผู้ช่วยมีประสบการณ์การใช้ชีวิตน้อย ยังไม่สามารถวางแผนการดำเนินชีวิตได้สอดคล้องกับความสามารถของตนเอง ซึ่งทั้งหมดอาจเนื่องมาจากยังไม่มีทักษะชีวิตและการทำงานมากเพียงพอที่จะสามารถกำกับพฤติกรรมของตนเองให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานในตำแหน่งข้าราชการครู สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณิชภา เจริญรูป และณัฐพงษ์ จรทะผา (2560) พบว่า ทักษะชีวิตและการทำงานเป็นด้านหนึ่งในเป้าหมายของแนวทางการพัฒนานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่ความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการตนเองกับปัจจัยความเครียด

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการตนเองกับปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วยพบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ แสดงว่าความสามารถการจัดการตนเองมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วยน้อย โดยเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการประเมินตนเองกับด้านความสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อมในงานมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ($r=0.243^{**}$) เนื่องจากระดับการจัดการตนเองครูผู้ช่วยอยู่ในระดับมาก และระดับ

ความเครียดของครูผู้ช่วยอยู่ในระดับน้อย อาจเป็นเพราะครูผู้ช่วยไม่เข้าใจตนเอง ประเมินความสามารถของตนเองไม่ถูกต้อง

ส่วนการจัดการตนเองด้านการตั้งเป้าหมายกับปัจจัยความเครียดด้านความสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อมในงานมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ระดับต่ำ ($r=0.238^{**}$) แสดงว่าครูผู้ช่วยอาจจะตั้งเป้าหมายที่ยากหรือมีความหวังอย่างมากที่จะได้รับความร่วมมือจากผู้อื่น แต่บางครั้งบุคคลแวดล้อมหลีกเลี่ยงการให้ความร่วมมือและสนับสนุนในการปฏิบัติงาน เนื่องจากทุกคนมีภาระงานที่มากมายอยู่แล้ว จึงทำให้ครูผู้ช่วยเกิดความเครียด สอดคล้องกับองค์การยูนิเซฟ (UNICEF: 2001) ได้อธิบายว่าทักษะชีวิตที่สำคัญที่เป็นภูมิคุ้มกันชีวิตให้แก่เยาวชนในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับอนาคต คือ การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น หมายถึง ตระหนักในความถนัด ความสามารถ หรือข้อจำกัด เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล ยอมรับ และเห็นคุณค่าในตนเองเช่นเดียวกับการเห็นคุณค่าของผู้อื่นด้วย

การจัดการตนเองด้านการเสริมแรงตนเองมีความสัมพันธ์กันในทางลบในระดับต่ำกับปัจจัยความเครียดด้านความกดดันภายในตนเอง ($r=-0.207^{**}$) ซึ่งหมายถึงเมื่อครูผู้ช่วยมีการเสริมแรงตนเองสูงขึ้น ความเครียดด้านความกดดันภายในตนเองจะลดลง ทั้งนี้การเสริมแรงตนเองหมายถึงการให้ผลตอบแทนหรือกำลังใจแก่ตนเองหลังจากที่ทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์แล้ว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรรถกฤษ ฝ่องคณะ (2560) พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาความเครียดของครูส่วนใหญ่เป็นการจัดการความเครียดแบบมุ่งจัดการกับอารมณ์ ได้แก่ การฟังเพลง ดูโทรทัศน์ นอนหลับพักผ่อน ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการจัดการตนเอง สถานศึกษาควรแนะนำการใช้การเงินตนการเป็นจุดเริ่มต้นของการตั้งเป้าหมายชีวิต เป็นแรงบันดาลใจให้เห็นเป็นภาพได้ชัดเจนทำให้การตั้งเป้าหมายประสบความสำเร็จ ทั้งนี้โรงเรียนควรสนับสนุนให้ครูสามารถจัดสรรเวลาส่วนตัวและการดูแลสุขภาพร่างกายจิตใจได้เหมาะสม โดยการลดภาระงานที่ไม่ใช่การสอนลงบ้าง หรือนำนวัตกรรม เทคโนโลยี มาช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงานของครูผู้ช่วยให้มากขึ้น เพื่อจะลดความเครียดของครูผู้ช่วยที่จะทำให้ป้องกันหรือลดอัตราการลาออกของครูผู้ช่วยลงได้ การที่จะให้ครูผู้ช่วยสามารถปฏิบัติงาน

Citation : Prathumsit, S., Sarnswang, S. and Suebnusorn Klaijumlang, W. (2023). Relationship between Self-

Management and Stress Factors of Pre-Service Teachers of Schools in Chonburi Province under the Secondary Education Service Area Office Chonburi Rayong. *Journal of Local Governance and*

Innovation. 7(2) : 299-314; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.39>

ได้หลากหลายด้าน ผู้บริหารควรส่งเสริมการพัฒนาความรู้และทักษะต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ประกอบกับครูผู้ช่วยควรฝึกประเมินระดับความสำเร็จการปฏิบัติงานของตนเอง เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น นอกจากนี้ครูผู้ช่วยควรหมั่นฝึกให้ตนเองคิดในทางบวก ใช้เหตุผลและสติแทนการใช้อารมณ์ หมั่นสร้างกำลังใจให้กับตนเองเมื่อกำลังเผชิญหน้ากับปัญหา หรือข้อเท็จจริงที่จะส่งผลให้การทำงานและการดำเนินชีวิตของครูผู้ช่วยประสบความสำเร็จ

1.2. ด้านความเครียด สถานศึกษาควรลดปริมาณงานที่มอบหมายให้ครูผู้ช่วยปฏิบัติ โดยอาจจะลดภาระงานเอกสารที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน หลีกเลี่ยงการดึงครูผู้ช่วยออกจากห้องเรียน ให้ครูผู้ช่วยได้ปฏิบัติหน้าที่หลักในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนรวมทั้งการกำหนดปฏิทินที่แสดงให้เห็นถึงวันและเวลาของการส่งงานที่ชัดเจน นอกจากนี้ครูผู้ช่วยควรมีทักษะการปรับตัวที่ดี หากรู้ว่าตนเองปฏิบัติตามเป้าหมายไม่ได้ให้ลดเป้าหมายที่ตั้งไว้เพื่อลดความกดดันภายในตนเอง หรือการเสริมแรงตนเองอาจทำได้โดยการเปลี่ยนมุมมองเมื่อเกิดปัญหาในการทำงาน เช่น ครูผู้ช่วยสามารถปรับมุมมองว่าการเผชิญกับปัญหาเป็นการเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส จะทำให้ความกดดันภายในตนเองของครูผู้ช่วยลดลงซึ่งเป็นสาเหตุของความเครียด

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการตนเองกับปัจจัยความเครียด สถานศึกษาควรมีนโยบายให้บุคคลแวดล้อมในงานมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย เพื่อสร้างความเข้าใจในการประเมินตนเองของผู้ช่วยให้ชัดเจน นอกจากนี้ครูผู้ช่วยควรตั้งเป้าหมายในการทำงานที่ไม่สูงเกินความสามารถของตนเอง รวมทั้งเสริมแรงตนเองโดยการให้ผลตอบแทนหรือกำลังใจแก่ตนเองหลังจากที่ทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์แล้วหรือปฏิบัติงานสำเร็จแล้ว เพื่อลดความกดดันภายในตนเองที่เป็นสาเหตุของการเกิดความเครียด

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาสาเหตุที่ทำให้เกิดความเครียดในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาของครูที่ลาออก

2.2 ควรศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาความเครียดของครูผู้ช่วย โดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อได้ข้อมูลเชิงลึก

2.3 ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมทักษะการจัดการตนเองของครูผู้ช่วย

Citation : สกฤษณ์ ประทุมสิทธิ์, สุภารัตน์ สารสว่าง และวรรณวิศา สืบบุญธรรม คล้ายจำแลง. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่าง

จัดการตนเองกับปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 299-314;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.39>

เอกสารอ้างอิง (References)

- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2560). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิชาภา เจริญรูป และณัฐพงษ์ จรทะผา. (2560). **แนวทางการพัฒนานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสู่ความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21**. คณะครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- นรรัชต์ ฝันเชียร. (2564). **เมื่อความเครียดของครูมีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.trueplookpanya.com/education/content/85895/-teaartedu-teaart-> สืบค้น 25 ตุลาคม 2565.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประเสริฐ อุไร. (2559). **แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานกรณีศึกษาบริษัทเอจีซีเอโตโมทียุโรป จำกัด**. สารนิพนธ์นี้หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก.
- ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆาร. (2564). **แนวปฏิบัติ 8 ประการในการกำกับควบคุมตนเอง**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://dpiyanan.com/2021/08/19/8-ways-to-improve-self-regulation/>. สืบค้น 14 พฤศจิกายน 2565.
- พรธิดา เทพประสิทธิ์ และวิโรจน์ เกษภูาลักษณ์. (2561). **ความสามารถในการพัฒนาตนเองที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานผ่านบุคลิกภาพแบบประนีประนอมของพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน**. วารสารปัญญาภิวัฒน์. 10(1) : 107-120.
- พริษฐ์ วัชรสินธุ และธีรศักดิ์ จิระตราชู. (2564). **วิบาकरणระบบการศึกษาไทย สู่ข้อเสนอ 6 มาตรการ (6 Re's) เพื่อหาทางออกร่วมกันในช่วงโควิด**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://workpointtoday.com/covid-policy-lab-education/>. สืบค้น 3 ธันวาคม 2565.
- ภานุมาศ พฤษชาติ. (2556). **ความเครียดของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.

Citation : Prathumsit, S., Sarnswang, S. and Suebnusorn Klaijumlang, W. (2023). Relationship between Self-

Management and Stress Factors of Pre-Service Teachers of Schools in Chonburi Province under the Secondary Education Service Area Office Chonburi Rayong. **Journal of Local Governance and Innovation**. 7(2) : 299-314; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.39>

วรารัตน์ พัฒนวรเศรษฐ์. (2565). การตั้งเป้าหมายความสำเร็จตามแนวโพธิ์สัตตจริยา. วารสารบาฬศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์. 8(3) : 57-71.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2562). ระบบการบริหารผลการปฏิบัติงาน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.ocsc.go.th/pm>. สืบค้น 17 มกราคม 2566.

สุดแสง หมื่นราม. (2554). ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

อรรถกฤษ ฝ่องคณะ. (2560). แนวทางการแก้ไขปัญหาความเครียดของครูในโรงเรียนเศรษฐเสถียรในพระราชูปถัมภ์. งานนิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

อจศรา ประเสริฐสิน, วรัญญา ร่มแสง และปัญญากรณ์ วีระพงษ์นันท์. (2561). แนวคิดและพฤติกรรมบ่งชี้ในเรื่องการจัดการตนเองอย่างสร้างสรรค์. วารสารสุขศึกษา. 41(2) : 18-28.

Cronbach, L. J. (1974). *Essentials of psychological testing*. 3rd ed. New York : Harper and Row.

Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 607-610.

HREX Thailand. (2022). 20 เคล็ดลับกับการสร้างสมดุลให้ชีวิตและการทำงาน (Work Life Balance). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://th.hrnote.asia/personnel-management/190725-work-life-balance/>. สืบค้น 18 มกราคม 2566.

UNICEF. (2001). What is the Life Skills Approach ?. Explore Ideas Articles, Opinions, and Research about Teaching and Learning. [Online]. Available : <https://www.unicef.org/eca/media/10271/file>. สืบค้น 25 มกราคม 2566

Citation : สกฤตน์ ประทุมสิทธิ์, สุดารัตน์ สารสว่าง และวรรณวิศา สืบบุญสรณ์ คล้ายจำแลง. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการตนเองกับปัจจัยความเครียดของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 299-314;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.39>

การรับรู้การสื่อสารการตลาด และพฤติกรรมการทำบุญของพุทธศาสนิกชน ในเขตจังหวัดนครสวรรค์

Marketing Communication Perception and Merit Making Behavior of Buddhist in Nakhon Sawan Province

ประกายใจ อรจันทร์^{1*} และจารุวรรณ กมลสินธุ์²
Pakaychai Orachan^{1*} and Charuwan Kamonsin²

Received : April 26, 2023; Revised : June 1, 2023; Accepted : June 2, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการรับรู้การสื่อสารการตลาดของพุทธศาสนิกชนในเขตจังหวัดนครสวรรค์ (2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการทำบุญของพุทธศาสนิกชนในเขตจังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้ระเบียบวิธีเชิงปริมาณด้วยการสำรวจ ด้วยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล จากพุทธศาสนิกชนในเขตจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพพนักงานเอกชน รายได้ 5,001 – 10,000 บาท สถานภาพโสด และเข้าวัดทำบุญ 1-2 ครั้ง/เดือน รับรู้การสื่อสารการตลาดผ่านสื่อมวลชน โดยผ่านหอกระจายข่าวของวัด/หอกระจายข่าวหมู่บ้านมากที่สุด รองลงมาคือ เฟซบุ๊กและสื่อโทรทัศน์ และโฆษณาจอ LED/จอดิจิทัลน้อยที่สุด และรับรู้การสื่อสารการตลาดที่ไม่ผ่านสื่อมวลชน ผ่านถังผ้าป่ามากที่สุด รองลงมาคือกิจกรรมต่างๆที่วัดจัดขึ้น และไลน์ (Line) น้อยที่สุด มีพฤติกรรมการทำบุญด้านทาน คือ ถวายสังฆทานมากที่สุด ด้านศีล

¹คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น; Faculty of Communication Arts, Sripatum University KhonKhaen, Thailand.

²คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา; Faculty of Humanities and Social Sciences, Chaopraya University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : Pakaychai.or@spu.ac.th

Citation : Orachan, P. and Kamonsin, C. (2023). Marketing Communication Perception and Merit Making

Behavior of Buddhist in Nakhon Sawan Province. *Journal of Local Governance and Innovation*.

7(2) : 315-330; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.40>

คือ ป่วยยาก/ป่วยปลามากที่สุด ด้านภาวนา คือเป็นจิตอาสาสอนธรรมะมากที่สุด และการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศ การศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกันมีการรับรู้การสื่อสารการตลาดที่ไม่ผ่านสื่อมวลชนแตกต่างกัน เมื่อทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า ระหว่างการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา กับมัธยมศึกษา/ปวช. การศึกษาประถมศึกษา กับมัธยมศึกษา/ปวช. การศึกษามัธยมศึกษา/ปวช. กับอนุปริญญา/ปวส. และการศึกษามัธยมศึกษา/ปวช. กับปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และระหว่างนักเรียน/นักศึกษา กับพนักงานเอกชน และข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจกับพนักงานเอกชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

คำสำคัญ (Keywords) : การรับรู้, การสื่อสารการตลาด, พฤติกรรมการทำบุญ

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the perception of marketing communication among Buddhists in Nakhon Sawan Province; and (2) to study the behavior of merit making among Buddhists in Nakhon Sawan Province by using a quantitative methodology with surveys and using questionnaires as a data collection tool from Buddhists in Nakhon Sawan Province. The total number of people is 400. The results showed that most of the respondents were female and had a bachelor's degree. They were also private employees who earn 5,001–10,000 baht, have single status, and attend temples to make merit 1-2 times a month. The perception of marketing communication through mass media. it was found that most were perceived through the temple/village broadcasting tower, followed by awareness through Facebook and television media, and those recognized through advertisements on the LED screen/digital display are minimal and perception of marketing communication without mass media. it was found that the highest perception was through the Phapa bin, followed by the perception of various activities organized by the temple. And the least perceived through Line. The alms-giving behavior, it was found that the consecration was the highest. The merit-making behavior, it was found that the most birds and fish released were found. The behavior of merit-making in prayer, it was discovered that being a volunteer to teach Dharma was the most important.

Citation : ประกายใจ อรจันทร์ และจารุวรรณ กมลสินธุ์. (2566). การรับรู้การสื่อสารการตลาด และพฤติกรรมการทำบุญของ

พุทธศาสนิกชนในเขตจังหวัดนครสวรรค์. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 315-330;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.40>

From hypothesis testing, it was found that respondents of different genders, education, and occupations had different perceptions of non-media marketing communications. By the test results to compare the mean of each pair, it was found that, there was a statistically significant difference between lower than primary and secondary education/vocational certificate, between the primary and secondary education/vocational certificate and secondary/ vocational certificate and diploma/high vocational certificate, and between the level of secondary education/vocational certificate and a bachelor's degree. The results of the test that compared average pairs showed that there were statistically different results between students and private employees and between government employees and private employees.

Keywords : Perception, Marketing Communication, Behavior of Merit Making

บทนำ (Introduction)

พุทธศาสนาเข้ามาสู่ประเทศไทยเมื่อประมาณ พ.ศ. 236 ซึ่งเป็นดินแดนสุวรรณภูมิในขณะนั้น และมีความมั่นคงในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน พุทธศาสนาจึงเป็นแหล่งกำเนิดวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของคนไทย มีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรมของคนไทยอย่างลึกซึ้ง อาทิ การมีนิสัยเอื้อเฟื้อ ความเป็นคนใจคอเยือกเย็น รักสงบ เป็นต้น รวมถึงการดำเนินชีวิตของคนไทยทั้งด้านเศรษฐกิจ การศึกษา ศิลปกรรม ประเพณี วัฒนธรรม และการเมืองการปกครอง จึงกล่าวได้ว่าสังคมไทยมีความผูกพันกับพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง ซึ่งพระพุทธศาสนาเป็นหนึ่งในสถาบันหลักของชาติ เป็นเอกลักษณ์ และเป็นมรดกสำคัญของชาติไทย (พระมหาทองสุข สุภโรดม (แสงดาว), 2545; สิริวรรณ ศรีพหล, 2554)

การทำบุญถือเป็นเครื่องสื่อถึงธรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งในพระพุทธศาสนา และยิ่งเมื่อพระพุทธศาสนาเข้ามารุ่งเรืองในสังคมไทย คำว่า “บุญ” ก็ยิ่งมีความสำคัญโดดเด่นเป็นพิเศษ เชื่อเรื่องการทำบุญของพุทธศาสนิกชนที่ปลูกฝังกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ การทำบุญถือว่าเป็นการบริจาคทาน เป็นมหากุศลอันยิ่งใหญ่ตามความเชื่อเรื่องบารมี 10 ทศ ซึ่งเป็นไปตามหลักคำสอนเรื่องบุญกิริยาวัตถุ 3 ที่หมายถึงหลักการทำความดี 3 อย่าง ประกอบด้วย ทาน ศีล และภาวนา (พระคมสัน รุจิธเมธโส และคณะ, 2561) นอกจากนี้การทำบุญยังถือเป็นรายได้หลักของวัด เพื่อนำมาเป็น

Citation : Orachan, P. and Kamonsin, C. (2023). Marketing Communication Perception and Merit Making

Behavior of Buddhist in Nakhon Sawan Province. *Journal of Local Governance and Innovation*.

7(2) : 315-330; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.40>

ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าบูรณปฏิสังขรณ์ เป็นต้น เนื่องจากวัดแทบจะไม่ได้รับการสนับสนุนเรื่องค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จากรัฐบาลหรือพระมหากษัตริย์หรือผู้สร้างวัดดังเช่นในสมัยก่อน (ดิษยภรณ์ ศรีราษฎร์, 2545)

แต่ปัจจุบันพฤติกรรมและรูปแบบการทำบุญได้เปลี่ยนวิถีจากอดีตไปอย่างสิ้นเชิง ค่านิยมการทำบุญเปลี่ยนไปในรูปแบบของการบริจาคทาน บริจาคเงินเพื่อการกุศล บริจาคเพื่อสร้างสิ่งก่อสร้าง เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล เป็นต้น โดยผลการวิจัยพฤติกรรมการทำบุญส่วนใหญ่บริจาคเงินให้แก่องค์กรต่างๆ มากถึงร้อยละ 68 ซึ่งเป็นอันดับ 5 ของโลก รองคือช่วยเหลือคนแปลกหน้า ร้อยละ 51 และเป็นอาสาสมัครร้อยละ 19 (พฤติกรรมการให้การทำบุญของคนไทย ปี 2561, 2561) ทำให้การทำบุญกับวัดน้อยลง ประกอบกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมามาประเทศไทยตกอยู่ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด -19 ยิ่งทำให้ค่าใช้จ่ายในการทำบุญแต่ละครั้งของประชาชนกว่า 70 % ทำบุญครั้งละไม่เกิน 200 บาท และยังเป็นสาเหตุที่ทำให้คนไทยเดินทางทำบุญลดลง (Pariyakorn, 2563) สิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อรายได้ของวัด ทำให้วัดจำเป็นต้องนำการสื่อสารการตลาดเข้ามาช่วยในการทำการสื่อสารกับพุทธศาสนิกชนเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนให้มากที่สุด ซึ่งเสรี วงษ์มณฑา (2547) ได้อธิบายว่าการสื่อสารการตลาดเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำการตลาดให้บรรลุผล เป็นการวางแผนภายใต้แนวความคิดการใช้การสื่อสารหลาย ๆ รูปแบบ เช่น การโฆษณา การขายโดยบุคคล การส่งเสริมการขาย การประชาสัมพันธ์ การตลาดทางตรง การจัดกิจกรรมพิเศษ เป็นต้น หากสามารถสื่อสารการตลาดได้สมบูรณ์จะทำให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ เกิดรายได้ที่เพิ่มขึ้น และส่งผลต่อกำไรที่เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของอมร วิทย์กิจเวช (2560) ที่พบว่า วัดได้ใช้สื่อมวลชนเป็นช่องทางการประชาสัมพันธ์บอกบุญเพื่อเชิญชวนบริจาคทรัพย์ โดยมีวัตถุประสงค์บางประการ เช่น การบอกบุญสร้างศาลา สร้างห้องน้ำ สร้างพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น หากพุทธศาสนิกชนรับรู้การสื่อสารการตลาดของวัดมากก็มีแนวโน้มที่จะเข้าวัดทำบุญมาก เพราะการรับรู้เป็นการเปิดโอกาสสู่การเรียนรู้ และจะนำไปสู่ทัศนคติ ความเชื่อ จนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ (บัณฑิต เภาวัฒนา, 2548)

จังหวัดนครสวรรค์มีวัดมากถึง 881 วัด มีผู้นับถือศาสนาพุทธมากถึงร้อยละ 99.79 (สำนักงานสถิติจังหวัดนครสวรรค์, 2560) ผู้วิจัยจึงสนใจว่าพุทธศาสนิกชนในเขตจังหวัดนครสวรรค์

มีการรับรู้การสื่อสารการตลาดที่ทางวัดนำมาใช้อย่างไร และพุทธศาสนิกชนในเขตจังหวัดนครสวรรค์มีพฤติกรรมการทำบุญอย่างไร

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิจัยเรื่องการรับรู้การสื่อสารการตลาด และพฤติกรรมการทำบุญของพุทธศาสนิกชนในเขตจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อผลการวิจัยที่ได้ วัด สถานปฏิบัติธรรม องค์การทางพระพุทธศาสนา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินการประชาสัมพันธ์ รวมถึงกรมการศาสนาสามารถนำไปใช้กำหนดนโยบายการดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้แก่วัด สถานปฏิบัติธรรม และองค์การทางศาสนาได้ รวมถึงยังเป็นการขยายขอบเขตองค์ความรู้ด้านการสื่อสารกับศาสนาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการรับรู้การสื่อสารการตลาดของพุทธศาสนิกชนในเขตจังหวัดนครสวรรค์คลิกเพิ่มรายละเอียด
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการทำบุญของพุทธศาสนิกชนในเขตจังหวัดนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) แบบสำรวจ (Survey Research) ประชากร ได้แก่ พุทธศาสนิกชนในเขตจังหวัดนครสวรรค์ที่นับถือศาสนาพุทธจำนวน 1,069,691 คน โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างอ้างอิงจากตารางสำเร็จรูปของ ทาโรยามาเน (Taro Yamane) ที่ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน $\pm 5\%$ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) แบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) ด้วยการแบ่งออกเป็นอำเภอ ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยวิธีจับฉลากเลือกมา 4 อำเภอ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำมาคำนวณสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง และลงพื้นที่เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ตอน คือ 1) ข้อมูลทั่วไป 2) การรับรู้การสื่อสารการตลาด 3) พฤติกรรมการทำบุญ และ 4) ข้อเสนอแนะ โดยผู้วิจัยพิจารณาความสอดคล้องข้อคำถามกับคุณลักษณะของตัวแปรที่ต้องการวัด และหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) โดยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ หลังจากนั้นนำไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพุทธศาสนิกชน

Citation : Orachan, P. and Kamonsin, C. (2023). Marketing Communication Perception and Merit Making

Behavior of Buddhist in Nakhon Sawan Province. *Journal of Local Governance and Innovation*.

7(2) : 315-330; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.40>

จำนวน 30 คน แล้วนำทดสอบไปวิเคราะห์ประสิทธิภาพและหาค่าความเชื่อมั่น คำนวณตามสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยใช้เกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป ผลปรากฏว่าแบบสอบถามมีค่าแอลฟา (α) คือ 0.89 ทั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วย t-test F-test และ LSD

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน รายได้ 5,001 – 10,000 บาท สถานภาพโสด และเข้าวัดทำบุญ 1-2 ครั้ง/เดือน มีการรับรู้การสื่อสารการตลาดผ่านที่สื่อมวลชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีการรับรู้ผ่านหอกระจายข่าวของวัด/หอกระจายข่าว หมู่บ้านมากที่สุด รองลงมาคือการรับรู้ผ่านเฟซบุ๊กและสื่อโทรทัศน์ และมีการรับรู้ผ่านโฆษณาจอ LED/จอดิจิตอล ในระดับน้อยที่สุด และมีการรับรู้การสื่อสารการตลาดที่ไม่ผ่านสื่อมวลชนภาพ รวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีการรับรู้ผ่านถึงผ้าป่ามากที่สุด รองลงมา คือการรับรู้ผ่านกิจกรรมต่างๆที่วัดจัดขึ้น และมีการรับรู้ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ (Application Line) น้อยที่สุด

ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการทำบุญด้านทานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีการถวายสังฆทานมากที่สุด รองลงมาคือการทอดกฐินหรือทอดผ้าป่า และมีการถวายเครื่องใช้สอยภายในวัดน้อยที่สุด และพฤติกรรมการทำบุญด้านศีลโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีการปล่อยนก/ปล่อยปลามากที่สุด รองลงมาคือการช่วยเหลือสัตว์ต่างๆภายในวัด และน้อยที่สุดคือบวชพระ-เณรภาคฤดูร้อน รวมถึงพฤติกรรมการทำบุญด้านภาวนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการเป็นจิตอาสาสอนธรรมะมากที่สุด รองลงมาคือการปฏิบัติธรรม และน้อยที่สุดคือ บริจาคหนังสือธรรมะ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 1 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากรกับการรับรู้การสื่อสารการตลาดที่ผ่านสื่อมวลชนและไม่ผ่านสื่อมวลชน

ลักษณะทางประชากร	ผ่านสื่อมวลชน				ไม่ผ่านสื่อมวลชน			
	$\bar{X}$	S.D.	F/t	Sig	$\bar{X}$	S.D.	F/t	Sig
เพศ								
ชาย	2.748	.601	1.271*	.041	3.136	.674	2.054*	.041
หญิง	2.666	.663			2.983	.777		
อายุ								
15 – 19 ปี	2.87	0.616	1.583	0.075	3.00	0.516	0.880	0.458
20 – 24 ปี	2.72	0.609			3.06	0.838		
25 – 29 ปี	2.62	0.731			3.01	0.725		
30 – 34 ปี	2.86	0.556			3.15	0.686		
35 – 39 ปี	2.79	0.571			3.18	0.676		
40 – 44 ปี	2.72	0.717			3.04	0.789		
45 – 49 ปี	2.41	0.646	1.583	0.075	2.87	0.766	0.880	0.458
50 – 54 ปี	2.54	0.639			2.88	0.782		
55 – 59 ปี	2.58	0.218			3.28	0.449		
60 ปี ขึ้นไป	2.50	0.582			2.80	0.722		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	ผ่านส้อมวลชน				ไม่ผ่านส้อมวลชน			
	$\bar{X}$	S.D.	F/t	Sig	$\bar{X}$	S.D.	F/t	Sig
ระดับการศึกษา								
ต่ำกว่าประถมศึกษา	2.78	.615			3.27	.917		
ประถมศึกษา	2.68	.642			3.18	.783		
มัธยมศึกษา / ปวช.	2.54	.642			2.83	.821		
อนุปริญญา / ปวส.	2.85	.569	2.145	.051	3.20	.636	3.043	.030*
ปริญญาตรี	2.70	.665			3.04	.668		
สูงกว่า	2.74	.591			3.033	.688		
ปริญญาตรี								
รายได้								
น้อยกว่าหรือเท่ากับ					3.15	.709		
5,000 บาท	2.81	.553						
5,001 – 10,000 บาท	2.58	.713			2.94	.862		
10,001 – 15,000 บาท	2.64	.590			3.04	.644		
15,001 – 20,000 บาท	2.76	.601			3.05	.719		
20,001 – 25,000 บาท	2.81	.823	1.561	.207	2.95	.799	0.919	.395
25,000 – 30,000 บาท	2.95	.543			3.33	.360		
30,001 บาท								
ขึ้นไป	2.69	.737			3.16	.680		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Citation : ประกายใจ อรจันทร์ และจากรุวรรณ กมลสินธุ์. (2566). การรับรู้การสื่อสารการตลาด และพฤติกรรมการทำบุญของ

พุทธศาสนิกชนในเขตจังหวัดนครสวรรค์. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 315-330;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.40>

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะทาง ประชากร	ผ่านสื่อมวลชน				ไม่ผ่านสื่อมวลชน			
	$\bar{X}$	S.D.	F/t	Sig	$\bar{X}$	S.D.	F/t	Sig
อาชีพ								
นักศึกษา / นักเรียน	2.80	.592			3.05	.829		
ข้าราชการ/ พนักงาน	2.78	.656			3.17	.578		
รัฐวิสาหกิจ								
ธุรกิจส่วนตัว	2.66	.732	1.672	.130	3.03	.809	3.524**	.001
พนักงานเอกชน	2.56	.665			2.85	.707		
เกษตรกร	2.74	.481			3.28	.573		
ไม่ได้ประกอบ อาชีพ	2.67	.612			2.78	.869		
สถานภาพ								
โสด	2.72	.626			3.02	.757		
สมรส	2.64	.651	2.320	.103	3.05	.714	0.667	.510
หม้าย/หย่าร้าง	2.97	.622			3.24	.730		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 แสดงการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธี LSD ของการศึกษากับการรับรู้การสื่อสารการตลาดที่ไม่ผ่านสื่อมวลชน

การสื่อสาร การตลาดที่ไม่ ผ่านสื่อมวลชน	ค่า เฉลี่ย	ต่ำกว่า ประม ศึกษา	ประม ศึกษา	มัธยม ศึกษา/ ปวช.	อนุปริญา ๑ / ปวส.	ปริญญา ตรี	สูงกว่า ปริญญา ตรี
ต่ำกว่า	3.27	-	-0.08939	-0.44180*	-0.06999	-0.22340	-0.23939
ประมศึกษา							
ประมศึกษา	3.18		-	-0.35241*	.01941	-0.13401	-0.15000
มัธยมศึกษา / ปวช.	2.83			-	.37181*	.21840*	.20241
อนุปริญา / ปวส.	3.20				-	-0.15342	-0.16941
ปริญญาตรี	3.04					-	-0.01599
สูงกว่า ปริญญาตรี	3.03						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 แสดงการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD ของอาชีพกับการรับรู้การสื่อสารการตลาดที่ไม่ผ่านสื่อมวลชน

การสื่อสาร การตลาดที่ไม่ ผ่าน สื่อมวลชน	ค่าเฉลี่ย	นักศึกษา/ นักเรียน	ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	ธุรกิจ ส่วนตัว	พนักงาน เอกชน	เกษตรกร	ไม่ได้ ประกอบ อาชีพ
นักศึกษา / นักเรียน	3.05	-	-0.01825	-0.13984	-0.24027*	-0.05928	-0.13341
ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	3.17		-	-0.12158	-0.22202*	-0.04103	-0.11515

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Citation : ประกายใจ อรจันทร์ และจาวรรณ กมลสินธุ์. (2566). การรับรู้การสื่อสารการตลาด และพฤติกรรมการทำบุญของ

พุทธศาสนิกชนในเขตจังหวัดนครสวรรค์. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 315-330;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.40>

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การสื่อสาร การตลาดที่ ไม่ผ่าน สื่อมวลชน	ค่าเฉลี่ย	นักศึกษา /นักเรียน	ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	ธุรกิจ ส่วนตัว	พนักงาน เอกชน	เกษตรกร	ไม่ได้ ประกอบ อาชีพ
ธุรกิจส่วนตัว	3.03			-	-.10043	.08056	.00643
พนักงาน เอกชน	2.85				-	.18099	.10686
เกษตรกร	3.28					-	-.07413
ไม่ได้ ประกอบ อาชีพ	2.78						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจันทิมา พูลทรัพย์ (2559) เรื่องปัจจัยการตัดสินใจในการทำบุญของพุทธศาสนิกชนกรณีศึกษาวัดจำปา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และมีระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด ซึ่งศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2550) อธิบายไว้ว่าเพศหญิงมีแนวโน้ม มีความต้องการที่จะส่งและรับข่าวสารมากกว่าเพศชาย ทำให้เพศหญิงสามารถรับข้อมูลข่าวสารของวัดผ่านการสื่อสารการตลาดของวัดได้มากกว่าเพศชาย ทั้งนี้ การศึกษา (Education) ยังเป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความคิด ค่านิยม ทักษะคิดและพฤติกรรม แตกต่างกันไป ผู้ที่มีการศึกษาสูงจะได้เปรียบอย่างมากในการรับรู้สารที่ดี เพราะเป็นผู้มีความกว้างขวางและเข้าใจสารได้ดี

จากผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีการรับรู้การสื่อสารการตลาดผ่านสื่อมวลชน คือ หอกระจายข่าวของวัด/หอกระจายข่าวหมู่บ้านมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระใบฎีกา สะอาด สุทธิญาณ และคณะ (2563) ที่พบว่าประชาชนส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลข่าวสารของวัดทองนพ

Citation : Orachan, P. and Kamonsin, C. (2023). Marketing Communication Perception and Merit Making

Behavior of Buddhist in Nakhon Sawan Province. Journal of Local Governance and Innovation.

7(2) : 315-330; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.40>

คุณผ่านการประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ผ่านการขยายเสียงของวัด ทั้งนี้เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามมีความคุ้นเคยกับผู้ประกาศซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้นำชุมชนหรือพระสงฆ์ในวัด จึงสามารถกระตุ้นการรับรู้ได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับที่กันยา สุวรรณแสง (2544) ได้อธิบายว่าปัจจัยด้านจิตวิทยา คือ ประสบการณ์เดิมของผู้รับรู้มีผลต่อการรับรู้ตามลักษณะผู้รับรู้ และนอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการรับรู้การสื่อสารการตลาดที่ไม่ผ่านสื่อมวลชนโดยผ่านถึงผ้าป่ามากที่สุด ซึ่งถือเป็นข้อดีของการสื่อสารการตลาดที่ไม่ผ่านสื่อมวลชนที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในระดับเฉพาะส่วนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ถึงผ้าปายังถือเป็นเครื่องมือสื่อสารการตลาดประเภทการตกแต่ง ณ จุดซื้อ (Point-of-purchase Displays) ที่ทางวัดนำไปวางไว้ตามจุดต่างๆ เช่น ร้านค้า สำนักงาน เป็นต้น โดยนธกฤต วันตะเมธ (2555) ได้อธิบายว่าการตกแต่ง ณ จุดซื้อ มีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นความสนใจของกลุ่มเป้าหมายได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้คนไทยยังคุ้นเคยกับถึงผ้าป่า ที่ถือเป็นสัญลักษณ์ของการทำบุญในพระพุทธศาสนามาอย่างยาวนาน สอดคล้องกับที่กันยา สุวรรณแสง (2544) อธิบายไว้ว่าสิ่งเร้าที่มีคุณสมบัติและลักษณะที่สนองธรรมชาติในการรับรู้ของคน จะทำให้คนมีความตั้งใจในการรับรู้ดีขึ้น และจากผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการทำบุญด้วยการถวายสังฆทานมากที่สุด รองลงมาคือการทอดกฐินหรือทอดผ้าป่า และด้านภาวนา ได้แก่ การเป็นจิตอาสาสอนธรรมะ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระมหาสมชัยปริมุตโต พระครูสิริสุตตารักษ์ และพระมหาณัฐกิตติอนารโท (2562) เรื่องวิธีการทำบุญของชาวพุทธตำบลทุ่งใหญ่ ที่พบว่ามีการทำบุญ ตามประเพณี เช่น ทำบุญผ้าป่าสามัคคี บุญกฐิน และสอดคล้องกับแนวทางส่งเสริมการทำบุญด้วยสังฆทาน เป็นการถวายแก่หมู่สงฆ์ตั้งแต่ 4 รูปขึ้นไป และการทำบุญด้วยธรรมทานเป็นการให้ความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม

นอกจากนี้จากผลการวิจัยยังมีข้อค้นพบว่าพิธีกรรมต่างๆ เช่น การสะเดาะเคราะห์ อาบน้ำมนต์ เป็นต้น ยังส่งผลต่อการรับรู้ของพุทธศาสนิกชนในระดับมาก ซึ่งสามารถดึงดูดพุทธศาสนิกชนให้เข้าวัดมากขึ้น แสดงให้เห็นถึงความเชื่อที่คนไทยที่มีต่อพระพุทธศาสนา แต่ทั้งนี้พิธีกรรมบางอย่างอาจไม่ใช่รากฐานของพระพุทธศาสนา ถึงแม้จะสามารถสร้างการรับรู้ได้มากก็ตาม ดังนั้นวัดควรต้องคำนึงถึงการออกแบบพิธีกรรมต่างๆ ต้องอยู่บนรากฐานของพระพุทธศาสนา และขณะเดียวกันต้องสามารถดึงดูดใจพุทธศาสนิกชนได้ด้วย โดยพระมหาพชร กิตติวรเมธี (2564) ได้อธิบายถึงคุณลักษณะของพิธีกรรมที่ดี คือ เพื่อให้เกิดกุศล เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อ

ความสงบและร่มเย็นของสังคม ความสามัคคีของหมู่คณะ ความอยู่รอดของศาสนา สร้างศรัทธาในศาสนา กระบวนการ ตรงไปตรงมา เรียบง่าย ไม่ฟุ่มเฟือย และไม่มีพิธีการมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 วัดควรต้องมีเทคนิคการผลิตสื่อโฆษณาจอ LED/จอดิจิทัล ให้มีความน่าสนใจ และเลือกสื่อโฆษณา LED/จอดิจิทัล ที่สามารถเข้าถึงพุทธศาสนิกชนได้อย่างกว้างขวาง เพื่อสร้างการรับรู้ให้มากยิ่งขึ้น

1.2 วัดควรออกแบบพิธีกรรมต่างๆ ที่อยู่บนรากฐานของพระพุทธศาสนา เพื่อดึงดูดพุทธศาสนิกชนให้เข้าวัดมากขึ้น

1.3 วัดควรมีกิจกรรมในการนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ และมีความเฉพาะเจาะจงพุทธศาสนิกชนแต่ละ กลุ่มอายุให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเชิญชวนให้พุทธศาสนิกชนเข้าวัดทำบุญให้มากขึ้น

4) ควรมีการฝึกอบรมการสื่อสารให้แก่ไวยาวัจกร/ อุบาสก/อุบาสิกา/พระสงฆ์ เพื่อให้สามารถเป็นตัวแทนของวัดในการทำการสื่อสารไปสู่พุทธศาสนิกชนได้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาในมิติของสภาพการณ์และปัญหาการสื่อสารการตลาดของวัด พร้อมเสนอแนะแนวทางการ แก้ไข

2.2 ควรศึกษากลวิธีการนำเสนอเนื้อหาสารเพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำบุญ

2.3 ควรศึกษาในมิติของสถานปฏิบัติธรรม เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้เน้นศึกษาการรับรู้การสื่อสารการตลาดของวัดเท่านั้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กันยา สุวรรณแสง. (2544). **จิตวิทยาทั่วไป** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : รวมสาสน์.
- เครือข่ายจิตอาสา. (2561). **พฤติกรรมทำให้การทำบุญของคนไทย ปี 2561**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.volunteerspirit.org/?p=38582>. สืบค้น 5 กุมภาพันธ์ 2564.
- จันทิมา พูลทรัพย์. (2559). ปัจจัยการตัดสินใจในการทำบุญของพุทธศาสนิกชนกรณีศึกษาวัดจำปา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. **วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต**. 4(3) : 282-297.

Citation : Orachan, P. and Kamonsin, C. (2023). Marketing Communication Perception and Merit Making

Behavior of Buddhist in Nakhon Sawan Province. **Journal of Local Governance and Innovation**.

7(2) : 315-330; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.40>

- ติษยภรณ์ ศรีราษฎร์. (2545). การตลาดและผลต่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤกฤต วันตะเมธ. (2555). การสื่อสารการตลาด. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บัณฑิต เภาวัฒนา. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการปัญหาน้ำ เสียในคลองแม่ข้า ตำบลช้างคลาน เทศบาลนครเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พระคมสัน ฐิตเมธโส, พระครูปริมาณรัักษ์, พระครูสุนทรเจติยาภิวัฒน์, ภัทรพล ใจเย็น และพลวัฒน์ ชุมสุข. (2561). พระพุทธศาสนากิจการกระจายเศรษฐกิจที่ซ่อนเร้น. ในการประชุมวิชาการ การพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น และสังคม ระดับชาติ ครั้งที่ 17 และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 1. ระหว่างวันที่ 28-31 มกราคม 2561. หน้า 319-329. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระใบฎีกาสะอาด สุทธิญาโณ, เฉลียว บุรีภักดี, สมนึก ชูปานกลีบ และสุมาลี พงศ์ติยะไพพล. (2563). การรับรู้ข้อมูลการสื่อสารในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี. วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 8(1) : 15-31.
- พระมหาทองสุข สุภโรม (แสงดาว). (2545). อิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อวิถีไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระมหาพชร กิตติวรเมธี. (2564). การพัฒนาสังคมโดยใช้หลักความเชื่อด้านพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา. วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 8(7) : 40-49.
- พระมหาสมชัย ปริมุฑโต, พระครูสิริสุตาภรณ์ และพระมหาณัฐ กิตติอนารโท. (2562). แนวทางส่งเสริมการทำบุญของชาวพุทธตำบลทุ่งใหญ่ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. 7(ฉบับเพิ่มเติม) : 314-325.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2550). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บริษัทธีระฟิล์มและไซเท็ก จำกัด.

- สำนักงานสถิติจังหวัดนครสวรรค์. (2560). รายงานสถิติจังหวัดนครสวรรค์. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<http://nksawan.nso.go.th/images/attachments/article/335/statisticalReport60>.
สืบค้น 5 กุมภาพันธ์ 2564.
- สิริวรรณ ศรีพล. (2554). แนวการศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกลชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครู
สังคมศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอน วิชาวพระพุทธศาสนาในสถานศึกษา. นนทบุรี :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2547). ครบเครื่องเรื่องการสื่อสารการตลาด. กรุงเทพฯ : บริษัท ธรรมสาร
จำกัด.
- อมร วิทยกิจเวช. (2560). การนำเสนอพระพุทธศาสนาของสังคมไทยในยุคดิจิทัลผ่านสื่อ
หนังสือพิมพ์. การค้นคว้าอิสระ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- Pariyakorn. (2563). ผลสำรวจคนไทยทำบุญไหว้พระ กระตุ้นเศรษฐกิจเติบโตพุ่งสูง 1.8 หมื่น
ล้านบาทต่อปี. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<https://news.trueid.net/detail/2QW9awwP40z6>. สืบค้น 5 กุมภาพันธ์ 2564.

Citation : ประกายใจ อรจันทร์ และจารุวรรณ กมลสินธุ์. (2566). การรับรู้การสื่อสารการตลาด และพฤติกรรมการทำบุญของ

พุทธศาสนิกชนในเขตจังหวัดนครสวรรค์. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 315-330;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.40>

การรับรู้ภาพลักษณ์และส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ
ผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
Image Perception and Marketing mix that affects The
Purchasing Decisions of Herbal Products in Muang District
Chiang Mai Province

ธนกฤต นันตะ^{1*}
Tanakrit Nantah^{1*}

Received : May 10, 2023; Revised : May 20, 2023; Accepted : May 22, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการรับรู้ภาพลักษณ์ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และการตัดสินใจซื้อที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่ซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 400 คน โดยการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ในการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการหาค่าสมการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง มีสถานภาพ สมรส มีอายุระหว่าง 40 - 49 ปี ศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า อาชีพ พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน มีรายได้ 10,001 – 30,000 บาท และ ค่าเฉลี่ยปัจจัยการรับรู้ภาพลักษณ์ ปัจจัยส่วนประสมการตลาด ปัจจัยการตัดสินใจซื้อ อยู่ในระดับมากทุกปัจจัย และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ใน

¹นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ; Master student, Master of Business Administration, Faculty of Business Administration, Payap University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : twe_twe@outlook.com

Citation : Nantah, T. (2023). Image Perception and Marketing mix that affects The Purchasing Decisions of Herbal Products in Muang District Chiang Mai Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 331-344; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.41>

รูปของคะแนนดิบ (b) ของตัวแปรทั้ง 5 ตัว คือ ปัจจัยการรับรู้ภาพลักษณ์ (X_1) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดผลิตภัณฑ์ (X_2) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดราคา (X_3) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดช่องทางการจัดจำหน่าย (X_4) และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดการส่งเสริมการตลาด (X_5) ที่มีผลต่อปัจจัยการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค (Y) เมื่อทำการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ ปรากฏว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกค่า โดยตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปร นั้นสามารถพยากรณ์การตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค (Y) ได้ร้อยละ 53.20 สามารถนำไปเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$Y = 0.301 + 0.361 X_1 + 0.481 X_2 + 0.460 X_3 + 0.429 X_4 + 0.398 X_5$$

คำสำคัญ (Keywords) : การรับรู้ภาพลักษณ์, ส่วนประสมทางการตลาด, การตัดสินใจซื้อ

Abstract

This research aims to Examine Perception image factor Marketing mix and The Purchasing Decisions of Herbal Products in Muang District Chiang Mai Province. The sample group was consumers The Purchasing Decisions of Herbal Products in Muang District Chiang Mai Province The sample is 400 people. the collecting data tool is a questionnaire and data analysis using descriptive statistics, including, mean, and standard deviation, and inferential statistics, including Pearson and Multiple Linear Regression Analysis.

The results of this study revealed that most consumers were females, marital status 40 - 49 years, a bachelor's degree with a working as a private employees and the average monthly income were 10,001 – 30,000 baht. The Purchasing Decisions factors have the level importance at the high level. The coefficient analysis of forecasters of the five variables were the Perception image factor (X_1) Product Marketing mix factor (X_2) Price Marketing mix factor (X_3) Place Marketing mix factor (X_4) and Promotion Marketing mix factor (X_5). The purchasing decisions (Y) when testing for statistical. significance it appeared to be statistically significant at the level 0.01 all factors. The five independent variables can be

Citation : ธนกฤต นันต๊ะ. (2566). การรับรู้ภาพลักษณ์และส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย

ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 331-344;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgsrru.2023.41>

predicted the purchasing decisions (Y) as 53.20 percentage Multiple Linear Regression Analysis (R^2) can be written as a forecast equation as follows.

$$Y = 0.301 + 0.361 X_1 + 0.481 X_2 + 0.460 X_3 + 0.429 X_4 + 0.398 X_5$$

Keywords : Image Perception, Marketing mix, Purchasing Decisions

บทนำ (Introduction)

ตลาดสมุนไพรในโลกมีมูลค่ารวมกันประมาณ 9.18 หมื่นล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐ (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข, 2564) โดยประเทศที่มีมูลค่าทางการตลาดของสมุนไพรที่สูงได้แก่ ประเทศเยอรมนี ภูมิภาคเอเชีย ประเทศญี่ปุ่น และประเทศฝรั่งเศส สำหรับอัตราการขยายตัวของการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรในแต่ละประเภทอยู่ระหว่างร้อยละ 3-12 ซึ่งกลุ่มสินค้าที่มีศักยภาพมากที่สุดในตลาดสมุนไพร ได้แก่ อาหารเสริม (Nutraceuticals) และเวชสำอาง (Cosmeceuticals) นอกจากนี้ ประเทศที่กำลังพัฒนาเริ่มมีความตระหนักถึง ความสำคัญของการใช้สมุนไพรและยาแผนโบราณ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง คาดการณ์ว่า ตลาดสมุนไพรในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกจะเป็นตลาดสมุนไพรที่มีอัตราการขยายตัวที่มากที่สุด โดยอัตราการขยายตัวเฉลี่ยเป็นประมาณร้อยละ 9.1 ต่อปี (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข, 2564)

ตลาดสมุนไพรไทยและการใช้สมุนไพรในประเทศไทยโดยจากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2557 (กระทรวงสาธารณสุข และองค์การภาครัฐและเอกชน, 2564) พบว่า แม้ครัวเรือนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่สูงนัก (รายได้ครัวเรือนน้อยกว่า 10,000 บาท) ก็ยังคงมีบางส่วน (ร้อยละ 2.5 ของครัวเรือนที่มีฐานะทางการเงินระดับเดียวกัน) ที่พยายามหาผลิตภัณฑ์สมุนไพรต่างประเทศมาบริโภค และครัวเรือนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง (10,001-30,000 บาท) มีอยู่ร้อยละ 5 ที่ซื้อหาสมุนไพรจากต่างประเทศ และสัดส่วนดังกล่าวปรับตัวสูงขึ้นตามฐานะทางเศรษฐกิจ โดยสมุนไพรที่บริโภคมากที่สุดคือ โสมและเห็ดหลินจือ ส่วนอุตสาหกรรม เครื่องสำอางนั้น มีมูลค่าการส่งออกเครื่องสำอาง 140,000 ล้านบาท (กระทรวงสาธารณสุข และองค์การภาครัฐและเอกชน, 2564)

จากข้อมูลเบื้องต้นผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของสมุนไพรไทย ปัจจุบัน ความต้องการใช้สมุนไพรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งความต้องการในการบริโภคเพื่อการสร้างเสริมและดูแลสุขภาพของประชาชนรวมถึงความต้องการในการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของสมุนไพรต่าง ๆ เพื่อ

Citation : Nantah, T. (2023). Image Perception and Marketing mix that affects The Purchasing Decisions of

Herbal Products in Muang District Chiang Mai Province. *Journal of Local Governance and*

Innovation. 7(2) : 331-344; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.41>

ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค และสร้างความหลากหลายในการใช้ประโยชน์จากสมุนไพร ๆ ส่งผลให้สมุนไพรถูกนำไปใช้ในอุตสาหกรรมหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป อุตสาหกรรมผลิตยาแผนไทย อุตสาหกรรมผลิตยาพัฒนาจากสมุนไพร และอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สมุนไพรรูปแบบต่าง ๆ เช่น สารสกัดจากสมุนไพรเครื่องสำอาง และผลิตภัณฑ์สปา โดยสมุนไพรบางรายการเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคจำนวนมาก การรับรู้ภาพลักษณ์และส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่ต้องศึกษาถ้าผู้ประกอบการทราบถึงการรับรู้ภาพลักษณ์และส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่จะทำให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้มากยิ่งขึ้น และผู้ประกอบการสามารถสร้างรายได้มหาศาลให้กับประเทศได้อีกด้วย ผู้วิจัยจึงจะศึกษางานวิจัยเรื่อง การรับรู้ภาพลักษณ์และส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาการรับรู้ภาพลักษณ์ที่ส่งผลต่อตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยให้ข้อเสนอแนะความคิดเห็นในเรื่องของการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย ที่ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายและการดำเนินการ ด้านการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรโดยสื่อสารเพื่อให้ความรู้ที่ถูกต้องในการใช้สมุนไพร สร้างภาพลักษณ์ “แพทย์แผนไทย” และ “การรักษาด้วยสมุนไพรไทย” รวมทั้งให้การศึกษาเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีในการใช้สมุนไพรต่อผู้บริโภคอีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ภาพลักษณ์ที่ส่งผลต่อตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยของผู้บริโภคในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

Citation : ธนกฤต นันต๊ะ. (2566). การรับรู้ภาพลักษณ์และส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย

ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 331-344;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgsrru.2023.41>

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่มีรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาถึง การรับรู้ภาพลักษณ์และส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ขนาดตัวอย่างและวิธีการคัดเลือกตัวอย่าง ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากไม่สามารถระบุจำนวนประชากรเป็นจำนวนที่แน่นอน ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบสะดวก สามารถคำนวณได้จาก ใช้สูตรการคำนวณของ (Ken Black, 2007) จำนวน 400 ตัวอย่าง

เครื่องมือการวิจัย ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน 400 ตัวอย่าง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 5 ส่วน ประกอบไปด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการรับรู้ภาพลักษณ์การวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมการตลาด ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะในเรื่องของการรับรู้ภาพลักษณ์และส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

การทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทำการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด เพื่อนำไปทดลองใช้ (Pre-test) ว่าคำถามในแต่ละข้อและในแต่ละส่วนของแบบสอบถามสามารถสื่อความหมายได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยต้องการหรือไม่ โดยวิธีหาค่า Cronbach's Alpha โดยการทดสอบจะนำแบบทดสอบไปเก็บกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ตัวอย่าง และนำมาทดสอบ โดยค่าที่ยอมรับได้มากกว่า 0.7 ขึ้นไป ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม คือ 0.891 ถือว่าข้อคำถามมีความเชื่อมั่น

การเก็บรวบรวมข้อมูล ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) รวบรวมได้จากการออกแบบสอบถาม ซึ่งสอบถามความคิดเห็นของผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่โดยสุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ราย และการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างโดยหลังจากผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบคุณภาพผ่านผู้เชี่ยวชาญและ

ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแล้ว ผู้วิจัยได้มีการสร้างขึ้นในระบบแบบสอบถามออนไลน์ ระยะเวลาการเก็บแบบสอบถามในช่วงเดือน มกราคม 2565 โดยที่ผู้วิจัยได้นำระบบแบบสอบถามออนไลน์ดังกล่าวนำไปให้ผู้บริกตอบแบบสอบถามในกลุ่มเฟสบุ๊ค กลุ่มช่วยทำแบบสอบถามงานวิจัย เพื่อการพัฒนาที่ดีขึ้นและกลุ่มอาสาสมัครใจดี ช่วยตอบแบบสอบถาม ซึ่งกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อได้จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามครบตาม จำนวน 400 ชุด ผู้วิจัยจะยุติการเก็บข้อมูล และทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาเพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ และอภิปรายผลการศึกษาโดยใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูป และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จะทำการศึกษาโดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อในผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จากวารสาร บทความ และงานวิจัยต่าง ๆ และหนังสือที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้ทั้งหมดโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัย โดยใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficients) การถดถอยพหุคูณ เพื่อสร้างสมการทำนายการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง มีสถานภาพ สมรส มีอายุระหว่าง 40 - 49 ปี ศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า อาชีพ พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน มีรายได้ 10,001 – 30,000 บาท เลือกรูปแบบ ผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในรูปยาแผนปัจจุบัน หมายถึง ยาที่ผลิตจากพืชหรือสมุนไพรตามกระบวนการผลิต จะอยู่ในรูปยาเม็ด ยาเม็ดเคลือบ ยาแคปซูลและยาผง มีความถี่ในการใช้ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรไทย ใช้มากกว่า 1 เดือนต่อครั้ง ซื้อผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรไทยจากร้านค้าทั่วไป เหตุผลที่ซื้อผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรไทย คือ รักษาโรคและบำรุงร่างกาย

Citation : ธนกฤต นันติ๊ะ. (2566). การรับรู้ภาพลักษณ์และส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย

ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 331-344;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgrisru.2023.41>

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยภาพรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการรับรู้ภาพลักษณ์

ปัจจัยการรับรู้ภาพลักษณ์	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
ด้านภาพลักษณ์ของบริหารจัดการองค์กร	3.45	0.449	มาก
ด้านภาพลักษณ์ขององค์กรหรือสถาบัน	3.51	0.429	มาก
ด้านภาพลักษณ์ สินค้าหรือบริการ	3.73	0.334	มาก
ด้านภาพลักษณ์ที่มีต่อตราสินค้า	3.96	0.416	มาก
รวม	3.66	0.296	มาก

2. การรับรู้ภาพลักษณ์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า จากตารางที่ 1 ภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.66 อยู่ในระดับมาก ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการรับรู้ ด้านภาพลักษณ์ที่มีต่อตราสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.96) ด้านภาพลักษณ์สินค้าหรือบริการ(ค่าเฉลี่ย 3.73) ด้านภาพลักษณ์ขององค์กรหรือสถาบัน (ค่าเฉลี่ย 3.51) ด้านภาพลักษณ์ของบริหารจัดการองค์กร (ค่าเฉลี่ย 3.45) ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกด้าน ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยภาพรวมปัจจัยส่วนประสมการตลาด

ปัจจัยส่วนประสมการตลาด	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
ด้านผลิตภัณฑ์	4.15	0.501	มาก
ด้านราคา	4.10	0.488	มาก
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.08	0.512	มาก
ด้านการส่งเสริมการตลาด	4.06	0.535	มาก
รวม	4.10	0.324	มาก

3. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า จากตารางที่ 2 ภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยรวม 4.10 อยู่ในระดับ

Citation : Nantah, T. (2023). Image Perception and Marketing mix that affects The Purchasing Decisions of

Herbal Products in Muang District Chiang Mai Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 331-344; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.41>

มาก ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับ ด้านผลิตภัณฑ์ (ค่าเฉลี่ย 4.15) ด้านราคา (ค่าเฉลี่ย 4.10) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (ค่าเฉลี่ย 4.08) ด้านการส่งเสริมการตลาด (ค่าเฉลี่ย 4.06) ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกด้าน ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยภาพรวมการตัดสินใจซื้อ

การตัดสินใจซื้อ	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
ด้านการรับรู้ปัญหา	4.02	0.648	มาก
ด้านการค้นหาข้อมูล	4.05	0.507	มาก
ด้านการประเมินทางเลือก	4.08	0.733	มาก
ด้านการตัดสินใจซื้อ	3.86	0.536	มาก
ด้านพฤติกรรมหลังการซื้อขาย	4.14	0.550	มาก
รวม	4.03	0.348	มาก

4. การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยของผู้บริโภคในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า จากตารางที่ 3 ภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยรวม 4.03 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการตัดสินใจซื้อ ด้านพฤติกรรมหลังการซื้อขาย (ค่าเฉลี่ย 4.14) ด้านการประเมินทางเลือก (ค่าเฉลี่ย 4.08) ด้านการค้นหาข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 4.05) ด้านการรับรู้ปัญหา (ค่าเฉลี่ย 4.02) ด้านการตัดสินใจซื้อ (ค่าเฉลี่ย 3.86) ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกด้าน ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปร

ตัวแปรพยากรณ์	β	t	p-value
X_1 = ค่าเฉลี่ยปัจจัยการรับรู้ภาพลักษณ์องค์กร	0.361	1.103	0.000**
X_2 = ค่าเฉลี่ยปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้าน ผลิตภัณฑ์	0.481	2.887	0.000**
X_3 = ค่าเฉลี่ยปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านราคา	0.460	2.131	0.000**
X_4 = ค่าเฉลี่ยปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านช่อง ทางการจัดจำหน่าย	0.429	2.068	0.000**
X_5 = ค่าเฉลี่ยปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านการ ส่งเสริมการตลาด	0.398	2.0535	0.000**
ค่าคงที่ (α)	0.301	2.8061	0.000**
R = 0.564 R ² = 0.532 S.E. = 0.428 Adjusted R ² = 0.531 N = 400			

**มีนัยสำคัญระดับ 0.01

จากตารางที่ 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปร พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปร 5 ตัว ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติแล้วปรากฏว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกตัว ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ระหว่างตัวแปรทั้ง 5 ตัว ซึ่งได้แก่ ตัวแปรอิสระ (X) ประกอบไปด้วย X_1 = ค่าเฉลี่ยปัจจัยการรับรู้ภาพลักษณ์องค์กร X_2 = ค่าเฉลี่ยปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ X_3 = ค่าเฉลี่ยปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านราคา X_4 = ค่าเฉลี่ยปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่าย X_5 = ค่าเฉลี่ยปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาด การพยากรณ์การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีค่าเท่ากับ 0.564 และค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) = 0.532 หมายถึง สามารถพยากรณ์การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ได้ร้อยละ 53.20

จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 4 พบว่า ตัวแปรเป็นที่ดีและเหมาะสมในการใช้ร่วมกัน พยากรณ์การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่สามารถนำไปเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$Y = 0.301 + 0.361 X_1 + 0.481 X_2 + 0.460 X_3 + 0.429 X_4 + 0.398 X_5$$

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษางานวิจัยเรื่อง การรับรู้ภาพลักษณ์และส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ได้มีการอภิปรายผลการศึกษาไว้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามจากการศึกษา พบว่า ส่วนมากเป็นเพศหญิง มีสถานภาพ สมรส มีอายุระหว่าง 40 - 49 ปี ศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า อาชีพ พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน มีรายได้ 10,001 – 30,000 บาท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวภิ กสิบบัว และคณะ (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพตนเองของประชาชนในอำเภอเมืองจังหวัดลำปาง ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 31-49 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ ระดับการศึกษาปริญญาตรี รายได้ที่ได้รับต่อเดือนอยู่ระหว่าง 15,001-20,000 บาท อาชีพส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และจากการศึกษา พบว่า ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก มีความถี่ในการใช้ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรไทย ใช้นานกว่า 1 เดือนต่อครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุพัฒน์ โพธิ์ทอง และพอดิ สุขพันธ์ (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรปัจจัยของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรปัจจัย 1 ครั้งต่อเดือน

การวิเคราะห์ภาพรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด และอยู่ในระดับมากทุกด้าน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุพัฒน์ โพธิ์ทอง และพอดิ สุขพันธ์ (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง ปัจจัยส่วน

Citation : ธนกฤต นันต๊ะ. (2566). การรับรู้ภาพลักษณ์และส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย

ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 331-344;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgsrru.2023.41>

ประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรปัจจัยของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ รองลงมาคือ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลพรรณ เทียมสุวรรณ (2551) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง กระบวนการตัดสินใจเลือกซื้อยาสมุนไพรไทยของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการใช้กระบวนการตัดสินใจเลือกซื้อยาสมุนไพรไทยของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร อยู่ใน ระดับมากตามลำดับ

การวิเคราะห์ภาพรวมข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขต อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับ ด้านพฤติกรรมหลังการซื้อขาย ด้านการประเมินทางเลือก ด้านการค้นหาข้อมูล ด้านการรับรู้ปัญหา ด้านการตัดสินใจซื้อ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุพัฒน์ โพธิ์ทอง และพอดิ สุขพันธ์ (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรปัจจัยของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจซื้อ ด้านพฤติกรรมหลังการซื้อด้านการประเมินผลทางเลือก ด้านการ ค้นหาข้อมูล ด้านการรับรู้ปัญหา และด้านการตัดสินใจซื้อ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ใจแก้ว แถมเงิน (2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดผลิตภัณฑ์สมุนไพรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลพรรณ เทียมสุวรรณ (2551) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง กระบวนการตัดสินใจเลือกซื้อยาสมุนไพรไทยของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกซื้อยาสมุนไพรไทยของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร อยู่ใน ระดับมาก ตามลำดับ

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปร 5 ตัว ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขต อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษา พบว่า สามารถพยากรณ์การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขต อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่ ได้ร้อยละ 53.20 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุพัฒน์ โพธิ์ทอง และพอดิ สุขพันธ์ (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรปัจจัยของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ ผลิตภัณฑ์สมุนไพรปัจจัยของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า สามารถพยากรณ์เกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจซื้อ ได้ร้อยละ 50.30

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า จังหวัดเชียงใหม่เป็นที่รู้จักในการผลิตและการตลาดผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยที่มีคุณภาพสูง ดังนั้นเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรับรู้ภาพลักษณ์ที่สามารถนำมาใช้ในการตลาดผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในจังหวัดเชียงใหม่ การสร้างภาพลักษณ์สำหรับผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย ให้ความสำคัญกับการสร้างภาพลักษณ์ที่เชื่อถือได้และทันสมัยสำหรับผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย และควรนำเสนอคุณค่าของสมุนไพรไทยในเรื่องของธรรมชาติและการใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพและความงาม คุณภาพและสมดุของสมุนไพร เน้นคุณภาพของสมุนไพรที่ใช้ในผลิตภัณฑ์ ให้แน่ใจว่าได้ใช้สมุนไพรที่สะอาดและมีคุณภาพสูง เพื่อให้ลูกค้ารู้สึกมั่นใจในความเชื่อมั่นและประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์ และการสื่อสารและข้อมูล แนะนำผลิตภัณฑ์ให้ลูกค้าเข้าใจได้ง่าย จัดเตรียมข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์เกี่ยวกับสมุนไพรที่ใช้ ระบุประโยชน์ทางสุขภาพ วิธีการใช้ และคุณสมบัติที่เป็นเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ และควรให้ความสำคัญกับการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมและน่าสนใจ ทำให้ผลิตภัณฑ์ของคุณเด่นชัดในหน้าร้านหรือบนเว็บไซต์ โดยใช้สี และองค์ประกอบอื่น ๆ เพื่อสร้างความน่าสนใจและเป็นเอกลักษณ์ รวมถึงการใช้เนื้อหาที่น่าสนใจ เช่น บทความเกี่ยวกับสมุนไพร และแชร์ประสบการณ์ของลูกค้าที่ได้รับประโยชน์จากผลิตภัณฑ์ และการสร้างความไว้วางใจผ่านรีวิวและข้อมูลจากลูกค้า ให้ผู้ใช้บริการและลูกค้าเดิมแบ่งปันประสบการณ์และรีวิวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

1.2 จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพดี มาตรฐานและงานวิจัยรับรองสรรพคุณ ควรศึกษาและค้นคว้าสมุนไพรไทยที่มีคุณสมบัติทางการแพทย์และมีความนิยมในตลาด ควรเลือกสมุนไพรที่มีคุณภาพดีและเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง อย่างเช่น กระเทียม, ตะไคร้, ขมิ้นชัน, มะกรูด เป็นต้น นอกจากนี้ยังควรพิจารณาความเหมาะสมของสมุนไพรกับผลิตภัณฑ์ที่ต้องการผลิต เช่น สมุนไพรสำหรับบำรุงผิวหน้า สมุนไพร

Citation : ธนกฤต นันต๊ะ. (2566). การรับรู้ภาพลักษณ์และส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย

ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 331-344;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgrisrru.2023.41>

สำหรับการผลักดันระบบภูมิคุ้มกัน เป็นต้น ควรทำการวิจัยและทดสอบผลิตภัณฑ์สมุนไพรเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีความปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ และในเรื่องต้นทุนผลิตภัณฑ์ ควรคำนึงถึงต้นทุนในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยเพื่อให้สามารถกำหนดราคาที่เหมาะสมและสามารถทำกำไรได้ คำนึงถึงต้นทุนการซื้อส่วนประกอบที่ใช้ในการผลิต เช่น สมุนไพร วัตถุดิบอื่น ๆ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตลาด และการกำหนดราคาควรคำนึงถึงกำไรที่ต้องการที่จะได้รับจากผลิตภัณฑ์และพิจารณาเกี่ยวกับความพึงพอใจของลูกค้าในราคาของผู้ประกอบการควรกำหนดผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับการสร้างมูลค่าให้กับลูกค้าช่องทางการจัดจำหน่ายสำหรับผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยควรเลือกที่ตั้งร้านค้าหรือจุดขายในสถานที่ที่มีความนิยมสูง สถานที่ที่มีการค้าและการเดินทางสะดวก เช่น ห้างสรรพสินค้า ตลาดนัด หรือเขตการค้าที่เป็นที่รู้จัก นอกจากนี้ควรจัดแสดงสินค้าหรือมีจุดขายที่เป็นโปรตุเกสได้เช่นกันและควรสร้างเว็บไซต์ออนไลน์หรือใช้แพลตฟอร์มการค้าออนไลน์เพื่อเพิ่มช่องทางการขาย นอกจากนี้ควรใช้สื่อสังคมออนไลน์เช่น Facebook, Instagram, หรือ YouTube เพื่อสร้างการติดตามและโปรโมตผลิตภัณฑ์ และหาวิธีการการค้าส่งและค้าปลีก เช่น หาตัวแทนจำหน่ายหรือผู้ค้าส่งที่สนใจในการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรขยายขอบเขตการศึกษาในเรื่องของปัจจัยที่ส่งผลต่อตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย ไปยังจังหวัดอื่น หรือศึกษาในพื้นที่ระดับภูมิภาค เพราะอาจมีความแตกต่างในเรื่องของ อัตราค่าครองชีพสภาพแวดล้อม และสังคมวัฒนธรรมการใช้ชีวิต เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย พฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย อย่างละเอียด เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกกระทรวงสาธารณสุข. (2564). แผนการพัฒนาสมุนไพรไทยฉบับที่ 1 พ.ศ. 2560 - 2564. นนทบุรี : บจก.ทีเอส อินเทอร์เน็ต. กระทรวงสาธารณสุข และองค์การภาครัฐและเอกชน. (2564) แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทยฉบับที่ 1 พ.ศ. 2560 - 2564. นนทบุรี : บจก.ทีเอส อินเทอร์เน็ต. ใจแก้ว แฉมเงิน. (2550). การศึกษาเพื่อพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดผลิตภัณฑ์สมุนไพรของกลุ่มวิสาหกรรรมชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี. กรุงเทพฯ : ฐานข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานภาครัฐด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

Citation : Nantah, T. (2023). Image Perception and Marketing mix that affects The Purchasing Decisions of

Herbal Products in Muang District Chiang Mai Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 331-344; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.41>

นวลพรรณ เทียมสุวรรณ. (2551). กระบวนการตัดสินใจเลือกซื้อยาสมุนไพรไทยของผู้บริโภคในเขต กรุงเทพมหานคร. วารสารวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์บูรพาปริทัศน์. 4(1) : 46-65.

ภาณุพัฒน์ โพธิ์ทอง และพอดิ สุขพันธ์ (2564). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรปัสักริของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 12 พ.ศ. 2562. หน้า 330-339. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

สุภกิ กลีบบัว และคณะ. (2563). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพตนเองของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(1) : 195-209.

Ken Black. (2007). *Business Statistics for Contemporary Decision Making*. 5th edition.

Citation : ธนฤต นันติะ. (2566). การรับรู้ภาพลักษณ์และส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย

ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 331-344;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.41>

ช่อแฮศรีเมือง : ทุนทางวัฒนธรรมกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ
สร้างสรรค์ในพื้นที่ชุมชน ตำบลช่อแฮ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่
Cho Hae Sri Mueang : Cultural Capital and the Creative
Economy Development Guidelines in Cho Hae Sub-district
Community, Mueang District, Phrae Province

ภาณุรังษี เดือนโฮ้ง^{1*} ชยพล อินทรวงศ์² และดวงพร บีหัตถกิจกุล³
Panurungsee Duanhong^{1*}, Chayapol Indrawong²
and Doungporn Behattakijkul³

Received : June 15, 2023; Revised : July 7, 2023; Accepted : July 7, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความเรื่อง ช่อแฮศรีเมือง : ทุนทางวัฒนธรรมกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่ชุมชนตำบลช่อแฮ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์บนฐานทุนทางวัฒนธรรมที่หลากหลายในพื้นที่ชุมชนตำบลช่อแฮ รวมถึงเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและเผยแพร่วัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่ตำบลช่อแฮและพื้นที่เชื่อมโยง ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนตำบลช่อแฮ เป็นพื้นที่วัฒนธรรมที่สำคัญของจังหวัดแพร่ มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมีประวัติศาสตร์ของพื้นที่อันยาวนาน การก่อสร้างองค์พระธาตุช่อแฮคือ จุดกำเนิดของการประดิษฐ์วัฒนธรรม การประดิษฐ์ความเชื่อ จารีต การประดิษฐ์ประเพณี และ

^{1,3}คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์; Faculty of Humanities and Social Sciences, Uttaradit Rajabhat University, Thailand.

²คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต; Faculty of Communication Arts, Kasem Bundit University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : Panurungseethai@hotmail.com

Citation : Duanhong, P., Indrawong, C. and Behattakijkul, D. (2023). Cho Hae Sri Mueang : Cultural Capital and the Creative Economy Development Guidelines in Cho Hae Sub-district Community, Mueang District, Phrae Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 345-358;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.42>

งานสร้างสรรค์ทางศิลปะที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะพื้นที่ ซึ่งกลายเป็นมรดกที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวในปัจจุบัน ส่งผลให้ชุมชนแห่งนี้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนตลอดปี ทำให้มีโอกาสดิบโตอย่างต่อเนื่อง และสามารถนำมาต่อยอดเป็นกลไกเพิ่มมูลค่าในมิติเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่นี้ได้

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) คือ การสร้างมูลค่าสินค้าหรือ บริการที่เกิดจากความคิดภูมิปัญญาของมนุษย์ และทุนทางวัฒนธรรมที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลช่อแฮ ได้แก่ งานฝีมือและหัตถกรรม ศิลปะการแสดง งานทัศนศิลป์ งานออกแบบ และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

คำสำคัญ (Keywords) : ทุนวัฒนธรรม, พื้นที่วัฒนธรรม, การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

Abstract

Article subject “Cho Hae Sri Mueang : Cultural Capital and the Creative Economy Development Guidelines in Cho Hae Sub-district Community, Mueang District, Phrae Province” The purpose of this study was to study the creative economy development approach based on diverse cultural capital in Cho Hae sub-district community area. Including to promote tourism and disseminate the culture that is the identity of the Cho Hae sub-district and the connected area.

The results of the study showed that Cho Hae sub-district community It is an important cultural area of Phrae Province. It is culturally diverse and has a long history of the area. The construction of Phra That Cho Hae is the origin of cultural invention. invention of beliefs, traditions, invention of traditions and artistic creations that are unique to specific areas. which has become a valuable cultural and tourism heritage today. As a result, this community receives the attention of tourists visiting throughout the year. This gives us the opportunity to grow continuously. And can be further developed as a value-added mechanism in the dimension of the creative economy to develop the community economy in this area.

Citation : ภานุรังษี เตือนไธ้, ชยพล อินทรวงศ์ และดวงพร ปิณฑกิจกุล. (2566). ช่อแฮศรีเมือง : ทุนทางวัฒนธรรมกับแนว

ทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่ชุมชน ตำบลช่อแฮ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 345-358; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.42>

Guidelines for the development of the creative economy is the creation of value for goods or services arising from human wisdom ideas. And important cultural capital that will help develop the creative economy of the Cho Hae sub-district community including handicrafts and handicrafts, performing arts, visual arts, design, and cultural tourism.

Keywords : Cultural Capital, Cultural Area, Creative Economy Development

บทนำ (Introduction)

จังหวัดแพร่เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีประวัติศาสตร์ของพื้นที่ยาวนาน ตั้งแต่ยุคแคว้นโบราณจนถึงยุคนครรัฐอิสระ ในฐานะหัวเมืองประเทศราชล้านนาแห่งสยามประเทศ ก่อนที่จะมีการยกเลิกการปกครองในระบอบเจ้าประเทศราช ในสมัยเจ้าพิริยเทพวงศ์อุดร เจ้าผู้ครองนครแพร่องค์สุดท้าย เมื่อ พ.ศ.2445 ซึ่งตรงกับสมัย รัชกาลที่ 5 จึงมีการแต่งตั้งข้าหลวงมาบริหารราชการแผ่นดินในยุคต่อมา เป็นปัจจุบันมีตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นตำแหน่งผู้ปกครองสูงสุดในจังหวัดแพร่ นับว่ามีประวัติศาสตร์และพัฒนาการของพื้นที่ยาวนาน ปรากฏหลักฐานที่เก่าแก่ที่สุด คือ การบูรณะองค์พระธาตุช่อแฮ ศาสนสถานอันเก่าแก่คู่บ้านคูเมืองของ จ.แพร่ ในสมัยพระยาสิทธิแห่งกรุงสุโขทัย (ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ ราชวงศ์พระร่วง ครองกรุงสุโขทัย เมื่อ พ.ศ. 1890 - พ.ศ. 1912 หรือ พ.ศ.1914) ซึ่งการสร้างองค์พระธาตุช่อแฮ จะต้องเกิดขึ้นก่อนนั้น ความเก่าแก่ขององค์พระธาตุช่อแฮ บ่งบอกถึงการประดิษฐานพระพุทธศาสนาในดินแดนแห่งนี้ หรือที่ปรากฏชื่อเดิมว่า “เวียงโกศัย” หรือ “พลรัฐนคร” อีกนัยยะหนึ่งการสร้างองค์พระธาตุช่อแฮ ยังเป็นจุดกำเนิดของการประดิษฐ์วัฒนธรรม การประดิษฐ์ความเชื่อ การประดิษฐ์ประเพณี และงานสร้างสรรค์ทางศิลปะที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะพื้นที่ผ่านงานพุทธศิลป์ ซึ่งปรากฏหลักฐานเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับวัดพระธาตุช่อแฮตกทอดมาสู่ชนรุ่นหลัง นับเป็นมรดกทางสังคมที่เป็นอัตลักษณ์และมีคุณค่าทางวัฒนธรรมและมีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูง ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวแพร่และชาวต่างจังหวัดเดินทางมาสักการะตลอดปี ทำให้พื้นที่ชุมชนรอบพระธาตุช่อแฮ มีโอกาสเติบโตทางสังคมอย่างต่อเนื่อง

ชุมชนที่อาศัยอยู่ร่วมกันรอบพระธาตุช่อแฮนี้ มีพัฒนาการทางวัฒนธรรมบนรากฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น ความเชื่อ จารีต ประเพณีที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะกลุ่ม และมีพัฒนาการเป็นทุน

Citation : Duanhong, P., Indrawong, C. and Behattakijcool, D. (2023). Cho Hae Sri Mueang : Cultural Capital and the Creative Economy Development Guidelines in Cho Hae Sub-district Community, Mueang District, Phrae Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 345-358;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.42>

วัฒนธรรมร่วมสมัยที่หลากหลาย ทำให้จัดว่าเป็นพื้นที่วัฒนธรรมที่มีอัตลักษณ์และมีความโดดเด่นเฉพาะตัว ซึ่งปัจจุบันองค์พระธาตุข่อยแอ ยังเป็นศาสนสถานที่เป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมประเพณีความเชื่อของคนทั่วประเทศ โดยเฉพาะความเชื่อตามคติความเชื่อล้านนา สามารถนำมาต่อยอดเป็นกลไกเพิ่มมูลค่าทุนทางวัฒนธรรมในมิติเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่นี้ได้

นอกจากนี้ในพื้นที่ตำบลข่อยแอ ยังมีสถานที่สำคัญทางวัฒนธรรมอีก 2 แห่งที่สามารถเชื่อมโยงความหมายทางนิเวศน์วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับพระธาตุข่อยแอ ได้ในมิติของทุนทางวัฒนธรรม คือ วัดพระธาตุดอยเล้ง ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากวัดพระธาตุข่อยแอประมาณ 3 กม. และมีทัศนียภาพสวยงามอยู่บนยอดดอยขนาดเล็กที่เห็นภูมิทัศน์วัฒนธรรมเมืองเก่าที่มีชีวิตของชุมชนวัดพระธาตุข่อยแอได้อย่างน่าสนใจ รวมทั้งยังมีตำนานการสร้างวัดที่เชื่อมโยงกับผู้สร้างพระธาตุข่อยแอ รวมทั้ง วัดพระธาตุจอมแจ้ง ซึ่งเป็นศาสนสถานเก่าแก่ใกล้เคียงกันและอยู่ห่างจากวัดพระธาตุข่อยแอประมาณ 2 กม. ซึ่งสามารถต่อยอดการพัฒนาทุนวัฒนธรรมร่วมกันได้

พื้นที่ชุมชนรอบพระธาตุข่อยแอ เป็นพื้นที่ที่มีการอาศัยอยู่อย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่การก่อสร้างพระธาตุข่อยแอ และยังคงเป็นแหล่งผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมในบริบทของการท่องเที่ยวที่มีการประดิษฐ์ประเพณี ประดิษฐ์ความหมายทางสังคมจากวิถีความเชื่อ จารีต วัฒนธรรมของผู้คนมาตราប់ปัจจุบัน เช่น ประเพณีสงเคราะห์ ประเพณีการสืบชะตา ประเพณีการเอาขวัญ (บายศรีสู่ขวัญ) หรือพิธีกรรมตามความเชื่อเพื่อเสริมสิริมงคลอื่นๆ แม้พื้นที่ชุมชนรอบพระธาตุข่อยแอ จะถูกแบ่งเขตโดยอำนาจรัฐชาติ เป็นเขตปกครองระดับตำบล ใน อ.เมือง จ.แพร่ และบริหารส่วนท้องถิ่นโดยเทศบาลตำบลข่อยแอ หากแต่ชุมชนทั่วจังหวัดยังคงสืบทอด อนุรักษ์ดำรงวิถีชีวิตจารีตแต่ครั้งอดีตกาลจนปัจจุบัน นับว่าพื้นที่ชุมชนรอบวัดพระธาตุข่อยแอ เป็นพื้นที่ “เมืองเก่าที่มีชีวิต” (The living old town) ที่มีลักษณะเป็น “นิเวศน์วัฒนธรรม” เนื่องจากยังมีความเป็นพื้นที่วัฒนธรรมที่ถูกใช้งานตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่ตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่ในพื้นที่อย่างต่อเนื่องมาตราប់ปัจจุบันโดยไม่ถูกทิ้งเป็นโบราณสถานร้าง (dead monument) และยังคงมีการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม (Culture Re-production) ในพื้นที่เพื่อตอบสนองความต้องการทางสังคม เช่น ด้านเศรษฐกิจสังคม และการท่องเที่ยว เช่น ประเพณีงานนมัสการพระธาตุข่อยแอ ปัจจุบันถูกกระบวนการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม (Culture Re-production) มาตอบสนองการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในชื่อ “งานนมัสการพระธาตุข่อยแอ เมืองแพร่แห่งทุ่งหลวง” ซึ่งตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 หรือ “หกเป็ง”

Citation : ภาณุรังษี เดือนไธสง, ชยพล อินทรวงศ์ และดวงพร ปิณฑกิจกุล. (2566). ข่อยแอศรีเมือง : ทุนทางวัฒนธรรมกับแนว

ทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่ชุมชน ตำบลข่อยแอ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 345-358; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.42>

ประมาณเดือนมีนาคมของทุกปี ซึ่งกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนได้เป็นอย่างดี โดยมีการประดิษฐ์ความหมายให้ “ตุง” เป็นเครื่องสักการบูชาพระธาตุข่อยแอ อันสื่อความหมายถึงชื่อขององค์พระธาตุที่บูชาด้วยธงผ้าแพร ซึ่งน่าจะหมายถึง “ตุง” ของชาวล้านนา

จากความรู้ ความเข้าใจในทุนวัฒนธรรมของชุมชน ต.ข่อยแอ ดังกล่าวมาแล้ว จึงเป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนนโยบายและแผนปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาสังคมด้านต่าง ๆ ของคนในพื้นที่ ด้วยเหตุนี้การศึกษาเพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทุนวัฒนธรรมของพื้นที่ที่มีลักษณะเฉพาะ จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะนอกจากจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากของพื้นที่ ซึ่งจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่แล้ว ยังช่วยเสริมสร้างภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมของพื้นที่ ที่หล่อหลอมสำนึกความสามัคคี ความร่วมมือและการอยู่ร่วมกัน ในสังคมภาพรวมระดับจังหวัดและระดับชาติอีกด้วย เพราะหน่วยพื้นที่ปกครองต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นสังคมระดับชาตินั้น ได้กระจายตัวไปเป็นองค์ประกอบของสังคมทั่วประเทศ ทำให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรมทั่วประเทศ และในมิติของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) คือ การสร้างมูลค่าสินค้า หรือ บริการที่เกิดจากความคิดภูมิปัญญาของมนุษย์ และในมิติการพัฒนานั้น ทุนทางวัฒนธรรมของพื้นที่จะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของพื้นที่ได้อย่างดีในระยะยาว

เนื้อหา (Content)

พื้นที่ชุมชนข่อยแอ อยู่ในเขตปกครองเทศบาลตำบลข่อยแอ อ.เมือง จ.แพร่ อยู่ห่างจากตัวเมือง 7 กม. มีถนนสะดวกเนื่องจากมีสถานที่สำคัญที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงตั้งอยู่ในพื้นที่เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และเป็นพื้นที่ที่ตั้งของวัดพระธาตุเก่าแก่ สามพระธาตุ คือ วัดพระธาตุข่อยแอ วัดพระธาตุดอยเล้ง วัดพระธาตุจอมแจ้ง ซึ่งเป็นสถานที่สำคัญที่เคารพสักการะของนักท่องเที่ยวและมีศักยภาพดึงดูดความสนใจให้มาเยือนด้วยคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม และเหตุผลเชิงจิตวิญญาณในแง่แหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา รวมทั้งเป็นจุดก่อเกิดความเชื่อและศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่มากมายมาอย่างยาวนาน รวมทั้งยังเป็นพื้นที่ชุมชนที่ตอบสนองการใช้งานของสังคมมนุษย์มาตราบจนปัจจุบัน และประชาชนประกอบอาชีพทางการเกษตร มีรายได้จากการทำไร่ ทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย นอกนั้นยังมีอาชีพเสริม คือ อุตสาหกรรมในครัวเรือน การทำเมี่ยง และบางส่วนไปรับจ้างในตัวเมืองและต่างจังหวัด ด้านวิถีชีวิต

Citation : Duanhong, P., Indrawong, C. and Behattakijcool, D. (2023). Cho Hae Sri Mueang : Cultural Capital and

the Creative Economy Development Guidelines in Cho Hae Sub-district Community, Mueang District, Phrae Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 345-358;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.42>

ประชากรส่วนใหญ่ยึดมั่นในขนบธรรมเนียม วิถีจารีตวัฒนธรรมล้านนาตะวันออกและวัฒนธรรมภาคเหนือ สถาปณสังคมเป็นสังคมชนบท มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย สถาบันครอบครัวเป็นครอบครัวใหญ่ ประชากรส่วนใหญ่ มีลำน้ำแม่สาย และลำน้ำแม่กอน ไหลผ่าน มีทรัพยากรป่าไม้สมบูรณ์ เนื่องจากด้านหลังพระธาตุซ่อแฮเป็นเทือกเขาที่กั้นระหว่าง จ.แพร่ กับ จ.อุตรดิตถ์ ก่อให้เกิดนิเวศน์วัฒนธรรม ที่มีความลงตัวของระหว่างมรดกธรรมชาติ และมรดกทางวัฒนธรรม มีสุนทรียศาสตร์ของพื้นที่มีดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ ปัจจุบันมีเริ่มมีการเติบโตของธุรกิจท่องเที่ยวโดยเฉพาะในเขต 3 พระธาตุดังกล่าว ตำบลซ่อแฮ มีศาสนาสถานในตำบล 13 แห่ง ประกอบด้วยวัด 9 วัด สำนักสงฆ์ 3 แห่ง โบสถ์คริสต์ 1 แห่ง มาตรฐานคุณภาพชีวิตดีพอใช้ มีไฟฟ้าใช้ครบ 3,105 ครัวเรือน มีการประปาของเทศบาลให้บริการน้ำประปาใช้ 1,765 ครัวเรือน และมีการใช้น้ำบ่อและน้ำบาดาลบางหมู่บ้าน มีสวัสดิการสังคมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลดี

ในขณะที่ผลิตภัณฑ์ชุมชนมีไม่มาก และยังไม่หลากหลายและไม่โดดเด่น เมื่อเทียบกับความเป็นพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สำคัญและมีชื่อเสียงอย่างวัดพระธาตุซ่อแฮ พระอารามหลวง และมีวัดพระธาตุดอยเล้ง และวัดพระธาตุจอมแจ้ง อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงที่สามารถเพิ่มแรงดึงดูดนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบกับอยู่ในเขต อ.เมือง ซึ่งมีระยะทางห่างจากตัวเมืองเพียง 7 กม. มีถนนที่เชื่อมการคมนาคมจากทางสายหลักที่จะไป จ.น่าน ใกล้กับสนามบินที่ช่วยอำนวยความสะดวกทั้งนักท่องเที่ยว ใน จ.แพร่ และนักท่องเที่ยวต่างถิ่น รวมทั้งเชื่อมโยงพื้นที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงอื่นของจังหวัด ในระยะทางไม่เกิน 10 กม. เช่น คุ่มเจ้าหลวง (ที่ประทับวาระราชการของเจ้าพิริยเทพวงศ์อัคร เจ้าผู้ครองนครแพร่องค์สุดท้าย) คุ่มวงศ์บุรี (ที่ประทับของแม่เจ้าบัวถา มหายศปัญญา ขยายองค์แรกของเจ้าพิริยเทพวงศ์อัคร เจ้าผู้ครองนครแพร่องค์สุดท้าย) วัดจอมสวรรค์ วัดสถาปัตยกรรมไทยใหญ่ที่สวยงามสมบูรณ์ กาดกองเก่า ซึ่งเป็นถนนคนเดินที่จัดทำเย็นวันเสาร์ ย่านเมืองเก่าในเขตกำแพงเมืองแพร่ ชุมชนบ้านทุ่งไธ้ ซึ่งเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีสินค้าหัตถกรรม OTOP ชื่อตัวอย่างผ้าหม้อห้อม หรือบ้านถิ่น ซึ่งเป็นหมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ ที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและมีสินค้าหัตถกรรมมากมาย ฯลฯ

สอดคล้องกับผลการศึกษาของพระศรีรัตนมุนี ไยอินทร์ และดาวเหนือ บุตรสีทา ที่พบว่าวิวัฒนาการของชุมชนเกิดจากการรวมตัวของผู้คนทั้งในชนบทและในเมือง ในหมู่บ้านและระหว่างหมู่บ้าน อำเภอ จังหวัด ในอาชีพหนึ่งหรือในความสนใจร่วมกันของคนหลายอาชีพจากหลายแห่ง หลายพื้นที่ การรวมตัวกันดังกล่าวเป็นกลุ่มอาชีพ เป็นชมรม มีกติกาหลักการและกฎเกณฑ์ของการ

Citation : ภาณุรังษี เดือนไธ้, ขยพล อินทรวงศ์ และดวงพร ปัทมกิจกุล. (2566). ซ่อแฮศรีเมือง : ทิวทางวัฒนธรรมกับแนว

ทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่ชุมชน ตำบลซ่อแฮ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 345-358; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.42>

อยู่ร่วมกัน การเสริมสร้างให้ชุมชนมีการรวมตัวอย่างเข้มแข็งมาร่วมคิดร่วมเรียนรู้สู่การปฏิบัติ มีกระบวนการเรียนรู้และการจัดการองค์ความรู้ในรูปแบบที่หลากหลายตามภูมิสังคม ที่เหมาะสมสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตบนฐานทรัพยากร ภูมิปัญญา และวิถีวัฒนธรรมชุมชน ด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรักความเอื้ออาทร มีความสามัคคี เสียสละ มุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองและผู้อื่น จึงเป็นการนำทุนทางสังคมที่มีอยู่มาเป็นหลักในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันของคนในชุมชน เพื่อมุ่งไปสู่ความสุขที่เกิดจาก ความสมดุล ความพอประมาณอย่างมีเหตุผล และภูมิคุ้มกันที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้ (พระศรีรัตนมุนี โยอินทร์ และนายดาวเหนือ บุตรสีทา, 2559)

ดังนั้น การที่จะพัฒนาชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดนั้น จำเป็นต้องเข้าใจทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนนั้น ๆ เสียก่อน ซึ่งในงานวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยจะดำเนินงานด้วยความรับผิดชอบตามหลักธรรมาภิบาล โดยคำนึงถึงผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม เพื่อขับเคลื่อนการจัดการทุนวัฒนธรรมให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์บนนิเวศน์วัฒนธรรมเมืองเก่าที่มีชีวิตของชุมชน ต.ช่อแฮ อย่างยั่งยืน เพื่อการยกระดับการดำเนินการนี้ไปยังผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ ต.ช่อแฮ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลักดันและส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกัน เครือข่ายชุมชน และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องการดำเนินงานจัดการทุนวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนไปพร้อม ๆ กัน ทั้งนี้คำนึงถึงความสัมพันธ์ของผู้มีส่วนได้เสียหลักในห่วงโซ่ธุรกิจของกิจกรรมโดยประกอบด้วยกิจกรรมหลักและกิจกรรมสนับสนุน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตั้งแต่ต้นน้ำ ไปจนถึงปลายน้ำ เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าความร่วมมือของภาคีทุกภาคส่วนใน ต.ช่อแฮ ที่มีส่วนช่วยสร้างคุณค่าให้แก่สินค้าและบริการทางวัฒนธรรม เพื่อตอบสนองความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียหลักทุกภาคส่วน รวมทั้งเป็นกลไกสร้างรายได้กลับสู่ผู้ประกอบการทางวัฒนธรรมในชุมชนอย่างยั่งยืน

ทุนทางวัฒนธรรม หมายถึง คุณค่าที่บุคคลได้รับจากกระบวนการหล่อหลอมทางสังคม จนกลายเป็นคุณสมบัติติดตัวที่เอื้อให้บุคคลนำไปเพิ่มพูนมูลค่าของตนได้ โดยแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ ทุนวัฒนธรรมที่แฝงฝังอยู่ในกาย (Embodied Form) ทุนวัฒนธรรมที่อยู่ในรูปของวัตถุ (Objectified Form) และทุนวัฒนธรรมที่อาศัยการสถาปนา (Institutionalization State) ทางคณะผู้วิจัยจึงจัดทำโครงการ โครงการการพัฒนากลไกประชาคมวัฒนธรรมเพื่อการยกระดับเศรษฐกิจสร้างสรรค์บนนิเวศน์วัฒนธรรมชุมชน ตำบลช่อแฮ จังหวัดแพร่ เพื่อส่งเสริมให้เกิดกลไกประชาคมคนสามกลุ่มในการใช้ทุนวัฒนธรรมของสามประชาชาติได้จะทำให้เศรษฐกิจของชุมชนมีอัตรา

Citation : Duanhong, P., Indrawong, C. and Behattakijool, D. (2023). Cho Hae Sri Mueang : Cultural Capital and

the Creative Economy Development Guidelines in Cho Hae Sub-district Community, Mueang District, Phrae Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 345-358;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.42>

การเติบโตที่สูงขึ้น สามารถสร้างชมรมคนรุ่นใหม่ ที่นำเอาองค์ความรู้ของช่างพื้นเมืองมาสกัดใส่ ความเป็นนวัตกรรมจากมหาวิทยาลัยส่งผลให้เกิดสินค้าและบริการทางด้านความเชื่อ ที่ผู้ประกอบการสามารถใช้ในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้ และจะเป็นกลไกที่สำคัญและยั่งยืน

ทั้งนี้ หากมีการส่งเสริมการพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมของพื้นที่ที่มีเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว ก็จะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ได้ดี เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวมาเยือนตลอดปี และมีทุนทางวัฒนธรรมที่มีศักยภาพสูงจากการมีพระธาตุเก่าแก่อยู่ในพื้นที่ ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ทำให้มีผู้คนกลับมาจากทำงานต่างจังหวัด ซึ่งพร้อมจะเป็นผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการรายใหม่ในชุมชนได้ แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ทุนทางวัฒนธรรมในพื้นที่ชุมชนตำบลช่อแฮและพื้นที่เชื่อมโยงถูกนำเสนอในงานประเพณีไหว้พระธาตุช่อแฮ เมืองแพร่แห่งดุงหลวง

ที่มา : ภาณุรังษี เดือนโอ้ง (2566)

จากภาพที่ 1 จะเห็นว่าปรากฏการณ์ที่สังคมกำลังโหยหาอดีตในปัจจุบัน พื้นที่ใดชุมชนใดที่ยังรักษาอัตลักษณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมของตนไว้ได้ เมื่อประยุกต์ใช้กับการพัฒนาในมิติเศรษฐกิจสร้างสรรค์แล้ว พื้นที่เหล่านั้นจะได้รับความสนใจจากคนต่างถิ่นให้มาเยือน หรือมาสัมผัสบรรยากาศที่มีความเป็นของแท้และดั้งเดิม ในฐานะแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งมีหลายชุมชนทางวัฒนธรรมที่การพัฒนาในมิติเศรษฐกิจสร้างสรรค์ช่วยสร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่ จนได้รับความนิยมและได้รับการต่อยอดการพัฒนาในฐานะพื้นที่สร้างสรรค์อย่างยั่งยืน เช่น ชุมชนตลาดสามชุก ชุมชนเชียงคาน ชุมชนย่านเมืองเก่าน่าน และชุมชนย่านเมืองเก่าที่อุดมด้วยทุนทางวัฒนธรรมอีกหลายแห่ง ในกรณีศึกษาชุมชนตำบลช่อแฮ พบว่าทุนทางวัฒนธรรมที่สำคัญที่

Citation : ภาณุรังษี เดือนโอ้ง, ขยพล อินทรวงศ์ และดวงพร ปิณฑกกิจกุล. (2566). ช่อแฮศรีเมือง : ทุนทางวัฒนธรรมกับแนว

ทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่ชุมชน ตำบลช่อแฮ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 345-358; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.42>

สามารถนำมาต่อยอดสร้างรายได้ในมิติเศรษฐกิจสร้างสรรค์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนตำบลช่อแฮ ได้แก่

1) วัดพระธาตุช่อแฮ ตั้งอยู่เลขที่ 1 หมู่ที่ 11 ถนนช่อแฮ ตำบลช่อแฮ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ บนเนื้อที่ 175 ไร่ เป็นที่ประดิษฐานเจดีย์ศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองจังหวัดแพร่ เป็นหนึ่งในพระธาตุประจำปีเกิดของผู้ที่เกิดปีชวด (ปีเสือ) ในสิบสองราศีตามคติความเชื่อคนล้านนา มีประวัติความเป็นมาขององค์พระธาตุช่อแฮ ปรากฏใน “ตำนานพระธาตุช่อแฮ” เป็นเอกสารโบราณที่กล่าวถึงที่มาขององค์พระธาตุช่อแฮเป็นความเรียงร้อยแก้ว สำนวนล้านนาโบราณ พบว่าเขียนเป็นอักษรธรรมว่า “ช่อแฮ” และ “ช่อแร” ซึ่งอ่านว่า “ช่อแฮ” ทั้งสองอย่าง และมีความหมายว่า ธงสามเหลี่ยม ทำด้วยแพร เป็นชื่อปูชนียสถานคู่บ้านคู่เมืองของชาวแพร่ (เมืองแพร่ มีหลักฐานการเขียนทั้ง “แพล” และ “แพร่” ซึ่งคำแรกเป็นศัพท์ที่เก่าแก่กว่า ซึ่งมีความหมายเหมือนกัน คือ “เจริญ งอกงาม” ทั้งคู่) “ตำนานพระธาตุช่อแฮ” เป็นวรรณกรรม ประเภทความเรียงร้อยแก้ว ปรากฏในเอกสารโบราณหลายฉบับ ลักษณะพุทธศิลป์ขององค์พระธาตุช่อแฮ มีลักษณะเป็นเจดีย์ทรงแปดเหลี่ยม บัวด้วยทองดอกบวบ สูง 33 เมตร ตั้งอยู่บนฐานเชิงสี่เหลี่ยม 1 ชั้น กว้างด้านละ 11 เมตร ถัดขึ้นไปเป็นฐานหน้ากระดานแปดเหลี่ยม 3 ชั้นรองรับ ถัดไปเป็นฐานบัวคว่ำ และชุดท้องไม้แปดเหลี่ยมลดกันขึ้นไป 7 ชั้น จากนั้นเป็นบัวระฆัง 1 ชั้น และหน้ากระดาน 1 ชั้น จนถึงองค์ระฆังแปดเหลี่ยม ถัดขึ้นไปเป็นบัลลังก์ ย่อเก็จสิบสองและปล้องไฉน ส่วนยอดฉัตรประดับตกแต่งด้วยเครื่องบนแบบล้านนาเป็นดอกหมากเบ็ง จัดกลุ่มศิลปะเป็นศิลปะแบบเชียงแสน บริเวณรอบองค์พระธาตุมีรั้วเหล็ก ล้อมรอบทั้ง 4 ทิศ มีประตูเข้าออก 4 ด้าน แต่ละประตูสร้างซุ้มปราสาทแบบล้านนาผสมศิลปะพม่า เรียกว่า “ปราสาทเพ็อง” (หรือเวชไชยยนต์ปราสาท) ประวัติการสร้าง ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าสร้างเมื่อใด แต่จากตำนานพระเจ้าเลียบโลก กล่าวว่า สมัยครั้งพุทธกาล พระพุทธเจ้าได้เสด็จมา ณ ดอยโกสิยะแห่งนี้ (คือ เนินเขาที่ตั้งพระธาตุช่อแฮในปัจจุบัน) และทรงมอบพระเกศาให้กับขุนลัวะอ้ายก้อม หัวหน้าชุมชนบริเวณพระธาตุช่อแฮในยุคนั้น ซึ่งได้นำบรรจุในท้องสิงห์ทองคำแล้วบรรจุไว้ในถ้ำ ไต้องค์พระธาตุแห่งนี้เพื่อเป็นที่สักการะสืบมา มีประเพณีไหว้องค์พระธาตุโดยยึดตามจันทรคติ ระหว่างวันขึ้น 9 ค่ำถึงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 4 ได้ ในกลางเดือน 6 เหนือ ใช้ชื่องานว่า “งานประเพณีไหว้พระธาตุช่อแฮ เมืองแพร่แห่งตุงหลวง” ซึ่งจะมีประชาชนไปสักการะเสมอมาในยามปกติ แนวทางการพัฒนาวัดพระธาตุช่อแฮ ในมิติเศรษฐกิจสร้างสรรค์ คือ การพัฒนา

Citation : Duanhong, P., Indrawong, C. and Behattakijool, D. (2023). Cho Hae Sri Mueang : Cultural Capital and

the Creative Economy Development Guidelines in Cho Hae Sub-district Community, Mueang District, Phrae Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 345-358;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.42>

แบบมีส่วนร่วมของการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พัฒนาเป็นพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับคนรุ่นใหม่ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวตลอดปีและดึงคนทุกช่วงวัยเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนากิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่วัดพระธาตุช่อแฮ

2) กลองปฐา เป็นเครื่องดนตรีประเภทตีของชาวล้านนาประเภทเดียวกับกลองสะบัดชัย แต่ทางล้านนาตะวันออกแถบแพร่-น่าน นิยมเรียก กลองปฐา อันหมายถึงกลองสำหรับตีถวายเป็นพุทธบูชา ในวันสำคัญทางศาสนา วันพระ หรือวันที่มีการจัดงานประเพณีทางวัฒนธรรม กลองปฐา ในพื้นที่ จ.แพร่ ยังไม่มีเป็นศูนย์เรียนรู้ที่มีบทบาทสำคัญเพื่อการถ่ายทอดและสืบทอดองค์ความรู้ หรือส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ในมิติการท่องเที่ยว แต่ที่คงอยู่เนื่องจากการดำรงอยู่ของวัดพระธาตุช่อแฮ ในฐานะศาสนสถานและชุมชนรอบพระธาตุช่อแฮยังคงมีความเป็นเมืองเก่าที่มีชีวิต มีการอยู่อาศัยของสังคมผู้คนอย่างต่อเนื่อง ทำให้กลองปฐา ยังคงอยู่ด้วยลักษณะการใช้งานในพิธีกรรมของวัด หรือใช้ตีในช่วงที่มีการจัดงานเทศกาล ประเพณีที่สำคัญในมิติของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ เห็นถึงความสำคัญจึงถ่ายทอด จึงทำให้เกิดการอนุรักษ์ และพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ดังกล่าว ในหลายพื้นที่ที่มีการเติบโตทางการท่องเที่ยว และอาจกล่าวได้ว่า กลองปฐา เป็นอัตลักษณ์หนึ่งของชาวล้านนาตะวันออก ซึ่งเป็นที่รับรู้ในระดับสากลแต่มีการสร้างคุณค่าใหม่ด้วยรูปแบบการแสดงแบบดั้งเดิมถูกทดแทนด้วยรูปแบบการแสดงที่มีความพิสดารและตื่นเต้น เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ชม จึงนับได้ว่าเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถนำมาต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่าในมิติเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ ในฐานะศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ปัจจุบันวัดต่าง ๆ ใน ต.ช่อแฮ ยังคงมีการตีตลองปฐา และมีกลองปฐาประจำวัดอยู่ทุกวัด

3) ตุงไชย เป็นมรดกทุนทางวัฒนธรรมที่พบได้เหมือนพื้นที่อื่นในวัฒนธรรมล้านนา ซึ่ง ตุง คือ ธงแขวนสำหรับบูชาแบบหนึ่งในศิลปะล้านนา พบเห็นได้ทั่วไปในภาคเหนือของประเทศไทย รวมทั้ง จ.แพร่ และชุมชน ต.ช่อแฮ ซึ่งมีพระธาตุช่อแฮ เป็นศาสนสถานอันเก่าแก่ที่ก่อเกิดพลังศรัทธาและการประดิษฐ์ความหมายทางวัฒนธรรมต่าง ๆ มายาวนานจนเป็นทุนทางวัฒนธรรมของพื้นที่ที่สามารถนำมาต่อยอดการพัฒนาในมิติเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ ตุงไชย ส่วนใหญ่ทำด้วย ผ้า ไม้ โลหะ ด้าย หรือกระดาษ เป็นรูปแถบยาว ห้อยลง ใช้ประดับ หรือประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อ โดยมีหลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับพิธีกรรมที่ใช้ตุงซึ่งมีหลายประเภท สรุปประเภทของตุงได้ดังนี้ 1. ตุงช่อ 2.ตุง 12 ราศี 3.ตุงไล่หนู 4.) ตุงผ้า หรือ ตุงโย (โยผ้า) 5.ตุงแดง 6.ตุงร้อยแปด 7.ตุงคำคิง 8.ตุงไชย หรือตุงใจ 9.ตุงสามหาง 10.ตุงเหล็ก-ตุงทอง 11.ตุงกระด้าง สำหรับตุงมงคลนั้น ในแพร่

Citation : ภาณุรังษี เดือนไธสง, ชยพล อินทรวงศ์ และดวงพร ปิณฑกิจกุล. (2566). ช่อแฮศรีเมือง : ทุนทางวัฒนธรรมกับแนว

ทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่ชุมชน ตำบลช่อแฮ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 345-358; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.42>

นิยมเรียกว่า ตุ้ยไชย จะมีลวดลายระหว่างห้องของตุ้ง (ห้อง คือ ช่วงชั้นในตัวตุ้ง) คือ จำนวนห้อง 1 3 5 7 9 11 ถือเป็นตุ้งมงคล เป็น ตุ้งที่สามารถใช้ในกิจกรรม เสริมมงคลให้กับคนที่มชีวิตรอยู่ ดังนั้น การนำตุ้ยไชย มาใช้ถวายเป็นพุทธบูชาแด่องค์พระธาตุ ก็จะเปรียบดั่ง ตุ้งโชค ตุ้งใจ ตุ้งใจ หากนำกลับไปเป็นของที่ระลึก ก็จะมีคามหมายถือเป็นสัญลักษณ์แห่งความโชคดี และความเป็นมงคลแก่ครอบครัวด้วย” การพัฒนาศิลปะการออกแบบตุ้ยไชย นำสนอนักท่องเที่ยวให้ซื้อบูชา ก็จะสร้างรายได้อย่างต่อเนื่องตลอดปี

4) พิธีสืบชะตา เป็นพิธีกรรม มีความสุข การสืบชะตา เป็นพิธีกรรมอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตในวัฒนธรรมล้านนา ซึ่งใน จ.แพร่ ก็เช่นเดียวกันกับพื้นที่วัฒนธรรมล้านนาอื่น ๆ ที่เชื่อกันว่าเป็นการต่ออายุหรือต่อชีวิตของบ้านเมืองหรือของคนให้ยืนยาว ให้ชีวิตกลับจากร้ายกลายเป็นดีเป็นพิธีกรรมที่ว่าด้วยเรื่องเกี่ยวกับการสืบต่ออายุให้ยืนยาว และเสริมสร้างความสุข ความเจริญ และสิริมงคลให้เกิดขึ้นแก่เจ้าของชะตา ตลอดจนเป็นการขจัดภัยอันตรายต่าง ๆ ที่จะบังเกิดขึ้นให้แก่ลั้วคลาดปลอดภัย คำว่า “สืบชะตา” หมายถึง การต่ออายุ, การเกิด, สืบชีวิตให้ยืนยาวออกไป การสืบชะตาที่พบในชุมชนช่อแฮ มี 3 ประเภท คือ 1.การสืบชะตาเมือง 2.การสืบชะตาบ้านหรือหมู่บ้าน 3.การสืบชะตาคน พิธีสืบชะตาเป็นกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่สามารถต่อยอดและสร้างการรับรู้ทางสังคมสู่คนรุ่นใหม่ในฐานะบริการทางวัฒนธรรมที่สร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุได้

5) ฟ้อนกลองอืด คือ ฟ้อนเมือง หรือ มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์แบบทางแพร่ ทางน่าน จะบางที่อาจดูคล้ายฟ้อนเล็บแต่ไม่นิยมใส่เล็บ หรือบางที่เรียกกันว่าฟ้อนแห่ครัวตาน หรือ ฟ้อนเมืองบ้าง แต่ที่นิยมทางแพร่จะเรียก ฟ้อนกลองอืด มีท่าทาง และ เพลงประกอบ ก็จะเป็นเอกลักษณ์ ทั้ง 3 ชื่อนี้เป็นการ ฟ้อนชนิดเดียวกัน แต่เรียกไปตามสถานการณ์ของการฟ้อน ในมิติของการพัฒนาทุนทางวัฒนธรรม ฟ้อนกลองอืด ถูกประดิษฐ์ความหมายและสร้างการรับรู้สู่นักท่องเที่ยวว่า เป็นฟ้อนพื้นเมืองประจำเมืองนครแพร่ และกำลังช่วงชิงความหมายทางสังคมว่า เป็นศิลปะการแสดงที่เป็นอัตลักษณ์ใช้จัดแสดงถวายเป็นพุทธบูชาแด่องค์พระธาตุช่อแฮ กลองอืดที่นำมาประกอบการฟ้อนในประเพณี เทศกาลทางวัฒนธรรม หรือกิจกรรมต้อนรับนักท่องเที่ยว สามารถต่อยอดการพัฒนาเป็นบริการทางวัฒนธรรมได้ เช่น ในงานเลี้ยงต้อนรับนักท่องเที่ยว หรือบริการนักท่องเที่ยวที่

Citation : Duanhong, P., Indrawong, C. and Behattakijool, D. (2023). Cho Hae Sri Mueang : Cultural Capital and

the Creative Economy Development Guidelines in Cho Hae Sub-district Community, Mueang District, Phrae Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 7(2) : 345-358;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.42>

ต้องการมาจัดแสดงถวายเป็นพุทธรูปบูชาแด่องค์พระธาตุข่อยแอ ซึ่งจะได้ทั้งการอนุรักษ์การเผยแพร่ และการสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเฉพาะถิ่น

6) วงดนตรีพื้นเมือง/สะล้อซอซึง ในที่นี้ หมายถึง วงดนตรีที่นำเอาเครื่องดนตรี ประเภท เครื่องสายพื้นเมืองของภาคเหนือ คือ ซึง และสะล้อ และเครื่องประกอบจังหวะมาบรรเลงรวมกัน เป็นวงประกอบการขับร้องทำนองเพลงพื้นบ้านภาคเหนือ หรือที่เรียกว่าเพลงซอ โดยศิลปินพื้นบ้าน ที่เรียกว่า ช่างซอ ซึ่งเป็นที่นิยมกันมากในภาคเหนือมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีอยู่เฉพาะใน ภาคเหนือตอนบนเท่านั้น แต่ปัจจุบันศิลปินช่างซอและวงสะล้อซอซึงเหลือน้อยมาก นิยมนำมาละ เล่นในงานบุญ งานกฐิน งานบวช งานขึ้นบ้านใหม่ แต่ในมิติการพัฒนาทุนทางวัฒนธรรม การขับซอ และการบรรเลงวงสะล้อ ซอ ซึง ที่มีศิลปินเหลือน้อยมาก สามารถนำมาต่อยอดการพัฒนาที่สร้าง มูลค่าให้กับพื้นที่ได้

7) ผ้าพื้นเมือง /ผ้าด้นมือ ที่พบในพื้นที่ ต.ข่อยแอ ส่วนใหญ่เป็นผ้าพื้นเมืองที่เป็นเอกลักษณ์ และกำลังจะสูญหายไปเนื่องจากมีการผลิตน้อยลง ช่างทอผ้าพื้นเมืองที่ทอได้ก็มีน้อยลง ชินตา มะนาว ชิ่นแฮ่ มีแหล่งผลิตน้อยมาก ส่วนใหญ่รับซื้อมาจากนอกตำบลเพื่อจำหน่ายในร้านค้าของที่ ระลึกวัดพระธาตุข่อยแอ ซึ่งมีนักท่องเที่ยวมาเยือนตลอดทั้งปี แต่ปัจจุบันมีการทอน้อยมาก เนื่องจากช่างฝีมือที่เหลืออยู่ในวัยสูงอายุ และขาดการถ่ายทอด และมีแหล่งผลิตผ้าด้นมือ ซึ่งเป็น ผลิตภัณฑ์ชุมชนประยุกต์ในพื้นที่บ้านต้นไคร้ที่ผลิตเพื่อจำหน่ายและส่งออก เบื้องต้นพบรายละเอียด ดังนี้ การทำผ้าด้นมือ มีต้นกำเนิดจากต่างประเทศ แต่มาได้รับความนิยมในประเทศไทยหลายสิบปีแล้ว โดยจังหวัดแพร่ถือเป็นแหล่งผลิตแหล่งใหญ่ของประเทศ ซึ่งปราชญ์ผ้าด้นมือประจำท้องถิ่น คือ คุณพรทิพย์ ฉ่ำวิเศษ ซึ่งสะสมประสบการณ์ สร้างสรรค์ผลงานที่มีเสน่ห์แบบดั้งเดิม พร้อมเติมเต็มด้วยความคิดสร้างสรรค์ตามยุคสมัยได้เรียนรู้ทุกขั้นตอนการผลิตมาตั้งแต่วัยเยาว์ จึงนำมาพัฒนาสานต่อเป็นอาชีพ ตั้งแต่ปี 2528 ได้นำความรู้พัฒนาสินค้าผลิตภัณฑ์ผ้าด้นมือ ให้ ลวดลายแตกแขนงออกไปมากมาย โดยเรียนรู้มาจากครูหม่อมชาวอเมริกาที่เข้ามาเผยแพร่ศาสนา คริสต์ ได้สอนอาชีพนี้ให้แก่ชาวบ้านในจังหวัดแพร่ ซึ่งบ้านต้นไคร้มีบางส่วนที่เป็นชุมชนคริสต์เตียน ตั้งแต่วัยรุ่นคุณแม่วัย 30-40 ปี โดยยึดเป็นอาชีพขายส่งตลาดในกรุงเทพฯ ซึ่งเดิมจะทำลวดลายแบบง่ายๆ ปัจจุบัน มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมผ้าด้นมือบ้านต้นไคร้ หมู่ที่ 5 ตำบลข่อยแอ เป็นงานหัตถกรรมที่ทำ ด้วยมือทั้งหมด คือ งานเย็บผ้าด้วยมือตามลวดลายต่าง ๆ ของผ้าที่ได้กำหนดไว้บน ผืนผ้า สินค้า ประกอบด้วย หมอนอิง ผ้าคลุมเตียง ผ้าห่ม แต่ในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้

Citation : ภาณุรังษี เดือนเฝ้า, ชยพล อินทรวงศ์ และดวงพร ปัทมกิจกุล. (2566). ข่อยแอศรีเมือง : ทุนทางวัฒนธรรมกับแนว

ทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่ชุมชน ตำบลข่อยแอ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่. วารสารการบริหารการ
ปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2) : 345-358; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.42>

ยอดการส่งผลิตภัณฑ์ผ้าต้นมือลดลงตามสถานการณ์ แต่ยังสามารถพัฒนาต่อยอดเพิ่มมูลค่าในมิติ
ทุนทางวัฒนธรรมได้

8) ผลิตภัณฑ์น้ำผึ้งมงคล เป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีจำหน่ายมากใน ต.ช่อแฮ โดยเฉพาะถนน
เส้นเข้าสู่วัดพระธาตุช่อแฮ จากแยกทางหลวงแผ่นดิน หรือแยกสนามบิน จะพบร้านค้า ร้านของฝาก
ที่จำหน่ายน้ำผึ้งตลอดสองข้างทาง จนมีคำกล่าวเรียกถนนสายเข้าสู่พระธาตุช่อแฮ ว่า “ถนนสาย
น้ำผึ้ง” ซึ่งมีความหมายนัยยะของความเชื่อที่นิยมนำน้ำผึ้งมาถวายเป็นพุทธบูชาแล้วนำกลับไปเป็น
ของฝาก/ของที่ระลึก หรือนำไปเป็นส่วนผสมยาพื้นเมืองแผนโบราณที่ใช้กินเป็นยาอายุวัฒนะบำรุง
ร่างกาย เชื่อว่าผู้ให้และผู้รับน้ำผึ้งจะได้รับความหวานชื่นเป็นมงคลในชีวิต ตามรสชาติที่หอมหวาน
ของน้ำผึ้งหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “น้ำผึ้งมงคล” ผลิตภัณฑ์น้ำผึ้งปัจจุบันนิยมนำมาของขวัญ/ของ
ฝากเพื่อมอบให้กับญาติมิตรในเทศกาลต่าง ๆ เพราะเป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติที่เก็บไว้ได้นาน แลมน
นำไปปรับประทานได้หลายรูปแบบ

9) ภูมิปัญญาการทำเครื่องจักสานและงานศิลปประดิษฐ์ใบตอง เป็นอีกหนึ่งกิจกรรมเชิง
สร้างสรรค์ ที่สามารถนำมาส่งเสริมการพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมในมิติเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ด้วยเป็น
ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สามารถนำมาต่อยอดการพัฒนาเป็นสินค้าและของที่ระลึกด้วยงานออกแบบ
และพัฒนารูปแบบภาชนะและของที่ระลึกมงคล เช่น ตาแห้วมงคล ซึ่งเป็นเครื่องป้องกันสิ่งไม่ดี
หรือสิ่งอัปมงคลตามความเชื่อคนล้านนา นิยมใช้แขวนที่ประตูบ้าน หรือรั้วบ้าน และงานศิลปะ
ประดิษฐ์จากใบตองดอกไม้ประดิษฐ์ ยังเป็นงานหัตถกรรมที่เป็นทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถนำมา
ต่อยอดเป็นสินค้าที่ระลึก กรวยดอกไม้รูปเทียนเครื่องสักการะ ซึ่งสามารถสร้างงานสร้างรายได้
เสริมให้กับผู้สูงอายุหรือเยาวชน ด้วยมีกรรมวิธีไม่ซับซ้อนและตัววัสดุธรรมชาติมีอายุการใช้งานวันต่อ
วัน ประกอบกับในชุมชนตำบลช่อแฮ มีวัดที่มีชื่อเสียง 3 วัด คือ วัดพระธาตุช่อแฮ วัดพระธาตุจอม
แจ้ง และวัดพระธาตุดอยเล้ง ที่มีผู้คนเข้ามาสักการะ เทียวชมตลอดปีที่เป็นลูกค้าหลัก นอกจากนี้
งานประดิษฐ์จากการทำเครื่องจักสานในรูปแบบต่าง ๆ ยังสามารถออกแบบเป็นของที่ระลึก ภาชนะ
ใส่ของฝากเช่น น้ำผึ้งมงคล สามารถจำหน่ายได้ตลอดไป

บทสรุป (Conclusion)

ชุมชนตำบลช่อแฮ เป็นพื้นที่วัฒนธรรมที่สำคัญของจังหวัดแพร่ มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมีประวัติศาสตร์ของพื้นที่อันยาวนาน การก่อสร้างองค์พระธาตุช่อแฮ คือ จุดกำเนิดของการประดิษฐ์วัฒนธรรม การประดิษฐ์ความเชื่อ จารีต การประดิษฐ์ประเพณี และงานสร้างสรรค์ทางศิลปะที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะพื้นที่ ซึ่งกลายเป็นมรดกที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในปัจจุบัน ส่งผลให้ชุมชนแห่งนี้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนตลอดปี ทำให้มีโอกาสดิบโตอย่างต่อเนื่อง และสามารถนำมาต่อยอดเป็นกลไกเพิ่มมูลค่าในมิติเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่นี้ได้ แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) คือ การสร้างมูลค่าสินค้า หรือ บริการที่เกิดจากความคิดภูมิปัญญาของมนุษย์ และทุนทางวัฒนธรรมที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลช่อแฮ ได้แก่ งานฝีมือและหัตถกรรม ศิลปะการแสดง งานทัศนศิลป์ งานออกแบบ และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

เอกสารอ้างอิง (References)

- ไทยเบฟเวอเรจ บริษัทจำกัด (มหาชน). (2561). **ตำนานพระธาตุช่อแฮ**. หนังสือที่ระลึกในโอกาสงานกฐินพระราชทานวัดพระธาตุช่อแฮ พระอารามหลวง ประจำปี 2561. กรุงเทพฯ : ไชเบอร์พริ้นท์กรุ๊ป.
- พระธาตุช่อแฮ วัดพระอารามหลวง จังหวัดแพร่. (2554). **พระธาตุช่อแฮ**. หนังสือที่ระลึกเนื่องในวโรกาสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงยกปลีบัวทองคำ ประดิษฐานบนยอดพระเจดีย์พระธาตุช่อแฮ วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2554.แพร่ : เมืองแพร่การพิมพ์.
- พระศรีรัตนมนี, อเนก ไยอินทร์ และดาวเหนือ บุตรสีทา. (2559). **การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนโดยใช้ทุนวัฒนธรรมท้องถิ่น**. รายงานการวิจัยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

The Historical Manifestation of the ‘Global Britain’ narrative in Siam (1855-1925)

Arunrat Jinda^{1*}

Received : July 10, 2023; Revised : August 1, 2023; Accepted : August 1, 2023

Abstract

British foreign policy has consistently been characterized by a global approach, mainly due to its imperial legacy. Britain had sought to maintain its influence with a global approach since the nineteenth century. Siam (the former name of Thailand) was part of Britain’s informal empire after the signing of the Bowring Treaty in 1855. The impact of this relationship was that Britain had economic dominance in Siam and became closely associated with Siam’s ruling elites, establishing elite networks to influence Siam’s cultural and social development. The relationship between Britain and Siam could thus be viewed as ‘mutually advantageous’. It could be argued that Britain influenced policy in Siam was very much a part of the British Empire. Although Britain supported nominal independence in Siam, the government expected exploitation and dominance within economic dependency and elite networks. The article, which draws on the approach of Jim Glassman was published in 1999 which explains how particular factions of capitalist classes could end up sharing evident interests in specific state policies across national boundaries, using Siam as a case study. This concept

¹Public Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : arunrat@vru.ac.th

Citation : Jinda, A. (2023). The Historical Manifestation of the ‘Global Britain’ narrative in Siam (1855-1925).

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 359-376;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.43>

contributes to the current prevalence of neoliberal perceptions among several Third World officials. The article argues that Britain employed a model of ‘informal empire’ in Siam within the ‘Global Britain’ narrative during the late nineteenth to early twentieth centuries. Under the framework of the internationalisation of the state grows from classes and other social forces as working through both foreign and domestic markets, politics and economics. It can be said that the relationship between Britain and local elites in Siam was a legacy of the empire.

Keywords: Global Britain, Siam, The British Empire, Informal Empire

Introduction

British imperialism influenced Siam as an ‘informal empire’ between 1855 and 1925, which was a nominally independent society and countries being dominated by external interests and states, Britain had dominated to ensure that Siam signed the Treaty of Friendship and Commerce between the two countries known as, the Bowring Treaty in 1855. Moreover, Britain had influenced social and economic development through the Siamese elites. This article explains the historical relationships between Britain and Siam during the imperial period, the notion of the internationalisation of the state, proposed by Glassman (1999) will be applied as an analytical framework. This process has created a set of elite-based transnational alliances which strengthen the possibilities for internationalised capital accumulation based less on national priorities, or rather than shared transnational class interests. It can be integrated into the notion of an ‘informal empire’ (Barton, 2014) within the parameters of elite formation to lead towards an imperial network. Barton (2014) pointed out that the model of ‘informal empire’ for world history is a key mechanism for exploring the transformation of political economy in the twenty-first century. These include 1) massive investment in a foreign economy; 2) large numbers of settlers or guest workers who run major sections of an economy;

Citation : Jinda, A. (2023). The Historical Manifestation of the ‘Global Britain’ narrative in Siam (1855-1925).

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 359-376;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgrisru.2023.43>

3) outside military, diplomatic, and economic interventions; 4) relations between elites that determine the economic, cultural and political direction of a country; and 5) new identities among elites group that link there to the imperial power. In this respect, these are the key approaches to investigating British foreign policy during the imperial period. It is useful to analyse British influences in Siam and gain an understanding of the ‘Global Britain’ narrative between the two states and also know about how the notion of an ‘informal empire’ had worked in Siam between 1855 and 1925. The year 1855, when King Rama IV (1851-1868) signed the Bowring Treaty, is chosen as the starting point of this article and the start of Britain's informal empire in Thailand. The year 1925 is selected as the endpoint of Britain's informal empire in Thailand because of the ending of the British Royal Forestry Department (RFD) in northern Thailand, which was the main mechanism of Britain's informal empire in Thailand.

The article is divided into three parts. The first part explores the establishment of Britain's informal empire in Siam in line with the principles of the Bowring Treaty, which shaped how Britain controlled Siam under the notion of an ‘informal empire’ and the process of internationalization of the state. The second part discusses how Britain influenced trade and financial services in Siam. The final section examines the transition of Thai elites to establish an imperial network of elites from Britain and Siam, particularly the network in terms of cultural dimension. Documentary analysis was used to conduct an inductive analysis. the findings of this study would be beneficial to British and Thai stakeholders interested in current Thai-UK collaboration in various areas, including commerce and investment, politics, culture, and social development.

Siam as part of Britain's informal empire

The literature on the British and Western industrial revolutions has provided the rationale for Britain's expansion of its influence in Siam. According to Tate (1970), Western countries demanded to build new markets in Southeast Asia to establish manufacturing centers and explore natural resources. Many historians have argued that Siam was a gateway to the South China Sea. Therefore, European traders were interested in installing the free trading system in Siam (Chochirdsin, 2015; Wannamethee, 2014; Pombejra, 2014; Farrington & Pombejra, 2014). Furthermore, Jamsai (1970) studied Asian economic growth during the imperial period; The Siamese state was a trading center. In comparison to other Asian countries such as Cambodia, Japan, India, and China, Siam had the highest level of economic success and foreign investment. Notably, the process of the internationalization of the Siamese state was a key principle to connect Siam with the global market (Glassman, 1999). The concept is a process in which the state apparatus becomes increasingly oriented towards facilitating capital accumulation for the most internationalized investors, regardless of their nationality. In this case, several studies argued that Siam became a strategic location for commerce in Asia to access natural resources, such as teak, tin, and copper (Chochirdsin, 2009; Farrington & Na Pombejra, 2006; Morson, 1999; Wannamethee, 1990). Likewise, Jamsai (1970) identified that Siam was a mainland in Asia and Southeast Asia and traders explored ports to establish commercial relations with other Asian countries, including Singapore, Malaysia, Japan, and China. Considering all this evidence, it is inevitable that many European traders visited Siam during the imperial period because of its geography and natural resources, which formed the basis of the Siamese state's commercial position in the center of Asia.

Citation : Jinda, A. (2023). The Historical Manifestation of the 'Global Britain' narrative in Siam (1855-1925).

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 359-376;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgrisru.2023.43>

Previous studies have explored the relationship between Britain and Siam in the imperial period. Since the seventeenth century, Britain established formal trade agreements through the British East India Company (Chochirdsin, 2009; Farrington & Pombejra, 2006). The significant analysis and argument for the justification for Britain's informal empire in Siam were presented by Webster (1988). Britain sought to maintain its influence through an informal empire because it would allow British commercial and financial interests to control their objectives in the Siamese state under the most favorable conditions. Therefore, the British government dominated by advancing national economic prosperity and strengthening the economies of other British colonial possessions by providing cheap food and raw materials such as rice and teak from Siam. By drawing on the concept of imperialism, Robinson & Gallagher (1953) note that due to the costs of direct colonialism increasing, Britain changed its policy to be more informal through the nineteenth century. The costs of this strategy were reduced because the British government did not actively influence politics. The government forced ruling elites to open their economies to free trade or so-called free trade imperialism. This view is supported by Barton (2010); he argued that Britain allowed Thailand to remain nominally independent because Britain could maintain an informal empire without the burdens and costs of directly running Siam or waging war with France, which is why Britain established a buffer state in Thailand to protect France's expansion in Southeast Asia. Notably, Thai and British trading relations were overwhelmed by the French expansion in Southeast Asia.

Thus, in the nineteenth century, the British government shifted its strategy to threaten Thailand for dominance of the teak trade and keep France away from Asian borders, particularly in Burma and India (Pluvier, 1974). In the same vein, Barton (2020) and Webster (1988) highlighted that British Foreign Office officials were trying to create a 'buffer state' in Siam to keep the French in Indochina from

Citation : Jinda, A. (2023). The Historical Manifestation of the 'Global Britain' narrative in Siam (1855-1925).

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 359-376;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.43>

bordering directly in India. Arguably, Britain sustained continuous diplomatic, security and defense, and economic influences in Siam, which would provide cheap security for British Burma and the eastern frontier of India. Also, to ensure that British interests in the Malay Peninsula would remain free of Siamese resistance or interference. Britain rapidly expanded its influence to explore new trading markets and resources in Siam. As a result, it became part of Britain's informal empire after signing the Bowring Treaty in 1855 (Webster, 1988; Jackson, 2004; Barton & Bennett, 2010; Barton, 2014; Sasiwuttunat, 2011; Lertsatit, 2014).

Despite the Siamese state being never directly or officially colonised by the British Empire, Siam was controlled by British imperialism within the Bowring Treaty, which provide political and economic benefits for the British government (Sasiwuttiwat, 2011). It argued that Siam was threatened by British imperialism in 1855 and then forced to sign an unequal agreement regarded as the Bowring Treaty. Its conditions include the right of extraterritorial privileges, the establishment of consul courts in parts of northern Siam, and the right to internal trade by using British commercial and capital systems (Lertsatit, 2016; Barton, 2014; Sasiwuttinatt, 2011; Dixon, 1999; Webster, 1998. Gildea (2019) supports this argument which defines the 'Empire of Trade'. He argues that trade was typically imposed on reluctant non-European empires or their vessels by force in the informal empire, using gunboats when required and forcing unequal treaties that cemented European privileges. In this context, British imperialism had controlled Siam to establish a free-trading system. Specifically, Britain employed the process of internationalisation of the state, which refers to the model of development in terms of capitalism and modernisation process, to drive the British economy in Siam during the imperial period. The Siamese economy has been dominated by capitalist elites, allowing Britain to expand its economic dominance (Cain & Hopkins, 1988). In this respect, this article analyses the characteristics of British expansion in

Citation : Jinda, A. (2023). The Historical Manifestation of the 'Global Britain' narrative in Siam (1855-1925).

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 359-376;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgsrru.2023.43>

Siam within the concept of an informal empire. It would evaluate growth in broader British or international settings and acknowledge the independent ability of peripheral transformation to shape dependency relations.

The emergence of the capitalist state in Siam

Britain modernised the taxation system through a free trading system with Western countries (Lertsatit, 2016), establishing a network of financial advisers to accommodate the demands of Britain's informal empire in Siam (Webster, 1998). Britain also established the city's international currency management and credit system, subordinating Siamese economic policy to the centre of London through the gentlemanly capitalist dynamics of British imperialism (Cain & Hopkins, 1980; Webster, 1998). The emergence of capitalist elites had become a substantial portion of their Siam incomes. Therefore, the Siamese economy rapidly adjusted to its incorporation into international commerce. The opening market in Thailand brought significant changes between Britain and Siam's relationship in terms of economy and social culture. The Siamese economic system was changed from subsistence agriculture by the peasantry to international production for export and supported Britain with commercial and financial interests (Webster, 1998). For example, Siam became a significant rice supplier for British colonised countries in Asia, such as British India, Burma, and the Malay states (Webster, 1998; Barton, 2016; Jamsai, 1978). Moreover, Siam was a valuable market for British exports, notably cotton textiles, tin, and teak (Lertsatit, 2016; Sasiwuttunat, 2011; Webster, 1998). Notably, Britain established the Royal Forestry Department (RFD) in northern Thailand to dominate British-based trading teak companies: The Borneo Company Limited (BCL) and The Bombay Burma Trading Corporation (BBTC) (Barton, 2010; Webster, 1998). Specifically, Siam exported 81800 tons of teak by 1895, and virtually all of it felled and transported by British companies (Webster, 1988; Barton,

Citation : Jinda, A. (2023). The Historical Manifestation of the 'Global Britain' narrative in Siam (1855-1925).

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 359-376;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.43>

2014). The dominance of British trading firms in Siam installed the British monopoly over the teak industry. Thus, the teak trade system in northern Siam was controlled by British companies between the 1890s and early 1900s.

The formation of imperial networks of British and Thai elites

The transformation of Siam was determined by a traditional society into a peripheral capitalist in terms of political, economic, and social structures in the late nineteenth century. To achieve the demands of Britain's informal empire, the Siamese government rapidly adjusted the expansion of export-oriented primary production demanded by British imperialism. As a result, the Siamese government modernised economic and administrative systems through the British imperial ideas (Webster; 1998). However, some academics argued that the monarchs or local elites in Siam worked with British imperialism to restructure the state to maintain their authority (Webster, 1998; Jackson, 2004; Sturm, 2006; Barton, 2014). This argument is a key feature of the investigation into the formation of elite networks between Britain and Thailand since colonial expansion.

The existing literature on British imperialism in Siam is focused particularly on elite networks. In a comprehensive study of the British informal empire's alliances through subordinate elite networks, Webster (1998) found a special relationship between Britain and the Bangkok elites, maintaining their interests as a collaboration network founded on the monarchy, royal family, oligarchy, and local aristocrats. Pasuk and Baker's (1995) explanation of King Rama IV's rationale for signing the Bowring Treaty in 1855 highlights the importance of Britain's relations with the Siamese elites. Before King Rama IV acceded to the throne, the Siamese commercial system with China constituted the basis of its international commerce. However, due to the instability of the Opium Wars and the Taiping Rebellion, Chinese trade was disrupted in Siam. Instead of China, Britain targeted Siam as a

Citation : Jinda, A. (2023). The Historical Manifestation of the 'Global Britain' narrative in Siam (1855-1925).

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 359-376;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgsrru.2023.43>

market for its Indian-grown opium. Thus, in 1851, King Rama IV ascended to the throne with the support of the leading trader of the Bunnags family. The Bunnags were closely allied with the British East India Company and the opium trade. King Rama IV then moved rapidly to legalise opium and the British trade directions under the Bunnags opium tax. Furthermore, the monarchy and the associated royal families represented continuity between the two states, related to Britain's cultural and political dimensions and Thai relations. For example, Britain's domination of concessions in northern Thailand by establishing the Royal Forest Department (RFD). It helped the Bangkok elites gain more control over the north, much akin to a form of internal colonisation (Barton, 2014). The feudal elites had become political and social elites equipped to manage Siam in its peripheral capitalist relationship with the world economy (Webster, 1998). In addition, Barton (2014) notes the British special relationship with the Bangkok elites in the early twentieth century. This principle was a strategy for creating network collaboration to gain both countries' interests. Britain could extend its control over the vast territories of northern Thailand, while King Rama V established the principles of Siamese modernisation by using British models. The literature on Siamese modernization has revealed the emergence of Siamese development and its modernization, enabling Siam to survive as an independent state in the colonial expansion period (Tate, 1970). He also asserted that Siam was the best organised state in the Southeast Asian region under the Ayutthaya monarchy. In addition, recent studies (Lersatit, 2014; Sasiwuttiwat, 2011) stated that the Siam state received significant socio-economic benefits from Britain during modernisation, and the two countries maintained a friendly relationship. However, some authors challenged the widely held view that King Rama V modernized the Siamese administration system by using the British model to assert his power rather than the Thai people or the whole country (Webster, 1998; Jackson, 2004; Sturm, 2006; Barton, 2014). It was because Siam had

Citation : Jinda, A. (2023). The Historical Manifestation of the 'Global Britain' narrative in Siam (1855-1925).

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 359-376;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.43>

a decentralized administrative system during the imperial period. There was an intra-elite struggle between the nobility and the monarchy. Therefore, King Rama V modernized the state subordinated to Western standards and achieved its power as the great monarch protecting the country during the colonial period.

Many historians pointed out that the modernization of the state administrative model by King Rama V capable of satisfying the demands of the British's informal empire. He gained financial or network benefits from Britain (Wyatt, 1975; Kasian, 2001; Jackson, 2004; Sturm, 2006). As Tarling (1997) notes, British imperialism significantly impacted the Siamese central government and areas where powerful elites resided because the local elites preferred the British as an alliance. Furthermore, the British controlled most Western businesses (Suheiro, 1996). In this context, Sasiwuttiwat (2011), who investigated the effects of British imperialism on the Siamese state, supported this argument. He asserted that the local elites would respond to the threat by maintaining their power within the context of systemic vulnerability. In the context of an informal empire, the forces of dominating powers can collaborate with some local elite groups. As a result, these elites may modernize a state even if they have indirect rule because they may gain some benefits from dominance. Thus, Sasiwuttiwat (2011) suggested that the forces of dominating nations represent both a threat and an ally to the local elite. Notably, King Rama V visited Western Asian colonies, including Singapore, Malaya, Burma, and India. After visiting these formal colonies, He intended to modernize Siam by transforming the Siamese administration into an authoritarian and centralized modernization auto-colonial state (Wyatt, 1975; Kasian, 2001). Moreover, Sturm (2006) affirmed that Thai nationalism as an ideology originated in the mid-nineteenth century. The kings actively embrace Thai nationalism to strengthen their power and bind the people's loyalty to their institution (Sturm, 2006). Thus, Thai nationalism was originally monarchical and elitist, with the monarch himself

Citation : Jinda, A. (2023). The Historical Manifestation of the 'Global Britain' narrative in Siam (1855-1925).

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 359-376;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.43>

embedded in the nation and lacking a popular component. However, after the 1932 Thai revolution, Thai nationalism was characterized by various conceptions of the national by different ruling elite groups. In addition, Britain's informal empire in Thailand for the Bangkok elites, particularly the monarchy, could be helped the Bangkok monarchy by increasing its power to replace the resistance of local elites. This argument was supported by Webster (1998); during the British colonial expansion, King Rama V used British pressures in northern Siam to increase Bangkok's control. The teak forests in north Thailand helped Bangkok elites to gain more control over the north through internal colonization (Webster, 1998). In the same vein, Jackson (2004) argued that the Bangkok monarchy's reforms extended and cemented its dominance over the parts of the old Siamese empire that remained under its control. Because it gained financially from treaties with Western countries, the absolute monarchy had the resources to exert far more substantial control over the local populace than in the pre-colonial period. This strategy might have helped the Bangkok monarchy strengthen its influence through the concept of an informal empire. It became a vital component of a local bio-power system that subjected the public to a more intense state control while presenting this as Western liberty rather than subjection to a new form of local tyranny. Moreover, others (Watananguhn, 1998; Na Pombejra, 2001; Lertsatit, 2015; Ruth, 2019) argued that King Rama V aimed to reform the Siamese educational system. The sending of Royal family members to study in Britain was the main strategy to gain new knowledge and bring it back to Siam. For example, Prince Abhakara and Prince Vajiravudh were educated to acquire a Western military education (Ruth, 2019). Prince Raphi Phatthanasak was educated in the Inner Temple and trained in English law in London (Kaneko, 2019). Prince Purachatra Jayakara studied engineering in Cambridge to develop the railway systems in the country (Ngambutsabongsophon,

Citation : Jinda, A. (2023). The Historical Manifestation of the 'Global Britain' narrative in Siam (1855-1925).

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 359-376;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.43>

2020). It is clear that elite networks are linked to the cultural and social dimensions between Britain and Thailand.

A recent study by Barton & Bennett (2021) argues that Britain's informal empire in Siam declined in the 1920s due to the gradual nationalization of teak leases. However, British firms and foreign offices remained dominant in the export industry. This argument can be investigated in terms of the continuation of Britain's gentlemanly capitalism in Siam during the imperial period, specifically the account of dominant elites. Nevertheless, the 1932 revolution in Siam changed its political system from Royal absolutism to a constitutional monarchy (Klinfoong, 2016; Paribatra, 2003). Siamese state authority changed from a monarchy to democratic procedures and new state enterprises as new Thai elites emerged, including monarchy, military, bureaucratic, business, and political party elites (Glassman, 2000; Anderson, 2002). Therefore, Britain's informal empire maintained its domination in the teak industry and elite networks until the 1920s.

To sum up, it is apparent that historical manifestations within the 'Global Britain' narrative between Britain and Thailand were a dependent relationship within Britain's informal empire. Britain used hard and soft power to force Siam for signing the Bowring Treaty in 1855. At the same time, Britain had influenced social development and soft diplomacy through subordinate elites in Siam. Thus, the internationalization of the state could be a critical approach to analysing Britain and Thailand's relationship between 1855 and 1925. These elements are integrated into the concept of an informal empire within the dominant power's preferences and the roles of local elites. The framework is constructed by the key aspects of Britain's informal empire in Thailand. They consist of five elements in Thailand, including 1) extraterritoriality and concessions; 2) a free trading system; 3) interventionist tools such as military force and the informal power exerted by diplomats; 4) imperial financial presence; 6) network collaboration with Thai elites.

Citation : Jinda, A. (2023). The Historical Manifestation of the 'Global Britain' narrative in Siam (1855-1925).

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 359-376;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.43>

Arguably, Britain's informal empire is a future pattern of British and Thai relations as the British imperial legacy in Siam.

It is evident that, up until now, the two states have developed elite networks to connect their relations and interests since the nineteenth century (Jamsai, 1970). Notably, the British and Thai royal families have been central to the development of the wider partnership between the two countries (Foreign and Commonwealth Office, 2000). Thailand's 1932 revolution had changed the Thai political system from Royal absolutism to constitutional monarchy. Thus, the state power had been changed from monarchy to democratic procedures and new state enterprises as group of Thai elites including; military, bureaucratic, business, and political party elites (Glassman, 2000; Anderson, 2002).

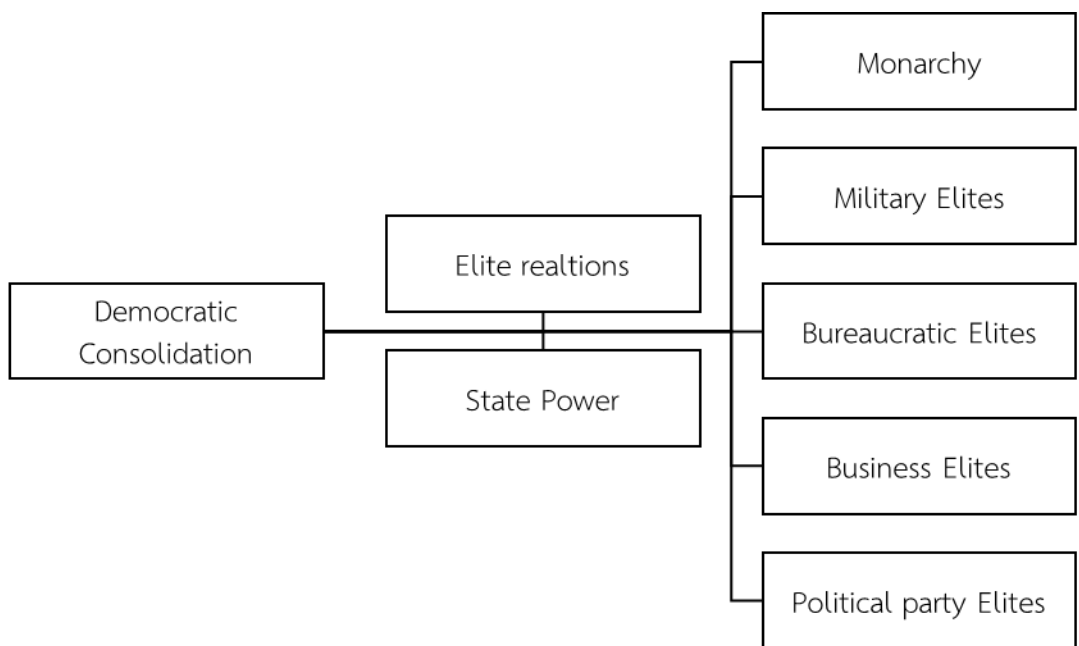

Figure 1 : The longstanding disunity between elites in Thailand (Glassman, 2016)

Citation : Jinda, A. (2023). The Historical Manifestation of the 'Global Britain' narrative in Siam (1855-1925).

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 359-376;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.43>

However, Thailand has struggled in an unconsolidated democracy in terms of disunity of Thai elites (Burton & Higley, 2000). In particular, during the late 1980s, Thai and British elites had promoted the interests of British investors and Thai elites rather than the interests of the majority of Thai citizens. These problems created significant conflicts between military and royalist elites and the emerging middle-class forces favoring democratization on Thailand (Glassman, 2016). Thus, elite disunity and political instability have impacted Thai development in rolling back authoritarianism, in particular the military dictatorship from 2014 to the present.

Conclusion

This article explores the foreign policy relations between Britain and Siam through the model of ‘informal empire’, in supporting the context of the ‘Global Britain’ narrative. The concept of the internationalization of the state is a process to investigate the development of Thai and British relationships, particularly in terms of trade, social, and cultural development. It can be concluded that the model of Britain’s informal empire was a key mechanism of the ‘Global Britain’ narrative in Siam, particularly the cementing of British and local elites in Siam. It could be argued that the model of ‘informal empire’ is the pattern for Anglo-Thai relations. As Barton (2014) argues that an ‘Informal empire’ is a key mechanism of control that explains much of the configuration of the modern world as it is today; including globalism. It also points out that the study of ‘informal empire’ could enable the reader to better understand the configuration of the modern world by understanding ‘how elites in certain locations have influenced the formation of elites and the structures that they have built in a globalized world.

The Global Britain narrative in Siam was the model of an ‘informal empire’, which was worked in Siam during the imperial period. This argument agrees with Barton (2014)’s concept that an ‘Informal empire, is neither East nor West, but

Citation : Jinda, A. (2023). The Historical Manifestation of the ‘Global Britain’ narrative in Siam (1855-1925).

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 359-376;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgsrru.2023.43>

global, which built on exchange, people, capital, and material and cultural goods, it sometimes involved force and sometimes voluntary collaboration. In this case, I argue that Britain's informal empire in Siam through elite formation was a 'voluntary collaboration'. This finding is consistent with Sasiwuttiwat (2011) that the Siamese state development was driven by two factors, which are 1) British imperialism; 2) the resistance of the local elites. Thus, one of the historical consequences of the formation was an absolute monarchy state whose main characteristics persisted and influenced the economic development until 1997. Furthermore, The Thai-British relationship can be criticized in terms of elite interests to study how elites operate within the global capital economy. Also, to maintain their power relations and interests through 'mutually beneficial relationships' in the model 'core-periphery' of Prebisch (1950) and Wallerstein (1974) within the 'Global Britain' narrative in Thailand up until now.

References

- Barton, G. (2012). Informal empire: The case of Siam and the Middle East. In A. W. McCoy (Ed.), **Endless empire: Spain's retreat, Europe's eclipse, America's decline**. University of Wisconsin Press.
- Barton, G. (2014). **Informal Empire and the Rise of One World Culture** (1st ed.). Palgrave Macmillan UK. <https://doi.org/10.1057/9781137315922>.
- Barton, G. A., & Bennett, B. M. (2010). Forestry as foreign policy: Anglo-Siamese relations and the origins of Britain's informal empire in the teak forests of northern Siam, 1883–1925. *Itinerario*. 34(2) : 65-86.
- Cain, P. J., & Hopkins, A. G. (1980). The political economy of British expansion overseas, 1750-1914. *The Economic History Review*. 33(4) : 463-490. <https://doi.org/10.1111/j.1468-0289.1980.tb01171.x>

Citation : Jinda, A. (2023). The Historical Manifestation of the 'Global Britain' narrative in Siam (1855-1925).

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 359-376;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.43>

- Cain, P. J., & Hopkins, A. G. (1987). Gentlemanly capitalism and British expansion overseas II: New imperialism, 1850-1945. **Economic History Review**. 40(1) : 1-26.
- Chonchirdsin, S. (2009). The ambivalent attitudes of the Siamese elite towards the West during the reign of King Chulalongkorn, 1868–1910. **South East Asia Research**. 17(3) : 433-456.
- Darwin, J. (1997). Imperialism and the Victorians: The Dynamics of Territorial Expansion. **The English historical review**. 112(447) : 614-642.
<https://go.exlibris.link/4GzqrjK9>.
- Dixon, C. (1998). **The Thai Economy**. Routledge.
- Evans, P. (1979). Imperialism, Dependency, and Dependent Development. In P. Evans (Ed.). **Dependent Development** (pp. 14-54). Princeton University Press. <https://doi.org/doi:10.1515/9780691186801-005>.
- Farrington, A., & Na Pombejra, D. (2006). **The English Factory in Siam 1612–1685**. Vol. 1. The British Library.
- Ferguson, N. (2003). **Empire: how Britain made the modern world**. Allen Lane.
<https://go.exlibris.link/kDLR2XPp>
- Gallagher, J., & Robinson, R. (1953). The imperialism of free trade. **The Economic history review**. 6(1) : 1-15.
- Gildea, R. (2019). **Empires of the Mind: The colonial past and the politics of the present**. Cambridge University Press.
- Glassman, J. (1999). State power beyond the territorial trap: the internationalization of the state. **Political Geography**. 18(6) : 669-696.
- Jumsai, M. L. (1970). **History of Anglo-Thai Relations**. (No Title).
- Johnson, R. (2002). **British Imperialism**. Springer.
- Klein, J. R. (1998). **The Constitution of the Kingdom of Thailand, 1997: a blueprint for participatory democracy**. Asia Foundation Bangkok.

Citation : Jinda, A. (2023). The Historical Manifestation of the ‘Global Britain’ narrative in Siam (1855-1925).

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 359-376;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgrisru.2023.43>

- Harvey, M. (2011). **Perspectives on the UK's Place in the World** [European Programme Paper]. Chatham House.
https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/public/Research/Europe/1211pp_harvey.pdf
- Higley, J., & Burton, M. (2000, August). Elite Transformations in Democratization's Three Waves. In **IPSA World Congress, Quebec**.
- Lertsatit, C. (2017). Has Thailand been a junior partner in its relationship with Great Britain? EPQ Draft Britain? 3-12.
- Morson, I. N. (1999). **Four hundred years: the British and the Thais**. (No Title).
- Phongpaichit, P., & Baker, C. J. (1995). **Thailand, Economy and Politics**. Oxford University Press. <https://books.google.co.th/books?id=WiWxAAAAIAAJ>
- Pluvier, J. M. (1974). **South-East Asia from Colonialism to Independence**. Oxford University Press.
- Sasiwuttiwat, S. (2011). **The impacts of the British imperialism on the Siamese state formation and long-term economic development** [Master's Thesis, Lund University].
<https://lup.lub.lu.se/luur/download?fileId=2203540&func=downloadFile&recordId=2158857>
- Sophonpanich, I. (2011). **The discourse of hierarchy: a study of British writings on Siam, c. 1820-1918** [Masters Dissertation, University of Hawaii].
- Stockwell, S. (2018). **The British End of the British Empire**. Cambridge University Press.
- Suehiro, A. (1996). **Capital Accumulation in Thailand, 1855-1985**. Silkworm Books.
https://books.google.co.th/books?id=Uq_sAAAAMAAJ
- Tarling, N. (1977). Quezon and the British Commonwealth. **Australian Journal of Politics & History**. 23(2) : 182-206.

Wannamethee, P. S. (1990). **Anglo-Siamese economic relations: British trade, capital and enterprise in Siam, 1856-1914**. London School of Economics and Political Science (United Kingdom).

Webster, A. (2006). **The debate on the rise of British imperialism**. Manchester University Press.

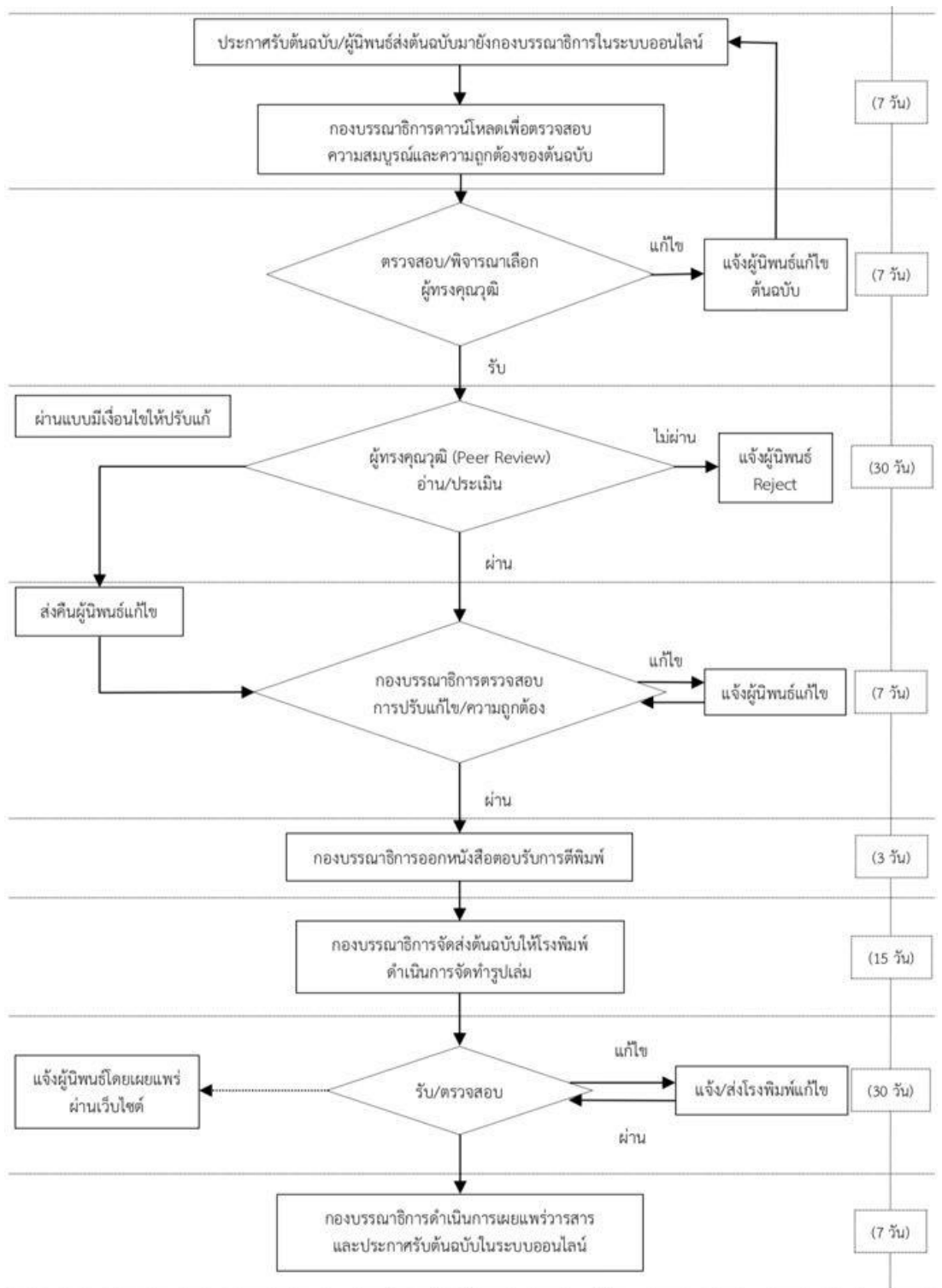
Citation : Jinda, A. (2023). The Historical Manifestation of the ‘Global Britain’ narrative in Siam (1855-1925).

Journal of Local Governance and Innovation. 7(2) : 359-376;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2023.43>

ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น

หมายเหตุ : ระยะเวลา (จำนวนวัน) ที่ปรากฏในขั้นตอนอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น

สถานที่ติดต่อ

กองบรรณาธิการวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น
สาขารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 38 ชั้น 6
186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000
โทรศัพท์/โทรสาร 044 513 369, 091 835 8558, 088 723 5944
<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jlgisrru> E-mail : jlgisrru@srur.ac.th
ISSN (Print) : 2673-0839 I ISSN (Online) : 2673-0405

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์เผยแพร่ (Scope and Publication Policies)

วารสารมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยทางด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารการจัดการ สหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การศึกษาและบูรณาการศาสตร์เพื่อการพัฒนา โดยมีรูปแบบการตีพิมพ์ฉบับพิมพ์ ISSN (Print) : 2673-0839 ตั้งแต่ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2562 และได้เริ่มจัดทำในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ISSN (Online) : 2673-0405 ตั้งแต่ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2562 โดยมีกำหนดเผยแพร่วารสารฉบับปกติ (Regular Issues) ปีละ 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน) และฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม) และฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม) สำหรับวารสารฉบับพิเศษ (Special Issues) นั้นทางวารสารตีพิมพ์บทความโดยใช้วารสารฉบับปกติตามกำหนดออก แต่มีความพิเศษเนื่องจากเป็นการตีพิมพ์ในโอกาสสำคัญต่าง ๆ ซึ่งเป็นการตีพิมพ์เฉพาะเรื่อง (Themes or Specific Topics) ตามที่มหาวิทยาลัยหรือคณะกำหนด ทั้งนี้ ทางวารสารจะมีการกำหนดเผยแพร่วารสารฉบับเพิ่มเติม (Supplemental Issues) ที่ตีพิมพ์บทความในฉบับที่นอกเหนือจากฉบับปกติตามกำหนดออก เป็นการตีพิมพ์เผยแพร่บทความทางวิชาการตามนโยบายของมหาวิทยาลัยหรือคณะในโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ปีละ 1 ฉบับ ซึ่งมีกระบวนการพิจารณาคุณภาพบทความตามหลักเกณฑ์การพิจารณาของวารสารและคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) อย่างเข้มข้นเช่นเดียวกันทุกฉบับ

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ (Consideration and selection of articles)

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความ (Peer Reviewer) จากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อยสามท่าน โดยบทความผู้นิพนธ์ภายนอกได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกคนละหนึ่งท่าน หรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกอย่างน้อยสองท่าน ส่วนบทความผู้นิพนธ์ภายในได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องจากหลากหลายสถาบัน และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ เช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review) และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร ทั้งนี้ บทความต้นฉบับที่ส่งมาตีพิมพ์จะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างพิจารณาเสนอขอตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ หากมีการใช้ภาพหรือตารางของผู้นิพนธ์อื่นที่ปรากฏในสิ่งตีพิมพ์อื่นมาแล้ว ผู้นิพนธ์ต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน พร้อมทั้งแสดงหนังสือที่ได้รับการยินยอมต่อกองบรรณาธิการก่อนที่บทความจะได้รับการตีพิมพ์ สำหรับทัศนะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารฉบับนี้ เป็นของผู้นิพนธ์แต่ละท่าน ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น ตีพิมพ์บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. บทความวิจัย

รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อเหตุการณ์และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน ควรมีองค์ประกอบดังนี้

1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ

1.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

1.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและความถูกต้องที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ

1.6 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods) อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด และชัดเจน กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษา เช่น ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ขอบเขตการศึกษา วิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้และวิธีการเก็บข้อมูลในการวิจัยมีความเหมาะสมและคุณภาพ รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1.8 ผลการวิจัย (Research Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการวิจัย ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่อง หรือแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิตามความเหมาะสม

1.9 อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion) อภิปรายผลโดยวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำข้อค้นพบของงานวิจัยมาอภิปรายเพื่อเชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

1.10 ความรู้ใหม่ (New Knowledge) (ถ้ามี) นำเสนอข้อค้นพบที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่จากงานวิจัย เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ สำหรับเป็นแนวทางที่มีคุณค่าและสามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ โดยแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยผังความคิด หรือแผนภาพ และมีการบรรยายในเนื้อเรื่อง ตามความเหมาะสม

1.11 ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions) ระบุข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.12 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและความถูกต้องที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ โดยเป็นการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) แบบนามปีที่ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) คือ การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้น ๆ

ให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุเฉพาะนามสกุลผู้นิพนธ์คั่นด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) และเลขหน้า ตามรูปแบบดังนี้ Author/(Year of Publication : page) หรือ (Author,/Year of Publication : page) เช่น Supsin (2018 : 18) หรือ (Brown, 1997 : 18-22) เป็นต้น

2. บทความวิชาการ

หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ ควรมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทย และตามด้วยภาษาอังกฤษบรรทัดถัดต่อมา

2.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญ ของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

2.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนแนะนำและปูพื้นเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหา

2.6 เนื้อหา (Content) เนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นเรื่องย่อย ๆ และการจัดเรียงลำดับเป็นไปตามรายละเอียดของเนื้อหา

2.7 บทสรุป (Conclusion) การสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจน กระชับ โดยมีการสรุปปิดท้ายเนื้อหาที่นำเสนอ

2.8 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและความถูกต้องที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ โดยเป็นการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) แบบนามปีที่ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) คือ การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้น ๆ ให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุเฉพาะนามสกุลผู้นิพนธ์คั่นด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) และเลขหน้า ตามรูปแบบดังนี้ Author/(Year of Publication : page) หรือ (Author,/Year of Publication : page) เช่น Supsin (2018 : 18) หรือ (Brown, 1997 : 18-22) เป็นต้น

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น ต้องส่งบทความผ่านระบบออนไลน์ได้ที่ <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jlgisrru> และสำเนาหลักฐานการชำระเงินค่าธรรมเนียมมาที่

กองบรรณาธิการวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น
สาขารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 38 ชั้น 6
186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000
โทรศัพท์/โทรสาร 044 513 369, 091 835 8558, 088 723 5944
<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jlgisrru> E-mail : jlgisrru@srru.ac.th
ISSN (Print) : 2673-0839 I ISSN (Online) : 2673-0405

รูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความ

1. การเตรียมต้นฉบับบทความ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขนาดต้นฉบับ ขนาดหน้ากระดาษ B5 โดยมีการตั้งค่าหน้ากระดาษความกว้าง 7.5 นิ้ว และความสูง 10.5 นิ้ว โดยเว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบนและด้านซ้าย 1 นิ้ว ด้านขวาและด้านล่าง 0.5 นิ้ว

1.2 รูปแบบการพิมพ์ เนื้อหาในบทความส่วนแรก จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย บทคัดย่อ คำสำคัญ และเชิงอรรถ อยู่ส่วนหน้าแรก ส่วนที่สอง จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ เนื้อหาบทความที่อยู่ส่วนหน้าที่สองเป็นต้นไป

1.3 ใช้รูปแบบตัวอักษร TH SarabunPSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด

1.4 หัวกระดาษ ประกอบด้วยเลขหน้า ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านขวาบน

1.5 ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 20 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.6 ชื่อผู้พิมพ์ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล ไม่ต้องมีคำนำหน้า เว้น 2 เคาะระหว่างชื่อและนามสกุล ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ ได้ชื่อเรื่อง

1.7 เครื่องหมายเลข¹ เขียนไว้บนนามสกุลผู้นิพนธ์ เพื่อระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และ อีเมลของผู้นิพนธ์ เพื่อระบุเชิงอรรถ (Footnote) ไว้ด้านล่างกระดาษ

1.8 เชิงอรรถ (Footnote) ให้เขียนไว้ด้านล่างของส่วนหน้าแรก ที่มีเครื่องหมายเลข¹ กำกับไว้บนนามสกุลผู้นิพนธ์ ให้ระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้นิพนธ์ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัว ธรรมดา ทั้งนี้ การระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้นิพนธ์นั้น ผู้นิพนธ์ต้องระบุทั้งภาษาไทยและแปล เป็นภาษาอังกฤษด้วย รวมถึงระบุผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author) มีเครื่องหมาย * กำกับไว้บนนามสกุลผู้นิพนธ์ เพื่อระบุอีเมลสำหรับติดต่อประสานงาน

1.9 หัวข้อของบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.10 เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 7 ตัวอักษรจากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ชิดขอบ ทั้งสองด้าน ส่วนเนื้อหาบทความที่อยู่หน้าที่สองเป็นต้นไปให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เช่นกัน ทั้งนี้ ควรมีความยาวไม่เกิน 500 คำ และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ ประโยชน์

1.11 หัวข้อคำสำคัญภาษาไทยและอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิด ขอบกระดาษด้านซ้าย ระบุคำสำคัญที่นำไปใช้เป็นคำค้น คำสำคัญแต่ละคำค้นด้วยเครื่องหมาย จุลภาค (,) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร

1.12 หัวข้อเรื่อง ขนาดตัวอักษร 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.13 หัวข้อย่อ ย่อ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ระบุหมายเลขหน้าหัวข้อย่อโดย เรียงตามลำดับหมายเลข

1.14 จำนวนต้นฉบับ ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10-12 หน้า โดยนับรวมตาราง รูปภาพ แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิง

1.15 การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) และการระบุแหล่งที่มา โดยมี รูปแบบการอ้างอิงแบบนามปี คือ การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้น ๆ ให้ ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุเฉพาะ นามสกุลผู้นิพนธ์ค้นด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) และเลขหน้า ตามรูปแบบดังนี้ Author/(Year of Publication : page) หรือ (Author,/Year of Publication : page) เช่น Supsin (2018 : 18)

หรือ (Brown, 1997 : 18-22) เป็นต้น หากผู้นิพนธ์มีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อคนที่ 1 แล้วตามด้วยคำว่า และคณะ หรือ et al. (and others)

1.16 ตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ กรณีเป็นตารางให้ชื่อตารางอยู่ด้านบน กรณีที่เป็นรูปภาพหรือแผนภูมิ ให้ระบุชื่อรูปภาพหรือแผนภูมิอยู่ด้านล่าง ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

ตารางที่ 1 รายละเอียดรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	20	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ชื่อผู้นิพนธ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	กึ่งกลาง	ตัวหนา
หน่วยงานที่สังกัด (เชิงอรรถ : Footnote) (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	ชิดซ้าย	ตัวหนา
คำสำคัญ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อหลักตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	18	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อย่อย	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
เนื้อหาตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	ชิดซ้าย	ตัวหนา
ตาราง			
ชื่อตาราง (ตารางที่ : จัดไว้บนตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อตาราง (พิมพ์ต่อจากชื่อตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
รูปภาพ/แผนภูมิ			
ชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (ภาพ/แผนภูมิที่ : จัดไว้ใต้รูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (พิมพ์ต่อจากชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบนามปี โดยใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือ ภาษาอังกฤษ ทั้งผู้นิพนธ์ที่เป็นชาวไทยและต่างประเทศ			
เอกสารอ้างอิง : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association citation style) โดยการอ้างอิงเอกสารให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุ เฉพาะนามสกุลผู้นิพนธ์ค้นด้วยจุลภาค (.) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) และเลขหน้า ตามรูปแบบ จำนวนต้นฉบับ : ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10-12 หน้า			

2. การเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

2.1 การเขียนเอกสารอ้างอิงให้ใช้ตามรูปแบบของ APA (American Psychological Association citation style) โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้นิพนธ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย หากผู้นิพนธ์มีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อผู้นิพนธ์ให้ครบโดยคั่นด้วยจุลภาค (,) ระหว่างผู้นิพนธ์ แล้วตามด้วยคำว่า “และ” ก่อนผู้นิพนธ์คนสุดท้าย โดยจัดเรียงตามพยัญชนะ สระ ตามรูปแบบการอ้างอิงตามลำดับก่อนหลังให้ถูกต้อง

2.2 การเรียงลำดับเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (References) ให้เรียงตามลำดับอักษรของชื่อผู้นิพนธ์ โดยไม่ต้องมีตัวเลขกำกับ ให้เริ่มต้นด้วยรายชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อน และต่อด้วยรายชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาต่างประเทศ และชื่อผู้นิพนธ์ให้อ้างนามสกุลก่อน โดยเขียนตามรูปแบบเดียวกันกับการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ

2.3 ในกรณีที่อ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทย หากต้องการอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษ ให้แปลเอกสารอ้างอิงนั้นเป็นภาษาอังกฤษเพิ่มเติม และปีพุทธศักราชให้ปรับเป็นปีคริสต์ศักราช โดยนำไปต่อท้ายรายการอ้างอิงข้างต้นภายใต้หัวข้อ Translated Thai References และให้วงเล็บคำว่า [In Thai] ไว้ท้ายเอกสารอ้างอิงด้วย และชื่อผู้นิพนธ์ให้อ้างนามสกุลก่อน โดยเขียนตามรูปแบบเดียวกันกับการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ

ตัวอย่างลำดับการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

เอกสารอ้างอิง (References)

จิรายุ ทรัพย์สิน. (2560). **ทฤษฎีการเมือง**. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สุรินทร์.

วันชัย สุขตาม. (2560). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐศาสตร์**. สุรินทร์ :
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

สิริพัฒน์ ลากจิตร, จิรายุ ทรัพย์สิน และวันชัย สุขตาม. (2563). ผลกระทบของแรงงาน
ข้ามชาติในเขตจังหวัดสุรินทร์. **วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรม
ท้องถิ่น**. 6(6) : 17-35.

Cook, Robert D. (1995). **Finite Element Modeling for Stress
Analysis**. New york : John wiley & sons.

Translated Thai References

- Supsin, J. (2017). **Political Theory**. Surin : Surin Rajabhat University. [In Thai]
- Suktam, W. (2017). **Introduction to Political Sciences**. Surin : Surin Rajabhat University. [In Thai]
- Lapchit, S., Subsin, J. and Suksam, W. (2020). The Impact of Migrant Workers in Surin Province. **Journal of Legal Entity Management and Local Innovation**. 6(6) : 17-35. [In Thai]

3. รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

3.1 หนังสือ (Book)

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์./ (ปีที่พิมพ์)/ชื่อหนังสือ./ครั้งที่พิมพ์ (ถ้ามี)/เมืองที่พิมพ์./:
สำนักพิมพ์.

Author./ (Year of Publication)./Title of Book./Edition of Book./Place of
Publication./: /Publisher Name.

ตัวอย่าง

กฤษณา วงษาสันต์. (2542). **วิถีไทย**. กรุงเทพฯ : เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.

Cook, Robert D. (1995). **Finite Element Modeling for Stress Analysis**.
New york : John wiley & sons.

3.2 รายงานทางวิชาการ

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์./ (ปีที่พิมพ์)/ชื่อเรื่อง./เมืองที่พิมพ์./:หน่วยงานที่เผยแพร่.

Author./ (Year of Publication)./Title./Edition of Book./Place of
Publication./: /Publisher Name.

ตัวอย่าง

อัคราพร สุขทอง. (2558). การพัฒนาเทคนิคการสอน "เรียมอันเร" จากภูมิปัญญา
ชาวบ้านสุรินทร์. สุรินทร์ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสุรินทร์.

Hickman, George A. (2010). **The Management of Teaching for Quality Improvement Chiang Mai Thailand.** Chiang Mai : Chiang Mai University.

3.3 วิทยานิพนธ์

ชื่อ/นามสกุลผู้นิพนธ์./ (ปีที่พิมพ์)./ **ชื่อวิทยานิพนธ์./วิทยานิพนธ์ระดับ/(บัณฑิต, มหาบัณฑิต, ดุษฎีบัณฑิตให้ระบุลงให้ชัดเจน)/**ชื่อสถานศึกษา.

Author./ (Year of Publication)./ **Title of Thesis./Degree of Thesis./**
Publisher Name.

ตัวอย่าง

คณินนิตย์ ไสยโสภณ. (2554). **คุณค่าและความเชื่อตำนานนาครที่มีอิทธิพลต่อวิถี
ประชากรกลุ่มชนกลุ่มน้ำแม่โขงในเขตวัฒนธรรมศรีโคตรบูร.** วิทยานิพนธ์ปริญญา
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค (กลุ่มอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

Kaewnimitchai, N. (1996). **An Analysis of College Student
Culture in Thai Higher Education Institutions.** Doctoral Dissertation
Graduate School Chulalongkorn University.

3.4 รายงานการประชุม

ชื่อ/นามสกุลผู้นิพนธ์./ (ปีที่พิมพ์)./ **ชื่อบทความ./ในชื่อรายงานการประชุม./**
วันเดือนปีที่จัด./เลขหน้า./สถานที่./สำนักพิมพ์.

Author./ (Year of Publication)./ **Title of Article./In Title./**
Date of Publication./page./Place of Publication./Publisher Name.

ตัวอย่าง

วิสูตร อยู่คง. (2537). **การฟื้นตัวของป่าชุมชนดงใหญ่. ในการบรรยายเรื่องการ
ฟื้นฟูป่าโดยช่วยต้นไม้ให้สืบพันธุ์ตามธรรมชาติ.** วันที่ 11 เมษายน 2537.
หน้า 10-11. กรุงเทพฯ : ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชน.

Sinlarat, P. (1995). Success and Failure of Faculty Development in Thai University. In **Preparing Teachers for all the World's Children : An Era of Transformation Proceedings of International Conference, Bangkok.** pp. 217-233.
Bangkok : UNICEF.

3.5 วารสาร

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์./(ปี)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./
ปีที่พิมพ์(ฉบับที่พิมพ์)/:/เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.
Author./(Date of Publication)./Title of Article./Name of Journal./
Year(Volume)/:/page.

ตัวอย่าง

สารณี วรรณตรง. (2559). ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ :
สุวรรณภูมิ-อุษาคเนย์ ภาคพิสดาร. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.** 18(1) : 129-134.
Cooray, V. (1992). Horizontal Fields Generated by Return
Strokes. **Radio Science.** 27(9) : 529-537.

3.6 หนังสือพิมพ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์./(ปี,/เดือน/วันที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อหนังสือพิมพ์./
เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.
Author./(Date of Publication)./Title of Article./Name of Newspaper./
page.

ตัวอย่าง

ปรียา เหล่าวิวัฒน์. (2549, พฤศจิกายน 6). เกียร์ดิอันภาคภูมิ. **กรุงเทพธุรกิจ.**
หน้า 6.
Jewell, Mark. (2006, November 7). Silent Aircraft' Spreads its Wings.
Bangkok Post. p. B5.

3.7 สื่ออินเทอร์เน็ต

ชื่อ/นามสกุลผู้เผยแพร่./(ปี)./ชื่อบทความ./[ประเภทสื่อที่เข้าถึง]./เข้าถึงได้จาก:/
แหล่งข้อมูลหรือที่อยู่เว็บไซต์./สืบค้น/วัน/เดือน/ปีที่สืบค้น.

Author./ (Year of Publication)./ **Title of Article.**./[Online]./Available./:
Name of website./Retrieved/Date of Publication.

ตัวอย่าง

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. (2548). **พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์.** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้
จาก : <http://www.moc.go.th/thai/dbe/ecoco/e-com 3.htm>.
สืบค้น 3 กรกฎาคม 2548.

Costello, M. (2002). **Sicl of Stocks? Here Are 7 Alterantives. W..** [Online].
Available : [http://momey.cnn.com/2002/07/09/pf/investing/
q_alternatives/index.htm](http://momey.cnn.com/2002/07/09/pf/investing/q_alternatives/index.htm). Retrieved July 11, 2002.

3.8 การสัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์./ (ปี./เดือน/วันที่)./ตำแหน่ง(ถ้ามี)./สัมภาษณ์.

Name of Interview./ (Date of Publication)./position./Interview.

ตัวอย่าง

เกษม จันทร์แก้ว. (2554, สิงหาคม 1). **นายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.**
สัมภาษณ์.

Waterworth, Peter. (2003, December 1). Principal lecturer, Deakin
University. Interview.

การติดต่อโฆษณาและการสมัครสมาชิก

การติดต่อโฆษณา การสั่งซื้อและการสมัครเป็นสมาชิกวารสารการบริหารการปกครองและ
นวัตกรรมท้องถิ่น กรุณาติดต่อ

กองบรรณาธิการวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น
สาขารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 38 ชั้น 6
186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000
โทรศัพท์/โทรสาร 044 513 369, 091 835 8558, 088 723 5944
<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jlgisrru> E-mail : jlgisrru@srru.ac.th
ISSN (Print) : 2673-0839 I ISSN (Online) : 2673-0405

อัตราค่าวารสาร

กำหนดออกวารสารปีละ 3 ฉบับ จำหน่ายราคาฉบับละ 250 บาท ไม่รวมค่าส่ง

อัตราค่าสมาชิก

ปีละ 700 บาท

จริยธรรมของการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน (Publication Ethics)

มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้นิพนธ์บทความ

1. ผู้นิพนธ์บทความจะต้องมีความรับผิดชอบและรับรองว่า บทความที่ส่งมาขอรับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น จะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่น
2. ผู้นิพนธ์บทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่นอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร
3. ผู้นิพนธ์จะต้องปรับแต่ง แกไขบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของวารสารในหัวข้อ “หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์เพื่อตีพิมพ์ในวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น” โดยเฉพาะหัวข้อ รูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความของการจัดเตรียมต้นฉบับ อันจะนำไปสู่บทความที่มีรูปแบบการตีพิมพ์ที่ได้มาตรฐานเดียวกัน
4. ผู้นิพนธ์จะต้องคำนึงถึงจริยธรรมการวิจัย คือ ต้องไม่ละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ซึ่งทางวารสารได้กำหนดความซ้ำของผลงาน ด้วยโปรแกรม CopyCat เว็บไซต์ ThaiJO โดยทางวารสารได้กำหนดค่าไว้ในระดับ ไม่เกิน 20%
5. ผู้นิพนธ์ซึ่งมีชื่อปรากฏอยู่ในบทความจะต้องเป็นผู้มีส่วนในการจัดทำบทความหรือมีส่วนในการดำเนินการวิจัย ซึ่งข้อนี้ขอสงวนสำหรับบุคคลที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำบทความจะไม่อนุญาตให้ใส่ชื่อลงไปเด็ดขาด หากมีการตรวจสอบพบว่า มีบุคคลที่ไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำบทความปรากฏอยู่ ทางวารสารจะถอนบทความนั้นออกทันที
6. ผู้นิพนธ์จะต้องมีความรับผิดชอบในการอ้างอิงเนื้อหาในผลงาน ภาพ หรือตาราง หากมีการนำมาใช้ในบทความของตนเอง โดยให้ระบุ “ที่มา” เพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ (หากมีการฟ้องร้องจะเป็นความรับผิดชอบของผู้นิพนธ์แต่เพียงผู้เดียว ทางวารสารจะไม่รับผิดชอบใด ๆ ทั้งสิ้น) และจะดำเนินการถอนบทความออกจากการเผยแพร่ของวารสารทันที
7. ผู้นิพนธ์จะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการเอกสารอ้างอิง ทั้งในแง่ของรูปแบบและเนื้อหา และไม่ควรนำเอกสารวิชาการที่ไม่ได้อ่านมาอ้างอิง หรือใส่ไว้ในบรรณานุกรม และควรอ้างอิงเอกสารเท่าที่จำเป็นอย่างเหมาะสม ไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่มากจนเกินไป รวมทั้งต้องอ้างอิงจากรูปแบบการอ้างอิงของบทความ โดยจะต้องมีการอ้างอิงตรงตามรูปแบบที่วารสารกำหนดไว้

8. ผู้นิพนธ์จะต้องปรับแก้ไขบทความตามผลประเมินจากผู้ประเมินบทความและกองบรรณาธิการ ให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด หากไม่เป็นตามที่กำหนดจะต้องเลื่อนการตีพิมพ์เผยแพร่ออกไป หรืออาจถูกถอดถอนออกจากวารสาร

9. ผู้นิพนธ์ควรระบุชื่อแหล่งทุนที่ให้การสนับสนุนในการทำวิจัย (ถ้ามี) และควรระบุผลประโยชน์ทับซ้อน (ถ้ามี) ในบทความผู้นิพนธ์จะต้องไม่รายงานข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ไม่ว่าจะเป็นการสร้างข้อมูลเท็จ หรือการปลอมแปลง บิดเบือน รวมไปถึงการตกแต่ง หรือเลือกแสดงข้อมูลเฉพาะที่สอดคล้องกับข้อสรุป

11. ผู้นิพนธ์ไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่ถูกถอดถอนออกไปแล้ว เว้นแต่ข้อความที่ต้องการสนับสนุนนั้น เป็นข้อความที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการถอดถอน และจะต้องระบุไว้ในเอกสารอ้างอิงด้วยว่า เป็นเอกสารที่ได้ถูกถอดถอนออกไปแล้ว

มาตรฐานทางจริยธรรมของบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแลให้การดำเนินงานของวารสาร เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ให้ถูกต้องตามจริยธรรม/จรรยาบรรณ ตามประกาศของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) เรื่องการประเมินด้านจริยธรรม/จรรยาบรรณวารสารวิชาการไทยในฐานข้อมูล TCI วันที่ 24 มิถุนายน 2562

2. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแล และดำเนินการอย่างเหมาะสมกับผู้นิพนธ์หรือบทความที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำผิดด้านจริยธรรม/จรรยาบรรณ เช่น การละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ซึ่งทางวารสารได้กำหนดความซ้ำของผลงาน ด้วยโปรแกรม CopyCat เว็บ Thaijo โดยทางวารสารได้กำหนดค่าไว้ในระดับ ไม่เกิน 20% เป็นต้น

3. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแล เช่น การตีพิมพ์เผยแพร่บทความของตนเอง (บรรณาธิการ หรือกองบรรณาธิการ) อย่างมีนัยสำคัญ หรือไม่มีการตรวจสอบคุณภาพบทความก่อนการตีพิมพ์เผยแพร่โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับบทความ เป็นต้น

4. บรรณาธิการมีหน้าที่ควบคุมดูแลและพิจารณาคุณภาพของบทความ เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร และต้องคัดเลือกบทความมาตีพิมพ์หลังจากผ่านกระบวนการประเมินบทความแล้ว โดยพิจารณาจากความชัดเจน และความสอดคล้องของเนื้อหา กับนโยบายของวารสารเป็นสำคัญ และจะต้องมีข้อมูลที่สะท้อนมุมมอง แนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากประสบการณ์ การสังเคราะห์เอกสารหรืองานวิจัย มุ่งเน้นการนำเสนอแนวคิดทฤษฎีใหม่รวมถึงแบบจำลองเชิงแนวคิด ที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันจะนำไปสู่การวิจัยในหัวข้อวิชาการที่สำคัญ

5. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้นิพนธ์ และผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงเวลาของการประเมินบทความ ซึ่งวารสารได้กำหนดในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed)

6. บรรณาธิการต้องไม่ตีพิมพ์เผยแพร่บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว โดยต้องมีการตรวจสอบการคัดลอก ผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง และใช้โปรแกรมที่เชื่อถือได้ เช่น โปรแกรม CopyCat เว็บ Thaijo ในระดับ ไม่เกิน 20% เพื่อให้แน่ใจว่า บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น และหากตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่นเกินตามที่กำหนดไว้ จะต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้นิพนธ์บทความหลักทันที เพื่อขอคำชี้แจงเพื่อประกอบการ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การตีพิมพ์บทความนั้น ๆ

7. บรรณาธิการจะต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์และผู้ประเมินโดยเด็ดขาด เพื่อรักษาไว้ซึ่งธรรมาภิบาลในการดำเนินงานอย่างเคร่งครัด

8. บรรณาธิการจะต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเอง

9. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้อง และให้ผลที่น่าเชื่อถือ โดยนำผลของการวิจัยมาเป็นตัวชี้แนะว่า สมควรตีพิมพ์เผยแพร่หรือไม่

10. หากบรรณาธิการตรวจพบว่า บทความมีการลอกเลียนบทความอื่นโดยมิชอบ หรือมีการปลอมแปลงข้อมูล ซึ่งสมควรถูกถอดถอน แต่ผู้นิพนธ์ปฏิเสธที่จะถอนบทความ บรรณาธิการสามารถดำเนินการถอนบทความได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้นิพนธ์ซึ่งถือเป็นสิทธิและความรับผิดชอบต่อบทความของบรรณาธิการ

11. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาความสามารถของกองบรรณาธิการ และควรมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถของแต่ละท่าน

12. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแล ทั้งด้วยตนเองและคณะทำงานในเรื่องจำนวน และคุณภาพ การอ้างอิงของวารสารที่ผิดไปจากสภาพความเป็นจริง เช่น มีการกำกับและร้องขอให้มีการอ้างอิงบทความ ในวารสารทั้งในลักษณะลับหรือเปิดเผย และมีการใช้อ้างอิงที่ไม่ถูกต้องและสอดคล้องกับเนื้อหา

13. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแล การเก็บค่า Page Charge หรือ Processing Fee คือ ต้องมีการดำเนินการอย่างโปร่งใส เช่น กำหนดให้มีการประกาศกระบวนการเรียกเก็บอย่างชัดเจน หรือระบุราคาหรือเงื่อนไขของการเรียกเก็บค่า Page Charge ตามที่ระบุได้ประกาศไว้อย่างเคร่งครัด

มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินบทความควรมีจรรยาบรรณ คือ ต้องรับประเมินบทความที่ตนเองนั้นมีความถนัด หรือมีคุณวุฒิหรือมีความเชี่ยวชาญกับเรื่องหรือบทความที่ได้รับการประเมินนั้น ๆ ผู้ประเมินบทความ ควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญของเนื้อหาในบทความที่มีต่อสาขาวิชานั้น ๆ คุณภาพของการวิเคราะห์ และความเข้มข้นของผลงานหรือระบุผลงานวิจัยที่สำคัญ ๆ และสอดคล้องกับบทความที่กำลังประเมิน แต่ผู้นิพนธ์บทความไม่ได้อ้างถึงเข้าไปในการประเมินบทความด้วย ผู้ประเมินไม่ควรใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความ และควรปฏิเสธในบทความที่ตนเองนั้นไม่ถนัด
2. ผู้ประเมินบทความควรมีจรรยาบรรณ คือ แนะนำความคิดเห็นทางวิชาการของตนเอง ลงในแบบฟอร์มการประเมินหรือเนื้อหาในบทความด้วยความยุติธรรม ไม่อคติ ตรงไปตรงมา ไม่ลำเอียง รวมทั้งตรงต่อเวลาตามที่วารสารกำหนดในการประเมิน
3. ผู้ประเมินบทความควรมีจรรยาบรรณ คือ ต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาให้แก่บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ รวมถึงหลังจากที่พิจารณาประเมินบทความเสร็จแล้ว
4. หลังจากได้รับบทความจากบรรณาธิการวารสาร และผู้ประเมินบทความ ตระหนักว่าตนเองอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์ที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระได้ ผู้ประเมินบทความควรแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบและปฏิเสธการประเมินบทความนั้น ๆ
5. ผู้ประเมินบทความ ควรคำนึงถึงการพิจารณาในหัวข้อ ชื่อเรื่อง หากเป็นบทความวิชาการสามารถพิจารณาให้แก้ไขชื่อเรื่องได้ แต่หากเป็นบทความวิจัย ควรพิจารณาเฉพาะความผิดพลาดด้านตัวสะกด และไม่ควรมีการพิจารณาให้เปลี่ยนชื่อเรื่องบทความวิจัย
6. ผู้ประเมินบทความต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเอง
7. เมื่อผู้ประเมินบทความพบว่า มีส่วนใดของบทความที่มีความเหมือนกัน หรือซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่น ๆ ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบ พร้อมแสดงหลักฐานให้เห็นเป็นประจักษ์

หมายเหตุ : แปลและปรับปรุงจาก <https://publicationethics.org> และประกาศของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) เรื่องการประเมินด้านจริยธรรม/ จรรยาบรรณวารสารวิชาการไทยในฐานข้อมูล TCI วันที่ 24 มิถุนายน 2562

แบบฟอร์ม

การส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ลงวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ข้าพเจ้า (นาย/นาง/น.ส.).....

2. วุฒิการศึกษาชั้นสูงสุด.....ตำแหน่งวิชาการ (ถ้ามี).....

3. สถานภาพผู้พิมพ์

☐ อาจารย์ในสถาบันการศึกษา (ชื่อสถาบัน)

โปรแกรม.....คณะ.....

☐ บุคคลทั่วไป (ชื่อหน่วยงาน)

4. ขอส่งนิพนธ์ต้นฉบับ (Original Article) ได้แก่

☐ บทความวิจัย เรื่อง☐ บทความวิชาการ เรื่อง.....

5. ชื่อผู้พิมพ์ร่วม (ถ้ามี).....

6. ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ เลขที่.....ถนน.....

แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์มือถือ.....โทรศัพท์/โทรสาร.....

E-mail.....

7. สิ่งที่ส่งมาด้วย

☐ เอกสารพิมพ์ต้นฉบับทางออนไลน์ <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jlgisrru>

ชื่อแฟ้มข้อมูล.....

☐ ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ยังไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อนและไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น

ลงนาม.....ผู้พิมพ์

(.....)

วันที่...../...../.....

ใบตอบรับการเป็นสมาชิก วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อ-นามสกุล.....

ที่อยู่ (สามารถติดต่อได้).....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

E-mail.....

มีความประสงค์จะขอรับเป็นสมาชิกวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

☐ สมาชิกประเภทรายปี 1 ปี 3 ฉบับ ราคา 450 บาท

☐ จัดซื้อวารสาร เล่มละ 250 บาท ปีที่.....ฉบับที่.....จำนวน.....เล่ม

รวมเป็นเงิน.....บาท

พร้อมนี้ข้าพเจ้าได้ชำระโดย

☐ โอนเงินเข้าบัญชีธนาคารกรุงเทพ สาขามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ชื่อบัญชี วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น

เลขที่บัญชี XXX-X-XXXXX-X ประเภทบัญชี สะสมทรัพย์

โปรดนำส่งวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น

สถานที่ติดต่อ ☐ ที่บ้าน ☐ ที่ทำงาน

เลขที่.....หมู่ที่.....ถนน.....

ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

E-mail.....

กรุณาส่งหลักฐานการโอนเงินและใบสมัคร

กองบรรณาธิการวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น

สาขารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 38 ชั้น 6

186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000

โทรศัพท์/โทรสาร 044 513 369, 091 835 8558, 088 723 5944

<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jlgisrru> E-mail : jlgisrru@srru.ac.th

ISSN (Print) : 2673-0839 I

ISSN (Online) : 2673-0405

สถานที่ติดต่อ

กองบรรณาธิการวารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น

สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 38 ชั้น 6
186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000

Office :

Editorial Board, Journal of Local Governance and Innovation

Program in Political Science,

Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University,

6th floor 38 building, Surin Rajabhat University,

186 moo 1 Surin-Prasart Rd. Nork Muang Sub-District, Muang District,

Surin Province 32000, Thailand.

